

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV·ANG·
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

UTSÖKNINGSLAG

FÖR STORFURSTENDÖMET FINLAND

OCH

ÖFRIGA DERMED SAMMANHÄNGANDE FÖRFATTNINGAR.

MED ANMÄRKNINGAR OCH FÖRKLARINGAR

UTGIFNA AF

ERNST FORSMAN.

HELSINGFORS.
WEILIN & GÖÖS' AKTIEBOLAGS FÖRLAG.
1895.

HELSINGFORS,
FINSKA LITTERATUR-SÄLLSKAPETS TRYCKERI,
1895.

Förord.

Det förnyelse- och kodifikationsarbete, som på lagstiftningens område i vårt land särskildt efter lagberedningens inrättande försiggått, har i afseende å utsökningsväsendet nått sin afslutning genom den nya utsökningslagen och öfriga dermed sammanhängande författningar. Utsökningsbalkens enkla och fåtaliga stadganden jemte de dertill tid efter annan gjorda tillägg motsvarade icke vidare samfundslifvets kraf; men å andra sidan var den rättsåskådning, som i dessa stadganden afspeglar sig, alltför upphöjd och sund för att den skulle kunnat vid nytt lagstiftande i ämnet lemnas å sido. En följd häraf har visserligen varit, att den nya utsökningslagstiftningen bygts på den gamlas grund med utvecklande af de principer, som för densamma varit ledande. Men det oaktadt innehåller den förstnämnda mycket, som vid tillämpningen torde förefalla svårfattligt för den, som ännu icke hunnit göra sig med den nya lagen förtrogen.

Detta förhållande har föranledt utgifvaren, från flera håll dertill uppmanad, att ombesörja en med förklaringar försedd edition af ifrågavarande lag och författningar. Härvid har utgifvaren, med afseende äfven å den knappt afmätta tid, han kunnat egna detta arbete, funnit det ändamålsenligt att för detsamma tillgodogöra i främsta rummet det material, som redan förelåg uti motiven till lagberedningens förslag och lagutskottets vid senaste landtdag betänkande i ämnet. Särskildt har utgifvaren trott sig böra såsom inledning till arbetet med nödiga ändringar införa en i lagutskottets betänkande ingående redogörelse för hufvudgrunderna i den nya lagstiftningen och för de vigtigaste olikheter emellan densamma och hittills gällande stadganden, hvilken redogörelse blifvit af utgifvaren såsom biträde vid affattande af ännämnda betänkande sammanställd delvis med ledning af lagberedningens motiv.

Till förberörda autentiska förklaringar ansluta sig de af utgifvaren vid lagrummen fogade anmärkningarna. Dessa bestå dels i hänvisningar till andra lagstadganden, med hvilka det för handen varande lagrummet eger någon gemenskap och hvilka förty tjena till belysning af detta, dels i utläggningar af stadgandenas innebörd. De vidlyftigare förklaringarna hänföra sig sjelffallet till de stadganden, hvilka innefatta afvikelse från hvad härförinnan gält. Sålunda har särskild uppmärksamhet egnats samtliga föreskrifter angående fast egendoms försäljning och fördelning af köpeskillingen derför samt om inteckningshafvares och öfrige panträtt egande borgenärers skiljande från konkursförfarandet. Och för att ytterligare tydliggöra de i lagen ingående nya stadgandena angående fastighetsförsäljning, har — äfven med fara att öfver höfvan öka arbetets omfång — deri intagits tvänne fullständiga och med täta hänvisningar till författningarna försedda auktionsförrättningar jemte till dem hörande borgenärsförteckningar, uträkningar af det lägsta antagliga anbudet och köpeskillingsfördelningar, af hvilka förrättningar den ena angår en jemförelsevis enkel försäljning af en enda fastighet, men den andra deremot försäljning af tre skilda fastigheter, dervid tillämpning gjorts af nästan alla utsökningslagens och inteckningsförordningens mera invecklade stadganden angående uträknande af det lägsta budet, öfvertagande af intecknad skuld, de skilda fastigheternas utropande särskildt och gemensamt, solidarisk inteckning och dennas fördelning å de skilda fastigheterna. Ytterst har arbetet försetts med omständligt sakregister till lagtexterna, anmärkningarna och inledningen.

Arbetets ändamål att utgöra en handbok för den praktiske juristen, öfverexekutorn och utmätningsmannen och att äfven tillgodose den stora allmänhetens behof torde få gälla såsom ursäkt hvarför deri icke, såsom i utländska arbeten af enahanda beskaffenhet, fått inflyta någon litteraturanvisning.

Med fog framstälda anmärkningar skola vid utgifvandet af en framdeles tilläfventyrs behöflig ny upplaga beredvilligt beaktas.

Helsingfors, i december 1895.

Innehåll.

Förkortningar.

Anm. = anmärkning(ar).
B. B. = byggningabalken.
fd. = förordning.
Förm. fd. = Kejserliga förordningen om borgenärers rätt och företräde för hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd, (förmånsrättsförordningen).
Förmynd. fd. = Kejserliga förordningen, angående förändringar och tillägg vid allmänna lagens stadganden om förmyndarevård (förmynderskapsförordningen).
H. B. = handelsbalken.
Inl. = inledningen.
Int. fd. = Kejserliga förordningen om inteckning i fast egendom (inteckningsförordningen).
J. B. = jordbalken.
Kejs. br. = Kejserliga brefvet.
Kejs. fd. = Kejserliga förordningen.
Kejs. manif. = Kejserliga manifestet.
Kejs. regl. = Kejserliga reglementet.
Kongl. br. = Kongliga brefvet.
Kongl. kung. = Kongliga kungörelsen.
Kongl. fd. = Kongliga förordningen.
Kongl. förkl. = Kongliga förklaringen.
Konk. st. = Kejserliga konkursstadgan.
Mom. = moment.
Prom. fd. = Kejserliga förordningen om utsökningslagens införande och hvad i afseende derå skall iakttagas (promulgationsförordningen).
R. B. = rättegångsbalken.
Sjöl. = sjölagen.
Str. L. = strafflagen.
U. B. = utsökningsbalken.
U. L. = utsökningslagen.

Af de i anmärkningarna och exemplena förekommande, med större stil tryckta talen beteckna de, som efterföljas af tvänne punkter eller kolon (:), kapitel i utsökningslagen, allmänna lagen eller strafflagen, och de öfriga paragrafer eller, föregångna af Inl., sidor uti inledningen; de med mindre stil tryckta talen utmärka moment eller punkter af paragrafer.

Rättelser och tillägg.

Sid.	74	rad.	8	står: får öfverklagas — läs: får särskildt öfverklagas
„	76	„	19	tillägges: och anm. 2 vid § 13.
„	132	„	26	står: fordran — läs: rättighet
„	137	„	23	står: skett — läs: sker
„	140	„	28	inskjutes: vara, som är i allmänt upplagsmagasin mot upplagsbevis och warrant insatt, (Kejs. fd. d. 30 sept. 1892 § 30);
„	155	„	32	utgå orden: panträtt med
„	„	„	33	utgå orden: pant- och
„	169	„	6,7	står: Om nu i dessa fall utmätningsmannen — läs: Om nu i dessa fall (d. v. s. då öfverexekutor förklarat fast egendom utmätt och beskrifning och värdering ej är af nöden) utmätningsmannen
„	„	„	13	står: Äro fastigheterna åter belägna — läs: Äro fastigheterna åter flera samt belägna
„	175	„	7	inskjutes: Då utmätning af fast egendom gått åter, skall auktionsförrättaren derom anmäla hos domaren eller rätten; se 5: 51. — Betr. domarens eller rättens åliggande i anledning af sådan anmälan, se Int. fd. § 31,1. —
„	177	„	5	står: se § 30 i Kejs. fd. angående delning — läs: se §§ 30 och 31 i Kejs. fd. d. 12 juni 1895 angående delning
„	183	„	29	inskjutes: Då utmätning af fast egendom gått åter, skall auktionsförrättaren derom anmäla hos domaren eller rätten; se 5: 51. — Betr. domarens eller rättens åliggande i anledning af sådan anmälan, se Int. fd. § 31,1. —
„	254	„	21	tillägges: — Att förre egaren är från sin förbindelse fri, då inteckningshafvare låtit sin fordran innestå, ses ock af Int. fd. § 26,1.
„	424	„	4	står: 1910, — läs: 1911,
„	434	„	18	står: 1910 — läs: 1911

Inledning.

Lagutskottet vid 1894 års landtdag inleder sitt betänkande N:o 5, i anledning af Hans Kejserliga Majestäts nådiga proposition (N:o 4) till Finlands Ständer om antagande af ny utsökningslag samt deraf påkallade ändringar uti särskilda författningar, med följande kortfattade historiska öfversigt:

„De allmänna rättsgrunder, hvarpå lagstiftningen angående utsökningsväsendet i Finland hvilar och som i fråga om stiftande af ny lag fortfarande i väsentliga delar ega giltighet, finnas redan angifna i Rättegångsordinantien af 1614 och Rättegångsprocessen af 1615 samt fingo en närmare utveckling genom den i utsökningsväsendets historia epokgörande stadgan öfver alla exekutioner i gemen af den 10 juli 1669. Genom att till allmän lag upphöja en århundraden tidigare med stöd af de s. k. gårdsrätterna och hofordningarna uppkommen och alltmera utbredd praxis att för verkställighet af dom och andra klara rättskraf anlita konungens fogdar, befallningsmän och ståthållare bröt nämligen denna stadga fullständigt med de gamla lagarnas system, enligt hvilket utmätning och öfriga verkställighetsåtgärder tillkommo domstolarna. Utsökningsbalken af 1734 års lag, som till innehållet upptog exekutionsstadgans och derefter utfärdade specialförfattningars bestämningar i ämnet, gaf åt grundsatserna för det nya förfarandet den formella gestaltning, hvari detsamma, om ock med förändringar i enskilda punkter och delvis främmande utväxter, i sina hufvuddrag bestått ända till närvarande tid.

„Ursprungligen och i regeln så länge den civila exekutionen handhades af domstolarne var det blott för rättsanspråk, hvilka af dessa i rättegångsväg faststälts, som verkställighet kunde erhållas; men sedan skriftliga fordringsbevis eller s. k. gäldsbref kommit i bruk och man äfven på grund af sådana, då de visades vara klara och ostridiga, kunde utan föregående pröfning af domstol hos konungens befallningshafvande utverka verkställighet, utbildade sig under inflytelse af utländsk lagstiftning och doktrin begreppet af exekutoriska urkunder och en för behandling af skuldfordringsmål särskild, från det vanliga rättegångsförfarandet afvikande processart, den s. k. *lagsökningen*, sådan den i utsökningsbalken återfinnes.

„Beträffande förenämnda urkunder befanns nämligen en förordnandet om verkställighet föregående undersökning af urkundens beskaffenhet och såväl materiella som formella beviskraft, i afseende å det derpå stödda rättskrafvets riktighet och liqviditet, vara af nöden, och för afgörandet härom tillerkändes konungens befallningshafvande domsrätt, hvaremot, då befallning om verkställighet begärdes på domar, någon pröfning eller fastställelse af sjelfva rättsanspråket ej kunde komma i fråga, hvadan konungens befallningshafvandes befogenhet inskränkte sig till undersökning af sådana omständigheter som huruvida domen vunnit laga kraft eller icke, eller om den innehöll tids- eller andra bestämningar, som vid verkställigheten borde iakttagas, eller om sökanden var behörig part m. m.

„Denna af domarnas och de exekutoriska urkundernas olika natur betingade principiella åtskilnad i fråga om förutsättningarna för deras befordrande till verkställighet gaf sig i utsökningsbalkens kap. 2—4 ett om ock icke fullt klart, så dock omisskänneligt uttryck och föranledde bl. a. stadgandet att laga kraft vunnen dom, der värdet af det utdömda var ringare, kunde utan konungens befallningshafvandes befallning omedelbart af underexekutor verkställas.

„Det afsedda syftemålet med förfarandet såväl i fråga om domar som privata urkunder var att, efter beskaffenheten af berörda olika grunder för exekutionsanspråket, på det med rättssäkerheten förenliga enklaste, skyndsammaste och verksammaste

sätt ernå målet att förhjelpa sökanden till sin rätt. Men den omständigheten, att man i andra än ofvanantydda och till en början i de flesta fall egde att, för vinnande af verkställighetsorder, med domen vända sig till konungens befallningshafvande, medförde att delvis samma omgång, med tillfälle för tredskande part att uppehålla utmätningen, iakttogs vid domar som vid lagsökning på grund af privata urkunder. Den egentliga, för dessa afsedda, lagsökningsprocessen åter kom att nedtyngas derigenom att praxis icke strängt vidhöll att skuldfordringar finge vid exekutivt forum göras gällande endast med stöd af verkliga lagsökningsurkunder, utan medgaf den exekutiva processens användning äfven för fordringsanspråk, som man på hvarjehanda andra sätt erbjöd sig att styrka.

„Härigenom och då äfven för lagsökningsmålen anordnades ett appellsystem, som i likhet med det för rättegångsmålen bestämda kunde leda ända upp till konungen, kom det i utsökningsbalken stadgade förfarandet ej mindre vidkommande verkställighet af dom än för lagsökning på grund af urkund att lida af en långsamhet och slapphet, som, ju mera den ekonomiska verksamheten och kreditförhållandena utvecklade sig, icke blott befanns lända fordringsegaren till skada utan att dock till slut gagna gäldenären, men äfven genom dess menliga inflytelse på det allmänna förtroendet verkade såsom en hämsko på företagsamheten.

„Det var derför naturligt att lagstiftarens tanke närmast skulle riktas på aflägsnandet af denna olägenhet, och i sjelfva verket har det mesta af de talrika lagbestämningar och föreskrifter, som i ämnet utfärdats under den tid lagstiftningen var för Sverige och Finland gemensam, gått ut på att åt exekutionen gifva större skyndsamhet och eftertryck. Detta tid efter annan upprepade och städse ouppfyllda önskningsmål, som ännu i dag med oförminskad liflighet omfattas, har man från redan aflägsna tider tillbaka sökt ernå dels på det sätt att man utvidgat underexekutorernas befogenhet att verkställa domar utan den öfverordnade myndighetens föreskrift, dels så att under vissa förutsättningar verkställighet efter sistnämnda myndighets pröfning medgifvits på underinstansernas utslag innan de tagit åt sig laga

kraft, dels ock att såväl öfverexekutors som underdomstolarnes på grund af vissa slags urkunder, löpande förskrifningar, vexlar, m. m. meddelade utslag, i afsigt att bryta gäldenärers tredska och i möjligaste mån göra appellerandet från deras sida för borgenärerna oskadligt, försetts med en s. k. starkare exekutiv kraft, d. v. s. icke blott berättigande sökanden till skyndsam utmätning, utan derjemte att omedelbart få gäldenären bysatt.

„Det kan väl icke nekas att syftemålet i någon mån befrämjades genom dessa under olika tider vidtagna lagstiftningsåtgärder, men i stället hafva olägenheterna af ett mångskiftande och principlöst system framträdt, som vid tillämpningen icke kunnat undgå att gifva upphof åt stridiga åsigter och åtgärder med deraf härflytande omgångar och exekutionen fördröjande tvister. Härtill kom att äfven de i utsökningsbalken och senare författningar meddelade föreskrifter rörande sjelfva utmätningens verkställande och den utmätta egendomens användande för fordrans gäldande, särskildt i fråga om fast egendom, i flere afseenden befunnos otydliga och ofullständiga samt icke heller tillgodosågo erforderlig skyndsamhet, samt att jemväl det sätt, hvarpå bysättnings- och arbetstvånget såsom exekutionsmedel voro anordnade, icke ens tillfredsstälde dem, som ansågo dessa tvångsmedel tillåtliga och oumbärliga:

„Det var också i främsta rummet omförmälda sidor af utsökningsväsendet, som, då genom landtdagens sammankallande ett reformarbete på allmänna lagens område i Finland blifvit en möjlighet, ansågos böra blifva föremål för omarbetning, i det att nådig befallning den 21 (9) oktober 1865 meddelades Kejserliga Senaten att inkomma med underdånigt förslag till landtdagsproposition, angående ändring af 1 och 2 §§ 2 kap. U. B., samt om gäldenärs skyldighet att vid bristande betalningstillgång aftjena sin skuld med arbete eller derför undergå bysättning, äfvensom angående försäljning af fast egendom å landet, som för gäld tages i mät. Sedan Senaten på grund af tillika meddeladt nådigt bemyndigande uppdragit utarbetande af författningsförslag i dessa ämnen åt en komité af sakkunnige män, blef i sammanhang dermed hela utsökningsbalken i 1734 års lag af bemälde komité underkastad revision och förslag uppgjordt till

allmän förordning, angående utsökningsmål och hvad i afseende å dem iakttagas skall. Då sagda förslag den 20 december 1875 förekom till slutlig handläggning i Senaten, fann Senaten likväl, med hänsyn dertill, att förordningar i ofvan berörda ämnen emellertid blifvit utfärdade, samt i anledning af särskilda betänkligheter, som mot förslaget gjort sig gällande, allt vidare tillgörande beträffande detsamma böra för tiden förfalla.

„Men emedan ytterligare förbättringar i utsökningsväsendet sedermera befunnits nödiga, uppdrog Senaten den 8 januari 1885 åt *lagberedningen* att, efter granskning af hithörande stadganden, omarbeta utsökningsbalken i 1734 års lag.

„Öfver det af lagberedningen i följd häraf uppgjorda förslag, aflemnadt under år 1889, [1] hafva landets hofrätter äfvensom guvernörerne och dem underlydande exekutiva myndigheter afgifvit infordrade yttranden; hvarefter, och sedan lagberedningen emellertid till Senaten inkommit med en bilaga [2] till nämnda förslag, frågan vidare handlagts i Senaten, hvilken dervid på grund af nådig befallning sammanträdt uti plenum; och hafva

---

[1] Lagberedningens förslag till utsökningslag och till andra dermed sammanhängande författningar jemte motiv äro utarbetade af äldre ledamoten i beredningen, landssekreteraren Ernst Forsman samt yngre ledamöterne, hofrättsassessorerne Julian Serlachius och Lars Homén. *Utg.*

[2] Af skäl, som längre fram finnas utvecklade, ansåg sig lagberedningen vid uppgörande af förslag till lag angående ny lydelse af särskilda rum i ärfda-, jorda- och rättegångsbalkarne och till andra dermed sammanhängande författningar, hvilket förslag (om införande af fastighetsböcker) jemte motiv under år 1892 till Senaten inlemnats, böra omarbeta de af lagberedningen i sammanhang med förslaget till utsökningslag uppgjorda förslagen till förordningar angående upphäfvande och ändring af särskilda §§ i konkursstadgan samt förmånsrätts- och inteckningsförordningarna, alla af den 9 november 1868, hufvudsakligen i det syfte, att de, hvilka på grund af inteckning eller eljest hafva panträtt i fast egendom, blefve vid konkurs i fastighetsegarens bo stälda utanför konkursförfarandet. Nästnämnda förslag till ändringar i 1868 års författningar, intagna i en särskild bilaga till fastighetsboksförslaget, föredrogos derefter i Senaten i sammanhang med förslaget till utsökningslag samt ingingo med några ändringar i den nådiga propositionen till Ständerna. *Utg.*

de Ständerna nu förelagda förslagen till utsökningslag, till förordning om utsökningslagens införande samt till deraf påkallade ändringar uti särskilda författningar uppgjorts i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad lagberedningen sålunda föreslagit".

Före meddelandet af den nya utsökningslagen och öfriga deraf föranledda författningar förutskickas här en i enlighet med lagberedningens motiv och lagutskottets betänkande affattad redogörelse för författningarnas hufvudgrunder och de vigtigaste olikheter mellan desamma och härförinnan gällande lagstiftning i ämnet.

1 kap. Under det att i flertalet af andra länder handhafvandet af exekutionsväsendet tillhör domstolarne, så att dessa ej blott besluta när verkställighet skall ega rum och förordna om de säkerhetsåtgärder, som eljest till bevarande af borgenärs rätt må finnas erforderliga, utan äfven öfvervaka och rätta de exekutiva åtgärder, som till fullgörande af domstolarnes bud af de underordnade organen vidtagas, hafva i vårt land samtliga dessa funktioner redan länge i första instans tillkommit den högsta administrativa myndigheten inom hvarje län, hvilken, enligt det i lagstil häfdvunna språkbruket, såsom exekutionsmyndighet benämnes Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande.

§ 1. I ett hänseende måste dock emot denna anordning göras en anmärkning af vigt. Antalet af exekutionssäten är utan tvifvel i förhållande till landets vidsträckthet väl ringa och området för deras verksamhet följaktligen i allmänhet alltför stort, i synnerhet i landskap med mindre utvecklade kommunikationer. Om fordringsegare och gäldenär äro bosatte aflägset från länets residensstad, är det för dem förenadt med olägenhet att nödgas der bevaka sina angelägenheter och ej ega en i hemorten befintlig myndighet att tillita. Denna olägenhet gör sig mest känbar i fråga om verkställighet af dom likasom om qvarstad och annan handräckning till skydd för dels oafgjorda dels uppenbara rättsanspråk, i hvilka hänseenden den verkställande maktens snabba och kraftiga ingripande särskildt vore af nöden. Men om det än är i högsta grad önskvärdt att nyssnämnda olägenhet

kunde afhjelpas genom inrättande af flera exekutionssäten, så möter dock anordnandet af dylika på landsbygden oöfvervinnerliga svårigheter, så vida man ej vill eftergifva anspråket, att den exekutiva myndigheten bör vara lätt tillgänglig och tillika erbjuda garantier mot misstag och missbruk. För att vinna det åsyftade ändamålet måste man nämligen — såframt ej några dertill särskildt afsedda embeten skulle inrättas — uppdraga de nu hos Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande förekommande utsökningsmålen åt någon redan befintlig myndighet, och de enda, som i detta afseende kunde å landet ifrågakomma, vore häradsrätterne eller desses ordförande eller ock kronofogdarne. Hvad häradsrätterne angår måste de under nuvarande förhållanden i följd af saknaden af permanens anses vara alldeles ur stånd att tillfredsställa anspråken på skyndsamhet; och isynnerhet gäller detta om meddelande af säkerhets- och verkställighetsåtgärder, der vådan af uppehåll är störst. Betänkligheter af enahanda slag yppa sig i afseende å häradsrätternes ordförande. Då domaren på landet icke har fast kansli eller officielt tjenstebiträde, komme det ofta att inträffa, att de rättssökande, som infunnit sig i domarens hemvist, ej kunde få ens det obetydligaste ärende uträttadt, emedan domaren för tillfället vore och kanske under veckotal fortfore att vara borta på embetsresor i en aflägsen del af domsagan. Om åter Kejsaren och Storfurstens befallningshafvandes befattning med utsökningsmål öfverfördes på kronofogdarne, så lände visserligen sådant i många afseenden till ökad beqvämlighet för fordringsegare och andra rättsökande, men denna fördel skulle vinnas på bekostnad af säkerheten. Kronofogdarne, vid hvilkas tillsättande anspråk gjorts blott på lämplighet för underexekutorns kall, kunna i allmänhet icke anses vara i besittning af sådana qvalifikationer, att den stora mångfald af mål, som nu af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i egenskap af öfverexekutor handläggas, finge antagas blifva af nämnde underexekutorer behandlad med tillbörlig sakkunskap och varsamhet. Särskildt gäller detta om åtskilliga säkerhetsåtgärder, qvarstad och dylikt, der en viss arbiträr makt, en rätt att efter omständigheterna göra och låta enligt billighets- och sannolikhetsgrunder, icke kan undvaras.

Hvad nu anförts beträffande svårigheten att åstadkomma flere exekutionssäten eger tillämplighet endast å landsbygden. I städerna äro deremot förhållandena annorlunda. I deras magistrater har man nämligen en myndighet, hvilken, om än i administrativt hänseende underordnad, dock ur andra synpunkter intager en sjelfständig och oberoende ställning, och i afseende å hvilken man har rätt att förutsätta, åtminstone hos någon eller några af dess ledamöter, juridisk underbyggnad och utbildning i förening med erfarenhet i domareväirf och exekutiva ärendens behandling. Dessa myndigheter böra följaktligen i regeln kunna, enhvar för sin stad, öfvertaga Kejsaren och Storfurstens befallningshafvandes funktioner i utsökningsmål, i synnerhet då sjelfva verkställandet af besluten der kommer att ombesörjas, såsom på landet af kronofogdar, utaf särskilda utmätningsmän eller stadsfogdar. (§ 2). Något tvifvel om att magistraterna vore detta uppdrag fullt vuxna kan icke råda vidkommande de mera betydande städerna; och äfven med magistraterna i de mindre, der utsökningsmålen äro få till antalet och enkla till sin beskaffenhet, bör i allmänhet enahanda förhållande ega rum, helst samma personer, som bilda magistraten, ju i sin egenskap af medlemmar i stadens rådstufvurätt äro betrodda med handlägg-
§ 3. ningen af de å allmän domstol ankommande ärenden. Men då likväl aflönandet af särskild stadsfogde kunde för vissa städer blifva betungande, eller det af annan orsak i några fall kunde befinnas olämpligt att bekläda magistraten med öfverexekutors myndighet, har i lagen möjlighet beredts att under sådana förhållanden låta Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande tillsvidare vara öfverexekutor äfven för stad, i hvilken händelse magistraten kommer att vara stadens utmätningsman.

Emellertid, då för landsbygden den nuvarande organisationen af de öfverordnade exekutiva myndigheterna således kommer att fortbestå, bör en utväg framhållas, hvarigenom de nu af exekutionssätenas ringa antal härflytande olägenheterna i betydlig mån kunde förminskas. Detta blir nämligen möjligt, i fall någon eller några hos öfverexekutor anstälde tjenstemän eller af honom dertill särskildt förordnade personer få sig uppdraget att mot bestämd, billig taxa och under tjenstemannaansvar tillhandagå

parter med handlingars ingifvande till öfverexekutor samt besluts och utslags utlösande och öfversändande till vederbörande. Vidare borde parter vid anlitande af underexekutorerne komma i åtnjutande af den lättnad, att de under vissa förbehåll berättigades att med posten till exekutor öfversända handlingar för erhållande af verkställighet, likasom ock att få influtna medel på samma sätt sig tillhandahållna. — Det s. k. promotorialförfarandet, hvilket härintills vid fråga om lagsökning och utmätning stått borgenär till buds, ifall gäldenärens gods eller han sjelf finnes inom annat öfverexekutorsområde än der borgenären bor [1], har icke ansetts böra i den nya lagen upptagas, enär borgenären, under förutsättning att anlitande af ofvanberörda utvägar möjliggöres, kan på annat sätt komma hastigare till målet än med begagnande af promotorialvägen, hvarutom det måste anses mindre lämpligt att, såsom fallet är vid ifrågavarande förfarande, låta öfverexekutor fungera så att säga såsom kommissionär för enskild part.

För öfrigt ingå i 1 kap. af utsökningslagen särskilda bestämningar, afsedda att bereda utväg till modifierande efter omständigheterna af utmätningsväsendet på sådant sätt, som motsvarar de lokala förhållandena och behofven på skilda orter. I likhet med hvad härförinnan gält har nämligen kronofogde likasom magistrat, der denna är utmätningsman, berättigats att för bestämdt fall, dock med undantag för vissa slag af förrättningar, i sitt ställe sätta annan af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i sådant afseende antagen eller godkänd man. Likväl kan en dylik befogenhet medgifvas utmätningsmannen endast under vilkor att, enär det måste ankomma på honom att pröfva ställföreträdarens vederhäftighet, han sjelf vid utmätning ansvarar för redovisningen och för skada, som af den förres fel eller försummelse tilläfventyrs vållas. En längre gående ansvarighet, hvilken omfattade andra förrättningar än utmätningar, har deremot funnits icke vara för tryggande af sakegarenes rätt behöflig.

§§ 4 o. 6

[1] Se kongl. exekutionsstadgan d. 10 juli 1669 p. 8 samt Kejs. brefven d. 27 juli 1816, d. 16 december 1833 och d. 7 juni 1847.

§ 5. Men då det emellertid inom härader af större utsträckning icke blott kan vara svårt för kronofogden att med tillräcklig uppmärksamhet följa de många förrättningar han måste öfverlemna till vikarie, utan det äfven för den enskilde, hvilken för utfående af sin rätt har att anlita exekutiv myndighet, medför betydlig tidsutdrägt och kostnad att alltid nödgas först vända sig till kronofogden, har i lagen medgifvits Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande att, när särskilda omständigheter det föranleda, förordna länsman eller annan person att för visst distrikt eller visst fall på eget ansvar i kronofogdes ställe vara utmätningsman. Likaledes har magistrat såsom öfverexekutor berättigats att, då tillfällig stegring af utmätningarnas antal eller annan anledning sådant oundgängligen påkallar, för bestämd tid eller för vissa förrättningar förordna särskild utmätningsman.

2 kap. De i *2 kap.* intagna bestämningar angående handläggningen af lagsökningsmål innefatta åtskilliga afvikelser, väl icke från hufvudgrunderna för de till ämnet hörande stadganden i 1734 års lag, men från den praxis, som utbildat sig hos öfverexekutorerne. Under det att utsökningsbalken i sagde lag, enligt hvad i det föregående antydts, innehåller en verklig s. k. urkundsprocess, enligt hvilken betalningsskyldighet ej får i exekutiv väg åläggas för andra icke domfästa fordringar än sådana, som grunda sig å skuldebref, klara förskrifningar och gode mäns utslag, har nämligen praxis häri infört en väsentlig förändring, så att skuldfordringsmål af hvilket slag som helst, t. ex. äfven de, som afse fordringsanspråk på grund af oaccepterade räkningar och dylikt, ansetts kunna i exekutiv väg upptagas och behandlas. Hvarje ansökning i skuldfordringsmål utställes vanligen till kommunikation, och den bevisning, som genom den skriftliga handlingen bort åstadkommas, har antagits kunna ersättas med andra bevisningsmedel, bland annat med gäldenärens efteråt afgifna eller till följd af hans uteblifvande med svar presumerade erkännande af skulden. Att sålunda en handling, som icke i och för sig utgör något bevis om fordran, förvandlas till fullgodt bevis genom den söktes underlåtenhet att afgifva förklaring, är emellertid stridande mot andan i vår rättegångsordning. Anlitandet af exekutivförfarandet uti ifrågavarande utsträckning eller för ut-

sökande af alla slags fordringar medför äfven flera olägenheter, hvilka mer än uppväga de fördelar, som förmenats vara dermed förenade. Kan nämligen sökandens anspråk göras gällande utan att vara af verkliga fordringsbevis styrkt, så måste man ock, på sätt jemväl antydda praxis sett sig nödsakad att göra, taga hänsyn till den söktes invändningar, äfven om han ej till stöd för dem kan förebringa fullständig bevisning utan endast mer eller mindre sannolika skäl, såsom obeedigade vittnesintyg m. m. dylikt. Lagsökningsförfarandet kan vid sådant förhållande ej vidare bibehållas vid den enkelhet och skyndsamhet, som just utgöra kännetecknena på en ändamålsenlig exekutivprocess. Förhör och uppskof blifva deri ofta af behofvet påkallade, och mången gång kommer ett behörigen styrkt fordringsanspråk att på grund af obevisade invändningar hänskjutas till domstol. Och det är således just de klara fordringsanspråken, eller de, hvilka väl i första rummet böra i exekutiv väg förhjelpas till sin rätt, som häraf lida. De åberopade fördelarna af möjligheten att för hvilket fordringsanspråk som helst på försök vända sig till öfverexekutor torde dessutom i många fall vara mera skenbara än verkliga. Ty grundas ej anspråket på ett verkligt fordringsbevis, så erfordras för afböjande af exekutionen ej mera än att gäldenären antingen omedelbart hos öfverexekutorn eller, i händelse denne, då gäldenären försummat att förklara sig, förordnat till utmätning, vid klagan i hofrätt bestrider sökandens påstående; och då hafva parterne endast tillskyndats onödiga kostnader och besvär, jemte det den i och för sig nog långsamma ordinarie processen blifvit än ytterligare fördröjd.

Med afseende härå har utsökningslagen, med återgående till 1734 års lags ståndpunkt, infört en verklig urkundsprocess. Enligt lagen får således en borgenär för utsökande af sin fordran ej anlita det skyndsammare och enklare processförfarandet hos öfverexekutor i annat fall, än att han till stöd för fordringen kan åberopa skuldebref eller andra skriftliga handlingar, som i och för sig bevisa densamma (§ 1); och är sådan handling icke bilagd, eller finnes fordringen icke vara genom de åberopade handlingarna bevisad, skall öfverexekutor följaktligen genast afvisa lagsökningen (§ 5). Är åter fordringen sådan att den får

i lagsökningsväg göras gällande, bör borgenären utan tidsutdrägt komma i åtnjutande af sin rätt, der icke gäldenären likaledes med skriftliga bevis förmår styrka de invändningar, genom hvilka han kan freda sig från krafvet, så vidt nämligen dessa invändningar äro af den beskaffenhet, att de öfverhufvud behöfva bevisas (§ 16). Men af denna inskränkning i gäldenärens rätt att mot krafvet framställa invändningar följer å andra sidan, att det i lagsökningsmålet gifna beslutet ej kan tillerkännas verkan vidare än för lagsökningsprocessen, så att det väl berättigar sökanden att genom exekution omedelbart erhålla betalning, men deremot icke har betydelse af en *res judicata*, af ett slutligt afgörande af rättsförhållandet emellan parterne. Gäldenären måste således hafva för sig öppet att med begagnande af de bevismedel, som enligt den allmänna rättegångsordningen kunna leda till hans befriande från anspråket, men vid lagsökningsförfarandet i följd af dess antydda beskaffenhet icke fått beaktas, vid domstol söka återvinning af hvad honom blifvit till utgifvande ålagdt (§ 21).

I ändamål att med minsta möjliga omgång och tidsutdrägt förhjelpa sökanden till betalning innehåller 2 kap. vidare: att öfverexekutor skall förelägga gäldenären viss, med afseende å orten, der han vistas, afpassad tid att å lagsökningen svara, vid äfventyr, om han det försummar, att målet ändå afgöres (§ 6); att då gäldenären visas hafva varit af laga förfall hindrad att svara, öfverexekutor kan, jemte föreläggandet af ny tid dertill, föreskrifva honom att, om förfallet fortfar, bevaka sin talan genom fullmäktig (§ 8); att om gäldenärens ingifna svar föranleder att låta borgenären bemöta detsamma, denne lemnas blott viss kort tid dertill, men någon vidare skriftvexling emellan parterne icke får ega rum (§ 9); att sådana invändningar, som i den allmänna rättegången äro dilatoriska, icke i lagsökningsförfarandet verka uppskof, der de af öfverexekutor ogillas (§ 12); att i afseende å qvittningsanspråk gäller, att klar och förfallen fordran ej får uppehållas för det, som är stridigt eller icke förfallet (§ 19); samt att, sedan målet kommit i det skick att det kan afgöras, slutligt utslag deri skall ofördröjligen meddelas och, likasom beslut, hvarigenom dylikt mål såsom tvistigt förvisats till domstol, efter anslag utgifvas (§§ 22 och 23). — I närmaste

sammanhang med dessa hufvudgrunder för lagsökningsförfarandet stå tvänne stadganden i 10 kap.: att tiden för klagan öfver öfverexekutors utslag i lagsökningsmål skall räknas från den dag, utslaget efter anslag utgifvits, i följd hvaraf den vinnande icke behöfver vidtaga den betungande och till mycket uppehåll ledande åtgärden att delgifva utslaget åt motparten (§ 3), samt att i dessa mål, med afseende å den gäldenären lemnade rätt att söka återvinning, hofrätt skall vara sista instans (§ 15).

Enligt härförinnan gällande bestämningar angående *verkställighet af domstols laga kraft vunna domar i tvistemål* kunde underexekutorerne utan föreskrift af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande verkställa dylika domar och utslag endast i de fall, då domslutet angick penningar till bestämd summa eller lösören till visst utsatt antal och beskaffenhet. I alla andra fall måste den, som sökte verkställighet, först vända sig till Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande, hvilken hade att meddela såväl förordnande om verkställighet som föreskrift huru den skulle ske. Uti *3 kap.* af nya lagen är underexekutors befogenhet att omedelbart verkställa dom utsträckt till vissa andra särskildt uppräknade och lätt igenkänliga slag af domar, hvilka i likhet med de ofvan angifna äro af den beskaffenhet, att tvifvelsmål om sättet för deras bringande till verkställighet ej bör kunna uppstå, och vid hvilka en föregående verkställighetsorder af öfverexekutor, såsom medförande tidsutdrägt och ökade kostnader, ej ansetts nödig. I öfriga fall deremot, eller då olika sätt gifvas för doms bringande till fullbordan, likasom ock då domens fullgörande genom den tappande sjelf måste med tjenliga medel framtvingas, bör verkställigheten sökas hos öfverexekutor, å hvilken det i dylika fall ankommer att meddela föreskrift om sättet för densamma. Lagen har tillika sökt gifva öfverexekutor i händer sådana medel, som äro egnade att i möjligaste måtto förekomma, det verkställighet af dom må kunna, till skada för den vinnande och till men för rättvisans helgd, af tredskande part uppehållas; i hvilket afseende lagen jemväl innehåller ett stadgande, att kostnad för verkställighet under vissa förutsättningar kan förskottsvis uttagas (8 kap. 7 §).

3 kap.

§§ 2—6.

§§ 7—10. För att betaga den tappande parten all obehörig fördel af rättegångens fortsättande samt för att trygga den vinnande och bereda honom tillfälle att, såvidt möjligt, genast komma i åtnjutande af sin rätt, är härförinnan stadgadt i fråga om *domar, som ännu ej vunnit laga kraft*, att underrätts dom i sjörättssak samt hofrätts dom eller utslag i alla slag af civila mål få omedelbart gå i verkställighet, såframt den vinnande ställer borgen för det honom tilldömda och ändringssökandet genom verkställigheten ej blir onyttigt, samt att underrätts dom i vexelmål må utan borgen fullt verkställas, med skyldighet för den vinnande att ställa säkerhet endast för hvad han enligt domen lyftar. Utsökningslagen har utgått från enahanda grundsats, att verkställighet af icke laga kraft vunna domar bör få ega rum
§ 7. endast i vissa uppgifna undantagsfall. Det vigtigaste och oftast förekommande är det, då betalningsskyldighet blifvit någon ålagd. Beträffande underrätts dom i sådana mål innehåller lagen att, jemte det utmätning må ega rum, försäljning af det utmätta ej får ske med mindre gäldenären medgifver försäljningen eller ock, i följd af godsets beskaffenhet, ett uppskof dermed skulle lända till uppenbar förlust för parterne. Genom utmätningen får den vinnande, i fråga om lösegendom, förmånsrätt för sin fordran samt, i hvarje fall, trygghet för att motparten ej skall kunna under ändringssökandet afhända sig den utmätta egendomen och derigenom göra den domfästa fordringen värdelös. Då emellertid utmätningens hufvudsakliga betydelse för den vinnande i detta fall ligger deri, att den bereder säkerhet för hans fordran, bör ock häraf följa att, om den tappande ställer pant eller borgen för hvad hos honom blifvit utdömdt och han således sjelf anskaffar den säkerhet utmätningen skulle åstadkomma, han också bör fredas från en utmätning, hvilken kunde tillskynda hans kredit en högst känbar skada. I fråga om hofrätts dom kommer fortfarande full verkställighet genom utmätning och det utmättas försäljning att ega rum, ehuru ändring i domen sökes, dock med den af fast egendoms beskaffenhet och i allmänhet högre värde betingade inskränkning, att sådan egendom ej må
§§ 8 o. 9. säljas, innan domen vunnit laga kraft. — Öfriga fall, då verkställighet af en dom medgifves, ehuru den ej vunnit laga kraft,

äro de, då någon ålagts att utgifva viss lös egendom, då domstol förordnat om qvarstad och skingringsförbud, då dömdt är om tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst eller om hyresmans flyttning i eller ur hus eller om skyldighet för brukare af annans jord att den afträda. I alla dessa fall utgör vilkor för verkställigheten att den vinnande ställer pant eller borgen.

Emedan i vår processrätt nästan helt och hållet saknas regler för användandet af skiljemanna- eller det s. k. kompromissförfarandet, hvilket för åtskilliga fall finnes i gällande lag föreskrifvet och icke sällan äfven eljest anlitas i tvister angående bolagsföreningar, leverans-, försäkrings- och arrendekontrakt samt andra liknande aftal, har utsökningslagen upptagit omständliga föreskrifter angående verkställigheten af skiljedom. *§ 16.*

Rättigheten för en fordringsegare att genom bysättning eller tvångsarbete förfoga öfver en gäldenärs person, att beröfva honom friheten och således behandla honom såsom brottsling eller träl för oförmåga att betala en skuld, kan ej ur rättvisans synpunkt försvaras. Erfarenheten från andra länder har äfven visat, att dylika tvångsmedel ej heller behöfvas för den allmänna kreditens upprätthållande. Sålunda har bysättningstvånget, hvilket allmänt användts isynnerhet mot vexelgäldenärer, blifvit afskaffadt i Frankrike, Tyskland, Österrike, England, Belgien, Danmark, Schweiz, Norge och Sverige. Skyldigheten att aftjena skuld med arbete har utom i Finland åtminstone icke under en senare tid förekommit annorstädes än i Sverige, från hvars lagstiftning detta tvångsmedel dock för decennier tillbaka utmönstrats. Då icke heller i Finland några särskilda omständigheter kräfva bysättnings- och arbetstvångets bibehållande, hafva dessa tvångsmedel blifvit genom den nya utsökningslagstiftningen afskaffade (Prom. fd. § 8). Men i stället måste något annat medel stadgas mot tillgångars undandöljande vid utmätning, enär eljest en gäldenär ofta saklöst kunde vägra att betala sin skuld, ehuru han hade tillgångar, dem han undangömde. Att såsom sådant anvisa endast utvägen af gäldenärens försättande i konkurstillstånd, vore föga lämpligt. I detta fall kunde nämligen en konkurs oftast hafva till ändamål och merändels till påföljd blott att framtvinga en bouppteckningsed, utan att utsigt funnes för *§ 33.*

borgenären att genom konkursen utfå sin fordran; och det har derför varit så mycket mindre skäl att, för att förmå gäldenären till sådan edgång, föreskrifva omvägen af en konkurs, som detta blott skulle hafva till följd att konkursernas antal komme att betydligt ökas, företrädesvis just med sådana, i hvilka tillgångarna ej förslå ens till betäckande af kostnaderna för sakens behandling. På grund häraf och i likhet med flera främmande lagstiftningar stadgar utsökningslagen skyldighet för gäldenär, som vid utmätning funnits sakna tillgångar till sin skulds gäldande, att omedelbart med ed betyga det han ej eger andra tillgångar än de uppgifna, en edgång, hvilken kan användas äfven då någon ålagts utgifva viss lös egendom, men denna ej kunnat öfverkommas. För en redlig gäldenär medför denna skyldighet vida mindre olägenhet än ett försättande i konkurs; men i fråga om en gäldenär, som verkligen eger tillgångar, hvilka han vill fördölja, bör edgången utgöra ett verksamt medel att framtvinga desamma. Följden af gäldenärens vägran att aflägga nämnda ed är åter densamma, som då gäldenär under konkurs tredskas att med ed fästa riktigheten af bouppteckningen.

4 kap. Uti *4 kap.* och de två följande afhandlas de tre hufvuddelarna af förfarandet vid verkställighet af dom, hvarigenom någon ålagts att utgifva penningar eller varor, nämligen utmätningen, det utmättas förvandlande i penningar, samt redovisningen och fördelningen af hvad till följd af utmätning influtit. Angående *utmätning* var härförinnan gällande lagstiftning i flera afseenden ofullständig. Sålunda saknades stadganden, huru vid utmätning af fordringar skulle förfaras, huru de rättsförhållanden borde regleras, som uppkomma, då fråga är om utmätning för en borgenärs fordran af sådan gäldenärens lösa egendom, som på grund af pant- eller retentionsrätt häftar för andra borgenärers anspråk, huru förvaltningen af utmätt fast egendom skulle ordnas, i händelse fara är att gäldenären vanvårdar egendomen, i hvad mån af gäldenären ingånget, men ej lagfaret öfverlåtelseaftal om fast egendom finge hindra dennas utmätning o. s. v. Genom att bestämda lagbud meddelas äfven angående åtskilliga andra frågor, hvari beskrifven lag hittills saknats och vid hvilka man således endast haft praxis till vägledare, varda genom den nya lagen

antydda luckor och brister i lagstiftningen afhjelpta, hvarjemte lagen genom deri införda bestämningar om hvad vid utmätning hos gäldenär må undantagas sökt förebygga, att utmätningen ej må sträckas utöfver hvad menskligbet och billighet samt det allmännas intresse medgifva. I sistberörda afseende innehåller lagen, bland annat, att hos gäldenär, som saknar utväg till nödtorftigt uppehälle, må undantagas förutom nödiga gång- och sängkläder m. m., hvad af i huset befintliga förråd tarfvas till underhåll för en månad samt dessutom nödiga arbetsredskap eller andra lösören till visst värde. § 5.

Då gäldenären åtnjuter aflöning eller pension för allmän eller enskild tjenst, tillåter utsökningslagen honom att vid utmätning behålla två tredjedelar af löne- eller pensionsbeloppet. Emedan gäldenären af löngifvaren uppbär aflöningen endast mot derför åtagna skyldigheter, kräfver tillbörlig hänsyn till den sistnämndes rätt, att utaf aflöningen icke mera får tagas i anspråk af den förres borgenärer, än att han med åtnjutande af återstoden förblifver i stånd att behörigen fullgöra sina tjensteåligganden. I fråga härom kan det nämligen icke betviflas, att gäldenären, ehuru hans aflöning i sin helhet icke utgör mer än en efter måttet och beskaffenheten af hans åligganden afpassad vedergällning, likväl genom att inrätta sina förhållanden i enlighet med hvad hans pligt under sådana omständigheter fordrar måste kunna, äfven med afsaknad af någon mindre del af sagda vedergällning, uppfylla sina skyldigheter mot löngifvaren. Hvad åter utmätning af pension beträffar, så bör samma intresse, som bjuder att en i allmän eller enskild tjenst anstäld person tillförsäkras pension efter viss tjenstetid, äfven föranleda, att denna pension får af honom tillgodonjutas under åtminstone ej sämre vilkor än lönen. Omordade undantagsförmån kan sjelffallet gälla endast den del af lön eller pension, som belöper sig på tiden emellan utmätningen och nästa betalningstermin: har gäldenären vid utmätningstillfället derutöfver något af lönen eller pensionen i behåll, så måste en sådan besparing, antingen den innestår olyftad eller redan blifvit uttagen, oafkortad gå till hans gälds betalning.[1] § 6.

[1] Den nu omordade grundsatsen om löners och pensioners undantagande till en väsentlig del från utmätning har ock — väl med några

Jemte stadgande i förenämndt afseende har i lagen upptagits förbud mot utmätande af aflöning eller pension innan gäldenären är berättigad att den lyfta. Detta förbud innebär tillika ett upphäfvande af den borgenärer härförinnan[1] medgifna rättigheten att vinna såkallad införsel i embets- och tjenstemäns löner (Prom. fd. § 8). Enär den åt gäldenären utfästa lön eller pension utgör en af honom verkligen förvärfvad inkomst först vid den tidpunkt, då lönen eller pensionen skall till honom utbetalas, står dess utmätande derförinnan i strid med grundsatsen, att endast gäldenärens förmögenhet får blifva föremål för exekution. Införseln innehåller nämligen i sjelfva verket en utmätning af gäldenärens framtida löneförmåner, medan likväl endast sådan löneförmån, som utgör betalning för redan verkställdt arbete eller redan är intjenad, tillhör hans förmögenhet. Införselförordnandet träffar således icke det rätta exekutionsobjektet, gäldenärens förmögenhet, utan hans arbetskraft och dermed hans person. Men en dylik personalexekution är icke mindre än bysättnings- och arbetstvånget oförenlig med numera allmänt erkända rättsgrundsatser. Från statens egen synpunkt har borttagandet af införseln ansetts vara högeligen af behofvet påkalladt. Ty om för tjenstemannen större eller mindre del af hans aflöning tages i beslag, innan den blifvit intjenad, måste han antingen fortfara med det honom åliggande arbetet under det förlamande inflytande, som

---

olikheter i afseende å enskildheterna — blifvit genomförd i flera andra länders lagstiftning. Sålunda gäller i Tyskland att, jemte det, der lön eller pension icke öfverstiger 1,500 Reichsmark för år, densamma är helt och hållet fritagen från utmätning, i motsatt fall en tredjedel af öfverskottet är underkastad sådan. I Frankrike finnes åter stadgadt i afseende å löner och pensioner, som utbetalas af staten, att för andre tjenstemän än prester och militärer $^1/_5$ af lönen får utmätas då denna i sin helhet understiger 1,000 francs, $^1/_4$ vid löner emellan 1,000 och 4,000 francs samt $^1/_3$ då lönen öfverstiger sistnämnda belopp, hvaremot såväl presters lön som samtliga pensioner äro fria från utmätning äfvensom af militärers lön $^1/_5$ får tagas i mät utan afseende å lönens storlek. Enligt både dansk och norsk rätt äro offentlige embetsmäns löner, likasom ock flera slag af offentliga pensioner, i allmänhet undantagna från utmätning.

[1] Genom Kongl. fd. d. 8 oktober 1740.

otillräcklig ekonomisk bergning förer med sig, eller ock för fyllande af den brist, som uppstått, genom arbete utom tjensten förskaffa sig den för honom erforderliga inkomst, äfven om derigenom intrång i hans verksamhet för statens räkning skulle inträffa. Och emedan den kredit, som genom införselns bortfallande blifvit i högre eller ringare grad för löntagare inskränkt, är hufvudsakligen sådan som användes för konsumtionsbehof, och minskning af ett dylikt kreditens användande inom ett samhälle, af lätt insedda skäl, länder till lika stor fördel för löntagarene som för fordringsegarene, har upphäfvandet af införselinstitutet ansetts komma att ej allenast öfverhufvud utöfva en helsosam inverkan på kreditförhållandena inom landet, utan ock särskildt motverka den öfverdrifna skuldsättning inom tjenstemannapersonalen, hvaröfver klagan icke sällan försports. — Icke heller låter införselns bortfallande befara att, vid det förhållande att borgenär ej eger rätt att försäkra sig om den utmätning underkastade tredjedelen af gäldenärens lön eller pension förr än denne sjelf är till lyftning berättigad, gäldenären faktiskt skall kunna omintetgöra möjligheten för borgenären att åtkomma sagde andel. Emot ett dylikt tillvägagående erbjuder tvångsmedlet af gäldenärens åläggande att aflägga manifestationsed eller försättande i konkurs tillräckligt skydd. Vederbörande emellan slutna öfverenskommelser äro dessutom egnade att göra särskild exekutiv åtgärd för ifrågavarande andels uttagande öfverflödig.

En utmätning, som icke gåfve något öfverskott utöfver *§ 15.* verkställighetskostnaden, skulle blott åbringa gäldenären förlust utan att åt borgenären medföra det ringaste gagn. Att låta utmätning försiggå blott för gäldande af kostnaden synes vara så mycket mera obilligt, som borgenären bör vara i tillfälle att på förhand göra sig underrättad om gäldenärens förmögenhetsförhållanden, och det måste anses vara af allmänt intresse i högsta grad påkalladt att stäfja det tillförene vanliga oskicket med sådana utmätningar, vid hvilka i bästa fall endast verkställighetskostnadens utfående kan påräknas. Enligt utsökningslagen får fördenskull utmätning icke företagas, i fall nämnda resultat deraf vore att förutses, hvarjemte stadgats, att vid sådant förhål-

lande kostnaden för utmätningsförsöket skall drabba sökanden (8 kap. 8 §).

§§ 2 o. 21. Med afvikelse från hvad härförinnan varit stadgadt innehåller lagen, att fast egendom kan af utmätningsman direkte tagas i mät, utan föregående ansökning derom hos öfverexekutor. Endast i det fall att egendomen är för fordran intecknad eller eljest underpant och borgenären vill för betalningen hålla sig allenast till egendomen är han berättigad att, såsom tillförene, genom lagsökning hos öfverexekutor få egendomen förklarad i mät, i hvilken händelse särskild utmätningsförrättning och deraf föranledd tidsutdrägt och kostnad undvikes (2 kap. 2 §).

§ 29. Då de å en fastighet växande alstren i lag betraktas såsom beståndsdelar af sjelfva fastigheten, få dylika alster icke skildt för sig, utan blott jemte hela fastigheten utmätas för egarens gäld, likasom ej heller växande gröda, som tillhör brukare af annans jord, får tillgripas för brukarens gäld annorlunda än genom utmätning af hans nyttjanderätt, så vidt nämligen denna öfverhufvud får tagas i mät. Om jordegarens borgenärer och särskildt de oprioriterade af dem hade sig öppet att när som helst utpanta den å fastigheten växande grödan, af hvilken hans förmåga att gälda ränta på de intecknade skulderna och att underhålla fastigheten i väsentligaste mån beror, skulle detta verka högst menligt på såväl fastighetskrediten som jordkulturen. Och lika litet vore det förenligt med den rätt, jordegare har mot brukare af sin jord och särskildt mot landbo eller torpare, att den växande grödan å den legda jorden finge tillgripas af legotagarens borgenärer och denne sålunda sattes ur stånd att hålla hus och egor vid makt och i öfrigt fullgöra sina åligganden till jordegaren. På grund häraf, och då emellertid tidigare ofta inträffat att växande gröda tagits i mät samt sådan åtgärd godkänts äfven af domstol, har i utsökningslagen intagits ett uttryckligt stadgande, som i regeln förbjuder utmätning af organiska alster, så länge de icke äro från jorden afskilda.

5 kap. I *5 kap.* af utsökningslagen, som innehåller samtliga stad-
§§ 2—5. ganden om huru utmätt egendom skall till penningar förvandlas, är, i fråga om guld- och silfversaker, hvilkas metallvärde utan svårighet kan utrönas, samt om rätt till lifränta eller annan gäl-

denären tillkommande förmån och om rätt till lifförsäkringsbelopp, i borgenärens och gäldenärens intresse under vissa förutsättningar medgifvet undantag från härförinnan gällande regel, att utmätt egendoms realisering alltid och ovilkorligen skall ske genom försäljning å offentlig auktion.

Enligt sjölagens stadganden böra, då fartyg eller gods i fartyg utmätningsvis säljes, vissa borgenärer, ehuru de ej vunnit utmätning, ega rättighet att undfå betalning för sina fordringar. Då till följd häraf en mängd förmånsrättsanspråk kunna förekomma, hvilka äfven vid köpeskillingens fördelande böra beaktas, samt omförmälda borgenärer kunna vara bosatta på helt andra orter än den, der försäljningen eger rum, erfordras i afseende å utmätt fartyg och gods deri ett omständligare förfarande, än vid försäljning af annan lös egendom kan komma i fråga. Men emedan användandet vid fartygsförsäljning af ett förfarande, som till alla delar vore lika med sättet för försäljning af fast egendom, skulle medföra större vidlyftighet och tidsutdrägt än nödvändigt vore, har i utsökningslagen träffats sådana anordningar, hvarigenom ändamålet vinnes, utan att stadgandena angående fast egendoms försäljning behöfva vidare än i några tillämpliga delar följas. (Jfr Sjöl. § 15). *§ 10.*

Emedan uti utsökningslagen, i fråga om exekutiv försäljning af fast egendom, genomförts grundsatser, hvilka väsentligen afvika från de vid dylik försäljning tillförene följda, intages här i dess helhet den omständligare utläggning af dessa grundsatser, lagberedningens motiv innehålla. Beredningen yttrar: *§§ 25—33*

„Sjelffallet är att vid exekutiv försäljning af fast egendom icke allenast den fordran, hvarför utmätning och dermed äfven panträtt[1] i egendomen vunnits, utan jemväl hvarje annan, för hvilken egendomen tilläfventyrs utgör pant, skall ur köpeskil-

[1] Enligt lagberedningens förslag till utsökningslag borde borgenär, på samma sätt som i fråga om lös egendom, äfven genom utmätning af fast egendom tillförsäkras panträtt i det utmätta (4 kap. 30 §), men på skäl, som finnas anförda i motiven till beredningens förslag till lag angående ny lydelse af särskilda rum i ärfda-, jorda- och rättegångsbalkarne (sid. 137 f), har beredningen funnit sig föranlåten att frångå nämnda förslag till ändring af gällande rätt.

lingen, så vidt den förslår, gäldas; detta följer nämligen af omförmälda rätts innehåll. De grundsatser, enligt hvilka en sådan försäljning anordnas, böra derföre stå i öfverensstämmelse med panträttens natur. Panträtten har till ändamål att göra betalningen för borgenärens fordran oberoende af gäldenärens förmögenhetsförhållanden i öfrigt, i det att borgenären erhåller en rätt i det till pant gifna föremålet, i kraft hvaraf han eger genom detsammas försäljning göra sig betald för sin fordran. Af denna panträttens sakrättsliga beskaffenhet följer, dels att panthafvarens befogenhet att realisera panten icke beröres af inträffande ombyte af egare till denna och att han eger sjelf bestämma den tidpunkt, då han vill för utfående af sin fordran, der den förfallit, sälja panten, dels att hans rätt härtill likasom att framför alla andra erhålla betalning ur pantens värde icke bör kunna betagas honom eller minskas genom pantegarens öfriga borgenärers betalningsanspråk. Detta gäller ock i förhållandet mellan skilde panthafvare i samma egendom, så att senare panträtt å ena sidan berättigar till betalning ur panten först efter fordran med tidigare panträtt och å andra sidan icke kan af panthafvaren utöfvas genom pantens försäljning annorlunda än med den tidigare panträttens orubbade bibehållande, medan deremot en på grund af den sistnämda skeende realisation måste frigöra panten äfven från de efterföljande panträtterna.

Blott derigenom, att nu omförmälda verkningar af panträtten få utan några sidoinflytelser göra sig gällande, förmår panten motsvara sitt ändamål att utgöra ett säkert underlag för krediten. Der detta icke är fallet, måste den kreditbehöfvande anlita andra, för honom betungande utvägar, såsom anskaffande af personlig eller reel fyllnadssäkerhet, eller ock nödgas han i form af högre ränta betala långifvaren en premie för den större risk, denne löper vid placerandet af sitt kapital emot en pant, hvilken icke erbjuder honom samma trygghet mot förlust eller annan olägenhet, som på annat håll stode honom till buds. Med afseende å den fasta egendomens i allmänhet högre värde och då sådan egendom, såsom mindre än annan underkastad förändringar, företrädesvis är egnad för belåning på längre tid, måste det vara lagstiftaren angeläget att så mycket som möjligt un-

danrödja de brister i fastighetslagstiftningen, hvilka förringa den fasta egendomens värde såsom pantobjekt. Uppnåendet af detta mål befordras icke minst genom sakenliga och lämpliga föreskrifter angående ordningen och sättet för försäljning af fast egendom, som för gäld tagits i mät.

Enligt hittills gällande föreskrifter måste försäljning af i mät dömd fastighet ega rum utan afseende på det pris, som dervid kan ernås. Väl innehåller förordningen af den 23 juli 1868 för landet att, i fall det vid auktionen gjorda högsta anbudet ej uppgår till tre fjerdedelar af värderingssumman, der värdering försiggått, detsamma icke må antagas om gäldenären dertill vägrar sitt samtycke, likasom ock att försäljning ej heller får ske, om utmätningssökanden och tillstädeskomne inteckningshafvare önska, att ny auktion skall anställas. Men då ej i någon händelse flere än högst två nya auktioner få hållas, följer deraf att, om sökanden ej återkallar sitt yrkande på försäljning, denna dock slutligen måste ega rum till hvilket pris som helst.

Redan i motiven till 4 kapitlet har beredningen i fråga om lös egendom framhållit, hurusom en utmätning, hvaraf något öfverskott utöfver verkställighetskostnaden icke vore att förvänta, skulle åbringa gäldenären skada utan det ringaste gagn för borgenären, hvarföre utmätning i sådant fall ansetts icke böra medgifvas. I lika, om ej i ännu större mån måste en exekutiv fastighetsförsäljning, hvaraf utmätningssökanden icke erhölle det minsta till sin fordrans betäckande, anses strida mot sunda ekonomiska principer. Redan från denna synpunkt betraktadt kan derföre nu gällande lagstiftning i ämnet icke gillas.

Men ofvan omförmälda stadganden, enligt hvilka utmätt fast egendom måste säljas till hvilket pris som helst, kunna ej heller sammanstå med deras rätt, hvilka hafva panträtt i egendomen. Ty med hänsyn till denna kan det icke vara riktigt, lika litet som det är förnuftigt, att, om någon erhållit första inteckning i en fastighet och en annan fordringsegare till gäldande af sitt tillgodohafvande fått fastigheten dömd i mät, densamma säljes äfven om så högt anbud ej göres, att köpeskillingen förslår till betäckande af första inteckningen. Ehuru i detta fall ändamålet med försäljningen icke i minsta mån upp-

nås, måste likväl i följd af sökandens tillgörande icke allenast gäldenären gå från gård och grund utan ock innehafvaren af den första inteckningen lida en direkt förlust, hvilken ytterligare ökas derigenom, att alla af försäljningen härflytande kostnader ur köpeskillingen öfverst uttagas.

På det att bättre rätt egande panthafvare måtte skyddas för dylika förluster samt medelbart äfven gäldenärens och dennes oprioriterade fordringsegares intressen blefve tillgodosedda, har beredningen — i öfverensstämmelse med de grundsatser, som tidigare gält i vissa delar af Tyskland och senast införts i Preussen (1883), Sachsen (1884) och Bayern (1886) — föreslagit, att det lägsta bud, som vid försäljning af utmätt fast egendom finge antagas, måste öfverstiga sammanlagda beloppet af de fordringar samt utmätnings- och öfriga kostnader, hvilka borde ur köpeskillingen utgå med bättre rätt än det belopp, som utsökes. Vid hvarje försäljning af utmätt fast egendom skulle följaktligen en viss summa fastställas, hvaröfver anbudet måste stiga för att kunna antagas; men kunde ett sådant pris ej ernås, förblefve fastigheten osåld i gäldenärens hand och utmätningen ginge åter. Antydda bestämning innebär, att utmätningssökanden städse måste vara beredd på att, om han icke är besluten att i nödfall sjelf inropa fastigheten för ett pris, som täcker de med bättre panträtt försedda borgenärernes fordringar, den påyrkade försäljningen kan stanna vid ett blott försök, för hvilket kostnaden drabbar honom ensam.

Denna lösning af frågan motsvarar fullkomligt rättvisans kraf. Ty såsom redan blifvit nämndt följer af panträttens egenskap af sakrätt, att en senare panthafvare icke har rätt till annat än det öfverskott af köpeskillingen, som återstår sedan de bättre rätt egande erhållit fullt hvad dem tillkommer. Der ett sådant öfverskott icke står att fås, har försäljningen visat sig vara ändamålslös, och måste derföre inställas. Att onödigtvis använda medlet — pantens försäljande — då ändamålet icke kan vinnas, är ej annat än ett missbruk, som i detta fall så mycket mindre läte försvara sig, som bättre rätt egande panthafvare derigenom åsamkades en orättmätig förlust.

Väl kunde det synas såsom hade den med bättre panträtt försedde borgenären en utväg att skydda sig mot dylik förlust, om han å auktionen uppträdde såsom spekulant och, i händelse ett hans fordran täckande pris ej af annan erbjödes, sjelf inropade den pantsatta fastigheten. Att tidigare panthafvare i sjelfva verket ofta nödgats anlita denna utväg är äfven kändt, ehuru någon statistik ej föreligger, som utredde i huru många fall af samtliga verkstälda fastighetsförsäljningar sådant inropande skett. Men vare sig att de varit flera eller färre, så är redan blotta möjligheten för en långifvare att nödgas, endast för att skydda sig mot förlust, inköpa en fastighet, egnad att afhålla honom från att placera sina kapital i fast egendom annorlunda än på vilkor, som för gäldenären äro mer eller mindre betungande. Då i följd af den föreslagna reformen långifvare icke vidare kunde utsättas för ett sådant tvångsmål, ja ej ens behöfde vid auktionen bevaka sin intecknade rätt, så skulle fastighetskrediten deraf säkerligen röna en högst välgörande inverkan.

Men äfven i andra afseenden skall reformen komma att hafva ett helsosamt inflytande på fastighetskrediten. Hittills har den, som gifvit lån emot ytterligare pantsättning af redan förut högt intecknad fastighet, haft för sig möjligheten och lockelsen att sjelf för billigt pris åtkomma fastigheten genom att tilltvinga sig densammas försäljande å en för antydda syfte väl afpassad tid; och denna utsigt för borgenär har gjort det för gäldenären möjligt att, om ock mot hög ränta och eljest ruinerande vilkor, till det yttersta använda fastigheten såsom kreditobjekt. Under tryckta konjunkturer har sålunda ett belånande af redan öfverintecknade fastigheter kunnat arta sig t. o. m. till en vinstgifvande affär, hvarpå egennyttiga personer stundom inlåtit sig för att antingen för egen eller — naturligtvis mot god ersättning — för gäldenärens räkning inköpa fastigheten nästan fri från tidigare panträtter. Emot detta slag af fastighetsaffärer skulle nu den ifrågakomna reformen sätta en gräns; och äfven för öfrigt skulle väl lån emot senare inteckning i redan förut jemförelsevis högt intecknad egendom icke vidare kunna med samma lätthet som hittills erhållas. Men utan afseende derpå, att den fördel,

en senare inteckningshafvare för närvarande kunnat på tidigare panthafvares bekostnad bereda sig, saknar allt berättigande, skulle hvarje kreditbehöfvande fastighetsegare, hvars ekonomiska ställning ej redan är förstörd, gerna uppgifva något på omfånget af sin kredit mot det att den kredit, han på sin fastighet erhölle, i stället blefve så mycket förmånligare. I fall fastigheters öfverintecknande komme att motverkas, vore detta en ytterligare fördel af den föreslagna reformen.

Om, såsom beredningen föreslagit, vid hvarje exekutiv försäljning af fast egendom ett lägsta bud bestämmes, hvarunder fastigheten ej får säljas, så kommer utan tvifvel ofta nog att inträffa, att försäljning, i brist af tillräckligt högt anbud, icke fås till stånd. Då nu detta just för dylika fall måste betecknas t. o. m. såsom afsigten med reformen, kan härvid ej vara något tal om att exekutionen derigenom blefve fördröjd. Likaså, om man mot förslaget ville anmärka, att det erbjöde gäldenären tillfälle att sina borgenärer till förfång vanhäfda och utsuga fastigheten, så saknade en sådan anmärkning hvarje berättigande. Ty hvad utmätningssökanden beträffar, är hans rätt redan värdelös, om hvarken han sjelf eller någon annan vill inlösa fastigheten med dess tidigare gravationer. För honom är gäldenärens qvarsittande i fastighetens förvaltning således likgiltigt. Hvarje med bättre panträtt försedd borgenär skall deremot nog veta att sjelf bevaka sin rätt, utan att i detta afseende behöfva räkna på biträde af någon, hvars rätt står efter hans. Hotar fastigheten att i gäldenärens hand förfalla, skall säkerligen den panthafvare, på hvars rätt detta kan inverka, i tid inskrida genom att söka fastigheten till försäljning.

Men utom den direkta förlust, hvaraf en tidigare inteckningshafvare i följd af gällande föreskrifter angående exekutiv försäljning af fast egendom hotas, då en med sämre rätt försedd borgenär utsöker sin fordran, tillskyndas honom dervid ännu en annan olägenhet, hvilken ej heller får underskattas. Den tidigare panthafvaren måste nämligen, om han ock anser fastigheten utgöra fullgod säkerhet för hans fordran, vara beredd på att ur köpeskillingen emottaga liqvid. Och detta kan, isynnerhet för allmänna kassor och andra penningeinrättningar samt under

vissa förhållanden äfven för enskilda personer, utgöra en så stor olägenhet, att kapitalen hellre söka varaktigare placering i statspapper, bankdepositioner och aktier, än i hypotek af fast egendom.

I ändamål att äfven i nu antydda afseende stärka fastighetskrediten innehåller beredningens förslag vidare, att hufvudstolsbelopp af gäld, för hvilken inteckning i fast egendom är gällande med bättre rätt än det belopp, som utsökes — således intecknadt kapitalbelopp, som faller inom lägsta antagliga budet — skall utan vidare å köparen öfvergå, såframt ej inteckningshafvaren före försäljningen yrkar att utfå betalning. Alltså: påstår ej inteckningshafvare, som har förmånsrätt framför utmätningssökanden, sin fordrans utbetalande, är köparen skyldig att låta den på de i försträckningsaftalet bestämda vilkor i egendomen innestå i afräkning på köpeskillingen, äfven om han funne det vara för sig förmånligare eller lägligare att omedelbart genom betalning frigöra egendomen från denna inteckning.

Nu nämnda föreskrift utgör en ytterligare tillämpning af ofta omordade, i panträttens väsende liggande grundsatser, att senare panthafvares tillgörande för utfående af sin fordran icke får menligt inverka på en tidigare panthafvares rätt samt att denna rätt är oberoende jemväl af hvarje ombyte af egare till det pantsatta föremålet. För öfrigt ankommer ju på den, som å auktion spekulerar på en fastighet, att antingen underkasta sig eller icke underkasta sig de vilkor, lag föreskrifver eller sakegarene, till hvilkas antal han ej hör, finna lämpligt derutöfver bestämma. — Men äfven frånsedt den rättsliga sidan af saken, skall det väl i de flesta fall vara också för köparen förmånligast att öfvertaga de bäst placerade inteckningarna, hvilka enligt sin natur måste betinga en jemförelsevis billig ränta, och att på annat håll göra sina egna, härigenom ledigblifna kapital fruktbärande, likasom det å andra sidan för den mindre kapitalstarke köparen måste vara välkommet att ej behöfva binda hela sin förmögenhet i fastighetspriset, utan kunna använda en del deraf till den nyförvärfvade egendomens underhåll och förbättrande. För öfrigt torde erfarenheten hafva ådagalagt, att vid auktioner desto högre pris ernås, ju mindre del af köpeskillingen behöfver kontant betalas eller ju längre anstånd med betalningen lemnas.

Såsom redan förut framhållits, utgår hvardera af de nu föreslagna ändrade bestämningarna i fråga om sättet och vilkoren för försäljning af utmätt fast egendom från samma grundtanke — de tidigare hypotekens säkerställande gent emot de senare. Endast i det fall att den första inteckningen så vidt möjligt får anses såsom varaktig och af konjunkturernas vexlingar oberoende, kan fastighetsegarenes behof af en sund och billig kredit tillfredsställas. Hvarje oberättigadt gynnande af de senare hypoteken och förfördelande af de tidigare är ett befordrande af svindelkrediten på den solida kapitalplaceringens bekostnad".

§ 25. Tillämpningen af de grundsatser, för hvilka lagberedningen i ofvan intagna framställning redogjort, hafva föranledt införande i utsökningslagen af en mängd stadganden, af hvilka de, som angå uppgörande före sjelfva utropet af borgenärsförteckning, böra särskildt framhållas. Vid fastställandet af det belopp, hvaröfver anbud vid auktion å fast egendom bör stiga för att kunna antagas, måste nämligen alla resterande utskylder och andra afgifter, utmätnings-, auktions- och öfriga kostnader, intecknade eller eljest panträtt egande fordringar, oguldna räntor och öfriga belopp, hvilka böra ur köpeskillingen utgå med bättre rätt än det, som utsökes, noggrant upptagas och sammanräknas. Och då bestämmas skall, huru stor andel af den sålunda erhållna summan bör af köparen öfvertagas och huru stor del kontant betalas, måste åter hufvudstol af intecknad gäld, som borgenär icke yrkat att ur köpeskillingen utfå, afskiljas från öfriga ofvan omförmälda poster, hvilkas återstående, sammanlagda belopp angifver huru mycket af den inom lägsta antagliga budet fallande summan bör af köparen i reda penningar gäldas. Enär nu allt detta förutsätter noggranna och stundom t. o. m. invecklade uträkningar och kalkyler, måste resultaten af dessa beräkningar utföras i en särskild förteckning, som jemväl för sakegarene och spekulanterne erbjuder en klar och lätt kontrollerbar öfversigt af ifrågavarande, på auktionens förlopp så väsentligen inverkande omständigheter. Och för att denna förteckning tillika må kunna tjena såsom välbehöflig ledning för borgenärerne vid bevakande af deras rätt vid auktionen, har jemväl föreskrifvits, att i förteckningen skola,

med det enligt lag stadgade inbördes företräde, upptagas icke ensamt nyssberörda, inom det lägsta budet fallande, utan alla fordringar och belopp, hvilka böra ur köpeskillingen, så långt den förslår, utgå. På detta sätt inrättad skall denna borgenärsförteckning utgöra ett pålitligt underlag ej allenast för sjelfva auktionsförrättningen, utan ock för fördelningen af köpeskillingen (6 kap. 9 §).

Ett ämne, hvarom härförinnan gällande lag nästan helt och hållet saknat stadganden, är förfarandet, då flere borgenärer ega rätt att ur medel, som för utmätt egendom influtit, bekomma betalning och de ej kunna åsämjas om fördelningen. Det förfarande, som i detta hänseende utbildat sig hos de exekutiva myndigheterna, hvilade sålunda nästan uteslutande på praxis och var i följd deraf i många fall vacklande och obestämdt. För att undanrödja den osäkerhet, som rådde i åtskilliga af de vigtigaste frågor, hvilka kunna uppstå vid fördelningen af köpeskillingen för utmätt egendom, har, såsom redan antydts, i 5 kap. meddelats föreskrifter angående uppgörande af borgenärsförteckning, hvari alla fordringsbelopp skola, efter föregången förhandling mellan sakegarene, upptagas enligt deras i lag stadgade inbördes företräde. I fråga om fast egendom samt fartyg och gods i fartyg är sålunda ett regelbundet processuelt förfarande i afseende å köpeskillingens fördelning anordnadt redan i sammanhang med sjelfva auktionsförrättningen, och förrättningsmannen har, när utdelningen sedan sker, att rätta sig uteslutande efter hvad i borgenärsförteckningen angående de skilda fordringsbeloppen faststälts. Såsom följd af den betydelse denna förteckning i anförd måtto tillmätts, anvisar utsökningslagen den med förteckningen eller annat förrättningsmannens tillgörande missnöjde att i föreskrifven ordning söka ändring deri, såframt han vill att köpeskillingens fördelning skall ske efter andra grunder än de i förteckningen upptagna (9 kap. 3 § o. 10 kap. 3 §). *6 kap.*

Angående deremot fördelningen af köpeskillingen för utmätt lös egendom för de fall, då flere borgenärer konkurrera om betalning, stadgas i *6 kap.* af utsökningslagen. Klarligen behöfves icke särskild föreskrift om huru utmätningsmannen har att gå till väga, då i antydda fall icke någon borgenär gör an- *§§ 3—7.*

språk på företräde framför annan: räcker ej tillgången till åt alla, så har utmätningsmannen att å de ifrågavarande fordringarna fördela densamma i förhållande till deras belopp. Var åter egendomen tidigare utmätt för den ene borgenärens fordran än för den andres, skall likaledes utan vidare omgång betalning tillhandahållas först honom, som vunnit den tidigare utmätningen och dermed äfven förmånsrätt framför den andre, samt sedan, såvidt öfverskott finnes, den sistnämnde. Annorlunda gestaltar sig deremot saken, om någon af utmätningssökandene vill med bättre rätt än sjelfva utmätningen medför njuta betalning framför de andre [1], eller om en borgenär på grund af behörigen anmäld pant- eller retentionsrätt [2] yrkar att erhålla betalning ur den utmätta egendomen, och i hvardera händelsen medlen ej förslå till allas förnöjande samt öfverenskommelse om fördelningen ej heller fås till stånd. För dessa fall, hvari verklig kollision emellan fordringsanspråken eger rum, är ett särskildt förfarande anordnadt, medelst hvilket utmätningsmannen har att i enlighet med förmånsrättsförordningens bestämningar verkställa köpeskillingens fördelning. Nämnda förfarande är till sina hufvuddrag följande. Utmätningsmannen eger att öfver de belopp, som enligt stadgad förmånsrättsordning böra utfalla å de skilda fordringarna, uppgöra en längd, med iakttagande dervid att äfven för tvistigt eller vilkorligt anspråk utdelning beräknas och att för fordran, som icke är förfallen och hvarå ränta ej skall gäldas före förfallodagen, utdelningen utföres endast efter fordringens enligt vissa angifna grunder [3] reducerade värde. Denna fördelningslängd, hvilken utmätningsmannen bör bekräfta med sin underskrift, framlägges derpå efter föregånget tillkännagifvande för borgenärerne, hvilka inom föreskrifven tid kunna hos öfverexekutor klandra fördelningen (9 kap. 4 §), men emellertid äro berättigade att enhvar — såvidt hans fordran ej är tvistig eller vilkorlig — genast utfå hvad honom tillagts, dock mot pant eller borgen, derest ej lyftning derförutan af vederbörande

[1] Se Förm. fd. § 20,2.
[2] Se 4 kap. 12 §.
[3] Se 5 kap. 30 §.

sakegare medgifves. En skyldighet för utmätningsmannen att alltid före fördelningslängdens uppgörande sammankalla borgenärerne för att låta dem yttra sig öfver hvarandras anspråk har icke stadgats, enär ett sådant tillvägagående påtagligen ofta skulle innebära en fullkomligt onödig omgång. — På sätt af det föregående framgått, har vederbörande förrättningsman, ifall frågan om den ordningsföljd, hvari borgenärer böra erhålla betalning ur utmätt vare sig lös eller fast egendom, endast beror på tolkning och tillämpning af stadgandena om förmånsrätt, blott att enligt sin uppfattning af dessa stadganden fördela de i följd af utmätningen influtna medlen. Ett annat förhållande inträder deremot, om de faktiska omständigheter, hvilkas tillvaro bilda den lagliga förutsättningen för borgenärs anspråk, äro tvist underkastade; i detta fall bör utmätningsmannen hänvisa borgenären till domstol. I nu nämnda del innefattar utsökningslagen allenast en närmare utveckling af den i tidigare gällande lag[1] uttalade grundsats, att alla vid utmätning förekommande tvistefrågor angående borgenärers inbördes rätt och företräde skola af den exekutiva myndigheten afgöras, med undantag endast för dem, „der skäl till jäf äro", eller hvilka med andra ord befinnas vara af den tvistiga beskaffenhet, att de böra af domstol pröfvas och derför skola af exekutor dit förvisas. *§ 4.* *§ 12.*

En vigtig förmån medgifver utsökningslagen borgenärerne derigenom att de berättigas lyfta hvad dem i utdelning tillagts, utan afvaktan på att den exekutiva myndighetens åtgöranden för ändamålet vunnit laga kraft. Begagnandet af denna rättighet förutsätter dock naturligtvis att säkerhet ställes för återbäring, för den händelse att sådan skulle ifrågakomma; och härmed är tillräckligt sörjdt för att ett af exekutor tilläfventyrs begånget misstag icke kan åbringa sakegarene förlust, helst han står i personlig ansvarighet för sina åtgärder i tjensten. Omförmälda vilkor för lyftning, hvilket understundom kan för borgenären kännas tryckande, får dock under vissa förutsättningar eftergifvas, såsom t. ex. då fordringen grundar sig på en intecknad skuld- *§ 15.*

[1] U. B. 7: 3.

§ 17. sedel, mot hvilken någon giltig anmärkning icke gjorts. Men för lyftning af medel, som för tvistigt anspråk eller eljest enligt förslagets föreskrifter blifvit afsatta, böra strängare vilkor uppställas än i fråga om utdelning för fordringar, hvilka ansetts klara och betalningsgilla. I afseende å lyftning af sålunda afsatta medel har fördenskull stadgats, dels att pant eller borgen alltid skall ställas, dels att borgenär skall vara berättigad till lyftning endast i det fall att hans anspråk blifvit af domstol godkändt, men att eljest frågan huruvida lyftning må tillåtas skall bero på öfverexekutors pröfning.

20 o. 21. Tiden, inom hvilken utmätning och försäljning af lös egendom i regeln skola vara verkstälda, har bestämts för landet till två månader och för stad till en månad från det exekutor emottagit verkställighetshandlingarna. Har dock fartyg eller gods i sådant eller ock fordran eller rättighet tagits i mät, måste längre rådrum medgifvas i anseende till den längre kungörelsetid för försäljningen, hvilken i dessa händelser erfordras[1]; och är för omförmälda fall tiden utsträckt för landet till tre månader och för stad till två månader. Till förekommande af obehörigt dröjsmål med redovisningen är vidare stadgadt, att utmätningsman, efter det penningar eller utdömd vara tagits i mät eller penningar i följd af utmätning influtit, skall deraf tillhandahålla borgenären betalning så snart ske kan och sist inom fjorton
§ 23. dagar (6 kap. 1 §). Beträffande åter utmätt fast egendom har, med hänsyn till kungörelsetidens längd och öfriga iakttaganden vid försäljning af sådan egendom[2], föreskrifvits, att dylik försäljning icke får fördröjas, på landet öfver fyra månader och i stad öfver tre månader från det utmätningsmannen emottog exekutorialet; och skall fördelning af köpeskillingen, der ej sådan egt rum, omedelbart efter auktionen, verkställas å fyratioandra dagen derefter (5 kap. 44 § o. 6 kap. 9 §).

7 kap. De i *7 kap.* intagna stadgandena angående qvarstad, skingringsförbud, reseförbud och annan handräckning, som må af öfverexekutor gifvas, äro i hufvudsak öfverensstämmande med

---

[1] Se 5 kap. 7 och 10 §§.
[2] Se 5 kap. 18, 21 m. fl. §§.

hvad härförinnan gält. I flere afseenden förtydligas och bestämmes närmare, än hvad tillförene varit fallet, innebörden och verkan af nämnda säkerhetsåtgärder samt den myndighet, som i dylika fall tillkommer öfverexekutorerne. Sålunda löses frågan om omfånget af deras befogenhet att meddela vräkningsbeslut på det sätt, att dylik rätt tillkommer dem, i händelse bestämd legotid tilländagått eller skyldighet att afflytta inträdt i följd af uppsägning eller underlåtenhet att enligt lag eller bestämmelse i hyres- eller brukningsaftalet erlägga hyran eller afgälden, samt hyresmannen eller brukaren ej gitter visa sannolika skäl för sin rätt att qvarsitta. *§ 15.*

Föreskrifterna i utsökningslagens *8 kap.*, om kostnad i utsökningsmål, innefatta icke några väsentligare afvikelser från det som måste anses hafva varit gällande rätt, utan utgöra hufvudsakligen blott en vidare utveckling af densamma. Dock må framhållas, att öfverexekutor, vid förvisande af lagsökningsmål såsom tvistigt till domstol, erhållit befogenhet att, om skäl dertill finnas, tillägga förklaranden ersättning för dennes utgifter i anledning af lagsökningen, domstolen dock förbehållet, om målet der fullföljes, att vid sakens afgörande pröfva, hvilkendera parten kostnaden hos öfverexekutor slutligen skall drabba, äfvensom att vinnande part, som berättigats att på vederpartens bekostnad sjelf föranstalta verkställighet af dom, medgifvits rätt att — enär utgifterna för verkställigheten kunna blifva betydande och måhända stiga till så högt belopp, att den vinnande icke ens kan anskaffa detsamma, — under vissa förutsättningar få kostnaden för verkställigheten antingen på en gång eller i mån af dennas fortskridande förskottsvis hos vederparten uttagen. *8 kap.* *§ 1.* *§ 7.*

9 och 10 kap. innehålla åtskilliga nya stadganden, som åsyfta att påskynda processen i utsökningsmål. De vigtigaste äro de i 10 kap. förekommande. Utöfver hvad i denna redogörelse redan antydts i fråga om lagsökningsmålen[1], torde här böra tilläggas att, likasom gäldenären är ovilkorligen berättigad att öfverklaga beslutet eller åtgärden i dylikt mål och sålunda kan uppehålla exekutionens fullbordan, äfven borgenären å sin *9 o. 10 ka[p.]* *§ 3.*

[1] Se sid. 13.

sida måste ega rättmätigt anspråk derpå, att besvärstiden noga begränsas och ej göres beroende af en kommunikationsåtgärd, hvilken en tredskande gäldenär, genom att afvika eller hålla sig undan, till och med kunde omöjliggöra eller åtminstone under obestämd tid förhindra. Då det dessutom för sakegarene måste vara lätt, likasom det ock är deras skyldighet, att i förevarande fall utan vidare erinran iakttaga allt hvad till bevarande af deras rätt är nödigt, kan någon våda icke vara för dem att befara af utsökningslagens stadgande derom, att tiden för klagan emot öfverexekutors slutliga åtgärd i lagsökningsmål räknas från
§ 15. den dag, då beslutet efter anslag utgafs. Och med afseende derå, att allenast skriftlig bevisning får begagnas i lagsökningsprocessen och att gäldenären i hvarje fall eger söka återvinning af hvad i densamma blifvit honom ålagdt till betalning, äfventyras rättssäkerheten ej heller genom lagens bestämning att uti lagsökningsmålen den sista instansen bortlemnas. I sjelfva verket måste ock dessa mål i de fall, då de ej såsom tvistiga af hofrätten förvisas till domstol, finnas vara så enkla och klara, att bibehållandet i lagen af rättigheten att i dem söka Kejsaren och Storfursten, hvilken rättighet dessutom till och med under tidigare förhållanden jemförelsevis sällan kommit till användning, endast vore egnadt att vålla ett fullkomligt onödigt dröjsmål med verkställigheten.

Int. fd. Såsom förut i denna redogörelse framhållits[1], har utsökningslagen vid försäljning af fast egendom genomfört den grundsats, att utmätning af sådan egendom icke får lända till förfång för dem, hvilka framför utmätningssökanden hafva företräde till betalning, och att således hvarken försäljning får ega rum, så framt icke köpeskillingen öfverstiger sammanlagda beloppet af de fordringar samt utmätnings- och öfriga kostnader, hvilka böra utgå med bättre rätt än det utsökta beloppet, eller försäljningen,

[1] Se sid. 21—28.

då den sker, får upphäfva eller öfverhufvud inverka på tidigare panthafvares rätt, med mindre denne sjelf åtnöjer sig med att för sin fordran taga betalning. Men en följdriktig tillämpning af denna, med fastighetskreditens berättigade intresse på det närmaste förknippade grundsats, mötte hinder i *inteckningsförordningens* stadganden om sådan inteckning, som för samma fordringsbelopp är meddelad i skilda fastigheter. Då nämligen enligt dessa stadganden borgenär, som för sin fordran har gemensam inteckning, icke är berättigad att, i fall någon annan samtidigt med honom eller senare vunnit särskild inteckning i en af fastigheterna, ur värdet för denna njuta betalning för mera än hvad i de öfriga brister (§ 20 i Int. fd. enligt dess förra lydelse), så följer deraf ej allenast att den gemensamma inteckningshafvarens rätt att ur hvilken fastighet som helst njuta betalning för hela sin fordran påverkas och inskränkes af den efteråt tillkomna inteckningen i någon af fastigheterna, hvilket står i rak motsats till ofvannämnda grundsats, utan ock att, i fall utmätning sökts af den, som har inteckning endast i någon af fastigheterna, det belopp, som af den gemensamma pantfordringen borde vid beräknandet af lägsta antagliga anbudet påföras denna fastighet, icke kan bestämmas, innan äfven de öfriga blifvit för den gemensamma fordringen tagna i anspråk. I dessa fall, likasom ock öfverhufvud då någon af de gemensamt intecknade fastigheterna skall försäljas till gäldande af fordran, som bör utgå endast ur denna, finnes således icke möjlighet att fastställa något lägsta bud eller att låta den gemensamma pantfordringen i fastigheten innestå.

En revision af stadgandena om gemensam inteckning har af denna anledning varit påkallad, så mycket hellre som desamma äfven från materiel synpunkt leda till ett för rättskänslan sårande resultat i det fall, att de gemensamt intecknade fastigheterna kommit i skilda egares händer antingen genom öfverlåtelse eller sålunda att en ursprungligen odelad fastighet, som är med inteckning besvärad, sedermera blifvit genom klyfning, styckning eller afsöndring delad. Egaren till den ena fastigheten har då kunnat, endast genom att låta ånyo inteckna sin fastighet, skjuta ansvarigheten för den gemensamma inteckningen öfver på

den andres fastighet och sålunda haft lagligen för sig öppet att rikta sig på den andres bekostnad, utan att denne kunnat förekomma ett dylikt ingrepp i sin förmögenhet, med mindre äfven han begagnat sig af samma, mindre hederliga medel.

Ehuru frågan om gemensam panträtt i flera fastigheter, i anseende till de många stridiga intressen, hvilka dervid böra beaktas, är svår att lösa, och lagstiftningen i några länder derför till och med förbjuder stiftande af dylik panträtt, kan detta rättsinstitut dock icke undvaras, enär en gemensam panträtt kan, på sätt redan antyddes, uppstå äfven sålunda, att en intecknad fastighet delas i flera. Der dessutom flera jordlägenheter tillsammans bilda en egendom, hvilken, om än icke rättsligt, så dock i ekonomiskt afseende utgör en enhet, beror dessa lägenheters värde väsentligen derpå, att de höra tillsammans; och då egaren har behof af ett så stort lånebelopp, att mera än en lägenhet måste ställas såsom pant derför, kan aldrig samma säkerhet för långifvaren åstadkommas genom lånebeloppets fördelande på de skilda lägenheterna, som ifall de alla häfta för hela lånet.

Den solidariska ansvarigheten vid gemensam förpantning kan emellertid tänkas mer eller mindre strängt genomförd. I sin strängaste form innefattar den, att fastigheterna svara enhvar för fordringens hela belopp och att borgenären utan vilkor eller inskränkning eger derför hålla sig till hvilken af dem som helst. I motsats härtill står den form, som bland annat förekommer i den svenska inteckningslagen af år 1875, nämligen att hvarje af de gemensamt intecknade fastigheterna *i första hand* svarar blott för det belopp af hela pantfordringen, som efter fastighetens värde i förhållande till alla fastigheternas sammanlagda värde faller på denna, och att hvarje fastighet, endast i fall det sålunda gifna ansvarighetsbeloppet icke utgår från en eller annan af de öfriga, ytterligare får tagas i anspråk för bristen, hvilken då jemväl fördelas enligt nyssnämnda grund, likasom ock, der i någon af fastigheterna saknas tillgång till gäldande af dess andel i nämnda brist, denna andel på enahanda sätt fördelas på de återstående o. s. v.

En så beskaffad, endast subsidiärt solidarisk ansvarighet förmår dock icke, om den än gifver tillräcklig säkerhet, tillfreds-

ställa behofvet af snabb och lätt realisation af pantfordringen. Panthafvaren måste söka samtliga fastigheterna i mät, äfven om en eller några af dem förslogе till gäldande af hans fordran; och i fall de tillhöra skilda egare, måste en hvar af dem lagsökas för den å hans fastighet fallande delen af gälden. Då den subsidiära ansvarigheten sålunda icke kan tillämpas utan samtidig realisation af alla de förpantade fastigheterna, förutsätter denna tillämpning äfven att, i fall någon af dem är utmätt för annan fordran, inteckningshafvaren är berättigad och, så framt han vill mot sistnämnda fastighet göra dess subsidiära ansvarighet gällande, äfven pligtig att låta utmäta och sälja de öfriga, oaktadt hans fordran ännu icke är förfallen. Och enär omförmälda begränsning af pantansvarigheten uppmuntrar till ett vidsträckt användande deraf, kan det inträffa att af flera för samma fordringsbelopp intecknade fastigheter någon eller några ytterligare äro för särskild fordran intecknade gemensamt med en annan fastighet samt denna åter i sin tur med en tredje o. s. v., hvilket allt kan hafva till följd, att under tryckta ekonomiska förhållanden utmätningen af en fastighet lätt kan draga med sig en mängd andra och sålunda framkalla en svår ekonomisk kris.

Det förut nämnda strängt solidariska hypoteket har det afgjorda företrädet framför nu omordade system, att det utesluter alla dessa svåra olägenheter, men ter sig å andra sidan i det afseende mindre förmånligt för fastighetsegaren, att det försvårar en särskild föryttring eller pantsättning af en eller annan bland de gemensamt intecknade fastigheterna. I den odelade ansvarigheten för den gemensamma pantfordringen ligger nämligen, att panthafvaren eger uttaga denna efter godtfinnande ur alla eller ur en eller flera af fastigheterna; och det återstående värde, som någon viss af dem i fråga om försäljning eller ytterligare pantsättning borde anses ega, kommer sålunda ofta att hufvudsakligen bero af det sätt, hvarpå den gemensamma panthafvaren vill göra sin rätt gällande. Då emellertid det nyss beskrifna systemet med subsidiärt solidarisk ansvarighet, lika litet som det hos oss uti inteckningsförordningen genomförda, kan stå tillsammans med de i utsökningslagen tillämpade grundsatserna beträffande tidigare konstituerad panträtts absoluta företräde framför *§§ 12,2 o.*

senare tillkommen eller med de häraf föranledda föreskrifterna om fastställande af ett lägsta antagligt anbud vid försäljning, har uti förordningen angående ändringar i inteckningsförordningen den stränga solidariteten vid gemensam panträtt blifvit upptagen, hvarjemte likväl, med afseende å de invecklade förhållanden, som gemensam panträtt alltid medför och hvilka framträda i synnerhet vid exekutiv försäljning af fastigheterna, i ändringsförfattningen stadgas, att dylik inteckning får beviljas endast i fall fastigheterna tillhöra samme egare och denne skriftligen medgifvit inteckningen, eller anspråket på sådan inteckning grundas å domstols förordnande eller stadgandena om ogulden köpeskil-
§ 20. lings rätt. Och för att tillika för egare till gemensamt intecknade fastigheter underlätta möjligheten att genom föryttring eller ytterligare pantsättning tillgodogöra sig enskild fastighets värde, innehåller samma författning, *dels* att borgenären är berättigad att, efter öfverenskommelse med egaren eller egarene till de skilda fastigheterna, fördela inteckningsbeloppet å dessa samt i sådant afseende låta döda inteckningen i hvarje fastighet för det belopp, som öfverskjuter hvad å denna öfvertagits, *dels* att, äfven för det fall att dylik öfverenskommelse ej träffats eller till följd af borgenärens obenägenhet icke fås till stånd, egaren eller egarene till de skilda fastigheterna sjelfve kunna ej allenast bestämma, att fastigheterna, utan att borgenärens rätt deraf beröres, inbördes ansvara för visst belopp af den samfälda fordringen, utan ock, genom att låta inteckna skriftlig afhandling angående sådan fördelning, bereda den regressrätt, som tillkommer egaren till någon af fastigheterna gentemot de öfriga i händelse ur denna uttagits mera än hvad å dess andel sig belöper, samma förmånsrätt, som gält för den gemensamma pantfordringen. Enahanda syftemål har äfven författningens bestämning derom, att den, som samtidigt eller senare än den gemensamma inteckningen vunnit inteckning i en fastighet, hvars egare tillkommer dylik regressrätt i följd af redan verkstäld betalning utöfver fastighetens egen andel, har sig öppet att inträda i och utöfva denna regressrätt, äfven om hans fordran icke är förfallen. Genom samtliga dessa föreskrifter varder verkan af den strängt solidariska panträtten förmildrad, enär egare till enskild fastighet beredes ej allenast pantsäkerhet för hvad han

kan komma att betala utöfver sin andel af den gemensamma gälden, utan ock möjlighet att, på grund af den säkerhet samtidig eller senare panthafvare i anförd måtto erhåller, ytterligare belåna sin fastighet.

Då emellertid ofvan omförmälda föreskrifter skulle innebära en minskning i den rätt, hvilken tillkommer inteckningshafvare enligt härförinnan gällande lag, få sagda föreskrifter ej tillämpas å gemensamma och särskilda inteckningar, som beviljats på grund af äldre lags stadganden i ämnet. (Slutst. i Int. fd. o. Prom. fd. § 7).

Ofta omförmälda, i utsökningslagen genomförda grundsats, *Konk. st.* att tidigare panthafvares rätt icke får minskas af senare panthafvares och följaktligen än mindre af oprioriterade borgenärers anspråk, är helt och hållet åsidosatt i det härförinnan föreskrifna konkursförfarandet. Då nämligen enligt förmånsrättsförordningen för begrafnings- och bouppteckningskostnad, de fattiges andel ur dödsbo, läkarelön, läkemedel och ersättning för afliden persons föda och skötsel under hans sista sjukdom samt tjenstehjons löner (§ 4), vidare för barnaarf och omyndigas hos föräldrar eller förmyndare innestående medel äfvensom för kyrkors och andra stiftelsers samt kronans, allmänna inrättningars och kommuners tillgodohafvanden hos deras uppbördsmän eller kassaförvaltare (§ 10) medgifvits en tyst förmånsrätt, som under vissa förutsättningar gått framför eller konkurrerat med i fast egendom intecknade eller eljes gällande panträtter, hafva äfven dessa panträtter måst indragas i konkursförfarandet. Fast egendom har derför vid konkurs i egarens bo bort realiseras, äfven i det fall att den erbjudna köpeskillingen icke betäckt ens deri intecknade eller eljes panträtt egande fordringar, hvaraf åter följt, att samtliga panträtter, som icke utgått, omintetgjorts, oaktadt egendomen, om en gynsammare tid för realisationen fått inväntas, kunnat betinga sig ett tillräckligt högt pris för betäckande af alla pantfordringar. Anförda förhållande har vidare haft till följd, att panthafvare, ehuru konkursen icke i minsta mån påkallats af hans intresse, utan tvärtom uppehållit honom i hans rätt att, derest han sådant önskat, omedelbart och utan omgång få fastigheten exekutivt försåld för pantfordringen,

tvungits att i konkursen bevaka densamma och sålunda utsatts för den, särskildt med afseende å den stränga formalism, som vid konkursförfarandet måst göra sig gällande, ingalunda obetydliga faran att i följd af något förbiseende förlora hela sin rätt, hvarutom han nödgats finna sig deri, att kostnaderna för konkursen till större eller mindre del bestridts ur panten och alltså, om pantfordringen icke utgått, ur hans förmögenhet.

Då ett förhållande, sådant som det antydda, för mycket strider mot grundsatserna för en sund kreditlagstiftning, hafva uti förordningarna angående ändringar i *konkursstadgan* och *förmånsrättsförordningen* införts stadganden, hvarigenom de, som på grund af inteckning eller eljes hafva panträtt i fast
§ 24,4. egendom, stälts helt och hållet utanför konkursförfarandet, i följd hvaraf panthafvare icke vidare såsom härförinnan behöfva i konkursen bevaka sin fordran, utom så vidt han vill hålla sig äfven
10,3 o. 11,3. till annan gäldenärens egendom, äfvensom panthafvare berättigats att oberoende af konkursen utsöka sin fordran ur fastigheten och få denna jemväl försåld. Detta innebär vidare, att konkursgäldenären tillhörig fastighet, som är med panträtter besvärad, likasom tillförene varit fallet hör till konkursboet, men att af dess värde andre fordringsegare än de, som deri hafva panträtt, icke tillkommer vidare än hvad till äfventyrs kan återstå, sedan pant-
§ 71,2. fordringarna blifvit betäckta, och att sysslomännen i konkursen, för att åtkomma detta öfverskott för de öfriga borgenärernes räkning, väl ega försälja fastigheten, men dock alltid med vilkor att de panträtter, för hvilka densamma häftar, varda äfven i köparens hand bibehållna. I fall syssolmännen anse att bättre resultat af försäljningen vinnes, om fastigheten utbjudes i den ordning som vid utmätning är föreskrifven, står äfven denna utväg dem öppen, och i sådant fall skall det lägsta bud, som får antagas, fastställas så högt, att det öfverstiger sammanlagda beloppet af alla pantfordringar. Om så högt anbud göres och försäljning följaktligen eger rum, står det inteckningshafvare fritt att låta sina fordringar till deras kapitalbelopp öfvertagas af köparen eller ock att vid fördelning af köpeskillingen utfå desamma; och i hvarje fall skall utsökningsmyndigheten tillhandahålla syssolmännen hvad af köpeskillingen återstår sedan pantfordringarna blifvit betäckta,

hvilket öfverskott, såsom annan konkursgäldenärens egendom, kommer öfrige borgenärer till godo. Det senast sagda gäller äfven för den händelse, att panthafvare, på sätt konkursstadgan nu jemväl medgifver, oberoende af redan inträffad konkurs sökt fastigheten i mät och fått densamma exekutivt försåld. — Antingen nu fastigheten utbjudes af sysslomännen eller utsökningsmyndighet, kan emellertid inträffa, att någon försäljning i brist af tillräckligt högt anbud icke kommer till stånd och att fastigheten förty stannar hos gäldenären, hvilken väl i de flesta fall skall sakna förmåga att vidare sköta densamma, men detta förhållande vidkommer då mera icke konkursborgenärerne utan panthafvarene, hvilka sjelfva ega vidtaga åtgärd om fastighetens försäljande, i fall de anse sin fördel sådant fordra.

Hvad ofvan utvecklats i fråga om panträtter i fast egendom *§ 71,4.* har sin tillämpning äfven å de särskilda slag af pant- och förmånsrätter, som på grund af 12 och 109 §§ sjölagen kunna gälla i fartyg eller gods i fartyg, med den inskränkning likväl, att vid exekutiv försäljning af sådan egendom, lika litet vid som utom konkurs, något fastställande af ett lägsta anbud eger rum, emedan försäljning alltid måste ske utan afseende å storleken af den bjudna köpeskillingen (§§ 10,3, 11,3 och 24,4, jemförda med 5 kap. 10 § U. L.).

Då nu, på sätt nyss framhållits, de, som hafva panträtt i fast egendom, stå oberörda af inträffande konkurs (äro dervid s. k. *separatister)*, och åter de öfrige borgenärerne icke ega rätt till större del af köpeskillingen för dylik egendom än öfverskottet sedan panthafvarene först utfått hvad dem tillkommer, så följer häraf, att någon konkurrens emellan panthafvarene å ena sidan samt gäldenärens öfriga fordringsegare eller de egentliga *konkursborgenärerne* på andra sidan icke vidare kan komma i fråga. Det har derför blifvit nödvändigt, att särskildt för hvardera gruppen af fordringsegare ordna det inbördes företräde, hvari desse ega njuta betalning ur hvar sin, på antydt sätt strängt åtskilda förmögenhetsmassa. För detta ändamål har allt hvad i förmånsrättsförordningen stadgas om inbördes företrädet mellan fordringar, som tillkommer panträtt i fast egendom, blifvit ur denna förordning uteslutet och öfverflyttats till inteckningsförordningen, samt i

förstnämnda förordning qvarlemnats endast de stadganden, som komma till användning vid ordnandet af borgenärernes inbördes företräde till betalning ur de tillgångar, hvilka bilda den egentliga konkursmassan.

t. fd. § 22. Företrädet mellan borgenärer i afseende å fast egendom, som är underpant för fordran, är ordnadt i öfverensstämmelse med härförinnan gällande rätt. Likväl innehåller den nya lagstiftningen sådan afvikelse derifrån, att hos fastighetens egare för dennas förvaltning stadigt anstälde tjenare berättigats att, vid exekutiv försäljning af egendomen, med bästa rätt utfå sista och löpande årets löner, ehuru slik fordran icke är förenad med panträtt, utan endast eger förmånsrätt vid konkurs enligt 4 § i förmånsrättsförordningen. Motivet till denna afvikelse, hvilken äfven innefattar ett afsteg från ofvan utvecklade grundsats om panthafvares i fast egendom och andre borgenärers särskiljande, är dikteradt af billighet, enär man ansett att dylika tjenare vid husbondens inträffande obestånd och exekutiv försäljning af hans fastighet böra tryggas vid sin lön, utan att för sådant ändamål behöfva söka hans försättande i konkurs eller, om konkurs redan uppstått, deri bevaka sitt anspråk. För öfrigt kan ett dylikt anspråk närmast likställas med utestående allmänna utskylder, åt hvilka, ehuru utrustade med panträtt, icke heller beredts publicitet genom inteckning eller annan dylik åtgärd. Likasom utskylderna uppgå nu ifrågavarande löner sällan till så högt belopp, att ej en kreditgifvare väl kan taga äfven dessa i beräkning. Sjelffallet är, att den förmån, dylika tjenare sålunda beviljats, icke hindrar dem från att bevaka sin fordran i husbondens konkurs, i hvilket fall densamma utgår, likaledes med bästa rätt, ur den egentliga konkursmassan. — I afseende å förhållandet emellan panträtt, å ena sidan, och samtidigt med sådan rätt intecknad nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan dylik förmån, på den andra, innehåller inteckningsförordningen nu, med ändring af äldre lag, att panträtten skall vika för nämnda rättigheter, i fall de ej kunna bestå jemte hvarandra — en ändring, som har sin grund deri, att nämnda rättigheter i regeln hafva ringa inflytande på fastighetskrediten, men för deras oftast mindre bemedlade innehafvare deremot ega den betydelse, att

de i nu nämnda kollisionsfall icke borde uppoffras (jfr fd. ang. ändring af 6 § i fd. rör. lega af jord på landet).

Vidkommande sedan konkursborgenärernes inbördes företräde, så är detta i förordningen angående ändringar uti förmånsrättsförordningen ordnadt i öfverensstämmelse med hvad härförinnan gält i öfrigt, utom att omyndigas tillgodohafvanden stälts framför uppbördsmanna- och andra dylika medel. Lagstiftaren har nämligen utgått från den förutsättning, att kronan och andra allmänna inrättningar och stiftelser bättre än omyndiga förmå bära de förluster, som kunna uppstå till följd af oredlig eller försumlig förvaltning, samt att kronan och nämnda inrättningar dessutom i allmänhet äro i stånd att genom skärpt kontroll och eftersyn förekomma dylika förluster. Genom nu nämnda lagförändring och då tillika stadgats, att domstol, som handhar vårdnaden öfver förmynderskap, eger ej allenast föreskrifva, att förmyndare bör ställa säkerhet för myndlingens egendom, utan ock förordna att, der förmyndaren eger fastighet, denna skall i sådant afseende intecknas, hvarigenom myndlingen för sitt tillgodohafvande erhåller verklig panträtt, har man sökt att, i stället för den tillförene gällande, med intecknad panträtt konkurrerande förmånsrätten, bereda omyndigas medel en säkerhet, som i och för sig är större än nämnda förmånsrätt, och hvilken följaktligen bör vara tillfyllesgörande, intill dess förmyndareförvaltningen kan varda genom lag, hvartill förslag redan af lagberedningen uppgjorts, ställd under en mera ständig och verksam kontroll än hvad härförinnan varit fallet. (Förmynd. fd. § 11 och Int. fd. § 13,2). — Att fordran för begrafnings- och bouppteckningskostnad, läkarearvode och tjenstehjons löner m. m. icke, likasom härförinnan, kommer att utgå ur fast egendom framför anspråk, som deri hafva panträtt, utgör blott en konseqvens af panträttens väsende, hvilken, såsom sakrätt, icke kan tåla något intrång af en blott förmånsrätt, äfven om denna, såsom i afseende å nämnda fordringar är fallet, vore af bästa beskaffenhet.

Förm. fd *§§ 9 o. 1(*

§ 4.

Slutligen må anmärkas, att, enär det, såsom tidigare i denna redogörelse nämnts [1], bör ankomma å utmätningsman *§ 20.*

[1] Se sid. 31.

att enligt sin uppfattning af stadgandena om förmånsrätt verkställa fördelning af köpeskillingen för utmätt egendom, i förmånsrättsförordningen fått inflyta tydlig föreskrift om den ordning, i hvilken borgenärer, hvilka konkurrera om betalning ur utmätt lös egendom, ega derur utfå sina fordringar. Äfven i det härom gifna stadgandet har den nya lagstiftningen konseqvent fasthållit grundsatsen, att endast verklig panträtt berättigar till betalning ur tillgångar, som blifvit för annans fordran utmätta, och att följaktligen fordringsanspråk, som har endast förmånsrätt till betalning vid konkurs, under utmätning icke kan göras gällande med mindre egendomen tillika blifvit för sådant anspråk utmätt. Stadgandet är sålunda egnadt att tydliggöra panträttens innebörd och gränsen emellan en sådan rätt och förmånsrätten.

UTSÖKNINGSLAGEN

OCH

FÖRORDNINGEN OM UTSÖKNINGSLAGENS INFÖRANDE.

Utsökningslag

för

Storfurstendömet Finland.

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning vele Wi härigenom i nåder stadfästa följande utsökningslag för Storfurstendömet Finland, om hvars införande särskild förordning utfärdas:

1 Kap.

Om de myndigheter, som med utsökningsmål hafva befattning.

1 §.

Utsökningsmål upptagas och pröfvas af öfverexekutor, som är för landet Kejsaren och Storfur-

stens befallningshafvande, hvar inom sitt län, och i stad magistraten.

Till landet hänföres i denna lag jemväl stad, lydande under landsrätt.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Utsökningsmål — — — magistraten eller, der Kejsaren och Storfursten det förordnar, viss ledamot af magistraten".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Motiven[1] för Kejs. och Storf:s befallningshafvandes bibehållande såsom öfverexekutor för landet och magistrats beklädande med öfverexekutors myndighet i stad m. m. ingå uti Inl. sid. 6 ff.

Anmärkning.

Med utsökningsmål förstås alla slag af ärenden, hvarom U. L. handlar, således lagsökning för gäld samt verkställighet af dom i tvistemål och utslag i brottmål, de sistnämnda dock endast så vidt dömts om ersättning eller annat, som åt någon skall fullgöras; vidare qvarstad, skingringsförbud och reseförbud samt annan handräckning, som af öfverexekutor gifves; kostnad i utsökningsmål samt klagan öfver utmätningsmans förfarande och öfver utslag i utsökningsmål. Alla dessa ärenden bibehålla egenskapen af utsökningsmål äfven sedan de dragits under hofrätts eller Kejs. och Storf:s pröfning. — Om öfverexekutors vidare befogenhet, se Prom. fd. § 9. — Undantag från regeln att magistrat är öfverexekutor i stad, se § 3.

2 §.

Verkställighet i utsökningsmål åligger, under öfverexekutors inseende, utmätningsman.

Utmätningsman är å landet kronofogde, hvar inom sitt tjenstgöringsområde, och i stad stadsfogde. Erfordras i stad mer än en stadsfogde, be-

---

[1] Här och i det följande afses lagberedningens motiv.

stämmes deras antal och omfånget för enhvars befattning genom särskild Nådig förordning.

Anmärkning.

Till kronofogdes tjenstgöringsområde hör äfven inom häradet belägen stad, som lyder under landsrätt. — Med omfånget för hvarje stadsfogdes befattning afses icke så mycket visst område af staden, utan fast mera olika slag af utsökningsärenden, t. ex. privata och allmänna. — Undantag från regeln att stadsfogde är utmätningsman i stad, se § 3. — Ang. andra personer, som i vissa fall kunna antagas till utmätningsmän, se §§ 4—6. — Se ock Prom. fd. § 26.

3 §.

Befinnes sådan anordning af utsökningsmyndigheterna, som i 1 och 2 §§ för stad föreskrifvits, i viss stad icke lämpligen kunna bringas till stånd; då skall tillsvidare Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i länet vara öfverexekutor jemväl för staden samt magistraten utmätningsman. Härom bestämmes genom särskild Nådig förordning.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Finner Kejsaren och Storfursten att i viss stad sådan — — — föreskrifvits, icke lämpligen kan bringas till stånd; då skall Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande — — — utmätningsman“.

I den nådiga *propositionen* lydde §:n: „Befinnes — — — i viss stad icke vara lämplig; då skall Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande — — — utmätningsman. Om sådan förändring bestämmes — — — förordning“.

Motiven härtill ingå uti Inl. sid. 8.

Lagutskottet: „Enär — — — en sådan anordning af utsökningsmyndigheterna, som i paragrafen medgifves, redan ur synpunkten af hvad sträfvan att ernå enhetlighet i utsökningsväsendets organisation kräfver, kan betraktas endast såsom ett öfvergångsstadium, har paragrafen blifvit i detta syfte förtydligad. Ett i sammanhang härmed framställdt yrkande att stadgandet med afseende härå måtte erhålla

plats i förordningen om utsökningslagens införande, har utskottets flertal dock afböjt, emedan det synts önskvärdt att undvika ändringar af de hänvisningar, som i det följande gjorts till denna paragraf, och den ordning, hvarom nu är fråga, kan för vissa städer förutses komma att ega bestånd en längre tid framåt".

Anmärkning.

Att magistrat må till utmätningsman i sitt ställe sätta annan man, och att Kejs. och Storf:s befallningshafvande eger förordna viss ledamot af magistraten att vara utmätningsman i magistratens ställe, ses af § 6.

4 §.

Kronofogde eger att för bestämdt fall till utmätningsman i sitt ställe sätta länsman eller af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i det afseende antagen annan man; svare dock vid utmätning kronofogden sjelf för redovisningen och för skada, som af utmätningsmannens fel eller försummelse kan komma. Ej må kronofogde åt annan uppdraga försäljning af utmätt fast egendom, fartyg eller gods i fartyg eller fördelning af köpeskillingen derför, ej heller fördelning af köpeskilling för annan utmätt egendom i fall, då enligt 6 kap. 3 § särskildt fördelningsförfarande erfordras.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Kronofogde — — — eller annan man, som af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i det afseende är antagen; svare — — — erfordras".

Motiven till detta stadgande äro intagna uti Inl. sid. 9; och yttrar lagberedningen vidare: „Beträffande — — — de förrättningar, hvilkas utförande förbehållits ordinarie utmätningsmannen, äro desamma sådana, hvarvid mera invecklade rättsfrågor kunna komma att föreligga förrättningsmannen till bedömande och hvilka sålunda å honom ställa större anspråk, än en tillfällig förrättningsman med säkerhet kan förutsättas skola uppfylla".

Lagutskottet: „Då kronolänsmans egenskap af tjensteman synes erbjuda tillräckliga garantier för ett klanderfritt utförande af de uppdrag honom jemlikt 4 § komme att ombetros, har utskottet omformulerat paragrafen så, att deraf klart framgår att kronolänsman får utan vidare omgång, af kronofogde antagas till utmätningsman för bestämdt fall“.

Anmärkning.

Huru länsman eller annan ställföreträdare för utmätningsman har att förfara, då han utmätt fast egendom, fartyg eller gods i fartyg, eller då särskildt fördelningsförfarande i afseende å annan af honom utmätt egendom erfordras, ses af 5: 16 och 6; 7. — Kronofogde bör sjelf tillhandahålla borgenär betalning, såframt ej detta uppdragits åt ställföreträdaren, och borgenären blifvit derom underrättad; se 6: 2.

5 §.

Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande ege för bestämdt fall eller inom visst område förordna länsman eller annan lämplig person att på eget ansvar i kronofogdes ställe vara utmätningsman. Om sålunda förordnad utmätningsman gälle hvad i denna lag om kronofogde stadgas; dock må han ej i sitt ställe sätta annan man och ej heller, med mindre förordnandet innehåller särskildt medgifvande dertill, befatta sig med sådan försäljning af utmätt egendom eller fördelning af köpeskilling, som i 4 § omförmälts.

Likaledes vare magistrat såsom öfverexekutor berättigad att, der tillfällig stegring af utmätningarnas antal eller annan anledning sådant oundgängligen påkallar, för bestämd tid eller för vissa förrättningar förordna särskild utmätningsman, om hvilken i ty fall gäller hvad beträffande stadsfogde föreskrifves.

Förordnande, som här är nämndt, må af öfverexekutor återkallas, när skäl dertill förefinnes.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande — — — medgifvande, befatta — — — försäljning eller köpeskillingsfördelning, som — — — omförmälts.

„Förordnande — — — af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande återkallas, — — — förefinnes".

I *nådiga propositionen* hade §:n samma lydelse, utom att efter ordet „försäljning" inskjutits „af utmätt egendom" och att „köpeskillingsfördelning" utbytts mot „fördelning af köpeskilling".

Motiven för Kejs. och Storf:s. befallningshafvandes berättigande att förordna länsman eller annan person att *på eget ansvar* vara utmätningsman i kronofogdes ställe äro intagna uti Inl. sid. 10; och yttrar lagberedningen derutöfver: „I den personalkännedom, som befallningshafvandene måste ega rörande de dem underordnade länsmän, har man tillräckliga garantier för att blott lämpliga personer förordnas; och med hänsyn till samma kännedom bör åt befallningshafvandene äfven kunna öfverlemnas att efter omständigheterna utsträcka förordnandet till alla de slag af förrättningar, som kronofogde är behörig att verkställa, dock sålunda att den särskildt förordnade ej får sätta annan i sitt ställe".

Mom. 2 har tillkommit på initiativ af *lagutskottet*, som yttrar: „Enligt hvad erfarenheten visat kan utmätningarnas antal i stad tidtals ökas så att deras verkställande inom behörig tid icke utan svårighet medhinnes af den personal, som under vanliga förhållanden är för ändamålet tillräcklig. I anseende till den med utfärdande af en öfverhetlig förordning förenade tidsutdrägt vore likväl den i 2 § 2 mom. af detta kapitel anvisade utväg till erhållande af erforderlig förstärkning i utmätningsmännens antal för sådana fall icke tillfyllesgörande. Med afseende härå och då ett oundgängligt behof af extra utmätningsmän äfven i följd af andra tillfälliga omständigheter kan uppstå, har utskottet funnit nödigt att såsom ett andra moment i 5 § införa ett stadgande, enligt hvilket magistrat såsom öfverexekutor medgifves samma rätt, som jemlikt 1 mom. tillkommer Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande, dock med sådan, af den väsentliga olikheten emellan förhållandena på landet och i stad betingade inskränkning, att den magistraten tillagda befogenheten må utöfvas endast der tillfällig stegring af utmätningarnas antal eller annan anledning sådant oundgängligen påkallar. I följd af det utaf utskottet gjorda tillägget hafva orden „Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande" i sista momentet bort utbytas emot ordet „öfverexekutor".

Anmärkning.

Af 2 mom:s sammanhang med §:ns innehåll i öfrigt framgår, att extra utmätningsman, som kan af magistrat såsom öfverexekutor tillförordnas, handlar på eget ansvar, och att han ej får sätta annan man i sitt ställe och ej heller, utan särskildt medgifvande, befatta sig med fördelning af köpeskillingen för utmätt lös egendom, då särskildt fördelningsförfarande enligt 6: 3 erfordras. Att sådan extra utmätningsman icke i någon händelse får försälja fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg, framgår af 5: 10 och 12, som stadga att dylika försäljningar alltid skola verkställas af magistraten. — Då köpeskillingsfördelning ej får verkställas af extra utmätningsman, skall densamma ombesörjas, på landet af kronofogden och i stad af stadsfogden; se 6: 7. — Huru extra utmätningsman, på landet eller i stad, bör förfara, sedan fast egendom, fartyg eller gods i fartyg af honom utmätts, ses af 5: 16.

6 §.

Är i stad magistraten utmätningsman, vare berättigad att under enahanda ansvarighet och med det förbehåll, som för kronofogde i 4 § stadgats, för visst fall till utmätningsman i sitt ställe sätta annan man, som af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande är godkänd.

Der Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande finner det lämpligt, ege han med nu nämnda förbehåll förordna viss ledamot af magistraten att på eget ansvar vara utmätningsman i magistratens ställe. Sådant förordnande må, när skäl dertill är, återkallas.

Motiven härtill ingå uti Inl. sid. 9.

Anmärkning.

Magistraten är vid utmätning, som i mom. 1 nämnd ställföreträdare verkställer, ansvarig för redovisningen och för skada, som af hans fel eller försummelse kan uppstå; men magistratsledamot, som af Kejs. o. Storf:s befallningshafvande enligt mom. 2 förordnas till utmätningsman, verkställer äfven utmätning på eget ansvar. Med förbehåll, som nämnes i hvardera mom., afses förbud för ställföreträdare eller magistratsledamot att fördela köpeskillingen för utmätt lös egendom, då särskildt fördelningsförfarande erfordras. — Magistrat, som enligt mom. 1 satt annan till utmätningsman i sitt ställe, bör sjelf tillhandahålla borgenär betalning, såframt ej detta uppdragits åt ställföreträdaren, och borgenären blifvit derom underrättad; se 6: 2. — Se för öfrigt §§ 2 och 3 samt anm. vid §§ 4 och 5.

7 §.

Om magistrat såsom utmätningsman och om magistratsledamot, som på eget ansvar handhar utmätningsmansbefattning, gälle hvad i denna lag om stadsfogde sägs, der ej särskildt annorlunda stadgas.

Anmärkning.

Ang. magistrat såsom utmätningsman, se §§ 3 och 6,1. — Betr. magistratsledamot såsom utmätningsman på eget ansvar, se § 6,2. — Om extra utmätningsman i stad, se § 5,2. — Magistrat såsom utmätningsman behöfver icke, i likhet med stadsfogde, extra utmätningsman och magistratsledamot, vid förrättning medhafva vittne; se § 10,2.

8 §.

Emot öfverexekutor gälle enahanda jäf, som i rättegångsbalken om domare sägas.

Lagutskottet: „Inom utskottet har ifrågasatts att 8 § borde förtydligas derhän, att allmänna lagens stadganden om domarejäf icke

kunde anses ställa hinder i vägen för ledamöter i magistrat att såsom öfverexekutorer handlägga ärenden, hvari de i egenskap af ledamöter i rådstufvurätt, der denna och magistraten utgöres af samma personer, varit domare. Enär dock en hos magistraten gjord anhållan om verkställighet af rådstufvurätts dom icke kan sägas utgöra samma sak, som hos rådstufvurätten till pröfning förekommit, och förhållandena uti nu ifrågavarande och de i rättegångsbalken afsedda fall äfven i öfrigt äro olikartade, har utskottets flertal trott ett tillägg i antydd riktning vara obehöfligt".

Anmärkning.

Ang. jäf mot domare, se 13: 1 R. B. — Betr. jäf mot utmätningsman, se § 9.

9 §.

Utmätningsman må ej taga befattning med mål, hvari han är jäfvig. Dessa äro mot honom laga jäf: om han är med part i den skyldskap eller det svågerlag, som enligt 13 kap. 1 § rättegångsbalken är jäf mot domare; eller om han eller någon, som med honom sålunda är i skyldskap eller svågerlag, eger i målet del eller eljest kan af förrättningen vänta synnerlig nytta eller skada; eller om han är parts vederdeloman. Har utmätningsman å tjenstens vägnar rättegång med någondera parten, eller söker part, sedan målet är anhängigt, sak med utmätningsmannen eller tillfogar honom något med ord eller gerning, i uppsåt att dermed göra honom jäfvig, det skall ej för jäf räknas.

Förekommer jäf emot kronofogde eller stadsfogde, anmäle han det genast hos öfverexekutor, som, der jäfvet pröfvas lagligt, förordnar annan utmätningsman i den jäfviges ställe. Öfver beslut, som i jäfsfrågan gifves af öfverexekutor, må klagan ej föras.

Är i stad magistraten utmätningsman, gälle mot ledamot af magistraten samma jäf, som ofvan nämnts. Om pröfning af jäf och förordnande af ojäfvig ledamot vare lag, som i allmänhet om magistrat för ty fall är stadgadt.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Utmätningsman — — — vederdeloman eller uppenbare ovän. Har — — — räknas".

Lagutskottet: „Ehuru uppenbar ovänskap med part grundar jäf för domare enligt rättegångsbalken, synes anledning icke förefinnas att i 9 § upptaga detta jäf, enär detsamma, med afseende å svårigheten att bestämma begreppets innebörd, kan förutses vålla svårigheter i tillämpningen och jäfvet äfven i öfrigt saknar större praktisk betydelse. — Orden „eller uppenbare ovän" hafva derför ur paragrafen uteslutits".

Anmärkning.

Anmälan om jäf mot magistratsledamot göres hos hofrätt, som pröfvar jäfvet och, der det finnes lagligt, förordnar ojäfvig ledamot. — Betr. jäf mot öfverexekutor, se § 8.

10 §.

Utmätningsman skall vid sin förrättning hafva med sig ojäfvigt vittne.

Utföres förrättning af magistrat, vare vittne ej erforderligt.

Anmärkning.

Föreskriften i mom. 1 gäller äfven utmätningsmans (kronofogdes och magistrats) ställföreträdare, magistratsledamot och extra utmätningsman; jfr §§ 4—6.

11 §.

Hos öfverexekutor skall öfver utsökningsmål föras särskild dagbok.

Utmätningsman vare ock pligtig att hålla dagbok öfver alla utsökningsärenden, i hvilka hans åtgärd äskas.

De närmare föreskrifterna angående dagböckernas förande meddelas genom särskild Nådig förordning.

Ur dagbok skall meddelas skriftligt intyg, när sådant begäres.

I *lagberedningens* förslag motsvaras denna § af §§ 11 och 12, så-lydande:

11 §.

„Hos öfverexekutor skall öfver utsökningsmål föras särskild dagbok, deri för hvarje mål anteckning göres om dagen, då ansökning eller annan handling inkommit, så ock om åtgärd, som blifvit i målet vidtagen.

„Ur dagbok skall meddelas skriftligt intyg, när sådant äskas“.

12 §.

„Kronofogde och stadsfogde skola hålla dagbok öfver alla utsökningsärenden, i hvilka deras åtgärd äskas, och deri teckna dagen, då hvarje mål inkommit, den åtgärd dermed vidtagits och dagen, då det skett, eller hinder, som förefallit; vare ock pligtige att ur dagboken meddela skriftligt intyg, när sådant begäres. De närmare föreskrifterna om bokens förande meddelas af Kejsaren och Storfursten.

„Efter hvar tredje månads förlopp skola inom nästa månads slut kronofogde och stadsfogde till öfverexekutor insända utdrag ur dagboken för alla mål, som under de tre föregående månaderna inkommit, så ock för de äldre mål, som ej blifvit före nämnde månader afslutade. Finnas ej mål, för hvilka sålunda bör redogöras, varde ock det inom lika tid anmäldt. Försummar fogde att inkomma med utdrag eller anmälan, såsom nu är sagdt, fälle öfverexekutor honom att böta två mark för hvar dag han dermed uteblifver; dock må ej dömas till sådan dagabot för längre tid än två månader. Är fogde fäld till dagabot och låter ej sig deraf rätta, varde straffad såsom för annan vårdslöshet i tjensten“.

I den nådiga *propositionen* hade dessa §§, efter uteslutning af alla föreskrifter, som borde ingå i särskild administrativ författning, sammandragits till en §, hvilken lydde sålunda:

„Hos — — — dagbok.

„Kronofogde och stadsfogde vare — — — äskas.

„De — — — meddelas af Kejsaren och Storfursten.

„Ur — — — begäres“.

Ur *motiven:* „Enär synnerlig vigt måste ligga derpå, att fullständig dagbok af utmätningsman föres öfver alla på hans åtgärd ankommande utsökningsärenden och att utdrag ur denna bok periodiskt i afseende å granskning och kontroll insändas till öfverexekutor, har uttryckligt stadgande härom ansetts böra erhålla plats i sjelfva utsökningslagen, ehuru de närmare bestämningarna i ämnet sjelffallet böra meddelas i administrativ väg. Af stadgandet, sådant det i 12 § är formuleradt, följer för öfrigt, att ifrågavarande skyldighet för utmätningsman att hålla dagbok och insända utdrag derur jemväl hänför sig till sådana ärenden, för hvilka han enligt 4 eller 6 § i sitt ställe satt annan man — hvarmed honom dock icke är betaget att föreskrifva den sistnämnde att jemväl föra enahanda bok öfver dylika honom uppdragna ärenden och till den förre öfverlemna utdrag ur densamma“.

Lagutskottet: „På det att med tydlighet måtte framgå att stadgandet i 2 mom. af 11 § gäller hvarje utmätningsman, hafva orden „kronofogde och stadsfogde“ i sagda moment utbytts emot „utmätningsman“ samt paragrafen jemväl i öfrigt undergått en häraf påkallad mindre redaktionel förändring“.

12 §.

Öfverexekutor åligger att noga tillse, huru de utmätningsmän, som under honom lyda, förrätta hvad dem enligt lag åligger eller eljest i tjensten varder betrodt. Finner öfverexekutor att utmätningsman underlåtit åtgärd, som till bevarande af parts rätt och säkerhet är föreskrifven, eller eljest sin pligt eftersatt, ege öfverexekutor, ändå att part ej förer klagan, meddela den felande varning eller döma honom till böter, högst femhundra mark, eller att varda från utöfning af tjensten skild på högst tre månaders tid. Anses felet kunna medföra svårare straff, eller erfordras utredning vid domstol, varde målet dit förvisadt; och ege öfverexekutor, när skäl dertill äro, tillsvidare afhålla den felande från tjenstens utöfning.

Hvad här är stadgadt om rätt för öfverexekutor att döma utmätningsman till skiljande från utöfning af tjensten eller att eljest afhålla honom derifrån, må ej tillämpas å magistrat, som är utmätningsman, och ej heller å dertill förordnad magistratsledamot i vidare mån, än att han får från utmätningsmansbefattningen skiljas.

Motsvarande § (13) lydde *lagberedningens* förslag sålunda:

„Öfverexekutor — — — öfverexekutor, vid granskning af insända dagboksutdrag eller annorledes att utmätningsman — — — klagan, döma den felande till böter, högst femhundra mark, eller mistning af tjenst på högst tre — — — öfverexekutor att emellertid skilja den felande från tjenstens utöfning, när skäl dertill äro.

„Hvad — — — till mistning af tjensten eller eljest skilja honom från tjenstens utöfning, må — — — skiljas".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Emedan endast hofrätt såsom första domstol är behörig att för tjenstefel döma ledamot af magistrat till tjenstens förlust eller suspension, kan hvad i 13 § 1 mom. stadgas om befogenhet för öfverexekutor att för fel och försummelser af utmätningsman ådöma honom der utsatta påföljder icke ega tillämplighet å magistrat vidare, än att öfverexekutor eger fälla magistratsledamot, som till dylik förseelse bidragit, till böter. Detta måste af samma skäl äfven gälla om sådan magistratsledamot, som af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande förordnats till utmätningsman i magistratens ställe. Men då bemälde ledamot handhar utmätningsmansbefattningen i grund af ett sådant förordnande, bör öfverexekutor likväl ega makt att, när skäl dertill finnes, omedelbart skilja honom från sagda befattning, helst skyndsam åtgärd derhän understundom kan till förekommande af skada vara oafvisligen af behofvet påkallad".

Anmärkning.

Om verkställighet af öfverexekutors utslag och klagan öfver utslaget, se 3: 18 och 10: 6. — Kronofogde, länsman eller uppbördsman kunna för det de gjort orätt i hvarjehanda utmätning m. m. sökas vid underrätt i gerningsorten eller der den förorättade bor; se 10: 27 R. B. — Ang. yrkande om skadestånd af utmätningsman, se 9: 8. — Betr. Kejs. och Storf:s befallningshafvandes befogenhet att straffa öfriga honom underlydande tjenstemän och betjente, se Prom. fd. § 10.

13 §[1].

Missfirmar någon inför öfverexekutor eller i skrift, som till honom ingifves, öfverexekutor, sin vederpart, utmätningsman eller annan, eller förhåller han sig derstädes eljest oskickligt, ege öfverexekutor fälla honom till böter, högst etthundra mark. Är brottet svårare, varde målet förvisadt till domstol, som i 10 kap. 25 § rättegångsbalken sägs.

Ur *motiven:* „Stadgandet i § 14, som gifver öfverexekutor medel i händerna att genast och utan att yrkande af part göres näpsa otillbörligt beteende eller annat inför honom tilläfventyrs förefallande oskick, har här intagits i stället för den motsvarande genom nya strafflagen oberörda bestämningen i 1 kap. 6 § utsökningsbalken“.

Anmärkning.

Om verkställighet af öfverexekutors utslag och klagan öfver utslaget, se 3: 18 och 10: 6.

2 Kap.

Om lagsökning för gäld.

Ang. *motiven* för och betydelsen af lagsökningsförfarandet, se Inl. sid. 10 ff.

1 §.

Hos öfverexekutor må man för fordran å visst belopp i penningar eller varor, som till betalning förfallit, lagsöka gäldenär, om krafvet grundas å skuldebref eller andra skriftliga handlingar, som allena för sig utgöra fullt bevis för den fordran.

[1] Motsvarar § 14 i lagberedningens förslag.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Hos — — — om den fordran genom skuldebref eller eljest blott genom skriftliga handlingar bevisas“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkningar.

1. Såsom i Inl. framhållits, är lagsökningsförfarandet en verklig urkundsprocess, hvilket innebär *dels* att till stöd för krafvet får åberopas endast sådana ingifna handlingar, hvilka — under förutsättning att de äro riktiga och att något förhållande, som förringade eller omintetgjorde deras beviskraft, icke förefinnes — omedelbart („*prima facie*“) måste bibringa granskaren den öfvertygelse, att krafvet är befogadt, *dels* ock att, till styrkande af det, som å vederpartens sida mot krafvet anföres, likaledes åberopas och inlemnas skriftliga handlingar. Emedan alla omständigheter, hvilka för fordringsanspråkets ådagaläggande erfordras, måste genom skriftliga handlingar bevisas, behöfva de till stöd för krafvet åberopade handlingarna icke vara af gäldenären utfärdade och till borgenären öfverlemnade i ändamål att direkte tjena såsom bevis beträffande fordringen. De handlingar, borgenären vid lagsökning eger åberopa, kunna derför vara — förutom skuldebref, vexel, invisning, skriftligen godkänd räkning, behörigen tillstäld och ej inom stadgad tid klandrad handelsräkning eller motbok (Kejs. fd. d. 3 mars 1868 §§ 2—4), skriftligt kontrakt, förmyndare- eller annan redovisning, skriftligt betalningserkännande (qvitto) m. m. dyl. — jemväl enskildt, af gäldenären behörigen undertecknadt och till borgenären aflåtet bref, hvari gäldenären erkänner skulden, äfvensom vidare bouppteckningsintrument samt prestbevis och andra officiella urkunder, de der väl icke tjena såsom bevis om fordringen, men genom hvilka någon krafvets befogenhet rörande väsentlig omständighet kan utredas. Deremot utgör icke ett protokollsutdrag, innehållande att gäldenären muntligen inför rätta erkänt sin betalningsskyldighet, eller skriftlig vittnesintygan, äfven om den afgifvits under edsförpligtelse eller blifvit vid domstol med ed bekräftad, någon urkund, som får i lagsökningsprocessen gälla såsom bevis eller motbevis angående fordran. Detsamma är fallet äfven med skrift-

ligt synebevis eller bevis af sakkunnige. — Se vidare anm. 1 vid § 5.

2. Förutsättning för användande af lagsökningsförfarandet är äfven, att gäldenärens förpligtelse måste gå ut på en prestation af penningar eller varor, hvilket betecknas såsom en *betalningsskyldighet* i egentlig mening i motsats till annat slag af prestationer, hvartill någon kan vara förbunden. Förpligtelsen att utgifva penningar utgör i allmänhet städse en betalningsskyldighet. Men i fråga om varor, kan ofta en leveransskyldighet (icke en betalningsskyldighet) föreligga. I afseende å förpligtelse att utgifva varor gäller det derför att pröfva, huruvida frågan rätteligen angår betalning af varor eller leverans af sådana. Det förra är fallet vid ensidig utfästelse i varor och vid ömsesidig utfästelse, hvarigenom den ena parten är skyldig att lemna varor mot erhållande från andra sidan af någon sakrätt eller dermed likartad rättighet, t. ex. nyttjanderätt mot afrad i spanmål. Leverans af varor åter föreligger alltid, då emottagarens intresse icke företrädesvis går ut på att erhålla ett visst värde, utan en viss beskaffenhet och mängd. Vid ömsesidiga utfästelser, der ena kontrahenten förbinder sig att utgifva penningar och den andra varor, kan derför den senares förbindelse icke betraktas såsom en betalnings- utan en leveransskyldighet.

3. Huru öfverexekutor har att förfara, då förutsättningarna för lagsökningsförfarandets användande icke förefinnas, eller då den lagsökte påstår, att den åberopade fordringshandlingen är falsk eller tillkommit genom tvång eller förledande, eller då annan å saken verkande invändning befinnes vara genom skriftlig handling bevisad, eller då någon af nu antydda omständigheter icke är för handen, ses af §§ 5, 13, 14, 16 och 17. — Om, medan lagsökningsmål är anhängigt, anmälan sker, att den lagsökte försatts i konkurs, bör målet förvisas till konkursdomstolen; se Konk. st. § 11,1. — Tvänne andra slag af lagsökning omnämnas i §§ 2 och 4.

2 §.

Är fordran intecknad i fast egendom, eller är sådan egendom eljest underpant för fordran, och vill borgenären för betalningen hålla sig allenast till egendomen; vare han ock berättigad att hos öfverexekutor söka dess användande till gäldens betalning. Sådan lagsökning utföres emot fastighetens egare; dock må öfverlåtelse af egendomen, innan nye egaren sökt lagfart, icke utgöra hinder för förre egarens lagsökande. Styrkes hos öfverexekutor, medan lagsökningen är der anhängig, att öfverlåtelse af egendomen lagfarits, skall jemväl den nye egaren i saken höras.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Är — — — emot den, hvilken såsom egare har egendom i besittning; dock — — — lagsökande“.

Ur *motiven:* „Då fast egendom är intecknad eller eljest utgör underpant för fordran och borgenären för betalningen vill hålla sig endast till egendomen, är det — oberoende af huruvida någon annan må vara personligen ansvarig för gälden — fastighetens egare, hvars rätt frågan i första rummet gäller och mot hvilken borgenären således bör anhängiggöra sin talan. Emellertid kan det, särdeles med afseende å lagfartsväsendets mindre tillfredsställande skick, icke af borgenären fordras, att han i sådant hänseende verkligen skall utreda motpartens eganderätt, utan måste det vara tillfylles, att denne visas innehafva fastigheten, såsom vore han dess egare. Har fastigheten öfverlåtits till annan och nye egaren icke genom lagfartsansökning gifvit öfverlåtelsen publicitet, bör borgenären således vara oförhindrad att emot förre egaren utföra lagsökningen. Behofvet af en bestämning i detta syfte har dessutom ådagalagts af erfarenheten, enär det ej sällan inträffat, att egare af intecknad fastighet, för att försvåra och fördröja fordringens uttagande derur, öfverlåtit fastigheten till annan person och derefter mött lagsökningen med den invändning, att han dåmera ej vore behörig att ingå i svaromål; och samma förfarande har sedan kunnat upprepas af den uppgifne köparen samt än vidare“.

Lagutskottet: „Som borgenären — — — genom panträtten har en rätt, omedelbart riktad mot fastigheten, torde en öfverlåtelse af

eganderätten, hvilken ej blifvit genom lagfartsansökning offentliggjord, ej böra verka uppehåll i hans rätt, och följaktligen bör han oberoende af öfverlåtelser, hvarom lagfartsprotokollet ej lemnar någon upplysning, kunna vända sig mot förre egaren. Då det emellertid synes erbjuda betänkligheter att döma en fastighet i mät, utan att rätte egaren blifvit öfver lagsökningen hörd, ifall hos öfverexekutor, medan lagsökningen är der anhängig, styrkes att öfverlåtelse af egendomen redan lagfarits, har utskottet i 2 § tillagt ett stadgande derom, att nye egaren i sådan händelse bör i saken höras, hvarigenom öfverensstämmelse med de i 10 kap. jordabalken och 1 § 2 mom. af förordningen den 23 juli 1868 angående försäljning af fast egendom å landet uttalade grundsatser jemväl ernås“.

Anmärkningar.

1. Utan inteckning är fast egendom underpant för obetald köpeskilling „intill dess laga stånd åkommer“, enligt 11: 2 J. B., jfd med Int. fd. § 22,2, samt för kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld eller annan likartad utlaga för tre år, enligt 17: 3 J. B., jfd med Int. fd. § 22,4. Deremot är fast egendom icke underpant för sista och löpande årets löner åt dem, som för fastighetens förvaltning äro anstälde i stadig tjenst hos egaren, hvaraf följer att dylika tjenare icke äro berättigade att utsöka sin lön omedelbart ur fastigheten, ehuru dem i Int. fd. § 22,4 tillagts förmånsrätt till köpeskillingen framför alla andra borgenärer, då fastigheten för annans fordran utmätningsvis säljes.

2. Om den intecknade fastighetens egare tillika är personligen ansvarig för skulden, och borgenären vill taga äfven den personliga ansvarigheten i anspråk, så har han tvänne utvägar för sig öppna: han kan antingen utsöka sin fordran (hos öfverexekutor eller vid domstol) endast af gäldenären personligen, eller ock, jemte det han enligt § 1 lagsöker gäldenären, jemlikt § 2 utsöka fordringen äfven ur fastigheten, hvilket får ske uti en och samma inlaga. I förra fallet är utmätningsmannen skyldig att vid verkställigheten af utslaget eller domen först utmäta fastigheten, såframt ej borgenären hellre vill taga betalning ur lös egendom (4: 2), och i senare händelsen ålägger öfverexekutor gäldenären betalningsskyldighet och fastställer fordringen till betalning ur fastigheten samt förordnar tillika, att

densamma skall anses vara för fordringen utmätt, utan att särskild utmätningsförrättning erfordras (§ 17,1 och 2). Enär gäldenären eller annan person kan hos öfverexekutor klaga öfver den af utmätningsmannen verkstälda utmätningen samt fullfölja denna klagan i hofrätt och hos Kejsaren och Storfursten (9: 1 och 2 samt 10: 3 och 15,2), under hvilken tid någon åtgärd i afseende å fastighetens försäljning icke får vidtagas, leder fastighetens förklarande i mät af öfverexekutor snabbare till målet, ty besvär öfver öfverexekutors utslag i lagsökningsmål gå icke längre än till hofrätt (10: 15,1), och endast med försäljningen af sålunda i mät förklarad fastighet måste anstå till dess utslaget vunnit laga kraft (3: 17,2), hvilket icke hindrar att förberedande åtgärder i och för försäljningen redan derförinnan vidtagas. — Se Inl. sid. 20.

3. Emedan en lagsökning äfven af denna art icke får upptagas till pröfning, om ansökningen icke åtföljes af fullständiga handlingar (§ 5), så bör sökanden genast inlemna utredning ej allenast om sin intecknings- eller panträtt utan ock angående hvem fastigheten tillhör. I sistnämnda afseende är visserligen en intygan af vederbörande domare eller domstol, att den, mot hvilken lagsökningen rigtats, lagfarit med fastigheten — en intygan, som vanligen finnes redan uti inteckningsprotokollet — under alla förhållanden tillfyllesgörande; men om sökanden har skäl till förmodan, att fastigheten öfvergått i andra händer, och vill undvika den omgång, hvartill en senare under lagsökningen förestäld utredning härom kan leda, gör han klokast uti att, der så kan ske, genast sjelf prestera denna utredning.

4. Då fordran fastställes till betalning ur fast egendom, skall öfverexekutor i samma utslag förordna att egendomen skall anses utmätt, d. v. s. förklara densamma utmätt; se § 17,2 — Se för öfrigt anm. 2 vid § 17. — Lagsökning, hvarom i denna § sägs, påverkas icke af konkurs i fastighetsegarens bo; se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3 samt Förm. fd. § 1,2. Se ock Inl. sid. 39 ff.

3 §.

Lagsökningsmål upptagas af öfverexekutor i den ort, der gäldenären har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller, eller, då betalning sökes allenast ur fast egendom, der egendomen ligger. Den ingenstädes eger stadigt hemvist, lagsökes der han finnes eller, om han icke bor i landet, der han inom landet senast var boende. Utländsk man sökes der han träffas eller gods i landet eger. För löpande förskrifning må gäldenären ock sökas hvar han träffas.

Anmärkning.

Enligt grundsatser, uttalade i 10: 6 och 7 R. B., hvilka lagrum icke blifvit genom den nya utsökningslagstiftningen upphäfda (jfr Prom. fd. §§ 3, 4 och 18), böra solidariska gäldenärer och löftesmän lagsökas å den ort, der någon af dem bor, samt, då gäldenär och löftesmän på en gång lagsökas, lagsökningen utföras der gäldenären är bosatt. — Om borgenären vill söka betalning såväl ur fastighet, hvilken är intecknad eller eljest underpant för fordringen, som af den personligen ansvarige gäldenären, vare sig att denne är fastighetens egare eller någon annan, men fastigheten ligger inom annan öfverexekutors område än der den personligen betalningsskyldige har sitt hemvist, bör skild lagsökning ske hos hvardera öfverexekutorn; jfr §§ 1 och 2 med nu ifrågavarande §. — Att lagsökning, hvarigenom betalning sökes ur flere, inom skilda öfverexekutorers områden belägna fastigheter, likaledes bör anhängiggöras hos hvarje af dessa öfverexekutorer särskildt, följer ej allenast ur §:ns ordalydelse utan och deraf, att, i fall lagsökningen i afseende å alla fastigheterna skedde hos en och samma öfverexekutor, denne nödgades om beskrifning och värdering (4: 22) af någon eller några bland fastigheterna anmoda utmätningsmän, som stode under annan öfverexekutors förmanskap. Deremot skola fastigheterna alla säljas vid samma auktionstillfälle; se 5: 15 och 36. — Det nya

stadgandet angående egendomsforum för lagsökning mot utländsk man förutsätter väl en motsvarande utvidgning af hvad 10: 1 R. B. innehåller, helst lagsökningsmålet kan blifva såsom tvistigt förvisadt till domstol; men intill dess denna lagförändring kan varda vidtagen (hvartill förslag redan föreligger), torde förevarande § i U. L. böra i nu ifrågavarande fall analogivis tillämpas äfven i afseende å domstol.

4 §.

Angående lagsökning hos öfverexekutor för fordran, som bör med förmånsrätt utgå ur fartyg, frakt eller last, är i 241 § sjölagen stadgadt.

Anmärkning.

Detta, det tredje slag af lagsökning är att likställas närmast med lagsökning enligt § 2, enär äfven här är fråga om utfående af betalning allenast ur egendom, som är underpant för fordran. Att också denna lagsökning skall utföras hos öfverexekutor, följer af Prom. fd. § 9. — Lagsökning af detta slag påverkas icke af konkurs i egarens bo; se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3 samt Förm. fd. § 1,2. Se ock Inl. sid. 39 ff. — Fartyg är lös egendom; se Sjöl. § 7. — Ang. fordringar, för hvilka fartyg eller gods i fartyg är underpant (sjöpanträtterna), se anm. 1 vid 4: 12. — Huru helt fartyg säljes och köpeskillingen derför fördelas, ses af 5: 10 och 11 samt 6: 8. — Då registreradt finskt fartyg förklarats utmätt, skall registermyndigheten derom underrättas; se § 25 och 4: 28,2.

5 §.

Lagsökning skall göras skriftligen; och foge borgenär vid sin inlaga den eller de handlingar i hufvudskrift eller besannad afskrift, hvilka han för sin talan åberopar. Underlåter han det, eller finner öfverexekutor fordran icke vara genom de ingifna

handlingarna bevisad eller till betalning förfallen, varde ansökningen ej upptagen, och teckne öfverexekutor det å inlagan.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* "Lagsökning — — — bevisad, varde — — — inlagan".

Lagutskottet: „En bland förutsättningarna för lagsökningsförfarandet är enligt 1 § i detta kapitel att den fordran, för hvilken lagsökningen sker, är till betalning förfallen. Deremot innehåller 5 § icke att fordringens egenskap af förfallen bör konstateras, när öfverexekutor pröfvar, huruvida ansökningen skall upptagas till kommunikation eller ej. Häraf kunde, såsom motsvarande stadganden i svenska utsökningslagen stundom tolkats, den slutsats måhända härledas, att fordran icke behöfde vara förfallen redan då ansökningen sker hos öfverexekutor, utan att tiden för lagsökningens delgifning åt gäldenären vore i sådant afseende bestämmande, enär lagsökningsärendet först vid denna tidpunkt egentligen kunde sägas hafva blifvit anhängigt. Till förmån för förstnämnda åsigt kan likväl åberopas ej mindre att lagsökningsprocessen, hvad dess inledande angår, kommer närmare ansökningsärendena än de egentliga tvistemålen, samt att vid de förra onekligen ansökningens ingifvande och icke dess möjliga kommunikation är den tidpunkt, som kan sägas göra saken anhängig, utan ock den omständigheten att äfven öfriga materiella frågor, hvilka i utsökningslagen gjorts till förutsättningar för lagsökningsförfarandet, böra pröfvas redan vid kommunikationen. Då härtill kommer att utskottet velat hafva utsagdt att lagsökning för gäld, som är förfallen att betalas vid anfordran, ej kan ske, derest icke utredning förebringas derom att anfordran tidigare egt rum, har i 5 § tillagts en bestämning att fordran bör vara till betalning förfallen redan då lagsökningen inledes".

Anmärkningar.

1. En fordran för t. ex. verkstäld leverans eller för hyra är icke bevisad blott genom inlemnandet af leverans- eller hyreskontraktet, utan erfordras derutöfver skriftlig utredning genom bevis antingen af medkontrahenten sjelf eller offentlig myndighet, att sökanden i ena fallet fullgjort leveransen och i det andra verkligen upplåtit hyreslägenheten. Att fordran förfallit till betalning utredes åter genom uppsägningsbevis, afgifvet af gäldenären sjelf eller person, som är behörig att meddela stämning. — Se § 1 jemte anm. 1 och 2, samt anm. 3 vid § 2.

2. Att öfverexekutor, då han förklarar att ansökningen ej kan upptagas, skall meddela anvisning till anförande af besvär

i hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, ses af 10: 1,1 och 4.

6 §.

Upptages ansökningen, teckne öfverexekutor å inlagan föreläggande för gäldenären att, inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blifvit honom delgifna, å ansökningen skriftligen svara, vid äfventyr, om han det försummar, att målet ändå afgöres. Derefter åligger det borgenären att handlingarna uttaga och dem i hufvudskrift eller besannad afskrift gäldenären delgifva på sätt, som för delgifvande af skriftlig stämning är stadgadt [1].

---

[1] I sammanhang med sitt förslag till utsökningslag hade *lagberedningen* uppgjort äfven förslag till tvänne förordningar, den ena innefattande ändring af 11 kap. 7 § R. B. och den andra angående stämningsmän. Men emedan komitén för revision af lagstiftningen angående rättegångsväsendet (processkomitén) vid utarbetande af förslag till partiella förändringar i rättegångsbalken upptagit äfven dessa frågor till behandling, blefvo berörda två författningsförslag icke intagna i den nådiga propositionen angående ny utsökningslag, utan ansågos böra föreläggas Ständerna i sammanhang med öfriga af processkomitén föreslagna mindre förändringar i rättegångsväsendet. Då emellertid någon proposition i sistberörda ämne icke hann vid 1894 års landtdag Ständerna föreläggas, men stadgandena i §§ 6,2 och 7,2 förutsätta tillvaron af närmare föreskrifter angående delgifvande af skriftlig stämning särskildt för det fall, att upplysning icke kunnat vinnas om hvar den, som skall stämmas, sig uppehåller — i hvilken händelse stämningen synes lämpligast böra meddelas genom kungörelse i allmänna tidningarna — torde det härförinnan följda och på 8: 14 U. B. grundade förfarande att i nu ifrågavarande fall låta genom allmänna tidningarna efterlysa gäldenären böra tillämpas äfven framgent och intill dess antydda lucka i lagstiftningen kan varda fyld.

Då *lagberedningens* förslag till ändring af 11: 7 R. B., hvarmed processkomiténs förslag i det närmaste öfverensstämmer, torde kunna under mellantiden tjena till någon ledning för efterlysningsförfarandet, meddelas här förstnämnda förslag, sålydande:

„Skriftlig stämning bör svaranden i händer ställas af två trovärdige män, eller af en, der han svarandens skriftliga bevis derå få

Anmärkning.

Ang. sättet för delgifvande af skriftlig stämning stadgas i 11: 7 R. B.

7 §.

Öfverexekutor utsätte för gäldenären den tid till svars afgifvande, som med afseende å orten, der gäldenären vistas, pröfvas nödig.

---

kan. Muntlig stämning bör ske genom stämningsman med en annan trovärdig man, som inom tingslaget eller i staden bor. Är den, som skall stämmas, ej hemma i sitt hus; då må han stämmas ehvar han finnes. I kyrka må man ej stämmas, men väl å kyrkovall.

„Har någon å särskilda dagar blifvit i sitt hemvist med stämning sökt, utan att han eller ombud för honom kunnat anträffas, och har ej heller af hans husfolk eller grannar eller der han har tjenst eller näring kunnat vinnas säker anvisning, hvarest han eller ombud för honom sig uppehåller: förekomma i öfrigt omständigheter, som gifva anledning dertill, att han håller sig undan, och är det ej veterligt, att han utom landet vistas; varde då stämningen fästad å hans husdörr samt tillika delgifven hans husfolk, om sådant finnes.

„Nu är den, som skall stämmas, veterligen ur landet faren, utan att upplysning kunnat vinnas, hvar han eller hans ombud sig uppehåller: förekomma derjemte omständigheter, de der utmärka, att han håller sig undan, eller att han har för afsigt att för framtiden bosätta sig utom landet; då må stämningen genom allmänna tidningarna honom kungöras, och låte käranden kungörelsen i tidningarna införas tre gånger, minst en vecka mellan hvarje gång och sista gången minst sex månader före den tid, som i stämningen är förelagd; dock bör stämningen derjemte före sista kungörandet, der svaranden inom landet har kändt hemvist, fästas å hans husdörr och delgifvas hans husfolk, om sådant finnes, samt, om han ej har kändt hemvist, men inom landet eger fastighet, tillställas den, hvilken förvaltningen af samma fastighet utöfvar.

„Har utländing, som lagligen eger fastighet i landet, hvarken sitt bo och hemvist eller behörigt ombud i den ort, der fastigheten är belägen; då må, om han ej å fastigheten anträffas, stämning i mål, som densamma angår eller af eganderätten dertill härflyter, fästas å dörren till egendomens boningshus samt meddelas egarens husfolk, om sådant der finnes“.

I de fall, då ansökningen må delgifvas gäldenären genom kungörelse i allmänna tidningarna, varde tiden till svars afgifvande satt till nittio dagar efter det kungörelsen tredje gången infördes.

Anmärkning.

Se § 6 med dertill hörande not.

8 §.

Gifver borgenär in bevis att lagsökningshandlingarna blifvit gäldenär så delgifna, som i 6 § sagts, så ock samma handlingar i hufvudskrift eller besannad afskrift, och kommer ej gäldenären inom förelagd tid med svar; varde målet afgjordt på de skäl, som borgenären företett.

Visas gäldenären hafva varit af laga förfall hindrad att svara, förelägge öfverexekutor honom ny tid dertill; och må öfverexekutor tillika, der det pröfvas lämpligt, föreskrifva, att gäldenären skall, om förfallet fortfar, sin talan genom fullmäktig bevaka.

Anmärkning.

Handlingarna jemte delgifningsbevis bör af borgenären ingifvas till öfverexekutor, så snart delgifningen skett och senast inom natt och år efter dagen för kommunikationsresolutionens utfärdande, vid äfventyr att ansökningen eljest förfaller, om ej gäldenären inkommit med förklaring jemte de honom delgifna handlingarna; se § 11. — Föreläggande af ny tid för gäldenären skall kungöras genom anslag; se § 23.

9 §.

Öfverexekutor ege, om gäldenärs svar det föranleder, låta borgenären, innan målet afgöres, af

svaret hos öfverexekutor få del och detsamma med påminnelser bemöta; och förelägge öfverexekutor borgenären tid dertill, högst trettio dagar. Ej må eljest flera skrifter än en å hvardera sidan vexlas.

Ur motiven: „Med lagsökningsförfarandets natur och ändamål skulle icke sammanstå att medgifva öfverexekutor en allmän befogenhet att i dylika mål sjelfmant infordra upplysningar. Endast i fall han finner gäldenärens svar påkalla bemötandes afgifvande af borgenären eller ock rådrum böra lemnas part att i hufvudskrift förete handling, som han i afskrift ingifvit, bör öfverexekutor ega försätta vederbörande i tillfälle att fullgöra sådant. Processens summariska beskaffenhet bjuder emellertid, att parterne icke få vidare skriftvexla samt att, om originalhandling sålunda af den ene inlemnas och öfverexekutor finner skäl att låta vederparten taga del af densamma, den sistnämnde endast vid delfåendet må ega yttra sig öfver handlingen, men icke få anstånd sig beviljadt för särskildt svars afgifvande“.

Anmärkning.

Att föreläggande, som här nämnes, skall kungöras genom anslag, ses af § 23.

10 §.

Finner öfverexekutor nödigt lemna part rådrum att i hufvudskrift förete handling, den han i afskrift ingifvit, förelägge honom viss dag dertill och äfventyr att målet ändå afgöres; gifve ock vederparten tillfälle att af handlingen taga del, om skäl dertill förefinnes; och ege han då sig deröfver yttra, om han det äskar.

Motiven härtill, se vid § 9.

Lagutskottet: „I utskottet har ifrågasatts att affattningen af 10 § icke vore fullt tydlig deri att, då öfverexekutor funnit skäl att låta vederparten taga del af inlemnad originalhandling, denne sistnämnde icke vidare kan få rådrum att inkomma med särskildt skriftligt svar i anledning häraf, utan genast eger muntligen yttra sig öfver hand-

lingen. I betraktande af lagsökningsprocessens summariska beskaffenhet och det i 9 § meddelade förbud för vexlande af vidare skrifter, har utskottet likväl ansett stadgandet vidhandengifva att någon ytterligare skriftvexling uti det i paragrafen afsedda fall icke får ega rum".

Anmärkning.

Med det yttrande, som gäldenären kan få afgifva efter det hufvudskrift af borgenären företetts, afses således ett muntligt genmäle, hvilket äfven antydes genom ordet „då". — Föreläggande, som i denna § nämnes, kungöres genom anslag; se § 23.

11 §.

Har ej borgenär inom natt och år, sedan honom förelades att gifva gäldenär del af ansökningen, inkommit till öfverexekutor med bevis att delgifning skett, och är ej heller svar från gäldenären ingifvet, må ansökningen ej vidare åtgärd föranleda.

Lag samma vare, der inom sagda tid lagsökningshandlingarna icke blifvit till öfverexekutor återstälda och ej heller styrkt afskrift af dem ingifvits.

Anmärkning.

Borgenär är naturligtvis obetaget att, när ansökning på grund af denna § förfallit, genom ny ansökning utsöka sin fordran. — Ang. äldre skuldfordringsmål hos Kejs. och Storf:s befallningshafvande, se Prom. fd. § 6.

12 §.

Invänder part, att målet ej hör öfverexekutor till eller att flere hafva i målet del och böra deri höras, och varder ej invändningen gillad, fortfare öfverexekutorn utan uppskof med målet.

Anmärkning.

Öfverexekutors beslut i dessa fall få ej öfverklagas annorledes än i sammanhang med hufvudsaken; se 10: 2. — Gillas deremot invändning mot öfverexekutors behörighet, få besvär emot utslaget anföras hos hofrätten inom trettio dagar efter delfåendet, hvartill anvisning bör tecknas å utslaget; se 10: 1,1 och 4; men öfverexekutors beslut att flere skola i målet höras får öfverklagas endast om part tilltror sig kunna visa, att målet derigenom onödigt uppehålles, samt i sådant fall inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 2 och 4. — Se ock Inl. sid. 12.

13 §.

Nu nekar den, som sökes, sin hand och förskrifning: har han ej förut vid domstol eller inför öfverexekutor erkänt fordringshandlingen eller ock, enligt å handlingen tecknadt behörigt bevis, i vittnes närvaro inför kronofogde, länsman, stadsfogde eller notarius publicus erkänt densamma; varde målet såsom tvistigt till domstol förvisadt, och teckne öfverexekutor det å handlingarna.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Nu — — — i tillkalladt vittnes — — — handlingarna".

Ur *motiven:* „Nekar den, som sökes, sin hand och förskrifning, kan det uppenbarligen icke få ankomma på exekutiv myndighet att pröfva den för sökanden tilläfventyrs tillgängliga bevisning derom att motparten iklädt sig förbindelsen. Vid en sådan invändning bör således, såframt icke gäldenären redan förut inför domstol eller annan behörig myndighet erkänt sin förskrifning, saken såsom tvistig förvisas till domstol.

„I sammanhang härmed torde få framhållas att, när fordringshandling inför kronofogde, länsman, stadsfogde eller notarius publicus erkännes, desse böra deröfver föra protokoll, hvari handlingen ordagrant intages, emedan svårighet annars kunde möta att i händelse af tvist få ett dylikt erkännande tillförlitligen utredt. Ett stadgande härom torde dock icke hafva sin plats i utsökningslagen, utan lämpligast böra meddelas i administrativ väg".

Lagutskottet: „Då det icke synes nödigt att vittne, hvarom i 13 § omförmäles, skall vara för ändamålet särskildt tillkalladt, har utskottet genom en i texten vidtagen uteslutning tydliggjort detta förhållande“.

Anmärkningar.

1. Bestrider gäldenären riktigheten af fordringshandlingen och derå tecknadt bevis, eger öfverexekutor enligt § 9 utställa lagsökningsakten för afgifvande af påminnelser, på det sökanden må blifva i tillfälle att inlemna af vederbörande myndighet eller tjensteman meddeladt protokollsutdrag angående erkännandet.

2. Förvisningsbeslutet utgifves efter anslag; se § 23. — Till domstol förvisadt lagsökningsmål kan instämmas af antingen borgenären eller gäldenären; se § 20. — Att vid förvisning till domstol ersättning för kostnad må tilläggas gäldenären, ses af 8: 1. — Gäldenären får ej öfverklaga förvisningsbeslutet, och borgenären endast, ifall han icke redan instämt målet till domstol; och bör förty besvärsanvisning allenast för borgenären å beslutet antecknas; se 10: 1. — Besvärstiden är trettio dagar efter anslagsdagen; se 10: 3.

14 §.

Invänder gäldenär, att han blifvit tvungen eller förledd att utgifva den handling, hvarå krafvet grundas, och visar han sannolika skäl för invändningen; varde ock målet förvisadt till domstol, der ej gäldenären försummat att tvånget eller förledandet anmäla och kungöra, såsom i 15 § stadgas.

Ur *motiven:* „Jemte det beredningen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med gällande lag ansett en invändning om att den handling, hvarå borgenären grundar sitt kraf, tillkommit genom tvång eller förledande icke böra hos öfverexekutor förtjena afseende och sålunda förorsaka uppehåll i borgenärens betalningsrätt, med mindre det föregifna tvånget eller förledandet blifvit inom viss tid med förebringande af sannolika skäl tillkännagifvet hos domstol eller öfverexekutor, har beredningen funnit sig böra föreslå, att denna anmälan alltid skall kungöras i allmänna tidningarna. Ett dylikt kungörande är nämligen af vigt i afseende å förebyggande, så vidt möjligt, af oförskyld skada

för annan, hvilken eljest, såsom okunnig om sättet för fordringshandlingens tillkomst, kunde komma att öfvertaga densamma; och då öfverlåtelse kan ega rum såväl af en icke löpande som af en löpande förbindelse, har föreskriften om kungörandet ej bort inskränkas till en förbindelse af senare slaget.

„Men äfven i sådana fall, då den, som sökes, försummat att behörigen anmäla och kungöra om tvång eller förledande och öfverexekutor således bör ålägga honom betalningsskyldighet, kan det redan hos öfverexekutor framgå såsom mer eller mindre påtagligt, att sökanden dock i sjelfva verket på antydda orättmätiga sätt förskaffat sig den andres förbindelse; och derjemte kunna omständigheter förekomma, som göra det tvifvelaktigt huruvida den föregifne gäldenären framdeles, om han ock med framgång utfört återvinningstalan, blifver i stånd att återfå hvad han på grund af öfverexekutors utslag utbetalt. Det har derföre synts billigt, att öfverexekutor under dylika förhållanden må ega makt att i sitt utslag jemväl förordna, det borgenären skall ställa pant eller borgen för hvad han lyftar“ [1].

Anmärkning.

Se anm. vid § 15.

15 §.

Anmälan om tvång eller förledande skall göras vid domstol eller hos öfverexekutor inom fyra veckor sedan tvånget upphörde eller förledandet skedde; vare ock gäldenären pligtig att, inom lika tid efter det anmälan gjordes, låta domstolens eller öfverexekutorns bevis derom i allmänna tidningarna införas. Försummas något af hvad sålunda är föreskrifvet, ege öfverexekutor utan hinder af invändning, hvarom i 14 § sagts, borgenärens rätt pröfva.

Se *motiven* vid § 14.

Anmärkning.

Invändning om tvång eller förledande bör jemväl i det fall föranleda lagsökningsmålets förvisande till domstol, att tiden för

[1] Se § 17,3.

anmälan hos domstol eller öfverexekutor om tvånget eller förledandet eller för anmälans införande i allmänna tidningarna ännu vid förklaringens afgifvande icke hunnit förlida, i hvilken händelse gäldenären dock, likasom äfven eljest, bör hafva visat sannolika skäl för invändningen. — I §§ 14 och 15 afses såväl löpande som icke löpande skuldebref; men i Prom. fd. § 13 stadgas, att, i händelse utgifvare af löpande skuldsedel försummat att iakttaga föreskrifterna i § 15 här ofvan, hans invändning om tvång eller förledande *äfven vid domstol* är utan verkan mot den innehafvare af dylikt skuldebref, som är i god tro, hvilket stadgande således innebär, att en sådan innehafvare af löpande skuldsedel — vare sig att skuldsedelns belopp utsökes hos öfverexekutor eller vid domstol — skall, utan afseende å gäldenärens invändning om tvång eller förledande från den förste innehafvarens sida eller å hans qvittningsanspråk på grund af genfordran hos förste innehafvaren, omedelbart och, der saken är anhängig hos öfverexekutor, utan förvisning till domstol njuta full betalning, såsom i Prom. fd. § 12,1 sägs. — Se för öfrigt motiven vid § 14 och anm. 2 vid § 13.

16 §.

Gör gäldenär mot krafvet annat jäf, än nu är nämndt, och behöfver det styrkas; då skall han sina bevis genast förete, och må ej andra än skriftliga bevis gälla. Finner öfverexekutor jäfvet grundadt, vare lag som i 13 § sagts.

Anmärkning.

Att gäldenären endast genom enahanda bevismedel, som borgenären eger att begagna i lagsökningen, d. v. s. medelst skriftliga bevis, får värja sig mot krafvet, är framhållet i Inl. sid. 12 och anm. 1 vid § 1. Och kan jäfvet ej anses „grundadt", med mindre detsamma angår en till jäf duglig (relevant) omständighet och styrkes med fullt bevis. Ett skriftligt bevis, som visserligen förlorade sin egenskap af fullt bevis redan genom

motpartens bestridande, men hvilket („*prima facie*“), innan något bestridande skett, finge tagas för godt, utgör således under alla omständigheter tillräckligt skäl att förvisa målet såsom tvistigt till domstol. — Se för öfrigt anm. 2 vid § 13.

17 §.

Äro ej sådana skäl för handen, att målet bör såsom tvistigt förvisas till domstol, ålägge öfverexekutor gäldenären betalningsskyldighet, vid äfventyr af utmätning.

Fordran, som enligt 2 § utsökes ur fast egendom, varde i ty fall till betalning derur faststäld; och förordne öfverexekutor tillika, att egendomen skall anses för den fordran utmätt och säljas i den ordning, som om utmätt fast egendom stadgas.

Har gäldenär, som gjort invändning om tvång eller förledande, försummat att efter 15 § derom anmäla eller kungöra, kan öfverexekutor, om skäl förekommer, förordna, att borgenären skall ställa pant eller borgen för hvad han lyftar.

Ur *motiven:* „Af exekutivprocessens förut framhållna natur följer att, derest ej sådana skäl och omständigheter befunnits vara för handen att ansökningen ej bort till pröfning upptagas, öfverexekutor endast har att antingen förvisa målet såsom tvistigt till domstol eller ålägga gäldenären betalningsskyldighet.

„Då öfverexekutor godkänt borgenärs yrkande att ur fast egendom utfå deri intecknad eller eljest panträtt egande fordran, skulle det innebära en ändamålslös, med onödig tidsutdrägt och kostnad förenad omgång, om borgenären blefve nödsakad att särskildt söka utmätning af samma egendom. Ty då borgenärens yrkande att för sin fordran få sig tillagd godtgörelse ur fastigheten redan påkallar ett förordnande af öfverexekutor om densammas användande till gäldens betäckande, behöfves icke någon skild utmätningsförrättning för detta ändamål eller för utmärkande eller särskiljande af den del af gäldenärens förmögenhet, som skall i uppgifvet afseende tagas i anspråk. Och vidare, då bättre förmånsrätt i fastigheten än den utmätningen

skulle medföra redan på annan grund tillkommer borgenären, är ifrågavarande åtgärd icke heller af nöden för att bereda honom särskild förmånsrätt[1]. Beredningen har fördenskull föreslagit, att öfverexekutor, på samma gång han fastställer en fordran till betalning ur egendom, som för densamma är intecknad eller eljest utgör underpant, är skyldig förordna, att egendomen skall anses för sagda fordran utmätt och säljas i den ordning, som om utmätt fast egendom stadgas. Berörda förordnande skulle således i afseende å vidden af gäldenärens dispositionsrätt till fastigheten, uppbärandet af ränta och dylikt, som deraf faller, o. s. v. medföra samma verkan, som om fastigheten hade blifvit på vanligt sätt utmätt. Att öfverexekutor tillika eger låta fastigheten, i likhet med hvad vid utmätning af sådan egendom skall ske, af utmätningsman beskrifvas och värderas, stadgas i 4 kap. 22 §“[2].

Betr. mom. 3 se *motiven* (senare stycket) vid § 14.

Lagutskottet: „En bokstaflig tolkning af 17 §:ns ordalydelse kunde måhända anses gifva vid handen att öfverexekutor, efter det han upptagit en lagsökning och anordnat kommunikation af ärendet, icke mera egde på grund af omständigheter, som efter kommunikationen inlupit, vägra att till vidare pröfning upptaga lagsökningen, utan borde antingen förvisa målet såsom tvistigt till domstol eller också ålägga gäldenären betalningsskyldighet med eller utan qvittningsrätt. Såsom sådana omständigheter kunde exempelvis nämnas att öfverexekutor senare funne sig obehörig att handlägga ärendet, eller den lagsökande icke befogad att uppträda såsom part, eller dennes talan genom laga kraft egande dom vara afgjord o. s. v. Som förevarande kapitel öfverhufvud likväl icke kan afse att angifva alla de processuella regler, hvilka böra tillämpas vid lagsökningsförfarandet, utan närmast att framhålla hvad i detta förfarande skiljer sig från den allmänna processen, synes ett förtydligande af paragrafen i ofvanantydd riktning vara öfverflödigt“,

Anmärkningar.

1. Då borgenärs talan bifallits, eger gäldenären inom viss tid söka återvinning, hvarom underrättelse skall utsättas i utslaget, som bör meddelas ofördröjligen och utgifvas efter anslag; se §§ 21 och 22. — Ersättning för all nödig lagsökningskostnad skall tilläggas sökanden, der han saken vinner; se 8: 1. —

---

[1] Lagberedningens förslag, att utmätning af fast egendom borde medföra förmånsrätt, är icke upptaget i lagen; se sid. 21 not 1 och 4: 30,2. *Utg.*

[2] Att beskrifning och värdering likväl ej i alla fall bör ega rum, ses af 4: 21 och 22. *Utg.*

Utslaget bör förses med anvisning till besvär i hofrätten inom trettio dagar efter anslagsdagen; se 10: 1,1 och 3. — I lagsökningsmål är hofrätt sista instans; se 10: 15,1. — Huru borgenären har att förfara, i fall konkurs i gäldenärens bo uppstår efter det öfverexekutors utslag meddelats, samt om hans rätt i konkursen, ses af Konk. st. § 11,2. — I hvad mån utslaget går i verkställighet, förr än det vunnit laga kraft, ses af 3: 7,1 och 17.

2. Då fast egendom förklaras utmätt, skall öfverexekutor genast insända bevis derom till domaren eller rätten; se § 25 och 4: 28,1. — I utslag, hvarigenom fast egendom förklaras utmätt, bör — i annat fall än då fastigheter inom särskilda öfverexekutorers områden eller fastighet på landet och sådan i stad inom samma öfverexekutors område skola gå i en försäljning (5: 15) — äfven utsättas stället hvarest försäljningen skall ske; se 5: 13. — Då landsfastighet, som kommer att säljas å landskansliet eller på annat ställe i orten än sjelfva fastigheten, eller stadsfastighet, som bör gå i en försäljning med fastighet på landet, förklarats utmätt, eger öfverexekutor låta fastigheten beskrifvas och värderas af utmätningsman; se 4: 22. — På yrkande af borgenären skall öfverexekutor tillsätta syssloman att uppbära afrad, hyra och ränta af fastigheten, och låta kungöra vederbörande förbud att utgifva sådan afkomst till annan än sysslomannen, samt i visst fall äfven förordna syssloman att omhändertaga och förvalta fastigheten; se 4: 24,2 och 25,2. — Ang. rättsverkan af fast egendoms förklarande för utmätt, se 4: 30,2 samt 7: 3,2 och 8,3. — Öfverexekutors utslag, hvarigenom fast egendom förklarats utmätt, går i verkställighet utan hinder af egarens konkurs; se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3 samt Förm. fd. § 1,2. Se ock Inl. sid. 39 ff. — Försäljning af fastigheten får ej ega rum förr än utslaget vunnit laga kraft; se 3: 17,2. — Auktionen får ej kungöras, innan originala skuldebrefvet till auktionsförrättaren aflemnats, se 5: 20. — Se för öfrigt anm. vid § 2.

18 §.

Vill gäldenär qvitta sin skuld mot fordran hos borgenären, och är denna fordran sådan som i 1 §

sagts, förordne öfverexekutor, att den må, så långt den räcker, mot skulden qvittas.

Anmärkning.

Endast sådan genfordran, som förfallit till betalning och grundas å skuldebref eller andra skriftliga handlingar, hvilka allena för sig utgöra fullt bevis för den fordran, få mot gäldenärens skuld qvittas; dock bör, innan till qvittning förordnas, borgenären enligt § 9 lemnas tillfälle att med påminnelser bemöta gäldenärens yrkande. Gör borgenären jäf emot qvittningen på någon af de grunder, som nämnas i §§ 13, 14 och 16, och befinnes jäfvet grundadt, bör öfverexekutor utdöma borgenärens fordran såsom klar och förfallen (§ 19) samt anvisa gäldenären att särskildt utföra sin fordringstalan vid domstol; om öfverexekutor deremot finner jäfvet ogrundadt och förordnar till qvittning, bör borgenären anvisas att vid domstol söka återvinning af den del af sin fordran, som i lagsökningsprocessen gått i qvittning mot gäldenärens genfordran (se lagutskottets utläggning nedan vid § 21). — Om det af borgenären åberopade fordringsbevis icke är af löpande beskaffenhet och detsamma blifvit å honom af annan person öfverlåtet, kan qvittningsanspråk af gäldenären äfven framställas på grund af genfordran hos den ursprunglige fordringsegaren, hvilken i sådant fall jemväl bör i saken höras, innan till qvittning förordnas. Huru ett sådant hörande må ske, eger öfverexekutor förordna; se 7: 18 och 19.

19 §.

Ej må klar och förfallen fordran uppehållas för det, som stridigt eller icke förfallet är.

Anmärkning.

Att gäld må mot gäld qvittas, ses af § 18. — Ang. lagsökningsmåls förvisande såsom tvistigt till domstol, se §§ 13, 14 och 16.

20 §.

Är mål såsom tvistigt förvisadt till domstol, stånde gäldenär lika fritt som borgenär att målet instämma.

Anmärkning.

Betr. lagsökningsmåls förvisande till domstol, se §§ 13, 14 och 16. — Gäldenären får ej söka ändring i förvisningsbeslutet, och ej heller borgenären, sedan han redan instämt målet; se 10: 1,2.

21 §.

Har borgenärs talan bifallits, ege gäldenär rätt att, efter stämning å borgenären, söka återvinning vid den domstol, der gäldenären bör svara i mål om fordran; stämme dock derom inom sex månader efter det öfverexekutors utslag vann laga kraft eller, om besvär öfver utslaget blifvit anförda, inom lika tid efter det utslag i anledning af besvären utgafs.

Underrättelse om tiden, inom hvilken återvinning får sökas, skall i utslaget utsättas.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Har — — — borgenären, vid domstol söka återvinning; stämme — — — besvär mot utslaget — — — utslag öfver besvären föll“.

Ur *motiven:* „Rättigheten att söka återvinning, hvilken rätt bildar en väsentlig förutsättning för den i ofvan anförd måtto föreslagna minskningen af instansernas antal i lagsökningsmål[1], bör utan vilkor och inskränkning stå gäldenären öppen. Icke ens i det fall, att han hos exekutiv myndighet erkänt skulden, bör det vara gäldenären förmenadt att, der han gitter, vid domstol visa sådana omständigheter, som upphäfva den rättsliga verkan af ett så beskaffadt erkännande.

---

[1] Se Inl. sid. 12 f. och 34.

Att den tappande skulle missbruka sin rätt att stämma om återvinning torde ej behöfva befaras, då han ju, sedan utslaget i utsökningsmålet fallit och gått i verkställighet, icke har något vidare intresse af att om samma sak anställa en oskälig och kostsam rättegång.]

„Det synes emellertid icke vara lämpligt att, sedan gäldenären i lagsökningsväg ålagts betalningsskyldighet, frågan om fordrans giltighet lemnades oviss för en obestämd framtid, helst borgenären för erhållande af verkställighet å utslaget måste lemna ifrån sig sina fordringsbevis. Beredningen har derföre ansett gäldenären böra anvisas endast en viss kortare tid, inom hvilken han egde anhängiggöra sin återvinningstalan, nämligen sex månader efter det öfverexekutors utslag eller, om besvär deremot anförts, hofrättens — sista instansens — utslag fallit. För öfrigt kräfver, enligt beredningens tanke, vigten af rättigheten till återvinningstalan, att i utslaget utsättes, inom hvilken tid återvinning får sökas“.

Lagutskottet: „Uti 21 §, som handlar om återvinning, ingår icke någon närmare bestämning om den domstol, vid hvilken återvinningstalan bör väckas. Då osäkerhet härom emellertid kan uppstå, har i paragrafen gjorts ett tillägg af innehåll att återvinning skall sökas vid den domstol, der gäldenären bör svara i mål om fordran. Det synes nämligen endast innebära ett billigt tillgodoseende af gäldenärens intresse att tillägga honom, som måhända endast på grund af beskaffenheten af sina bevismedel icke kunnat värja sig från en i lagsökningsväg ålagd betalningsskyldighet, rätt att i återvinningsmålet framställa sin bevisning vid samma domstol, der han egt svara i saken, i fall fordringsanspråket gjorts gällande i vanlig rättegångsväg. Också anser utskottet nådiga propositionen intaga enahanda ståndpunkt, hvadan det nu föreslagna tillägget endast utgör ett förtydligande af paragrafens innehåll.

„Enär borgenären äfven i vissa fall måste tillerkännas rätt till återvinning, såsom då öfverexekutor utan borgenärens medgifvande bifaller ett af gäldenären gjordt qvittningsyrkande och gäldenärens genfordran är gulden, ehuru betalningen icke kan af borgenären styrkas medelst skriftliga bevis, har i utskottet väckts fråga om ett tilläggsstadgande derom att rätt till återvinning ock tillkomme borgenären, der förordnande om qvittning af gäldenärens skuld emot fordran hos borgenären meddelats. Utskottet har dock ansett paragrafen i dess nuvarande lydelse icke utesluta en sådan tolkning, då i fråga om det anspråk, som qvittningsvis göres gällande, den i lagsökningsförfarandet sökte kan betraktas såsom borgenär och den sökande såsom gäldenär“.

Anmärkning.

Ang. grunden för rättigheten att söka återvinning, se Inl. sid. 12. — Denna rättighet utgör äfven förutsättning för minskningen af instansernas antal i lagsökningsmål; se Inl. sid. 13 och 34 samt 10: 15 och de dervid intagna motiv. — Talan om återvinning hindrar icke verkställighet af öfverexekutors utslag; se 3: 17,1, jfdt med 1,1, 2,1 och 13.

22 §.

I lagsökningsmål skall utslag meddelas ofördröjligen, sedan målet kommit i det skick, att det kan afgöras.

Utslaget skall å den dag, hvarå det ställes och hvilken genom anslag sist dagen förut bör kungöras, i utskrift vara för sökanden att tillgå, så ock för vederparten, om han det äskat.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Utslaget — — — äskat. Underrättelse om tiden, då utslaget kommer att meddelas, varde tillika införd i en dertill inrättad bok, hvilken bör hållas en hvar till handa, som vill upplysning derur hemta".

Senare satsen, såsom innefattande ett administrativt stadgande, uteslöts ur den nådiga *propositionen.*

Anmärkning.

I utslaget eller omedelbart derefter skall fordringshandlingen eller nödig del deraf afskrifvas; se § 24. — I hvad mån utslaget får verkställas, innan det vunnit laga kraft, framgår af 3: 17. — Utslaget bör förses med anvisning till anförande af besvär i hofrätten inom trettio dagar efter anslagsdagen; se 10: 1,1 och 3.

23 §.

Föreläggande enligt 8, 9 eller 10 §, så ock beslut, hvarigenom mål såsom tvistigt förvisas till domstol, skall kungöras genom anslag.

I *lagberedningens* förslag lydde denna § sålunda: „Föreläggande — — — anslag; och varde anteckning derom tillika införd i den i 22 § omförmälda bok“.

Sista satsen ingick ej i den nådiga *propositionen;* jfr vid § 22.

Anmärkning.

Besvär öfver beslut, som angår målets behandling, få ej anföras annorlunda än i sammanhang med hufvudsaken; och är besvärstiden trettio dagar efter delfåendet; se 10: 2 och 4. — Ang. besvär öfver förvisningsbeslut, se 10: 1 och 3 samt anm. 2 vid § 13 ofvan.

24 §.

I utslaget skall fordringshandlingen eller den del deraf, som målet rörer, ordagrant införas eller omedelbart efter utslaget afskrifvas.

25 §.

Då fast egendom eller fartyg af öfverexekutor förklaras utmätt, iakttage öfverexekutor hvad i 4 kap. 28 § är för utmätningsman föreskrifvet.

3 Kap.

Om verkställighet af dom.

Ur *motiven*: „I förevarande kapitel äro alla stadganden angående verkställighet af dom sammanförda, med undantag af dem, hvilka närmare bestämma det särskilda förfarandet vid verkställande af dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd eller förordnande om qvarstad eller skingringsförbud meddelats. Nu ifrågavarande stadganden sönderfalla i tvenne hufvudgrupper, af hvilka den förra (1—20 §§) utgöres af föreskrifter, som angifva genom hvilka myndigheter verkställighet må ske, hvilka förordnanden och i hvad mån icke laga kraft egande domar berättiga till verkställighet samt de olika

slag af tvångsåtgärder, som vid verkställigheten få anlitas. Den senare gruppen (21—32 §§) omfattar mera formela föreskrifter, såsom beträffande anhållan om verkställighet och de handlingar, som dervid böra ingifvas, huruvida den tappandes närvaro vid verkställighet erfordras, om tiden för verkställighets företagande samt om utmätningsmans befogenhet och skyldighet dervid. Till dessa lagbud ansluter sig ytterst ett stadgande (33 §) angående manifestationsed, som kan tappande part åläggas i ändamål att erhålla visshet derom, att egendom, som verkställigheten afser, ej halles undandold".

1 §.

Har man å sin vederpart domstols laga kraft egande dom i tvistemål, och varder ej domen inom deri förelagd tid fullgjord, gånge den utan uppehåll i verkställighet.

I hvilka fall verkställighet må ske å dom, som icke vunnit laga kraft, skiljs i 7—11 §§.

Hvad i denna lag sägs om dom i tvistemål, gälle ock om utslag i brottmål, så vidt derigenom är dömdt om ersättning eller annat, som åt någon skall fullgöras.

Lagutskottet: „Alldenstund nådiga propositionen i fråga om stadgandena angående verkställighet af utslag i brottmål, såvidt derigenom är dömdt om ersättning eller annat, som åt någon bör fullgöras, icke undantager underrätts utslag i hemstälda mål, samt häraf kunde uppstå tvifvel huruvida propositionen afser att utsträcka reglerna om verkställighet af utslag, som ej vunnit laga kraft, jemväl till utslag i hemstälda mål, har i utskottet yrkats att i 3 mom. af 1 § måtte uttryckligen utsägas att hvad i propositionen stadgas om verkställighet af utslag i brottmål icke gäller utslag i hemstälda mål. Men då ett utslag af hemstäld beskaffenhet rätteligen icke bör fattas såsom ett slutligt utslag innan detsamma underkastats öfverrätts granskning, och tydligt således är att verkställighet af utslaget icke i någon del får ega rum, förr än sådan granskning försiggått, har ett dylikt tillägg ansetts kunna undvaras".

Anmärkning.

Af domstol faststäld förlikning samt skiljedom gå i verkställighet såsom domstols laga kraft egande dom; se §§ 15 och

16. — Likaså underrätts icke motvädjade dom, då den tappande stämt om återvinning; se § 13. — Om öfverexekutors utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, gäller detsamma som i fråga om underrätts dom i ty fall; se § 17,1. — Vid all verkställighet skall utmätningsman föra protokoll; se § 32.

2 §.

Utmätningsman ege, utan öfverexekutors föreskrift, verkställa laga kraft egande dom:

1) då skyldighet att gälda penningar eller varor blifvit den tappande ålagd;

2) då någon blifvit förpligtad att viss lös egendom till annan utgifva;

3) då domstolen förordnat *angående qvarstad eller skingringsförbud;

4) då dömdt är i fråga om tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst;

5) då någon blifvit förpligtad att afträda fast egendom eller dömdt är om flyttning i eller ur hus; och

6) då domen eljest innehåller förpligtande för den tappande att något fullgöra, vid äfventyr att det, om han tredskas, må genom vederpartens föranstaltande utföras.

Huru dom, som i 1 och 3 punkterna är nämnd, skall verkställas, skiljs i 4, 5 och 6 samt i 7 kap.

Angående betydelsen af §§ 2—6, se Inl. sid. 13.

Anmärkning.

* Vid jemförelse af punkten 6 med §§ 3 och 4 framgår, att i der nämndt fall domstolen väl fortfarande såsom härförinnan kan, men icke behöfver förordna om verkställigheten. — Öfverexeku-

tors laga kraft egande utslag angående betalningsskyldighet (d. v. s. skyldighet att utgifva penningar eller varor) verkställes af utmätningsman utan öfverexekutors föreskrift; se § 17,1. Likaså öfverexekutors förordnande om qvarstad eller skingringsförbud eller om vräkning af hyresman eller brukare af annans jord; se 7: 5,1, 8,1 och 15,1. — Ang. verkställighet af icke laga kraft vunnen dom i de fall, som nämnas i punkterna 1—5, se §§ 7—9, och i punkten 6, se § 10; dock får dom, hvarigenom eganderätten till fastighet fråndömts någon, icke verkställas, innan domen vunnit laga kraft; se motiven vid § 8; jfr ock § 9. — Huru utmätningsman har att förfara, om hos honom uppstår tvifvel angående sättet för doms verkställande, ses af § 19. — Vid anhållan om verkställighet skall den handling, hvarå begäran grundas, tillika ingifvas och, i fall domen eller utslaget angår betalningsskyldighet, bör i regeln äfven fordringsbeviset inlemnas; se §§ 21,1 och 22,1. — Ang. kostnaden vid verkställighet, se 8: 3—6.

3 §.

Kan laga kraft egande dom icke, efter ty i 2 § är stadgadt, af utmätningsman utan särskild föreskrift verkställas, ankomme på öfverexekutor att om verkställigheten och sättet derför förordna, under iakttagande af hvad i 4 och 5 §§ sägs.

Är om verkställigheten i domen föreskrifvet eller i lag särskildt stadgadt, lände ock det till efterrättelse.

Motiven härtill, se Inl. sid. 13.

Anmärkning.

Domstolen behöfver framdeles icke uti de fall, som i denna och de två följande §§ afses, föreskrifva huru domen skall verkställas; men ingår i domen föreskrift derom, skall äfven denna lända till efterrättelse, öfverexekutor dock obetaget att meddela de vidare föreskrifter i afseende å verkställigheten, hvartill omständigheterna kunna gifva anledning. — Såframt ej i domen

utsatts viss tid, inom hvilken den bör verkställas, skall verkställigheten ega rum omedelbart utan föregående anmaning till den tappande att sjelfmant fullgöra domen. — Verkställighet, hvarom öfverexekutor eger förordna, skall begäras skriftligen och den vinnande eger att sjelf befordra förordnandet till utmätningsman, som har att meddela förordnandet den tappande; se §§ 6,1 samt 21,1 och 3. — Finner öfverexekutor, att den tappande bör öfver verkställighetsansökningen höras, eger han föreskrifva, huru det må ske, samt förelägga vite eller äfventyr att ärendet afgöres, ändå att part försummar fullgöra hvad honom i kommunikationsresolutionen ålagts; se 7: 18 och 19. — Verkställighetsförordnandet bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 1,1 och 4. — I hvad mån förordnandet, förr än det vunnit laga kraft, går i verkställighet, ses af 3: 18. — Om kostnaden vid verkställighet, se 8: 5—8.

4 §.

Innehåller dom i fall, som i 3 § afses, förpligtande för den tappande att något fullgöra, och kan det äfven af annan utföras; ege öfverexekutor bemyndiga den vinnande att på vederpartens kostnad, sjelf eller genom annan, utförandet besörja. Kan det endast af den tappande utföras, varde han genom vite, sammanlagdt dock ej öfver ettusen mark, eller genom häkte dertill hållen.

Är någon ålagdt att utfärda salubref eller annan skriftlig handling, eller att afgifva samtycke, godkännande eller dylik förklaring, hafve domen, så snart den vunnit laga kraft, sådan verkan, som vore förpligtelsen fullgjord.

Motiven till denna §, se Inl. sid. 13.

Anmärkningar.

1. Denna § afser framtvingande af *positiva* handlingar, § 5 deremot af *negativa* handlingar eller underlåtenhet att vid-

taga vissa handlingar. Bland de förra har man att särskilja emellan s. k. *fungibla* handlingar, d. v. s. sådana, hvilkas utförbarhet och ekonomiska värde icke beror deraf, att de företagas af viss person (här den tappande), och s. k. *icke-fungibla* handlingar eller sådana, som ej kunna, åtminstone icke med samma framgång eller ekonomiska verkan, utföras af annan än en viss, bestämd person. Förra delen af § 4,1 angår fungibla handlingar, hvartill hänföras landbruks- och handtverksarbeten, uppförande eller undanskaffande af byggnader, fördämningar, hägnader och dylikt, gräfning af diken o. s. v. Senare delen af samma mom. och mom. 2 angå icke-fungibla handlingar, hvartill räknas t. ex. afgifvande af redovisning, fullgörande af aftal eller företagande af rättsärenden, i hvilka ett visst personligt förhållande är af väsentlig betydelse. Mom. 2 handlar särskildt om det slag af handlingar, som består i afgifvande af hvarjehanda viljeförklaringar och beträffande hvilka domen ansetts kunna supplera sjelfva handlingens företagande, utan att den dömde behöfver dertill tvingas.

2. Vid §§ 2 och 3 är redan anmärkt, att äfven domstol kan meddela föreskrift angående verkställigheten, då den tappande förpligtats att fullgöra något, som kan äfven af annan utföras. Ehuru utgifvande af viss lös egendom måste hänföras till dylika handlingar, så afses icke här verkställighet af dom med detta innehåll, enär en sådan dom verkställes omedelbart af utmätningsman; se § 2 punkt 2. Detsamma gäller äfven om de i samma § under punkterna 1 och 3—6 nämnda fall. — Om motstånd eller annat hinder göres vid verkställighet, som den vinnande får föranstalta, kan han vända sig till utmätningsman för att få hindret aflägsnadt; se § 6,2. — Ang. verkställighetskostnadens utfående på förhand, se 8: 7. — Före meddelandet af förordnande om verkställighet och angående kostnadens förskjutande torde den tappandes hörande i de flesta fall anses nödigt. Huru detta bör ske, ses af 7: 18 och 19.

3. Då verkställighet sökes å dom, hvarigenom den tappande ålägges fullgöra något, som endast af honom kan utföras (icke-fungibel handling), och fråga ej är om utfärdande af skriftlig handling eller afgifvande af viljeförklaring, har öfverexekutor

främst att tillse, att den i domen för fullgörandet tilläfventyrs utsatta tiden gått till ända samt, i fall så skett och den tappande, öfver ansökningen hörd, icke styrker att han allaredan fullgjort domen, förelägga honom viss, efter omständigheterna lämpad tid dertill, vid äfventyr att eljest varda fäld till vite, hvars belopp i verkställighetsförordnandet äfven utsättes, eller ock inmanad i häkte och der qvarhållen intill dess han fullgjort eller förklarat sig ärna fullgöra domen. Till nämnda äfventyr, af hvilka antingen det ena eller det andra, men icke hvartdera på en gång, i förordnandet utsättes, förklarar öfverexekutor den tappande förfallen, först sedan den vinnande anmält, att verkställigheten fortfarande uteblifvit, och den tappande, ytterligare hörd, icke styrker motsatsen; och öfverexekutor har då, i händelse vite visat sig overksamt, att förelägga honom ny tid och vite eller ock häktningsäfventyr, hvilket sistnämnda dock ej heller inträder, förr än den vinnande å nyo anmält, att vederparten fortfar i sin tredska, och denne icke visat, att han fullgjort domen. Har vite användts, kan dermed fortfaras ända till dess sammanlagda beloppet uppgår till 1,000 mark, hvarefter ännu häkte under obegränsad tid får anlitas; ej heller sätter lagen något hinder för att såsom tvångsmedel omedelbart tillgripa häktningsäfventyr eller att, sedan detta under någon tid visat sig overksamt, derefter förelägga vite eller att t. o. m. ännu vidare använda häkte. — Beslut, hvarigenom den tappande förklarats hafva försuttit vite, får särskildt öfverklagas, i hvilket afseende anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet bör meddelas; se 10: 1,1 och 4. Dock får, utan hinder af besvären, för vitets uttagande utmätning, men ej försäljning af det utmätta ega rum; se 3: 18. — Emedan vite i detta fall användes såsom tvångsmedel för att frambringa verkställigheten („genom vite — — — dertill hållen"), men icke såsom nedan i § 5 utgör en straffpåföljd för öfverträdande af förbud („fälla — — — till vite"), torde, vid bristande tillgång till vitets erläggande, någon förvandling deraf till fängelse icke böra ifrågakomma, helst verkställigheten af fängelsestraffet skulle för en tid sätta den tappande ur stånd att fullgöra domen och ändamålet med vitets utsättande sålunda motverkades. — Då ej heller häkte, hvarom här är fråga,

utgör ett straff, utan en för verkställigheten vidtagen tvångsåtgärd, bör kostnaden för den tappandes befordrande till häktet och underhåll derstädes icke drabba det allmänna, utan förskjutas af den vinnande och såsom annan verkställighetskostnad ersättas honom af den tappande, sedan ersättningens belopp blifvit af öfverexekutor bestämdt; se 8: 5 och 6. — Att häktningsbeslut går i verkställighet, ehuru besvär deremot anförts, framgår af 3: 18. — Ang. tvångsåtgärder för frambringande af manifestationsed, se 3: 33. — Se för öfrigt hänvisningarna i anm. vid § 3.

5 §.

Är genom dom den tappande förbjudet att något göra eller att hindra annan att något utföra, och bryter han deremot; ege öfverexekutor, hvarje gång sålunda sker, fälla honom till vite, högst fyrahundra mark; föreskrifve ock, der så lämpligen ske kan, vidtagande af sådan åtgärd, att förbudets öfverträdande förebygges.

Låter han sig ej af vite rättas, förordne öfverexekutor, att han må vid domstol tilltalas; och ege domstolen i ty fall döma honom till fängelse, ej öfver sex månader.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Är — — — högst femhundra mark; — — — förebygges“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Motiven härtill, se Inl. sid. 13.

Lagutskottet: „I 5 § bestämmes att om den, som genom dom förbjudits att något göra eller hindra annan att utföra, deremot bryter, öfverexekutor, hvarje gång sålunda sker, eger fälla honom till vite högst fyrahundra mark. Medan vid fråga om vanliga domar, som angå förpligtelse att utgifva penningar eller varor, likasom ock beträffande de i 4 § nämnda domar, den tappande är ålagdt att något göra, och således den fordran är berättigad, att denne bör i fall af behof vara beredd att förete bevis att han fullgjort domen, angår 5 § fall af alldeles motsatt beskaffenhet, i det den vinnande parten här måste utreda

att den andre genom positiv handling brutit emot domen. Vid sådant förhållande synes att frågor af den beskaffenhet, som 5 § afser, sällan skola kunna hos öfverexekutor bringas i det utredda skick att öfverexekutor kan fälla till vite, enär sådant gifvetvis ej kan ske utan svarandens hörande och utan att, der han uteblifver eller bestrider påståendet, full laglig bevisning företes. I betraktande häraf har ock i utskottet yrkats att pröfningen af mål af ifrågavande beskaffenhet lämpligast, såsom härintills, finge ankomma å domstol. Då den i paragrafen intagna bestämningen likväl synes vara egnad att vid behof utgöra ett snabbt och verksamt korrektiv för vederbörande part att ställa sig innehållet af dom till efterrättelse, hvilket särskildt på landet, innan domstolspermanens blifvit införd, icke alltid kunde med fördel afhjelpas genom sakens anhängiggörande vid allmän domstol, har utskottet ansett paragrafen kunna oförändrad godkännas, helst något missbruk af den öfverexekutor sålunda tillerkända myndighet icke heller synes vara att befara".

Anmärkningar.

1. Domstolen kan i dom, hvarigenom den tappande förbjudes att något göra (t. ex. att stänga en kungsådra eller väg) eller att hindra annan att något utföra (t. ex. att gräfva ett dike eller begagna en far- eller flottningsled), tillika utsätta vite för förbudets öfverträdande, eller ock kan domstolen underlåta att föreskrifva dylik påföljd. Finnes vite i domen utsatt, kan den vinnande, när förbudet öfverträdes och sedan domen vunnit laga kraft, vända sig antingen till domstolen eller öfverexekutor med yrkande om den tappandes fällande till vitet. Såväl vid domstolen som hos öfverexekutor bör, innan saken afgöres, den tappande höras samt den vinnande utreda att förbudet öfverträdts, derest detta af den tappande bestrides. Är öfverträdelsen uppenbar eller lätt att utreda, eller antages den tappande icke komma att bestrida den vinnandes uppgifter, torde sakens anhängiggörande hos öfverexekutor snabbare leda till målet, än om densamma anmäles vid domstol, enär enligt § 18 vite, hvartill öfverexekutor fält, får utmätas utan afseende å anförda besvär (anm. 3 vid § 4), hvaremot ett af domstol meddeladt vitesutslag, som ej vunnit laga kraft, icke får gå i verkställighet ens sålunda att utmätning af vitet egde rum. Emedan hvad i domen finnes föreskrifvet om verkställigheten skall lända till efterrättelse (§ 3,2), har öfverexekutor i detta fall att ålägga den tappande den

påföljd, domstolen utsatt, och den, som finnes i nu ifrågavarande § föreskrifven. — Om åter vite i domen icke utsatts, kan domstolen ej på den vinnandes anmälan, att förbudet öfverträdts, fälla den tappande till någon påföljd för hans uraktlåtenhet att ställa sig domstolens befallning till efterrättelse, utan måste, efter den tappandes hörande, först utsätta ett vite, hvilket icke kan tillämpas innan domstolens förfogande härom vunnit laga kraft. Då nu alla dessa omgångar äro egnade att uppehålla den vinnande i hans rätt, står honom öppet att äfven i detta fall vända sig till öfverexekutor, som efter den tappandes hörande och, ifall öfverträdandet af förbudet är uppenbart eller utredt, omedelbart eger tillämpa det i lagen för dylika fall en gång för alla utsatta vite, hvilket, utan afseende å anförda besvär, går till utmätning samt kan, så ofta behofvet kräfver, upprepas. Om saken icke bragts i det utredda skick, att öfverexekutor kan fälla till vite, så torde han icke böra *förvisa* ärendet till domstol, utan endast remittera detsamma dit i afseende å vittnesförhör eller infående af annan sådan utredning, som icke kan hos öfverexekutor föreställas; och åligger honom i sådant fall att derefter i sjelfva verkställighetsfrågan meddela slutligt utlåtande. Att öfverexekutor visade ifrån sig till domstol ett ärende af denna beskaffenhet, synes icke vara förenligt med den i finsk rätt gällande grundsats, att domstol ej eger befatta sig med verkställighet af dom.

2. Emedan vite, hvarom här är fråga, utgör en straffpåföljd (se anm. 3 vid § 4), måste detsamma vid bristande tillgång enligt strafflagen (2: 5) förvandlas till fängelse. — Vid den tappandes upprepade fällande till vite behöfver hänsyn icke tagas till sammanlagda beloppet af förut för samma sak ådömda viten; först när ytterligare vite ej anses kunna böja den tappandes tredska, bör han tilltalas vid domstol.

3. „Sådan åtgärd, att förbudets öfverträdande förebygges“, kan vara af mångfaldig art, såsom vakthållning, försegling, förseende med lås o. s. v. Ang. kostnaden för dylik åtgärd, se § 4 anm. 3. — Betr. förfarandet då den tappande skall höras, se 7: 18 och 19. — Se för öfrigt hänvisningarna i anm. vid § 3.

6 §.

Hvad öfverexekutor enligt 4 och 5 §§ förordnat, skall genom utmätningsman den tappande meddelas.

Göres vid verkställighet, som enligt 4 § af den vinnande föranstaltas, motstånd eller sättes annat hinder för verkställigheten, lemne utmätningsman, på begäran, handräckning till hindrets aflägsnande.

Motiven till denna §, se Inl. sid. 13.

Anmärkning.

Föreskriften i mom. 1 afser sjelfva verkställighetsförordnandet, icke beslut, som angår ärendets behandling (interlokutorieåtgärd). — Å den vinnande ankommer att sjelf befordra förordnandet till utmätningsmannen; se § 21,3. — Utmätningsmannen bör, då han tillställer den tappande förordnandet, derå teckna dagen då tillställandet skett; se 10: 5 och hänvisningarna i anm. vid § 3. — Om äfven utmätningsman vid meddelande af handräckning möter motstånd, eger han inom viss gräns använda våld och påkalla bistånd af polismakten; se § 30.

7 §.

Nu är betalningsskyldighet någon ålagd och sökes i domen ändring: är det underrätts dom; ege utmätningsman, utan öfverexekutors föreskrift, hos gäldenären verkställa utmätning, såframt ej denne ställer pant eller borgen för hvad hos honom blifvit utdömdt, men det utmätta må ej utan gäldenärens samtycke säljas förr än domen vunnit laga kraft. Der dock lös egendom, som utmätts, är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, ege utmätningsman, om borgenären det

äskar samt ställer säkerhet för kostnad och skada, medgifva egendomens försäljning.

Hofrätts dom varde i ty fall alltid af utmätningsman verkställd utan annan inskränkning än att, der fast egendom tagits i mät, försäljning deraf ej får ske, innan laga kraft å domen kommit.

Om lyftning af det, som blifvit utdömdt, gälle hvad i 6 kap. stadgas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Nu — — — dom; gånge den till utmätning, så framt ej gäldenären ställer pant — — — vård, ege öfverexekutor, om borgenären det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om egendomens försäljning.

„Å hofrätts dom njute i ty fall borgenären alltid verkställighet utan — — — kommit.

„Om — — — stadgas".

I den nådiga *propositionen* lydde mom. 1 sålunda: „Nu — — — vård, ege öfverexekutor, om borgenären det äskar och sådant finnes lämpligt, förordna om egendomens försäljning". Mom. 2 och 3 hade i propositionen sin nuvarande lydelse.

I fråga om verkställighet af icke laga kraft vunna domar (§§ 7—10) innehålla *motiven:* „I 26 kap. 2—7 §§ och 30 kap. 5 och 6 §§ rättegångsbalken samt i 3 kap. 5 och 6 §§ utsökningsbalken stadgades dels att ändringssökande part i vissa fall och så vida ändringssökandet derigenom ej blefve onyttigt ålåge att, innan han i hofrätt eller hos Konungen fullföljde sin talan, fullgöra den öfverklagade domen eller, om penningar efter dom skulle gäldas, ställa säkerhet för det utdömda eller borgen för sin person eller, der han sådant icke förmådde, träda i häkte, dels att den vinnande parten å sin sida vore berättigad att njuta utmätning och emot borgen omhändertaga det utmätta eller få detsamma belagdt med qvarstad, utan att det sålunda utmätta eller i qvarstad satta godset dock finge utan egarens vilja skingras eller säljas förr än saken var i hofrätten afdömd. Men då frågan, huruvida dom rätteligen blifvit fullgjord, kunde gifva anledning till skild rättegång och den vinnande sålunda dock under längre tid varda undanhållet hvad honom tilldömts, upphäfdes genom Kejs. förordningen den 27 april 1868 samtliga stadganden angående ändringssökande parts skyldighet att sjelfmant fullgöra dom, och i stället föreskrefs, att underrätts dom i sjörättssak samt hofrätts dom eller utslag i alla slag af civila mål finge, ehuru ej laga kraft vunna, gå i verkställighet, såframt den vinnande stälde borgen för det honom tilldömda och ändringssökandet genom verkställigheten ej blefve onyttigt; hvar-

hos stadgades att underrätts dom i vexelmål fortfarande finge utan borgen fullt verkställas, med skyldighet för den vinnande att ställa säkerhet endast för hvad han enligt domen lyftade. Att verkställighet endast i antydda begränsade omfång medgafs för icke laga kraft egande domar, som af underrätt meddelades i civila mål, härrörde, på sätt af 1867 års Ständers svar å den nådiga propositionen i ämnet framgår, deraf att man ansåg det vara betänkligt att taga steget fullt ut, innan den genom kämners- och lagmansrätternas samtidigt skedda indragning ändrade ordningen i lagskipningen vunnit nödig stadga och säkerhet. Då emellertid 1868 års förordning måste anses utgöra blott en öfvergång till ett mera fullständigt genomförande af den grundsats, att verkställighet bör få ega rum äfven å icke laga kraft egande domar, samt skäl till den af Ständerna i anförd måtto hysta betänklighet ej vidare torde förefinnas, har beredningen ej tvekat att föreslå, det underrätts domar äfven i andra än sjörätts- och vexelmål finge, innan de vunnit laga kraft, befordras till verkställighet, dock fortfarande under förutsättning, att ändringssökande icke genom verkställigheten onyttiggöres och att säkerhet af den vinnande ställes derför, att det genom verkställigheten rubbade förhållandet återställes i händelse ändring vinnes".

Angående särskildt det slag af domar, hvarom denna § handlar, yttrar *lagberedningen:* „Beträffande först sådana domar, hvarigenom någon ålagts betalningsskyldighet, så blir i de fall, då i saknad af penningar annan egendom måste utmätas, ändringssökandet i viss mån onyttigt, i händelse det utmätta äfven säljes; ty är egendomen en gång såld, kan den icke in specie återfås, sällan ens dess rätta värde".

För *motiven* till ifrågavarande § redogöres vidare uti Inl. sid. 14.

Den af *Ständerna* i senare satsen af mom. 1 vidtagna ändring motiveras sålunda:

„Enligt denna paragraf eger öfverexekutor, der lös egendom, som tagits i mät på grund af underrätts icke laga kraft vunna dom, är underkastad förskämning, snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller ock erfordrar alltför kostsam vård, förordna om egendomens försäljning, i fall borgenären det äskar och sådant finnes lämpligt. Men emedan stadgandet icke är af praktisk betydelse i andra fall än då öfverexekutor är nära till hands, samt gäldenären genom antydda bestämning i vissa fall kan komma att lida förlust, om domen sedermera till hans förmån ändras, hafva Ständerna tillagt utmätningsman befogenhet att medgifva försäljning af omförmälda slags egendom, dock endast mot det uttryckliga vilkor att borgenär, som sådan försäljning äskar, ställer säkerhet för kostnad och skada; och har senare delen i första momentet i öfverensstämmelse härmed omformulerats".

Anmärkning.

Verkställigheten af dom, hvarigenom någon ålagts betalningsskyldighet, d. v. s. skyldighet att utgifva penningar eller varor, består af tre hufvuddelar, nämligen af utmätning, det utmättas förvandlande i penningar (i fall ej penningar eller den utdömda varan vid utmätningen öfverkommits), samt redovisning och fördelning af hvad till följd af utmätningen influtit. — Huru utmätning af lös egendom bör ske, se 4: 14 och 16—20, samt af fast egendom, se 4: 21. — Ang. verkan af utmätning, se 4: 30,1 och 2 samt i fråga om fast egendom dessutom 7: 3,2 och 8,3. — Om dom, hvarå utmätning följt, ändras eller upphäfves, se § 14,1. — Hvad i denna § är sagdt om underrätts dom gäller ock öfverexekutors utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd; se § 17,1. — Att hofrätt är sista instans i lagsökningsmål, ses af 10: 15,1. — Penningar eller utdömd vara, som tagits i mät, innan domen eller utslaget vunnit laga kraft, få ej lyftas annorledes än mot pant eller borgen; se 6: 1,2. — Om verkställighet af beslut i konkursmål och af dom i vexelmål, se § 11 jemte anm. — Ang. kortare kungörelsetid för auktion å lösegendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse, se 5: 7. — Om pant och borgen, se § 20. — Betr. verkställighetskostnaden, se 8: 3 och 6.

8 §.

Har någon blifvit förpligtad att viss lös egendom till annan utgifva, ege utmätningsman, ändå att ändring i domen sökes, befordra den till verkställighet, om den vinnande ställer pant eller borgen för godsets återbäring; gitter han ej ställa säkerhet, varde godset, der han det äskar, af utmätningsmannen belagdt med qvarstad.

Hvad domstol förordnat om qvarstad och skingringsförbud må ock utan hinder af förd klagan af utmätningsman verkställas. Lag samma vare om dom angående tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Har — — — utgifva, varde domen, ändå att ändring deri sökes, till verkställighet befordrad, om — — — säkerhet, må godset, der han det äskar, med qvarstad beläggas.

„Hvad — — — skingringsförbud gånge ock — — — klagan i verkställighet. Lag — — — tjenst“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Äfven i det fall, att tvisten mellan parterne rör viss sak, bör den part, hvars rätt blifvit af en domstol godkänd, vinna säkerhet derför, att den omtvistade saken under rättegångens fullföljande i högre instanser icke undanskaffas eller förskingras. Detta ernås säkrast och fullständigast derigenom att den vinnande tillåtes omhändertaga saken, hvarvid han dock bör ställa säkerhet för dess återbärande. Kan han åter icke ställa sådan säkerhet, bör honom beredas den trygghet, som ligger i erhållande af qvarstad å det omtvistade godset. Någon befogenhet att omhänderfå fast egendom, innan tvist om bättre rätt dertill hunnit slutligen afgöras, har dock, då sådant ej är i lika grad som beträffande lös egendom af behofvet påkalladt samt dessutom kunde medföra svåra förvecklingar och märklig skada, ansetts icke böra ifrågakomma, helst lagförslaget anvisar den vinnande utväg att söka egendomens sättande under förbud att säljas eller skingras eller att förhindra dess vanvårdande eller försämrande (7 kap. 3 §). — Att domstols förordnanden angående beviljande eller upphäfvande af qvarstad eller skingringsförbud genast böra gå i verkställighet följer af ändamålet med ett dylikt förordnande. — Den i gällande legostadga (§ 39) gifna föreskrift, att utslag i tvist husbönder emellan om bättre rätt till tjenstehjon eller om verkan af skedd städsel skall, utan hinder af ändringssökande, gå i verkställighet, har ansetts kunna utsträckas till domar i alla tvister angående tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst“.

Anmärkning.

Ang. ställande af pant eller borgen, se § 20. — Huru lös egendom belägges med qvarstad, ses af 7: 5,1. — Att, i fall icke laga kraft egande dom, hvarå verkställighet följt, ändras eller upphäfves, verkställigheten går åter och att den, som verkställigheten sökt, bör fylla all skada, ses af § 14,1. — Ang. verkställighetskostnaden, se 8: 4—6.

9 §.

Dom i tvist om hyresmans flyttning i eller ur hus eller om skyldighet för brukare af annans jord

att den afträda må af utmätningsman verkställas utan hinder deraf att den ej vunnit laga kraft, såframt den vinnande ställer pant eller borgen för det skadestånd, hvartill han kan kännas skyldig, om domen ändras.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Är dömdt i tvist — — — afträda, och ställer den vinnande pant — — — ändras; då ege öfverexekutor, der ej uppehåll med verkställigheten pröfvas vara af synnerliga skäl påkalladt, förordna att domen må verkställas utan hinder deraf, att den ej vunnit laga kraft".

I den nådiga *propositionen* hade §:n följande lydelse: „Är dömdt i tvist — — — afträda, och ställer den vinnande pant — — — ändras; då ege utmätningsman domen verkställa utan hinder deraf, att den ej vunnit laga kraft".

I sin nuvarande, af Ständerna gifna formulering öfverensstämmer §:n till innehållet fullständigt med den nådiga propositionen.

Ur *motiven:* „Genom Kejs. förordningen den 20 juni 1864 berättigas den, som hos häradsrätt eller guvernör vunnit afhysningsutslag å brukare af sin jord, att emot borgen genast få utslaget befordradt till verkställighet. Jemte det förslaget upptagit grundsatsen, att dom i ty fall bör få emot borgen verkställas utan hinder af att den ej vunnit laga kraft, har sagde grundsats blifvit utsträckt äfven till domar angående hyresmans flyttning i eller ur hus. Dock har beträffande hvardera slaget af domar förbehåll gjorts om uppehåll med verkställigheten der sådant pröfvas vara af synnerliga skäl påkalladt. I 7 kap. 15 § medgifves nämligen rättighet för öfverexekutor att, när legotid tilländagått eller skyldighet att afflytta i följd af uppsägning eller underlåtenhet att erlägga hyran eller afgälden inträdt och hyresman eller brukare ej visat sannolika skäl för sin rätt att qvarsitta, förordna om hans vräkande; och då detta förordnande enligt 18 § i förevarande kapitel går i verkställighet, ändå att det ej vunnit laga kraft, synes det icke vara välbetänkt att för de fall, i hvilka fråga om hyresmans eller brukares skyldighet att afflytta dragits under domstols pröfning och hvilka understundom kunna vara af ganska invecklad beskaffenhet, medgifva en ovilkorlig rätt till verkställighet af domen, helst verkställighetsåtgärden, der den sedan skall gå åter, under vissa förhållanden kan frambringa betydande och svårersättlig skada" [1].

---

[1] Såsom af det föregående synes, är antydda förbehåll ur §:n uteslutet.

Utg.

Anmärkning.

Verkställighet af dom, hvarigenom eganderätten till fastighet fråndömes någon, faller icke under denna §; se motiven vid § 8. — Ang. ställande af pant eller borgen, se § 20. — Att, i fall domen ändras eller upphäfves, verkställigheten icke går åter, innan domen vunnit laga kraft, ses af § 14,2. — Huru utmätningsmannen har att förfara, då i hus eller å jord, som skall afträdas, finnas lösören, hvilka icke böra åtfölja den fasta egendomen, framgår af § 31. — Öfverexekutor är berättigad att, när legotid tilländagått eller skyldighet att afflytta i följd af uppsägning eller underlåtenhet att erlägga hyran eller afgälden inträdt, och hyresman eller brukare ej visat sannolika skäl för sin rätt att qvarsitta, förordna om hans vräkande; se 7: 15. — Sådan handräckning beviljas mot pant eller borgen (7: 16) och går, ehuru öfverklagad, i verkställighet; se 3: 18. — Ang. verkställighetskostnaden, se 8: 4 och 6.

10 §.

Är i annat mål än i 7—9 §§ nämnts det, hvarom blifvit dömdt, sådant att ändringssökande ej varder onyttigt, om domen går i fullbordan, ege öfverexekutor, der pant eller borgen ställas som i sistnämnda § sagts, förordna, att domen må verkställas, ändå att ändring deri sökes.

Se *motiven* vid § 7.

Anmärkning.

Huruvida ändringssökandet varder onyttigt, om domen går i fullbordan, beror dels af sakens beskaffenhet dels af särskilda omständigheter i det gifna fallet, hvilket allt öfverexekutor eger pröfva. På det vederparten må blifva i tillfälle att visa, att ändringssökandet blefve onyttigt, lärer öfverexekutor i de flesta fall anse sig böra höra honom, innan verkställighetsförordnandet meddelas. Ang. förfarandet i detta fall se 7: 18 och 19. —

Om ställande af pant eller borgen, se § 20. — Att, i fall domen ändras eller upphäfves, verkställigheten går åter och den, som sökt verkställigheten, bör fylla all skada, ses af § 14,1. — Verkställighetsförordnandet får öfverklagas inom trettio dagar efter delfåendet, men går sådant oaktadt i fullbordan utan pant eller borgen; se 10: 1,1 och 4 samt 3: 18. — Ang. verkställighetskostnaden, se 8: 5 och 6.

11 §.

Huru beslut i konkursmål, så ock dom i vexelmål må, utan hinder af ändringssökande, verkställas; derom gälle hvad särskildt är stadgadt.

Anmärkning.

Se Konk. st. § 113 och vexelstadgan § 87. — Dom i vexelmål går alltid i full verkställighet genom utmätning och det utmättas försäljning, ehuru ändring i domen sökes, och den vinnande är skyldig att ställa pant eller borgen endast i fall han vill lyfta det honom tilldömda, innan domen vunnit laga kraft. Den tappande kan icke genom ställande af säkerhet förekomma verkställigheten såsom enligt § 7 i fråga om underrättsdom i andra fordringsmål.

12 §.

Hvad i 2—6 §§ är stadgadt om sättet för verkställande af laga kraft egande dom, gälle ock om verkställighet, som följa må innan domen vunnit laga kraft.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Hvad — — — om ordningen och sättet — — — vunnit laga kraft, utom så vidt i 9 och 10 §§ annorledes sagts“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Emedan sättet för verkställigheten är detsamma, antingen en dom vunnit laga kraft eller icke, bör utmätningsman i

sådana fall, då enligt 2 § dom efter vunnen laga kraft kan af honom utan särskild föreskrift verkställas, ega att utan bemyndigande af öfverexekutor till verkställighet befordra äfven en icke laga kraft egande dom, för hvilken ovilkorlig rätt till verkställighet är i lag medgifven. Är deremot verkställandet af icke laga kraft egande dom gjordt beroende af särskild pröfning, såsom i fråga huruvida enligt 7 § försäljning af utmätt egendom får ske eller vid de domar, hvarom 9 och 10 §§ handla, kan denna pröfning icke öfverlemnas åt utmätningsmannen, utan måste förbehållas öfverexekutor; och får således verkställigheten ske endast på grund af ett föregående förordnande af denne“ [1].

Anmärkning.

I afseende å *sättet* för verkställigheten af icke laga kraft egande dom motsvaras § 7 af § 2 punkt 1, § 8 af § 2 punkterna 2—4, § 9 af § 2 punkt 5 (utom så vidt angår verkställighet af dom, hvarigenom eganderätten till fastighet någon fråndömts; se motiven vid § 8); samt § 10 af dels § 2 punkt 6 och dels §§ 3—5. Se för öfrigt anm. vid §§ 2—6.

13 §.

Har någon, som ej vädjat mot underrätts dom, stämt om återvinning enligt 12 kap. rättegångsbalken, eller har någon, endast på grund af domvilla eller annan felaktighet i rättegången, hos högre rätt yrkat ogillande af dom, hvilken bör såsom laga kraft vunnen anses, gånge utan hinder deraf domen i verkställighet, så vidt ej rätten, der sådan talan är anhängig, annorledes förordnar.

Ej må ansökan om resning hindra doms fullbordan.

Ur *motiven:* „Enligt nu gällande lag får i återvinningsmål samt då klagan visas vara förd öfver domvilla eller annan felaktighet i rät-

[1] Lagberedningens åsigt, att den pröfning, som enligt § 7 eller 9 kan erfordras, ej borde få ankomma på utmätningsman, har icke funnit uttryck i lagen, hvarför det här sagda har sin tillämpning endast beträffande de i § 10 nämnda domar.

tegången domen visserligen gå till utmätning, men lyftning af det utmätta ej ega rum annorlunda än mot borgen. Skulle i återvinningsmål domens fullbordan onyttiggöra återvinningssökandet, får ej ens utmätning ske. Då emellertid rätten vid meddelande af tredskodom eger att döma i saken „efter thy, som sanning ther i utletas kan", och en sådan dom således ovilkorligen måste likasom alla andra framgå ur en omsorgsfull pröfning af den företedda bevisningen och vara grundad på dervid lagligen styrkta förhållanden, eger man ej någon giltig anledning att åt kontumaciedomen tillmäta mindre rättsgiltighet än åt en vanlig dom. Fastmera kunde det anses såsom en inkonseqvens, att en part, hvilken såväl före som efter domslutet underlåtit att bevaka sin talan på sätt lagen såsom regel föreskrifvit, icke derigenom ådrager sig någon svårare påföljd än den, som drabbar annan part, hvilken iakttagit allt hvad på honom i sådant afseende ankommit. De nu om verkställighet af kontumaciedom gällande bestämningarna, som synas vara föga egnade att motverka tredska hos försumlig svarandepart, böra derföre undergå den ändring, att rätten att stämma om återvinning lika litet i fråga om domstols dom, som i afseende å öfverexekutors utslag, i och för sig får lägga hinder i vägen för domens fullständiga verkställande. Ej heller har det synts förenligt med omsorgen om den vinnande partens rätt att låta ensamt den omständigheten att den tappande klagat öfver fel i rättegången vara tillräcklig att hindra verkställigheten, helst den sistnämnde i de ytterst sällsynta fall, då häfvande af dom på sådan grund kan ifrågakomma, bör vara i stånd att i sammanhang med besvären vinna inhibition i verkställigheten. Jemte det förty hvad i 12 kap. 3 och 4 §§ rättegångsbalken stadgas om rätt till utmätning och om doms fullbordan i återvinningsmål blifvit i 3 § af förslaget till förordning om nya utsökningslagens införande upphäfdt samt innehållet af 3 kap. 4 § utsökningsbalken icke i nya lagen upptagits, har beredningen i 13 § af förevarande kapitel föreslagit, att hvarken återvinningssökande å tredskodom eller klagan öfver fel i rättegången i och för sig må hindra verkställigheten, såvida ej densammas inhiberande föreskrifves af den rätt, der talan blifvit anhängiggjord. — För att undanrödja all tvekan rörande fullbordande af dom, då resning i saken sökts, har ett uttryckligt stadgande intagits derom, att sådan ansökan ej får hindra domens verkställande".

Anmärkning.

Att återvinningstalan i anledning af öfverexekutors utslag i lagsökningsmål icke hindrar utslagets verkställighet, framgår af § 17,1; se ock 2: 21 jemte anm. — Hvad i 12: 3 och 4 R. B. stadgas om rätt till utmätning samt om doms fullbordan i återvinningsmål är upphäfdt; se Prom. fd. § 3.

14 §.

Ändras eller upphäfves dom, hvarå utmätning, qvarstad eller annan verkställighet följt, gånge, ändå att klagan öfver senare beslutet föres, verkställigheten åter, der så ske kan; och fylle den, som verkställigheten sökt, all skada; vare ock, om han fått något lyfta eller tillträda, pligtig att det genast med dess ränta eller afkomst till vederparten återställa. Äro penningar lyftade, gälde ränta derå efter sex för hundrade om året från den dag penningarne till utmätningsmannen influtit.

Har dom, hvarigenom brukare af annans jord ålagts att den afträda eller innehafvare af lägenhet i annans hus skyldigkänts att derifrån afflytta, blifvit verkstäld, må dock icke, i följd af senare tillkommet beslut, verkställigheten gå åter, innan beslutet vunnit laga kraft eller slutlig dom i saken fallit.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:
„Ändras — — — från lyftningsdagen.
„Har — — — afträda, blifvit — — — kraft".
I den nådiga *propositionen* hade mom. 1 sin nuvarande lydelse. Mom. 2 lydde sålunda: „Har — — — afträda, blifvit — — — fallit.

Ur *motiven:* „Ehuru i de fall, då dom, som ej vunnit laga kraft, men likväl befordrats till verkställighet, blifvit af högre rätt ändrad eller upphäfd, verkställigheten i allmänhet genast bör återgå, äfven om klagan öfver det senare beslutet föres, synes dock nödigt i fråga om dom, hvarigenom brukare af annans jord ålagts att densamma afträda, att till förekommande af alltför täta och för jordkulturen menliga vexlingar i besittningsförhållandena och deraf härflytande invecklade ersättningstvister ett undantag från nämnda regel göres, i så måtto nämligen att, på sätt äfven 4 § i Kejs. förordningen af den 20 juni 1864 stadgar, ett beslut, hvarigenom den redan verkstälda domen ändrats eller upphäfts, må medföra den afhystes återinsättande i jordens förvaltning endast såframt beslutet fått vinna laga kraft".

Lagutskottet: „Till förekommande af alltför täta vexlingar i besittningsförhållandena och deraf härflytande ersättningstvister stadgas i 2 mom. af 14 § att verkställighet af dom, hvarigenom brukare af annans jord ålagts att den afträda, icke må i följd af senare tillkommet beslut gå åter, innan beslutet vunnit laga kraft eller slutlig dom i saken fallit. Enahanda synpunkter som i detta fall tala för ett undantag från den allmänna regeln att då dom, som ej vunnit laga kraft men likväl befordrats till verkställighet, blifvit af högre rätt ändrad eller upphäfd, verkställigheten genast bör återgå om ock klagan öfver det senare beslutet föres, kunna synbarligen äfven åberopas i fråga om verkställighet af dom angående flyttning ur hus. Utskottet har derför ansett nödigt göra ett tillägg härom, helst ett liknande stadgande redan ingår i förordningen af den 15 mars 1892 om verkställighet i vissa fall af icke laga kraft egande utslag angående flyttning ur hus".

Anmärkning.

Den, som påkallar återgång af verkställighet, har att vända sig till utmätningsman eller, der verkställigheten skett på grund af förordnande af öfverexekutor, till denne. Beloppet af skadestånd, der sådant ifrågakommer, bestämmes af öfverexekutor, i fall frågan är klar; eljest af domstol. — Om underrätts dom, hvarigenom legotagare ålagts afträda eller afflytta från jord eller hus, återförvisas, går verkställigheten ej åter, enär i sådant fall icke „slutlig dom i saken fallit".

15 §.

Förlikning, som blifvit af domstol fastställd, verkställes i den ordning, som för laga kraft egande dom är stadgad.

Anmärkning.

Förlikning, som är ingången medan saken är anhängig vid domstol, må ej verkställas, förr än domstolen fastställt förlikningen; se 20: 2 R. B. — Ang. verkställighet af laga kraft egande dom, se §§ 1—6 jemte anm. — Domstols beslut, hvarigenom förlikning blifvit faststäld, behöfver före verkställigheten icke hafva vunnit laga kraft.

16 §.

Har man med annan skriftligen öfverenskommit, att fråga af tvistemåls beskaffenhet, hvarom förlikning må träffas, eller fråga om skadestånd i brottmål skall af skiljemän afgöras, eller att framtida tvister, som af visst, uppgifvet rättsförhållande härflyta, skola på dylikt sätt slitas, och har ej förbehåll i aftalet gjorts om rätt för parterne att skiljedomen klandra: är tvistefrågan, i senare fallet skriftligen angifven, öfverlemnad till afgörande af skiljemän, så tillsatte, som i aftalet bestämts, och hafva skiljemännen icke förbigått något af hvad under dem var skjutet samt ej heller öfverskridit sitt uppdrag; då ege öfverexekutor förordna, att skiljedomen må verkställas; och gånge den sedan i verket lika som domstols laga kraft egande dom, såframt ej af högre myndighet eller af domstol, der sådan talan mot skiljedomen, som här nedan i 2 mom. sägs, är anhängig, annorledes varder förordnadt.

Har domstol på den grund, att skiljeman var jäfvig eller af annan orsak obehörig, eller att annan felaktighet egt rum i afseende å ärendets behandling, upphäft skiljedomen, vare lag som i 14 § är stadgadt.

Skall enligt lag skiljedom lända till efterrättelse, varde den efter öfverexekutors förordnande verkstäld lika som domstols laga kraft egande dom, der ej af högre myndighet annorledes förordnas.

Ur *motiven:* „Enär det stundom för enskilde kan vara af vigt, att deras tvister — om ock med i någon mån minskad garanti för säkerhet i resultatet — afgöras skyndsammare än med anlitande af statens domstolar är möjligt, har lagstiftningen, med hänsyn derjemte

särskildt till sådana fall, då en i viss grad arbiträr pröfning kan erfordras, medgifvit parter rätt att för antydda ändamål begagna sig af gode mäns eller skiljemäns bemedling. Med anledning af 4 kap. 15 § utsökningsbalken påkallas skiljemäns afgörande ej sällan såväl i afseende å stridigheter af mera tillfällig beskaffenhet som isynnerhet i tvister, hvilka härflyta af visst rättsförhållande, såsom bolagsföreningar, leverans-, försäkrings- och arrendekontrakt samt andra liknande aftal. Och direkt anvisning att anlita skiljemän innehåller gällande lag dessutom i åtskilliga fall, af hvilka här må nämnas 15 kap. 4 § handelsbalken, sjölagen (§ 243) samt förordningarna om expropriation (§ 13), vattenledningar m. m. (§§ 22 och 41) och flottning af skogsalster (§ 9) äfvensom inmutnings- och grufvestadgan (§ 16).

„Der af parternes aftal följer att, oaktadt det af skiljemännen fattade beslut i saken, talan häri fortfarande står öppen, har detta beslut endast betydelsen af ett betänkande, ett förlikningsförslag, hvars bindande kraft helt och hållet beror af parterne sjelfve. Skall deremot enligt nämnda aftal eller enligt lag skiljemännens afgörande lända till efterrättelse utan att tvisten vidare får underkastas domstols pröfning, erhåller detta afgörande karaktären af ett domslut, hvilket förty, samt om det är i enlighet med flesta rösterna affattadt, behörigen underskrifvet och för öfrigt af beskaffenhet att öfverhufvud kunna verkställas, bör få till verkställighet befordras likaså väl som domstols laga kraft egande dom.

„Uppstår nu fråga om verkställighet af skiljedom, så åligger det följaktligen den exekutiva myndigheten främst att efterse, om den i sådant afseende ingifna handlingen verkligen innefattar ett domslut, som uppfyller de ofvan antydda formela vilkoren, hvarutom, der domens rättsverkan grundar sig å lag, myndigheten har att undersöka, huruvida beträffande skiljedomstolens sammansättning och i öfrigt de respektive lagstadgandena blifvit iakttagna. Men har skiljedomen tillkommit i följd af parternes aftal, måste omsorgen om deras rätt påkalla än vidare bestämningar i afseende å verkställigheten. Dessa bestämningar hafva nu, vid saknaden af regler i vår processrätt för användandet af skiljemannaförfarandet, bort erhålla plats i sjelfva utsökningslagen.

„Uti nu ifrågavarande hänseende innehåller förslaget, att skiljeaftalet skall vara skriftligen affattadt samt att, då detta afser framtida tvist, den fråga, hvarom skiljedom äskas, dessutom särskildt bör skriftligen angifvas, hvilket allt har till ändamål att förebygga stridigheter emellan parterne och missuppfattning hos skiljemännen angående tvistens föremål och omfång samt att bereda den myndighet, å hvilken domens verkställande ankommer, erforderlig upplysning, huruvida den af skiljemännen pröfvade frågan blifvit till dem hänskjuten. Då skiljeaftalet till sitt väsende är en preliminär förlikning af tvistefrå-

gan på sådant sätt, som af skiljemännen kommer att bestämmas, så följer deraf, att endast de tvister, om hvilka förlikning får träffas, kunna blifva föremål för en skiljedom, samt att förty frågor t. ex. om äktenskaps giltighet eller bestånd eller angående vissa familjerättigheter, ehuru af tvistemåls beskaffenhet, ej må skjutas under skiljemän. I sakens natur ligger äfven att, ifall förbehåll om rätt att klandra skiljedom ej uttryckligen gjorts, parterne böra anses hafva utfäst sig att med domen nöjas, hvarföre, på sätt redan blifvit antydt, frånvaron af ett dylikt förbehåll utgör nödvändig förutsättning för en skiljedoms verkställande. Och då vidare af den parterne medgifna aftalsfrihet följer, att en dom, som meddelats af andra eller annorlunda tillsatta personer än genom aftalet bestämts, icke kan vara för den tappande parten bindande, lika litet som en dom, hvars föremål är något annat eller hvilken till sitt omfång är vidare eller inskränktare än parterne öfverenskommit, så har den verkställande myndighetens uppmärksamhet bort rigtas äfven på dessa ovilkorliga nullitetsgrunder.

„Har den exekutiva myndigheten, efter anställd granskning af den ingifna skiljedomen i ofvan angifna riktningar, funnit densamma uppfylla alla sålunda föreskrifna vilkor, eger hon verkställa den lika som domstols laga kraft egande dom utan afseende derpå, att domen kan påstås och till och med visas vara ogiltig på andra grunder än ofvan angifvits, nämligen för det skiljeman varit jäfvig eller af annan orsak obehörig, eller att annan felaktighet egt rum i afseende å ärendets behandling. I dessa fall är domens ogiltighet icke ovilkorlig utan beroende deraf, att de förelupna felaktigheterna särskildt i laga ordning framhållas och styrkas, hvarföre det ej kan vara part förmenadt att, om han också icke förbehållit sig rätt att klandra skiljedomen, söka den ogiltiga domens undanrödjande. Men enligt sakens natur bör en sådan talan föras vid vederbörlig domstol, och denna måste vara berättigad att genast föreskrifva inhibition af begärd eller redan påbegynt verkställighet. I händelse nämnda talan leder till skiljedomens upphäfvande, bör all verkställighet gå åter, på samma sätt som då icke laga kraft vunnen dom, hvilken satts i fullbordan, efteråt af högre rätt ändras eller upphäfves.

„Då, såsom af det ofvanstående framgår, verkställigheten af skiljedom förutsätter en vidtgående pröfning af en mängd, delvis rätt invecklade förhållanden, bör förordnande om sådan verkställighet sjelffallet ankomma å öfverexekutor“.

Anmärkning.

Hvad öfverexekutor enligt mom. 1 har att pröfva, gäller frågan, *huruvida* skiljedomen må verkställas eller icke. — Före meddelandet af verkställighetsförordnandet torde vederparten i

allmänhet icke behöfva hos öfverexekutor höras. — Öfverexekutors förordnande skall åtföljas af anvisning till besvär i hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går utan hinder af förd klagan i verkställighet; se 10: 1,1 och 4 samt 3: 18. — Skiljedom verkställes likasom domstols laga kraft egande dom. *På hvad sätt* verkställigheten bör ske, ses af §§ 1—6 jemte anm. — Öfverexekutor bör dessutom i de fall, som finnas nämnda i §§ 3—5, meddela särskild föreskrift om sättet för verkställigheten eller för densammas framtvingande.

17 §.

Om verkställighet af öfverexekutors utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, gälle hvad ofvan är stadgadt i fråga om underrätts dom i ty fall.

Har öfverexekutor, såsom i 2 kap. 17 § är sagdt, förklarat fast egendom utmätt, må ej försäljning deraf ega rum förr än laga kraft å utslaget kommit.

Anmärkning.

Om verkställighet af underrätts laga kraft egande dom, hvarigenom betalningsskyldighet, d. v. s. skyldighet att utgifva penningar eller varor, blifvit någon ålagd, se § 2 punkt. 1; och ang. dylik dom, som icke vunnit laga kraft, se § 7,1. — Förbudet att försälja utmätt fast egendom, förr än öfverexekutors utslag vunnit laga kraft, hindrar icke att redan derförinnan vidtaga förberedande åtgärder i afseende å försäljningen, såsom införskaffande af gravationsbevis, auktionsterminens utsättande o. dyl.; se anm. 2 vid 2: 2.

18 §.

Annat beslut i utsökningsmål gånge i verkställighet ändå att beslutet öfverklagas; dock må, der någon blifvit fäld till vite eller böter, eller ut-

mätningsman dömts till skiljande från utöfning af tjensten eller till utgifvande af skadestånd, för vites uttagande endast utmätning och i öfriga fall icke någon verkställighet ega rum, förr än utslaget vunnit laga kraft.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Annat — — — dömts till mistning af tjenst eller — — — kraft".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Emedan ändamålet med en af öfverexekutor föreskrifven åtgärd, t. ex. qvarstad, skingringsförbud, vräkning af hyresman o. dylikt, skulle förfelas, om den kunde genom besvär uppehållas, så innehåller förslaget att alla andra beslut i utsökningsmål än de, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, böra genast gå i verkställighet, ändå att beslutet öfverklagas. Undantag härifrån har stadgats endast för de till brottmål hänförliga fallen, dock sålunda att försuttet vite, på det verkan deraf må varda så mycket känbarare, finge genast gå till utmätning".

Anmärkning.

Hvad med utsökningsmål förstås, ses af anm. vid 1: 1. — Ang. öfverexekutors befogenhet att döma utmätningsman till skiljande från utöfning af tjensten eller till utgifvande af skadestånd, se 1: 12 och 9: 8. — För uttagande af böter, hvartill öfverexekutor fält, får, innan beslutet vunnit laga kraft, ej ens utmätning ega rum. Likaledes får ej heller någon verkställighet ske, då utmätningsman dömts till skiljande från utöfning af tjensten eller till utgifvande af skadestånd. Vite går deremot till utmätning, men försäljning af det utmätta får ej ske, förr än beslutet tagit åt sig laga kraft. I fall för vite penningar blifvit utmätta, skola de förvaras af utmätningsmannen, hvilken dock är oförhindrad att deponera medlen uti länets ränteri.

19 §.

Uppstår hos utmätningsman tvifvel huru dom rätteligen bör verkställas, anmäle det genast hos öfverexekutor. Finnes i ty fall, eller då verkställighet af dom hos öfverexekutor sökes, domen så

mörk, att öfverexekutor ej kan meddela föreskrift om verkställigheten, förvise han parterne att i laga ordning öfver domen söka förklaring.

Anmärkning.

Ang. förklaring öfver dom, se 24: 10 och 11 R. B., sistnämnda lagrum sådant det lyder i Kejs. fd. d. 27 april 1868.

20 §.

Skall någon för verkställighet af dom eller eljest enligt denna lag ställa pant eller borgen, och är ej säkerheten af vederparten godkänd, varde den pröfvad af öfverexekutor eller ock af utmätningsmannen, om säkerheten hos honom ställas må. Löftesmän skola borga en för alla och alla för en; för menighet eller för utländsk man, så ock i det fall, hvarom i 5 kap. 40 § sägs, skall borgas såsom för egen skuld. Den, som pant bjuder, vare, der öfverexekutor eller utmätningsmannen det föreskrifver, pligtig att sätta panten i förvar hos vederhäftig man, som åtager sig att den vårda; löftesskrift må omhändertagas af den, till hvars säkerhet den gäller.

Den, som kronans talan förer, vare från säkerhets ställande fri.

Anmärkning.

Den särskilda pensionskassor, universitetet och fattigvårdsstyrelserna m. fl. härförinnan förunnade frihet från skyldigheten att ställa säkerhet har, hvad utsökningsmål angår, numera upphört. — Ang. begreppet utsökningsmål, se anm. vid. 1: 1.

21 §.

Verkställighet skall hos öfverexekutor skriftligen, men må hos utmätningsman äfven muntligen

begäras; och skall sökanden tillika ingifva den handling, hvarå hans rätt till verkställighet grundas.

Sökes verkställighet af den, som ej är inom landet bosatt, ställe ombud för sig att svara i mål, som kan af verkställigheten föranledas, samt ingifve skriftlig förklaring af ombudet att denne åtager sig uppdraget. Försummas det, må stämning eller annat meddelande i saken sökanden kungöras genom allmänna tidningarna tre gånger, minst en vecka mellan hvarje gång och sista gången minst nittio dagar före den i stämningen eller meddelandet förelagda tiden.

Då förordnande angående verkställighet af öfverexekutor meddelats, ankomme å den vinnande sjelf att detsamma till utmätningsmannen befordra.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag, hvari mom. 2 saknades:

„Verkställighet — — — skall tillika den handling, hvarå begäran grundas, ingifvas.

„Då — — — befordra".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

„Mål, som kan af verkställigheten föranledas", äro bl. a. frågor om bättre rätt till utmätt egendom. — Den i 11: 4 R. B. stadgade stämningstiden för den, som ej är inom Finland bosatt, är i detta fall förkortad från sex månader till hälften deraf eller nittio dagar. — I fall verkställigheten afser utmätning, skall jemte domen eller utslaget äfven fordringsbeviset, der sådant finnes, till utmätningsmannen ingifvas; se § 22. — Inom hvilken tid utmätning och försäljning af lös egendom bör vara verkstäld, ses af 6: 20 och 21. — Tiden, inom hvilken utmätt fast egendom bör vara såld, angifves i 6: 23.

22 §.

Äskas verkställighet å dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, och

finnes öfver den fordran skuldebref eller annat skriftligt fordringsbevis, bör beviset i hufvudskrift till utmätningsmannen ingifvas. Kan det ej ske, förty att beviset förkommit, eller af annan orsak, och är beviset icke vexel eller löpande förbindelse, ankomme å öfverexekutor att förordna, huruvida verkställighet ändå må ega rum.

Då för erhållande af verkställighet fordringsbevis till utmätningsman aflemnas, göre han anteckning derom å handlingen.

Ur *motiven:* „Då någon ålagts betalningsskyldighet på grund af fordringsbevis, men detta emellertid förkommit eller af annan orsak icke kan framskaffas, bör i de flesta fall verkställighet likväl kunna ega rum, såframt ej fordringsbeviset är af löpande beskaffenhet; men pröfningen af de omständigheter, som förebäras såsom skäl för underlåtenheten att framlemna fordringsbeviset, har ansetts böra tillkomma öfverexekutor och icke utmätningsman".

Anmärkningar.

1. Dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, verkställes omedelbart af utmätningsman, vare sig att laga kraft åkommit eller icke; se §§ 2,1 och 7. — Innan öfverexekutor förordnar att verkställighet får ske utan att fordringsbeviset inlemnas, torde den tappande böra i saken höras. Om förfarandet dervid, se 7: 18 och 19. — Öfverexekutors förordnande bör åtföljas af anvisning till besvär inom trettio dagar efter delfåendet, men går i verkställighet utan afseende å anförda besvär; se 10: 1,1 och 4 samt 3: 18.

2. Med det i mom. 2 gifna stadgande afses att, så vidt möjligt, bereda fordringsegare trygghet att handlingen — särskildt om den utgöres af ett fordringsbevis af löpande beskaffenhet — ej, i händelse af utmätningsmannens frånfälle eller obestånd, må med hans enskilda tillgångar förvexlas eller af en oredlig utmätningsman kunna sättas i omlopp. Anteckningen å fordringsbeviset bör upptaga dagen, då detsamma till utmätningsmannen aflemnades jemte sökandens namn, och anteckningen bestyrkas med utmätningsmannens underskrift.

23 §.

På grund af afskrift må utmätningsman ej utan öfverexekutors bemyndigande verkställa dom eller utslag, såframt icke medgifvande dertill finnes i domen eller utslaget utsatt.

Afskrift, som icke är besannad af den, på hvilken sådant hos domstolen eller öfverexekutorn ankommer, varde ej för verkställighet godkänd.

Ur *motiven:* „Ehuru såsom regel bör gälla, att verkställighet ej företages på grund af annan handling än original af dom eller utslag, kunna dock omständigheter förekomma, hvilka göra det nödvändigt att såsom verkställighetshandling godkänna äfven afskift. Men jemte det ett sådant medgifvande bort inskränkas till afskrifter, som äro besannande af vederbörande tjensteman vid den domstol eller hos den öfverexekutor, hvilken meddelat domen eller utslaget, torde ett godkännande af antydt slag böra ankomma å öfverexekutor“.

Anmärkning.

Den, som äskar verkställighet på grund af afskrift, bör framlägga skälen hvarför originalet af domen eller utslaget icke kan inlemnas. Ett sådant skäl kan vara t. ex. att originalet i afseende å verkställighet emot annan part inlemnats hos annan utsökningsmyndighet. Före meddelande af bemyndigande till verkställighet på grund af afskrift, torde den tappande partens hörande stundom anses vara af nöden. Om förfarandet dervid samt besvär öfver bemyndigandet och detsammas verkställighet, se hänvisningarna i anm. 1 vid. § 22. — Medgifvande i dom eller utslag till verkställighet på grund af afskrift (transsumt) plägar förekomma t. ex. i afseende å vittnesarvoden och andra ersättningar.

24 §.

Skall utmätning för en borgenärs fordran ske, och varder, innan den blifvit företagen, handling, hvarå utmätning hos samme gäldenär bör för annan

borgenärs fordran ega rum, till utmätningsmannen ingifven; då skall utmätning för bådas fordringar på en gång verkställas, der det kan ske utan att den ene borgenären i sin rätt uppehålles på grund af hinder, som för uttagande af den andres fordran må förekomma.

Ur *motiven:* „Enär utmätning enligt 8 och 9 §§ i förordningen om borgenärers inbördes företräde till betalning[1] medför förmånsrätt från den dag utmätningen verkstäldes och icke från den, då utmätningen söktes, har föreskrift intagits derom att, då utmätning blifvit hos samme gäldenär af tvenne borgenärer sökt, utmätning för bådas fordringar skall på en gång verkställas, dock att den ena borgenärens lagliga rätt ej må uppehållas af hinder, som vid uttagande af den andres fordran kan förekomma".

25 §.

Är, då utmätningsman sig infinner för att dom verkställa, den tappande ej tillstädes, ege ändå verkställigheten rum, så vidt ej i 26 § annorlunda sägs; dock skall hans hustru eller husfolk eller annan, som har hans egendom i vård eller besittning, tillsägas att vid förrättningen närvara. Finnas ej de, varde närboende granne, som anträffas, tillsagd. Uteblifva dessa efter tillsägelse, utgör sådant ej hinder för verkställigheten.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Är — — — tillsagd".

---

[1] Här afses Förm. fd. enligt dess lydelse i lagberedningens tidigare förslag till ändring af vissa §§ deri. Jemlikt beredningens senare förslag, som ligger till grund för den i sammanhang med U. L. utfärdade förordning i ämnet, medför ej utmätning af fast egendom förmånsrätt, utan kommer sådan egendom att i följd af utmätning endast stå under förbud att säljas eller skingras; se 4: 30,2, Förm. fd. § 8 (enligt nya lydelsen) samt sid. 5 not. 2 och sid. 21 not. 1.

Ur *motiven:* „Tappande part, hvilken icke sjelfmant fullgör domen, bör städse vara beredd på att densamma genom exekutiv myndighet befordras till verkställighet. Aflägsnar han sig från sitt hemvist, må det derför vara honom angeläget att vidtaga erforderliga åtgärder för bevakande af sin rätt, men verkställigheten får ej af hans frånvaro uppehållas. Med afseende å dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, har dock undantag från regeln bort göras för de fall, att domslutet ännu ej vunnit laga kraft eller att laga kraft egande dom befordras till verkställighet senare än sex månader efter dess meddelande [1]. I förra fallet har gäldenären icke haft skyldighet att annorledes än emot erhållande af säkerhet lemna fordringsegaren godtgörelse, och i det senare har borgenärens uraktlåtenhet att göra sin fordran gällande gifvit skäl för den förmodan, att gäldenären kunde påräkna ännu längre anstånd med betalningen. Så vida icke anledning förekommer att gäldenären håller sig undan eller rest bort just för det att han väntar utmätning, eller förhållandet är att han ej har stadigt hemvist i landet och ej heller ombud i orten, har gäldenären derföre i dessa tvenne fall [1] ansetts böra underrättas om den förestående utmätningen, innan densamma i hans frånvaro företages. Då gäldenären erhållit kännedom derom, att utmätning för fordringen blifvit hos utmätningsmannen sökt, torde han, om ock dagen och timmen för förrättningens företagande ej kan på förhand utsättas, under den korta tid, hvarinom utmätningsmannens besök är att förväntas, utan svårighet kunna foga nödig anstalt derom att, äfven om besöket inträffar under gäldenärens tillfälliga frånvaro, hans rätt må blifva vid förrättningen behörigen iakttagen“.

Lagutskottet: „I 25 § har intagits ett förtydligande derom, att utevaro af de personer, som tillsagts att närvara vid utmätning, icke utgör hinder för förrättningens verkställande“.

Anmärkning.

All annan verkställighet kan försiggå i den tappandes frånvaro utom *utmätning* i följande fall, nämligen: 1:o om domen icke vunnit laga kraft (§ 7), 2:o om utmätningen skall ske i död mans bo, samt 3:o om utmätningen skall ske å egendom, som ej finnes å gäldenärens hemort och ej heller blifvit af honom till utmätning uppgifven. I dessa fall bör gäldenären (resp.

---

[1] Förslaget att gäldenären borde underrättas om förestående utmätning, då laga kraft egande dom befordrades till verkställighet senare än sex månader efter dess meddelande, vann icke Ständernas godkännande; se § 26 och lagutskottets utläggning dervid.

dödsboets vårdare eller delegare deri) erhålla underrättelse om den förestående utmätningen, såframt han har stadigt hemvist i landet eller kändt ombud i orten, men eljest icke. I alla andra händelser, äfvensom jemväl då i nyssnämnda tre undantagsfall grundad anledning är att förmoda, att gäldenären håller sig undan eller rest bort af orsak att han väntar utmätning, får sådan förrättning ega rum i gäldenärens frånvaro och utan föregående underrättelse. Ang. berörda undantagsfall, se vidare §§ 26 och 27 jemte anm.

26 §.

Å dom, som icke vunnit laga kraft, må ej utmätning i gäldenärens frånvaro ske, med mindre underrättelse derom, att utmätning för fordringen är sökt, blifvit efter ty i 27 § sägs gäldenären meddelad, eller anledning är att förmoda att han håller sig undan eller rest bort, förty att han väntar utmätning.

Lag samma vare, då utmätning skall ske i död mans bo eller å gäldenären tillhörig egendom, som finnes å annan ort, än der han har sitt hemvist, och ej blifvit af gäldenären till utmätning uppgifven; och vare i förra fallet den, som boet lagligen bör vårda, eller delegare deri såsom gäldenär ansedd.

Har gäldenären ej stadigt hemvist i landet och ej heller kändt ombud i orten, der utmätning skall ske; vare underrättelse, som här är nämnd, ej af nöden.

Denna § lydde *lagberedningens* förslag:

„Å — — — kraft, så ock å laga kraft egande dom, der den till verkställighet befordras senare än sex månader efter det den gifvits, må — — — anledning är att han — — — utmätning.

„Lag — — — ske å gäldenären — — — uppgifven.

„Har — — — nöden“.

I den nådiga *propositionen* hade mom. 1 följande lydelse: „A — — — kraft, så ock å laga kraft egande dom, der den till verkställighet befordras senare än sex månader efter det den gifvits eller efter den deri utsatta betalningstiden, må — — — anledning är att han — — — utmätning". Mom. 2 och 3 hade sin nuvarande lydelse.

Motiven till denna §, se vid § 25.

Lagutskottet: „Nådiga propositionens stadganden om utmätning uppställa såsom regel att utmätning[1] i gäldenärs frånvaro kan ske utan att särskild underrättelse om den förestående utmätningen ågått honom. Härifrån göres undantag för de fall att domslutet ännu ej vunnit laga kraft eller att laga kraft egande dom befordras till verkställighet senare än sex månader efter dess meddelande, enär gäldenären i förra fallet icke haft skyldighet att annorledes än emot erhållande af säkerhet lemna fordringsegaren godtgörelse och i senare händelsen borgenärens uraktlåtenhet att göra sin fordran gällande kunnat gifva skäl för den förmodan att gäldenären egde påräkna ännu längre anstånd med betalningen. — Påtagligt synes emellertid vara att meddelande af särskild underrättelse om utmätning är förenadt med många och tidsödande olägenheter för vederbörande utmätningsman, särskildt å landet i vidsträcktare distrikt, utan att gäldenärens intresse af dylik underrättelse kan tillmätas sådan vigt att antydda svårigheter helt och hållet borde lemnas obeaktade. Också förtjenar det att nämnas att, i betraktande af expeditionstiden för underrätterna, de fall kunna förutses blifva alltför vanliga då domar bringas till verkställighet senare än sex månader efter deras meddelande. Med afseende härå och enär de skäl, som tala för en underrättelse af nu ifrågavarande beskaffenhet, äro jemförelsevis mindre vägande beträffande utmätning i grund af dom, som vunnit laga kraf, helst gäldenären rätteligen städse bör vara beredd på en dylik verkställighet, har utskottet i 26 § inskränkt skyldigheten för utmätningsman att meddela gäldenär särskild underrättelse om förestående utmätning till de fall, då verkställigheten grundas å dom, som ännu icke vunnit laga kraft. Äfven i språkligt hänseende har paragrafen undergått en mindre förändring".

Anmärkning.

Se anm. vid §§ 25 och 27. — Att den omständigheten, att gäldenären aflidit, icke utesluter utmätning i hans bo för fordran, som den aflidne i lifstiden ålagts att betala, framgår af 6: 16, jfd med § 2 i Kejs. fd. den 9 november 1868 angående, bland annat, gälds betalning vid dödsfall.

---

[1] Gäller äfven om all annan verkställighet; se anm. vid § 25.
Utg.

27 §.

Underrättelse om utmätning skall, för att anses giltig, meddelas gäldenären genom utmätningsman. Har underrättelsen, af utmätningsmannen skriftligen utfärdad, bevisligen kommit gäldenären annorledes tillhanda eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat der anträffas, blifvit sist dagen före utmätningen meddelad hans hustru eller husfolk eller, om de ej anträffas, anslagen å hans husdörr; vare ock det gilt.

I fall, som i 26 § 2 mom. afses, bör underrättelsen jemte uppgift å förrättningsstället meddelas så tidigt, att gäldenären kan sin rätt vid utmätningen bevaka; njute dock ej för sådant ändamål längre rådrum än åtta dagar.

Motiven härtill, se vid § 25.

Anmärkning.

Underrättelse om utmätning erfordras endast i de fall, som äro nämnda i § 26; se ock anm. vid § 25. — I underrättelsen behöfver ej angifvas dagen och timmen för förrättningens företagande, utan endast att utmätning för fordringen är sökt; se § 26 och motiven vid § 25. — Underrättelsen skall ske genom utmätningsmannen antingen muntligen eller skriftligen. Den *muntliga* underrättelsen kan meddelas omedelbart före sjelfva utmätningen, om gäldenären då anträffas. I fall anledning är att förmoda [1] att han håller sig undan eller rest bort, förty att

[1] Denna förmodan får ej vara ur luften gripen, utan måste stöda sig på vissa bevisliga omständigheter, såsom att gäldenären å särskilda tider blifvit i sitt hemvist sökt, att upplysning om hans vistelseort eller i hvilka ärenden han bortrest icke kunnat vinnas af husfolk eller grannar, eller annat dylikt. Med afseende derå, att det ofta kan vara vanskligt att förebringa fullgiltiga skäl för nämnda förmodan, torde vara rådligast att utmätningsmannen, då saken icke är uppenbar, låter anslå underrättelse om utmätningen på gäldenärens husdörr.

han väntar utmätning, erfordras icke någon underrättelse, och utmätningen kan försiggå i gäldenärens frånvaro (§ 26); men i detta fall bör dock, likasom vid all annan i den tappandes frånvaro företagen verkställighet, gäldenärens hustru eller husfolk eller annan, som har hans egendom i vård eller besittning, eller, om de ej finnas, närboende granne tillsägas att vid förrättningen närvara; se § 25. — Utmätningsmannens *skriftliga* underrättelse skall meddelas gäldenären sist dagen före utmätningen. Sjelfva tillställandet torde lämpligast ske genom tvänne trovärdiga personer, hvilka, i händelse gäldenären ej anträffas i sitt hemvist, hafva att genast lemna underrättelsen åt hans hustru eller husfolk eller, om de ej anträffas, anslå densamma å gäldenärens husdörr. I fall utmätningsmannen, i förmodan att gäldenären stode att anträffas, underlåtit att vidtaga dessa förberedande åtgärder, men vid sitt utmätningsbesök dock icke lyckats anträffa gäldenären, finnes intet som hindrar, att utmätningsmannen, för att bespara sig besväret och gäldenären kostnaden af ett förnyadt besök, sjelf tillställer eller anslår den skriftliga underrättelsen samt låter med utmätningens verkställande anstå till påföljande dag och intill dess, i fall omständigheterna sådant fordra och nödig kostnad förskjutits, låter hålla vård öfver godset (§ 28). Då underrättelsen emellertid har till ändamål att bereda gäldenären tillfälle att ej allenast vid utmätningen bevaka sin rätt (4: 4), utan ock förekomma utmätningen genom skuldens betalning, så är med lagens anda öfverensstämmande att gäldenären i sådant afseende lemnas något längre rådrum. — Ang. tiden, inom hvilken utmätning och försäljning böra vara verkstälda, se 6: 20, 21 och 23 samt Inl. sid. 32.

28 §.

Kan ej utmätning genast företagas, då utmätningsmannen för sådant ändamål sig instält, och är fara att godset under tiden stickes ur vägen; låte utmätningsmannen, der borgenären nödig kostnad förskjuter, vård hållas öfver godset, till dess utmätning kan ske.

Lagutskottet: „Angående 28 § har i utskottet anmärkts, att derur icke med nödig tydlighet framgår hvilken befogenhet tillkommer gäldenären i afseende å det gods, som enligt paragrafen blifvit satt under särskild vård, likasom icke heller hvad påföljden är för undanstickande af dylikt gods. Utskottet förbiser väl icke att osäkerhet härutinnan måhända kan göra sig gällande, enär godset ej kan anses vara satt under qvarstad eller skingringsförbud. Men då stadgandet, som synes hafva tillkommit närmast för de i 83 § af vexelstadgan nämnda och andra likartade fall, uppenbarligen är afsedt att erbjuda tillfälle till ett faktiskt korrektiv emot förskingring, hvars verksamhet främst är beroende af den kostnad borgenären vill för ändamålet förskjuta, har utskottet ansett ett förfullständigande af paragrafen icke vara af nödvändigheten påkalladt. Densamma synes ej lemna rum för annan tolkning än att gäldenären i fall, som i paragrafen afses, icke kan vara förhindrad att efter behof begagna godset i fråga, ehuru han är förbjuden att undansticka detsamma. Och beträffande påföljden härför synes denna främst vara beroende af det sätt, hvarpå godset undandragits vården, och sålunda kunna öfverlemnas åt en pröfning efter omständigheterna".

Anmärkning.

Den af borgenären förskjutna kostnaden för här omförmälda vård, hvilken ej bör förvexlas med den vård, som enligt 4: 17 i visst fall måste egnas redan utmätt gods, skall uttagas hos gäldenären; se 8: 3. — Se för öfrigt anm. vid § 27.

29 §.

Verkställighetsåtgärd må, såframt ej synnerligen trängande omständigheter sådant påkalla, icke företagas å annan tid än emellan klockan fem på morgonen och klockan nio på aftonen, ej heller å sön- eller helgdag.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Verkställighetsåtgärd må, utan öfverexekutors tillstånd, icke — — — klockan sex på morgonen — — — helgdag".

Lagutskottet: „Enär fall kunna förekomma då företagande af verkställighetsåtgärd å annan tid än 29 § innehåller vore synnerligen önskvärd — såsom då en påbörjad förrättning med ett ringa öfver-

skridande af det lagbestämda klockslaget utan olägenhet kunde bringas till slut eller då verkställighet å annan tid än paragrafen bestämmer vore påkallad af fara att godset eljest stuckes ur vägen o. s. v. — men ett inhemtande af öfverexekutors tillstånd dertill vanligen ej kan utan tidsuppehåll ske, har utskottet ansett pröfningen af de omständigheter, under hvilka en afvikelse uti ifrågavarande afseende må ega rum, utan olägenhet kunna öfverlemnas åt utmätningsman. Derjemte har utskottet, i öfverensstämmelse med hvad äfven i andra författningar är stadgadt om der nämnda verkställighetsåtgärder, ansett tiden, då verkställighet enligt utsökningslagen får taga sin början, kunna framskjutas till klockan fem före middagen".

30 §.

Utmätningsman vare berättigad att, så vidt det för verkställigheten erfordras, låta öppna lås och dörrar, genomsöka hus och förvaringsställen samt, om han möter motstånd, använda det våld, som är nödigt till motståndets öfvervinnande, och af polismakten påkalla bistånd.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Utmätningsman — — — använda våld och — — — bistånd".

Lagutskottet: „Ett förtydligande af 30 §:ns innehåll i det syfte ändringsförslaget utvisar har här ansetts nödigt".

31 §.

Har den, som ålagts att fast egendom afträda, å egendomen lösören, hvilka ej böra åtfölja densamma, skall utmätningsmannen, så vidt det utan svårighet kan ske, vid verkställigheten dem derifrån undanskaffa och till den afhyste eller, der han ej är tillstädes, hans hustru, husfolk eller ombud öfverlemna. Finnas ej de, må utmätningsmannen i allmänt förvar eller hos pålitlig person nedsätta godset; uppmane ock den afhyste genom kungörelse i

ortens kyrka och, om sådant anses nödigt, jemväl i allmänna tidningarna att inom viss tid uttaga godset och gälda kostnaden för dess förvarande, vid äfventyr att det eljest för hans räkning och till kostnadens betäckande å offentlig auktion säljes.

Anmärkning.

I fall här afsedda lösören äro underkastade förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordra alltför kostsam vård, påkallar den afhystes intresse att utmätningsmannen, när godset icke kan öfverlemnas till den afhyste eller dennes hustru, husfolk eller ombud, omedelbart försäljer detsamma såsom för analoga fall finnes föreskrifvet i § 7,1 och 7: 6.

32 §.

Utmätningsman åligger att öfver all verkställighet, som genom honom sker, föra protokoll; och bör efter förrättnings afslutande utdrag ur protokollet genast eller, der det ej kan ske, nästa dag tillhandahållas den part, som det äskar.

Varder ej vid utmätning utdrag ur protokollet på stället lemnadt till gäldenären; då skall utmätningsmannen genast tillställa honom eller, om han ej är när, annan, som enligt 25 § varit om förrättningen tillsagd och dervid närvarit, skriftlig uppgift på skuldbeloppet så till kapital som ränta, utsökningskostnaden, grunden för utmätningen och dagen, då den blifvit verkställd.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Varder — — — tillsagd, skriftlig — — — verkställd“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Protokoll angående utmätning (men icke annan verkställighet) skall förses med anvisning till besvär hos öfverexekutor inom tjugu dagar, för gäldenären från utmätningens verkställande och för borgenären från det han om utmätningen erhöll kännedom; se 9: 2 och 5,2.

33 §.

Kan vid verkställighet af dom, hvarigenom någon ålagts att utgifva viss lös egendom, samma egendom ej öfverkommas; eller befinnes vid utmätning full tillgång till gäldande af skulden saknas, eller uppgifven tillgång vara tvistig eller för annan orsak ej strax kunna till betalning i laga ordning användas: då vare, der den som verkställigheten sökt det äskar, vederparten pligtig att inom tid, som af öfverexekutor bestämmes, hos öfverexekutor eller domstol med ed styrka, i förra fallet, att egendomen ej af honom innehafves och att han ej vet hvar den finnes, samt i det senare, att han ej eger annan tillgång än den, som uppgifven är. Vägrar han att eden aflägga, låte öfverexekutor insätta honom i häkte, till dess han sin skyldighet fullgör. Fortfar han i sådan tredska, sedan han derför två månader hållits häktad, låte öfverexekutor honom vid domstol tilltalas; och varde han i ty fall dömd till ansvar, såsom hade han under konkurs ådagalagt dylik tredska.

Har någon gått ed som nu är sagdt, vare ej pligtig att för samma sak ånyo aflägga sådan ed, med mindre skälig anledning visas, att den till utgifvande bestämda egendomen derefter kommit i

hans värjo och att han håller den undan, eller att han undandöljer tillgång, som honom derefter tillfallit och till gälds betalande gå bör.

Anmärkning.

Ang. betydelsen af denna ed (manifestationseden) såsom tvångsmedel mot tillgångars undandöljande i stället för den härförinnan tillåtna, men nu afskaffade bysättningen och arbetstvånget, se Inl. sid. 15 f. Se ock Prom. fd. § 8. — Betr. häkte, kostnaden för den tredskandes befordrande dit och underhåll derstädes, se anm. 3 vid § 4. — Ansvaret för tredska att aflägga gäldenärsed vid konkurs är enligt 39: 2,3 Str. L. fängelse i högst två år; jfr ock Konk. st. § 18. — På grund af fordran, för hvilken gäldenären aflagt manifestationsed, kan ej förordnas till afträdande af hans egendom, med mindre visas, att han undandöljer tillgång; se Konk. st. § 6, c). — För fordran, som blifvit i gäldenärens konkurs bevakad eller kunnat deri bevakas, är gäldenären icke pligtig att aflägga manifestationsed, der ej nyssnämnda förhållande visas; se Konk. st. § 85,2.

34 §.

Angående verkställighet i Finland af domstols i Kejsaredömet dom i tvistemål, samt hvad vid ansökan och meddelande af förordnande om sådan verkställighet skall iakttagas, gälle hvad derom särskildt stadgas.

Denna § fanns icke i *lagberedningens* förslag, men ingick i den nådiga *propositionen.*

Anmärkning.

En nådig proposition i detta ämne blef vid 1894 års landtdag af Ständerna antagen.

4 Kap.

Om utmätning.

Ur *motiven*: „I det stora flertalet fall äro de domar, som skola verkställas, sådana, hvarigenom någon ålagts utgifva penningar eller varor. De för dylik verkställighet erforderliga tvångsåtgärderna måste bestå deri, att penningarna eller varan uttages ur den tappandes bo och tillhandahålles borgenären samt att förty, der penningar icke finnas, annan egendom till motsvarande värde utpantas och sedan, för erhållande af betalningsmedel, förvandlas i penningar samt det dymedelst influtna beloppet, efter afgifven redovisning tillhandahålles sökanden eller, der äfven andra hafva anspråk på detsamma, fördelas emellan de sålunda berättigade. I fråga om verkställighet af dom af nu nämnda beskaffenhet äro således, utöfver de i 3 kapitlet meddelade föreskrifter, särskilda stadganden af nöden, hvilka närmare bestämma arten af antydda tvångsåtgärder och sättet för deras utförande. Af dessa stadganden, som ingå i 4, 5 och 6 kapitlen, innehåller förevarande kapitel dem, hvilka afse den med det häfdvunna namnet utmätning betecknade första delen af förfarandet, hvarvid den för vinnande af betalningsmedel erforderliga egendom hos den tappande uttages.

„Kapitlet angifver först i allmänhet hvari utmätning består (1 §) samt meddelar derefter föreskrifter om: hvilken ordning vid utmätning skall i afseende å olika slag af tillgång följas (2—4 §§), hvad från utmätning må undantagas (5—8 §§), huruledes och i hvad mån vid utmätning annans rätt i gäldenärens bo skall iakttagas eller må göras gällande (9—13 §§), huru förfaras och hvad eljest efterkommas skall vid utmätning af lös egendom (14—20 §§) och af fast egendom (21—27 §§) samt hvad vidare vid utmätning kan beträffande hvardera slaget af egendom i vissa hänseenden vara att iakttagas (28 och 29 §§), hvilken rättsverkan behörigen verkställd utmätning medför (30 och 31 §§), äfvensom slutligen i hvilken mån lagförslagets bestämningar vidkommande fast egendom äro tillämpliga jemväl i fråga om sådan intecknad anläggning å annans grund, hvarmed icke får lagfaras (32 §)".

1 §.

Skall verkställighet följa å dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd; varde det, som dömdt är, hos honom utmätt. Är det penningar, och finnas ej sådana, skall annan

egendom till erforderlig mängd i mät tagas och, såsom i 5 kap. sägs, i penningar förvandlas. Finnes ej vara, som blifvit utdömd, och är i domen eller utslaget ej heller utsatt, att den i ty fall skall med penningar gäldas; ege vidare verkställighet icke rum.

Ur *motiven:* „Ehuruväl lagförslaget såsom regel förutsätter, att fordran, hvarför utmätning sker, är genom dom eller utslag till betalning faststäld, åsyftar detsamma dock icke upphäfvande af de nu gällande undantagen från denna regel. I vissa fall tillåter nämligen civillagen utmätnings företagande utan föregången dom, såsom för utgifter, de der egt rum till bättrande af bristfällig väg (25 kap. 11 § byggningabalken och 10 §[1] i Kejs. förordningen den 15 januari 1883) eller till fullgörande af försummad skjutsningsskyldighet (Kejs. förordningen den 12 november 1883 § 17, sådan den lyder i förordningen den 20 december 1888) äfvensom för ersättningsfordran på grund af skada, som skett vid flottning af skogsalster (förordningen den 24 mars 1873 § 10); likaså är för utskylder, vissa allmänna afgifter, expeditionslösen m. m. dylikt omedelbar utmätning medgifven genom särskilda författningar. Och enligt beredningens förmenande påkallar nya lagen icke förändring i afseende å rättigheten att i antydda händelser utan dom vinna utmätning, utan endast meddelande af vissa föreskrifter om tillämpningen i dessa fall af de allmänna bestämningarna rörande sådan exekution, hvarföre dylika föreskrifter erhållit plats i promulgationsförordningen (26 och 27 §§).

„I det fall att, då icke penningar utan någon vara blifvit utdömd, sådan vid utmätning ej finnes att tillgå och borgenären underlåtit att utverka sig förordnande i domen eller utslaget om varans gäldande eventuelt med penningar, bör enligt beredningens tanke vidare verkställighet icke ega rum. Ty ett bestämmande af med hvad belopp, eller således enligt hvilka grunder, den bristande varan i nämnda händelse skulle af gäldenären ersättas med penningar förutsätter en pröfning af den beskaffenhet, att densamma ej kan utan uttrycklig anvisning i domen få ankomma å utmätningsmannen. Borgenären må i sådant fall anlita utvägen att särskildt väcka talan om gäldenärens förpligtande att godtgöra den förre den förlust, han lidit genom att domen icke blifvit fullgjord".

[1] Och 16 §.

Utg.

Anmärkning.

Att verkställighet af dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet, d. v. s. skyldighet att utgifva penningar eller varor, blifvit någon ålagd, sökes hos utmätningsman, ses af 3: 2,1, 7 och 17,1. Se ock anm. vid dessa lagrum.

2 §.

Lös egendom skall gå i mät förr än fast egendom må utmätas, der ej borgenär och gäldenär annorlunda sämjas; är fordran, hvarför utmätning skall ske, intecknad i gäldenärens fasta egendom, varde denna först utmätt, såframt ej borgenären hellre vill taga betalning ur lös egendom. Skall utmätning på en gång ske för intecknad fordran och annan borgenärs fordran, som icke är intecknad, ege inteckningshafvaren ej till förfång för den andre taga betalning ur lös egendom för hvad af den fasta egendomen kan utgå.

Ur *motiven:* „Beträffande den ordningsföljd, hvari olika slag af egendom skola vid utmätning tillgripas, framgår af åtgärdens ändamål, att den lätthet, hvarmed tillgången utan förlust kan förvandlas i penningar, bör blifva bestämmande derför. I hvarje fall skall således iakttagas, att stridig tillgång icke tages i mät så länge ostridig finnes. Vidare följer af nyssnämnda grundsats att, der ej borgenär och gäldenär annorlunda sämjas, lös egendom i allmänhet bör gå i mät förr än fast egendom. Denna regel lider dock ett undantag i det fall, att fast egendom är intecknad för den fordran, hvarför utmätningen sker, ty borgenären måste då naturligtvis vara berättigad att främst hålla sig till sin pant. Men vill borgenären icke detta, bör sjelffallet den omständigheten, att han erhållit särskild säkerhet för sin fordran, ej förringa hans på det personliga gäldsförhållandet hvilande rätt att, om förfång derigenom ej göres annan borgenär, som sökt utmätning för icke intecknad fordran, i enlighet med den stadgade ordningsföljden först njuta betalning ur lös egendom. Ett annat undantag från regeln om lös egendoms tagande i mät före fast egendom betingas deraf, att förutsättningen af större lätthet i afseende å realisation för vissa slag

af lös egendom felas. Under lös egendom falla nämligen, bland annat rätt till lifränta eller till annan för gäldenärens lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst[1], hvilken rätt, der den enligt 7 § öfverhufvud får utmätas, på sätt i 5 kap. 4 § föreslås, icke kan utan gäldenärens samtycke omedelbart realiseras; rättighet till lifförsäkringsbelopp, hvilken rättighet enligt 5 § i sagda kap. ej heller får säljas; samt vidare sådana fordringar, som med hänsyn till deras beskaffenhet måste, på grund af bestämmelserna i 3 § dersammastädes[2], förutses likaledes blifva undandragna realisation. Men också eljest kunna i fråga om ett eller annat slag af lös egendom omständigheterna vara sådana, att dess tillgodogörande för ifrågavarande ändamål uppenbarligen mötte större svårighet än föryttringen af förefintlig fastighet eller ock kunde ega rum endast till underpris. Om alla dessa slag af tillgång måste det följaktligen gälla, att de ej få tagas i mät, så länge annan ostridig tillgång finnes. — Slutligen bjuder ock en billig hänsyn till gäldenären att, inom den enligt ofvan angifna grunder bestämda ordningsföljden för egendomens anlitande, hvad gäldenären för sin näring behöfver eller minst kan umbära sist utmätes och hvad han sjelf anser sig kunna med minsta afsaknad undvara företrädesvis tages“.

Anmärkningar.

1. Att fast egendom numera kan af utmätningsman direkte tagas i mät utan föregående ansökning derom hos öfverexekutor, innefattar en afvikelse från hvad härförinnan varit stadgadt; se härom Inl. sid. 20. — Hvad i denna § säges om intecknad fordran gäller äfven om fordran, för hvilken fast egendom eljest är underpant, nämligen obetald köpeskilling samt kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld eller annan likartad utlaga; se anm. 1 vid 2: 2 samt der åberopade lagstadganden. — Betr. ordningsföljden för utmätning af olika slag af egendom, se vidare §§ 3 och 4 jemte anm. vid dem, samt motiven vid denna §. — Ang. egendom, som vid utmätning undantages, se §§ 5—7.

2. Fast egendom i denna lags mening är: jordlägenhet på landet (d. ä. frälse- och skattehemman af hvarje slag, såle-

---

[1] Se § 3. *Utg.*

[2] 5 kap. 3 § i lagberedningens förslag och den nådiga propositionen, hvilken § angick sådan utmätt fordrans förvandlande i penningar, som gäldenären hos annan eger, blef icke af Ständerna godkänd och uteslöts förty ur lagen. *Utg.*

des äfven säterier och rusthåll, samt genom klyfning, styckning eller afsöndring [parcellering] af sådana hemman uppkomna lägenheter, äfvensom särskildt skattlagda torp och utjordar, samt lägenheter, hvilka genom nu nämnd delning af dem uppkommit); vidare jord och tomt i stad och byggnad å s. k. ofri tomt, odalvattenverk samt ständig och ärftlig besittningsrätt till annans jordlägenhet eller till vissa egor och förmåner af sådan lägenhet (de s. k. bördsrättshemmanen å Jokkis gods)[1]. — Byggnad eller anläggning på annans mark är lös egendom; men om sådan, af en eller flere byggnader på annans grund bestående anläggning, som med grundegarens bifall tillkommit och jemte besittningsrätten till grunden kan utan hans hörande till annan öfverlåtas (Int. fd. § 2), gäller, i fall anläggningen är besvärad med inteckning, hvad i denna lag stadgas om fast egendom; se § 32. — Ang. hvad till fast egendom hör (pertinenser), se anm. 1 vid § 25.

3 §.

Rätt till lifränta eller till annan för gäldenärs lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst, rätt till lifförsäkringsbelopp, så ock egendom, som uppenbarligen endast med svårighet eller till underpris kan i penningar förvandlas, må ej tagas i mät, så länge annan ostridig tillgång finnes.

Motiven härtill, se vid § 2.

Anmärkningar.

1. Utom sådan rätt till lifränta, som köpes hos derför särskildt inrättade försäkringsanstalter och alltid utgår i penningar, uppkommer en likartad rättighet, bland annat, äfven sålunda, att vid öfverlåtelse af fast egendom, synnerligast på landet, säl-

[1] Se lagberedningens förslag till lag angående ny lydelse af särskilda rum i ärfda-, jorda- och rättegångsbalkarne, 1 kap. J. B. jemte motiv.

jaren betingar sig, hustru, barn eller annan nära stående person rätt till afkomst eller annan förmån från egendomen. Sådant „undantag" eller s. k. sytning har egenskapen af livränta, om den bestämts att utgå med visst belopp i penningar eller varor under sytningstagarens lifstid eller eljest under obestämd tid. Utgöres sytningen af andra förmåner, såsom rätt till afkastningen från någon fastigheten tillydande ega eller inrättning, eller gäller sytningen endast under viss tid, är densamma väl icke lifränta, men kan dock såsom en annan öfverlåtlig rättighet utmätas. Deremot får sytningsförmån, som består i rätt till kost, husrum, värme eller vård hos fastighetsegaren, icke öfverlåtas och följaktligen ej heller utmätas; se § 9,2. — De skilda lifränteposterna, för så vidt de redan förfallit till betalning och innestå olyftade, få icke förvexlas med *rätt* till lifränta m. m., utan äro desamma att anses såsom en lifräntetagarens fordran hos lifräntegifvaren, och utmätas de förty i samma ordning, som fordran, hvilken gäldenären hos annan eger (se nedan). — Under hvad vilkor rätt till lifränta får utmätas, ses af § 7,1. — Huru sådan rätt utmätes, se § 18,2 (rätt till lifränta m. m. utgör en rättighet, som icke bör anses vara vid viss handling bunden; jfr anm. vid § 16). — Att utmätt rätt till lifränta m. m. är gällande för allt hvad derur utfaller intill dess fordringen blifver gulden, ses af § 31. — Huru borgenären erhåller betalning ur sådan rättighet, i fall den icke säljes, ses af 5: 4.

2. Rätt till lifförsäkringsbelopp utmätes såsom i § 18,2 säges om fordran, som ej är bunden vid viss handling. — Utmätt rätt till lifförsäkringsbelopp får icke säljas, men borgenären njuter betalning ur de belopp, som inom tre år tilläfventyrs utfalla, och verkan af utmätningen upphör, i fall beloppet ej inom samma tid förfallit till betalning; se 5: 5.

3. Konstföremål och böcker kunna gemenligen på landet och i mindre landsortsstäder endast till underpris säljas. — Till egendom, som uppenbarligen endast till underpris kan i penningar förvandlas, måste äfven hänföras fordran, som gäldenär eger hos annan, isynnerhet om den är beroende af vilkor eller har lång förfallotid. Dylika omständigheter jemte omgången vid fordringens indrifvande verka vanligen derhän att sådan tillgång,

då den säljes exekutivt, bortslumpas till underpris[1]. Detta behöfver dock ej alltid vara fallet. Sålunda böra obligationer, sparbanksböcker, depositionsbevis af bankinrättning, godkända räkningar eller andra, af vederhäftig enskild person utfärdade fordringsbevis vid försäljning betinga sig ett pris, som icke understiger dessa fordringars verkliga värde. En viss pröfningsrätt måste derför i fråga om ordningen, i hvilken fordringar böra gå i mät, tillkomma utmätningsmannen. — Ehuru lön eller pension — åtminstone till den del densamma icke betalas i förskott — äfven utgör en lön- eller pensionstagarens fordran hos lön- eller pensionsgifvaren, så underligger utmätningen af dylik tillgång icke stadgandet i denna §, utan får densamma utmätas enligt enahanda ordningsföljd som andra kontanta medel. Den omständigheten, att utmätning af fordran (och således äfven af förfallna löne- eller pensionsbelopp) enligt § 18 erfordrar större omgångar än utmätning af penningar eller lösören jemlikt § 16 eller 17, utgör nämligen icke tillräckligt skäl att föreskrifva, att utmätning af löne- eller pensionsbelopp må ske endast i fall annan ostridig tillgång i löst eller fast icke finnes. — Att aflöning eller pension ej får utmätas förr än den förfallit till betalning, ses af § 6,2. — Ang. försäljning af guld- och silfversaker, samt obligationer och värdepapper, se 5: 2 och 3.

4. Se för öfrigt §§ 2 och 4.

4 §.

Af lösören skall hvad gäldenären för sin näring behöfver eller minst kan umbära sist utmätas. Uppgifver gäldenär viss egendom till utmätning, bör den företrädesvis i mät tagas, der sådant lämpligen samt utan förfång för borgenär kan ske och annan ordning ej är föreskrifven.

Motiven härtill, se vid § 2.

---

[1] Se härom vidare not. vid 5: 3.

Anmärkning.

Ang. ordningsföljden i öfrigt för utmätning af olika slag af egendom, se §§ 2 och 3 jemte anm., samt motiven vid § 2. — Att gäldenären, för att komma i tillfälle att bevaka sin rätt, bör i vissa fall underrättas om förestående utmätning, ses af 3: 25 och 26.

5 §.

Från utmätning skola undantagas nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn, deras andaktsböcker och andra för andaktsöfning afsedda föremål, gäldenärens och hans hustrus vigsel- och trolofningsringar, deras barns skolböcker samt, hos prester, tjenstemän, militärer, läkare och barnmorskor, hvad de för tjenstens eller yrkets utöfvande oundgängligen behöfva.

Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då må ytterligare undantagas af det förråd, som i huset finnes, hvad till underhåll för en månad tarfvas, så ock oumbärliga arbetsredskap eller andra lösören, de sistnämnda dock ej öfver ett värde af trettio mark eller, om gäldenären har familj att försörja, sjuttiofem mark. Stiger arbetsredskapens värde ej till nämnda belopp, må skilnaden ur annan lösegendom fyllas. Lös egendom, som utgör pant eller af annan innehafves med rättighet att densamma till säkerhet för fordran qvarhålla, må ej undantagas från utmätning för den gäld, hvarför den är säkerhet.

Om den förmån, gäldenär efter afslutad konkurs tillkommer vid utmätning, skiljs i konkursstadgan.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Saknas — — — så ock nödiga arbetsredskap eller andra lösören, dock ej öfver ett värde af (i prop: högst) trettio mark eller, — — — (i prop: högst) sjuttiofem mark. Lös egendom — — — säkerhet".

Ur *motiven:* „Förutom den förmån, som under vissa förutsättningar tillkommer gäldenär, enligt konkursstadgan vid utmätning efter afslutad konkurs, och, enligt Kongl. förordningen den 5 december 1792 vid utmätning för kronoutskylder, samt afsedt från stadgandet i 7 kap. 2 § utsökningsbalken derom, att ej mera än hälften af årlig lön eller viss förläning må hvarje år gå till gälds betalning, äfvensom från hvad 5 kap. 8 § straffbalken och Kongl. brefvet den 29 november 1744 innehålla om utsökning af böter, medgifver nu gällande lag icke gäldenären att vid utmätning undantaga något. Endast den rätt är honom förunnad, att hvad han minst kan umbära, såsom det hvarmed han idkar sin näring, skall sist utmätas samt att han, om hus tages i mät och annat hemvist ej finnes för honom att tillgå, skall under viss tid få der qvarsitta (5 kap. 2 och 8 §§ U. B.). Emellertid synes ej blott vanlig menskligbetskänsla utan äfven socialpolitisk hänsyn böra förbjuda ett utförande af tvångsexekutionen på sådant sätt, att den dermed hemsökte fullkomligt utblottas samt måhända till och med beröfvas möjlighet att genom sitt arbete lifnära sig och de sina, hvarigenom deras underhåll i större eller mindre grad åhvälfves det allmänna. Ett dylikt hänsynslöst genomförande af borgenärs rätt till betalning tillgodoser i sjelfva verket honom på bekostnad af det allmänna och är således något, hvarpå han rättvisligen icke kan på grund af sin fordran göra anspråk. I likhet med hvad i den utländska lagstiftningen ganska allmänt gäller, medgifver förslaget derföre i 5 § vissa undantag vid utmätning, hvilka beredningen ansett dels öfverhufvud dels under vissa angifna förhållanden vara nödiga och billiga. Särskildt har här bort framhållas, hurusom värdet af de lösören, en med familj försedd gäldenär egde från utmätning undantaga, föreslagits till det i våra förhållanden icke obetydliga beloppet af 75 mark, på det i denna summa må kunna inberäknas värdet för en mjölkko, hvars innehafvande utgör ett så vigtigt existensvilkor för en familj, der minderåriga barn finnas, att flere utländska lagar uttryckligen nämna en ko bland egendom, som bör lemnas af utmätning oberörd".

Lagutskottet: „Såsom redan tidigare blifvit antydt, medgifver nådiga propositionen, i likhet med hvad i den utländska lagstiftningen ganska allmänt gäller samt vanlig menskligbetskänsla och socialpolitisk hänsyn fordra, att viss egendom får undantagas vid utmätning. De i 2 mom. af 5 § ingående bestämningar sakna dock så till vida erforderlig tydlighet att ur desamma icke med visshet framgår huruvida nödiga arbetsredskap eller andra lösören få undantagas till ett

sammanlagdt belopp af resp. 30 och 75 mark eller om arbetsredskap och annan lösegendom särskildt för sig kunna uppgå till sagda värde. Dels med afseende härå och då det äfven synts utskottets flertal beaktansvärdt att medgifva gäldenär rättighet att i fall af behof undantaga arbetsredskap, som är oumbärligt för hans bergning, äfven om dess värde öfverstiger resp. 30 och 75 mark, — exempelvis en symaskin eller annat dyrbarare redskap, hvarmed gäldenären lifnär sig, — har gäldenär tillagts rätt att antingen undantaga oumbärliga arbetsredskap oberoende af deras värde eller också annan lösegendom till ett värde af resp. 30 och 75 mark, hvarjemte paragrafen erhållit ett tillägg i syfte att tillerkänna gäldenär, som ej eger arbetsredskap till nämnda värde, rätt att i stället undantaga annan lösegendom till samma värde eller ock med sådan egendom fylla skilnaden".

Anmärkning.

För andaktsöfning afsedda föremål äro t. ex. helgonbilder. — Till förråd, som tarfvas till underhåll, måste äfven bränsle räknas. — Oumbärliga arbetsredskap få undantagas till huru högt värde som helst, men om detta värde uppgår till eller öfverstiger 30, resp. 75 mark, få icke några andra lösören derutöfver undantagas. Likaså, i fall andra lösören till ett värde af 30, resp. 75 mark, undantagas, få några arbetsredskap icke undantagas. — Förutsättningen för att undantag enligt mom. 2 må få ega rum är, att utväg eljest saknas till nödtorftigt uppehälle. Undantagen enligt mom. 1 äro deremot oberoende af alla vilkor. — Ang. lös egendom, som utgör pant eller af annan innehafves med rättighet att densamma qvarhålla (retentionsrätt), se § 12 jemte anm. 1. — Betr. mom. 3, se Konk. st. § 85,2. — Att egendom, som icke får i mät tagas, ej räknas till konkursbo, ses af Konk. st. § 45,1 och 2.

6 §.

Åtnjuter gäldenär aflöning eller pension för allmän eller enskild tjenst; då skall af det å senaste betalningstermin förfallna löne- eller pensionsbelopp eller, der gäldenären det redan lyftat, af penningar, som han innehar, från utmätning undantagas så

mycket, som motsvarar två tredjedelar af hvad af aflöningen eller pensionen belöper sig på tiden emellan utmätningen och nästa betalningstermin. Ej må aflöning eller pension utmätas, förr än gäldenären är berättigad att den lyfta.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Åtnjuter — — — pension; då — — — nästa betalningstermin“. Orden „för allmän eller enskild tjenst“ äro tillagda i den nådiga *propositionen*.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 17 ff.

Anmärkningar.

1. En nödvändig förutsättning för att aflöning eller pension för enskild tjenst skall kunna utmätas är, att viss eller vissa betalningsterminer finnas i tjensteaftalet bestämda. — Att i denna § afses aflöning och pension, som innestår eller blifvit lyftad *efter* senaste betalningstermin, framgår af 1 mom:s ordalydelse. Om gäldenären vid utmätningstillfället derutöfver har något i behåll af lönen eller pensionen, måste en sådan besparing oafkortad gå till hans gälds betalning; se ock Inl. sid. 17. — Den utmätning underkastade delen af lönen eller pensionen, hvilken återstår, sedan det i mom. 1 medgifna undantag gjorts, utgör sålunda en tredjedel. Men denna tredjedel beräknas af hela det vid senaste betalningstermin innestående löne- eller pensionsbeloppet endast i den händelse, att utmätningen skett å sjelfva betalningsdagen; i annat fall utmätes en tredjedel af det belopp, som af lönen eller pensionen belöper sig på tiden emellan utmätningen och nästa betalningstermin, och dessutom allt, som faller på tiden före utmätningen. Om således utmätning af en olyftad lön, hvilken utbetalas månadtligen och utgör t. ex. 300 mark i månaden, verkställes den 15:de i månaden, så utmätes först hälften eller 150 mark, d. v. s. allt som upplupit intill den 15:de, och sedan en tredjedel af återstoden eller 50 mark, alltså inalles 200 mark, och 100 mark eller två tredjedelar af lönen för senare delen af månaden undantages för gäldenärens räkning. Gäldenären anses nämligen behöfva denna andel för att kunna lefva och sköta tjensten intill dess han nästa gång

får lyfta sin lön. Har åter gäldenären redan sjelf lyftat lönen och befinnes vid företagen utmätning innehafva ett större penningebelopp, t. ex. 500 mark, så utmätes allt utom två tredjedelar af 150 mark, som utgör hans lön för senare hälften af månaden, hvadan inalles 400 mark tages i mät och 100 mark qvarlemnas hos gäldenären. — Om nu samme gäldenär ytterligare den 20:de hemsökes med utmätning och då ännu innehar dessa 100 mark, får han deraf behålla 66 mark 67 penni eller två tredjedelar af tio dagars lön, men måste afstå återstoden 33 mark 33 penni. — Huruvida den, hvilken vid utmätning får behålla två tredjedelar af lön eller pension, tillika skall vara berättigad till de i § 5,2 nämnda undantag, beror derpå, om han sådant oaktadt anses sakna utväg till nödtorftigt uppehälle. Detta kan i allmänhet vara fallet endast när lönen eller pensionen är ringa och gäldenären har sin hufvudsakliga utkomst af annat än tjensten. Undantagen enligt § 5,1 äro deremot ovilkorliga.

2. Innestående aflöning eller pension utmätes såsom fordran eller rättighet, som icke är vid viss handling bunden; se § 18. Tillgången dervid är följande: utmätningsmannen infinner sig hos gäldenären och upptecknar derstädes i sitt protokoll lönen eller pensionen (§ 14, jfd med 3: 32) utan att han derförinnan behöfver utforska huruvida annan tillgång finnes (anm. 3 vid § 3); derjemte tager han i förvar skriftligt aflöningskontrakt eller pensionsbref, om sådant finnes att tillgå, och tecknar i protokollet förbud för lön- eller pensionsgifvaren (ränteriet, statskontoret eller ock annan myndighet eller enskild person) att af lönen eller pensionen utgifva till annan än utmätningsmannen eller borgenären återstoden, sedan för gäldenärens räkning undantagits två tredjedelar af hvad af lönen eller pensionen belöper sig på tiden emellan utmätningen och nästa betalningstermin; och ombesörjer utmätningsmannen derefter att utdrag ur protokollet varder lön- eller pensionsgifvaren tillställdt (§ 18). Utmätningen anses fullbordad först då tillställandet skett (jfr 9: 2), i följd hvaraf tiden, för hvilken undantaget beräknas, begynner dagen näst efter tillställelsedagen. Stadgandet i sista mom. af § 6 utgör förty ej heller hinder för utmätningsmannen att redan förr än gäldenären är berättigad att lyfta aflöningen eller pensionen påbörja

utmätningen hemma hos gäldenären, blott tillställandet af förbudet ej sker före nämnda tidpunkt. Att utmätningens påbörjande hemma hos gäldenären icke får ske så lång tid förr än lönen eller pensionen förfallit till betalning, att gäldenärens förmåga att anvisa andra utmätningsbara tillgångar till skuldens betalande under mellantiden kunnat undergå förändring, samt att icke heller förbudets tillställande åt lön- eller pensionsgifvaren är bundet vid något visst klockslag (då t. ex. ränteriet öppnas) å betalningsdagen, är sjelffallet.

3. Den borgenären härförinnan medgifna rätt till s. k. införsel i embets- och tjenstemäns löner och pensioner är genom mom. 2 och Prom. fd. § 8 upphäfd. Se motiven härför i Inl. sid. 18 f. — Att konkursbo tillkommer så stor del af lön eller pension, som å hvarje under konkursen inträffande betalningstermin får tagas i mät, ses af Konk. st. § 45,2. — Vid utmätning af underhåll åt make eller barn får ej någon del af lön eller pension för gäldenärens räkning undantagas; se § 8.

7 §.

Rätt till lifränta må ej utmätas, der lifräntan första gången förfaller till betalning senare än tre år efter utmätningsförrättningen eller lifräntans åtnjutande beror af annan persons död eller eljest af oviss händelse.

Är för viss lifränte-, lifförsäkrings- eller pensionsanstalt öfverhetligen förordnadt, att derifrån utgående lifränta, lifförsäkringsbelopp eller pension ej må tagas i mät, eller är i lag särskildt stadgadt, att viss egendom ej må utmätas; lände det till efterrättelse.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Rätt — — — utmätningsförrättningen.

„Är — — — efterrättelse. Lag samma vare, der genom gåfva, testamente eller annat dylikt förordnande någon tillagts egendom med vilkor att den ej må i mät gå“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Förbudet i 7 § mot utmätande af sådan lifränta, som första gången förfaller till betalning senare än tre år efter utmätningsförrättningen, har sin förklaring i hvad uti 5 kap. 4 § stadgas om dylik tillgångs realiserande vid utmätning förmedelst räntans uppbärande genom en för ändamålet tillförordnad syssloman. Ty då detta förordnande måste meddelas redan i sammanhang med utmätningen, är det nödigt att på något sätt begränsa den tid, inom hvilken sysslomannen har att vidtaga med sin verksamhet".

Anmärkningar.

1. Att rätt till lifränta ej må tagas i mät, så länge annan ostridig tillgång finnes, ses af § 3. — Huru sådan rätt utmätes, ses af § 18,2 jemte anm. 2. — Utmätt rätt till lifränta m. m. är gällande för allt hvad derur utfaller intill dess fordringen blifver gulden, men vid konkurs förfaller all verkan af utmätningen; se § 31. — Huru borgenären erhåller betalning ur sådan rättighet, i fall den icke säljes, ses af 5: 4. — Att egendom eller rättighet, som icke får utmätas, ej räknas till konkursbo, ses af Konk. st. § 45,1. — Se för öfrigt anm. 1 vid § 3, ang. sytnings egenskap af lifränta, m. m.

2. Utmätas få icke: enkas nådår (Kongl. förkl. d. 31 juli 1685); begrafningshjelp (Kongl. br. d. 28 april 1694 och Kongl. förkl. d. 24 nov. 1724 § 13); gratifikationer eller pensioner af allmänna medel åt aflidne tjenstemäns enkor eller oförsörjda barn (Kejs. manif. d. 15 aug. 1830 § 8); tukthusfånges sparpenning (Kejs. fd. om verkställighet af straff d. 19 dec. 1889 3: 10 och 4: 10); postbondes hästar och åkdon (Kongl. kung. d. 19 aug. 1801 § 6); lotsbåt med dess tillbehör (Kejs. fd. d. 9 maj 1870 § 6); skadestånd i följd af olycksfall i industrielt eller annat dylikt företag (Lagen ang. arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare § 29). — Pensioner från finska civilstatens enke- och pupillkassa få ej med qvarstad beläggas eller införsel deri beviljas (Kejs. regl. d. 19 juli 1859 § 26). — Detsamma gäller ang. pensioner från finska militärens enke- och pupillkassa (Kejs. regl. d. 4 febr. 1885 § 42). — Ang. utmätning af författares handskrifna verk, se Kejs. fd. d. 15 mars 1880 § 30. — Betr. mom. 2, se för öfrigt § 8.

8 §.

Hvad i 6 § 1 mom. och 7 § 2 mom. är stadgadt om lön, pension, lifränta och lifförsäkring vare ej tillämpligt vid utmätning för underhåll, som någon ålagts att till make eller barn utgifva.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Hvad — — — tillämpligt, då någon ålagts att till make eller barn utgifva underhåll".

Lagutskottet: „8 § har ansetts påkalla ett förtydligande, hvilket vidhandengifver att paragrafen hänför sig till utmätning för underhåll, som någon ålagts att till make eller barn utgifva".

9 §.

Ej må i gäldenärs bo något utmätas, som finnes höra annan till, och ej heller utmätning ske till förfång af den rätt, annan till gäldenärens gods eger.

Egendom, som under fideikommissvilkor innehafves, så ock annan egendom eller rättighet, som icke kan öfverlåtas, må ej i mät tagas.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Egendom, — — — innehafves, landbos och torpares legorätt, så ock — — — tagas".

Lagutskottet: „Enär senare momentet af 9 § kunde lemna rum för den tolkning, att landbos eller torpares legorätt icke under några omständigheter finge tagas i mät för gäld, men en sådan åsigt ej synes hafva skäl för sig i de fall då legorätten enligt aftalet derom får utan jordegarens hörande till annan person öfverlåtas, har utskottet genom den i paragrafen gjorda uteslutning likstält landbos och torpares legorätt, i afseende å möjlighet att utgöra föremål för utmätning, med annan egendom eller rättighet, som i senare delen af momentet omförmäles".

Anmärkning.

Huru de i mom. 1 uttalade grundsatser skola i vissa fall tillämpas, framgår af §§ 10—13. — Ang. utmätning sedan kon-

kurs i gäldenärens bo börjats, se Konk. st. § 10,2 och 3. — Enär landbo- och torpkontrakt sällan innehålla bestämning derom, att legorätten får utan jordegarens hörande till annan öfverlåtas, kan landbos och torpares legorätt i allmänhet icke utmätas. Skälet härtill ligger i det qvasi-tjenstehjonsförhållande, hvari landbon likasom torparen står till jordegaren; se bl. a. 16: 7 J. B. Deremot får annan nyttjanderätt till hus, tomt, jord eller vattenverk utmätas, blott dervid iakttages, att ej ett från annat så söndras, att det, som öfver är, varder för gäldenären onyttigt; se § 29,1. — Att sytningsförmån, som består i rätt till kost, husrum, värme eller vård hos fastighetsegaren, icke kan öfverlåtas och följaktligen ej heller utmätas, är framhållet i anm. 1 vid § 3. — Egendom eller rättighet, som ej får utmätas, räknas icke till konkursbo; se Konk. st. § 45,1.

10 §.

Påstår annan sig vara egare till lös egendom, som i gäldenärs bo finnes, men kan ej genast visa sin rätt, vare hans anspråk ej hinder för egendomens utmätande. Bjuder han vid utmätningen sannolika skäl för anspråket, hänvise utmätningsmannen honom att sin talan efter stämning utföra, och varde verkställigheten tillsvidare instäld; stämme dock han, som godset freda vill, borgenären och gäldenären till domstol i orten, der godset finnes, samt styrke det hos utmätningsmannen inom tre månader efter utmätningen, eller varde det utmätta till gäldande af borgenärens fordran användt.

Kommer någon efter utmätningen med anspråk, som nu är sagdt, vare det ej hinder för verkställighetens slutförande, der ej öfverexekutor annorlunda förordnar. Varder den, som anspråket väckt, af öfverexekutor hänvisad att sin talan efter stämning

utföra, åligge honom att inom tre månader derefter stämma och utmätningmannen derom underrätta, vid äfventyr, som förut är nämndt.

Vill borgenären sjelf stämma, stånde det honom fritt.

Är tredje mans anspråk på eganderätt till utmätt lös egendom genom underrätts dom förkastadt, varde, ändå att domen motvädjas, verkställigheten slutförd och borgenären berättigad att utfallande medel mot pant eller borgen lyfta.

I *lagberedningens* förslag lydde denna § sålunda:

„Påstår — — — utföra, och må verkställigheten ej vidare fortgå förr än tvisten om eganderätten blifvit af domstol pröfvad; stämme — — — finnes, inom tre månader, eller — — — användt.

„Kommer — — — stämma, vid äfventyr — — — nämndt.

„Vill — — — fritt“.

I den nådiga propositionen lydde §:n:

„Påstår — — — utföra, och må verkställigheten ej vidare fortgå förr än tvisten om eganderätten blifvit af domstol pröfvad; stämme — — — användt.

„Kommer — — —“ o. s. v. lika med mom. 2 och 3 i lagberedningens förslag,

Lagutskottet: „Med afseende särskildt å de simulerade aftal, hvarmed oredliga gäldenärer ej sällan söka stridiggöra borgenärs rätt, synes 10 §:ns bestämning derom att, då tredje man vid utmätning påstår sig vara egare till lösegendom, som i gäldenärs bo finnes, och bjuder sannolika skäl för anspråket, verkställigheten ej skall vidare fortgå förrän tvisten om eganderätten blifvit slutligen pröfvad, vara egnad att framkalla obehörigt dröjsmål i fråga om utmätningens skyndsamma slutförande. Ur synpunkten af hvad borgenärens intresse kräfver kan ett sådant längre uppskof näppeligen med skäl försvaras, likasom en dylik omgång ej heller i öfrigt synes vara påkallad med hänsigt till de allmänna grundsatser om en skyndsam verkställighet, som öfverhufvud äro utmärkande för lagförslaget. Utskottet har derför ansett pröfning af eganderätten i *en* domstolsinstans vara för ändamålet tillfyllesgörande och till paragrafen fogat ett stadgande af innehåll att, då tredje mans anspråk på eganderätt till utmätt lösegendom blifvit genom underrätts dom förkastadt, verkställigheten får slutföras, om ock domen motvädjas, äfvensom borgenären ega rätt att lyfta utfallande medel mot pant eller borgen.

„I 2 mom. har utskottet, för vinnande af öfverensstämmelse med hvad i 1 mom. i liknande syfte är stadgadt, ansett nödigt göra ett tilläg derom att tredje man, som efter utmätningen kommer med anspråk på eganderätt till utmätt lösegendom och af öfverexekutor varder hänvisad att sin talan efter stämning utföra, eger, vid äfventyr att utmätningen eljest slutföres, icke allenast stämma borgenären och gäldenären till domstol utan äfven derom underrätta utmätningsmannen inom den i mom. utsatta tiden“.

Anmärkningar.

1. Företer tredje man *vid utmätningen* full utredning om sin eganderätt till lös egendom, som finnes i gäldenärs bo, får utmätning deraf icke ske; se § 9,1. Bjuder tredje man sannolika skäl för sitt anspråk, hänvisas han att utföra sin talan vid domstol och verkställigheten inställes tillsvidare. Kan han ej visa ens sådana skäl, som utmätningsmannen finner vara sannolika, utgör anspråket ej hinder för egendomens utmätande, och återstår för den förmente egaren då ej annat än att hos öfverexekutor klaga öfver utmätningsmannens förfarande. Rättigheten till sådan klagan är ej inskränkt till någon viss tid (9: 1 och 5,1, jfd med 9: 2, som omnämner endast gäldenär och borgenär), men klart är, att denna klagan bör väckas så tidigt, att öfverexekutor före egendomens försäljning hinner inställa vidare fortgång af verkställigheten, i fall han finner skäl dertill; se 9: 9. Borgen för kostnad och skada torde i detta fall alltid böra ställas och saken ej af öfverexekutor slutligen afgöras eller förvisas till domstol, innan borgenären och gäldenären blifvit hörde. Huru detta bör ske, ses af 7: 18 och 19. Utmätningsmannens hörande erfordras endast i fall honom förevitas tjenstefel. — Öfverexekutors slutliga åtgärd bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 1,1 och 4 (i 10: 3 talas om sådan klagan öfver utmätning, som väckes af borgenär eller gäldenär och hvari öfverexekutors slutliga utslag bör utgifvas efter anslag; jfr 9: 11 och 2: 22). Att öfverexekutors beslut, hvarigenom saken förvisats till domstol, icke får öfverklagas af den, som väckt eganderättsanspråket, och ej heller af borgenären, i fall han redan instämt målet, framgår af 10: 1,2.

2. Vid ett eganderättsanspråk, som anmäles först *efter utmätningen*, får utmätningsmannen icke fästa något afseende, om ej öfverexekutors förordnande om verkställighetens inställande tillika företes. Ang. detta utverkande och förfarandet hos öfverexekutor m. m., se anm. 1.

3. Stadgandena i denna § äro icke tillämpliga vid utmätning af fast egendom. Till skyddande af tredje mans rätt i afseende å sådan egendom innehåller lagen: i 4: 23, att utmätningsmannen skall affordra gäldenären dennes eganderättshandlingar; i 5: 17, att auktionsförrättaren bör från rätten anskaffa dessa handlingar, om de ej erhållits af gäldenären; i 4: 26, att tredje man, som före utmätningen genom öfverlåtelse (köp, skifte eller gåfva) blifvit egare till fastighet, kan skydda sin rätt medelst lagfartsansökning och anmälan hos auktionsförrättaren om öfverlåtelsen; samt det allmänna stadgandet i 4: 9, att det, som finnes höra annan till, icke får utmätas.

4. Ang. pant och borgen, se 3: 20.

11 §.

Vill, vid utmätning i oskiftadt bo, delegare, hvilken icke ådömts betalningsskyldighet för gäld, som utsökes, och ej heller eljest är derför ansvarig, undantaga så stor del af den i mät tagna egendomen, som vid laga skifte af boet kan tillfalla honom, vare härtill berättigad; och hänvise utmätningsmannen honom att i behörig ordning utverka skifte af boet samt låte med vidare fortgång af verkställigheten anstå till dess skiftesfrågan blifvit slutligen afgjord. Vare dock han, som egendom undantaga vill, skyldig att inom tre månader derefter hos utmätningsmannen styrka att skifte egt rum eller att stämning om skifte hos domstol uttagits, vid äfventyr att det utmätta eljest varder till gäldande af borgenärens fordran användt.

Om makes rätt att vid utmätning undantaga egendom gälle hvad särskildt är stadgadt. Om utmätning af gods, hvarom i 37 § sjölagen förmäles, vare lag som der sägs.

Mom. 1 ingick icke i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*. Mom. 2 hade i hvardera sin nuvarande lydelse.

Lagutskottet: „Bland de i detta kapitel ingående stadganden finnes icke någon föreskrift om förfarandet vid utmätning i särskilda fall af egendomsgemenskap, vare sig att sådan föreligger i afseende å ett enskildt föremål eller ock att sammanlefnad i oskiftadt bo eger rum. Påtagligt synes dock vara att, derest närmare bestämningar åtminstone i sistantydda riktning icke inflyta i den blifvande utsökningslagen, osäkerhet framdeles, likasom härförinnan varit fallet, skall råda derom, huruvida och på hvad sätt utmätning af gäldenärs andel i ett oskiftadt bo bör försiggå. Gällande lag innehåller icke några föreskrifter, som omedelbart hänföra sig till detta spörjsmål. Endast beträffande utmätning af bolagsegendom och gods i makars bo återfinnas några stadganden i 15 kap. 9 § H. B. och i 5 kap. 18 § af lagen om makars egendoms- och gäldsförhållanden af den 15 april 1889. Ur förstnämnda lagrum kan rörande handelsbolag den slutsats härledas, att utbrytning af bolagsandel till betäckande af bolagsmans enskilda gäld icke får ega rum emot öfriga bolagsmäns bestridande. Beträffande utmätning i makars bo följer åter af stadgandena om boskilnad äfvensom däraf att makarnas egendom utgör en enhetlig förmögenhet i förhållande till tredje man, att densamma får tagas i anspråk för hvardera makens gäld, såframt icke den andra maken genom undanskiftande i laga ordning gjort sin enskilda rätt till viss egendom gällande. Af berörda två principer, som äro hvarandra motsatta, torde den förstnämnda icke vara egnad att utsträckas till det fall, hvarom nu är fråga, enär lagstiftningen rättvisligen icke synes böra förvägra borgenär tillfälle att söka godtgörelse ur egendom, som tillhör gäldenären, om ock annan person har sameganderätt till godset. Snarare synes förhållandet i detta fall böra gestalta sig analogt med hvad som gäller vid utmätning i makars bo, enär ett oskiftadt bo, hvari arfvingar eller andra delegare lefva samman, framstår såsom en enhet gentemot tredje man och derför bör kunna tagas i anspråk för hvarje delegares förbindelse utan afseende å hans andel i boet. Det kraf måste dock gifvetvis ställas på lagstiftningen i ämnet, att densamma tillbörligen tryggar öfriga bodelegares rätt mot faran att ur boet uttages mera än gäldenärens andel deri. Och i sådant afseende erbjuder sig såsom en naturlig utväg för desse att i vederbörlig ordning upphäfva gemenskapen genom föranstaltande af skifte. I enlighet med

dessa grundsatser har utskottet i 11 § tillagt ett stadgande angående förfarandet vid utmätning af enskild delegares andel i oskiftadt bo".

Anmärkning.

Om makes rätt att vid utmätning undantaga egendom, se 5: 18 i lagen om makars egendoms- och gäldsförhållanden af d. 15 april 1889. Deraf framgår, att ena maken är berättigad att vid utmätning undantaga viss egendom på grund af 4: 4 och 6 i samma lag. Sålunda skall enligt § 4 gäld, som hustrun gjort i äktenskapet (2: 5) och till hvars betalning mannen sig ej förbundit, betalas med egendom hvaröfver hustrun råder (2: 3 och 4), dock att böter och skadestånd utgå äfven ur sådan samfäld och hustrun enskildt tillhörig egendom, som mannen förvaltar. Mannen kan således vid utmätning för hustruns gäld göra anspråk på att all egendom, hvaröfver han råder, antingen den är samfäld eller tillhör honom eller hustrun enskildt, varder undantagen, samt, vid utmätning för hustrun ådömda böter eller skadestånd, att honom enskildt tillhörig fast eller lös egendom undantages. Jemlikt § 6 åter är man och hustru berättigade att vid utmätning för den andra makens gäld undantaga endast sin enskilda fasta eller lösa egendom, om gälden gjorts före äktenskapet eller tillkommit af sagde makes enskilda vållande eller förgörelse, deraf den andra ingen nytta eller del haft, samt hustrun likaledes sin enskilda fasta eller lösa egendom, om mannen gjort gäld i äktenskapet utan att hustrun till dess betalning sig förbundit (jfr 4: 1, 3 och 5). — I dylika fall bör den make, som vill undantaga egendom, för utmätningsmannen framlägga utredning om såväl gäldens som egendomens beskaffenhet; och iakttages sedan det i ofvanberörda § 18 föreskrifna förfarande, hvilket i det närmaste öfverensstämmer med det i 4: 10,1 U. L. stadgade. — I afseende å äktenskap, som ingåtts före den 1 januari 1890, gäller fortfarande stadgandet i § 17 af Kejs. fd. den 9 november 1868, om boskilnad under äktenskap, enligt hvilket stadgande make, som vid utmätning visar att viss egendom i följd af förord eller på annan grund är dess enskilda tillhörighet, kan yrka att godset må från betalning af den andra makens gäld undantagas. I detta fall får utmätningsmannen dock icke, såsom i

5: 18 af lagen om makars egendoms- och gäldsförhållanden föreskrifves i afseende å senare ingångna äktenskap, utan vidare medgifva det påyrkade undantaget, der den framlagda utredningen är fullständig, utan bör alltid belägga godset med qvarstad (fast egendom under förbud att säljas eller skingras; se Prom. fd. § 28) och hänvisa vederbörande make att inom tre månader instämma sitt anspråk till domstol.

12 §.

Har någon panträtt i gäldenärs lösa gods eller rätt att sådant gods till säkerhet för sin fordran qvarhålla, må hinder deraf ej möta för godsets utmätande och försäljande för annan gäldenärens skuld; och njute sådan borgenär rätt till betalning ur köpeskillingen, såframt han derom hos utmätningsmannen före utropet framstält yrkande. Har borgenären egendomen såsom pant eller eljest under panträtt i handom, skall dock, der han icke nöjes att för betalningen hålla sig till köpeskillingen och ej heller full lösen för panten gifves, försäljningen ske med bibehållande af panthafvarens rätt; och vare han då icke pligtig att lemna panten ifrån sig.

Ej ege panthafvaren vägra att taga lösen, då den, i fall som nu är sagdt eller efter det försäljning skett, honom bjudes, ändå att hans fordran ej är till betalning förfallen.

Ur *motiven:* "I 12 och 13 §§ meddelas nödiga bestämningar för de fall att, då utmätning af gäldenärs gods för en fordran sker, antingen andra fordringar yppas, hvilka äro förenade med sakrätt[1] till samma egendom, eller ock anspråk å egendomen eljest framställas, dock utan påstående om dylik rätt.

---

[1] Angående sakrätt och de skilda arterna deraf, se anm. 5 här nedan. *Utg.*

„De till förstnämnda kategori hörande, i 12 § afsedda borgenärerne äro i främsta rummet de, som hafva lösegendom såsom pant eller eljest under panträtt i handom; vidare de, som, utan att hafva egendomen i sin besittning, åtnjuta lagbestämd panträtt deri; och slutligen de, som väl ej fått sig i lag tillerkänd panträtt i egentlig mening, men ega rätt att till säkerhet för sin fordran qvarhålla godset. Då emellertid den egendom, som utgör föremål för pant- eller retentionsrätt, det oaktadt fortfar att tillhöra gäldenären, bör den kunna såsom all annan hans egendom anlitas till gäldande af hans skulder. Dervid måste tillika de inskränkningar iakttagas, som äro nödiga för betryggande af den rätt, hvilken enligt lag tillkommer pant- eller retentionsrättens innehafvare. Ty panträtten har just till ändamål att, oberoende af förändringar i eganderätten eller andra borgenärers anspråk, bereda panthafvaren säkerhet för betalning genom att sätta honom i stånd att taga densamma omedelbart ur panten. Och äfven i de fall, då en borgenär, ehuru icke tillförsäkrad panträtt i egentlig mening, är befogad att hålla gäldenärens gods qvar till dess betalning erhålles, låter icke med en sådan, den ene borgenären medgifven retentionsrätt förena sig rättighet för en annan att på grund af sedermera vunnen utmätning få, utan att det för godsets utlemnande stadgade vilkor fullgöres, använda detsamma till gäldande af sin fordran, så vida icke på annan grund förmånsrätt till betalning derur tilläfventyrs tillkommer honom.

„I öfverensstämmelse härmed har i 12 §, på samma gång den grundsats uttalats, att pant- eller retentionsrätt ej må utgöra hinder för annan borgenär att erhålla utmätning och följaktligen äfven försäljning af godset, tillika såsom allmän regel uttryckts, att rättighetens innehafvare i ty fall eger njuta betalning ur köpeskillingen. Men såsom vilkor härför har derjemte bort fordras, att han hos utmätningsmannen framstält yrkande derom före utropet, på det att den sistnämnde derförinnan må erhålla nödig kännedom om tillvaron af dylik rättighet äfvensom varda oförhindrad att, der sådant eljest befinnes möjligt, genast utdela köpeskillingen.

„Vidare har, utöfver den ofvan omförmälda allmänna grundsatsen, särskildt stadgats beträffande sådan lösegendom, som borgenären har såsom pant eller eljest under panträtt i handom, att, der borgenären icke nöjes med att för betalningen hålla sig till köpeskillingen och ej heller full lösen för panten af utmätningssökanden gifves, försäljningen i öfverensstämmelse med denna panträtts natur skall ske med bibehållande af panthafvarens rätt, i hvilket fall således den, som genom inrop blifver egare af panten, för att komma i besittning deraf, måste utlösa densamma. I ändamål att göra panten lättare säljbar har det härvid ansetts böra göras till en skyldighet för panthafvaren att, vid pantens utmätande för annan borgenärs räkning, äfven före förfallotiden emottaga betalning för sin fordran, om sådan bjudes.

„Genom bestämningarna i 12 § tillgodoses således å ena sidan borgenärs rätt att vinna utmätning af jemväl sådan egendom, som annan borgenär under panträtt innehar, och att sålunda utfå sitt tillgodohafvande så vidt egendomens värde öfverskjuter det belopp, för hvilket den blifvit pantsatt, samt å andra sidan sistnämnde borgenärs berättigade anspråk att, der panten ej utlöses, icke behöfva låta på eget äfventyr realisera den å annan tidpunkt, än han sjelf finner dertill fördelaktig. Nästberörda, i afseende å handfången pant gällande förmån är deremot ej påkallad vid fråga om retentionsrätt, enär denna icke inbegriper någon befogenhet för borgenären att realisera det gods han innehar.

„Då, såsom af det ofvan anförda framgår, icke ens panträtt eller retentionsrätt till gäldenärs egendom bör utgöra hinder för dess utmätande för andra borgenärers fordringar, är det uppenbart, att ännu mindre ett blott förmånsrättsanspråk, som icke är förenadt med verklig sakrätt, eller sådana med godset vidtagna säkerhetsåtgärder, som qvarstad eller skingringsförbud, hvilka icke engång medföra förmånsrätt, kunna lända till hinder i nämnda hänseende. Härom har till förekommande af möjligt missförstånd bestämning intagits i 13 §. I hvad mån borgenär, som endast har förmånsrätt, men ej sakrätt i den utmätta egendomen, bör ega rätt till betalning ur densamma, finnes angifvet i 20 § af förordningen om förmånsrätt, sådant detta lagrum enligt beredningens förslag lyder“.

Anmärkningar.

1. Af *panträttigheter* i lös egendom förekomma enligt finsk lag tvänne hufvudslag: *A)* sådana, vid hvilka borgenären har egendomen i sin besittning eller, såsom det heter, har godset i handom (handfången pant), och *B)* sådana, vid hvilka borgenären icke har egendomen i sin besittning, utan densamma är underpant (hypotek).

A) Bland panträtter af det förra slaget skiljer man åter emellan två arter, nämligen: *a)* panträtt, som uppkommer sålunda, att gäldenären, på grund af aftal, till borgenären öfverlemnar tinget, s. k. *traderad pant;* se 10: 1—7 H. B.; och *b)* sådan, vid hvilken borgenären på grund af lagens stadgande, utan gäldenärens begifvande, har hans *gods under panträtt i handom*, hvilket är fallet: *1:o* då husdjur för anstäld betesskada intagits; se Kejs. fd. d. 19 dec. 1864 § 9; och *2:o* då virke, som vid flottning förorsakat strandegare skada, belagts med qvarstad och skadan ej inom fyra veckor godtgöres; se Kejs. fd. d. 24 mars 1873 § 10.

B) Lös egendom är *underpant* i följande fall, nämligen: *1:o* hyresgästs gods, som i huset finnes *(illata et invecta)*, för sista årets hyra och för sista tre månaders kost; se Förm. fd. § 5, jfd m. § 20,2; *2:o* landbos och annan jordlegotagares å stället befintliga lösören *(illata et invecta)* och enskildt tillhöriga byggnader för tre års afrad (jordlega, arrende, torpränta); se 17: 3 J. B. och Förm. fd. § 6, jfd m. § 20,2; *3:o* för fordran utmätt lös egendom; se 4: 30,1 U. L. och Förm. fd. § 8; *4:o* i allmänt upplagsmagasin insatt vara, för magasinets tillgodohafvande för kostnader och vård m. m. samt för warrantinnehafvares fordran jemte ränta m. m.; se Kejs, fd. d. 30 sept. 1892 §§ 7, 15, 22, 24, 26 och 27; *5:o* fartyg (sjöpanträtter) *a)* för bergningskostnad, *b)* för lots-, båk- och hamnumgälder, *c)* för befälhafvares och besättnings lön och hyra, *d)* för haveribidrag, i nödfall föryttrad last, bodmerilån och annan för nödfalls skull erhållen försträckning, *e)* för skadad last och ersättning för sammanstötning, *f)* för lifsförnödenheter och utrustning utom nödfall, *g)* för intecknad fordran, och *h)* för förskott af medredare till fartygets byggnad, förbättring eller utrustning; se Sjöl. § 12; samt *6:o* gods i fartyg (äfven sjöpanträtter) *a)* för bergningskostnad, *b)* för bodmerilån, *c)* för bidrag till gemensamt haveri, och *d)* för frakt, ersättning för öfverliggedagar och öfriga kostnader; se Sjöl. § 109.

C) Retentionsrätt[1] eller rätt att löst gods till säkerhet för fordran qvarhålla medgifves enligt lag i följande fall: *1:o* husvärd för kost och hushyra m. m.; se 17: 5 J. B., Prom. fd. § 22 och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *2:o* låntagare för nödig kostnad å lånadt gods; se 11: 3 H. B. och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *3:o* den, hos hvilken gods blifvit insatt i förvar, för nödig kostnad å godset; se 12: 8 H. B. och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *4:o* handtverkare för arbetslön; se Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *5:o* rättegångsfullmäktig för arfvodes lön; se 15: 12 R. B. och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *6:o* egare af fiskevatten, i farkost och fiskredskap, som tagits såsom vedermäle vid olofligt

[1] Retentionsrätten skiljer sig från panträtten hufvudsakligen deri, att retinenten icke, såsom panthafvaren, är berättigad att genom försäljning göra sig betald ur föremålets värde,

fiskande; se 17: 3 B. B., Kejs. fiskeristadgan d. 4 dec. 1865 § 45 och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; *7:o* egare eller innehafvare af jagträtt, i bössa, jagttyg och hundar, som tagits såsom vedermäle vid olofligt jagande; se Kejs. fd. om jagt och djurfång d. 10 febr. 1868 § 16 och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2; samt *8:o* egare, innehafvare eller vårdare af skog, i dragare, redskap eller annat vedermäle, som fråntagits åverkare; se skogslagen d. 3 sept. 1886 § 47 och Förm. fd. § 3, jfd m. § 20,2.

2. I första satsen af mom. 1 i nu ifrågavarande § utsäges, att hvarken de i anm. 1 under *A* och *B* upptagna panträtter eller de under *C* uppräknade retentionsrätter utgöra hinder för godsets utmätning och försäljning för annan borgenärs fordran, samt att pant- eller retentionsrättshafvarene äro berättigade till betalning ur köpeskillingen för det utmätta, om de anmäla sitt anspråk sist förr än sjelfva utropet vid auktionstillfället vidtager. Andra satsen åter innehåller, att de under *A* nämnda innehafvare af handfången pant — antingen *a)* traderad pant på grund af aftal eller *b)* gods, som eljest på grund af lagens stadgande hafves under panträtt i handom — dessutom äro berättigade att, i fall de ej vilja åtnöjas med den i första satsen dem och andra medgifna förmån eller derest icke full betalning (lösen) dem bjudes, behålla panten, hvilken likväl säljes, ehuru med bibehållande af deras panträtt. Häraf följer att, i fall panthafvaren före auktionen icke fått betalning af utmätningssökanden eller någon annan i saken intresserad och vid auktionen icke göres något anbud, panten stannar osåld i panthafvarens värjo och denne sjelf får realisera panten när han finner det för sig fördelaktigast. Sker deremot försäljning, erhåller panthafvaren icke någon del af köpeskillingen, hvilken användes till betalning af utmätningssökandens fordran, men panthafvaren får i dess ställe äfven i detta fall behålla panten tills köparen genom att betala panthafvarens fordran inlöser panten eller den sistnämnde derförinnan sjelf realiserar densamma. Hafva deremot dessa under *A* nämnda panthafvare åtnöjts med att taga betalning ur köpeskillingen, är det klart, att de äro pligtige att lemna panten ifrån sig och att panten säljes utan något förbehåll af deras rätt samt att de få nöjas med det pris, som vid försäljningen kan erhållas.

3. Emedan gods, som af annan hafves såsom pant eller eljest under panträtt i handom (*A a* och *b*), icke kan vid utmätningstillfället finnas hos gäldenären, bör utmätning af sådant gods försiggå såsom i § 19 föreskrifves, d. v. s. panthafvaren meddelas förbud att utgifva godset, hvarigenom honom ock beredes tillfälle att bevaka sin rätt, om han det önskar. Någon skyldighet för honom dertill finnes icke, enär hans rätt, såsom ofvan visats, bör af utmätningsmannen *ex officio* iakttagas.

4. Att panthafvare, som förklarat sig nöjas med att hålla sig till köpeskillingen (*A a* och *b*), skall tillhandahållas betalning inom lika tid som utmätningssökanden, ses af 6: 1 jemte anm. 2 dervid. — Huru förfaras skall vid fördelning af köpeskillingen för utmätt lös egendom (utom fartyg och gods i fartyg), när någon på grund af pant- eller retentionsrätt (*B* och *C*) yrkar betalning, men tillgången ej förslår för alla, ses af 6: 3—6. — Ang. pant- och retentionsrättshafvares inbördes företräde vid utmätning af annan lös egendom än fartyg eller gods i fartyg, se Förm. fd. § 20,2. — Betr. försäljning af fartyg eller gods i fartyg samt fördelning af köpeskillingen derför, se 5: 10 och 11 samt 6: 8 äfvensom Sjöl. § 15. — Ang. fordringar, som icke äro förenade med pant- eller retentionsrätt, men för hvilka fordringsegaren likväl har förmånsrätt vid konkurs och under vissa vilkor äfven vid utmätning, se § 13 jemte anm. 1. — Se för öfrigt motiven vid denna §.

5. Med *sakrätt*[1] förstås — till skilnad från fordringsrätt (obligatorisk rätt) — en rättighet, på grund hvaraf någon har makt att, utan afseende å ett tilläfventyrs äfven existerande personligt förhållande, i något visst förmögenhetsrättsligt syfte tillgodogöra sig ett ting (fast eller löst) och för vinnande af detta

---

[1] Emedan det för rätta förståndet af åtskilliga stadganden i U. L. och öfriga dermed sammanhängande författningar ligger icke ringa vigt derpå, att man för sig klargjort betydelsen af begreppet sakrätt och denna rätts olika arter, har utgifvaren trott en sammanträngd redogörelse härför icke böra saknas i detta arbete och derför ansett densamma kunna erhålla plats vid förevarande §, ehuru denna angår endast vissa slag af sakrätt i lösegendom. Till denna redogörelse kommer att i det följande hänvisas hvarje gång sådant finnes nödigt.

syfte hålla sig omedelbart till tinget. Följande rättigheter innefatta enligt finsk lag sakrätt: eganderätten, nyttjanderätt, hvarför fast egendom på grund af inteckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt häftar [1], servitutsrätterna, panträtten, qvarhållnings- eller retentionsrätten [2] samt de s. k. reallasterna. Alla öfriga, utom eganderätten, benämnas begränsade sakrätter.

Eganderätten och panträtten hafva till föremål såväl lös som fast egendom, retentionsrätten endast lös egendom samt nyttjanderätten, servituterna och reallasterna endast fast egendom. — *Panträtten* är antingen sådan, vid hvilken egendomen är handfången, eller sådan, vid hvilken den är underpant (hypotek). Lös pant är vanligen handfången (angående lös egendom såsom underpant, se anm. 1 här ofvan); fast egendom deremot vanligen underpant på grund af inteckning eller enligt 11: 2 J. B. såsom säkerhet för obetald köpeskilling (angående handfången fast pant eller s. k. införsel i fast egendom, se 9: 7 J. B. och 5: 5 U. B. samt Int. fd. § 22,5). — *Servituterna* („besvär och last, som granne af annan tola bör“, se 10: 20 och 25: 17 R. B. samt 7: 5 J. B.) indelas i personliga servituter (t. ex. intecknad jagträtt) och reala (fastighets- eller prädial-) servituter, allt efter som rättigheten tillkommer en person såsom sådan eller såsom egare till någon fastighet. I sistnämnda fall skiljer man emellan lands- och stadsservituter. Till landsservituterna räknas bl. a. rätt till väg, fädrift, vattenställe, vattens ledande eller uppdämmande, båt- och fiskeplats; till stadsservituterna skyldighet att tåla takdropp, fönster eller gluggar emot sin tomt o. s. v. De reala servituterna tillkomma vanligen vid delning eller sammandragning af jord eller genom urminnes häfd eller äro påbjudna omedelbart af lag eller byggnadsordning (legala servituter eller legala inskränkningar i eganderätten), men kunna äfven stiftas genom aftal. I de förra fallen äro de för alltid bestående, men i det sistnämnda likställas de med nyttjanderätterna, d. v. s.

---

[1] Landbos och torpares icke intecknade legorätt, likasom ock huslega i stad, hvilken ej blifvit intecknad, innefatta väl vissa sakrättsliga moment, men torde likväl hellre böra hänföras till de obligatoriska än till de sakliga rättigheternas gebit; se t. ex. N. Lassen, Den nordiske Tingsret sid. 162 ff. (Nordisk Retsencyklopædi II, Privatretten).

[2] Se sid. 151 not. 1.

deras giltighet gentemot ny egare till den servitut underkastade (tjenande) fastigheten är beroende deraf, att de blifvit intecknade, hvilket äfven utgör vilkor för beståndet af en personlig servitut. — *Reallasterna* hvila dels på offentligträttslig dels på privaträttslig grund. Till de förra höra: kronan, kommun eller enskild (t. ex. prester och klockare) tillkommande rätt till utskyld och likartad utlaga, såsom frälseränta, tomtöre, parcellafgäld eller skiftesbidrag, samt allmän tunga (de s. k. *onera publica*, såsom landsvägabyggnad, skjutsning o. dyl.) och ersättning för dess fullgörande (Int. fd. § 22,4); till de privaträttsliga reallasterna åter: rätt till afkomst eller annan förmån (sytning), som åt någon upplåtits att af fast egendom utgå och för hvilken egendomen på grund af inteckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt häftar (11: 2 J. B., Kejs. fd. d. 1 mars 1852 om bl. a. sytning samt Int. fd. § 22,3). De offentligträttsliga reallasterna hvila för alltid å fastigheterna såsom en skyldighet, hvilken hvarje egare bör fullgöra, utan att någon bevakning eller annan åtgärd från den berättigades sida erfordras. De redan förfallna prestationerna (utskyldsbeloppen) gå deremot vid utmätning af fastigheten förlorade, derest de icke före försäljningen anmälas, men fastigheten är i dess ställe underpant för tre års utskylder, hvilka, i fall de anmälas, utgå med förmånsrätt framför annan pantfordran (17: 3 J. B., 5: 26 U. L. och Int. fd. § 22,4). De privaträttsliga reallasternas (sytningens) bestånd under den i aftalet bestämda tiden är, såsom redan antyddes, beroende af inteckning eller deraf, att de utgöra vederlag för köpeskilling; men de måste vika för tidigare tillkommen pantfordran, om vid exekutiv försäljning af fastigheten köpeskillingen icke betäcker fordringen. I fall vid förnyad försäljning utan förbehåll om reallastens bestånd köpeskillingen öfverstiger fordringen jemte högst tre års ogulden ränta derå, har rättighetens innehafvare för densammas kapitalvärde, der detta kan uträknas, i fastigheten panträtt med förmånsrätt efter fordringen; och enahanda pant- och förmånsrätt har han äfven för hvad af afkomsten eller förmånen innestår oguldet, dock ej för längre tid än tre år (5: 30,2 och 38 U. L. samt Int. fd. § 22,3).

13 §.

Påstår någon, hvilken ej har sådan rätt, som i 12 § sagts, sig ega förmånsrätt till betalning ur gäldenärs egendom, vare det ej hinder för egendomens utmätande för annan gäld. Ej heller må egendoms utmätande hindras deraf, att den blifvit belagd med qvarstad eller skingringsförbud; dock bör, der annat gods finnes att tillgå, sådant företrädesvis utmätas, så vidt det lämpligen och utan förfång för utmätningssökanden kan ske.

Motiven till denna §, se vid § 12 (sista stycket).

Anmärkningar.

1. Fordringar, som icke äro förenade med pant- eller retentionsrätt, men för hvilka fordringsegaren har endast förmånsrätt till betalning vid konkurs och under vissa förutsättningar äfven vid utmätning, äro enligt finsk lag följande: *1:o* förlagslån till bruk eller fabrik; se Manuf. priv. d. 19 maj 1739, Kongl. fd. d. 24 febr. 1748, Hallordn. d. 2 april 1770, samt Förm. fd. § 3, jfd med § 20,2; *2:o* begrafnings- och bouppteckningskostnad, de fattigas andel ur dödsbo, läkarelön, läkemedel och ersättning för afliden persons föda och skötsel under hans sista sjukdom samt tjenstehjons löner; se Förm. fd. § 4, jfd m. § 20,2; *3:o* ersättning för husröta och vanhäfd; se Förm. fd. § 6, jfd m. § 20,2; *4:o* sista och löpande årets allmänna och kommunala utskylder, som ej äro beräknade för fast egendom; se Förm. fd. § 7, jfd m. § 20,2; *5:o* omyndigas hos föräldrar eller förmyndare innestående medel; se Förm. fd. § 9, jfd m. § 20,2; *6:o* kyrkors och andra stiftelsers samt kronans, allmännan inrättningars och kommuners tillgodohafvanden hos deras uppbördsmän eller kassaförvaltare; se Förm. fd. § 10, jfd m. § 20,2; samt *7:o* ersättning för skada å eller förlust af vara, som upplagts i allmänt upplagsmagasin och medel, som af dylikt magasin uppburits eller der deponerats; se Förm. fd. § 13, jfd m. § 20,2.

2. Vid utmätning för annan borgenärs fordran äro egare af ofvan uppräknade fordringar icke berättigade att utfå sina till-

godohafvanden i annat fall, än att äfven de erhållit utmätning i gäldenärens egendom; och skola deras fordringar i sådan händelse utgå ur köpeskillingen med den förmånsrätt inbördes och i förhållande till andra med pant- eller retentionsrätt förenade fordringar (se anm. 1 vid § 12), som dem enhvar enligt Förm. fd. tillkommer; se sagda fd. § 20,2. — Huru förfaras skall vid fördelning af köpeskillingen för egendom, som blifvit för fleres fordringar utmätt, när någon af borgenärerne påstått bättre förmånsrätt än utmätningen medför, ses af 6: 3—6. — Att en tidigare utmätning icke utgör hinder för ny utmätning af samma egendom, framgår af § 20,1.

14 §.

Lös egendom, som utmätes, skall af utmätningsmannen upptecknas och, om det ej är penningar eller utdömd vara, värderas; och ege utmätningsmannen, der så finnes nödigt, tillkalla sakkunnige män att vid värderingen biträda.

Anmärkningar.

1. Fartyg är lös egendom (Sjöl. § 7) och kan således af utmätningsman tagas i mät; men i fall fartyg är underpant för fordran (se anm. 1 vid § 12) och denna utsökes ur fartyget, skall detsamma af öfverexekutor, efter lagsökning, förklaras utmätt; se 2: 4 och Sjöl. § 241. — Huru helt fartyg säljes och köpeskillingen derför fördelas, ses af 5: 10 och 11, 6: 8 och Sjöl. § 15. — Byggnad eller anläggning å annans mark är äfven lös egendom; men i visst fall bör denna lags stadganden om fast egendom tillämpas äfven å sådan byggnad eller anläggning; se § 32 och Int. fd. § 2 samt anm. 2 vid § 2 detta kap. — Vidare äro fordringar och rättigheter lös egendom; se §§ 16 och 18.

2. Ang. utmätning af förut i mät taget eller med qvarstad belagdt gods, se § 20. — Huru för öfrigt förfaras skall vid utmätning af olika slag af lös egendom och af fastighet, ses af §§ 16—19 och 21. — Att utmätning af lös egendom medför pant- och förmånsrätt, ses af § 30,1. — Ang. utmätnings-

kostnadens uttagande, se 8: 3. — Om densammas förskjutande vid verkställighet af icke laga kraft vunnen dom eller utslag och äfven eljest i vissa andra fall, se 8: 6. — Betr. utmätningsmans skyldighet att vid utmätning föra protokoll m. m., se 3: 32. — Att utmätningsman bör lemna anvisning till besvär hos öfverexekutor inom tjugu dagar, räknade för gäldenären efter utmätningen och för borgenären efter det han om densamma erhöll kännedom, ses af 9: 2 och 5,2. — Klagan öfver utmätning hindrar i allmänhet ej verkställigheten; se 9: 12.

15 §.

Finnes, då utmätning skall ske, att af den tillgång, som får tagas i mät, något öfverskott utöfver verkställighetskostnaden icke är att påräkna, varde utmätning ej företagen.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 19.

Anmärkning.

Kostnaden för utmätningsförsöket skall drabba sökanden; se 8: 8.

16 §.

Är det, som utmätes, penningar eller utdömd vara eller sådan fordran, som grundas å handling, ställd till innehafvaren eller till viss man med lof för honom att låta den komma i annans hand, eller utmätes annan rättighet, som är vid viss handling bunden; då skall utmätningsmannen taga penningarna, varan eller handlingen om händer.

Ur *motiven:* „Vidkommande förfarandet vid lös egendoms utmätande, så kan utmätningen icke fylla sitt ändamål att säkert förhjelpa borgenären till betalning, med mindre densamma tillerkännes verkan att grundlägga panträtt i det utmätta. Men grundsatsen att panträtt

ej bör ega rum i lösören, som stanna i egarens värjo [1], måste vid medgifvandet af en dylik verkan åt utmätningen, så vidt möjligt, bestämma sättet för dennas verkställande. Det synes derföre nödvändigt, att vid utmätning af lös egendom godset i fråga skiljes från gäldenärens besittning eller annorledes undandrages hans förfogande eller åtminstone, der sådant ej är görligt eller lämpligtvis kan ske, så utmärkes, att den försiggångna utmätningen är för enhvar uppenbar. Men att sålunda förfares är äfven i det afseende af vigt att, enär rubbning af tydligt utmätt gods är underkastad kriminelt ansvar, ett dylikt särskiljande eller utmärkande är egnadt att förekomma den utmätta egendomens förskingring. — Ofvan antydda grundsatser äro således i 16—19 §§ tillämpade på de olika slagen af tillgång i lösegendom i enlighet med hvad hvarje egendoms beskaffenhet påkallar. I sådant afseende bör särskildt framhållas beträffande fordringar, som icke grunda sig på löpande förskrifningar, hurusom vid utmätning af sådan fordran ändamålet att betaga gäldenären möjligheten af hvarje förfogande öfver densamma icke vinnes blott derigenom, att fordringsbeviset af utmätningsmannen omhändertages eller gäldenären förbjudes att öfver fordringen förfoga. Så länge den, från hvilken fordran skall utgå, icke erhållit kunskap om den timade utmätningen, kan nämligen gäldenären uppbära fordringsbeloppet af denne. Den ifrågavarande grundsatsen har derför synts kräfva, att utmätningens fullbordande i detta fall erfordrar förbuds meddelande åt den betalningsskyldige att till gäldenären gifva ut den utmätta fordringen".

Anmärkning.

Ang. uppteckning och värdering af det utmätta m. m., se § 14 jemte anm. — Att utdömd vara, som utmätes, bör på gäldenärens bekostnad fortskaffas till betalningsstället, ses af 8: 3. — Om längre tid i stad för kungörande af auktion å fordran eller rättighet, se 5: 7. — Betr. förskrifning, ställd till innehafvaren eller till viss man med lof för honom att låta den komma i annans hand, se Prom. fd. §§ 12 och 13. — Vexel är äfven att anses såsom sådan förskrifning; likaså invisningar (checker) såvidt de äro orderpapper, obligationer, ränte- och dividendkuponger samt biljetter, inträdeskort och lottsedlar. — Till handlingar, vid hvilka rättigheter äro bundna, hänföras bl. a. till order ställdt konnässement samt af allmänt upplagsmagasin utfärdadt upplags-

[1] Att lös egendom dock i särskilda fall kan vara underpant för fordran, ses af anm. 1 vid § 12. *Utg.*

bevis och warrant äfvensom aktiebref. Lifränte- och lifförsäkringsbref, som äro hvarken innehafvare- eller orderpapper, utan s. k. legitimationspapper, torde deremot icke höra hit, enär åtminstone vinstandelar vanligen utbetalas till lifränte- eller lifförsäkringstagaren, äfven om denne icke vidare är innehafvare af brefvet; se anm. 1 och 2 vid § 3. Rätt till lifränta och till lifförsäkringsbelopp lärer förty, likasom ock förfallna vinstandelar och lifränteposter, böra utmätas såsom i § 18 säges. Detsamma gäller äfven tillgodohafvande i sparbank, enär sparbanksbok är ett legitimations-, men icke innehafvare- eller orderpapper.

17 §.

Lösören, som utmätas, skola, der de ej, efter ty nedan sägs, föras från stället, derstädes sättas i förvar under utmätningsmannens försegling eller, om han finner det i brist af tjenliga förvaringsrum eller af annan orsak ej lämpligen kunna ske, med hans insegel eller skriftligt anslag eller på annat sätt så utmärkas, att uppenbart synes att godset blifvit utmätt. Anses det utmätta ej kunna med säkerhet lemnas på stället under gäldenärens tillsyn, låte utmätningsmannen det af annan der vårdas eller till annat ställe föras, om så ske kan och borgenären förskjuter den för godsets vård eller flyttning nödiga kostnad.

Motiven till denna §, se vid § 16.

Anmärkning.

Ang. uppteckning och värdering m. m., se § 14 jemte anm. — Till lösören räknas alla andra slag af lös egendom utom penningar, varor, värdepapper, fordringar, rättigheter och fartyg; jfr 5: 7. — Förskjuten kostnad för godsets vård skall uttagas hos gäldenären; se 8: 3.

18 §.

Skall annan fordran utmätas, än i 16 § är nämnd, tage utmätningsmannen i förvar handling, som tjenar till bevis om fordringen, der sådan handling finnes att tillgå, och teckne i protokollet förbud för den, från hvilken fordringen skall utgå, att gifva något deraf ut till annan än utmätningsmannen eller den, till hvilken i följd af utmätningen gäldenärens rätt kan komma att öfvergå; och varde sedan utdrag ur protokollet genom utmätningsmannens försorg tillstäldt den, hvilken förbudet skall meddelas; vare dock borgenären pligtig att, der utmätningsmannen det äskar, kostnaden för förbudets delgifvande förskjuta. Är den, hvilken förbudet skall delgifvas, utom landet, ankomme å borgenären sjelf att delgifvandet besörja.

Hvad här är sagdt om fordran gälle ock om annan, i 16 § icke nämnd rättighet, på grund hvaraf något skall till gäldenären utgöras.

Motiven härtill, se vid § 16.

Anmärkningar.

1. Utmätning enligt denna § är icke fullbordad, förr än protokollet tillstälts den, som förbudet skall meddelas; jfr anm. 2 vid § 6. Tiden för klagan öfver utmätningen räknas dock för gäldenären från den dag, då utmätningen hos honom verkstäldes; se 9: 2; men auktion å det utmätta får ej utlysas förr än förbudet skett; se 5: 7.

2. Mom. 1 handlar om utmätning af fordran, som icke är bunden vid viss handling (icke-löpande förskrifning) och hvilken således kan grundas äfven på muntligt aftal. Hit höra ock förfallna lifränteposter (sytning) och förfallet lifförsäkringsbelopp samt vinstandelar (dividender) ur bolag, de sistnämnda dock endast så vidt de stå att lyftas utan kupong (ang. ränte-

och dividendkuponger, se anm. vid § 16); vidare löne- och pensionsbelopp, som innestå olyftade för tiden före sista betalningstermin, samt tillgodohafvande i sparbank (se anm. vid § 16). — Till de i mom. 2 nämnda rättigheter, hvilka icke äro bundna vid viss handling, hänföras rätt till lifränta och rätt till lifförsäkringsbelopp, aflöning och pension, som ej innestår för längre tid än efter senaste betalningstermin, samt i allmänhet alla andra rättigheter, som kunna öfverlåtas, utom de i § 16 nämnda.

3. Ang. rätt till lifränta och rätt till lifförsäkringsbelopp, se § 3 jemte anm. 1 och 2, samt anm. vid § 16. — Betr. utmätning af lön eller pension, se § 6 jemte anm. 1 och 2. — Att rättighet, som icke kan öfverlåtas, ej må utmätas, ses af § 9,2 jemte anm. — Ang. uppteckning och värdering af det utmätta samt verkan af utmätningen m. m., se § 14 och hänvisningarna i anm. 2 vid samma §. — Förskjuten kostnad för förbudets delgifvande skall uttagas hos gäldenären, se 8: 3.

19 §.

Utmätes gäldenärs egendom, som finnes i annans besittning, varde innehafvaren meddeladt förbud att egendomen utlemna till förfång för den, till hvilken i följd af utmätningen gäldenärens rätt kan komma att öfvergå.

Se *motiven* vid § 16.

Anmärkning.

Ang. uppteckning och värdering af det utmätta m. m., se § 14 och hänvisningarna i anm. 2 vid samma §. — Att utmätning ej får ske till förfång för annans rätt, ses af § 9. — Betr. utmätning af pantsatt och retineradt gods, se § 12 jemte anm. — Ang. förbudet och dess meddelande, jfr § 18.

20 §.

Skall utmätning för en fordran ske å gods, som redan är för annan fordran utmätt, vare vid senare

utmätningen ej af nöden, att godset ånyo upptecknas, värderas eller förseglas.

Hvad nu är sagdt gälle ock om utmätning af gods, som förut är belagdt med qvarstad för fordran.

Anmärkning.

Att, der qvarstad sker å visst gods, som någon innehar och hvartill annan påstår bättre rätt, värdering icke är af nöden såsom vid qvarstad för fordran, ses af 7: 5,1. — Ang. förfarandet vid fördelning af köpeskillingen för det utmätta, då pant- eller retentionsrättshafvare eller flere utmätningssökande konkurrera om betalning, se 6: 3—6, jfda m. Förm. fd. § 20,2.

21 §.

Utmätes fast egendom, teckne utmätningsmannen i protokollet förklaring att egendomen blifvit utmätt; och skall utmätningsmannen, der egendomen är å landet samt försäljning deraf, efter ty i 5 kap. sägs, icke bör ske å sjelfva egendomen, upprätta beskrifning och värdering öfver densamma. Om värderingen gälle hvad förut om värdering af lös egendom är sagdt. Utmätas flere landsfastigheter på en gång, och skola de säljas annorstädes än på någon af egendomarna, varde de hvar för sig beskrifna och värderade.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Utmätes fast egendom, skall utmätningsmannen upprätta beskrifning och värdering deröfver; och gälle om värderingen hvad förut om värdering af lös egendom är sagdt. Utmätas flera egendomar på en gång; varde de hvar för sig beskrifna och värderade.

„Hinna beskrifningen och värderingen icke utföras å den dag, då utmätningen vidtagit, eller kunna de af annan orsak ej genast verkställas, ege dock utmätningsmannen afsluta utmätningen utan hinder deraf, att beskrifning och värdering ännu ej försiggått, men vare pligtig att så snart ske kan dem utföra“.

I den nådiga *propositionen* lydde §:n såsom mom. 1 i lagberedningens förslag.

Ur *motiven:* „Då fast egendom utmätes, bör väl den beskrifning och värdering deröfver, som är behöflig både för utmätningsmannen sjelf och för blifvande spekulanter, såvidt möjligt uppgöras i sammanhang med sjelfva utmätningsförrättningen. Men med hänsyn till den tidsutdrägt, som ofta kan för sagda ämdamål kräfvas, äfvensom dertill att de rättsliga verkningarna af utmätning vidtaga först med förrättningens slutförande, bör utmätningens fullbordan icke göras beroende af att beskrifningens och värderingens upprättande redan försiggått, så mycket mindre som ifrågavarande tillgörande i de fall, då öfverexekutor i sammanhang med pröfningen af lagsökningsmål förklarat fast egendom utmätt, sjelffallet måste ega rum först efter det berörda utlåtande meddelats“.

De uti denna samt §§ 22 och 23 vidtagna ändringarna motiveras af *lagutskottet* sålunda:

„I afvikelse från det som för närvarande gäller, har nådiga propositionen uppstält såsom grundsats att beskrifning och värdering af utmätt fast egendom städse skall verkställas af utmätningsman. Härigenom synas dock de med fastighets exekutiva försäljning förenade omgångar och kostnader hafva stegrats utöfver hvad förhållandena oundgängligen påkalla. Onekligen torde nämligen nyttan af beskrifning och värdering med afseende å fast egendom å landet, som säljes å sjelfva egendomen, i regeln vara jemförelsevis ringa, enär hugade spekulanter på lägenheten vanligen ega tillfälle att utan större svårighet å stället inhemta nödiga upplysningar. Och enahanda synes fallet äfven vara vid försäljning af fastighet i stad. Då härtill kommer att de sjelfbestående jordlägenheterna i många delar af landet öfverhufvud äro små och ej utan men för kreditförhållandena kunna belastas med alltför dryga kostnader af nu antydda beskaffenhet; att särskildt i vissa trakter af landet ej sällan ett större antal lägenheter på en gång kunna dömas i mät, exempelvis för oguldna utskylder, utan att dock någon försäljning, i följd af mellankommen betalning, i många fall sedermera eger rum, och att enahanda förhållande i fråga om utmätningens bristande fullbordan genom exekutiv försäljning framdeles måste förutses blifva ganska vanligt i anledning af lagförslagets bestämningar om lägsta bud vid sådan försäljning, synas nådiga propositionens stadganden i 21—23 §§ om obligatorisk beskrifning och värdering af utmätt fastighet stöta på alltför stora betänkligheter för att kunna utan ändring godkännas.

„Utskottet har fördenskull trott sig ega anledning att härutinnan i hufvudsak återgå till den nu gällande lagstiftningens grundsatser i ämnet och förty föreslagit, att beskrifning och värdering af utmätt fast egendom å landet ej behöfver ega rum, då försäljningen sker å sjelfva

egendomen, samt ej heller då flera fastigheter inom samma öfverexekutors område utmätas på engång och försäljningen eger rum på någon af lägenheterna, enär jemväl i detta fall svårigheterna för vederbörande spekulanter att inhemta nödiga upplysningar angående de öfriga fastigheterna, hvilka i regeln kunna förutses utgöra delar af en gemensamt bebrukad egendomskomplex, ej torde blifva alltför stora. För de jemförelsevis sällan förekommande fall, då flera på större afstånd från hvarandra belägna landsfastigheter gå i en försäljning å någon af lägenheterna, synes omsorgen att hafva nödiga upplysningar tillgängliga för vederbörande utan olägenhet kunna ombetros åt det privata intresset. Hvad åter beträffar utmätt fastighet i stad qvarstår obligatorisk beskrifning och värdering deraf enligt utskottets förslag endast i de tvifvelsutan sällan förekommande fall, att sådan fastighet skall gå i en försäljning med fast egendom å landet; och betingas detta undantag af de i 5 kap. 15 § ingående stadganden om stället för auktions förrättande i dylika fall, hvilka föreskrifter utskottet, såsom ändamålsenliga, ej velat rubba.

„Utöfver dessa förändringar har utskottet i 21 § tillagt en bestämning derom att utmätningsman, då fast egendom af honom utmätes, eger i protokollet teckna förklaring att egendomen blifvit utmätt, hvarigenom ej blott den fördel vunnits att tidpunkten för utmätningens fullbordan i slika fall blifvit tydligen utmärkt, utan ock likformighet ernåtts med hvad i detta afseende enligt 2 kap. 17 § gäller, då öfverexekutor förordnar om fastighets utmätning“.

Anmärkningar.

1. Ang. utmätningsmans befogenhet att, direkte och utan föregående ansökning hos öfverexekutor, utmäta fast egendom, se Inl. sid. 20. — Huru fast egendom, som på grund af inteckning eller eljest är underpant för fordran, af öfverexekutor efter lagsökning förklaras utmätt, ses af 2: 2 och 17,2 jemte anm. — Vid utmätning, som af *utmätningsman* verkställes, bör beskrifning och värdering öfver egendomen upprättas endast *1:o* i fall landsfastighet skall säljas å landskansliet eller *2:o* å annat ställe i orten än sjelfva fastigheten, eller *3:o* om flera landsfastigheter utmätas på en gång och försäljningen icke skall ske å någon af dem. Gäldenären eger att vid utmätningen uppgifva auktionsställe; men underlåter han detta, eller uppgifver han annat ställe i orten än sjelfva egendomen, eller om de, som ega nämna auktionsställe, äro flere och desse ej kunna förena sig derom, så eger öfverexekutor bestämma auktionsstället (5: 13). Häraf föl-

jer, att utmätningsmannen i dessa fall icke kan verkställa beskrifningen och värderingen i sammanhang med utmätningen, utan bör underställa frågan om auktionsstället öfverexekutors afgörande; och först sedan, i fall detta innehåller att auktionen skall hållas annorstädes än å sjelfva fastigheten, åligger honom att beskrifva och värdera densamma; se § 27. — Om flera fastigheter utmätas på en gång, skola de gå i en försäljning, d. v. s. säljas vid samma auktionstillfälle; se 5: 36. — I fall flera fastigheter utmätas för samma fordran (intecknad eller icke) af skilda utmätningsmän inom samma öfverexekutors område, och den gemensamme egaren bestämmer, att auktionen skall hållas å någon af fastigheterna, så står det honom eller annan sakegare öppet att sjelf föranstalta om fastigheternas beskrifvande och värderande (jfr lagutskottets utläggning här ofvan). Att detta dock icke gäller om lands- och stadsfastigheter, som för samma fordran utmätts, framgår af 5: 15, jfd med § 22 i detta kap. I detta säkerligen sällsynta fall bör nämligen hvardera utmätningsmannen verkställa beskrifning och värdering, emedan auktionsställets bestämmande icke ankommer å egaren, utan kan bero af fastigheternas värde i förhållande till hvarandra.

2. Ang. ordningsföljden för utmätning af lös och fast egendom, se § 2. — Hvad som är fast egendom finnes angifvet i anm. 2 vid § 2. — Betr. utmätningsmans skyldighet att vid utmätning föra protokoll m. m., se 3: 32. — Om beskrifning och värdering af lös egendom, se § 14. — Att anvisning bör lemnas till anförande hos öfverexekutor af besvär öfver utmätningen inom tjugu dagar, räknade för gäldenären efter utmätningen och för borgenären efter det han om densamma erhöll kännedom, ses af 9: 2 och 5,2. — Klagan öfver utmätningen hindrar ej verkställighetens fortgång, såframt ej öfverexekutor annorledes förordnar; se 9: 12. — Utmätningsmannen bör affordra gäldenären hans eganderätts- m. fl. handlingar samt genast hos öfverexekutor anmäla om den verkstälda utmätningen, äfvensom, i fall auktionen skall förrättas af öfverexekutor eller utmätningsmannen icke är behörig att verkställa auktionen, insända protokollet jemte beskrifningen och värderingen samt eganderätts- och öfriga handlingar till den, som skall hålla auktion; se §§

23 och 27 samt 5: 16. — Inom hvilken tid försäljningen bör ske, ses af 6: 23. — Om utmätningsmannens skyldighet att genast till domaren eller rätten insända bevis öfver utmätningen, se § 28. — På yrkande af borgenären skall utmätningsmannen sjelf uppbära eller tillsätta syssloman att uppbära afrad, hyra och ränta af fastigheten samt kungöra vederbörande förbud att utgifva sådan afkomst till annan än utmätningsmannen eller sysslomannen; se § 24,1. — Ang. rättsverkan af fast egendoms utmätande, se § 30,2 samt 7: 3,2 och 8,3 jemte anm. vid dessa §§.

22 §.

Har öfverexekutor enligt 2 kap. 17 § förklarat fast egendom på landet utmätt, och bör ej försäljningen ske å sjelfva egendomen, låte han den af utmätningsmannen beskrifvas och värderas. Lag samma vare om fast egendom i stad, der den enligt 5 kap. 15 § bör gå i en försäljning med fastighet på landet.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Har — — — fast egendom utmätt, låte — — — värderas“.

Se *motiven* och *lagutskottets* yttrande vid § 21.

Anmärkning.

Hvar försäljning af landsfastighet bör ske, ses af 5: 13. — Instrumentet öfver beskrifningen och värderingen eger borgenären hos öfverexekutor uttaga, men de gäldenären dervid affordrade eganderätts- m. fl. handlingar bör borgenären icke omhänderfå; se § 23 jemte anm. 2. — Se för öfrigt § 21 jemte anm. 1, anm. 2 vid 2: 17 samt anm. 1 vid 5: 15.

23 §.

Då fast egendom af utmätningsman tages i mät, så ock då beskrifning och värdering af dylik egendom enligt 22 § på öfverexekutors anmodan af utmätningsman upprättas, affordre han gäldenären

de handlingar, som visa dennes eganderätt eller tjena till upplysning om servitut, nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån, som skall af egendomen utgå. Har öfverexekutor förklarat fast egendom utmätt, och är beskrifning och värdering ej af nöden, ankomme å utmätningsmannen i orten att förberörda handlingar gäldenären affordra.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Då beskrifning och värdering af fast egendom enligt 21 och 22 §§ af utmätningsman — — — utgå“.

Ang. skälen för den vidtagna ändringen, se *lagutskottets* yttrande vid § 21.

Anmärkningar.

1. Handlingar, hvarom här är fråga, äro sådana som tjena till bevis om rättigheter af sakrättslig natur, hvilka förty böra vid försäljningen iakttagas sålunda, att de utan särskild anmälan från rättighetens innehafvares sida af auktionsförrättaren upptagas i borgenärsförteckningen (5: 26). Kontrakt angående nyttjanderätt (landbo- eller torpkontrakt) eller rätt till sytning eller annan förmån, som icke blifvit intecknad och för hvilken fastigheten ej heller eljest häftar, böra följaktligen icke till dylika handlingar. Upplysning angående panträtt för obetald köpeskilling vinnes ur eganderättshandlingar (köpebref, lagfartsprotokoll), men beträffande intecknad panträtt ur gravationsbevis, som auktionsförrättaren enligt 5: 17 bör anskaffa af domaren eller rätten. Hvad i öfrig nu nämnd utredning ännu brister, skall auktionsförrättaren likaledes från domaren eller rätten införskaffa. — Ang. sakrätt m. m., se anm. 5 vid 4: 12.

2. Utmätningsman, som på öfverexekutors anmodan upprättat beskrifning och värdering och dervid omhänderfått gäldenärens eganderätts- och andra handlingar, bör insända dessa jemte instrumentet öfver värderingen till öfverexekutor, i fall auktionen skall af denne förrättas, men i händelse utmätningsmannen sjelf kommer att verkställa auktionen (5: 12 och 13), eger han insända endast instrumentet, men behålla de nämnda

handlingarna till dess borgenären med utslaget och instrumentet anmäler sig till erhållande af försäljning. — Beskrifning och värdering är ej af nöden, då landsfastighet skall säljas å sjelfva stället och ej heller vid förestående försäljning af stadsfastighet (utom då sådan fastighet bör säljas på en gång med fastighet på landet); se § 22, jfd med 5: 13 och 15. Om nu i dessa fall utmätningsmannen i orten, å hvilken det ankommer att affordra gäldenären eganderätts- m. fl. handlingar, icke är behörig att förrätta auktionen (extra utmätningsman för visst område på landet enligt 1: 5, stadsfogde eller magistratsledamot enligt 1: 6,2), eger auktionsförrättaren (kronofogden eller magistraten) anmoda utmätningsmannen att på antydt sätt införskaffa dessa handlingar. Äro fastigheterna åter belägna inom skilda härad, och bör försäljningen ske å någon af fastigheterna, i hvilket fall beskrifning och värdering icke heller erfordras (jfr § 21), så åligger det den kronofogde, som har att förrätta auktionen, att om handlingarnas affordrande anmoda utmätningsmannen i det eller de andra häraden.

24 §.

Har utmätning af fast egendom skett, skall, der borgenär det yrkar, afrad, hyra eller ränta, som af egendomen faller till dess den varder såld, uppbäras af utmätningsmannen eller af syssloman, som af honom förordnas. Utmätningsmannen kungöre utan dröjsmål den, hvilken betalningsskyldigheten åligger, förbud att utgifva något till annan än utmätningsmannen eller sysslomannen.

Då öfverexekutor förklarat egendomen utmätt, skall han, der borgenär det yrkar, tillsätta syssloman, som afkomsten uppbär, och låta förbud kungöras som nu är sagdt.

Utmätningsman eller syssloman, som har att uppbära afkomst af egendomen, ege, der afkomsten

ej inflyter, föra den talan, hvartill gäldenären sjelf i ty fall vore berättigad.

Ur *motiven:* „Ehuruväl den panträtt, som utmätning för borgenären medför i fastighet[1], jemväl omfattar allt hvad till denna hör, synes det af praktiska skäl, eller emedan det i allmänhet måste vara fördelaktigast för borgenären att gäldenären förblifver i förvaltningen af egendomen intills denna varder såld och af köparen tillträdd, böra medgifvas gäldenären att intill nyssagda tidpunkt, mot förpligtelse att förvalta egendomen, begagna och tillgodogöra sig densammas förmåner, men detta endast till husbehof[2]. Ett annat förhållande eger dock rum med sådan inkomst, som särskildt faller af egendomen, såsom afrad, hyra eller ränta, och hvilken fördenskull kan af annan uppbäras utan att gäldenären störes i sin besittning af fastigheten. Denna inkomst bör följaktligen genom utmätningsmannens försorg tillvaratagas[3] för att i sammanhang med köpeskillingen fördelas. Men skulle gäldenären befinnas vanvårda egendomen, så bör han af öfverexekutor — ty på utmätningsmannen kan pröfningen häraf ej få ankomma — skiljas från förvaltningen och denna uppdragas särskild, af öfverexekutor tillförordnad syssloman“[3].

Anmärkningar.

1. Sjelfva rättigheten att uppbära afrad, hyra eller ränta, som af fast egendom faller, åtföljer alltid fastigheten såsom ett dess tillbehör (pertinens) och inbegripes således äfven i utmätning af denna; deremot är redan förfallen, men icke uppburen afrad, hyra eller ränta en egarens fordran, hvilken icke vidare tillhör fastigheten, utan kan särskildt utmätas såsom annan lös egendom i den ordning, som i § 18 föreskrifves; se § 29,2; jfr ock 7: 3,1. Hvad här stadgas gäller följaktligen endast sådan afrad, hyra eller ränta, som efter utmätning af fastigheten förfaller till betalning. — Att inteckningshafvare i afrad, hyra och ränta tillkommer enahanda rätt, som i sjelfva fastigheten, ses af Int. fd. § 18,2.

---

[1] Enligt lagberedningens senare, i den nådiga propositionen och af Ständerna äfven omfattade mening, medför icke utmätning af fast egendom panträtt; se § 30,2 jemte anm. 2, och sid. 21 not. 1. *Utg.*

[2] Se § 25. *Utg.*

[3] Dock endast om sådant af borgenären yrkas. *Utg.*

2. Emedan utmätt fast egendom enligt § 30,2 står under förbud att säljas eller skingras, gäller förbudet äfven afrad, hyra eller ränta, som deraf faller. Men om skäl är att befara att gäldenären öfverlåter afkomsten eller använder densamma utöfver hvad till fastighetens förvaltning erfordras, skall den, på borgenärens yrkande, uppbäras af utmätningsmannen eller af syssloman, hvilket kan sägas innefatta qvarstad; jfr 7: 3,1 — Öfver *utmätningsmannens* förordnande af syssloman eger den missnöjde hos öfverexekutor anföra klagan, hvilken ej är inskränkt till viss tid; se 9: 1 och 5,1. — I anledning af borgenärs yrkande, att syssloman må af *öfverexekutor* förordnas, bör gäldenären (utom möjligen i brådskande fall) höras. Ang. tillgången dervid, se 7: 18 och 19. — Förordnandet bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1 och 4 samt 3: 18. — Sysslomannen, likasom ock utmätningsmannen, då denne icke kommer att verkställa auktionen, bör före auktionsförhandlingen (5: 19 och 24) till auktionsförrättaren redovisa för hvad han uppburit. Om afraden m. m. utgår i varor, böra dessa derförinnan förvandlas i penningar. — Behållen afkomst tages i beräkning vid fastställandet af lägsta antagliga anbudet och fördelas jemte köpeskillingen för fastigheten; se 5: 28,2 och 6: 9,2.

25 §.

Å utmätt fast egendom må ej skog eller annan förmån af egaren utöfver husbehof begagnas.

Är fara att egendomen af egaren genom vanvård eller annorledes försämras, ege öfverexekutor, der borgenär det påstår, förordna syssloman att egendomen om händer taga och förvalta; dock vare i ty fall borgenären pligtig att förskjuta den kostnad, som för egendomens förvaltning kan vara nödig.

Se *motiven* vid § 24.

Anmärkningar.

1. Till fast egendom hör allt hvad å densamma växer eller i jorden ingår, såsom mull, lera, sand, sten, malm o. dyl., äfvensom all annan fastigheten tillkommande förmån, såsom *rätt* till afrad, hyra eller ränta (föreg. §), samt servitutsrättigheter å annan fastighet (anm. 5 vid 4: 12); vidare å fastigheten befintliga byggnader, utom de, som tillkommit endast för tillfälligt ändamål (t. ex. väderqvarnar, lusthus och skjul) eller hvilka annan än egaren för sin räkning uppfört; kartor och byggnadsritningar samt andra urkunder, som röra fastigheten och tillhöra egaren, brandredskap och andra liknande tillbehör, för fastigheten beredda och å densamma upplagda byggnadsämnen, samt å jordbrukslägenhet befintligt och egaren tillhörigt samt för lägenhetens närmaste behof afsedt foder, bränsle och gödsel. Till byggnad hör allt, som deri är golf- eller väggfast eller inmuradt, samt dörrar med lås och nycklar, fönster, spjell och annat dylikt, som icke kan från byggnaden skiljas, utan att den del, hvarvid det är fästadt, väsentligen skadas eller blir ofullständigt [1]. — Att det, som till fastighet hör, ej må tagas i mät annorledes än genom utmätning af sjelfva fastigheten eller, der gäldenären har endast nyttjanderätt, genom utmätning af nyttjanderätten, ses af § 29,2 och anm. 1 vid § 24.

2. Öfver borgenärs yrkande om förordnande af syssloman bör gäldenären (utom möjligen i synnerligen brådskande fall) höras. Ang. tillgången härvid, se 7: 18 och 19. — Förordnandet bör åtföljas af anvisning till besvär i hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1 och 4 samt 3: 18. — Syssloman, som förordnas att omhändertaga och förvalta utmätt fast egendom, bör före auktionsförhandlingen (5: 19 och 24) till auktionsförrättaren redovisa för sin förvaltning. — Inteckningshafvare tillkommer i afrad, hyra och ränta samt afkomst från jorden enahanda rätt, som i sjelfva fastigheten, så vidt afgälden eller afkomsten icke blifvit till fastighetens nytta använd eller till dess förvaltning

[1] Se lagberedningens förslag till lag angående ny lydelse af särskilda rum i ärfda-, jorda- och rättegångsbalkarne, 1 kap. J. B. jemte motiv.

åtgått; se Int. fd. § 18,2. — Behållen afkomst (afkastning) fördelas jemte köpeskillingen för fastigheten; se 6: 9,2.

26 §.

Öfverlåter någon sin fasta egendom till annan, må, innan nye egaren sökt lagfart, öfverlåtelsen icke utgöra hinder för egendomens utmätande för förre egarens gäld.

Sökes å öfverlåtelse, som före utmätning skett, lagfart sist å det ting eller, i stad, å den allmänna rättegångsdag för lagfartsärenden, som näst efter trettio dagar från utmätningen infaller; då gånge utmätningen åter, såframt ej fordran, som utsökes, är i egendomen intecknad eller eljest sådan att, efter ty i lag i öfrigt stadgas, egendomen derför häftar, ändå att den kommit ur gäldenärens hand; vare dock nye egaren pligtig att hos den, å hvilken förrättandet af auktion å egendomen ankommer, om öfverlåtelsen anmäla och sin åtkomsthandling i hufvudskrift eller besannad afskrift uppte. Har, innan tiden för sökande af lagfart gått till ända, anmälan skett eller öfverlåtelsen eljest blifvit för auktionsförrättaren kunnig, låte han med vidare verkställighet anstå till dess sig visat, om lagfart sökes.

Varder öfverlåtelsen af nye egaren anmäld först efter det egendomen blifvit såld, vare försäljningen emot honom gällande, ändå att lagfart sökts eller sökes inom tid som förut är sagd; och anvise auktionsförrättaren honom att sin rätt till köpeskillingen vid fördelning deraf bevaka.

I *lagberedningens* förslag lydde denna § lika, utom att tiden, inom hvilken lagfart borde af ny egare sökas, var bestämd till det ting eller den rättegångsdag, som näst efter fjorton dagar från utmätningen infölle.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „I 26 § göres den grundsats gällande, att öfverlåtelse af fast egendom icke i och för sig, utan endast i fall lagfart å öfverlåtelsen inom viss, stadgad tid sökes, hindrar egendomens utmätande för förre egarens gäld. Ett dylikt stadgande är nämligen enligt beredningens tanke välbehöfligt för att helst i någon mån motverka de ej sällan förekommande fingerade öfverlåtelserna, hvilka uppgöras blott för att förekomma fastighetens tagande i mät för egarens förbindelser. Antagandet af omförmälda grundsats borde ej heller möta några betänkligheter, då densamma ju redan länge egt giltighet i afseende å inteckning[1], och utmätning ej mindre än inteckning medför panträtt för borgenären[2], samt då framför allt köpare af fastighet kan säkerställa sig för all våda i förevarande hänseende genom att ansöka om lagfart inom den enligt beredningens tanke alldeles tillräckliga tid, honom i sådant afseende medgifves. Att för nyssnämnda ändamål en annorlunda bestämd tid föreslagits än den, som i allmänhet för lagfarts sökande är föreskrifven, har skett i syfte att förebygga, det i sådana fall, då utmätning af fastighet egt rum någon kortare tid efter det fastigheten till annan öfverlåtits, utmätningsfrågan till men för alla sakegare hölles alltför länge sväfvande. Då fastighet efter skedd, men ännu icke lagfaren öfverlåtelse tagits i mät, bör det vidare åligga nye egaren, hvilken icke kan stanna i okunnighet härom, att om öfverlåtelsen anmäla hos den, å hvilken förrättandet af auktion å egendomen ankommer, på det auktionen emellertid må inställas. I händelse nämligen sådan anmälan icke göres och auktionsförrättaren ej heller på annat sätt erhållit kännedom om öfverlåtelsen, kommer han att verkställa försäljning af egendomen, och denna försäljning blifver då nödvändigtvis gällande mot nyssnämnde egare, hvilken endast har för sig öppet att bevaka sin rätt till köpeskillingen, när fördelning deraf eger rum“.

Anmärkningar.

1. Hvad i denna § stadgas gäller egareombyte endast på grund af öfverlåtelse, d. v. s. köp, skifte (byte) eller gåfva, men icke på grund af arf, testamente eller giftorätt, hvilka fång enligt gällande lag icke behöfva lagfaras. — Ang. U. L:s stadganden,

---

[1] Se Int. fd. § 17,1. *Utg.*

[2] Se dock sid. 170 not. 1. *Utg.*

hvilka afse skyddande af tredje mans rätt till fast egendom, se anm. 3 vid § 10.

2. Utom för intecknad fordran är fast egendom underpant äfven för obetald köpeskilling intill dess „laga stånd åkommer“ samt för kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld och likartad utlaga för tre år; se 11: 2 och 17: 3 J. B. samt Int. fd. § 22,2 och 4. — Å hvem förrättandet af auktionen ankommer, ses af 5: 12. — Ny egare till fastigheten, som anmält om öfverlåtelsen först efter det densamma blifvit såld, är, såframt han sökt eller söker lagfart inom här föreskrifven tid, berättigad till hela köpeskillingen, utom den del deraf, som kan tillkomma intecknings- eller öfrige panthafvare; och är härvid att märka, att utmätningen icke medför panträtt; se § 30,2.

3. Om fast egendom af öfverexekutor förklarats utmätt, äro föreskrifterna i denna § icke tillämpliga, enär fastigheten då är intecknad eller eljest underpant för den utsökta fordringen. Om dock, medan lagsökningen är hos öfverexekutor anhängig, styrkes att öfverlåtelse af fastigheten lagfarits, skall nye egaren höras; se 2: 2.

27 §.

Utmätningsmannen åligger att, då fast egendom blifvit tagen i mät, genast anmäla det hos öfverexekutor och tillika, om gäldenären vid utmätningen uppgifvit auktionsställe, såsom i 5 kap. 13 § sägs, gifva det tillkänna.

Anmärkning.

Här föreskrifna anmälan erfordras till förebyggande af den kollision, som skulle uppkomma, derest öfverexekutor enligt 2: 17,2 förklarade en fastighet, som redan blifvit af utmätningsman tagen i mät, för annan fordran utmätt och dervid måhända utsatte annat auktionsställe än det vid utmätningen uppgifna. — Ang. utmätningsförrättarens skyldighet att till domaren eller rätten insända bevis om utmätningen, se § 28. — Betr. hans ålig-

gande att i vissa fall till särskild auktionsförrättare öfversända utmätningsprotokollet m. m., se 5: 16.

28 §.

Har fast egendom blifvit utmätt, vare utmätningsmannen pligtig att genast, å landet till domaren och i stad till rätten, insända bevis om utmätningen, upptagande den utmätta fastighetens namn och nummer, gäldenärens och borgenärens namn och hemvist, beloppet af den fordran, hvarför utmätningen skett, samt af hvem och när den handling, hvarå verkställigheten grundas, är utfärdad.

Är registreradt finskt fartyg utmätt, gälle om registermyndighetens underrättande hvad i 26 § af förordningen om skeppsregister finnes stadgadt.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Har — — — skett, af hvem och när verkställighetshandlingen är utfärdad samt dagen då utmätningen slutförts".

I den nådiga *propositionen* lydde momentet lika som i lagberedningens förslag, utom att orden „samt — — — slutförts" uteslutits.

Ur *motiven:* „Hvad i 28 § föreskrifves om skyldighet för utmätningsman att, genast efter det utmätning af fast egendom skett, å landet till domaren och i stad till rätten insända bevis derom, är enligt beredningens tanke ovilkorligen påkalladt af nödvändigheten att bereda en dylik exekutiv åtgärd publicitet. I sådant syfte föreslår beredningen nämligen jemväl införande i inteckningsförordningen af ett stadgande derom, att öfver sålunda anmälda utmätningar skall hållas särskild längd och att inkommet utmätningsbevis efter föredragning i rätten skall intagas i inteckningsprotokollet. Ty då en utmätning konstituerar pant- och förmånsrätt[1] och således kan komma att utöfva inverkan på tredje mans rätt, bör det för enhvar göras möjligt att förskaffa sig kännedom huruvida utmätning tilläfventyrs öfvergått en fastighet".

---

[1] Enligt lagberedningens senare förslag, hvilket äfven funnit uttryck i den nådiga propositionen och lagen, medför icke utmätning af fast egendom pant- eller förmånsrätt; se 30,2 och sid. 21 not. 1. *Utg.*

Anmärkningar.

1. Med lägenhetens nummer förstås ej blott dess jordeboksnummer utan ock, i fall densamma utgör del af ett helt jordebokshemman, den särskilda nummer en sådan del har i jordregistret (t. ex. N:o 12[7]); se § 30 i Kejs. fd. angående delning af jordlägenheter. — Ang. rättsverkan af fast egendoms utmätande, se § 30,2 samt 7: 3,2 och 8,3. — Om öfverexekutors motsvarande skyldighet, då han förklarat fast egendom utmätt, se 2: 25. — Betr. domarens och rättens åligganden i anledning af anmälan om utmätning m. m. af fast egendom, se Int. fd. § 31. — Ang. utmätningsmans skyldighet att hos öfverexekutor anmäla om utmätning, se § 27. — Betr. hans åliggande att i vissa fall till särskild auktionsförrättare öfversända utmätningsprotokollet m. m., se 5: 16.

2. § 26 i Kejs. fd. d. 11 nov. 1889 om skeppsregister innehåller bl. a. att, då registreradt fartyg utmätes, derom skall i skeppsregistret anmärkas, samt att utmätningsförrättaren åligger om utmätningen ofördröjligen underrätta såväl registermyndigheten som alla inteckningshafvare. — Ang. öfverexekutors motsvarande skyldighet, då han förklarat fartyg utmätt, se 2: 25. — Betr. försäljning af utmätt fartyg och fördelning af köpeskillingen, se 5: 10 och 11, 6: 8 och 21,2 samt Sjöl. § 15.

29 §.

Vid utmätning af hus, tomt, jord eller vattenverk, eller af nyttjanderätt dertill, må ej ett från annat så söndras, att det, som öfver är, varder för gäldenären onyttigt.

Rätt till afrad, hyra eller ränta, växande gröda, växande skog eller annat, som till fast egendom hör, må ej tagas i mät annorledes än genom utmätning af egendomen eller, der gäldenären har blott nyttjanderätt och denna får i mät tagas, genom utmätning af nyttjanderätten. Är grödan mogen,

och underlåter gäldenären att den afberga, gånge den dock i mät; och ege utmätningsmannen afbergandet föranstalta. Afrad, hyra eller ränta, som förfallit till betalning, varde utmätt såsom annan fordran.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Växande gröda — — — nyttjanderätt, genom — — — föranstalta".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse, utom att sista satsen saknades.

Motiven till denna § (hvarför växande gröda ej bör få utmätas) äro intagna uti Inl. sid. 20.

Anmärkning.

Att rätt till afrad, hyra eller ränta alltid åtföljer fast egendom såsom pertinens dertill, men redan förfallen afrad m. m. är en fastighetsegarens personliga fordran, är framhållet äfven i anm. 1 vid § 24. — Inteckningshafvare tillkommer i afrad, hyra och ränta enahanda rätt, som i sjelfva fastigheten; se Int. fd. § 18,2. — Hvad till fast egendom hör, finnes närmare angifvet i anm. 1 vid § 25. — Endast sådan nyttjanderätt, som kan öfverlåtas, får tagas i mät; se § 9 jemte anm. — Kostnaden för afbergande af utmätt mogen gröda uttages ur densammas värde, men behöfver i allmänhet icke, vid verkställighet af laga kraft egande dom, af borgenären förskjutas; se 8: 3 och 6.

30 §.

Då utmätning af lös egendom så skett, som i 14 § och 16, 17, 18, 19 eller 20 § är föreskrifvet, njute borgenär panträtt i det utmätta, så ock förmånsrätt efter ty derom är särskildt stadgadt. Går utmätningen åter, vare pant- och förmånsrätten förfallen.

Fast egendom, som förklarats utmätt, stånde under förbud att säljas eller skingras såsom i 7 kap. sägs.

Kan verkställigheten icke slutföras, förty att gäldenärens bo blifvit afträdt till borgenärernes förnöjande, gälle hvad för sådant fall finnes föreskrifvet.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Då utmätning så skett, som — — — 20 § om lös egendom samt i 21 § om fast egendom är föreskrifvet — — — förfallen.

„Kan — — — föreskrifvet".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse i öfrigt, utom att mom. 2 lydde: „Fast egendom, som enligt 21 § utmätts, stånde — — — sägs".

Emedan fast egendom bör stå under förbud att säljas eller skingras ej blott då utmätningsman, utan äfven när öfverexekutor förklarat egendomen utmätt, har mom. 2, på förslag af *lagutskottet*, erhållit sin häraf påkallade förändrade lydelse.

Anmärkningar.

1. Utmätning af lös egendom måste, för att vara laglig och medföra pant- och förmånsrätt, ske i den ordning, som föreskrifves såväl i § 14 som i någon af §§ 16—20. Om sålunda t. ex. lösören blifvit upptecknade och värderade enligt § 14, men icke satta i förvar eller under försegling eller annat märke, såsom i § 17 föreskrifves, är utmätningen icke laglig. — Om den förmånsrätt utmätning af lös egendom medför, se Förm. fd. § 8. — Huru förfaras skall vid fördelningen af köpeskillingen för utmätt egendom (utom fartyg och gods i fartyg), när någon af borgenärerne enligt Förm. fd. § 20,2 påstått bättre förmånsrätt än utmätningen medför, eller när någon på grund af pant- eller retentionsrätt yrkar betalning, ses af 6: 3—6. — Om pant- och retentionsrätt, se § 12 jemte anm. 1 och 5.

2. Verkan af utmätt fast egendoms ställande under skingringsförbud är, att egendomen, medan den står under sådant förbud, icke får, utom i några undantagsfall, intecknas och ej i någon händelse öfverlåtas (säljas, bytas eller bortgifvas), samt att emellertid meddelad inteckning eller skedd öfverlåtelse är utan verkan. Denna rättsverkan inträder omedelbart genom utmätningen gentemot gäldenären och hvar och en annan, som derom bevisligen eger kännedom; men om någon i god tro, d. v. s. utan kännedom om utmätningen, åtkommit egendomen eller deri

vunnit inteckning, innan anteckning om utmätningen (på grund af det enligt 2: 25 eller § 28 i detta kap. insända bevis) skett hos domaren eller rätten, såsom i § 31 Int. fd. föreskrifves, så står en sådan åtkomst eller inteckning fast. Sedan utmätningen vunnit antydda publicitet, kan deremot ej ens god tro åberopas. Se härom vidare 7: 3,2 jemte anm. 2, och 7: 8,3; se ock sid. 176 not 1.

3. Att rätt till afrad, hyra eller ränta, växande gröda, växande skog och annat, som till fast egendom hör, inbegripas under fastighetens utmätning och således äfven stå under förbud att säljas eller skingras, följer af § 29,2, jfd med §§ 24 och 25. — Hvad till fast egendom hör, angifves närmare i anm. 1 vid § 25. — I hvad mån gäldenären är berättigad att använda utmätt fastighets tillhörigheter och förvalta fastigheten, ses af § 25. Se härom ock motiven vid § 24 och anm. 2 vid samma §.

4. Om fast egendom, fartyg eller gods i fartyg förklarats utmätt för intecknad eller eljest panträtt egande fordran, så kan och bör verkställigheten alltid slutföras utan afseende å konkurs i egarens bo; se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3 samt Förm. fd. § 1,2 äfvensom Inl. sid. 39 ff. — Är fast egendom, fartyg eller gods i fartyg taget i mät för fordran, som *icke* är förenad med panträtt, eller har annan lös egendom utmätts, och uppstår derefter konkurs, så skall utmätningsmannens befattning med egendomen upphöra, d. v. s. han bör öfverlemna densamma åt gode männen eller sysslomännen, utom i fall auktion å fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg redan blifvit kungjord, i hvilken händelse försäljningen (äfven uppgörandet af borgenärsförteckningen) och köpeskillingsfördelningen bör utan hinder af konkursen försiggå i vanlig ordning; och skall sedan öfverskottet af köpeskillingen (d. v. s. efter afdrag af lönebelopp, utskylder, panträtt egande fordringar och utmätningskostnader) samt således äfven den del deraf, som eljest bort tillkomma utmätningssökanden, af auktionsförrättaren öfverlemnas till gode männen eller sysslomännen i konkursen, hvarur utmätningssökanden, efter bevakning, eger utfå sitt tillgodohafvande; se Konk. st. § 10,2 jemte anm. 2; jfr ock Int. fd. § 22,2—4, anm. 2 och 3 vid 5: 26, samt 5: 10.

31 §.

Har rätt till lifränta eller till annan för gäldenärs lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst blifvit utmätt, och varder den icke genom försäljning eller annorledes i penningar förvandlad, vare utmätningen gällande för allt hvad derefter och intill dess fordringen blifver gulden ur den tillgång utfaller. Tillkommer borgenären ränta, skall hvad deraf intill första betalningen upplupit läggas till hufvudstolen och vidare ränteberäkning afstanna; det som i räntan brister, sedan förstnämda ränta och hufvudstolen blifvit guldna, varde ock ur den utmätta tillgången borgenären godtgjordt.

Uppstår i gäldenärens bo konkurs, upphöre all verkan af utmätningen.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Har — — — sedan hufvudstolen blifvit gulden, varde — — — godtgjordt".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Att rätt till lifränta ej må tagas i mät, så länge annan ostridig tillgång finnes, ses af § 3. — Ang. sytnings egenskap af lifränta, se anm. 1 vid § 3. — Under hvad vilkor rätt till lifränta får utmätas, ses af § 7,1. — Huru sådan rättighet utmätes, ses af § 18,2. — På öfverenskommelse emellan borgenären och gäldenären beror, om rättigheten genom auktion eller på annat sätt skall förvandlas i penningar; träffas ej sådan öfverenskommelse, eger utmätningsmannen förordna syssloman att, så länge utmätningen enligt denna § är gällande, uppbära lifräntan (sytningen); se 5: 4. — I fall lifränte- (sytnings-) tagare saknar utväg till nödtorftigt uppehälle, bör han likasom hvarje annan utblottad gäldenär få vid utmätningen, men icke sedan vidare, undantaga af i huset befintligt förråd äfvensom arbetsredskap och lösören, såsom i § 5,2 är sagdt.

32 §.

Eger någon å annans grund anläggning, hvarmed icke får lagfaras, och är denna med inteckning besvärad, gälle om sådan anläggning hvad i denna lag stadgas om fast egendom, dock att föreskrifterna i 26 § icke äro derå tillämpliga.

Ur *motiven:* „Såsom föremål för inteckning nämner gällande förordning i ämnet, bland annat, äfven sådan, af en eller flere byggnader å annans grund bestående anläggning, som med grundegarens bifall tillkommit och jemte besittningsrätten till grunden kan utan hans hörande till annan öfverlåtas. Ehuruväl förordningen räknar dylika anläggningar till fastigheter, synes dock detta kunna gälla endast i fråga om inteckning, enär lagen eljest anser anläggning å annans grund, på några få undantag när (t. ex. byggnad på ofri tomt i stad), för lös egendom, hvilken sålunda icke kan vara underkastad föreskrifterna om lagfart, arfvejord, börd m. m. Emellertid torde, vid jemförelse emellan åberopade förordning och Kejs. förordningen af den 23 juli 1868 angående försäljning af utmätt fast egendom å landet, böra slutas, att äfven ofvan nämnda slag af anläggningar, såframt de äro besvärade med inteckning, böra i fråga om utmätning och exekutiv försäljning underligga de stadganden, som i antydt afseende gälla om fast egendom. Då en sådan likställighet i sjelfva verket synes stå i öfverensstämmelse dermed, att dylik anläggning upptagits i inteckningsprotokollet såsom sjelfständigt pantobjekt, har en föreskrift härom ansetts böra få i förslaget inflyta“.

Anmärkning.

Ang. här nämnd anläggning, se Int. fd. § 2 och anm. 2 vid § 2 detta kap. — Sådan intecknad anläggning säljes och köpeskillingen derför fördelas såsom i 5 och 6 kap. stadgas i fråga om fast egendom, hvaraf följer att stadgandena angående uppgörande af borgenärsförteckning, fastställande af lägsta antagliga anbudet och öfvertagande af intecknad fordrans hufvudstol äro vid försäljningen af dylik anläggning tillämpliga.

5 Kap.

Om utmätt egendoms förvandlande i penningar.

Ur *motiven:* „Detta kapitel innehåller samtliga stadganden om huru den till gäldande af utdömdt penningebelopp hos gäldenären utpantade egendom skall till penningar förvandlas. Denna tillgångs beskaffenhet af lös egendom eller fastighet betingar skilda föreskrifter beträffande hvardera slaget; och enär fartyg och gods i fartyg, ehuru lös egendom, i följd af de olika panträtter, som kunna vara deri gällande, måste i nu förevarande afseende behandlas på ett sätt, som i mycket liknar förfarandet vid fast egendoms försäljning, har kapitlets innehåll härigenom erhållit sin naturliga anordning, sålunda att, oberäknadt kapitlets första och sista paragrafer, hvilka hänföra sig till alla slag af egendom, stadgandena angående lös egendom stälts främst (2—9 §§), föreskrifterna rörande fartyg och gods i fartyg derefter (10 och 11 §§) samt sist upptagits stadgandena angående fast egendom (12— 52 §§)".

1 §.

Är annan egendom än penningar eller utdömd vara tagen i mät, och går ej utmätningen i följd af mellankommen betalning eller af annan orsak åter; då skall det utmätta genom offentlig auktion säljas, så vidt ej nedan annorlunda sägs.

Huru med utmätt egendom skall förfaras, i fall konkurs i gäldenärens bo uppstått, derom är särskildt stadgadt.

Anmärkning.

Ang. ordningen och sättet för erhållande af verkställighet å dom eller utslag, hvarigenom skyldighet att gälda penningar eller varor blifvit den tappande ålagd, se 3: 2,1, 7 och 17,1. — Är det, som utdömts, penningar, och finnas ej sådana, skall annan egendom utmätas och förvandlas i penningar; men om utdömd vara icke finnes, och särskild föreskrift saknas, att den i sådant fall skall gäldas med penningar, eger vidare verkställig-

het icke rum; se 4: 1. — Att klagan öfver utmätning ej hindrar verkställighetens fortgång, så vidt ej annorledes af öfverexekutor förordnas, ses af 9: 12. — Undantag från regeln att utmätt egendom skall säljas å auktion, se §§ 2—5. — Utmätningsmans befattning med utmätt egendom upphör, om konkurs i gäldenärens bo uppstått, utom i vissa fall; se Konk. st. § 10,2 och 3 samt anm. 4 vid 4: 30.

2 §.

Utmätta guld- och silfversaker, hvilkas metallvärde utan svårighet kan utrönas, må ej under det värde genom auktion säljas, der godset utan större kostnad kan till så högt pris under hand å orten föryttras.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Utmätta — — — kostnad kan af utmätningsmannen under hand eller genom utmätningsman å annan ort till så högt pris föryttras. Ej heller må obligationer eller andra värdepapper, som i allmänna rörelsen äro gångbara, under sitt i bankinrättning gällande pris säljas".

Ur *motiven:* „Alldenstund ett strängt fasthållande vid nu gällande regel att utmätt egendoms förvandlande till penningar alltid och ovilkorligen skall ske genom försäljning å offentlig auktion komme, i fråga om de i 2—5 §§ nämnda slagen af egendom, att utan gagn för borgenären lända gäldenären till märklig skada, har undantag från sagda regel ansetts böra för sådan egendom under vissa förutsättningar medgifvas.

„Hvad först beträffar föremål af guld eller silfver, så står deras metallvärde så nära penningens och är, åtminstone i de flesta fall, så lätt att vid försäljning under hand erhålla, att desammas bortauktionerande under detta värde i allmänhet ej bort tillåtas. Endast för den händelse, att guldets eller silfrets värde icke kan utan svårighet utrönas (t. ex. ej annorlunda än genom att, då den ädla metallen förekommer förenad med annat ämne, åtskilja dem begge), eller att omgången vid godsets försäljande under hand eller å annan ort skulle medföra alltför stor kostnad i förhållande till dess värde — hvarom allt utmätningsmannen på förhand bör göra sig underrättad — har försäljning å auktion äfven till ett lägre pris icke kunnat förbjudas. Då vidare allmänt gångbara obligationers och andra dylika pappers [1] värde

[1] Se § 3. *Utg.*

å hvarje tid angifves af det pris, hvarför sådana papper af bankinrättning inköpas, och en slik inrättnings anlitande för ändamålet, äfven om den ej funnes på nära håll, icke kan kräfva nämnvärd utgift, bör försäljning af utmätta värdepapper under sagda pris icke i någon händelse få ega rum. Utbjudande å auktion skall dock i alla nu afsedda fall försökas, enär högre pris sålunda tilläfventyrs erhålles".

Den i §:n vidtagna ändring och senare satsens afskiljande till skild § motiveras af *lagutskottet* sålunda: „På samma gång utskottet erkänner det berättigade uti att från den i förevarande kapitel faststälda allmänna regeln om utmätt egendoms förvandlande i penningar genom försäljning på offentlig auktion göra undantag under vissa omständigheter bland annat för i mät tagna föremål af guld eller silfver, hvilkas metallvärde åtminstone i de flesta fall är lätt att vid försäljning under hand erhålla, anser utskottet dock att det, med hänsigt till förhållandena i landet, vore alltför betungande och förenadt med svårigheter för vederbörande utmätningsmän samt äfven eljest mindre lämpligt att, för den händelse utmätta guld- och silfversaker vid auktion ej betingade sig ett metallvärdet motsvarande pris, åhvälfva ej mindre utmätningsmannen att söka sälja dylik egendom å annan ort, än äfven utmätningsman derstädes att för sådant ändamål lemna handräckning, utan borde det få ankomma å gäldenären eller borgenären att, der de finna sin fördel sådant fordra, söka å annan ort erhålla intresserad köpare. Utskottet har förty omformulerat 2 § derhän att utmätta guld- och silfversaker ej få säljas genom auktion under metallvärdet, der detta utan svårighet kan utrönas och godset utan större kostnad kan till så högt pris under hand å orten föryttras.

„Emedan utskottet, på skäl, som nedan anföras, från lagförslaget uteslutit 3 § i detta kapitel uti den nådiga propositionen, har utskottet, till undvikande af förändring utaf öfriga paragrafers i kapitlet nummerföljd, som, i anseende till de i lagförslaget ofta återkommande hänvisningarna från en paragraf till en annan, komme att medföra olägenhet, afskiljt senare meningen i 2 § till en särskild § med nummer 3".

Anmärkning.

Utmätningsmans åliggande i afseende å försäljning af guld- och silfversaker är sålunda, att först taga reda på guldets eller silfrets metallvärde, sedan bjuda sakerna vilkorligen till salu åt någon på orten, som uppköper dylik metall (t. ex. guldsmed), vidare utbjuda dem på auktion, samt slutligen, i fall metallvärdet dervid ej erhålles, sälja dem under hand (d. v. s. utan auktion) åt den, som utfäst sig att erlägga ett detta värde motsva-

rande eller högre pris. På landet, hvarest uppköpare af guld eller silfver vanligen icke finnas, är ifrågavarande stadgande sällan tillämpligt.

3 §[1].

Obligationer och andra värdepapper, som i allmänna rörelsen äro gångbara, må ej under sitt i bankinrättning gällande pris säljas.

Se *motiven* vid § 2.

Anmärkning.

Till värdepapper, som äro i allmänna rörelsen gångbara, räknas bl. a. aktiebref med börsvärde. — Ang. ordningsföljden och sättet

---

[1] Innehållet af denna § ingick i 2 § af lagberedningens förslag, men afskildes till en särskild § i stället för den af Ständerna ur propositionen uteslutna 3 §, hvilken i *beredningens* förslag hade följande lydelse: „Är fordran, som gäldenären hos annan eger, utmätt, må den ej, om gäldenären det bestrider, å auktion säljas; men borgenären vare i ty fall berättigad att fordringen såsom reda penningar eller till indrifvande emot redovisning öfvertaga. Gör borgenären det ej inom två veckor efter det han genom utmätningsmannen underrättats, att försäljning ej får ske, eller har borgenären, sedan han emottagit fordringen till indrifning, inom tre månader derefter åter afsagt sig sådan rätt, gånge utmätningen af den fordran åter, borgenären dock obetaget att vinna utmätning i annat gäldenärens gods“.

I den nådiga *propositionen* lydde § 3 sålunda:

„Är — — — inom fyra veckor derefter — — — gods. Har borgenären, sedan han till indrifvande öfvertagit fordran, försummat gäldenärens rätt, gälde all skada.

„Är den utmätta fordringen beroende af vilkor eller har den längre förfallotid än tre månader, ege dock öfverexekutor, på borgenärens begäran, förordna att fordringen må genom auktion eller på annat sätt i penningar förvandlas“.

Ur *motiven:* „På sätt erfarenheten nogsamt visat, måste fordringar, som säljas exekutivt, ofta bortslumpas till underpris. Detta förhållande har sin naturliga förklaring deri, att de omständigheter, som betinga möjligheten och lättheten att indrifva en fordran och hvilka således väsentligen bestämma dess värde, ingalunda alltid kunna vara kända af en auktionsmenighet. Fordringars försäljande å auktion har förty i lagförslaget ansetts böra göras beroende deraf, att gäldenären, som eger fordringen och bättre än någon annan kan bedöma dess

för utmätning af obligationer m. m., se 4: 2, 3, 16 och 18 jemte anm. vid dessa lagrum.

---

värde, icke uttryckligen motsätter sig försäljningen. Har gäldenären deremot bestridt denna, så synes såväl hans som utmätningssökandens fördel blifva bäst tillgodosedd, om — då ju fordringens indrifvande ej kan åhvälfvas utmätningsmannen — sökanden berättigas att antingen öfvertaga fordringen såsom reda penningar, i hvilket fall han har att, såsom vid annan kontant liqvid, genast lemna tillbaka det belopp, hvarmed den öfvertagna fordringen tilläfventyrs öfverskjuter hans eget tillgodohafvande, eller ock omhänderfå densamma i afseende å indrifning, då han är skyldig att till gäldenären redovisa för det som inflyter. Men vill utmätningssökanden hvarken på det ena eller andra sättet tillgodogöra sig fordringen, eller har han, efter gjordt förbehåll att få indrifva densamma, afsagt sig denna rätt, emedan indrifvandet visat sig vara förenadt med oförutsedda omgångar och svårigheter, eller af annan orsak, så bör utmätningen af fordringen återgå. Då gäldenären i sådan händelse icke undgår fortfarande ansvarighet för sin gäld och äfventyret att för densamma ånyo hemsökas med utmätning, bör detta vara egnadt att afhålla honom från att utan ett verkligt intresse motsätta sig fordringens försäljande å auktion".

Lagutskottet: „De i 3 § uti den nådiga propositionen ingående stadgandena om förfarandet då fordran utmätts, som gäldenär eger hos annan, hafva, såsom framgår af motiverna till lagberedningens i hufvudsak likalydande lagförslag i denna del, upptagits för att förekomma att dylik fordran emot gäldenärens vilja genom exekutiv försäljning bortslumpades till underpris. Enligt utskottets mening skulle dock rättigheten för gäldenären att motsätta sig fordringens försäljande på auktion, hvarigenom han i många fall kunde draga undan borgenären sin måhända enda tillgång, icke väl sammangå med borgenärens naturliga rätt att för sin fordran hos gäldenären njuta betalning ur hans egendom, samt borgenären obehörigen uppehållas i denna sin rätt, om han, för att få till godo göra sig gäldenärens ifrågavarande fordran, först vore tvungen att besörja om dess indrifvande, hvilket ofta kunde taga åratal i anspråk. Med afseende härå och då, enligt hvad erfarenheten visat, fordringars försäljande å auktion till underpris förekommer förnämligast vid realisering af konkursbos tillgångar, men bestämningarna i denna § lika litet som utsökningslagens öfriga stadganden om utmätt lösegendoms försäljning blefve tillämpliga å sådan realisering, har utskottet trott rättvisans kraf bättre tillgodoses, om för utmätt fordran icke, såsom i nådiga propositionen skett, göres undantag från den i 1 § af kapitlet uttalade allmänna regeln att i mät tagen egendom skall säljas genom offentlig auktion; och har utskottet förty ifrån lagförslaget uteslutit 3 § i propositionen".

4 §.

Har rätt till lifränta eller till annan för gäldenärens lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst blifvit utmätt, och hafva ej borgenären och gäldenären öfverenskommit om tillgångens säljande genom auktion eller förvandlande på annat sätt i penningar; förordne utmätningsmannen syssloman att, så länge utmätningen enligt 4 kap. 31 § är gällande, uppbära räntan eller inkomsten i den mån den utfaller samt hålla densamma borgenären tillhanda.

Ur *motiven*: „En tillgång, som består i rätt till lifränta eller till annan för gäldenärens lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst, är till sin natur så litet säljbar som möjligt, i synnerhet i exekutiv väg. Den kan icke såsom annan egendom betalas med sitt verkliga värde, emedan detta ej låter sig beräknas. Ovissheten om gäldenärens lifstid gör affären för en inropare till ett fullkomligt hasardspel, der insatsen måste blifva ytterst ringa. Knapt nog någon annan än den, som skall utbetala lifräntan (sytningen), kan rimligtvis spekulera derpå, och han skall säkert ej försumma det tillfälle, som merändels erbjöde sig att för en spottpenning köpa sig fri från fullgörandet af sin förbindelse. För gäldenären, lifräntetagaren, blifver skadan stor och obotlig. Äfven borgenärens fördel måste blifva ringa, då rättigheten på en gång slumpas bort till vanpris, hvaremot han med något tålamod kunnat fullt utfå sin fordran. Är fordringen t. ex. ej större än att den kunnat betalas med par års lifräntemedel, vore det stridande mot all rättvisa och billighet, om gäldenären på detta sätt frånhändes en rättighet, af hvilken han eljest haft att påräkna bergning för sin återstående lifstid och hvilken ofta är det enda, som tryggar honom mot armod. Förslaget innehåller förty, att då rätt till lifränta eller annan dermed jemförlig förmån tagits i mät och annat sätt för realiseringen deraf ej emellan borgenären och gäldenären öfverenskommits, så bör, i analogi med hvad enligt 4 kap. 24 § och 7 kap. 7 § gäller om utmätning eller qvarstad å afrad, hyra eller ränta af fast egendom, en syssloman tillsättas att uppbära de inflytande medlen och hålla dem borgenären tillhanda. Utmätningsmannen kan nämligen icke på obestämd tid betungas med uppbörd och redovisning af dylika medel“.

Anmärkning.

Utmätningsmannen åligger icke att söka förmå borgenären och gäldenären till öfverenskommelse om rättighetens försäljande eller förvandlande i penningar på annat sätt, utan bör, i fall dylik öfverenskommelse ej visas, omedelbart förordna syssloman. När detta skett, är utmätningsmannen berättigad att från sitt diarium afföra ärendet såsom slutfördt. — Öfver förordnandet, som bör ingå i utmätningsprotokollet (3: 32), eger den missnöjde hos öfverexekutor anföra klagan, hvilken ej är inskränkt till viss tid; se 9: 1 och 5,1. — Sysslomannen är pligtig att redovisa till gäldenären; och om lifräntan (sytningen) utgår i varor, bör han föranstalta om dessas försäljning på det för gäldenären fördelaktigaste sätt. — Att rätt till lifränta ej må tagas i mät, så länge annan ostridig tillgång finnes, ses af 4: 3. — Ang. sytnings egenskap af lifränta, se anm. 1 vid samma §. — Under hvad vilkor rätt till lifränta får utmätas, ses af 4: 7,1. — Huru lifränta utmätes, se 4: 18,2. — Utmätt rätt till lifränta m. m. är gällande för allt hvad derur utfaller intill dess fordringen blifver gulden; se 4: 31. — Ang. utblottad gäldenärs rätt till undantag vid utmätning, se 4: 5,2 samt anm. vid 4: 31.

5 §.

Är rättighet till lifförsäkringsbelopp utmätt, må ej försäljning deraf ske, men borgenären njute, med den förmånsrätt utmätning medför, betalning ur de belopp, som inom tre år på försäkringen tilläfventyrs utfalla. Förfaller ej försäkringsbeloppet till betalning eller eger ej återköp rum inom nämnda tid, upphöre all verkan af utmätningen.

Försäkringsbeloppets omsättning till afgiftsfri försäkring må ej under sagda tid gäldenären förmenas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Är — — — förmånsrätt innehafvare af lös pant tillkommer, betalning ur det belopp, — — — utfaller. Förfaller — — — utmätningen“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Hvad nyss blifvit sagdt om möjligheten att på förhand beräkna värdet af en rättighet till lifränta, gäller ock om rätt till lifförsäkringsbelopp. Försäljandet af en sådan rättighet skulle likaledes tillskynda gäldenären en svår och obillig förlust, hvilken dessutom komme att tungt drabba hans efterlefvande familj och öfriga rättsinnehafvare. Den kredit, gäldenären i lifstiden på grund af sitt i insigt och arbetskraft bestående kapital kunde med tillhjelp af lifförsäkringen förskaffa sig, skulle i förtid förspillas, och hans eljest kanske säkra förhoppning att vid sitt frånfälle efterlemna en tillgång, tillräcklig till fordringsegarenes förnöjande och till betryggande af familjens utkomst blefve med ens gäckad. För att förekomma allt detta och tillika stärka förtroendet till lifförsäkringsväsendet, hvars stora betydelse i antydda afseenden ännu icke i vårt land — om ock dess anlitande visat sig vara i tilltagande — synes hafva tillvunnit sig tillbörligt erkännande, har det ansetts lämpligt föreskrifva, att en i mät tagen lifförsäkring icke får användas till borgenärens förnöjande i annat fall, än då densamma i följd af gäldenärens död utfaller eller vid frivillig återförsäljning till försäkringsgifvaren betalas med sitt för tiden enligt antagna grunder beräknade s. k. matematiska värde. Då borgenären vid tiden för den sålunda skeende realisationen fortfarande tillgodonjuter den pant- och förmånsrätt, utmätningen enligt lag medför, torde hans rätt vara tillbörligen beaktad. Men likasom rätt till lifränta, enligt 4 kap. 7 §, icke får utmätas, om lifräntan första gången utfaller senare än tre år efter utmätningsförrättningen, bör utmätningsmannen ej heller åhvälfvas skyldighet att under en obestämd eller alltför lång tid förvara och ansvara för en utmätt lifförsäkringspolis. Förslaget innehåller förty att, i fall lifförsäkringen ej inom likaledes tre år förfallit till betalning eller blifvit återköpt, all verkan af utmätningen skall upphöra. Detta hindrar naturligtvis icke att borgenären, om gäldenären vid förnyad utmätning ej eger annan ostridig tillgång än samma lifförsäkring (jfr 4 kap. 3 §), åter kan erhålla utmätning deri“.

Anmärkning.

Ang. återköp (återförsäljning) af lifförsäkring; se motiven här ofvan. — Emedan rätt till lifförsäkringsbelopp ej får utmätas, så länge annan ostridig tillgång finnes (4: 3), och gäldenären förty ofta måste sakna tillgång att erlägga förfallande afgifter (premier), så stadgar senare mom. af §:n, att han bör vara berättigad att i eget och borgenärens intresse förekomma lifförsäkringsaftalets upphäfvande genom att omsätta försäkringsbeloppet till afgiftsfri försäkring eller med andra ord köpa s. k. fripolis, på grund

hvaraf försäkringen vid gäldenärens död utfaller till ett, efter de de redan inbetalta premierna uträknadt lägre belopp än det, hvarå den ursprungliga försäkringspolisen lydde. I stället för denna kommer då fripolisen att stå under utmätning. — Ang. sättet för utmätning af rätt till lifförsäkringsbelopp, se 4: 18,2 jemte anm. 3, samt anm. vid 4: 16. — Utmätning af lös egendom medför pant- och förmånsrätt; se 4: 30,1 och Int. fd. § 8.

6 §.

Skall lös egendom säljas, låte utmätningsmannen tid och ställe för auktionen kungöras i försäljningsortens kyrka samt i tidning, som i samma ort utkommer, så ock på annat lämpligt sätt, efter ty af gäldenär eller borgenär äskas eller af omständigheterna eljest påkallas.

Är egendom, som skall säljas, af beskaffenhet att den ej, utan att förstöras eller väsentligen försämras, kan förvaras under den tid, som för auktionens kungörande i ofvan stadgad ordning erfordras, ege utmätningsmannen låta kungöra försäljningen på annat sätt, som finnes lämpligt.

Anmärkning.

Ang. kungörelsetiden, se § 7. — Om försäljningssättet, se § 8. — Betr. betalningen af auktionsinropen, se § 9. — Att, om lös egendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse, utmätts på grund af underrätts icke laga kraft egande dom eller belagts med qvarstad, densamma får försäljas innan domen vunnit laga kraft eller öfver rättsanspråket blifvit dömdt, ses af 3: 7,1 och 7: 6. — Ang. särskildt försäljning af fartyg och gods i fartyg, se § 10. — Inom hvilken tid utmätning och försäljning af lös egendom bör vara verkstäld, ses af 6: 20 och 21.

7 §.

Kungörelse om auktion å lösören skall ske i stad minst åtta och på landet minst fjorton dagar innan auktionen hålles, der ej i fall, som i 6 § 2 mom. sagts, kortare tid för kungörandet finnes nödig. Auktion å fordran eller rättighet skall jemväl i stad kungöras minst fjorton dagar förut och må ej, der förbud enligt 4 kap. 18 § skall meddelas, utlysas förr än förbudet skett.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Kungörelse — — — ske minst åtta dagar innan — — — skall kungöras — — — skett".

Ur *motiven:* „Den tid, som bör förflyta mellan kungörandet af en auktion å utmätta lösören och sjelfva auktionen, har i allmänhet blifvit bestämd till åtta dagar, men för auktion å fordran eller rättighet har en något längre kungörelsetid ansetts nödig, på det spekulanterne må ega tillräckligt rådrum att göra sig underrättade om fordringens eller rättighetens värde och dennas försäljande till vanpris sålunda i möjligaste måtto kunde förekommas".

Lagutskottet: „Då det både för borgenären och för gäldenären är af vigt att försäljningen af utmätt egendom inbringar högsta möjliga belopp, måste den tid, som bör förflyta emellan kungörandet af en auktion å dylik egendom och sjelfva auktionen, bestämmas så lång att kännedomen om den stundande försäljningen kan vinna nödig spridning bland vederbörande spekulanter. Emedan den i omförmäldt afseende i 7 § af den nådiga propositionen utsatta tiden af minst åtta dagar för lösören af utskottet ansetts vara för kort på landet, der kungörande på två söndagar ofta, såsom t. ex. menförestid, kan vara af behofvet påkalladt, har utskottet derför förlängt denna tid för landet till minst fjorton dagar".

Anmärkning.

Ang. sättet för kungörandet, se § 6. — Se för öfrigt hänvisningarna i anm. vid samma §.

8 §.

Utmätt lös egendom skall i uppslag säljas. De yppersta varor skola så länge sparas, att mesta

folket är samladt. Då så mycket af det utmätta godset blifvit såldt, att gälden, hvarför utmätning skett, så ock verkställighetskostnaden kan af det sålda fullt godtgöras, upphöre försäljningen.

Anmärkning.

Klagan öfver utmätningsmans förfarande vid auktion å lös egendom är ej inskränkt till viss tid; se 9: 1 och 5,1.

9 §.

Varder lös egendom ej genast af köparen betald, och vill ej utmätningsmannen på eget äfventyr lemna anstånd, gånge hvad inropadt är under nytt utrop.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Varde — — — utmätningsmannen, på eget ansvar för redovisnings afgifvande inom behörig tid, lemna — — — utrop".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Vid auktion å utmätt lös egendom måste regeln vara, att inropen genast kontant betalas, enär eljest förvecklingar i fråga om redovisningen kunde vållas. Men emedan ett högre pris ofta ernås, om betalningen framskjutes helst några dagar, har utmätningsmannen ej bort förmenas att åt känd köpare lemna kort anstånd, utan att sådant likväl må inverka på hans skyldighet att inom stadgad tid tillhandahålla borgenären liqvid. Försummar inroparen att inom anståndstiden fullgöra sin betalningsskyldighet, kan utmätningsmannen, som efter bästa förstånd och i alla parters intresse beviljat anståndet, billigtvis ej behöfva stå äfventyret af ett sämre resultat vid den förnyade försäljningen, för hvilken sjelffallet utmätningsmannen ej heller bör få tillgodoräkna sig någon skild ersättning".

Anmärkning.

Lagberedningens förslag innefattade, såsom äfven af motiven framgår, att, i fall utmätningsmannen lemnade ansånd, han väl vore skyldig att inom föreskrifven tid redovisa för köpeskillingen, men deremot icke, i händelse vid förnyad försäljning er-

hölles ett lägre pris än vid den första, ansvarig för skilnaden. Enligt §:ns nuvarande lydelse skall utmätningsmannen stå äfven detta äfventyr. — Att utmätningsmannen bör tillhandahålla borgenären betalning för hans fordran inom fjorton dagar efter den dag, då anståndet lemnades, såsom hade penningarna då influtit, ses af 6: 1,1.

10 §.

Skall fartyg eller gods i fartyg säljas, varde auktionen förrättad, å landet af kronofogden och i stad af magistraten.

Försäljningen skall kungöras såsom i 241 § sjölagen är stadgadt, samt kungörelsen jemväl tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före försäljningen, införas i tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer; och bör kungörelsen tillika innehålla, att de borgenärer, hvilka, ändå att de ej vunnit inteckning eller utmätning, ega rätt till betalning ur det utmätta, hafva att sådant före utropet hos auktionsförrättaren anmäla; anskaffe han ock, der fartyg skall säljas, nödigt utdrag ur fartygets upplägg i skeppsregistret samt underrätte om försäljningen särskildt inteckningshafvare, hvilkas boningsorter äro kände.

Innan utropet vidtager och sedan sakegarene fått andraga hvad de till bevakande af sin rätt akta nödigt, uppgöre auktionsförrättaren förteckning öfver alla fordringar, hvilka på grund af utmätning eller inteckning eller ock annan panträtt, som blifvit anmäld, böra ur köpeskillingen, så långt den förslår, utgå, samt bekräfte förteckningen med sin underskrift.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Skall — — — stad af öfverexekutor eller, der Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande är öfverexekutor för staden, af magistraten.

„Försäljningen — — — der helt fartyg — — — kände.

„Innan — — — underskrift“.

I den nådiga *propositionen* var §:n lika lydande med lagberedningens förslag i öfrigt, utom att ur mom. 1 uteslutits orden „öfverexekutor eller, der Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande är öfverexekutor för staden, af“.

Motiven till denna § äro delvis intagna uti Inl. sid. 21. Derutöfver framhåller lagberedningen hurusom i §:n föreskrifves, i likhet med hvad om fastighetsauktion i § 21 af detta kapitel finnes stadgadt, att kungörelsen om auktion å fartyg eller gods i fartyg bör innehålla en erinran om hvad borgenärerne hafva att iakttaga för bevarande af sin rätt, och att inteckningshafvare skola erhålla särskild underrättelse om försäljningen, för hvilket ändamål auktionsförrättaren före auktionen bör anskaffa utdrag ur fartygets upplägg i skeppsregistret, hvarest de i fartyget gällande inteckningarna äro upptagna, äfvensom att, af delvis enahanda skäl som de, hvilka gälla i afseende å fast egendom, efter försiggången förhandling emellan borgenärerne en fullständig borgenärsförteckning skall uppgöras, hvilken, af förrättningsmannen undertecknad, sedan lägges till grund för köpeskillingens fördelande.

Den af *Ständerna* i mom. 2 vidtagna ändring motiveras sålunda: „Den i propositionen föreslagna anordningen beträffande ej mindre exekutiv försäljning af fartygs del än de fordringsanspråk, som medföra pant- och förmånsrätt i fartyg utan inteckning, blefve enligt Ständernas tanke icke allenast alltför komplicerad och derför opraktisk samt äfven egnad att framkalla förvecklingar, då fråga uppstode om den regressrätt förre egaren af såld andel i fartyg tillkommer gentemot öfriga delegare i detsamma, utan skulle ock göra allmänheten mindre benägen för köp af fartygsdelar och sålunda inverka menligt på rederirörelsen i landet och på de förmögenhetsrättsliga förhållandena i allmänhet uti kusttrakterna, der dylika köp för närvarande förekomma i stor utsträckning och försiggå utan rättsvåda eller men för krediten i samma ordning som handel med aktier, hvarmed fartygsandelar i praxis likställas. Ständerna hafva förty trott det vara lämpligare, att föreskrifterna i utsökningslagen om fartygs försäljning och bestämningarna i sjölagen derom, att utmätningsvis såldt fartyg skall i köparens hand vara fritt från deri förut gällande pant- och förmånsrätt, komme att ega tillämpning endast på helt fartyg, men att del i fartyg deremot ej finge exekutivt föryttras annorledes än med bibehållande af pant- och förmånsrätt, som i hela fartyget gäller. I öfverensstämmelse med denna uppfattning hafva Ständerna uteslutit

ordet „helt“ från slutet af 2 mom. 10 §, hvilken, enär der, efter den sålunda gjorda ändringen, nämnes endast „fartyg“, icke borde kunna tolkas annorlunda än att densamma äfven i öfriga delar angår blott helt fartyg eller gods i fartyg. Derjemte har i propositionens förslag till ändrad lydelse af 15 § i sjölagen införts stadgande derom att fartygsdel får utmätningsvis säljas endast med bibehållande af i fartyget gällande pant- och förmånsrätt“.

Anmärkning.

Med fartyg afses här och på andra ställen i lagen samt i Konk. st. och Förm. fd. alltid helt fartyg; del af fartyg behandlas deremot såsom aktie. — §:n är tillämplig såväl när fartyget är underpant som när det icke är underpant för den utsökta fodringen. — I hvilka fall fartyg eller gods i fartyg är underpant (sjöpanträtterna), ses af Sjöl. §§ 12 och 109, samt anm. 1 vid 4: 12. — Huru fartyg eller gods i fartyg af öfverexekutor förklaras utmätt, framgår af Sjöl. § 241; se ock 2: 4. — Utan hinder af konkurs i egarens bo må för fordran, hvarför fartyg eller gods i fartyg är underpant, sådan egendom sökas i mät och säljas; se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3, Förm. fd. § 1,2 samt Inl. sid. 39 ff. — Huru förfaras skall om fartyg eller gods i fartyg tagits i mät för fordran, som icke är förenad med panträtt, och konkurs derefter uppstår, ses af Konk. st. § 10,2 och anm. 4 vid 4: 30. — Förutom utmätningssökanden ega endast de, hvilka hafva panträtt, ur köpeskillingen för fartyg eller gods i fartyg utfå betalning för sin fordran. Öfrige utom de, som hafva inteckning i fartyg, äro dock skyldige att senast å auktionsdagen förr än utropet vidtager anmäla sina fordringar hos auktionsförrättaren, enär de eljest icke kunna vara för honom kända; se denna §, jfd med Förm. fd. § 20. — Ang. skeppregister, se Kejs. fd. d. 11 nov. 1889. — Betr. inteckningshafvares underrättande, förhandling mellan sakegarene och uppgörande af borgenärsförteckning, se §§ 21, 24, 25, 26, 29—31 och 33, dock endast i tillämpliga delar. — Öfvertagande af intecknad fordran eller fastställande af ett lägsta antagligt anbud, såsom vid försäljning af fast egendom, eger icke rum; se Inl. sid. 41. — Då utmätning af fartyg gått åter eller genom fullbordad försäljning upphört, synes registermyndigheten böra derom underrättas; jfr § 26 i Kejs. fd. om

skeppsregister med § 51 detta kap. — Ang. fördelning af köpeskillingen, se 6: 8. — Panthafvare ega att ur köpeskillingen för utmätningsvis såldt fartyg genast njuta betalning och fartyget är i köparens hand fritt från all pant- och förmånsrätt; se Sjöl. § 15. — Att auktionen å fartyg eller gods i fartyg icke får verkställas af kronofogdes eller magistrats ställföreträdare, ses af 1: 4—6.

11 §.

Då fartyg sålts, skall köparen inom fjorton dagar derefter inbetala köpeskillingen; försummas det, varde fartyget på köparens äfventyr genom ny auktion föryttradt, sedan om den blifvit så kungjordt, som om första auktionen är stadgadt.

Anmärkning.

Om försäljning af fartyg och gods i fartyg, se § 10. — Ang. fördelning af köpeskillingen, se 6: 8. — Se för öfrigt anm. vid § 10.

12 §.

Auktion å utmätt fast egendom på landet skall förrättas af öfverexekutor eller, der auktionen enligt 13 § skall hållas å annat ställe än landskansliet, af utmätningsmannen i orten. I stad varde auktion å fast egendom förrättad af magistraten.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Auktion — — — förrättad af öfverexekutor eller, der Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande är öfverexekutor för staden, af magistraten“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Beträffande den myndighet, å hvilken det ankommer att förrätta auktion å utmätt fast egendom, och stället, der sådan bör förrättas, innehålla nu gällande stadganden i fråga om egendom å landet: att, i händelse auktionen hålles annorstädes än å landskansliet, densamma skall förrättas af vederbörande kronofogde (Kejs. för-

ordningen den 23 juli 1868 § 4); att borgenär och gäldenär, hvardera för sig, ega till auktionsställe föreslå landskansliet, sjelfva fastigheten eller annat ställe i orten; att i fall af stridiga förslag gäldenärens skall gifvas företräde; samt att, om något förslag i förevarande afseende icke blifvit gjordt, auktionen skall ske å landskansliet, hvarest försäljningen äfven bör ega rum, i fall den utmätta egendomen består af mera än åtta mantal eller af lägenheter i olika tingslag och öfverexekutor pröfvar auktionens förrättande annorstrådes icke böra tillåtas (nämnda Kejs. förordning §§ 1, 2 och 3). Om auktion å egendom i stad finnes åter föreskrifvet, att auktionen skall hållas „å rådstufvan, der ej någon särskild utropskammare inrättad är" (Kongl. förordningen den 17 februari 1748). I hufvudsak hafva de sålunda gällande stadgandena ansetts böra bibehållas. Den ändring, som föreslagits, angår blott bestämmandet af auktionsstället för fastighet på landet, hvarom föreskrifvits att, i händelse gäldenären, hvilken fortfarande bör tillkomma vitsord vid valet, uppgifver annat auktionsställe än landskansliet eller sjelfva fastigheten, ställets antagande skall bero på öfverexekutors pröfning af dess lämplighet, samt att, om auktionsställe ej af gäldenären nämnts eller, då gäldenärerne äro flere, desse ej kunnat förena sig om ett sådant, valrätten tillkommer öfverexekutor;[1] hvarutom föreskriften angående egendomar, som äro större än åtta mantal, såsom hvilande på en godtycklig begränsning, från förslaget uteslutits. Vidare har funnits nödigt meddela särskilda bestämningar angående auktionsstället för de fall, att fastigheter, belägna inom flera öfverexekutorers områden, skola gå i en försäljning[2]. För öfrigt har beredningen, med afseende å de mera invecklade frågor, som vid auktion å utmätt fastighet ofta måste af förrättningsmannen lösas, samt enär stadgandet att auktionen, då fastigheten är å landet, i vissa fall skall förrättas af utmätningsmannen endast är föranledt af hänsyn till det understundom för sakegarene önskvärda deri, att auktionen hålles i sjelfva orten, funnit verkställandet af ifrågavarande förrättning i stad lämpligtvis icke kunna uppdragas stadens auktionsverk ej heller stadsfogde eller magistratsledamot, som enligt 1 kap. 6 § förordnats till utmätningsman, utan böra ankomma å öfverexekutor eller, då Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande är öfverexekutor, å magistraten"[3].

Anmärkning.

I förevarande § bestämmes af hvem auktion å fast egendom bör förrättas; i följande §§ deremot hvar sådan auktion

[1] Se § 13. *Utg.*
[2] Se § 15. *Utg.*
[3] Se § 14. *Utg.*

skall hållas. — I afseende å landsfastighet är öfverexekutor förrättningsman, när auktionen hålles på landskansliet, och kronofogden, då den hålles å sjelfva fastigheten eller annat ställe i orten. — Stadsfastighet säljes alltid af magistraten, antingen denna är öfverexekutor eller utmätningsman (jfr 1: 1—3). — Att auktion å fast egendom icke får verkställas af kronofogdes eller magistrats ställföreträdare, ses af 1: 4—6.

13 §.

Å landet ege gäldenären bestämma, om auktion å fast egendom skall hållas å landskansliet eller å sjelfva egendomen. Uppgifver gäldenären annat ställe i orten, må ock auktionen der hållas, om öfverexekutor pröfvar stället lämpligt.

Har ej gäldenär vid utmätningen eller, der egendomen enligt 2 kap. 17 § af öfverexekutor förklarats utmätt, hos denne före målets afgörande uppgifvit auktionsställe, eller äro flere, som ega auktionsställe nämna, och kunna de ej derom sig förena; bestämme öfverexekutor hvar auktionen skall hållas.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Har — — — 2 kap. 17 § förklarats utmätt, hos öfverexekutor före — — — hållas“. Redaktionsförändringen är vidtagen af Ständerna.

Motiven till denna §, se vid § 12.

Anmärkning.

Huru fast egendom af utmätningsman tages i mät, ses af 4: 21. — Ang. hans åliggande dervid i afseende å bestämmandet af auktionsstället, se anm. 1 vid samma §, samt 4: 27 jemte anm. — Om öfverexekutors åliggande i enahanda afseende, se anm. 2 vid 2: 17, och § 15 detta kap. — Att förevarande § är tillämplig äfven om flera fastigheter utmätas, utom då de ligga inom särskilda öfverexekutorsområden, framgår af § 15 jemte anm.; se ock anm. 1 vid 4: 21. — Af hvem auktion å landsfastig-

het skall förrättas, ses af § 12. — Betr. stället, der auktion å fast egendom i stad bör hållas, se § 14.

14 §.

I stad skall auktion å fast egendom förrättas å magistratens embetsrum eller annat ställe, der auktioner i staden gemenligen hållas, eller ock, om magistraten finner det lämpligare, å sjelfva egendomen.

Motiven härtill, se vid § 12.

Anmärkning.

Af hvem auktion å stadsfastighet skall förrättas, ses af § 12. — Ang. auktionsstället, då fastighet i stad och sådan på landet inom samma öfverexekutors område skola gå i en försäljning, se § 15. — Se för öfrigt anm. vid §§ 12 och 13.

15 §.

Skola fastigheter inom särskilde öfverexekutorers områden eller fastighet på landet och sådan i stad inom samme öfverexekutors område enligt 36 § gå i en försäljning, varde auktionen förrättad der hufvudgården eller, om sådan ej finnes, den högst värderade fastigheten är belägen; är den å landet, varde auktionen hållen å landskansliet.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Skola, efter hvad i 37 § sägs, fastigheter — — — landskansliet“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse i öfrigt, utom att hänvisningen till § 36 saknades.

Motiven till denna §, se vid § 12.

Anmärkningar.

1. I en försäljning gå fastigheter, d. v. s. säljas vid samma auktionstillfälle, om de blifvit för samma fordran gemensamt utmätta antingen af utmätningsman (4: 21) eller af öfverexeku-

tor (2: 17,2). I förra fallet måste fastigheterna vara belägna antingen inom samma eller särskilda utmätningsmäns tjenstgöringsområden (härad eller städer), dessa likväl inom samma öfverexekutors område (län), men i senare händelsen kunna de ligga antingen likaledes inom samma eller inom särskilda utmätningsmäns tjenstgöringsområden, men inom samma öfverexekutors område, eller ock inom särskilda öfverexekutorers områden (län eller städer). Om nu fastigheterna äro belägna inom *samma* öfverexekutors område, bestämmes auktionsstället, vare sig att utmätningsmän eller öfverexekutorn förklarat dem utmätta, såsom då endast en fastighet utmätts, enligt de i §§ 13 och 14 angifna grunder (härifrån undantages dock det fall, att fastighet på landet och sådan i stad inom samma öfverexekutors område förklarats utmätt för samma fordran, hvarom nedan). Men ligga fastigheterna inom *särskilda* öfverexekutorers områden, d. v. s. i skilda län eller på landet och i sådan stad, der magistraten är öfverexekutor, i hvilket fall de förklarats utmätta enhvar af öfverexekutorn i den ort, der de äro belägna (2: 17,2, jfd med 2: 3 jemte anm., samt 4: 21), så har bestämmandet af auktionsstället icke kunnat, såsom i nyssnämnda §§, öfverlemnas åt gäldenären eller gäldenärerne eller de skilda öfverexekutorerne, enär stridiga beslut deraf lätt kunde följa, utan har auktionsstället måst i lagen utsättas. Dervid har hufvudgårdens eller, om sådan ej finnes, den högst värderade fastighetens belägenhet fått blifva bestämmande, dock sålunda att, om hufvudgården eller den högst värderade fastigheten ligger å landet, länets landskansli (icke sjelfva fastigheten eller annat ställe i orten) skall vara auktionsställe; se ock anm. vid 2: 3. Och emedan med tillämpning af §§ 13 och 14 vore omöjligt att få fastighet på landet och sådan i stad inom samma öfverexekutors område att gå i en försäljning (enär auktionsstället för stadsfastigheten alltid vore magistraten och för landsfastigheten åter antingen sjelfva fastigheten eller annat ställe i orten eller ock landskansliet), har lagen, till förekommande af kollision, äfven för detta fall bestämt auktionsstället såsom nu är nämndt.

2. Med stadgandet i denna § ang. auktionsstället sammanhänga föreskrifterna i 4: 21 och 22 om beskrifning och

värdering; se dessa §§ jemte anm. 1 vid den förra af dem. — Se ock anm. vid 2: 3.

16 §.

Skall auktion å utmätt fast egendom förrättas af öfverexekutor, eller är utmätningsförrättaren icke behörig att med försäljningen taga befattning; insände han protokollet öfver utmätningen med beskrifning och värdering, der sådan jemlikt 4 kap. egt rum, samt de enligt 4 kap. 23 § hos gäldenären erhållna handlingarna till den, som skall auktionen hålla.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Skall — — — värdering å egendomen samt — — — hålla“.

Anmärkning.

I hvilka fall auktionen skall förrättas af öfverexekutor, ses af § 12. — När utmätningsförrättaren icke är behörig att taga befattning med försäljning af fast egendom, framgår af 1: 4—6. Ang. utmätningsprotokoll, se 3: 32. — Betr. beskrifning och värdering se 4: 21 och 22. — Hvad utmätningsman vid företagen utmätning i särskilda andra afseenden åligger, ses af anm. 2 vid 4: 21.

17 §.

Den, som skall förrätta auktionen, anskaffe gravationsbevis rörande egendomen samt de för bestyrkande af gäldenärens eganderätt till densamma eller för upplysning om deri intecknad rättighets beskaffenhet erforderliga och ej redan emottagna handlingar, hvilka kunna hos rätten erhållas, så ock, då landsfastighet skall säljas, nödigt utdrag ur jordregistret; dock vare, der auktionsförrättaren

det äskar, borgenären pligtig att förskjuta den för handlingarnas utlösande nödiga kostnad.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Den — — — så ock nödigt — — — kostnad“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Enligt nu gällande föreskrifter åligger det utmätningssökanden att, innan auktion å fast egendom utlyses, anskaffa och tillhandahålla auktionsförrättaren bevis om de inteckningar, hvarmed egendomen är besvärad. Denna bestämning sammanhänger dermed, att fastighets utmätande icke, såsom det nu framlagda lagförslaget innehåller, verkställes af utmätningsman, utan försiggår genom ett af öfverexekutor särskildt derom· vidtaget beslut, samt att borgenären, efter det beslutet vunnit laga kraft, har att hos den deri angifna förrättningsmannen ansöka om auktionens verkställande. Då det emellertid icke skulle sammanstå med förslagets från nu gällande föreskrifter afvikande bestämningar att åhvälfva borgenären ett dylikt åliggande jemte skyldigheten att för ändamålet särskildt göra sig underrättad om hvad slag af egendom tagits i mät och, vid fråga om fastighet å landet, af hvem auktionen kommer att förrättas, har det synts böra tillhöra auktionsförrättaren att anskaffa gravationsbeviset och öfriga för bestyrkande af gäldenärens eganderätt till fastigheten och för upplysning om deri intecknad rättighets beskaffenhet erforderliga och hos rätten tillgängliga handlingar, hvilka utmätningsmannen ej redan enligt 4 kap. 23 § vid fastighetens beskrifvande och värderande fått emottaga“.

Anmärkning.

Ang. beskaffenheten af de handlingar, hvarom här är fråga, se anm. 1 vid 4: 23. — Auktionsförrättaren bör ofördröjligen noggrant genomgå de handlingar, han antingen sjelf eller genom utmätningsförrättaren fått af gäldenären emottaga, samt från domaren eller rätten infordra hvad som kan brista i utredning om sakrättigheter, för hvilka fastigheten tilläfventyrs häftar. Äfven annan utredning af detta slag, som kan hos rätten erhållas, bör begäras. Gravationsbeviset bör upptaga jemväl hvad angående fastigheten kan vara antecknadt uti den i Int. fd. § 31 omnämnda längd, i fall anteckningen icke redan ingått uti inteckningsprotokollet. — Den sålunda erhållna utredningen ligger till grund för kungörelsen och vederbörandes underrättande om auktionen; se § 21. — Jordregisterutdraget, som erhålles från länelandtmäteri-

kontoret, bör innehålla lägenhetens namn, registernummer, andelsförhållande till hela jordebokshemmanet och, i fall mantal är åsatt, mantalsstorlek. Ang. registernummer, se anm. 1 vid 4: 28. I fall lägenheten ännu ej hunnit intagas i jordregistret, måste utdraget undvaras. — Auktionen får ej fördröjas, å landet öfver fyra och i stad öfver tre månader från det utmätningsmannen emottog verkställighetshandlingarna; se 6: 23. — Ang. sakrätt, se anm. 5 vid 4: 12.

18 §.

Tiden för auktionen varde af auktionsförrättaren bestämd; och låte han kungörelse derom och om auktionsstället jemte kort uppgift om egendomens beskaffenhet och dess värde, der värdering enligt 4 kap. försiggått eller värdet annorledes utredts, införas i allmänna tidningarna tre gånger, första gången minst fyra veckor och sista gången minst fjorton dagar före auktionsdagen, så ock minst en gång och så tidigt, som senast nämndes, i annan tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer; foge jemväl anstalt, att kungörelsen varder minst fyra veckor före auktionen å landet uppläst i häradets kyrkor och anslagen i kommunalstämmans samlingsrum, samt i stad uppläst i kyrka och anslagen å auktionsförrättarens embetsrum.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Tiden — — — värde införas — — — uppläst i tingslagets kyrkor — — — stad anslagen — — — embetsrum“.

I den nådiga *propositionen* var §:n lika lydande, utom att ordet “tingslagets“ utbytts mot „häradets“.

Ur *motiven:* „Den nu stadgade tiden för kungörande af auktion å utmätt fast egendom, hvilken tid enligt 1868 års förordning i ämnet och Kongl. förordningen den 4 mars 1752 är för fastighet på landet två månader och för sådan i stad sex veckor före auktionsdagen, har

ansetts kunna, till borgenärens fördel, förkortas till fyra veckor. För att i stället gifva auktionskungörelsen så vidsträckt spridning, som lämpligen kan ske, har föreslagits, att kungörelsen skall ej blott, å landet uppläsas i tingslagets kyrkor och anslås i kommunalstämmans samlingsrum, samt i stad anslås å auktionsförrättarens embetsrum, utan äfven införas i allmänna tidningarna och i något lokalblad. Genom införandet i ortens tidning måste den nu gällande föreskriften om kungörelsens uppläsande i hela häradets kyrkor göras öfverflödig".

Lagutskottet: „Genom införande i 18 § af orden „eller värdet annorledes utredts" har utskottet velat hafva antydt att, der beskrifning och värdering af utmätt fast egendom icke blifvit af utmätningsman å tjenstens vägnar verkstäld, men tillförlitlig utredning om fastighetens värde framstälts annorledes, t. ex. genom af sakegare föranstaltad syn eller genom värdering för Finlands Banks eller Hypoteksföreningens räkning, detta värde bör af auktionsförrättaren delgifvas allmänheten uti kungörelsen om auktionen.

„Medan angående publicerandet af kungörelse om auktion å fast egendom på landet i den nådiga propositionen föreslås, bland annat, att kungörelsen skall uppläsas i kyrka, innehåller propositionen icke någon liknande föreskrift beträffande kungörande om auktion å fast egendom i stad och öfverensstämmer förty i denna del med Kongl. F. den 17 februari 1748 och den 4 mars 1752, som innehålla de nu gällande stadgandena om exekutiv försäljning af stadsfastighet. Då likväl några principiela skäl att uti omförmäldt afseende göra skilnad emellan land och stad icke förekomma samt det är i allas intresse att auktionskungörelsen vinner så vidsträckt spridning som möjligt, och detta ändamål, med afseende å härstädes ännu rådande förhållanden, väl onekligen äfven i stad komme att väsentligen befordras genom kungörelsens uppläsande i stadens kyrka, hvilket delgifningssätt i den nådiga propositionen ansetts nödigt i fråga om utmätt lös egendoms försäljning i stad, har utskottet i 18 § infört bestämning derom att kungörelse angående försäljning af fastighet i stad äfven skall uppläsas i kyrka derstädes".

Anmärkning.

Hvad kungörelsen vidare bör innehålla, ses af §§ 19 och 21. — Ang. auktionsstället, se §§ 13—15. — Om beskrifning och värdering af utmätt fast egendom, se 4: 21 och 22. — Ang. auktionsförrättare på landet och i stad, se § 12. — Att auktionen ej får kungöras förr än originala fordringsbeviset aflemnats, ses af § 20. — Om påföljden, i fall kungörandet icke skett i föreskrifven ordning, se § 22. — Huru om auktionens inställande

skall kungöras, ses af § 23. — Auktionsterminen bör utsättas till sådan tid, att å fyratioandra dagen efter auktionen, då köpeskillingen enligt 6: 9,1 skall fördelas, icke infaller helg eller annat hinder. — Auktionen får ej fördröjas, å landet öfver fyra och i stad öfver tre månader från det utmätningsmannen emottagit verkställighetshandlingarna; se 6: 23.

19 §.

Pröfvas den förhandling om borgenärernes anspråk och försäljningsvilkoren, som enligt 24 § skall ega rum, icke lämpligen kunna i sammanhang med auktionen försiggå, utsätte auktionsförrättaren dertill särskild tid, dock ej längre före auktionen än två dagar; och varde den tid ock i kungörelsen upptagen.

Ur *motiven:* „**Med afseende å den betydelse, förslaget tillagt den förhandling angående borgenärernes inbördes anspråk och auktionsvilkoren, hvilken bör föregå sjelfva utropet, ligger synnerlig vigt derpå, att denna del af auktionsförrättningen utföres med all erforderlig omsorg. Fördenskull och då vid försäljning af större egendomar berörda förhandling möjligen erfordrar längre tid än t. ex. Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande utan olägenhet kan under vanlig embetstid och andra löpande göromål för ändamålet disponera, har det synts nödvändigt att tillåta, det nämnda förhandling må kunna ega rum å särskild tid någon dag före försäljningen**“.

Anmärkning.

Ang. uppgörande af borgenärsförteckning efter afslutad förhandling, se §§ 25—32.

20 §.

Skall försäljning ske på grund af förordnande, som i 2 kap. 17 § sagts, må kungörelse om auktionen ej utfärdas förr än det skuldebref, hvarå bor-

genären sin fordran grundar, blifvit i hufvudskrift till auktionsförrättaren aflemnadt.

21 §.

Kungörelse om auktion å fast egendom skall äfven innehålla, att samtlige sakegare hafva att vid auktionen eller, der enligt 19 § särskildt sammanträde för förhandling mellan dem är utsatt, å detta sin rätt bevaka, samt att fordran, som enligt 26 § bör anmälas, skall hos auktionsförrättaren senast vid förhandlingen uppgifvas.

De, hvilka vunnit utmätning eller inteckning i egendomen eller hafva fordran eller rättighet, hvarför egendomen enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt häftar, eller ega rätt till ränta eller annan afgäld, som bör ur egendomen utgå med förmånsrätt, skola derjemte, så vidt de och deras boningsorter äro kända, om auktionsförhandlingen och auktionen underrättas genom särskilda kallelsebref. Sådan underrättelse skall, der särskildt erkännande om dess emottagande ej inkommit, anses vara behörigen meddelad, såframt brefvet minst fyra veckor före auktionen blifvit för postbefordran under rekommendation inlemnadt.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:*

„Kungörelse — — — fordran, hvars anmälande i 26 § föreskrifves, skall — — — förhandlingen anmälas.

„De — — — enligt 11 kap. 2 § jordabalken häftar — — — inlemnadt“.

Ur *motiven:* „Emedan den i 25 § af detta kapitel omförmälda borgenärsförteckningen skall uppgöras med ledning af ej allenast hvad gravationsbeviset och öfriga tillgängliga handlingar utvisa, utan ock

hvad under auktionsförhandlingen anförts eller eljest inlupit, samt det i följd häraf är af vigt att sakegarene vid förhandlingstillfället bevaka sin rätt och senast då anmäla de fordringar, hvilka eljest icke varda i förteckningen upptagna, så har i förslaget föreskrifvits, att auktionskungörelsen jemväl skall innehålla en uppmaning till vederbörande sakegare att vid nämnda tillfälle iakttaga hvad deras rätt kräfver.

„Enligt nu gällande författningar skall enhvar, som i utmätt fastighet har inteckning, såframt hans vistelseort är känd, särskildt underrättas om auktionen. Jemte det denna bestämning upptagits, har enahanda underrättelse synts böra delgifvas äfven dem, hvilka hafva fordran eller rättighet, hvarför egendomen enligt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, eller ega rätt till ränta eller annan afgäld, som bör ur egendomen utgå med förmånsrätt, enär deras rätt lika väl som inteckningshafvarenes är beroende af den utgång auktionen erhåller. Till lättnad för utmätningssökanden har vidare föreslagits, att delgifvandet bör ske, icke såsom härintills genom sökandens försorg, utan genom auktionsförrättaren, hvilken för ändamålet eger att under vissa iakttagelser anlita allmänna posten“.

Lagutskottet: „I 21 § likasom äfven å särskilda andra ställen i lagförslaget, der 11 kap. 2 § jordabalken åberopas, har utskottet i dess ställe, med begagnande af den lokution, som uti den nådiga propositionen förekommer bland annat i 7 kap. 3 § utsökningslagen, infört det för närvarande liktydiga uttrycket „stadgandena om ogulden köpeskillings rätt“, hvilket uttryck omfattar äfven nyttjanderätt och andra förmåner samt förty ansetts lämpligare än ett åberopande af förenämnda lagrum, helst samma uttryck kan förblifva oförändradt äfven efter det jordabalken undergått en af lagberedningen redan föreslagen och sannolikt i den närmaste framtiden förestående omarbetning i öfverensstämmelse med de grundsatser beträffande panträtts i fast egendom innehåll och verkan, hvarpå föreskrifterna i nu föreliggande lagförslag om försäljning af utmätt fast egendom äro bygda“.

Anmärkningar.

1. Sakegare vid auktionen äro: *a)* borgenären (utmätningssökanden), *b)* gäldenären (fastighetens egare), *c)* de, hvilka på grund af inteckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt hafva panträtt för fordran, *d)* de, som på enahanda grund hafva nyttjanderätt eller servitutsrätt i fastigheten, *e)* de, hvilka på samma grund hafva rätt till ränta, afkomst eller annan förmån (sytning), som upplåtits att af fastigheten utgå, samt *f)* kronan, kommun och enskilde (prester, klockare, egare till stomlägenhet m. fl.) för dem tillkommande utskyld och likartad utlaga,

äfvensom *g)* för fastighetens förvaltning i stadig tjenst hos egaren anstälde tjenare. Alla dessa sakegare, med undantag af gäldenären och tjenarene, skola underrättas om auktionen genom särskilda kallelsebref, så vidt de (jfr. Int. fd. § 21) och deras boningsorter äro kända, enär de alla (utom tjenarene) äro innehafvare af sakrätt i fastigheten. — Ang. begreppet sakrätt och de skilda arterna deraf, se anm. 5 vid 4: 12. — I hvilken ordning anspråken skola i borgenärsförteckningen upptagas, ses af § 26,1 och Int. fd. § 22. — I hvad mån sakegares rätt bör af auktionsförrättaren *ex officio* iakttagas eller densammas bevarande beror af särskild anmälan från de rättegandes sida, ses af § 26.

2. Stadgandena om ogulden köpeskillings rätt äro, beträffande fordran, 11: 2 J. B. samt, i fråga om nyttjanderätt och rätt till afkomst eller annan förmån, samma lagrum och Kejs. fd. den 1 mars 1852, ang. bl. a. sytning.

22 §.

Är ej auktion så kungjord, som i 18 och 21 §§ föreskrifvits, varde den inställd, och sätte auktionsförrättaren ut annan tid dertill. Ej må dock auktion inställas förty att kungörelsen ej varit i en eller annan kyrka uppläst, der den eljest allmänneligen ågått.

23 §.

Då utlyst auktion å fast egendom i följd af laga hinder inställes, varde, der så ske kan, kungörelse derom före den utsatta dagen införd i tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer, så ock uppläst i kyrkorna och anslagen som förut är sagdt.

24 §.

Nu skall egendomen säljas, uppläse då auktionsförrättaren så väl protokollet öfver utmätningen

eller det utslag, hvarigenom öfverexekutor förklarat egendomen utmätt, som ock gravationsbeviset och öfriga i 16 och 17 §§ nämnda handlingar, samt anmane dem, hvilka hafva fordran eller rättighet, som bör ur egendomen utgå eller eljest vid försäljningen iakttagas, att sådant anmäla; lemne ock tillstädesvarande borgenärer samt gäldenären, der han när är, tillfälle att öfver anmälda eller ur förberörda handlingar framgående anspråk och om försäljningsvilkoren sig yttra.

Är enligt 19 § för förhandling, som nu är nämnd, särskildt sammanträde utsatt, varde dervid iakttaget hvad här är stadgadt; och skall i ty fall vid auktionen endast uppläsning af handlingarna försigå.

Anmärkning.

Ang. dem, hvilka hafva fordran eller rättighet, som bör ur egendomen utgå eller eljest vid försäljningen iaktagas, d. v. s. sakegarene, se anm. 1 vid § 21. — Sedan den i förevarande § nämnda förhandling förklarats afslutad, skall auktionsförrättaren uppgöra borgenärsförteckning (§ 25). Materialet till densamma erhållas väl hufvudsakligen ur de omhändertagna eller anskaffade handlingarna (4: 23 och 5: 17) och hvad sakegarene derutöfver skriftligen eller muntligen anmält; och huru detta material skall ordnas så, att hvarje sakegare må vid fördelningen af köpeskillingen komma till sin tillbörliga rätt, derom lemnar lagen omständliga stadganden (§§ 26—32 och 6: $9,_1$). Men äfven det, som sakegarene vid förhandlingen eljest muntligen andraga, likasom ock gäldenärens eller borgenärernes närvaro eller utevaro från förhandlingen och hvilken hållning de dervid intaga, kan i nu nämndt afseende vara af väsentlig betydelse. Om sålunda *gäldenären* uteblifvit eller, ehuru närvarande, underlåtit att yttra sig öfver anmälda eller eljest ur handlingarna framgående fordringsanspråk, och dessa ej tidigare blifvit genom dom eller utslag faststälda,

så upptagas dylika anspråk i borgenärsförteckningen såsom ovilkorliga och ostridiga, samt utbetalas ur köpeskillingen så vidt den förslår, men gäldenären är berättigad att inom sex månader efter det auktionen vann laga kraft vid domstol söka återvinning (6: 14 jemte anm.). Om gäldenären åter uttryckligen bestrider en fordran eller annat anspråk (t. ex. på den grund, att fordringen blifvit betald eller att afbetalning derå skett) och fordringens eller rättighetens innehafvare det oaktadt vidhåller sitt anspråk, så upptages detsamma väl i borgenärsförteckningen, men såsom tvistigt; och vid köpeskillingens fördelning afsättes beloppet samt parterne anvisas att tvista derom vid domstol, hvarjemte i fördelningslängden angifves huru beloppet skall fördelas, i fall detsamma eller någon del deraf finnes ej böra tillkomma den borgenär, för hvars fordran det blifvit beräknadt eller afsatt (§ 29 samt 6: 12 och 13). Ett af domstol redan faststäldt fordrings- eller annat anspråk skall klarligen alltid i förteckningen upptagas såsom ovilkorligt och ostridigt. — Har *borgenär* från förhandlingen uteblifvit, men hans anspråk är af sådan sakrättslig natur, att detsamma framgår ur gravationsbeviset eller andra handlingar, eller har han, ehuru närvarande, underlåtit att uppte sitt fordringsbevis, så upptages likaledes hans anspråk i borgenärsförteckningen enligt hvad handlingarna utvisa, och ränta å fordran samt årlig afkomst eller annan förmån beräknas för ett år; men derest han icke, genom fordringsbevisets framvisande, före köpeskillingens fördelning styrker sin fordrans fortfarande giltighet och att räntan eller afkomsten är för så lång tid ogulden, skall, såsom nyss sades, i fördelningslängden utsättas hvem beloppet eller någon del deraf vid motsatt förhållande bör tillkomma (§ 26,2 och 6: 13). — Om stridighet uppstår angående *borgenärernes inbördes företräde* till betalning (förmånsrättsordningen), äro tvänne fall möjliga. Antingen gäller frågan tolkning och tillämpning af stadgandena om förmånsrätt, i hvilken händelse auktionsförrättaren blott har att enligt sin uppfattning af dessa stadganden uti borgenärsförteckningen ordna anspråken såsom vore de ostridiga, och den missnöjde eger genom klagan hos högre myndighet söka rättelse i förteckningen (9: 3 och 10: 3). Eller ock kunna de faktiska omständigheter, hvilkas tillvaro bilda den lagliga för-

utsättningen för en borgenärs anspråk, vara tvist underkastade. I detta fall upptagas anspråken omedelbart i borgenärsförteckningen såsom tvistiga, beloppena afsättas och vederbörande anvisas att vid domstol mot hvarandra utföra talan om bättre rätt (se § 29 samt 6: 12 och 13). — Se härom för öfrigt Inl. sid. 31. — Om lyftning i alla dessa fall mot pant eller borgen, se 6: 15 och 17. — Analoga förhållanden i fråga om utmätt lös egendom framhållas i anm. 2 och 3 vid 6: 3. — Ang. begreppet sakrätt m. m., se anm. 5 vid. 4: 12.

25—33 §§.

Anmärkning.

Dessa §§ innehålla stadganden om uppgörande vid exekutiv auktion å fast egendom af s. k. borgenärsförteckning samt om bestämmande i sammanhang dermed af ej allenast hvilka belopp skola i reda penningar gäldas och hvilka af köparen i afräkning å köpeskillingen öfvertagas, utan ock storleken af det lägsta anbud, som får antagas. Beträffande *motiven* för och betydelsen af de nya grundsatser, som i nämnda stadganden genomförts, hänvisas till Inl. sid. 21—28.

25 §.

Sedan förhandlingen förklarats afslutad, uppgöre auktionsförrättaren, med iakttagande af hvad här nedan sägs, förteckning öfver de fordringar och belopp, ordnade efter deras inbördes företräde, hvilka böra ur köpeskillingen, så långt den förslår, utgå, samt angifve i förteckningen tillika, så väl hvilka belopp skola i reda penningar gäldas och hvilka böra af köparen öfvertagas, som ock storleken af det belopp, hvaröfver bud bör stiga, för att enligt 28 § försäljning af egendomen må ske.

Nu nämnda borgenärsförteckning skall genom underskrift af auktionsförrättaren bekräftas; och låte han sakegare, hvilka åt förteckningen nöjas, derå teckna sitt godkännande.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 28 f. Derutöfver yttrar lagberedningen: „Med afseende å den stora betydelse förteckningen sålunda komme att erhålla och på det efter utropet några ändringar eller tillägg deri ej må kunna göras, har en föreskrift ansetts nödig, att förteckningen bör bekräftas genom underskrift af auktionsförrättaren och förses med skriftligt godkännande af närvarande sakegare, hvilka med densamma åtnöjas“.

Anmärkningar.

1. Till de allmänna stadgandena i denna § angående uppgörande af borgenärsförteckning ansluta sig §§ 26—33, hvilka närmare utveckla och förklara desamma. Sålunda angifver § 26 huru fordringarna och öfriga anspråk böra efter deras inbördes företräde i borgenärsförteckningen upptagas (förmånsrättsordningen), § 27 hvilka fordringar skola ur köpeskillingen uttagas i reda penningar (betalas kontant) och hvilka af köparen öfvertagas, § 28 huru det lägsta antagliga anbudet skall bestämmas, § 29 huru vilkorligt eller tvistigt, till ett högsta belopp uppgifvet eller äfven i annan fastighet intecknadt fordringsbelopp skall i borgenärsförteckningen upptagas, § 30 huru icke förfallen fordran eller ränta, afkomst eller annan förmån (sytning), för hvilken fastigheten häftar, bör för intagande i borgenärsförteckningen till sitt kapitalvärde uträknas, § 31 huru på domstols pröfning beroende inteckningar skola i förteckningen upptagas, § 32 huru nyttjanderätt samt rätt till sådan afkomst eller förmån (sytning), som icke kan till sitt kapitalvärde bestämmas, skall i förteckningen angifvas, äfvensom § 33 i hvad mån borgenärerne ega öfverenskomma om afvikelse från de sålunda gifna reglerna.

2. Borgenärsförteckningen skall, sedan den blifvit uppgjord och underskrifven, uppläsas förr än sjelfva utropet vidtager; se § 34. Att densamma dessutom under någon längre eller kortare stund bör få ligga framme till vederbörande sak-

egares och spekulanters närmare påseende, är väl icke uttryckligen stadgadt, men framgår af hvad motiven innehålla angående förteckningens betydelse såsom en klar och lätt kontrollerbar öfversigt af alla på auktionens förlopp väsentligen inverkande omständigheter och såsom en välbehöflig ledning för sakegarene vid bevakande af deras rätt vid auktionen.

3. Då flera fastigheter blifvit för samma fordran utmätta eller skola användas till gäldande af samma, i dem intecknade fordringsbelopp samt förty böra enligt § 36 säljas vid samma auktionstillfälle, skall för dem alla uppgöras gemensam borgenärsförteckning, likväl sålunda att särskildt för hvarje fastighet ej allenast upptagas de belopp, som ur dess köpeskilling bör, så långt den räcker, uttagas, utan ock uträknas det lägsta anbud, som för fastigheten får antagas. Men om alla fastigheterna dessutom häfta äfven för annan gemensamt intecknad eller eljest panträtt egande fordran, som har *bättre rätt* än det belopp, för hvilket försäljningen sker, skall det lägsta antagliga anbudet beräknas för alla fastigheterna tillsammans; se § 29.

4. Att fördelningen af köpeskillingen verkställes uteslutande enligt hvad i borgenärsförteckningen angående de skilda fordringsbeloppen faststälts, ses af 6: 9,1 och framhålles äfven i Inl. sid. 29. — Ändring i borgenärsförteckningen sökes, då den uppgjorts af utmätningsman, hos öfverexekutor inom tjugu dagar, samt, när den upprättats af öfverexekutor, hos hofrätt inom trettio dagar efter auktionen; se 9: 3 och 10: 3.

26 §.

Med rätt till betalning ur köpeskillingen för den utmätta egendomen och med det företräde inbördes, som dem enligt lag tillkommer, skola i borgenärsförteckningen upptagas: fordran, för hvars gäldande egendomen säljes, jemte utmätnings- och öfriga kostnader; fordran, för hvilken egendomen enligt de i 16 och 17 §§ omförmälda handlingarna är intecknad eller eljest utgör underpant; samt

annan fordran, som bör ur den utmätta egendomen med förmånsrätt gäldas och vid förhandlingen eller skriftligen derförinnan hos auktionsförrättaren blifvit anmäld; och varde dervid ränta, samt årlig afkomst eller annan sådan förmån, som upplåtits att af egendomen utgå, beräknade till auktionsdagen.

Fordran, som bör utan föregående anmälan i borgenärsförteckningen införas, skall, om fordringsbeviset ej företes, i förteckningen upptagas till det belopp, som ofvannämnda handlingar utvisa. Ränta derå, så ock årlig afkomst eller annan förmån beräknas för ett år, der ej anmäldt blifvit, att de för annan tid innestå.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Med — — — lag vid utmätning tillkommer — — — auktionsdagen.

„Fordran, som ej behöfver anmälas, skall — — — innestå“.

I den nådiga *propositionen* lydde §:n lika, utom att i mom. 1 ordet „utmätning“ uteslutits.

Lagutskottet: „Då början af 26 §:ns andra moment synts utskottet icke fullt tydligt återgifva hvad dermed åsyftas, har utskottet i någon mån omformulerat första meningen för att det måtte otvetydigt framgå att der afses fordran, som bör utan föregående anmälan införas i borgenärsförteckningen, d. ä. sådan fordran, för hvilken fastigheten, såvidt de i 16 och 17 §§ omförmälda handlingar utvisa, är intecknad eller eljest utgör underpant, och hvartill förty icke böra hänföras t. ex. fastighet åsatt utskyld eller likartad utlaga, hvilka, för att blifva i borgenärsförteckningen upptagna med rätt till betalning ur köpeskillingen för den utmätta egendomen, skola vid förhandlingen om borgenärernes anspråk eller derförinnan hos auktionsförrättaren anmälas“.

Anmärkningar.

1. Förutom utmätningssökandens (intecknade eller icke intecknade) fordran, upptagas i borgenärsförteckningen endast sådana anspråk, som äro förenade med sakrätt uti den af öfverexekutor eller utmätningsman (2: 17,2 och 4: 21) i mät förklarade fastigheten. Sålunda få icke upptagas eller ur köpeskil-

lingen betalas fastighetsegarens ointecknade skulder, äfven om de utdömts, såframt ej fastigheten blifvit äfven för dem utmätt. Ej heller får nyttjanderätt eller rätt till sytning, för hvilken fastigheten hvarken på grund af inteckning eller enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt häftar, antecknas i borgenärsförteckningen, utan gå sådana rättigheter genom fastighetens försäljning förlorade tillika med de på grund af sådan sytningsrätt tilläfventyrs innestående beloppen; se anm. 1 vid 4: 23 och anm. 1 vid 5: 21. — Ang. de skilda slagen af sakrätter, se anm. 5 vid 4: 12.

2. De anspråk, hvilka skola i borgenärsförteckningen ingå, äro dels sådana, som auktionsförrättaren bör *ex officio* i förteckningen upptaga, och dels sådana, hvilkas upptagande beror af särskild anmälan från de rättegandes sida. Till de förra höra, förutom ersättningen för utmätnings- och öfriga kostnader, alla fordringar och rättigheter, hvilka framgå ur gravationsbeviset, eganderättshandlingar, lagfartsprotokoll, fastebref, intecknade nyttjanderätts- (torp-) eller sytningskontrakt eller, med ett ord, alla de handlingar, som omförmälas i 4: 23 (5: 16) och 5: 17 och hvilka blifvit dels fastighetsegaren affordrade dels från domaren eller rätten anskaffade. Fordringarna antecknas, i fall ej fordringsbeviset företes, till det belopp handlingarna utvisa, och ränta likasom ock årlig afkomst eller annan förmån (sytning) beräknas till auktionsdagen och för ett år, derest ej anmäles att de innestå för längre eller kortare tid än ett år. Då utdelning beräknas utan att fordringsbeviset blifvit företedt, bör tillika bestämmas, huru beloppet skall fördelas i det fall, att detsamma eller någon del deraf sedermera finnes ej böra tillkomma den borgenär, för hvars fordran det blifvit beräknadt; se 6: 13. — Till de anspråk åter, hvilka endast på grund af särskild anmälan upptagas, höra innestående aflöning för sista och löpande året åt dem, som för fastighetens förvaltning äro anstälde i stadig tjenst hos egaren, samt kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld och likartad utlaga; se Int. fd. § 22,4. — Anmälan, hvarom här talas, bör ske senast vid auktionsförhandlingen (§ 24); sker den tidigare, bör den göras skriftligen, utan att befullmäktigadt ombud för skriftens inlemnande eller densammas förseende

med stämpladt papper torde erfordras. — Anmäles fordran för aflöning eller utlaga senare, skall utdelning derför tilläggas borgenären efter de i förteckningen upptagna fordringarna; se 6: 10. — Att ränta i visst fall kan tilläggas borgenär äfven för tiden emellan auktions- och fördelningsdagarna, ses af 6: 9,3.

3. Den ordningsföljd, i hvilken anspråken böra i borgenärsförteckningen upptagas, är angifven i Int. fd. § 22. Sålunda skola främst antecknas anmälda lönebelopp, derefter utskylder och likartade utlagor, och sedan de fordringar eller rättigheter, hvilka framgå ur gravationsbeviset och öfriga ofvan nämnda handlingar, enligt det företräde de inbördes ega, hvarvid rätt till sådan afkomst eller annan förmån (sytning), som utgår med visst belopp i penningar eller varor, eventuelt upptages äfven till sitt kapitalvärde, för den händelse att fastigheten komme att säljas utan förbehåll om rättighetens bestånd (§ 30,2); men nyttjanderätt och sådan rätt till afkomst m. m., som icke kan kapitaliseras, angifves deremot utan något derför utfördt värde. Till sist upptages utmätningssökandens fordran, i fall densamma ej är intecknad eller eljest med panträtt förenad, i hvilken händelse den åter erhåller plats enligt sin förmånsrättsordning. Utmätnings- och öfriga kostnader (för beskrifning, värdering och auktionens kungörande, lösen för gravationsbeviset, auktions- och fördelningsprotokollen, samt auktionsförrättarens arvode m. m.) upptagas näst före den utsökta fordringen; se Förm. fd. § 20,2. Vid beräknandet af det lägsta antagliga anbudet är gränsen emellan de belopp, som deri böra ingå, och de, hvilka ligga utom detsamma, emellan dessa kostnader och den utsökta fordringen, dock sålunda att från summan af förstnämnda belopp afgår den behållna afkomsten af egendomen; se § 28,2.

27 §.

Vid försäljning af utmätt fast egendom skall hufvudstol af gäld, för hvilken inteckning i egendomen är gällande med bättre rätt än det belopp, som utsökes, utan vidare å köparen i afräkning på

köpeskillingen öfvergå, såframt ej inteckningshafvaren senast vid auktionsförhandlingen yrkar att få betalning.

Intecknad gäld, hvarom i 29 och 31 §§ nämnes, må ej sålunda öfvertagas; dock ege öfvertagande rum, der för samma fordran intecknade fastigheter enligt 36 och 37 §§ gå i en försäljning och tillfalla samma köpare.

Angående betalningen af den återstående köpeskillingen vare lag som i 45 § sägs.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Intecknad — — — må dock ej sålunda öfvertagas“.

I den nådiga *propositionen*, hvarest ordet „dock“ uteslutits, tillades: „dock vare för samma fordran intecknade fastigheter, der de enligt 37 § gå i en försäljning, såsom en enda fastighet ansedda“.

Angående *motiven* till det i mom. 1 ingående stadgandet om skyldighet för köparen att öfvertaga intecknad och inom lägsta budet fallande gälds kapitalbelopp, se Inl. sid. 26 ff. — Betr. mom. 2 yttrar lagberedningen vidare: „Enligt 29 och 31 §§ skola väl vilkorliga eller tvistiga fordringsanspråk, fordringar, för hvilka inteckning är gällande äfven i annan fastighet än den, som skall säljas, fordringar, för hvilka endast ett högsta belopp är uppgifvet, samt sådana, för hvilka beviljad intecknings giltighet är beroende på särskild pröfning eller afgjord genom beslut, som ej vunnit laga kraft, äfvensom slutligen fordringar, för hvilka inteckning blifvit sökt, men ansökningen ännu icke pröfvad, i ofvanberörda borgenärsförteckning och vid beräknandet af det lägsta antagliga budet upptagas såsom vore dessa fordringar ovilkorliga, ostridiga, till beloppet bestämda och för öfrigt fullt klara. Likväl har det icke synts lämpligt tillåta, att sådana fordringar, så vidt de äro intecknade och falla inom lägsta budet, kunde såsom andra intecknade och i lägsta budet beräknade fordringar i afräkning på köpeskillingen öfvergå å köparen. Om förbindelser af denna sväfvande beskaffenhet finge fortfarande hvila på fastigheten, sedan densamma genom exekutiv försäljning redan kommit i en ny egares hand, skulle sådant enligt beredningens tanke föranleda förvecklingar och nära nog oöfvervinneliga svårigheter, hvilka komme att träda i dagen synnerligast då det gälde att, sedan ett tvistigt fordringsanspråk blifvit förkastadt, ordna och fastställa den inteckningsrätt, som i följd deraf tillkomme en borgenär, hvars fordran vid annan utgång af tvisten till motsvarande belopp icke kunnat ur köpeskillingen utfås. Förslaget innehåller förty,

i 27 § att gäld af ifrågakomna beskaffenhet icke får af köparen öfvertagas, och i 33 § att sådant öfvertagande ej är tillåtet ens om alla, hvilkas rätt deraf berördes, vore om denna del af auktionsvilkoren ense. Följden af dessa stadganden är, på sätt i 6 kap. 12 § äfven utsäges, att dylika tvistiga och vilkorliga belopp samt fordringar, hvilkas, inteckningsrätt beror på pröfning, skola afsättas, intill dess frågan om borgenärens rätt blifvit slutligen afgjord eller vilkoret gått i fullbordan eller bortfallit, samt att, enligt hvad 13 § i samma kapitel jemväl innehåller, vid medlens afsättande tillika skall bestämmas, huru beloppet skall fördelas i det fall, att detsamma eller någon del deraf sedermera finnes ej böra tillkomma den borgenär, för hvars fordran det blifvit afsatt. Dock afser förbudet att öfvertaga intecknadt, inom lägsta budet fallande skuldbelopp, för hvilket inteckning är gällande äfven i annan fastighet, icke det fall att fastigheterna enligt 37 § gå i en försäljning och sålunda tillfalla samma person, enär de skilda fastigheterna då äro att i förevarande hänseende betraktas såsom en enda sådan“.

Lagutskottet: „I 2 mom. af 27 § uppställes den allmänna regel vid försäljning af utmätt fast egendom att, bland andra, fordran, för hvilken inteckning i egendomen är gällande med bättre rätt än det utsökta beloppet, men hvilken derjemte är intecknad i annan fastighet, icke får såsom de i första mom. omnämnda fordringar af köparen i afräkning å köpeskillingen öfvertagas, äfven om tillika de öfriga omständigheter föreligga, under hvilka öfvertagande eljest vore medgifvet. Från denna allmänna regel göres dock undantag för det fall, när flere för samma fordran intecknade fastigheter skola till gäldande deraf användas samt alla förty gå i en försäljning och alla dervid tillfalla samma köpare, hvilken då, såframt de allmännå vilkoren för gälds öfvergående äfven uppfyllas, är skyldig att öfvertaga den ifrågavarande skulden. För att denna momentets rätta innebörd måtte med nödig tydlighet framgå har detsamma af utskottet något omformulerats.

„Uti detta sammanhang tillåter sig utskottet äfven framhålla att då det, när flere fastigheter gå i en försäljning, först genom auktionen afgöres huruvida alla de intecknade lägenheterna tillfalla samma köpare och således äfven om öfvertagande af gäld, för hvilken alla fastigheterna äro intecknade, skall ega rum eller ej, men i borgenärsförteckningen, hvilken uppgöres före auktionen, bör särskildt angifvas de belopp, som skola i reda penningar gäldas, och de hvilka böra af köparen öfvertagas, blir det uti nu ifrågakomna fall nödigt att vid uppgörandet af borgenärsförteckningen taga i betraktande såväl den händelse att alla lägenheterna inropas af samma köpare, som ock möjligheten att egendomarna tillfalla särskilda personer, samt angifva alternativa belopp för det, som skall betalas kontant och det som bör öfvertagas“.

Anmärkningar.

1. Af de i borgenärsförteckningen, efter deras inbördes företräde ordnade fordringsbeloppen skola en del ovilkorligen gäldas i reda penningar, men en annan del endast i fall deras utbetalande senast vid auktionsförhandlingen (§ 24) uttryckligen påyrkas. Dessa sistnämnda äro de i denna § nämnda kapitalbelopp af intecknad gäld, som hafva bättre rätt än den utsökta fordringen och hvilka köparen icke är *berättigad* att gälda kontant, utan skyldig att låta innestå och å sig öfvertaga. Kontant *måste* deremot alltid gäldas: lönebelopp, utskylder, räntor å intecknade eller eljest panträtt egande fordringar, innestående belopp af årlig afkomst eller annan förmån (sytning), som bestämts att utgå i penningar eller varor, samt utmätnings- och öfriga kostnader äfvensom, af de utanför det lägsta budet fallande beloppen, den utsökta fordringen med utdömd ränta och kostnadsersättning samt alla öfriga, sämre rätt än denna fordran egande fordringar till såväl kapital som ränta. — Fordran, som är förenad med panträtt utan att vara intecknad (obetald köpeskilling), måste äfven kontant gäldas, enär panträttens varaktighet är beroende af att inteckning erhålles förr än laga stånd åkommer (11: 2 J. B. och Int. fd. § 22,2), och de här ofvan i motiven framhållna förvecklingar och svårigheter lätteligen uppstode, i fall inteckning sedermera icke utverkades.

2. Att köparen äfven kan få öfvertaga kapitalbelopp af sådan fordran, som enligt borgenärsförteckningen bort i reda penningar gäldas, om han före köpeskillingens fördelning derom med vederbörande borgenär öfverenskommer, ses af § 46,1. — Borgenären bibehålles för öfvertagen fordran vid sin förra inteckningsrätt; se Int. fd. § 26,1. — För ränta, som å öfvertagen gäld är utfäst, skall köparen ansvara från auktionsdagen, men å annan intecknad eller eljest med panträtt förenad gäld skall han erlägga 5 % ränta från auktionsdagen till dess betalning sker; se § 47. — För gäld, som å köparen öfvergått, är förre egaren fri; se § 50,2 och Int. fd. § 26,1. — Ang. öfvertagna (bibehållna) och betalda (förfallna) inteckningar bör auktionsförrättaren genast anmäla hos domaren eller rätten; se § 51. — Betr. domarens eller rättens åliggande i anl. af sådan anmälan, se Int. fd. § 31,1.

28 §.

Det lägsta bud, som vid försäljning af utmätt fast egendom får antagas, skall öfverstiga sammanlagda beloppet af de fordringar samt utmätnings- och öfriga kostnader, hvilka böra ur köpeskillingen utgå med bättre rätt än det eller de belopp, som utsökas.

Finnes behållen afkomst af egendomen, varde i mån af afkomstens värde det belopp, hvaröfver lägsta budet bör stiga, lägre faststäldt.

Mom. 1 af denna § lydde i *Lagberedningens* förslag: „Det — — — det belopp, som utsökes. Är egendomen för flere fordringar utmätt, varde lägsta budet beräknadt efter den af dem, som har bästa rätt".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Motiven till stadgandet i denna § angående lägsta antagliga anbudet äro intagna uti Inl, sid. 21—26.

Anmärkningar.

1. Att vid uppgörande af borgenärsförteckningen äfven det lägsta antagliga anbudet bör fastställas, ses af § 25. — I fall flera fastigheter, enligt § 36, gå i en försäljning, skall det lägsta budet uträknas för hvarje fastighet särskildt, utom då fastigheterna gemensamt häfta äfven för annan fordran, som har *bättre rätt* än det utsökta beloppet, i hvilken händelse lägsta budet beräknas för alla fastigheterna tillsammans; se § 29 och anm. 3 vid § 25. — Att försäljning emot utmätningssökandens bestridande icke får ske, oaktadt så högt bud göres, att det enligt borgenärsförteckningen finge antagas, men det gjorda anbudet icke förslår till betäckande af sökandens fordran, samt att å andra sidan försäljning i visst fall får ega rum, ehuru anbudet icke uppgår till det belopp, som i borgenärsförteckningen faststälts såsom det lägsta antagliga, ses af § 41. — I fall anbud ej göres eller antages, skall, om sökanden det yrkar, ny auktion hållas, men sker ej heller dervid försäljning, går utmätningen åter; se §§ 42 och 43.

2. Till behållen afkomst af egendomen räknas i allmänhet ej allenast afrad, hyra och ränta, som förfallit till betalning efter utmätningen och influtit före försäljningen (4: 24,1 och 2), utan äfven egendomens efter utmätningen och intill försäljningen fallna afkastning (§ 39,2); men emedan det lägsta antagliga anbudet bör uträknas och fastställas förr än sjelfva utropet vidtager, och egendomens i behåll varande afkastning (spanmål, foder o. s. v.) enligt § 39,2 skall föryttras först efter det sjelfva fastigheten blifvit såld, så kan med behållen afkomst i mom. 2 af förevarande § afses endast afrad, hyra och ränta, för hvilken utmätningsmannen eller af honom eller öfverexekutor tillförordnad syssloman till auktionsförrättaren redovisat; se anm. 1 och 2 vid 4: 24. Genom att från det i mom. 1 nämnda sammanlagda belopp afdraga den behållna afkomsten (afraden, hyran eller räntan), erhålles den summa, hvaröfver anbud bör stiga för att få antagas (lägsta budet); se anm. 3 vid § 26. — Att den behållna afkomsten (såväl afrad, hyra och ränta som afkastning) fördelas jemte köpeskillingen för fastigheten, ses af 6: 9,2. — I afrad, hyra och ränta samt afkomst från jorden tillkommer inteckningshafvare enahanda rätt, som i sjelfva fastigheten; se Int. fd. § 18,2.

29 §.

Uti den i 25 § nämnda borgenärsförteckning och vid beräknandet af det lägsta bud, som får antagas, varde vilkorligt eller tvistigt anspråk upptaget såsom ovilkorligt eller ostridigt, fordran, hvarför endast ett högsta belopp är uppgifvet, till detta belopp, samt intecknadt fordringsbelopp, för hvilket inteckning är gällande äfven i annan fastighet, till hela beloppet. Skola dock flere fastigheter säljas för samma fordringsbelopp, och häfta de för gemensamt intecknad fordran med bättre rätt än det belopp, som utsökts; då varde det lägsta antagliga anbudet beräknadt för alla fastigheterna tillsam-

mans, så ock, med hänsigt till att försäljning af någon bland dem enligt 37 § 4 mom. kan förfalla, för de öfriga fastigheterna gemensamt.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Uti — — — ostridigt, intecknadt fordringsbelopp, för hvilket inteckning är gällande äfven i annan fastighet, till hela beloppet samt fordran — — — detta belopp“.

I den nådiga *propositionen*, hvarest första satsen hade sin nuvarande lydelse, tillades den andra satsen, med sådan lydelse: „Skola — — — tillsammans, ehvad de gå under särskilda utrop eller gemensamt utrop såsom i 37 § sägs“.

Motiven till denna § ingå vid § 27.

Lagutskottet: „När flere fastigheter gå i en exekutiv försäljning och de alla häfta för gemensamt intecknad fordran med bättre rätt än det belopp, för hvilket de säljas, samt ur någon af fastigheterna dessutom bör med företräde framför den utsökta fordringen utgå något visst belopp, men detta icke betäckes af köpeskillingen, som bjudes för samma fastighet, skall enligt lagförslagets af utskottet i denna del godkända bestämningar, försäljning af nästnämnda fastighet förfalla och endast de öfriga fastigheterna användas till betalning af gälden, för hvilken utmätningen skett (37 § 4 mom).

„Med afseende härå har utskottet funnit det nödigt att i slutet af 29 § införa ett stadgande af den innebörd, att då bland flere fastigheter, hvilka skola säljas för samma fordringsbelopp och äro besvärade med gemensam inteckning med bättre rätt än det utsökta beloppet, någon derjemte enskildt häftar för fordran, som bör utgå med företräde framför den utsökta fordringen, skall ett lägsta antagligt anbud beräknas såväl för den enskildt graverade och de öfriga fastigheterna tillsammans som äfven för de sistnämnda fastigheterna gemensamt“.

Anmärkningar.

1. Medan i första satsen stadgas till hvilket belopp här nämnda sväfvande fordringar skola i borgenärsförteckningen upptagas, innehåller den andra satsen, huru lägsta antagliga anbudet bör beräknas i afseende å ett visst slag af dessa fordringar, nämligen då bland fordringarna förekommer sådan, för hvilken inteckning är gällande äfven i annan fastighet, som äfven är utmätt och skall vid samma auktionstillfälle säljas. För detta fall föreskrifves nu att, om alla fastigheterna häfta, utom för den ur dem gemensamt utsökta fordringen, äfven för annan

fordran med *bättre rätt* än den förra, så skall det lägsta budet uträknas för alla fastigheterna tillsammans. — Det berättigade i denna föreskrift framgår bäst genom anförande af ett exempel. Om fastigheterna *A*, *B* och *C* äro gemensamt intecknade, först för 20,000 och sedan för 10,000, hvilken sistnämnda summa utsökts, så skulle, ifall det lägsta budet bestämdes särskildt för hvarje fastighet, detta måsta öfverstiga 20,000 för dem enhvar. Antages nu att köpeskillingen uppgår, för *A* till 5,000 för *B* till 10,000 och för *C* till 15,000, så kunde, enär det lägsta budet 20,000 icke för någon af fastigheterna uppnåtts, försäljning ej komma till stånd, oaktadt sammanlagde köpeskillingen utgör 30,000 och således ej allenast den första inteckningen å 20,000 utan äfven den andra inteckningen å 10,000 blefve fullt betäckt. Då emellertid fastställande af ett lägsta bud har till ändamål endast att säkerställa de fordringar, hvilka hafva företräde framför den utsökta fordringen, och detta ändamål fullständigt vinnes, utan att, såsom i nu nämnda fall, beloppet af gemensam inteckning med bättre rätt inberäknas i lägsta budet för hvarje fastighet särskildt, har i andra satsen af förevarande § medgifvits sådant undantag från hvad eljest bör gälla, att — på det äfven utmätningssökanden efter möjligheten måtte varda till sin rätt förhjelpt — lägsta budet skall beräknas för alla de gemensamt utmätta fastigheterna tillsammans i det fall, att de häfta för annan gemensam fordran med bättre rätt än den utsökta fordringen, — hvaraf åter omvändt följer, att i händelse de gemensamt utmätta fastigheterna icke häfta för fordran af nu antydd beskaffenhet, det lägsta budet skall beräknas för hvarje fastighet särskildt (anm. 3 vid § 25). — Om fastigheterna samfäldt häfta för fordran, som står *efter* den utsökta fordringen, så ligger densamma *utanför* det lägsta budet och kan följaktligen icke verka derhän, att ett gemensamt lägsta bud för fastigheterna erfordrades.

2. Men äfven andra fordringsegare finnas, hvilkas rätt bör vid försäljning af flera gemensamt utmätta fastigheter bevaras. Dessa äro sådana, hvilkas tillgodohafvanden uti en enskild fastighet böra utgå med företräde framför den utsökta fordringen. Då ett lägsta bud faststälts för hvarje fastighet för sig, blir dessas rätt tillgodosedd. Men om, såsom i senare satsen

af denna § förutsättes, ett lägsta bud måste fastställas för alla fastigheterna tillsammans, kan det inträffa, att för en enskild fastighet erhålles så lågt pris, att detta icke förslår till betäckande af nämnda tillgodohafvanden, ehuru detta pris sammanlagdt med köpeskillingen för de öfriga fastigheterna uppgår till så högt belopp, att det lägsta budet uppnås. För denna händelse stadgas i § 37,4 att „försäljningen af den fastighet skall förfalla“, hvilket ej hindrar att de öfriga fastigheterna säljas, om allt, som ur dem bör utgå med bättre rätt än den utsökta fordringen, det oaktadt kan blifva betäckt. Men emedan alla de fordringsposter, hvilka inberäknats i det för alla fastigheterna gemensamt fastställda lägsta budet, icke vidare behöfva komma i betraktande, utan de, för hvilka den icke försålda fastigheten enskildt häftar, fortfarande stanna å denna, måste för antydda eventualitet ett särskildt lägsta bud, med uteslutande af de belopp, som vidhäfta sagda fastighet, uträknas för de återstående fastigheterna tillsammans; ty sedan utropet vidtagit, får ej några nya beräkningar af lägsta bud verkställas, utan bör allt derförinnan vara i den underskrifna borgenärsförteckningen klart och redigt angifvet. — Att, då försäljningen af en enskild fastighet af antydda orsak kan förfalla, lägsta budet bör beräknas äfven för de öfriga fastigheterna gemensamt, är utsagdt i slutet af ifrågavarande § 29. Detta stadgande och det nyss anförda må här förtydligas genom det i föregående anm. begagnade exempel. Utom för de 20,000 och 10,000, hvarför fastigheterna *A*, *B* och *C* äro gemensamt intecknade, häftar *A* enskildt för utskylder 300 och för en (första) inteckning å 5,000, *B* likaledes enskildt för utskylder 400 och en inteckning å 2,000 samt *C* äfvenså för utskylder 200 och inteckning å 1,000 — alla dessa enskilda inteckningar med bättre rätt än den utsökta fordringen 10,000. Det lägsta budet för alla fastigheterna tillsammans blir (300 + 5,000 + 400 + 2,000 + 200 + 1,000 + 20,000 =) 28,900. Köpeskillingen för *A* uppgick endast till 5,000, som icke förslår till betäckande af de 5,300, för hvilka *A* enskildt häftar, hvarföre försäljningen af *A* måste förfalla. Nu kan ej 28,900 vidare gälla såsom lägsta budet för *B* och *C* tillsammans, enär 5,300 ej behöfva ur dessa utgå, utan fortfarande vidhäfta den icke försålda fastigheten *A*. Lägsta budet för

B och *C* tillsammans blir då (400 + 2,000 + 200 + 1,000 + 20,000 =) 23,600, hvilket betäckes af köpeskillingen för dessa fastigheter (10,000 + 15,000 =) 25,000, hvarföre ock försäljning af dem kommer till stånd, förutsatt att densamma icke bestrides af utmätningssökanden (5: 41,1), hvilken å sin fordran 10,000 utfår endast 1,400. — Men möjlighet finnes, att af redan angifna orsak försäljningen af tvänne eller, om fastigheternas antal är fyra eller derutöfver, ännu flera fastigheter måste förfalla, så att slutligen blott en återstår; och för alla dessa eventualiteter måste ytterligare uträkningar af det lägsta budet verkställas. Då flera fastigheter utmätts, hvilka alla äfven häfta för gemensam fordran med bättre rätt än den utsökta, kan sålunda erfordras en lång serie af förnyade uträkningar af lägsta bud — desto längre ju flera fastigheterna äro och dermed äfven möjligheten af olika kombinationer mångfaldigas. Men emedan de fall, då flera fastigheter äro gemensamt intecknade för flera skilda fordringar, icke kunna ofta förekomma (se Int. fd. § 12,2 och Inl. sid. 38), samt stadgandet i 4: 29,1 derom, att vid *utmätning* ett ej må från annat så söndras, att det, som öfver är, varder för gäldenären onyttigt, bör kunna tillämpas äfven å *försäljningen* af flera gemensamt utmätta fastigheter — hvarigenom t. ex. en landtegendom, som består af flera i sambruk varande och med gemensam åbyggnad försedda lägenheter, hvilka väl i kameralt afseende utgöra sjelfständiga lägenheter, men bilda en ekonomiskt sammanhörande egendomskomplex, komme att behandlas såsom en enda fastighet —, så kommer säkerligen sällan att inträffa, att dylika vidtgående uträkningar af lägsta budet blifva nödvändiga, helst auktionsförrättaren i många fall torde kunna på grund af § 33 åvägabringa sådan öfverenskommelse sakegarene emellan, att dylika vidlyftigheter undvikas. Men äfven om detta ej kan ske, har auktionsförrättaren att operera endast med redan färdigt uträknade tal, hvarföre också i dylikt fall hans arbete icke genom nu ifrågavarande stadgande ökas i samma mån, som man af de på papperet synliga uträkningarna vore frestad att antaga.

3. Att fordringar af det slag, som finnas i denna § nämnda, icke få af köparen öfvertagas, utom när för samma fordran intecknade fastigheter tillfalla samme köpare, ses af § 27,2 jemte

motiven dertill (slutet). — Tvistigt eller vilkorligt fordringsbelopp skall afsättas och dervid bestämmas, huru beloppet skall fördelas i det fall, att detsamma ej bör tillkomma den, för hvars fordran det blifvit afsatt; se 6: 12 och 13 samt nyss åberopade motiv. — Att den, som för samma fordran har inteckning i flera fastigheter, eger att efter godtfinnande söka betalning vare sig ur alla eller ur en eller flera af dem, ses af Int. fd. § 19,1 och Inl. sid. 34—39. Detta utgör grunden för stadgandet i förevarande § derom, att intecknadt fordringsbelopp, för hvilket inteckning är gällande äfven i annan fastighet, skall i borgenärsförteckningen upptagas till hela beloppet. — Hvad i denna § sägs om intecknadt fordringsbelopp och intecknad fordran gäller äfven om fordran, för hvilken fast egendom utan inteckning är underpant (d. v. s. i detta fall obetald köpeskilling för fastigheter, som blifvit gemensamt sålda); jfr Int. fd. § 12,2.

30 §.

Skall fordran, som icke är förfallen och hvarå ränta intill förfallodagen ej är betingad, icke å köparen öfvergå, varde den i borgenärsförteckningen beräknad till det belopp, som, med tillägg af ränta derå efter fem för hundrade om året från auktionsdagen till förfallodagen, motsvarar hela fordringssumman.

Häftar egendomen för ränta eller annan dylik fordran, som ej är till kapitalet bestämd, eller för afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtits att med visst belopp i penningar eller varor af egendomen utgå, varde, för den händelse att egendomen, efter ty i 38 § sägs, säljes utan förbehåll om förmånens bestånd, denna efter nyssnämnda räntefot och, om förmånen bör utgå endast under viss tid, med tillämpning af det i 1 mom. angifna beräkningssätt, uppskattad till sitt kapitalvärde å auk-

tionsdagen. Lifräntas kapitalvärde skall dock alltid upptagas till det belopp, hvarför en likadan ränta kan erhållas i öfverhetligen godkänd inhemsk försäkringsanstalt.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Skall ej fordran, — — — ränta ej bör gäldas före förfallodagen, å köparen — — — fordringssumman.

„Häftar — — — räntefot uppskattad — — — skall dervid beräknas till — — — erhållas i viss, af Kejsaren och Storfursten bestämd försäkringsanstalt inom landet".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse, utom att i mom. 1 ordet „derå", emellan orden „ränta" och „efter" saknades.

Ur *motiven:* „Bland intecknade penningebelopp, som skola ur köpeskillingen för utmätt fast egendom kontant gäldas, kunna förekomma äfven sådana, som först framdeles förfalla till betalning, utan att under tiden någon ränta behöfver erläggas. Om nu borgenären finge ur köpeskillingen fullt uppbära en sådan fordran, så kunde han genast göra penningarna räntebärande, hvarigenom honom tillskyndades en fördel, hvilken rätteligen tillkomme gäldenären eller dennes öfrige borgenärer. Lagförslaget innehåller förty, att fordringen bör i borgenärsförteckningen upptagas till det belopp, som med tillägg af ränta, beräknad efter fem procent om året för antydda mellantid, motsvarar hela fordringssumman. Betecknar man sagda räntebelopp, hvarmed hela fordringssumman alltså skall minskas, med x, nyssnämnda summa med k, procenttalet med p och tiden intill förfallodagen uttryckt i år med t, så erhålles enligt vanlig regel för ränteberäkning

$$x = \frac{(k-x)\,pt}{100},$$

hvaraf således[1] följer formeln

$$x = \frac{kpt}{100 + pt},$$

med begagnande hvaraf ifrågavarande afdrag med lätthet kan uträknas.

„Häftar en utmätt fastighet på grund af inteckning eller enligt 11 kap. 2 § jordabalken för viss periodiskt återkommande afgift eller för afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtits att af egendomen utgå, så skall enligt 38 § fastigheten säljas med förbehåll om förmånens bestånd, i fall det oaktadt fordringsegare, som har bättre

---

[1] Efter denna hyfsning: $100x = kpt - ptx;$ $100x + ptx = kpt;$ $x(100 + pt) = kpt.$ *Utg.*

förmånsrätt, ur köpeskillingen erhåller full godtgörelse eller eljest till försäljningen samtycker, men i motsatt fall utan dylikt förbehåll. Går nu förmånen eller rättigheten sålunda förlorad och är den bestämd till visst belopp i penningar eller varor, så bör, enligt den af beredningen åt § 9 i förmånsrättsförordningen[1] gifna lydelse, rättighetens innehafvare njuta pant- och förmånsrätt i fastigheten för ett rättigheten motsvarande kapitalbelopp, såsom om detta belopp från början blifvit i stället för sjelfva rättigheten intecknadt. Omförmälda kapitalvärde, hvilket, på sätt af 2 mom. i förevarande 30 § framgår, alltid[2] bör i borgenärsförteckningen eventuelt upptagas, erhålles, om förmånen skall utgå under bestämd tid, genom en beräkning likartad med den, som finnes i 1 mom. af samma § angifven, nämligen sålunda, att hvarje särskild afgiftspost betraktas såsom en icke förfallen räntefri fordran och således utföres med endast det belopp, som med tillägg af fem procents ränta från auktionsdagen till förfallodagen motsvarar hela afgiftsposten, hvadan hela rättighetens kapitalvärde å auktionsdagen erhålles genom sammanläggning af de särskilda afgiftsposternas på omförmäldt sätt reducerade belopp. Bör afgiften deremot erläggas för beständigt eller under obestämd tid, uppnås resultatet genom afgiftens kapitaliserande på vanligt sätt efter en räntefot af fem för hundrade om året, hvilket kapital i förra fallet öfverlemnas åt borgenären, men i det senare afsättes för den tid borgenärens rätt fortfar och sedan tillfaller den, hvilken enligt 6 kap. 13 § är i tur att träda i den förres ställe. Är dock den förmån, för hvilken ersättning skall utgå, en rätt till lifränta, så har det synts vara ändamålsenligast att utan vidare tillägga räntetagaren ett sådant kapitalbelopp, som enligt gällande tabeller för viss öfverhetligen bestämd försäkringsanstalt[2] måste på en gång till anstalten inbetalas för att åt honom bereda en lika stor lifränta som den, han genom fastighetens exekutiva försäljning gått förlustig“.

Lagutskottet: „För att göra rätta innebörden af paragrafens första moment så tydlig som möjligt, har utskottet mot slutet deraf efter ordet „ränta“ infört ordet „derå“.

Anmärkningar.

1. Stadgandena i förevarande § och det i motiven utvecklade må ytterligare belysas med några exempel. Enligt mom. 1

---

[1] Efter den af lagberedningen verkstälda ytterligare omarbetning af Int. fd. och Förm. fd. (se sid. 5 not. 2) motsvaras här åberopade stadgande af Int. fd. § 22,3, som tillägger innehafvaren af rättigheten för dennas kapitalvärde endast förmånsrätt. *Utg.*

[2] Se dock anm. 2 vid denna §. *Utg.*

skall en först efter auktionsdagen förfallande fordran, hvilken intill förfallodagen är räntefri — för den händelse att densamma icke kommer att öfvergå å köparen (§ 27) — i borgenärsförteckningen upptagas till det belopp, som, med tillägg af 5 procents årlig ränta från auktionsdagen till förfallodagen, motsvarar hela fordringssumman. Antaget nu, att auktionen hålles den 1 april 1897 och att den ifrågavarande fordringssumman utgör 10,000 mark, hvilken bör vara räntefria intill förfallodagen den 1 januari 1899 eller således under 1 $^3/_4$ ($= \frac{7}{4}$) år efter auktionsdagen, så uträknas, med begagnande af den i motiven angifna slutformeln, det afdrag, som å hela fordringssumman måste för nu ifrågakomna ändamål göras, sålunda, att till dividend tages

$$10{,}000 \times 5 \times \tfrac{7}{4} = 50{,}000 \times \tfrac{7}{4} = \tfrac{350{,}000}{4}$$

och till divisor

$$100 + 5 \times \tfrac{7}{4} = 100 + \tfrac{35}{4} = \tfrac{435}{4},$$

hvilket efter behörig reduktion gifver till dividend 350,000 och till divisor 435 eller således

$$x \text{ (afdraget)} = 804 \text{ mark } 59 \text{ penni},$$

hvadan det belopp, som skall i borgenärsförteckningen upptagas utgör (10,000 — 804,$_{59}$ =) 9,195 mark 41 penni.

Enligt mom. 2 af denna § har man att särskilja tre olika fall, nämligen då en i penningar eller varor utfäst förmån skall utgå *a)* under bestämd tid, *b)* för beständigt och *c)* under obestämd tid.

a) Om t. ex. en fader vid försäljning af sin fastighet förbehållit sin omyndige son intill dess denne uppnår myndig ålder en årsränta af 100 mark att hvarje år den 1 oktober utbetalas, och låtit inteckna nämnda förbehåll, så är detta en förmån, som bör ur fastigheten utgå *under bestämd tid.* Antagom att fastigheten emellertid skall försäljas exekutivt och auktionen verkställas den 1 april 1897. Sonen, som den 1 oktober 1896 senast fått uppbära sin årsränta, fyller den 1 juli 1899 21 år. Då det nu gäller att i borgenärsförteckningen upptaga den summa, som ur köpeskillingen bör på en gång tillkomma denna person, så betraktas hvarje skild afgiftspost såsom en icke förfallen räntefri fordran; och bör det förty, med användande af den i motiven intagna

formeln, på ofvan angifvet sätt uträknas, till hvilket belopp årsräntan 100 mark skall reduceras, först för tiden från auktionsdagen den 1 april 1897 till första förfallodagen den 1 oktober samma ($^1/_2$ år) och sedan från sagde den 1 april 1897 till andra förfallodagen den 1 oktober 1898 (1 $^1/_2$ år), samt vidare huru tre fjerdedelar af årsräntan eller 75 mark (från den 1 oktober 1898 till födelsedagen den 1 juli 1899) bör reduceras för tiden från ännämnda auktionsdag den 1 april 1897 till den 1 oktober 1899, då den sista betalningsposten förfaller (2 $^1/_2$ år), hvarefter de sålunda reducerade afgiftsposternas sammanlagda belopp upptages i borgenärsförteckningen såsom förmånens kapitalvärde å auktionsdagen. Utförd lemnar denna uträkning följande resultat:

1:sta	afgiftsposten	(100—2,43 =)	97,57
2:dra	„	(100—6,97 =)	93,03
3:dje	„	(75—8,33 =)	66,67
		eller tillsammans	257,27 mark,

som antecknas i borgenärsförteckningen.

b) Skall förmånen utgå *för beständigt,* gestaltar sig saken enklast, i ty att afgiftsposten kapitaliseras på vanligt sätt sålunda, att det kapital, som lemnar nämnda afgift såsom ränta efter fem för hundra om året, uträknas och upptages i borgenärsförteckningen för att oafkortad tillfalla den till förmånen berättigade (t. ex. en skola eller annan stiftelse). Sålunda, i fall afgiften är 100 mark om året, antecknas i borgenärsförteckningen 2,000 mark.

c) Om afgiften skall utgå *under obestämd tid,* kapitaliseras densamma på enahanda sätt som vid *b)* nämndes och den sålunda erhållna summan upptages i borgenärsförteckningen, men vid köpeskillingens fördelning utbetalas summan icke åt den till afgiften berättigade, utan afsättes såsom i 6: 12 säges, emedan afgiftens tillgodonjutande är beroende af ett (resolutivt) vilkor och förty upphör, om och när detta vilkor går i fullbordan. Enligt 6: 17 borde väl det afsatta kapitalet nedsättas i länets ränteri; men emedan detsamma derstädes komme att ligga ofruktbart, står det jemlikt 6: 19 den berättigade öppet att påyrka medlens insättande i bankinrättning, hvarifrån han eger att lyfta den utfallande räntan. Den förlust, som tillskyndas honom der-

igenom, att bank å deponerade medel vanligen erlägger mindre än 5 procent, godtgöres honom i någon mån dymedelst, att räntan gemenligen får lyftas två gånger om året. — Vid köpeskillingens fördelning skall enligt 6: 13 i fördelningslängden utsättas hvem kapitalet skall tillfalla, sedan afgiftstagarens rätt att uppbära den utfallande räntan upphört. — Nu omordade tillvägagående erfordras t. ex. då en fader vid öfverlåtelse af sin fastighet bestämt, att hans dotter skall intill dess hon blifvit gift få årligen från fastigheten uppbära en viss summa; ty i detta fall är förmånens upphörande beroende deraf, om dottern blir gift eller måhända aflider såsom ogift, i hvilken sistnämnda händelse förmånen haft egenskapen af lifränta. I fråga om sådan ränta (lifstids sytning), äfven der den från början varit afsedd, kunde derför nu ifrågavarande förfarande under alla förhållanden tillämpas; men mom. 2 (slutet) innehåller för bestämmande af lifräntas kapitalvärde ett särskildt tillvägagående, hvarom närmare i anm. 2.

2. Emedan lifstids sytning, som bestämts att utgå med visst belopp i penningar eller varor, i verkligheten är en lifränta (anm. 1 vid 4: 3), skall en sådan sytning enligt sista satsen i mom. 2 utan vidare beräkning, än att sytning i varor eller persedlar efter medelmarkegångspris eller annan skälig grund förvandlas till penningar, upptagas till det belopp, som jemlikt någon inhemsk försäkringsanstalts lifräntetabeller bör på en gång inbetalas för att en person af sytningstagarens ålder (hvilken förty bör vara utredd) må för sin återstående lifstid erhålla en lifränta af samma storlek som sytningen. Att sagda kapitalbelopp, likasom öfriga i detta moment nämnda kapitaliserade förmåner, endast i det fall böra upptagas, att sytningen eller förmånerna falla *utanför* det lägsta budet — d. v. s. i anseende till deras förmånsrätt stå *efter* den utsökta fordringen (jfr §§ 28,1 och 38 samt Int. fd. § 22,3) —, är tydligt, enär försäljning af fastigheten ej får ske, om det lägsta budet icke uppnås, samt följaktligen någon försäljning utan förbehåll om sytningens eller förmånernas bestånd icke kan komma i fråga, då dessa ligga *inom* det lägsta budet. — Huru rätt till afkomst eller annan förmån (syt-

ning), som icke kan till sitt kapitalvärde upptagas, bör i borgenärsförteckningen angifvas, ses af § 32.

31 §.

Är fråga om giltigheten af inteckning, som blifvit för fordran eller annan rättighet beviljad, beroende på särskild pröfning eller afgjord genom beslut, som ej vunnit laga kraft, eller är sådan inteckning sökt, men ansökningen ännu icke pröfvad, varde äfven den fordran eller rättighet i borgenärsförteckningen upptagen och vid bestämmandet af lägsta budet beräknad.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Är — — — fordran beviljad, — — — är inteckning för fordran sökt, — — — äfven sådan fordran i borgenärsförteckningen — — — beräknad“.

Motiven till denna § ingå vid § 27.

Lagutskottet: „Då fråga om giltighet af inteckning för nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtits att af fast egendom utgå, är beroende på pröfning eller afgjord genom beslut, som ej vunnit laga kraft, eller sådan inteckning blifvit sökt, men ansökningen ännu icke pröfvats, borde dylik rättighet upptagas i borgenärsförteckningen och tagas i beräkning vid bestämmandet af lägsta budet på samma sätt som under enahanda förhållanden stadgas beträffande fordran. Då emellertid bestämning härom saknas och följden deraf måste blifva, att en fastighet, beträffande hvilken ett dylikt inteckningsanspråk är vid domstol anhängigt, komme att säljas utan förbehåll om den ifrågasatta rättighetens bestånd, samt försäljningen sålunda, jemte det den omintetgjorde sagda rättighet, ginge domstolens afgörande i förväg, har utskottet i 31 § gjort tillägg, hvarigenom antydda brist varder afhjelpt“.

Anmärkning.

Att fordringar, hvilkas inteckningsrätt beror på domstols pröfning, icke få af köparen öfvertagas, ses af § 27,2. — Sådana fordringar skola vid köpeskillingens fördelning afsättas, intill dess borgenärens rätt blifvit slutligen afgjord, och vid medlens afsät-

tande bör tillika bestämmas, huru beloppet skall fördelas i det fall, att detsamma ej tillkommer borgenären; se 6: 12 och 13. Detta gäller äfven inteckning för sytning och annan förmån, som enligt § 30,2 bör kapitaliseras.

32 §.

Nyttjanderätt, hvarför egendomen häftar på grund af inteckning eller enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, skall efter sin förmånsrätt i borgenärsförteckningen angifvas, utan att dock något värde derför utföres. Lag samma vare om rätt till afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtits att af egendomen utgå, der rättigheten icke kan, efter hvad i 30 § 2 mom. sagts, till sitt kapitalvärde upptagas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Nyttjanderätt, hvarför — — — eller enligt 11 kap. 2 § jordabalken häftar, skall — — — utföres".

Lagutskottet: „Enligt 30 § 2 mom. bör afkomst eller annan förmån, som skall med visst belopp i penningar eller varor utgå ur fast egendom, till sitt kapitalvärde upptagas i borgenärsförteckningen för den händelse, att egendomen, på sätt jemlikt 38 § kan inträffa, komme att säljas utan förbehåll om förmånens bestånd, Men förslaget saknar bestämning om huru förfaras skall med sådan förmån, som ej är utfäst i penningar eller varor och förty icke kan kapitaliseras, såsom förhållandet är t. ex. med rätt till kost, husrum, värme eller vård hos fastighetsegaren. Enär äfven förmåner af nästnämnda slag böra vid försäljningen beaktas och köparen således för dem ansvara derest borgenär, som har sämre rätt än rättighetens innehafvare, ur köpeskillingen utfår sin fordran eller någon del deraf, har utskottet till 32 § fogat ett nytt moment af innehåll, att äfven rätt till nu ifrågavarande förmåner skall, på samma sätt som angående nyttjanderätt är stadgadt, utan angifvet värde i borgenärsförteckningen upptagas".

Anmärkning.

Ang. stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, se anm. 2 vid § 21. — Att nyttjanderätt eller rätt till sytning eller

annan förmån, hvarom här är fråga, icke kan vid försäljningen gå förlorad, i fall rättigheten har företräde framför den utsökta fordringen (d. v. s. ligger inom det lägsta budet), är klart, på sätt i fråga om sytning redan framhållits i anm. 2 vid § 30.

33 §.

Har om borgenärers inbördes företräde eller om vilkoren för försäljningen annorlunda öfverenskommits än här ofvan eller eljest i detta kapitel är stadgadt, lände det vid borgenärsförteckningens uppgörande till efterrättelse, om alla, hvilkas rätt af ändringen beröres, äro om densamma ense; dock må öfverenskommelse i strid med 27 § 2 mom. icke träffas.

34 §.

Sedan borgenärsförteckningen blifvit uppgjord och underskrifven, uppläse auktionsförrättaren densamma samt meddele tydlig underrättelse äfven om öfriga försäljningsvilkor och särskildt om sättet för utropet och tiden, då köpeskillingen sist skall vara gulden.

Anmärkning.

Af hvilka borgenärsförteckningen bör underskrifvas, ses af § 25,2. — Att förteckningen, sedan den blifvit uppläst, bör ligga framme till vederbörandes närmare påseende, har framhållits i anm. 2 vid sagde §. — Försäljningsvilkor, hvarom underrättelse bör meddelas, äro bl. a.: att växande gröda skall gå i samma utrop som fastigheten (§ 39,1); att, i fall inrop varder antaget, köparen genast skall inbetala eller ställa pant eller borgen för en sjettedel af hela köpeskillingen (§ 40); att allt hvad af köpeskillingen bör kontant erläggas skall sist å fyratioandra dagen efter auktionen till förrättningsmannen inbetalas (§ 45 och

6: 9,1); samt att köparen, sedan han fullgjort sin betalningsskyldighet, eger tillträda fastigheten, men erhåller köpebref derå först sedan auktionen vunnit laga kraft (§§ 48 och 49). — Sättet för utropet finnes angifvet i §§ 35, 37 och 38. — Att köparen bör erlägga fem procents ränta från auktionsdagen till dess betalning sker å den del af köpeskillingen, som skall kontant betalas, ses af § 47,1.

35 §.

Utmätt fast egendom säljes i uppslag.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Utmätt — — — uppslag, der ej gäldenären före utropet begärt, att försäljningen må ske i upp- och afslag".

Ur *motiven:* „Det redan genom Kongl. förordningen den 17 februari 1748 stadgade och i stad ännu brukliga sätt att sälja utmätt fast egendom genom utrop i upp- och afslag blef genom Kejs. förordningen den 23 juli 1868 afskaffadt i afseende å fastigheter på landet. Skälet härtill torde varit, att nämnda försäljningssätt ansågs vara alltför inveckladt och kunna föranleda en köpare att, vare sig i följd af misstag eller öfverraskning, underlåta att i rätt tid göra sitt bud eller ock bjuda för tidigt och sålunda stanna för en högre köpeskilling än han ämnat gifva. Försäljningen genom upp- och afslag medför dock å andra sidan den stora fördel, att den för spekulanter förhindrar eller åtminstone försvårar träffande af aftal, hvarigenom försäljningspriset nedsättes. Af auktionssättet följer nämligen, att man icke förr än i det afgörande ögonblicket kan veta, hvilka af de vid auktionen närvarande äro spekulanter, och att den, som bestämt sig för en viss köpesumma, derföre vid afslagsutropet måste bjuda denna, derest han ej vill genom dröjsmål äfventyra att oåterkalleligen gå miste om köpet. I många fall torde större köpeskilling ock erhållas genom en försäljning i upp- och afslag än genom en försäljning endast i uppslag. Af dessa skäl har beredningen, jemte det att användandet af det enklare försäljningssättet i uppslag upptagits såsom regel, ansett sig böra föreslå att försäljning i upp- och afslag äfven finge ifrågakomma, men endast ifall gäldenären derom uttryckligen anhölle. Genom tydliga föreskrifter angående tillgången vid försäljning i upp- och afslag har beredningen tillika sökt åstadkomma hittills saknad likformighet vid tillämpningen af detta försäljningssätt".

Lagutskottet: „Sättet att försälja utmätt fast egendom genom utrop i upp- och afslag, som påbjöds i Kongl. förordningen den 17

februari 1748 men, i öfverensstämmelse med 1867 års Ständers enhälliga beslut, genom K. F. den 23 juli 1868 afskaffades för landsfastighet, komme enligt den nådiga propositionens förslag till bestämningar i ämnet att tillämpas såväl i stad som på landet, der gäldenären före utropet anhållit om dylikt försäljningssätt. Detta förslag, hvilket ursprungligen framstälts af lagberedningen och af denna motiverats såsom redan tidigare anförts, har icke vunnit understöd i utskottet, som ej kan dela lagberedningens gynsamma uppfattning om ifrågavarande sätt att föryttra utmätt fast egendom. Ty äfven om det anordnas såsom uti den nådiga propositionen föreslås, är detsamma enligt utskottets mening alltför inveckladt, isynnerhet då flere fastigheter skola gå i en försäljning, hvarjemte detsamma kan föranleda en spekulant att, vare sig i följd af misstag eller öfverraskning, underlåta att i rätt tid göra sitt bud eller ock bjuda för tidigt och sålunda stanna för en högre köpeskilling än han ämnat gifva; hvarpå allt många exempel säkert kunde anföras isynnerhet från den tid, då utrop i upp- och afslag ännu förekom på landet. Dessutom skulle ett dylikt försäljningssätt göra det nödvändigt att beskrifning och värdering egde rum i hvarje fall då fast egendom förklarats utmätt, hvilket utskottet dock ansett böra undvikas af skäl, som förut framhållits[1]. Utskottet har derför på ofvan angifna grunder och i likhet med flertalet af de myndigheter, hvilka afgifvit utlåtande öfver lagberedningens förslag i ämnet, trott det vara lämpligast att meranämnda försäljningssätt helt och hållet utmönstras från vår lagstiftning och att föryttring af utmätt fast egendom såväl i stad som på landet framdeles sker endast genom utrop i uppslag. I enlighet härmed har utskottet förty omredigerat 35 § och från lagförslaget uteslutit den nådiga propositionens 36 §, som innehåller närmare bestämningar om tillvägagåendet vid försäljning i upp- och afslag, äfvensom i dess ställe, af enahanda orsak, som vid 3 § i detta kap. anförts samt för att tillika tydligare än i den nådiga propositionen skett, angifva hvad som förstås med det i lagförslaget använda uttrycket att flere fastigheter gå i en försäljning och när sådant skall ske, af början utaf propositionens 37 § bildat en ny 36 § och omredigerat första meningen i 37 §.

36 §[2].

Äro flere fastigheter gemensamt utmätta för samma fordran, eller skola flere för samma fordrings-

[1] Se lagutskottets uttalande vid 4: 21. *Utg.*

[2] Den af Ständerna uteslutna 36 § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Skall försäljning ske genom utrop

belopp intecknade fastigheter till gäldande deraf användas, böra de alla gå i en försäljning, på sätt i 37 § sägs.

Anmärkning.

Ang. auktionsstället m. m. se §§ 13—15 och anm. 1 vid sistnämnda §. — I hvilka fall inteckning för samma fordringsbelopp får beviljas i flera fastigheter, ses af Int. fd. § 12,2. — Ang. solidariskt eller s. k. korrealhypotek i allmänhet, se Inl. sid. 34 ff. — Hvad här säges om intecknade fastigheter, gäller äfven om fastigheter, hvilka äro underpant för köpeskilling, som vid gemensam försäljning lemnats ogulden; jfr Int. fd. § 12,2. — Flera fastigheter sägas gå i en försäljning, om de säljas vid samma auktionstillfälle, vare sig att de tillfalla samma eller skilda köpare. — Se lagutskottets yttrande vid § 35 (slutet).

37 §.

När flere fastigheter gå i en försäljning, skall, såframt de hafva samme egare, först utrop af hvarje fastighet för sig och sedan af alla gemensamt ega rum samt, der det gemensamma utropet högre utfallit, detta gälla; och varde i ty fall erhållet öfverskott på de gemensamt utropade fastigheterna fördeladt efter den för hvarje fastighet bjudna köpeskilling.

---

i upp- och afslag, bestämmes först upplagssumman genom bud och öfverbud, till dess något vidare bud ej göres. Derefter varde dubbla beloppet af det af utmätningsmannen å fastigheten satta värdet lagdt till uppslagssumman och egendomen utropad för sammanlagda beloppet, hvilket, om det ej bjudes, småningom genom afslag minskas till dess någon säger „mitt“, eller beloppet nedgått till hvad först i uppslag bestämdes; och varde sålunda erhållet bud med klubbslag bekräftadt. Hafva under afslagsutropen två eller flere på en gång ropat „mitt“, skall auktionen derefter endast emellan dem fortgå i uppslag, och då blifvande högsta budet på samma sätt fastställas“.

Tillhöra fastigheterna skilde egare, skall hvarje fastighet för sig till försäljning utropas. Stiga ej dervid fastigheterna till så högt belopp, att den utsökta fordringen eller annan sämre rätt egande, i dem gemensamt intecknad fordran fullt kan gäldas eller stiga de till detta belopp eller högre och har ej egare af någon bland fastigheterna för denna gjort högsta anbudet; då varde alla fastigheterna gemensamt utropade. Gå ej vid det gemensamma utropet fastigheterna öfver sammanlagda beloppet af det, som bjudits vid de särskilda utropen; eller gå de högre, och erlägger någon, som vid första försäljningen stannat för högsta budet å honom tillhörig fastighet, genast till auktionsförrättaren hvad af öfverskottet tillkommer borgenären eller annan, som efter honom har gemensam inteckning i fastigheterna; stånde vid första försäljningen fast. I annat fall gälle sista försäljningen, och varde öfverskottet fördeladt såsom nyss är sagdt.

Hafva två eller flera af fastigheterna samme egare, skall ock, der han det äskar, gemensamt utrop af de honom tillhöriga fastigheterna ega rum.

Betäcker ej köpeskillingen för någon bland fastigheterna belopp, som derur bör utgå med företräde framför den utsökta fordringen; skall försäljningen af den fastighet förfalla.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Äro flere fasta egendomar gemensamt utmätta för samma fordran, eller skola flere för samma fordringsbelopp intecknade egendomar till gäldande deraf säljas; då skall först utrop af hvarje egendom för sig — — — rum. Gå ej — — — utropet egendomarna öfver — — — högre, och tillhöra de skilde egare och erlägger någon af desse genast — — — borgenären; stånde — — — öfverskottet på de gemensamt

utropade egendomarne fördeladt efter den för hvarje egendom bjudna köpeskilling.

„Hafva två eller flere bland fastigheterna — — — honom tillhörande fastigheterna ega rum.

„Häfta fastigheterna för gemensamt intecknad fordran med bättre rätt än det belopp, som utsökts, varde det lägsta antagliga budet beräknadt för alla fastigheterna tillsammans".

Ur *motiven:* „De i 37 och 38 §§ meddelade bestämningarna öfverensstämma med 11 § af Kejs. förordningen den 23 juli 1868 utan annan ändring i sak än att enligt 37 §[1], då vid gemensamt utrop af de samfäldt utmätta eller intecknade fastigheterna köpeskillingen stiger högre än till sammanlagda beloppet af hvad vid de särskilda utropen bjudits, skild egare till någon af fastigheterna berättigats att få sitt vid de särskilda försäljningarna för fastigheten gjorda anbud godkändt, om han genast erlägger öfverskottet eller, närmare bestämdt, den del deraf, som tillkommer den borgenär, för gäldande af hvars fordran auktionen hålles, äfvensom att, jemlikt 38 §, innehafvare af der omnämnd rättighet likaledes beredts utväg att få rättighetens fortbestånd tryggadt genom att, då en försäljning utan förbehåll om rättighetens bestånd lemnar bättre resultat än vid föryttring med detta förbehåll, inbetala hvad den bättre rätt egande ur öfverskottet tillkomme".

Anmärkningar.

1. De anordningar, som i denna § träffats i fråga om försäljning af flera fastigheter, afse att, så vidt omständigheterna det medgifva, tillgodose skilda sakegares intressen, hvilka genom försäljningen kunna äfventyras, i det att en viss ordning, enligt hvilken de, hvar för sig, böra blifva beaktade, göres gällande. Då nu alla borgenärer, hvilkas fordringar böra utgå med bättre rätt än den utsökta fordringen, säkerstälts genom stadgandet angående lägsta antagliga anbudet (§ 28), så behöfver deras rätt här ej vidare komma i betraktande. Hvad deremot öfriga sakegare beträffar, så synes väl allas rätt bäst tillgodoses, om det högsta möjliga pris för fastigheterna erhålles, hvilket resultat bäst uppnås genom desammas utbjudande såväl hvar för sig som alla gemensamt och genom att sedan låta det gemensamma utropet gälla, i fall detta utfaller högre än de separata utropen

[1] Af den lydelse § 37 numera erhållit och hvad i anm. 1 vid densamma anföres framgår, att äfven andra sakliga ändringar blifvit vidtagna.

tillsammans. Men emedan fastigheterna, efter det de gemensamt intecknats, kunnat hafva kommit i skilda egares händer, och en enskild fastighets egare — som måhända ej ens står i personlig ansvarighet för den utsökta fordringen — sålunda kunde blifva ställd inför valet att antingen inropa alla fastigheterna, hvartill tillgångar hos honom tilläfventyrs saknades, eller att nödgas gå från sin egendom, så har för dylikt fall i mom. 2 af förevarande § stadgats, att hvarje fastighet skall utbjudas för sig samt att, i fall utmätningssökanden eller annan, som efter honom (d. v. s. med sämre rätt) har gemensam inteckning, vid denna försäljning erhåller full betalning, dessa separata försäljningar skola blifva gällande, oaktadt genom gemensam försäljning möjligen högre pris kunde erhållas, så att t. o. m. borgenärer med ännu sämre rätt kunde blifva fullt eller åtminstone till någon del godtgjorda. Grunden till dessa föreskrifter ligger uti den i civilrätten erkända och genomförda principen, att sakrättigheters (anm. 5 vid 4: 12) inbördes företräde i allmänhet beror af tiden för deras uppkomst. Emedan de gemensamma inteckningarna måste hafva tillkommit medan fastigheterna tillhörde samme egare och förr än desamma öfvergingo till skilda egare (Int. fd. § 12,2), skola följaktligen dessa inteckningar, vare sig att de gälla till säkerhet för den utsökta eller en senare fordran, fullt utgå förr än en enskild fastighets egare kan tillåtas att, genom inrop af sin fastighet under vilkor, som nedtrycka auktionens totalresultat, söka skydda sin senare än inteckningarna uppkomna eganderätt. Men å andra sidan måste denna, egare till enskild fastighet tillkommande befogenhet hafva företräde framför öfriga fordringsegares anspråk på betalning, enär den till säkerhet derför i den enskilda fastigheten gällande sakrätten (panträtten) tillkommit senare än eganderätten. — Har af de gemensamt intecknade fastigheterna en enskild sådan gått genom flera händer och, förr än densamma tillfallit den siste egaren, blifvit intecknad för fordran, bör tillämpningen af nyssnämnda grundsats utsträckas derhän, att egarens befogenhet att under redan antydda vilkor inropa sin fastighet skall stå jemväl efter denne inteckningshafvares rätt att kunna, genom gemensam försäljning af alla fastigheterna, utfå å sin fordran det högsta möjliga belopp.

— Såsom af det sagda framgår, skola således vid försäljning af flera fastigheter nu omordade intressen tillgodoses i följande ordning: först utmätningssökandens och borgenärs, som äfven har gemensam inteckning, men med sämre rätt än utmätningssökandens inteckning; sedan sådan borgenärs intresse, som i en enskild fastighet har inteckning, hvilken tillkommit tidigare än egande-rätten; vidare den enskilde fastighetsegarens, och till sist öfrige borgenärers intressen.

2. Betr. rätta förståndet af mom. 4 hänvisas till anm. 2 vid § 29. — Hvad i denna § säges om intecknad fordran gäller äfven om fordran, för hvilken enskild fastighet eller alla fastigheterna tillsammans eljest äro underpant (obetald köpeskilling enligt 11: 2 J. B.). — När gemensam inteckning får beviljas, ses af Int. fd. § 12,2. — Ang. verkan af sådan inteckning, se Int. fd. § 19,1. — Att dylik inteckning, sedan någon af fastigheterna utmätningsvis försålts, är utan vidare giltighet äfven i de öfriga (således ock i fastighet, hvars försäljning förfallit,) för det belopp, som ur köpeskillingen utgått, ses af Int. fd. § 19,2. — I fall fördelning af ansvarigheten för gemensam inteckning blifvit i alla fastigheterna intecknad och fordringen sedan uttages ur någon af fastigheterna, är den gemensamma inteckningen fortfarande, samma fastighets egare till säkerhet, gällande i en hvar af de öfriga för dess skilda ansvarighetsbelopp; se Int. fd. § 20,2. — Ang. gemensam inteckning, se vidare Inl. sid. 34—39. — Se för öfrigt lagutskottets yttrande vid § 35 (slutet).

38 §.

Häftar egendom, på grund af inteckning eller enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, för nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån, som åt någon upplåtits att af egendomen utgå, varde egendomen till försäljning utropad med förbehåll om rättighetens bestånd. Finnes härvid att någon, som eger bättre rätt, ej kan ur den bjudna köpeskillingen erhålla full godtgörelse; då

skall, derest ej denne samtycker att vid det skedda utropet må förblifva, egendomen utropas ånyo, utan förbehåll om rättighetens bestånd. Stiger köpeskillingen då högre, och inbetalar ej rättighetens innehafvare genast hvad den bättre rätt egande ur öfverskottet tillkommer, gälle sista försäljningen; i annat fall stånde vid den första fast.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Häftar — — — enligt 11 kap. 2 § jordabalken för — — — fast".

Motiven härtill, se vid § 37.

Anmärkning.

Att nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån (sytning), som har företräde framför den utsökta fordringen (d. v. s. ligger inom lägsta budet), icke kan vid försäljningen gå förlorad, är klart, hvarför de här föreskrifna olika försäljningssätten skola tillämpas i afseende å dylika rättigheter, endast då de hafva sämre rätt än den utsökta fordringen. Se härom, så vidt angår rätt till afkomst eller annan förmån, äfven anm. 2 vid § 30. — Om dessa rättigheters och panträtt egande fordringars inbördes företräde, se Int. fd. § 22,3. — Ang. stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, se anm. 2 vid § 21.

39 §.

Finnes å egendom, då den skall säljas, växande gröda, och tillhör denna ej brukare eller annan, som har nyttjanderätt till egendomen; gånge grödan i samma utrop som egendomen, och varde det före utropet kungjordt.

Hvad af egendomens efter utmätningen fallna afkastning ännu är i behåll skall, sedan egendomen blifvit såld, omedelbart ock föryttras.

Anmärkning.

Växande gröda är tillbehör (pertinens) till fast egendom; se 4: 29,2 och anm. 1 vid 4: 25. — Att i behåll varande afkastning (spanmål, foder o. s. v.) icke afräknas vid bestämmandet af lägsta budet, är framhållet i anm. 2 vid § 28. — Priset för afkastningen fördelas jemte köpeskillingen för fastigheten, se 6: 9,2 och sistnämnda anm.

40 §.

Nu har inrop skett, och varder det efter ty i 41 § sägs antaget, gälde köparen genast, antingen i reda penningar eller ock medelst aflemnande af skuldebref, som är i den sålda egendomen intecknadt, en sjettedel af hela köpeskillingen, dock ej i någon händelse mindre än den kostnad, som skall ur köpeskillingen gäldas, och ej heller mera än det belopp, som enligt borgenärsförteckningen bör i penningar inbetalas. Skuldebref må såsom betalning godkännas endast så vidt dess hufvudstol eller nödig del deraf ur köpeskillingen utgår. Vill köparen hellre för det, som sålunda bör gäldas, ställa pant eller borgen såsom för egen skuld, vare det ock gilt.

Gitter ej köpare gälda eller säkerhet ställa som nu är sagdt, varde egendomen genast ånyo utropad.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Nu — — — hufvudstol ligger inom inropssumman. Vill — — — gilt“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Ang. pant och borgen, se 3: 20. Emedan borgen i detta fall kan gälla till säkerhet för flera personer, bör den omhändertagas af auktionsförrättaren, derest dessa icke annorlunda öfver-

enskomma. — När köpeskillingen sist skall vara gulden och äfventyret, i fall det försummas, ses af § 45.

41 §.

Göres å auktionen så högt bud, att det enligt borgenärsförteckningen får antagas, skall försäljning af egendomen ske, utom der köpeskillingen icke förslår till betäckande af sökandens fordran och försäljningen af honom bestrides.

Stiger anbudet icke så högt, som nu är sagdt, må ej egendomen säljas, der ej innehafvarene af de i lägsta budet, som får antagas, inberäknade fordringar, hvilka icke komme att ur den bjudna köpeskillingen .fullt utgå, till försäljningen bifalla och densamma ej heller motsäges af den, som sin fordran utsökt.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Stiger — — — budet inberäknade — — — utsökt".

Ur *motiven:* „Fastställandet af det belopp, hvaröfver anbud måste göras för att kunna antagas, afser endast att skydda deras rätt, hvilka enligt förmånsrättsordningen[1] gå före utmätningssökanden. Å denne ankommer deremot att sjelf vid auktionen taga vara på sin rätt. Om så högt anbud ej göres, att sökandens fordran kan varda betäckt, bör han vara berättigad att få försäljningen instäld och antingen för den gången afstå från vidare anspråk på sin fordrans utfående eller ock påyrka ny auktion. Men emedan det icke kan tillåtas, att fastigheten huru länge som helst hålles under utmätning, har sökandens rätt till omförsäljning bort inskränkas till erhållande af endast en ny auktion, om hvars anställande han genast egde anhålla. Kan ej ens då försäljning till antagligt pris ske, så böra tvänne sålunda fruktlöst aflupna försäljningsförsök vara nog för att visa, det ett gynsamt resultat icke står att förvänta under för tiden rådande konjunkturer. Att det deremot måste vara sökanden öppet att, så vida ej annan tillgång yppas, när helst han vill ånyo vinna utmätning af samma egendom är sjelf-

---

[1] Förmånsrättsordningen finnes angifven i Int. fd. § 22.
Utg.

fallet. — Skulle å andra sidan vid en auktion, från hvilken sökanden uteblifvit eller hvarvid han, ehuru närvarande, ej ansett sig böra bestrida en försäljning till hvad pris som helst, icke ens så högt anbud göras, att detsamma enligt borgenärsförteckningen finge antagas, så bör försäljning likväl ega rum, i händelse innehafvarene af de i lägsta budet inberäknade fordringar, hvilka icke komme att ur den bjudna köpeskillingen fullt utgå, till försäljningen lemnade uttryckligt bifall. En sådan borgenär vore då att anses såsom hade han förenat sig i utmätningssökandens talan, för att dymedelst undvika de kostnader och den tidspillan, en särskild utsökning och auktion skulle medföra".

Anmärkning.

Ang. beräknandet af det lägsta antagliga anbudet, se § 28. — Att, i fall försäljning å första auktionen ej kommer till stånd, ny auktion skall hållas, om sökanden det äskar, ses af § 42. — Om ej heller dervid försäljning sker, går utmätningen åter; se § 43.

42 §.

Kommer å första auktionen försäljning ej till stånd, förty att bud icke göres eller antages; då skall, om sökanden det äskar, ny auktion hållas å samma ställe sex veckor derefter, hvarom auktionsförrättaren genast skall meddela underrättelse; och foge han anstalt, att kungörelse om tiden för den nya auktionen varder minst fjorton dagar förut införd i tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer, samt uppläst i kyrkorna och anslagen, efter ty i 18 § sagts.

Motiven härtill, se vid § 41.

43 §.

Sker ej försäljning å första auktionen och yrkas ej ny auktion, eller varder egendomen ej heller å den senare auktionen såld, gånge utmätningen åter.

Motiven till denna §, se vid § 41.

Lagutskottet: „Enligt förevarande lagförslag omfattar utmätning af fast egendom äfven lägenhetens derefter fallna afkastning[1], hvilken, såvidt den icke åtgår till förvaltningen af fastigheten, förty skall på samma sätt som denna användas till betalning af egarens gäld. Om nu fastigheten, af orsak som i denna 43 § omförmäles, ej blir såld och utmätningen deraf således går åter, har detta till naturlig påföljd att samma utmätning upphör äfven beträffande den behållna afkomsten. Då denna likväl omedelbart derpå kan tagas i mät såsom lös egendom, hvarvid möjligen någon annan borgenär lyckas genom större påpasslighet vinna bättre rätt än den, som tidigare fått utmätning på sjelfva fastigheten, har det inom utskottet väckts fråga om icke, till förekommande af en dylik för första utmätningssökanden oförmånlig händelse samt till undvikande af omgångarna och kostnaderna vid den nya utmätningen, sagda afkomst kunde få utan slik omgång på grund af den tidigare utmätningen föryttras. Utskottet har dock ansett ett sådant förfarande, såsom icke öfverensstämmande med fastighetsutmätningens natur och verkningar, ej böra af utskottet förordas".

Anmärkning.

Då utmätning af fast egendom gått åter, skall auktionsförrättaren derom anmäla hos domaren eller rätten; se § 51. — Betr. domarens eller rättens åligganden i anledning af sådan anmälan, se Int. fd. § 31,1.

44 §.

Innan auktion afslutas, meddele auktionsförrättaren underrättelse om tiden, då efter 6 kap. 9 § fördelning af köpeskillingen skall ega rum, så ock om stället derför.

Der så ske kan och de rättegande äro om sättet för fördelningen ense, må den genast verkställas.

Anmärkning.

Då auktion å utmätt fast egendom hållits, skall anvisning lemnas till besvär hos öfverexekutor inom tjugu dagar, i fall auk-

[1] Se 4: 24 och 25 jemte motiv, samt 4: 29,2 och 5: 39,2. *Utg.*

tionen förrättats af utmätningsman, och hos hofrätt inom trettio dagar, om auktionen hållits af öfverexekutor; se 9: 3 och 5,2 samt 10: 1,1 och 3. — Fördelning af köpeskillingen kan ske genast endast i det fall, att densamma till föreskrifvet belopp (§ 45,1) vid auktionstillfället erlägges, i hvilken händelse köparen undgår skyldigheten att betala den i § 47,1 föreskrifna ränta.

45 §.

Hvad af köpeskillingen enligt borgenärsförteckningen bort i reda penningar erläggas, skall sist vid det tillfälle, då fördelning af köpeskillingen skall försiggå, vara till auktionsförrättaren guldet, så vidt ej köparen visar sig hafva derför öfvertagit i egendomen intecknad skuld eller eljest erhållit anstånd med betalningen. Är det ej guldet, vare köpet ogilt, och besörje genast auktionsförrättaren, att egendomen varder till försäljning ånyo utlyst som i 18 § föreskrifvits, samt låte, der pant eller borgen är ställd för köpeskillingen, såsom i 40 § sagts, förvandla panten i penningar i den ordning, som om utmätta lösören är stadgad, eller utsöka borgesförbindelsen hos löftesmannen.

Går egendomen vid nya auktionen till mindre än förra köpeskillingen med den ränta, som enligt 47 § bör derå gäldas, ersätte förre köparen skilnaden; går egendomen till mera, hafve han ej rätt till öfverskottet. Kostnaden för senare försäljningen skall ock af honom gäldas, der den ej kan genom öfverskott å köpeskillingen godtgöras.

Mom. 1 i denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Hvad — — — ställd för köpeskillingen, förvandla — — — löftesmannen“.

Ur *motiven:* „Enligt nu gällande bestämningar i Kejs. förordningen af den 23 juli 1868 får tiden, inom hvilken köpeskillingen för utmätningsvis såld fast egendom senast skall vara erlagd, ej utsträckas längre fram än trettio dagar efter auktionsdagen, och skall hvad af köpeskillingen tillkommer utmätningssökanden och öfriga fordringsegare sist fjorton dagar efter köpeskillingens förfallotid hållas dem tillhanda. Då deremot enligt 6 kap. 9 § hvad borgenär tillkommer skall tillhandahållas honom redan den dag, å hvilken köpeskillingen sist bort vara gulden, har dennas förfallodag kunnat framflyttas till sex veckor efter auktionen, utan att derigenom borgenären i sin rätt uppehålles. Den sålunda köparen medgifna längre tid kan vara för honom väl behöflig för anskaffande af penningar eller uppgörelse med inteckningshafvare".

Lagutskottet: „Emedan i 45 § afses sådan pant eller borgen, som vid auktion å fast egendom af köparen stälts för den del af köpeskillingen, hvilken enligt 40 § detta kap. genast bort gäldas, har utskottet rättat 45 §:ns ordalydelse".

Anmärkningar.

1. Emedan borgenärerne eljest blefve obehörigen uppehållna i sin rätt att utan onödig tidsutdrägt utfå hvad den första auktionen bort åt dem inbringa, föreskrifves här att auktionsförrättaren bör, utan att invänta resultatet af den nya auktionen, i penningar förvandla af inroparen lemnad pant eller hos löftesmannen utsöka ingifven borgesförbindelse. Den olägenhet eller skada, som kan af sådan realisation följa, i fall sedermera befinnes, att säkerheten ej behöfver anlitas, är icke större, än att inroparen i stället för panten återfår hvad genom densammas försäljning influtit, eller att löftesmannen nödgats utbetala ett belopp, hvilket, såsom för ändamålet obehöfligt, sedan af honom återbekommes. Inroparen och dennes borgesman böra i hvarje fall hellre än borgenärerne bära de menliga följderna af inroparens försummelse att inom föreskrifven tid erlägga köpeskillingen.

2. Fördelning af köpeskillingen skall, der den ej genast verkställes, försiggå å den fyratioandra dagen efter auktionen; se § 44,2 och 6: 9,1. — Att äfven hufvudstol af sådan gäld, som enligt borgenärsförteckningen bort kontant betalas (§ 27), kan af köparen öfvertagas, i fall öfverenskommelse derom före fördelningen träffas, ses af § 46,1. — Köparen skall få tillgodo-

njuta de vilkor, som vid lemnadt betalningsanstånd blifvit betingade; se § 46,2.

46 §.

Vill innehafvare af intecknad fordran, som enligt borgenärsförteckningen skolat ur köpeskillingen i reda penningar gäldas, låta den fordran till dess hufvudstol med bibehållen inteckningsrätt innestå hos köparen såsom dennes skuld, bör öfverenskommelse derom före köpeskillingens fördelning träffas.

Har köparen eljest af borgenär eller, der någon del af köpeskillingen tillkommer gäldenären, af denne erhållit anstånd med betalningen, njute till godo de vilkor, som dervid blifvit betingade.

Anmärkning.

Hvilka belopp böra i reda penningar gäldas, ses af § 27 jemte anm. 1. — Att endast af intecknad fordran, men ej af fordran, för hvilken fastighet eljest är underpant (obetald köpeskilling) hufvudstolen får af köparen öfvertagas, har framhållits i samma anm. — För ränta å öfvertagen gäld skall köparen ansvara från auktionsdagen; se § 47,2. — Förre egaren är fri för gäld, som å köparen öfvergått; se § 50,2 och Int. fd. § 26,1. — Ang. öfvertagna (bibehållna) inteckningar bör auktionsförrättaren genast anmäla hos domaren eller rätten; se § 51. — Betr. domarens eller rättens åliggande i anl. af sådan anmälan, se Int. fd. § 31,1.

47 §.

Å det belopp af köpeskillingen, för hvilket intecknad gäld icke af köparen öfvertagits, skall fem procents årlig ränta från auktionsdagen till dess betalning sker af honom erläggas.

För ränta, som å öfvertagen gäld är utfäst, svare köparen från auktionsdagen.

Anmärkning.

Den del af köpeskillingen, som icke af köparen öfvertagits, skall sist vid det tillfälle, då fördelning af köpeskillingen bör ske, vara gulden; se § 45,1. — Fördelningen får ske antingen vid auktionstillfället eller å fyratioandra dagen derefter; se § 44,2 och 6: 9,1. — Endast hufvudstol af intecknad gäld, men ej räntan derå, får öfvertagas, antingen på grund af hvad borgenärsförteckningen utvisar eller enligt senare träffad öfverenskommelse; §§ 27 och 46,1.

48 §.

Sedan köparen fullgjort sin betalningsskyldighet och auktionen vunnit laga kraft, utfärde auktionsförrättaren köpebref å egendomen; och skall köpebrefvet äfven innehålla, hvilka intecknade skulder af köparen öfvertagits, samt hvilka nyttjande- och afkomst- eller andra rättigheter vid försäljningen bibehållits. Bevittnande af köpebrefvet, på sätt i jordabalken är stadgadt, vare ej af nöden.

Ej må klagan öfver auktionen hindra köpebrefvets utfärdande, der klagan angår endast borgenärers inbördes företräde, utan att auktionens upphäfvande deraf kan följa.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Sedan — — — intecknade fordringar af köparen öfvertagits. Bevittnande — — — i 1 kap. 2 § jordabalken — — — nöden.

„Ej — — — klagan endast angår borgenärers — — — följa".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse, utom att i mom. 1 i stället för ordet „skulder" stod „fordringar".

Anmärkning.

Tiden för klagan öfver auktion är tjugu dagar, om den förrättats af utmätningsman, och trettio dagar, der den hållits af öfverexekutor, räknadt i hvartdera fallet från auktionsdagen;

se 9: 3 och 10: 3. — Att underrättelse om köpebrefvets utfärdande bör meddelas förr än utropet vidtager, framgår af § 34 jemte anm. dervid. — Ang. bevittnande af köpebref, se 1: 2 J. B. — Att köpet skall lagfaras följer af samma lagrum.

49 §.

Köparen eger att tillträda egendomen, då han sin betalningsskyldighet fullgjort; och gifve, om så fordras, utmätningsmannen dertill handräckning. Har ej gäldenär annat hemvist att tillgå, anvise utmätningsmannen honom nödiga rum; och må gäldenären efter försäljningen sitta i dem qvar, å landet tre månader och i stad till nästa fardag. Om landbos och hyresmans rätt till fardag skiljs i jordabalken.

Afkomst, som efter försäljningen och intill tillträdet faller af egendomen, varde genom auktionsförrättarens försorg för köparens räkning tillvaratagen.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Afkomst — — — räkning uppburen".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Sin betalningsskyldighet måste köparen fullgöra sist å fördelningsdagen (den fyratioandra dagen efter auktionen); se § 45,1. — Då auktionsförrättaren icke tillika är utmätningsman, gifves här ifrågavarande handräckning af den sistnämnde, t. ex. af stadsfogde i stad, der magistraten är öfverexekutor och auktionsförrättare; se 1: 2 och 5: 12. — Fardag i stad är den 31 maj och den 30 november; se 16: 10 J. B. och Kejs. kung. den 7 mars 1859. — Om landbos och hyresmans rätt till fardag, se 16 kap. J. B. — Med afkomst, hvarom i mom. 2 nämnes, förstås ej blott afrad, hyra och ränta utan äfven all slags afkastning från

jorden, hvilket allt, så vidt det fallit efter försäljningen, såsom tillbehör till fastigheten tillkommer köparen. Ang. tillbehör (pertinenser) till fast egendom, se anm. 1 vid 4: 25. — Att å fast egendom växande gröda skall gå i samma utrop som sjelfva egendomen, ses af § 39,1.

50 §.

Sedan köpeskillingen blifvit gulden, vare egendomen i köparens hand fri från utskyld eller annan för egendomen utgående afgift, som före försäljningsdagen till betalning förfallit, så ock från annan förre egarens gäld, der den ej enligt 27 eller 46 § å köparen öfvergått.

För gäld, som å köparen öfvergått, vare förre egaren fri.

Mom. 1 af denna § lydde i *lageredningens* förslag: „Sedan — — — från ränta, utskyld — — — öfvergått".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Då en köpare af exekutivt såld fastighet betalt köpeskillingen, bör han ega göra sig räkning derpå, att egendomen i hans hand ej häftar för okända skulder. Den, hvilken eger fordran för ränta [1] eller utskyld, som utgår med förmånsrätt framför intecknade fordringar, kan taga sin betalning ur köpeskillingen. Auktionen har varit i allmänna och å orten utkommande tidningar kungjord, och har ränteegaren [2] dessutom, om han varit känd, blifvit derom särskildt underrättad. Det må förty ankomma på honom sjelf att bevaka sin rätt, och hans underlåtenhet i berörda hänseende bör icke medföra skyldighet för köparen att hålla honom skadeslös och således möjligen betala högre köpeskilling än den utfästa. I 50 § har derföre stadgats, att egendomen skall i köparens hand vara fri från ränta [1] eller utskyld,

---

[1] Emedan med ränta i denna lag i allmänhet förstås fast egendom tillkommande afkomst (afrad, hyra och ränta, se t. ex. 4: 24 och 7: 3,1), men ej, på sätt här afses, utskyld och likartad utlaga (Int. fd. § 22,4), så har ordet „ränta", såsom vilseledande och öfverflödigt ur denna § uteslutits. *Utg.*

[2] D. v. s. den till utskylden eller utlagan berättigade. *Utg.*

som före försäljningsdagen förfallit till betalning. Samma stadgande bör ock gälla om annan utgift, som utgår ur fast egendom och för hvilken förmånsrätt deri eger rum".

Anmärkning.

Att tjenstehjons löner i vissa fall samt utskylder och likartade utlagor för högst tre år utgå med förmånsrätt framför intecknad fordran, ses af Int. fd. § 22,4. — De till ränta (d. v. s. utskyld) eller annan afgäld berättigade skola genom särskilda kallelsebref underrättas om auktionen; se § 21,2. — Hvarken deras eller tjenstehjons fordringsanspråk upptagas i borgenärsförteckningen utan särskild anmälan, se § 26,1 jemte anm. 2. — Hvad af afkomst eller annan förmån (sytning) är oguldet, dock ej för längre tid än tre år, utgår med samma förmånsrätt, som tillkommer intecknad eller eljest panträtt egande fordran; se Int. fd. § 22,3. — Den till förmånen berättigade underrättas likaledes om auktionen; se § 21,2. — Afkomsten eller förmånen upptages utan anmälan i borgenärsförteckningen intill auktionsdagen för ett år, i fall ej anmäles att den för längre tid innestår; se § 26,2. — Endast hufvudstol af intecknad gäld, men icke af gäld, för hvilken fastighet eljest är underpant (obetald köpeskilling), får af köparen öfvertagas; se § 27,1 jemte anm. 1.

51 §.

Då utmätning af fast egendom gått åter eller genom fullbordad försäljning upphört, anmäle auktionsförrättaren genast derom, på landet hos domaren och i stad hos rätten; bilägge ock, då försäljning af intecknad egendom skett, i afseende å såväl anteckning om hvilka inteckningar bibehållits som ock förfallna inteckningars dödande, erforderligt utdrag ur den i 6 kap. 9 § omförmälda längd jemte inteckningshandlingarna rörande den gäld, som blifvit ur köpeskillingen betald, samt uppgift å bibe-

hållna och förfallna nyttjande- och afkomst- eller andra rättigheter.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Då — — — inteckningar öfvertagits som ock — — — betald".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Föreskriften i 51 §, hvilken motsvaras af 26 och 31 §§ i förordningen om inteckning i fast egendom enligt den af beredningen åt dessa lagstadganden gifna lydelse, afser att bringa utmätningens upphörande och de genom fastighetens försäljning skedda förändringar i afseende å deri meddelade inteckningar till vederbörande domares eller domstols kännedom, på det åtgärd må kunna vidtagas om inteckningsprotokollets förfullständigande i enlighet med de sålunda förändrade förhållandena, utan att omsorgen härom vidare, såsom hittills, behöfde ankomma å köparen eller inteckningshafvarene och de sistnämnde dessutom utsättas för äfventyret att genom en försummelse förlora sin rätt".

Anmärkning.

Ang. domarens och rättens åligganden i anledning af här nämnd anmälan, se Int. fd. §§ 30,2 och 31,1. — Att äfven om verkställd utmätning och meddeladt skingringsförbud skall hos domaren eller rätten anmälas, ses af 2: 25, 4: 28 och 7: 8,3. — Utmätning af fast egendom går åter, när den utsökta fordringen före auktionen betalas (§ 1,1), eller å första auktionen försäljning ej kommer till stånd, förty att bud icke göres eller antages (§ 42), eller egendomen ej heller å den senare auktionen blir såld (§ 43). Se ock 4: 26,2. — Nyttjande- och afkomst- eller andra rättigheter bibehållas, om de falla inom lägsta budet (§ 28), och äfven eljest, i fall fordringsegare med bättre rätt kunna ur köpeskillingen erhålla full godtgörelse, men i annan händelse förfalla desamma; se anm. 2 vid § 30, § 38 jemte anm., och Int. fd. § 22,3.

52 §.

Skall ny auktion å fast egendom enligt 42 eller 45 § försiggå, varde dervid iakttaget hvad om första auktionen är stadgadt; dock att fordran, som

på grund af anmälan intagits i den till första auktionen uppgjorda borgenärsförteckningen, icke behöfver ånyo anmälas.

Anmärkning.

Vid den nya auktionen skall således bl. a. äfven ny borgenärsförteckning uppgöras med nytt bestämmande af hvilka belopp böra betalas kontant och hvilka af köparen öfvertagas samt med nytt uträknande af det lägsta antagliga anbudet. — Ang. kungörande af ny auktion, se §§ 42 och 45. — Fordringar, som på grund af anmälan i borgenärsförteckning intagas, äro vissa tjenares aflöning samt kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld eller likartad utlaga; se § 26,1 jemte anm. 2.

53 §.

Ej må den, som förrättar auktion å utmätt egendom, sjelf köpa något, som å den auktion säljes.

Anmärkning.

Detta stadgande hänför sig till både lös och fast egendom; se motiven vid rubriken till detta kap.

6 Kap.

Om redovisning och fördelning af hvad till följd af utmätning influtit.

Ur *motiven:* „Detta kapitel handlar, såsom förut nämnts, om sista delen af det förfarande, som erfordras för verkställighet af dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, nämligen om redovisningen och utbetalningen af hvad till följd af utmätning influtit. Först meddelas i fråga om lös egendom och särskildt äfven fartyg eller gods i fartyg föreskrifter (1—8 §§) derom, när utmätningsman skall tillhandahålla borgenären och, eventuelt, panthafvare betalning, samt huru han vid kollision af fordringsanspråk har att gå till väga i afseende å den ifrågavarande tillgångens fördelning. Derefter följa

stadganden (9—11 §§) om tiden och sättet för fördelning af köpeskillingen för utmätt fast egendom, äfvensom vidare särskilda till utmätning af både lös och fast egendom sig hänförande bestämningar (12—19 §§) om hvad vid utdelning i vissa fall skall iakttagas. Slutligen innehåller kapitlet föreskrifter ej mindre om tiden, inom hvilken de å utmätningsmannen ankommande åtgärder i afseende å verkställighetens slutförande böra vara vidtagna (20—23 §§), än ock angående ränteberäkning i vissa fall å köpeskillingsmedel (24 och 25 §§)“.

1 §.

Hafva penningar eller utdömd vara tagits i mät eller penningar till följd af utmätning af lös egendom till utmätningsman influtit; då skall han så snart ske kan och, der ej nedan annorlunda stadgas, sist inom fjorton dagar derefter af den tillgång, så långt den förslår, tillhandahålla borgenären betalning för hans fordran. Är anstånd, som i 5 kap. 9 § sagts, lemnadt, vare dock ansedt såsom hade penningarna då influtit. Panthafvare, som enligt 4 kap. 12 § förklarat sig nöjas med att för sin betalning hålla sig till köpeskillingen för det utmätta godset, njute inom lika tid sin rätt till godo.

Innan dom eller utslag, på grund hvaraf utmätning skett, vunnit laga kraft, må dock betalning ej annorledes än mot pant eller borgen lyftas af den, som utmätningen sökt.

Mom. 1. af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Hafva — — — mät eller till följd — — — fordran. Panthafvare — — — godo“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet samma lydelse, utom att ordet „penningar“ inskjutits emellan orden „mät eller“ och „till följd“.

Ur *motiven:* „Enligt Kongl. förordningen den 11 december 1766 och Kongl. brefvet den 13 juli 1775 skola exekutorerne, kronofogde inom tre månader och magistrat inom fjorton dagar efter det de till indrifning emottagit dom eller utslag, hafva fullgjort sin skyldighet i afseende å medlens utmätande. Förutom det att bestämning saknas

derom, inom hvilken tid lös egendom, som blifvit utmätt, bör vara såld, torde de ofvan nämnda föreskrifterna ofta hafva uppfattats sålunda, att exekutor icke vore skyldig att före den utsatta tidens utgång redovisa, äfven om medlen influtit redan tidigare. Till förekommande af ett dylikt obehörigt och för borgenären menligt dröjsmål med redovisningen, har beredningen, jemte det i 20 och 21 §§ bestämts inom hvilken tid utmätning och försäljning af lös egendom böra vara verkstälda, i 1 § gjort den grundsats gällande, att utmätningsman, efter det penningar eller utdömd vara tagits i mät eller till följd af utmätning af lös egendom influtit, skall deraf tillhandahålla borgenären betalning så snart ske kan och sist inom fjorton dagar. Detta längsta uppskof med utbetalningen har ansetts böra medgifvas, dels emedan sådant för utmätningsmannen gör det möjligt att vid auktion lemna säkre köpare några dagars anstånd med inropens liqviderande, hvarigenom till fördel för både borgenären och gäldenären en högre auktionsskilling ej sällan bör kunna påräknas, dels ock för att i de fall, då ordinarie utmätningsmannen icke förrättat auktionen[1], behofvet å landet af en något längre tid för auktionsmedlens insändande må kunna tillgodoses. Nu omförmälda tidsbestämning eger naturligtvis icke tilllämplighet i sådana händelser, då tvist om fördelningen yppas och ett särskildt delningsförfarande fördenskull, på sätt nedanföre[2] nämnes, måste ega rum. Men om det utmätta godset af annan borgenär än utmätningssökanden innehafts såsom pant i handom och denne panthafvare tillåtit godsets försäljande utan förbehåll om panträttens bestånd, bör honom tillkomma ovilkorlig rätt att utan vidare omgång njuta betalning ur köpeskillingen.

„Att utmätningssökanden icke får, innan domen eller utslaget, på grund hvaraf utmätningen skett, vunnit laga kraft, lyfta betalning annorledes än mot pant eller borgen står i öfverensstämmelse med de grundsatser, som eljest i förslaget, enligt hit hörande bestämningar i 3 kap., genomförts i fråga om verkställighet af domar, hvilka icke tagit åt sig laga kraft".

Lagutskottet: „Såsom allmän regel uppställes i 5 kap. 9 § att lös egendom, som inropats på exekutiv auktion, bör genast betalas, och i 6 kap. 1 § att utmätningsman skall sist inom fjorton dagar efter det penningar till följe af utmätning utaf lös egendom till honom influtit, af sagda medel tillhandahålla utmätningssökanden betalning för hans fordran. I regeln bör således redovisning öfver köpeskilling för utmätningsvis sålda lösören aflemnas inom fjorton dagar efter auktionen, och det torde icke vara meningen i den nådiga propositionen att härifrån göra undantag för det fall att utmätningsman, med den honom

---

[1] Se § 2. *Utg.*

[2] Se §§ 3—6. *Utg.*

i 5 kap. 9 § gifna rätt, på sitt eget äfventyr lemnat köparen anstånd med betalningen. Utskottet har derför, i afsigt att förebygga missförstånd, hvartill den nådiga propositionens uti ifrågavarande del mindre tydliga affattning kan gifva anledning, till 1 § fogat ett tillägg derom att, i händelse slikt anstånd beviljats, det likväl i afseende å redovisningstiden borde anses såsom hade auktionsskillingen genast erlagts.

Anmärkningar.

1. Om till följd af utmätningen, men förr än auktionen hunnit hållas, den utdömda fordringen betalas, skola äfven de sålunda influtna medlen inom här stadgad tid borgenären tillhandahållas. Detta bör gälla äfven då fast egendom utmätts, ehuru uttryckligt stadgande härom saknas. — „Der ej nedan annorlunda stadgas“ afser de fall, då särskildt fördelningsförfarande enligt §§ 3—6 erfordras.

2. Att den, som har lös egendom såsom pant eller eljest under panträtt *i handom*, är berättigad att, der ej lösen gifves, behålla panten hos sig och i sådant fall icke delaktig i köpeskillingen, ses af 4: 12 jemte anm. 1 *A a)* och *b)* samt anm. 2. Sista satsen af mom. 1 afser förty sådan panthafvare endast för den händelse, att han lemnat panten ifrån sig och sålunda tillåtit, att densamma får säljas utan förbehåll om panträttens bestånd, samt förklarat sig nöjas med den betalning, som ur köpeskillingen kan utgå. Då det i detta fall berott på panthafvarens medgifvande att försäljning af panten egt rum utan nyssnämnda förbehåll, har han ansetts böra utan vidare omgång eller vilkor njuta sin rätt till godo inom samma tid som borgenär, hvilken vunnit utmätning.

3. Ang. verkställighet af icke laga kraft vunnen dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, se 3: 7 och 17. — Att utdömd vara, som utmätts, bör på gäldenärens bekostnad fortskaffas till betalningsstället, framgår af 8: 3.

2 §.

Har kronofogde eller, i fall som i 1 kap. 6 § sagts, magistrat till utmätningsman i sitt ställe satt annan man, fullgöre dock sjelf hvad, efter ty ofvan

är sagdt, utmätningsman åligger, såframt ej åt den, som utmätningen förrättat, jemväl uppdragits att tillhandahålla borgenären betalningen och denne blifvit derom underrättad.

Ur *motiven:* „Stadgandet i 2 § har ansetts behöfligt, för att utmätningssökanden alltid må veta, till hvem han har att vända sig för att efterhöra betalning".

Anmärkning.

Ang. kronofogdes rätt att sätta annan man i sitt ställe, se 1: 4.

3 §.

Nu har, då lös egendom blifvit för fleres fordringar utmätt, någon af borgenärerne påstått bättre förmånsrätt än utmätningen medför, eller har ur egendom, hvari utmätning vunnits, betalning enligt 4 kap. 12 § af annan borgenär yrkats: räcker ej tillgången till full betalning åt borgenärerne, och åsämjas de ej, huru den skall fördelas; uppgöre utmätningsmannen öfver fördelningen särskild längd samt underrätte borgenärerne, att längden från viss dag under den tid, fördelningen enligt 9 kap. får klandras, finnes hos utmätningsmannen tillgänglig; och varde emellertid utdelning enligt längden genast verkstäld, dock mot pant eller borgen, der efter hvad i detta kapitel sägs, sådan säkerhet bör ställas.

Vid fördelningslängdens upprättande iakttage utmätningsmannen den för utmätning stadgade förmånsrättsordning, så ock i tillämpliga delar hvad i 5 kap. 25 § 2 mom. samt i 29 och 30 §§ samma kap. om borgenärsförteckning är föreskrifvet.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid 29 f.

Anmärkningar.

1. Fördelningsförfarande erfordras *1:o* om lös egendom utmätts för fleres fordringar och någon af borgenärerne påstått bättre förmånsrätt än utmätningen medför, samt *2:o* om pant- eller retentionsrätts innehafvare yrkat att ur egendom, som utmätts för annans fordran, erhålla betalning — i hvartdera fallet under förutsättning, *a)* att tillgången ej räcker till full betalning åt alla, och *b)* att borgenärerne ej åsämjas huru den skall fördelas. — Med de under *1:o* nämnda fordringar afses sådana, som icke äro förenade med pant- eller retentionsrätt, men för hvilka, under förutsättning att egendomen blifvit jemväl för dem utmätt, borgenären likväl enligt Förm. fd. § 20,2 tillkommer förmånsrätt vid utmätning, som af annan borgenär erhållits. Framställes icke af sådana borgenärer anspråk på bättre rätt än sjelfva utmätningen medför, måste det antagas, att borgenärerne åtnöjas med att utfå hvad å deras fordringar enligt Förm. fd. § 8 sig belöper, och att ingen stridighet i detta afseende dem emellan förefinnes. Utmätningsmannen har då endast att, utan här nämndt fördelningsförfarande, tillhandahålla en hvar hvad honom enligt nämnda lagstadgande tillkommer; gifver utmätningsmannen åt någon mera än han bör hafva, är detta ett tjenstefel, som kan i vanlig ordning rättas och hvarför ersättningsskyldighet drabbar utmätningsmannen. Ang. dessa fordringar, se vidare anm. 1 och 2 vid 4: 13. — De under *2:o* nämnda fordringarna äro sådana, för hvilka det för annans fordran utmätta godset (utom fartyg eller gods i fartyg) är underpant eller i hvilket retentionsrätt tillkommer borgenären (4: 12 anm. 1 *B* och *C*), hvaremot borgenärer, hvilka hafva det utmätta såsom pant eller eljest under panträtt *i handom* (*A a)* och *b)*) och lemnat panten ifrån sig, alltid äro berättigade att i vanlig ordning utfå betalning, utan att skildt fördelningsförfarande erfordras; se § 1,1 jemte anm. 2.

2. Då fördelningsförfarande erfordras, kan utmätningsmannen finna nödigt att hålla sammanträde med *borgenärerne* för att lemna dem tillfälle att yttra sig öfver hvarandras anspråk. Detta gäller med afseende å de ofvan under såväl *1:o* som *2:o* nämnda fordringarna (§ 4). Om stridighet då uppstår angående borgenärernes inbördes företräde till betalning, kan frågan

gälla antingen tolkning och tillämpning af stadgandena angående förmånsrätt eller de faktiska omständigheter, hvilkas tillvaro bilda den lagliga förutsättningen för en borgenärs anspråk. I förra fallet har utmätningsmannen endast att enligt sin uppfattning af berörda stadganden i fördelningslängden ordna anspråken såsom vore de ostridiga, och den missnöjde eger söka rättelse i längden hos öfverexekutor; se 9: 4,1. Om åter de faktiska omständigheterna äro tvist underkastade, upptagas anspråken i längden såsom tvistiga, beloppen afsättas och parterna anvisas att vid domstol mot hvarandra utföra talan om bättre rätt, hvarjemte bör bestämmas, huru det tvist underkastade skall fördelas, i fall detsamma eller någon del deraf finnes ej böra tillkomma den borgenär, för hvars fordran det blifvit afsatt; se §§ 12 och 13 samt Inl. sid. 31; jfr ock 5: 29.

3. Öfver de i anm. 1 under *1:o* nämnda anspråk behöfver *gäldenären* icke höras, ty hans betalningsskyldighet är redan genom dom eller utslag fastställd. Beträffande de under *2:o* upptagna anspråken, då det utmätta är underpant för en borgenärs fordran eller han deri har retentionsrätt, måste deremot äfven gäldenären lemnas tillfälle att vid sammanträde med sådan borgenär yttra sig öfver dennes fordringsanspråk, i händelse, såsom oftast torde vara fallet, fordringen icke är domfäst (§ 5 och motiven dervid). Bestrider gäldenären vid sammanträdet anspråket, skall beloppet i fördelningslängden upptagas såsom tvistigt och afsättas samt borgenären hänvisas att sin talan efter stämning anhängiggöra, hvarjemte bör bestämmas, huru beloppet skall fördelas, i fall detsamma eller någon del deraf finnes ej böra tillkomma borgenären, allt på sätt i anm. 2 sagts. Men om gäldenären uteblifvit från sammanträdet eller, ehuru närvarande, hvarken medgifvit eller bestridt anspråket, skall borgenären omedelbart enligt fördelningslängden tillhandahållas betalning, och gäldenären eger rätt att stämma om återvinning; se § 14.

4. Ang. ställande af pant eller borgen, se §§ 15 och 17 samt 3: 20. — Om tiden, inom hvilken fördelningslängden bör framläggas, se § 22. — Huru underrättelse om framläggandet meddelas, se § 6. — Anvisning skall lemnas till besvär hos öfverexekutor inom tjugu dagar efter den dag, då längden framlades;

se 9: 4,1 och 5,2. — Betr. den för utmätning stadgade förmånsrättsordning, se Förm. fd. § 20,2. — Förhållanden, analoga med de i anm. 2 och 3 nämnda, äro i fråga om utmätt fast egendom framhållna i anm. vid 5: 24. — Se för öfrigt § 7 jemte anm.

4 §.

Finner utmätningsman nödigt, innan fördelningslängd uppgöres, att lemna borgenärerne tillfälle att öfver hvarandras anspråk sig yttra, kalle dem att i sådant afseende med honom å viss tid och å uppgifvet ställe sammanträda; och varde i ty fall fördelningslängd omedelbart efter förhandlingens afslutande uppgjord och framlagd, utan att särskildt tillkännagifvande derom erfordras.

Motiven härtill ingå uti Inl. sid 31.

Anmärkning.

Ang. uppgörande af fördelningslängd och betr. sammanträde, hvarom här nämnes, se § 3 jemte anm. 2. — Huru kallelsen till sammanträdet meddelas, ses af § 6. — Se för öfrigt hänvisningarna i anm. 4 vid § 3.

5 §[1].

Har någon enligt 4 kap. 12 § yrkat betalning ur utmätt egendom, utan att hans fordran är domfäst, och gitter han ej visa, att betalning af gäldenären honom medgifvits; kalle utmätningsmannen borgenären och gäldenären till sammanträde såsom i 4 § är sagdt. Ej må deraf öfrige borgenärer i sin rätt till utdelning uppehållas.

---

[1] Motsvarar § 8 i lagberedningens förslag.

Ur *motiven*: „Gäldenärens hörande i och för fördelningslängdens uppgörande kan icke vara nödigt i afseende å fordringar, som äro domfästa eller för hvilka han visas redan hafva medgifvit liqvid; ty hans betalningsskyldighet är då gifven och hans rätt beröres ej af frågan, i hvilken ordning dessas fordringar skola gäldas. Men äro ej nämnda förutsättningar för handen, hvilket kan inträffa på panthafvare, som ej har panten i handom, eller den, som har retentionsrätt, påyrkat utdelning, så måste utmätningsmannen för ifrågavarande ändamål hålla sammanträde med borgenären och gäldenären. Sjelffallet få öfrige borgenärer deraf ej uppehållas i sin rätt till utdelning“.

Anmärkning.

Förevarande stadgande afser de fall, då det utmätta är underpant för en borgenärs fordran eller han deri har retentionsrätt (4: 12 anm. 1 *B* och *C*); se anm. 3 vid § 3, och § 14 jemte anm. Att stadgandet deremot icke är tillämpligt på fordringar, för hvilka godset hafves såsom pant eller eljest under panträtt *i handom* (*A a)* och *b)*) och för hvilka panthafvaren alltid är berättigad att i vanlig ordning, emot pantens utlemnande, erhålla betalning utan att skildt fördelningsförfarande erfordras, ses af § 1,1 jemte anm. 2 samt af anm. 1 vid § 3. — Ang. meddelande af kallelse till sammanträdet, se § 6. — Betr. uppgörande af fördelningslängd, se § 3. — Att utmätningsmannen vid sammanträde, som här nämnes, bör meddela anvisning till besvär hos öfverexekutor inom tjugu dagar från dagen för sammanträdet, ses af 9: 4,2 och 5,2.

6 §[1].

Underrättelse eller kallelse, som i 3, 4 och 5 §§ sagts, skall, der den ej annorledes i god tid varder alla sakegare meddelad, införas i allmänna tidningarna tre gånger, första gången minst fjorton dagar före den utsatta dagen, så ock minst en gång och så tidigt, som nu nämnts, i annan tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer.

Denna § (§ 5) i *lagberedningens* förslag lydde: „Underrättelse — — — i 3 och 4 §§ sagts, skall tre gånger, första — — — dagen, i

[1] Motsvarar § 5 i lagberedningens förslag.

allmänna tidningarna införas, der ej underrättelsen annoledes i god tid varder alla borgenärer meddelad".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse, utom att i stället för ordet „sakegare" stod „borgenärer".

Lagutskottet: „Emedan underrättelse eller kallelse, hvarom i 6 § nämnes, bör i det uti 5 § omförmälda fall meddelas äfven gäldenären, har utskottet i 6 § utbytt ordet „borgenärer" mot uttrycket „sakegare", hvilket omfattar såväl gäldenären som borgenärerne".

7 §[1].

Är utmätningsförrättare enligt 1 kap. ej behörig att verkställa köpeskillings fördelning, insände genast de influtna medlen samt protokollet öfver utmätningen och öfriga till ärendet hörande handlingar till den utmätningsman, hvilken fördelningen åligger; och förfare denne sedan på sätt ofvan är stadgadt.

Anmärkning.

I hvilka fall utmätningsförrättare icke är behörig att verkställa köpeskillings fördelning, ses af 1: 4—6. — Ang. protokoll öfver utmätning, se 3: 32.

8 §[2].

Fördelning af köpeskillingen för utmätt fartyg eller gods i fartyg skall sist på fjortonde dagen efter auktionen verkställas; och vare särskildt tillkännagifvande om fördelningen ej af nöden.

Ur *motiven:* „Beträffande fartyg och gods i sådant har i 5 kap. stadgats, att auktionsförrättaren redan före utropet skall hålla förhandling med sakegarene och upprätta förteckning öfver de fordringar, som böra ur köpeskillingen, så långt den förslår, utgå, med iakttagande dervid af den rätt enhvar tillkommer. För förrättningsmannen återstår således sedan endast att på grund af sagda förteckning verkställa

---

[1] Motsvarar § 6 i lagberedningens förslag.
[2] Motsvarar § 7 i lagberedningens förslag.

fördelning af köpeskillingen så snart denna inbetalts. Fördenskull och då skyldighet för köparen att inom fjortor dagar efter auktionen inbetala köpeskillingen jemväl föreskrifvits, har i förevarande kapitel endast behöft intagas en härefter afpassad bestämning om tiden för fördelningens utförande".

Anmärkning.

Ang. sättet för försäljning af helt fartyg och gods i fartyg samt om tiden, inom hvilken köpeskillingen bör vara inbetald, se 5: 10 och 11. — Att köpeskillingens fördelning skall verkställas uteslutande efter hvad i borgenärsförteckningen angående de skilda fordringsbeloppen faststälts, är framhållet i Inl. sid. 29; jfr ock 5: 10,$_3$ och 6: 9,$_1$. — Ur köpeskillingen för helt fartyg ega panthafvare genast njuta betalning och fartyget är i köparens hand fritt från all pant- och förmånsrätt; se Sjöl. § 15.

9 §.

Sedan fast egendom blifvit utmätningsvis såld, skall fördelning af köpeskillingen, der ej sådan omedelbart efter auktionen egt rum, å fyratioandra dagen derefter å utsatt ort och timme af auktionsförrättaren verkställas enligt en af honom dervid uppgjord längd, utvisande hvad af tillgången på de i borgenärsförteckningen upptagna fordringarna utfallit; iakttage dock vid medlens utbetalande hvad i 15 § stadgas.

Behållen afkomst af egendomen, så ock ersättning, hvilken, der egendomen gått under nytt utrop, förre inroparen är skyldig att utgifva, skall jemte köpeskillingen fördelas.

Finnes utöfver de i borgenärsförteckningen till betalning faststälda belopp tillgång, varde derur, med den i förteckningen upptagna rätt inbördes, jemväl ränta utdelad från auktionsdagen till fördel-

ningsdagen för de fordringar, hvilka ej å köparen öfvergått.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag, hvari mom. 3 saknades: „Sedan — — — stadgas.

„Hvad för behållen afkomst efter 5 kap. 39 § influtit, så ock — — — fördelas".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven*: „Stadgandet i 9 § om sättet för fördelandet af köpeskillingen för utmätningsvis såld fast egendom utgör likaså endast en naturlig konseqvens af de i 5 kap. gifna föreskrifterna rörande borgenärsförtecknings upprättande före försäljningen. Att tiden för fördelningen, der denna ej kan omedelbart ega rum, framskjutits till sex veckor efter auktionen har påkallats deraf, att köparen ansetts böra erhålla ett så långt anstånd för inbetalning af köpeskillingen, så vidt den skall erläggas i reda penningar och ej omedelbart guldits".

Anmärkning.

Att fördelning af köpeskillingen kan verkställas omedelbart efter auktionen, ses af 5: 44,2. — Inom hvilken tid köpeskillingen sist bör vara inbetald, stadgas i 5: 45,1. — Ang. uppgörande af borgenärsförteckning, se 5: 25 och 26. — Att vid fördelningen auktionsförrättaren har att rätta sig uteslutande efter borgenärsförteckningen, samt att den med fördelningen missnöjde eger att besvära sig öfver förteckningen (icke öfver fördelningslängden), är framhållet i Inl. sid. 29. — Med behållen afkomst afses här såväl afrad, hyra och ränta som afkastning från jorden; se anm. 2 vid 5: 28, och 5: 39,2 jemte anm. — Ang. ersättning, som förre inroparen är skyldig att utgifva, se 5: 45,2. — Att ränta å fordringarna i borgenärsförteckningen beräknas endast till auktionsdagen, ses af 5: 26,1. — Köparen ansvarar från auktionsdagen för räntan å öfvertagen gäld; se 5: 47,2.

10 §.

Har fordran, som i fall af anmälan bort ur köpeskillingen för såld fast egendom gäldas, blifvit senare anmäld än i 5 kap. 26 § sagts, varde utdel-

ning derför borgenären tillagd efter de i borgenärsförteckningen upptagna fordringarna.

Ur *motiven:* „På sätt i 5 kapitlet framgått har det ansetts nödigt föreskrifva, att vid exekutiv försäljning af fast egendom sådana med sakrätt till egendomen förenade fordringar, som icke finnas angifna i gravationsbeviset eller fastighetshandlingarna, samt löneanspråk på grund af stadig anställning vid egendomens förvaltning (se beredningens förslag till förändrad lydelse af 20 § i förmånsrättsförordningen [1]) böra, för att upptagas i borgenärsförteckningen, anmälas hos auktionsförrättaren sist vid förhandlingen med borgenärerne [2]. Skulle berörda anmälan göras senare, får den följaktligen icke rubba nämnda förteckning eller inverka på de deri afsedde borgenärernes rätt till utdelning. Men finnes efter gällandet af de i borgenärsförteckningen upptagna fordringarna något öfverskott å köpeskillingen, bör borgenär sjelffallet äfven för den sentida anmälda fordringen ur detta öfverskott njuta utdelning".

11 §.

Är, på klagan öfver utmätning eller auktion, af högre myndighet förordnadt om inställande af vidare åtgärd i målet, och kan förty fördelning af köpeskilling ej verkställas å den derför bestämda tid, varde det, så vidt ske kan, kungjordt på sätt i 5 kap. 23 § är föreskrifvet; upphör hindret, utsätte auktionsförrättaren ofördröjligen ny tid för fördelningen och låte det kungöras tre gånger i allmänna tidningarna, första gången minst tio dagar före fördelningsdagen, så ock minst en gång och så tidigt, som nu nämnts, i annan tidning, som i orten eller närbelägen stad utkommer.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Är — — — öfver utmätningen eller auktionen, af — — — fördelning af köpeskillingen ej — — — fördelningsdagen.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

---

[1] Motsvarar Int. fd. § 22,4 i beredningens senare, omarbetade förslag; se sid. 5 not 2. *Utg.*

[2] Se 5: 26,1 jemte anm. 2. *Utg.*

Anmärkning.

Att i denna § afses endast fast egendom framgår deraf, att 5: 23 här åberopas; se ock motiven under rubriken till detta kap. — Ang. klagan öfver utmätning och auktion, se 9: 2 och 3, samt 10: 3. — Beträffande högre myndighets befogenhet att inställa vidare åtgärd i utsökningsmål, se 9: 9 och 10: 14. — Köpeskillingen skall i detta fall nedsättas i länets ränteri eller bankinrättning; se §§ 17 och 19.

12 §.

Är för tvistigt eller vilkorligt anspråk, eller för intecknad fordran i fall, som i 5 kap. 31 § sagts, utdelning ur lös eller fast egendom beräknad, skall beloppet afsättas, intill dess frågan om borgenärens rätt blifvit slutligen afgjord, eller vilkoret gått i fullbordan eller bortfallit. Der tvistig fordran ej redan är under domstols pröfning, varde borgenären hänvisad att sin talan efter stämning anhängiggöra. Vill annan, hvars rätt är af frågan beroende, sjelf stämma, stånde det honom fritt.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 31, hvarutöfver lagberedningen yttrar:

„Då emellertid ej mindre för tvistigt anspråk än för vilkorligt sådant likasom ock för fordran, i afseende hvarå antingen inteckningsansökning ännu ej är pröfvad eller beviljad intecknings giltighet beror på särskild pröfning, utdelning jemväl bör beräknas, samt då vidare, när fast egendom sålts, köparen (enligt 5 kap. 27 § 2 mom. och 33 §) icke i någon händelse[1] får i afräkning på köpeskillingen öfvertaga gäld af nu antydd beskaffenhet, har stadgande meddelats derom, att det sålunda för utdelning afsedda beloppet skall afsättas, för att så snart borgenärs rätt dertill är afgjord eller klar stå till hans förfogande“.

[1] Utom då flere för samma fordran intecknade fastigheter gå i en försäljning och tillfalla samma köpare.

Utg.

Anmärkning.

Tvistigt eller vilkorligt anspråk skall upptagas, vid försäljning af fast egendom i borgenärsförteckningen och vid fördelning af köpeskillingen för lös egendom i fördelningslängden, i hvartdera fallet såsom ostridigt eller ovilkorligt; se 5: 29 och 6: 3,2. — Vid medels afsättande bör tillika bestämmas, huru beloppet skall fördelas, i fall detsamma finnes ej böra tillkomma den, för hvars fordran det blifvit afsatt; se § 13. — Afsatt belopp skall nedsättas i länets ränteri eller bankinrättning; se §§ 17 och 19. — Se för öfrigt anm. vid 5: 24 samt anm. 2 och 3 vid 6: 3.

13 §.

Då på grund af 5 kap. 26 § utdelning för fordran beräknas, utan att fordringsbeviset blifvit företedt, så ock då enligt 12 § här ofvan medel afsättas, varde tillika bestämdt, huru beloppet skall fördelas i det fall, att detsamma eller någon del deraf sedermera finnes ej böra tillkomma den borgenär, för hvars fordran det blifvit beräknadt eller afsatt.

Ur *motiven*: „I händelse emellertid, efter det i nyssnämnda fall medel afsatts, borgenärens anspråk i sin helhet eller delvis blefve underkändt, skulle således ett nytt fördelningsbeslut erfordras. Till förekommande af dylik omgång innehåller förslaget, att i sammanhang med medlens afsättande bör bestämmas huru de i anförda händelse skola fördelas. Enahanda bestämning har ansetts böra meddelas vid det utdelning (på grund af 5 kap. 26 §) beräknas för fordran utan att fordringsbeviset blifvit företedt. Då borgenären sedermera infinner sig och för erhållande af utdelning uppter sagda bevis, kan det nämligen ofta visa sig, att hans fordran eller åtminstone den derå upplupna räntan upptagits till högre belopp än den rätteligen utgör“.

Anmärkning.

I fall fordringsbevis ej företes inom natt och år efter det auktion vunnit laga kraft, få afsatta medel lyftas af annan, som de enligt denna § kunna tillfalla; se § 18,2. — Se för öfrigt anm. vid § 12.

14 §.

Varder, utan att gäldenären det medgifvit, utdelning tillerkänd borgenär för fordran, som ej är genom dom eller utslag faststäld, ege gäldenären rätt att stämma om återvinning inom sex månader, räknadt, i fråga om fast egendom, fartyg eller gods i fartyg, från det auktionen samt, i fråga om annan egendom, från det fördelningen vann laga kraft.

Ur *motiven*: „Då utdelning tillerkänts borgenär för fordran, som icke är domfäst eller af gäldenären till betalning medgifven, — vare sig att utdelningen skett på grund af sakrätt till den utmätta egendomen eller för sådan lönefordran, som ofvan vid 10 § omnämnts — bör gäldenären med hänsyn till exekutivförfarandets förut framhållna natur städse vara berättigad att i återvinningsväg underkasta ett dylikt fordringsanspråk domstols pröfning. Om denna hans rätt har fördenskull i 14 § intagits en bestämning, som öfverensstämmer med stadgandet i 2 kap. 21 § angående återvinningstalan i lagsökningsmål.

Anmärkning.

Detta stadgande är tillämpligt, i fråga om fast egendom, å hvarje annat i borgenärsförteckningen (5: 26) upptaget fordringsbelopp utom det, för hvilket utmätningen skett, samt i afseende å lösegendom, då utdelningsförfarande erfordras, å fordringar, för hvilka egendomen är underpant eller hvari borgenär har retentionsrätt (4: 12 anm. 1 *B* och *C*), i alla dessa fall under förutsättning att fordringen icke vid förhandlingen (sammanträdet) genom gäldenärens bestridande gjorts tvistigt, i hvilken händelse beloppet enligt § 12 afsättes och borgenären anvisas att vid domstol anhänggiggöra sin talan. Se härom vidare anm. vid 5: 24 och anm. 3 vid 6: 3.

15 §.

Innan auktion å fast egendom, fartyg eller gods i fartyg eller, i fall som i 3, 4 och 5 §§ nämnts, fördelning af köpeskillingen för annan egendom vunnit laga kraft, eller klagan öfver sådan auktion eller

fördelning slutligen pröfvats, ege borgenär endast mot pant eller borgen lyfta hvad honom blifvit tilllagdt, der ej de borgenärer, hvilka icke fått sig full betalning tillerkänd, och gäldenären medgifva att lyftning utan sådan säkerhet må ske.

Ej må dock på grund af auktion, som icke vunnit laga kraft, lyftning utan säkerhet tillåtas annorledes än med köparens samtycke, utan så är att klagan, som öfver auktionen föres, angår endast borgenärers inbördes företräde och auktionens upphäfvande deraf icke kan följa.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Innan — — — och 3, 4 och 8 §§ — — — der ej öfverexekutor finner skäligt tillåta, att lyftning utan sådan säkerhet må ske, eller de borgenärer — — — gäldenären det medgifva".

I den nådiga *propositionen* lydde §:n lika, utom att der hänvisades till 5 § i stället för 8 §.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 31 f; och framhålles af lagberedningen vidare, att, i den händelse att auktion å fast egendom, fartyg eller gods i fartyg ej vunnit laga kraft, tillåtelse till lyftning icke borde meddelas utan köparens samtycke, enär denne måste försäkras om att återfå köpeskillingen, derest i följd af besvären auktionen upphäfves och han nödgas återlemna det sålda. Sjelffallet vore emellertid, att köparens samtycke icke behöfdes, om klagan, som föres öfver auktionen, anginge endast borgenärers inbördes företräde och auktionens upphäfvande således ej kunde deraf följa.

Lagutskottet: „Från den i 15 § uppstälda allmänna regeln att borgenär endast emot säkerhet i pant eller borgen för återbäring får lyfta hvad honom tillagts i utdelning af genom utmätning influtna medel, innan den exekutiva myndighetens åtgöranden för ändamålet vunnit laga kraft, medgifves i samma § det undantag att lyftning utan sådan säkerhet må ske, såväl om gäldenären och de borgenärer, hvilka icke fått sig full betalning tillerkänd, dertill samtycka, som der öfverexekutor finner skäligt sådant tillåta. Utskottet har dock icke ansett det vara lämpligt att öfverexekutor finge en dylik vidsträckt befogenhet, i grund hvaraf borgenär kunde af öfverexekutor befrias från ställande af säkerhet till och med i strid emot ett samstämmigt beslut af öfrige borgenärer och gäldenären, hvilkas rätt dock uteslutande och på det närmaste beröres af saken och de der förty borde hafva afgö-

rande röst deri. I följd af denna uppfattning har utskottet från första mom. uteslutit bestämningen att öfverexekutor kunde medgifva lyftning utan säkerhet“.

Anmärkning.

Ang. klagan öfver auktion å fast egendom (borgenärsförteckning) och fördelning af köpeskillingen för lös egendom, se 9: 3 och 4, samt 10: 3. — Betr. pant och borgen, se 3: 20. — Är tredje mans anspråk på eganderätt till utmätt lös egendom af underrätt förkastad, får verkställigheten slutföras, ehuru domen motvädjas, och borgenären är berättigad att mot pant eller borgen lyfta utfallande medel; se 4: 10,4.

16 §.

Är utmätning i död mans bo verkstäld, och vill, innan tid till egendomens afträdande är ute, borgenär för sin fordran njuta betalning, vare, i fråga om hans skyldighet att ställa borgen eller annan säkerhet för hvad han lyftar, gällande hvad derom är särskildt stadgadt.

Anmärkning.

Se § 2 i Kejs. fd. d. 9 nov. 1868, angående bl. a. gälds betalning vid dödsfall; jfr ock 3: 26,2.

17 §.

Belopp, som enligt 11 § ej kan fördelas å derför bestämd tid eller jemlikt 12 § blifvit vid fördelningen afsatt för någon borgenärs fordran, skall ofördröjligen i länets ränteri nedsättas. Har klagandens eller borgenärens anspråk blifvit godkändt genom dom eller utslag, som ej vunnit laga kraft, vare han dock berättigad att beloppet mot pant

eller borgen lyfta. I annat fall ankomme på öfverexekutors pröfning, huruvida afsatt belopp, innan fråga om rätt dertill blifvit afgjord, må mot pant eller borgen lyftas, vare sig af den borgenär, för hvilken beloppet afsatts, eller af annan, hvilken medlen kunna tillfalla på grund af bestämning, hvarom i 13 § är sagdt.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Belopp, som jemlikt 12 § — — — nedsättas. Har borgenärens — — — huruvida beloppet, innan — — — för hvilken det blifvit afsatt, eller — — — sagdt“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Motiven till denna § ingå uti Inl. sid. 32.

Anmärkning.

Att auktionsmedel äfven kunna insättas i bankinrättning, ses af § 19. — Ang. pant och borgen, se 3: 20. — I fall den, som fått lyfta köpeskillingsmedel, sedermera befinnes pligtig att det lyftade eller någon del deraf återbära, skall han gälda ränta; se § 24,2.

18 §.

Medel, som vid köpeskillings fördelning å landskansli blifvit borgenär tillagda, men icke af honom lyftas, skola i länets ränteri nedsättas. Lag samma vare, der fördelning skett annorstädes än å landskansli, och borgenären ej inom fyra veckor derefter medlen lyftar.

År utdelning beräknad, utan att fordringsbeviset blifvit företedt, och anmäler sig ej fordringsegaren inom natt och år efter det auktionen vunnit laga kraft, må medlen mot pant eller borgen lyftas af annan, som de enligt 13 § kunna tillfalla.

Ur *motiven*: „Vid uppgörande af borgenärsförteckning kan en fordran, om fordringsbeviset icke upptetts, komma att på grund af gravationsbevis eller andra handlingar der upptagas, ehuru fordringen möjligen redan är helt och hållet eller till någon del gulden eller eljest icke kan göras gällande. För att det i sådant fall beräknade utdelningsbeloppet icke må under allt för lång tid innestå räntelöst till förfång för den, hvilken detsamma eljest skulle tillfalla, har föreslagits, att denne må ega lyfta medlen, när den borgenär, för hvars fordran de blifvit beräknade, icke anmält sig inom ett år efter det auktionen vunnit laga kraft. Till säkerhet för sistnämnde borgenär, i händelse han sedermera inom den i lag stadgade preskriptionstiden skulle kunna göra sin rätt till utdelning gällande, bör vid förberörda lyftning ställas pant eller borgen för möjlig återbäring".

Anmärkning.

Auktionsmedel kunna äfven få insättas i bankinrättning; se § 19. — Ang. pant och borgen, se 3: 20.

19 §.

Medel, som jemlikt 17 och 18 §§ skola i landtränteri nedsättas, må, der någon rättegande det äskar, insättas i bankinrättning, som af öfverexekutor godkännes, för att der mot ränta innestå under den tid, öfverexekutor bestämmer; och komme räntan den till godo, som finnes till medlen berättigad.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Medel, — — — den borgenär till godo, — — — berättigad".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „I fall lyftning af köpeskillingsmedel beror af rättegång eller måste anstå i följd af annat i 12 § afsedt hinder, eller ock borgenär antingen icke vill begagna sig af sin lyftningsrätt eller ej mäktar anskaffa säkerhet, der sådan för lyftning erfordras, kunde medlen komma att ganska länge innestå i landtränteri. Till förebyggande, såvidt möjligt, af den ränteförlust, som härigenom uppstode, borde enligt beredningens tanke medlen få göras räntebärande genom att insättas i bankinrättning. De bestämningar, som härom i 19 § föreskrifvits, torde erbjuda full trygghet för alla rättegande".

20 §.

Är ej utmätning förrättad och, der lös egendom af annat slag än i 21 § sägs tagits i mät, försäljning deraf verkstäld inom två månader, sedan kronofogde emottagit de handlingar, som i 3 kap. 21 och 22 §§ nämnas, och inom en månad sedan stadsfogde sådana handlingar emottagit; svare fogden sjelf för det belopp, hvarför verkställighet bort ske, der han ej visar, att borgenär lemnat gäldenär anstånd med betalningen, eller att för utmätning eller försäljning mött hinder, som utmätningsmannen ej kunnat förekomma. Möter sådant hinder, bör det, vid äfventyr att det eljest ej må till ursäkt räknas, genast antecknas i den dagbok, som af utmätningsmannen skall hållas.

Motiven till denna § ingå uti Inl. sid. 32. Derutöfver yttrar lagberedningen: „För underlåtenhet af utmätningsman att iakttaga ofvannämnda föreskrifter [1] har beredningen ansett samma påföljd böra bibehållas, som genom Kongl. förordningen den 11 december 1766 och Kongl. brefvet den 13 juli 1775 är stadgad för försummelse i afseende å utmätnings verkställande, nämligen att han skall sjelf svara för det belopp, hvarför verkställighet bort ske. I fråga om fartyg och gods i fartyg har detta äfventyr dock synts vara alltför strängt, enär de fordringar, som skola ur sådan egendom uttagas, oftast uppgå till mera betydande belopp och vid en försummelse af nu antydt slag blott de vanliga påföljderna af tjenstefelet äro för ändamålet tillräckliga“.

Anmärkning.

Inom hvilken tid borgenär bör tillhandahållas betalning, ses af § 1. — Öfverexekutor bör förhjelpa borgenären till hans rätt eller, om denna icke är uppenbar, hänvisa honom till domstol; se 9: 8. — Ang. utmätningsmans dagbok, se 1: 11,2.

[1] I §§ 20 och 21. *Utg.*

21 §.

Skall utmätt fordran eller rättighet säljas, och sker det ej, å landet inom tre månader och i stad inom två månader efter det fogden emottagit de i 3 kap. 21 och 22 §§ nämnda handlingar; vare om hans ansvarighet lag som ofvan i 20 § är sagdt.

Är fartyg eller gods i fartyg utmätt, varde det ock inom nu stagad tid såldt.

Motiven härtill, se Inl. sid. 32 och vid § 20.

Anmärkning.

Se hänvisningarna i anm. vid § 20.

22 §.

Skall enligt 3 § särskild fördelningslängd uppgöras öfver tillgång, som genom utmätning influtit, vare utmätningsmannen pligtig att framlägga längden inom fjorton dagar eller, om kungörelse i allmänna tidningarna erfordras, inom fyra veckor efter det egendomen såldes eller tillgången eljest inflöt.

Anmärkning.

Att utdelning enligt fördelningslängden genast verkställes emot pant eller borgen, ses af § 3,1.

23 §.

Har utmätning af fast egendom skett, skall utmätningsmannen så skyndsamt vidtaga alla de åtgärder, hvilka på honom ankomma, att egendomens försäljning ej må genom hans vållande fördröjas, å landet öfver fyra månader och i stad öfver tre måna-

der från mottagandet af de i 3 kap. 21 och 22 §§ nämnda handlingar.

Motiven till denna § äro intagna uti Inl. sid. 32. Lagberedningen yttrar vidare: „En försummelse hos utmätningsmannen i afseende å de på honom ankommande tillgöranden i saken synes dock icke böra medföra den stränga påföljd, som ofvan utsatts i fråga om lös egendom i allmänhet, utan endast ansvar för tjenstefelet“.

Anmärkning.

Att fördelning af köpeskillingen skall, der sådan ej omedelbart efter auktionen egt rum (5: 44,2), verkställas å fyratioandra dagen derefter, ses af § 9,1. — Ang. utmätningsmans skyldighet att gälda ränta å medel, som han förhåller för fordringsegare, se § 25.

24 §.

Försummar borgenär att ur utmätt egendom taga betalning, hafve ej rätt till ränta från den tid, det af honom berott att betalning njuta, der ej på grund af stadgandet i 19 § sådan ränta må honom tillgodokomma.

Har någon fått lyfta köpeskillingsmedel, innan fråga om bättre rätt till dem blifvit slutligen pröfvad, och finnes han sedan pligtig att det lyftade eller någon del deraf återbära, gälde ränta efter sex för hundrade om året från den dag då medlen lyftats.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Har — — — året“.

Anmärkning.

Ang. lyftning af köpeskillingsmedel, innan fråga om bättre rätt till dem blifvit slutligen pröfvad, se § 17.

25 §.

Förhåller utmätningsman medel för fordringsegare, då denne eger rätt att dem utfå och till deras

lyftande sig anmäler, gälde ränta efter sex för hundrade om året och ansvare dessutom för tjenstefelet.

Anmärkning.

Ang. öfverexekutors befogendet att döma utmätningsman till ansvar, se 1: 12. — Då felet anses kunna medföra svårare straff än varning, 500 marks böter eller tre månaders skiljande från tjenstens utöfning, förvisas målet till laga domstol, som för kronofogdes eller länsmans tjenstefel i utsökningsmål är underrätt i gerningsorten eller der den förorättade bor, och för magistrats fel i tjensten hofrätt; se 10: 27 och 8: 2 R. B. — Att öfverexekutor bör förhjelpa borgenär till hans rätt, då denna är uppenbar, men i annat fall hänvisa honom till domstol, ses af 9: 8.

7 Kap.

Om qvarstad, skingringsförbud samt reseförbud, så ock annan handräckning, som af öfverexekutor må gifvas.

Ur *motiven:* „I sakens natur ligger, att det vanliga rättegångsförfarandet, enär det afser att leda till en med det materielt rätta öfverensstämmande dom, alltid måste kräfva en mer eller mindre lång tid för att bringa ett rättsanspråk till slutligt afgörande. Emellertid kunna sådana omständigheter förekomma, att den rättegande, om han för att erhålla skydd för sitt anspråk måste afvakta dom å sin motpart, faktiskt betages hvarje utsigt att af denne utfå sin rätt. För dylika fall måste lagstiftningen derföre medgifva att, oaktadt ett anspråk ännu icke är af domstol slutligen pröfvadt, till detsammas betryggande dock må vidtagas öfvergående skyddsåtgärder i syfte att förhindra, det verkställandet af den dom, som öfver anspråket utverkas, under tiden af den tappande omöjliggöres eller väsentligen försvåras. De medel, utsökningsbalken i 1734 års lag i nu antydt afseende anvisar, äro bysättning, qvarstad, skingringsförbud och reseförbud; och desamma äro, med undantag af bysättningen, äfven i det föreliggande förslaget bibehållna. De hithörande stadgandena hafva upptagits i 7 kapitlet, hvilket dessutom innehåller föreskrifter om den handräckning, öfverexekutor eljest kan meddela“.

1 §.

Begär borgenär hos öfverexekutor, till säkerhet för sin fordran, qvarstad å så mycket af gäldenärens lösa egendom, som kan mot den fordran svara, eller äskar man qvarstad å visst gods, som annan innehar och hvartill man påstår bättre rätt: har sökanden företett sannolika skäl för samma fordran eller rätt, och pröfvar öfverexekutor, det fara är att godset af vederparten undanstickes eller förstöres; varde då qvarstad beviljad.

Ur *motiven*: „Af förenämnda skyddsåtgärder afse qvarstad och skingringsförbud såväl fordran som anspråk på visst gods, och har hvardera åtgärden till ändamål att förebygga förskingring genom gäldenären af en mot gälden svarande del af hans egendom eller, då tvist är om visst gods, detsammas förstörande eller undanstickande. Enligt förslaget skilja sig dock qvarstad och skingringsförbud från hvarandra deri, att vid qvarstaden egendomen på samma sätt som vid utmätning undantages från gäldenärens värjo eller åtminstone så utmärkes från hans öfriga egendom, att dess föryttring, om ej omöjliggöres, så åtminstone betydligt försvåras, under det att vid skingringsförbud godset qvarlemnas i gäldenärens vård och besittning och han endast förbjudes vid i lag stadgadt ansvar att sälja eller förskingra detsamma. Båda innefatta emellertid sålunda en väsentlig inskränkning i gäldenärens rätt att förfoga öfver sin egendom, den der icke bör kunna påläggas honom, med mindre motparten synes i annat fall komma att äfventyra ett verkligt rättsanspråk. Beredningen har derföre ansett för beviljande af vare sig qvarstad eller skingringsförbud böra fordras, såväl att sökanden skall hafva visat åtminstone sannolika skäl för sitt fordrings- eller eganderättsanspråk, som att anledning är att befara, det gäldenären komme att undanskaffa eller förstöra egendomen, hvarvid det för hvarje särskildt fall bort åt öfverexekutors pröfning af den större eller mindre fara, som är för handen, öfverlemnas, huruvida äskad qvarstad må medgifvas eller endast ett skingringsförbud vara tillräckligt för att betrygga borgenärens rätt. Sjelffallet afses härmed likväl icke ändring af de lagbud, hvilka, såsom exempelvis 9 kap. 5 § och 18 kap. 3 § ärfdabalken, för vissa fall under särskildt angifna förutsättningar föreskrifva egendoms sättande i qvarstad; utan böra, på sätt jemväl antydts i 28 § af förslaget till promulgationsförordning, de för beviljande af qvarstad i dylika fall stadgade vilkor fortfarande lända till efterrättelse“.

Anmärkningar.

1. För icke-förfallen fordran torde qvarstad eller skingringsförbud i allmänhet ej kunna beviljas tidigare, än att fordringen hinner förfalla till betalning under den tid, inom hvilken sökanden enligt § 11 bör lagsöka gäldenären eller till domstol instämma sin talan. Frågan om åtgärdens tillåtlighet måste dock äfven i detta afseende bero af öfverexekutors pröfning af omständigheterna i hvarje förekommande fall, helst intet lärer hindra sökanden att redan förr än fordringen förfallit låta instämma sin vederpart till domstol, ehuru denna först efter förfallotiden kan upptaga målet till pröfning. I fråga om fordran, för hvilken fast egendom är underpant, har i § 11 gjorts undantag från antydda regel.

2. Sökanden bör ställa pant eller borgen; se § 16. — Ansökningen skall göras skriftligen samt vederparten deröfver höras, och kan åtgärden beviljas tills vidare; se § 17. — Huru hörandet bör ske, ses af § 18. — Öfverexekutors slutliga förordnande bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1,1 och 4, samt 3: 18. — Då qvarstad lägges å lös egendom, förfares dermed såsom då dylik egendom utmätes; se § 5. — Qvarstad eller skingringsförbud går åter, om ej sökanden inom sex veckor börjar lagsökning eller instämmer sin talan till domstol, eller om gäldenären ställer pant eller borgen; se §§ 11 och 12. — Att qvarstad ej beviljas å fast egendom, ses af § 3.

2 §.

Pröfvar öfverexekutor full anledning ej vara att bevilja qvarstad efter 1 §, eller äskar borgenär eller den, som påstår bättre rätt till visst gods, att gäldenär tillhörig lös egendom eller det gods, hvarom fråga är, må ställas under förbud att säljas eller skingras; då må sådant förbud, när skäl dertill äro, af öfverexekutor beviljas.

Finnes egendom, hvarå skingringsförbud begäres, hos tredje man, må denne förbjudas att den utgifva.

Motiven härtill, se vid § 1.

Anmärkning.

Se hänvisningarna i anm. 2 vid § 1. — Ang. sättet för verkställande af skingringsförbud och verkan deraf, se § 8.

3 §.

Öfverexekutor ege ock, under de i 1 och 2 §§ stadgade vilkor, makt att sätta fast egendom och hvad dertill hör under förbud att säljas eller skingras, så ock att derutöfver bevilja qvarstad å rätt till afrad, hyra eller ränta, som af sådan egendom faller. Är synnerlig fara, att egendom, som under skingringsförbud sättes, genom vanvård eller annorledes i större mån försämras, vare lag som i 4 kap. 25 § 2 mom. är sagdt.

Sedan fast egendom kommit under skingringsförbud, må ej inteckning deri meddelas, såframt icke anspråket på dylik säkerhet grundas å tidigare gjord ansökan eller å stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, eller ock å upplåtelse af nyttjanderätt eller annan rättighet eller å domstols förordnande, som tidigare egt rum. Under förbudstiden skedd öfverlåtelse, så ock inteckning, som i strid häremot meddelats, vare utan verkan, så vidt ej i 8 § 3 mom. annorlunda sägs.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag, hvari mom. 2 saknades: „Öfverexekutor — — — så ock att bevilja qvarstad å afrad — — — sagdt“.

I den nådiga *propositionen* hade §;n sin nuvarande lydelse, utom att i mom. 1 framför ordet „afrad" saknades orden „rätt till", och att i mom. 2 framför ordet „rättighet" icke funnos orden „nyttjanderätt eller annan".

Ur *motiven:* „I nu gällande lag förutsättes, att äfven fast egendom kan sättas i qvarstad. Då emellertid förslaget i fråga om sådan egendom innehåller, dels att gäldenären vid utmätning deraf ej må, utom i visst undantagsfall[1], från egendomens förvaltning skiljas förr än densamma blifvit såld, dels att icke ens, då i tvist om bättre rätt domstol dömt att egendomen skall afträdas, innehafvaren får från besittningen rubbas innan domen vunnit laga kraft[2], synes det så mycket mindre böra medgifvas att för ett anspråk, som ännu icke blifvit pröfvadt, innehafvare af en fastighet finge genom qvarstad skiljas från densammas besittning. I de fall, der enligt nu gällande lag qvarstad å fast egendom är tillåten, torde man ock i praxis hafva åtnöjt sig med skingringsförbud. Beredningen har derföre ansett ofvan antydda skyddsåtgärder böra beträffande fast egendom inskränkas till skingringsförbud, och att endast i fall af synnerlig fara för egendomens försämring åtgärd i öfverensstämmelse med de i 4 kap. 25 § 2 mom. meddelade föreskrifter må kunna vidtagas om egendomens vårdande af särskild syssloman.

„De skäl, som nyss anförts mot att tillåta qvarstad å fast egendom, sakna dock tillämplighet, der fråga endast är om afrad, hyra eller ränta, som af fast egendom faller, i följd hvaraf förslaget medgifver erhållande af qvarstad å dylik afgäld. Om ock rättigheten till sådan utgör en af fastigheten härflytande förmån och förty icke kan betraktas såsom lösöretillgång, innefattar denna rättighet likväl en fordran eller ett till sitt resultat dermed likartadt anspråk och är följaktligen i förhållande till öfriga med fastighetens besittning förknippade förmåner af den sjelfständiga beskaffenhet, att rättigheten kan undandragas egarens fria förfogande, utan att han behöfver lida något intrång i fastighetens besittning eller tillgodonjutande i öfrigt".

Anmärkningar.

1. Hvad till fast egendom hör (pertinenser), finnes angifvet i anm. 1 vid 4: 25. Enär rättigheten att uppbära afrad, hyra och ränta äfven utgör en pertinens till fast egendom, så omfattar skingringsförbudet äfven denna rättighet. Men emedan förbudet kan befinnas icke vara tillräckligt verksamt att förekomma

---

[1] Se 4: 25,2. *Utg.*

[2] Se motiven vid 3: 8. *Utg.*

förskingring af denna afkomst, kan borgenären, i sammanhang med *skingringsförbud å fastigheten* med hvad dertill hör, derutöfver beviljas *qvarstad å rättigheten* att uppbära den under qvarstadstiden fallande afrad, hyra eller ränta. — Särskildt för sig kan ifrågavarande rättighet deremot lika litet beläggas med qvarstad, som den kan utmätas. Men redan förfallen afrad, hyra eller ränta, hvilken ej vidare tillhör fastigheten, kan alltid beläggas med qvarstad såsom annan fastighetsegarens personliga fordran hos tredje man. Betr. analoga förhållanden vid utmätning, se 4: 24 jemte anm. 1 och 2, samt 4: 29,2. — Inteckningshafvare tillkommer i afrad, hyra och ränta enahanda rätt, som i sjelfva fastigheten; se Int. fd. § 18,2 jemte anm. — Fast egendom, som förklarats utmätt, står under skingringsförbud; se 4: 30,2. — Ang. sättet för verkställande af skingringsförbud, se § 8. — Huru rätt till afrad, hyra eller ränta belägges med qvarstad, ses af § 7. — Se för öfrigt hänvisningarna i anm. 2 vid § 1.

2. Enär fastighet genom utmätning eller skingringsförbud undandrages hvarje förfogande från egarens sida under den tid förbudet varar, så måste derunder skedd öfverlåtelse (köp, skifte eller gåfva) af fastigheten vara utan verkan. Men emedan utmätning af fast egendom, lika litet som skingringsförbud, för den, som utverkat utmätningen eller förbudet, medför någon pant- eller annan sakrätt (se anm. 5 vid 4: 12, 4: 30 samt motiven vid 7: 7), får ett dylikt förbud deremot icke lända till förfång för dem, hvilka *tidigare* förvärfvat sig anspråk på sakrätt (inteckning) i fastigheten. Dessa äro *1:o* de, hvilka före förbudets meddelande (utmätningens verkställande) ansökt om inteckning för fordran, men hvilkas ansökning ännu beror på pröfning; *2:o* de, hvilkas inteckningsanspråk grundas å stadgandena om ogulden köpeskillings rätt (anm. 2 vid 5: 21) och hvilka således redan före skingringsförbudets tillkomst hafva en sakrätt, hvars bestånd bör genom inteckning tryggas; *3:o* de, åt hvilka egaren före skingringsförbudets meddelande upplåtit nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån (sytning), helst dessa rättigheter i regeln hafva ringa inflytande på fastighetens förmåga att bära öfriga förbindelser, men deremot för deras innehafvare ega den betydelse att de icke bort uppoffras för ett med sakrätt icke förenadt fordrings-

anspråk (jfr Inl. sid. 42); samt *4:o* omyndige, till säkerhet för hvilkas medel domstol, som har vårdnad om förmynderskapet, före förbudets meddelande förordnat, att inteckning bör utverkas i förmyndarens fastighet (se Förmynd. fd. § 11,2 och Int. fd. § 13,2). I alla dessa fall får inteckning meddelas i fastighet, som kommit under skingringsförbud antingen till följd af utmätning eller särskild ansökning. Men skulle detta oaktadt inteckning i andra fall efter förbudets meddelande beviljats, är densamma utan verkan — härifrån dock undantaget det fall, att inteckningen fastställts under den tid, som kan förflyta emellan förbudets meddelande och detsammas antecknande hos domaren eller rätten (Int. fd. § 31,1), i händelse den, som vunnit inteckningen varit i god tro (d. v. s. icke egt kännedom om förbudet). Det senast sagda gäller äfven öfverlåtelse, som kan under samma tid hafva skett, i fall den, som sålunda åtkom fastigheten, var i god tro; se § 8,3. — Analoga stadganden gälla i fråga om konkurs; se Konk. st. §§ 10,1 och 46, *h).*

4 §.

Har arf tillfallit flere, och sätter sig någon af dem utan de öfriges samtycke i boets egendom, eller har eljest delegare i samfäldt gods, hvilken har godset i händer, sin rätt märkligen öfverskridit; ege öfverexekutor, när skäl dertill äro, förordna syssloman att boet omhändertaga och förvalta eller, i senare fallet, sätta godset i qvarstad eller under förbud att säljas eller skingras, efter ty i 1 och 2 §§ samt i 3 § är sagdt.

Ur *motiven*: „En särskild tillämpning af den allmänna grundsatsen för qvarstad och skingringsförbud omnämnes i 4 §. Icke sällan förekommer vid arffall, att en af arfvingarne emot de öfrigas vilja sätter sig i boet samt förstör eller skingrar detsamma, utan att medarfvingarne annorlunda än genom en långvarig rättegång kunna få honom aflägsnad. Äfven der boet icke är gäldbundet och skifte deraf sålunda genast får påyrkas, kan en sådan arfvinge genom att stridig-

göra grunderna för skiftet eller väcka obefogadt anspråk på vederlag och dylikt i det längsta uppehålla skiftet och under tiden tillgodogöra sig boet till förfång för sina medarfvingar. Är boet i betydligare mån gäldbundet, omöjliggör ett dylikt egenmäktigt besittningstagande dessutom hvarje åtgärd i afseende å boets utredning och gäldens betalande samt åhvälfver medarfvingarne solidarisk ansvarighet för boets skuld, der de icke vilja med uppoffring af sin del i arfvet afträda detsamma till konkurs. För tryggande af arfvinges rätt att utfå sin andel af boets behållning är derföre af nöden att, på samma sätt som för andra fordringsanspråk, sådan qvarstad tillåtes, hvarigenom boets vård och förvaltning anförtros åt en särskild syssloman. Och då enahanda förhållanden kunna ega rum äfven der flere eljest hafva del i samfäldt gods, har också för dessa fall bort uttryckligen medgifvas användandet af qvarstad eller skingringsförbud till skyddande af enskild delegares rätt".

Anmärkning.

Se hänvisningarna i anm. 2 vid § 1.

5 §[1].

Då qvarstad lägges å lös egendom, varde med den så förfaret, som då dylik egendom utmätes;

---

[1] Motsvarar § 6 mom. 1 och 2 i lagberedningens förslag och den nådiga propositionen, i hvilka den af Ständerna uteslutna § 5 lydde sålunda:

„Kan vid pröfning af lagsökningsmål betalningsskyldighet icke gäldenären åläggas, ege öfverexekutor makt att, om så skäligt finnes och äfven utan att det begärts, föreskrifva qvarstad å gäldenärs lösa gods eller stadga förbud mot skingring".

Ur *motiven:* „Ehuru beviljande af qvarstad och skingringsförbud i allmänhet förutsätter, att sådant blifvit af sakegare äskadt, har dock, i likhet med hvad i 7 punkten af Kongl. förordningen den 28 juni 1798 finnes stadgadt, öfverexekutor ansetts böra berättigas att, der vid pröfning af lagsökningsmål gäldenären icke kan åläggas betalningsskyldighet, äfven utan särskild begäran anordna så beskaffad tvångsåtgärd, om skäl dertill förekomma".

Lagutskottet: „I likhet med hvad för närvarande uti 7 § af Kongl. förordningen den 28 juni 1798 finnes stadgadt och gällande för Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande, har i den nådiga propositionen öfverexekutor berättigats att uti lagsökningsmål, då betalnings-

dock vare, der qvarstaden ej sker till säkerhet för fordran, värdering icke af nöden. Är, då qvarstad å gods skall läggas, innehafvaren ej tillstädes, ege ändå qvarstaden rum; dock skall hans hustru eller husfolk tillsägas att vid förrättningen närvara. Finnas ej de, varde närboende granne, som anträffas, tillsagd. Uteblifva dessa efter tillsägelse, utgör sådant ej hinder för qvarstadens verkställande.

Egendom, som icke får tagas i mät, må ej för fordran i qvarstad sättas.

Mom. 1 och 2 af denna § (§ 6) lydde i *lagberedningens* förslag: „Då — — — tillstädes, gälle hvad i 3 kap. 25 § är stadgadt. „Ej må för fordran egendom, — — — mät, i qvarstad sättas“.
I den nådiga *propositionen* lydde mom. 1 lika och mom. 2 hade sin nuvarande lydelse.

---

skyldighet icke kan gäldenären åläggas, utan saken såsom tvistig förvisas till domstol, förordna till qvarstad å lös egendom eller meddela skingringsförbud utan att särskild begäran derom framstälts. Inom utskottet hafva olika meningar uttalats angående denna punkt, i det en del medlemmar ansett det ifrågasatta stadgandet, såsom öfverensstämmande med gällande lag och då detsamma icke saknade all praktisk betydelse, kunna godkännas, medan deremot pluraliteten i utskottet funnit en dylik bestämning icke vara förenlig med den härstädes såväl inom exekutionsväsendet i öfrigt som eljest allmänt rådande principen för reglering af myndigheternas ingripande uti privaträttsliga förhållanden, nämligen att sådant kan ske endast på sakegares begäran; hvarför och då ofvannämnda stadgande i 1798 års förordning torde, åtminstone på senare tid, ytterst sällan tillämpats och den praktiska betydelsen af det nu föreslagna stadgandet äfven ansetts blifva ringa, pluraliteten från lagförslaget uteslutit 5 §.

„I anledning af uteslutningen utaf 5 § i nådiga prop. har utskottet för att äfven här kunna bibehålla öfriga paragrafers i kapitlet nummerföljd oförändrad, upptagit 6 §:ns två första moment såsom en skild § med nummer 5. Derjemte och enär hänvisningen i första mom. till 3 kap. 25 § icke är fullt sakenlig med afseende på att derstädes beröres äfven det fall då för verkställighet erfordras föregående underrättelse åt gäldenären, har utskottet i stället låtit här fullständigt inflyta de med hänvisningen afsedda bestämningarna i sistnämnda §“.

Ur *motiven:* „Då qvarstad likasom utmätning till följd af sitt ändamål måste gå ut på att från gäldenärens besittning skilja det gods, som är i fråga, böra följaktligen de för verkställandet af utmätning gällande föreskrifter likaledes ega tillämplighet vid egendomens beläggande med qvarstad. Enär dock förutsättningen för qvarstadens beviljande är, att fara förefinnes det gäldenären sticker godset ur vägen, och således ett skyndsamt verkställande af densamma är af vigt, bör sjelffallet gäldenärens frånvaro icke hindra en sådan förrättning“.

Anmärkning.

Ang. förfarandet vid utmätning af lös egendom, se 4: 14 och 16—20. — Betr. egendom, som ej får tagas i mät, se 4: 5—9. — Att egendom, som ej får utmätas, dock kan sättas i qvarstad till säkerhet för den, som påstår bättre rätt till sjelfva egendomen (§ 1), framgår af mom. 2, som omnämner blott qvarstad för *fordran.*

6 §[1].

Har för fordran qvarstad lagts å lös egendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller hastigt fallande i värde eller erfordrar alltför kostsam vård, gälle hvad i 3 kap. 7 § i fråga om utmätning af sådan egendom är stadgadt.

7 §.

Beviljas qvarstad å rätt till afrad, hyra eller ränta, som af fast egendom faller, varde, på sätt i 4 kap. 24 § sagts, syssloman tillsatt att medlen uppbära och förbud den betalningsskyldige kungjordt.

Den, som blifvit satt till syssloman, skall af medel, dem han omhänderhar, betala utskyld eller afgift, som bör för egendomen gäldas och under qvarstadstiden förfaller till betalning. Lag samma

[1] Motsvarar § 6 mom. 3 i lagberedningens förslag och den nådiga propositionen; se sid. 286 not. 1.

vare om räntan å intecknad skuld, som bör ur egendomen utgå med bättre rätt än den fordran, för hvilken qvarstaden beviljats.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*:

„Beviljas qvarstad å afrad — — — kungjordt.

„Den, — — — skall tillse, att utskyld — — — betalning, varder gulden. Lag — — — beviljats“.

Ur *motiven:* „Emedan qvarstad å afrad, hyra eller ränta af fast egendom icke bör lända dem till förfång, som hafva rätt till utskyld eller afgift från fastigheten eller ega deri intecknad fordran med företräde framför den, för hvilken qvarstaden skett, har en bestämning varit påkallad derom, att den för afgäldens uppbärande tillsatte syssslomannen skall tillse, det sådan utskyld eller afgift likasom ock ränta å den intecknade skulden behörigen gäldas; och bör sjelffallet detsamma lända till efterrättelse för syssloman, hvilken i det i 3 § omnämnda fall förordnats att egendomen omhändertaga och förvalta.

„Ehuruväl en del utländska lagar, bland andra äfven den tyska civilprocessordningen af år 1877, tillerkänna för fordran beviljad qvarstad verkan att grundlägga panträtt i det med qvarstad belagda godset, har beredningen icke funnit tillräckliga skäl för att uppgifva den i gällande lag uttalade grundsatsen, att qvarstad ej medför vare sig pant eller förmånsrätt. Enligt beredningens tanke är det för tillgodoseende af qvarstadens ändamål att förhindra, det gäldenären till förfång för sin borgenär skingrar sin egendom, icke på något sätt påkalladt, att egendomens undantagande från gäldenärens värjo och förfogande skall gifva borgenären någon som helst rätt i denna egendom. Icke heller synes det vara riktigt att på den grund, att fara är att gäldenären undansticker sina tillgångar, tillerkänna borgenären befogenhet att tilltvinga sig en pantsäkerhet, hvartill han eljest icke egt någon rätt; dertill är så mycket mindre skäl, som qvarstad får beviljas till säkerhet för ett ännu icke pröfvadt och måhända tvistigt anspråk samt den sålunda, om den åtföljdes af panträtt, skulle innebära en uppenbar obillighet mot dem, hvilkas fordringar äro klara och förfallna“.

Anmärkning.

Att qvarstad å *rätt* till afrad, hyra eller ränta kan beviljas endast i sammanhang med sjelfva fastighetens sättande under skingringsförbud, ses af § 3,1 jemte anm. 1. — Redan förfallen afrad o. s. v. sättes i qvarstad såsom annan fastighetsegarens fordran hos tredje man; se § 5,1, 4: 18,1 och 29,2, samt anm. 1 vid § 3 detta kap. — Om här nämnda medels insättande i bankinrättning, se § 9.

8 §.

Skingringsförbud låte sökanden genom utmätningsman vederparten meddelas. Håller denne sig undan eller är han ur landet faren och har ej ombud stält, varde förbudet fästadt å hans husdörr samt i sistnämnda fall derjemte kungjordt i allmänna tidningarna.

Lös egendom, som ställes under skingringsförbud, förblifve under innehafvarens vård och nyttjande; sker förbudet till säkerhet för fordran, varde egendomen värderad, såsom i fråga om utmätning är föreskrifvet.

Har fast egendom satts under skingringsförbud, skall utmätningsmannen genast, i afseende å förbudets antecknande, å landet till domaren och i stad till rätten insända bevis derom, på sätt i 4 kap. 28 § om utmätning är sagdt; och vare, innan sådan anteckning skett, förbudet icke gällande mot den, som i god tro åtkommit egendomen eller deri vunnit inteckning.

Mom. 1 och 3 ingingo icke i *lagberedningens* förslag. I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Förbudets fästande på vederpartens husdörr eller kungörande i allmänna tidningarna bör ombesörjas af utmätningsmannen, icke af sökanden; jfr härmed 3: 6,1 och 21,3. — Betr. mom. 3 och dess sammanhang med § 3,2, se anm. 2 vid sistsagda §. Se ock Int. fd. § 31,1.

9 §.

Äro penningar satta i qvarstad, eller hafva medel, hvarom i 7 § förmälts, till syssloman influ-

tit, ege öfverexekutor, der borgenär eller gäldenär det äskar, förordna om medlens insättande i bankinrättning, såsom i 6 kap. 19 § är sagdt.

10 §.

Är fara för handen, att gäldenär begifver sig från landet utan att efterlemna känd egendom, som mot gälden svarar, eller att någon, som är skyldig för hushyra, kost, skeppslega eller annat dylikt, afviker från orten, utan att borgenären har säkerhet i qvarlemnadt gods; då ege öfverexekutor förbjuda gäldenären att afresa från orten, innan han gjort rätt för sig. Öfverträdes förbudet, varde gäldenären återhemtad och, der borgenären det äskar, i häkte hållen under den tid förbudet gäller. Sådant reseförbud må ej gälla längre tid än två månader, såframt icke öfverexekutor, på skild ansökning och efter pröfning af omständigheterna, finner skäl att meddela förlängning.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Är — — — för sig; dock må sådant reseförbud ej gälla längre tid än tre månader. Öfverträdes — — — gäller".

Ur *motiven*: „Enligt utsökningsbalken i 1734 års lag får reseförbud meddelas, dels för att hindra en svarandepart att begifva sig från staden förr än han inför rätta svarat eller fullmäktig för sig stält, dels då den, som är skyldig för kost, hushyra, skeppslega eller annat dylikt, vill resa från orten utan att borgenären har säkerhet i qvarlemnadt gods[1]. Reseförbudet har sålunda i dessa fall väsentligen skilda ändamål. I förra fallet skall förbudet säkerställa rättegångs inledande eller fullföljande mot svaranden; i det senare åter afser detsamma att, i likhet med qvarstad och skingringsförbud, trygga en blifvande exekution i gäldenärens förmögenhet, i det förbudet åsyftar att genom inskrän-

[1] Se 8: 10 och 11 U. B.

Utg.

kande af hans personliga frihet förhindra honom att draga sin egendom undan borgenärerne.

„Af dessa olika slag af reseförbud har det förra, såsom icke behöfligt och ej heller medförande något verkligt gagn, icke upptagits i det föreliggande förslaget. Deremot är ett reseförbud med syfte att säkerställa en blifvande exekution i gäldenärens förmögenhet oumbärligt. I följd af nutidens utvecklade kommunikationer och den stora lättheten att genom förmedling af bank öfverflytta egendomsvärden från en ort till annan har under senare tider allt oftare inträffat, att personer begifvit sig ur landet för att icke vidare återvända och dervid medfört egendom stundom af betydande värde, den de sålunda undandragit sina borgenärer. Äfven den utländska lagstiftningen har derföre, oaktadt bysättningens afskaffande, bibehållit säkerhetsåtgärder af nu ifrågakomna slag mot en gäldenär, som misstänkes för att sålunda ämna afvika. Med afseende härå, och då en dylik säkerhetsåtgärd är nödig äfven i andra än det i utsökningsbalken omnämnda särskilda fall, medgifver förslaget reseförbud, förutom i antydda fall, i alla dem, hvari fara är för handen att gäldenär begifver sig från landet utan att efterlemna känd egendom, som mot gälden svarar. Den nu gällande föreskriften att reseförbud upphör, om gäldenären ställer fullmäktig, har härvid bort uteslutas såsom oförenlig med denna skyddsåtgärds ändamål; ty om gäldenären vore tillåtet att, sedan han fullgjort sådant, men innan utslag hunnit meddelas, sjelf afvika med sina tillgångar, komme förbudet merändels att helt och hållet förlora sin verkan. Å andra sidan afser reseförbudet, på sätt redan antydts, endast att förhindra gäldenären att draga sin egendom undan borgenärerne, men icke att, i likhet med bysättningshäktet, träffa honom såsom ett mot sjelfva personen gående exekutionstvång. Emellertid skulle reseförbudet, om det finge gälla utan begränsning af tiden, ofta komma att faktiskt verka såsom ett dylikt exekutionsmedel; och indirekt blefve dermed det afskaffade bysättningstvånget återinfördt. Reseförbudets giltighet bör fördenskull, enligt beredningens tanke, begränsas till viss kortare tid; och har denna ansetts kunna bestämmas till tre månader, enär borgenären derunder bör kunna till betryggande af sin rätt mot gäldenären vidtaga de andra åtgärder, lagen i sådant afseende tillåter".

Lagutskottet: „Reseförbud enligt nu ifrågavarande lagförslag afser att säkerställa en blifvande exekution i gäldenärens förmögenhet genom att, medelst inskränkande af hans personliga frihet, hindra honom att föra sin egendom från orten undan borgenärerne, men har icke till ändamål att träffa gäldenären såsom ett mot sjelfva personen gående exekutionstvång, hvarför äfven reseförbudets giltighet bör begränsas till en viss kort tid. Fall kunna dock gifvas, då borgenären utan någon försummelse från sin sida inom sagda tid icke hunnit vidtaga de andra verksammare åtgärder till betryggande af sin rätt gentemot gäldenä-

ren, dem lagen i sådant afseende tillåter, och då denna rätt förty skulle äfventyras samt ändamålet med det gifna reseförbudet förfelas, om detsamma efter den bestämda tidens förlopp icke under några vilkor finge förnyas. Med afseende härå har utskottet tillerkänt öfverexekutor befogenhet att på skild ansökning och efter pröfning af omständigheterna bevilja förlängning af förut meddeladt reseförbud, hvarjemte och som vid detta förhållande den längsta tiden, för hvilken reseförbudet för hvarje gång får meddelas, kan förkortas, utskottet uti 10 § upptagit densamma till endast två månader".

Anmärkning.

Sökanden bör ställa pant eller borgen; se § 16. — Ang. pant och borgen, se 3: 20. — Ansökningen skall göras skriftligen samt vederparten deröfver höras, och kan åtgärden beviljas tills vidare; se § 17. — Huru hörandet bör ske, ses af § 18. — Öfverexekutors slutliga förordnande bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1,1 och 4, samt 3: 18. — Reseförbud går åter, om ej sökanden inom tre veckor begynner lagsökning eller instämmer sin talan till domstol; se § 11. — Betr. reseförbud för icke-förfallen fordran hänvisas till hvad i anm. 1 vid § 1 anförts rörande qvarstad eller skingringsförbud för dylik fordran. — Ang. retentionsrätt, då någon är skyldig för kost, hushyra, skeppslega eller annat dylikt, se Prom. fd. § 22.

11 §.

Har ej den, som vunnit qvarstad eller skingringsförbud, inom sex veckor, eller den, som utverkat reseförbud, inom tre veckor efter det öfverexekutors förordnande derom gafs, hos gäldenären genom lagsökning sin fordran kräft eller sin talan till domstol instämt, eller fullföljer han ej genast eller å föreskrifven tid sin talan, der den hos öfverexekutor eller domstol är anhängig; gånge qvarstaden eller förbudet åter. Är för fordran, för hvilken fast egendom är underpant, egendomen eller dess afkastning

satt under förbud eller i qvarstad såsom i 3 och 7 §§ sagts, och är den fordran ännu icke förfallen till betalning, varde tiden för talans anställande räknad från förfallodagen.

Skall lagsökning eller stämning, hvarom nu är nämndt, delgifvas genom kungörelse i allmänna tidningarna, hafve den, som qvarstaden eller förbudet vunnit, sin rätt förvarat, om första kungörandet skett inom ofvan stadgad tid och hvad i öfrigt för ty fall är föreskrifvet rätteligen fullgöres.

Ur *motiven:* „Med afseende å den betydande inskränkning i gäldenärens rätt, hvilken såväl qvarstad och skingringsförbud som ock, i än högre grad, reseförbud innebär, måste, i öfverensstämmelse med den i gällande lag i fråga om qvarstad jemväl uttalade grundsatsen[1], såsom vilkor för tillgodonjutande af det med dessa åtgärder förenade skyddet nödvändigt fordras, att borgenären utan dröjsmål i laga väg fullföljer sitt anspråk mot gäldenären. Förslaget föreskrifver derföre, att borgenär, som vunnit en säkerhetsåtgärd af ifrågavarande slag, skall, vid äfventyr af dess återgång, inom viss kort tid lagsöka gäldenären eller instämma saken till domstol och sedan behörigen fullfölja sin talan; och har för inledande af dylikt förfarande icke bort medgifvas längre rådrum än att lagsökningen eller stämning i målet utan svårighet hinner delgifvas vederparten. Denna tid har för reseförbudet, med afseende å den längre gående inskränkning af gäldenärens frihet detsamma medför, och enär han finnes å orten i fråga, bestämts till endast hälften af hvad för qvarstad och skingringsförbud blifvit faststäldt“.

Anmärkning.

Fast egendom är underpant för intecknad fordran, för obetald köpeskilling intill dess laga stånd åkommer samt för utskyld eller likartad utlaga; se Int. fd. § 22,1,2 och 4, samt 11: 2 och 17: 3 J. B. — Ang. qvarstad eller skingringsförbud för icke-förfallen fordran, se anm. 1 vid § 1. — Betr. stämnings delgifvande genom kungörelse i allmänna tidningarna, se 2: 6 jemte anm. och not.

---

[1] Se 8: 3 U. B. *Utg.*

12 §.

Qvarstad och skingringsförbud, som till säkerhet för fordran blifvit beviljade, så ock reseförbud upphöre, om gäldenären ställer pant eller borgen; och må, i fråga om reseförbud, äfven borgen för sjelfva personen enligt 10 kap. 12 § handelsbalken såsom säkerhet godkännas.

Ur *motiven:* „Af ändamålet med ifrågavarande skyddsåtgärder följer, att förutsättningarna för desamma bortfalla, om gäldenären ställer pant eller borgen; och bör förty, på sätt äfven i gällande lag är föreskrifvet[1], säkerhetsåtgärden i sådan händelse upphöra. Detta har dock i fråga om qvarstad och skingringsförbud bort inskränkas till de fall, då qvarstaden eller förbudet beviljats till säkerhet för fordran. Har nämligen visst gods, hvartill någon påstår sig ega bättre rätt än innehafvaren, blifvit belagdt med qvarstad eller skingringsförbud, så afser en sådan åtgärd att försäkra sökanden om utbekommande af just samma gods, som tvisten gäller, och kan således ändamålet med denna skyddsåtgärd icke uppnås genom ställande af pant eller borgen.

Anmärkning.

Ang. pant och borgen, se 3: 20.

13 §.

Pröfvas de omständigheter, som föranledt qvarstad eller förbud, ej vidare vara för handen, eller förnärmar sådan åtgärd tredje mans rätt, må qvarstaden eller förbudet af öfverexekutor häfvas, så ock af domstol, då saken är dit instämd.

Upphäfves skingringsförbud å fast egendom, varde domaren eller rätten i orten, der egendomen är belägen, härom underrättad på sätt i 8 § sagts.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag, hvari mom. 2 saknades: „Pröfvas — — — för handen, må — — — instämd.

[1] Se 8: 4 U. B. *Utg.*

I den nådiga *propositionen*, hvari mom. 2 ej heller ingick, hade §:n samma lydelse som nuvarande mom. 1.

Lagutskottet: „Med afseende å den inverkan skingringsförbud beträffande fast egendom enligt lagförslaget har på aftal, som egaren derom med annan ingår, och på hans rätt i öfrigt att förfoga om fastigheten, är det af vigt att då slikt förbud, hvarom vederbörande domare på landet eller rätt i stad enligt 8 § skall underrättas, går åter, äfven sådant varder domaren eller rätten meddeladt för nödig annotation. En bestämning härom, som äfven förutsättes i den nådiga propositionens förslag till ändrad lydelse af 31 § i K. F. om inteckning i fast egendom, har utskottet förty infört i 13 §“.

14 §.

Har man egenmäktigt pantat något till sig eller skilt annan från det han innehar eller eljest sjelf tagit sig rätt; ege öfverexekutor att genast besittningen eller annat förhållande, som är rubbadt, återställa, såframt ej svarandens rätt är så uppenbar, att utsöknings- eller polismyndighet varit behörig att honom dertill förhjelpa; och svare den, som sig förgrep, vid domstol.

Den, mot hvilken sådan handräckning gifves, vare ej förmenadt att sin talan vid domstol efter stämning utföra.

Ur *motiven:* „Icke alltid kan behofvet af ett skyndsammare rättsskydd än det, som ernås genom anlitande af vanlig rättegång, tillgodoses genom qvarstad, skingrings- eller reseförbud. Under vissa omständigheter, då någons rätt uppenbarligen blifvit kränkt, måste den lidande kunna genom handräckning af verkställande myndighet omedelbart förhjelpas till sin rätt. Gällande lag innehåller i detta afseende att, om någon sjelf pantar något till sig, Konungens befallningshafvande eger genast skilja honom från hvad han tillgripit[1]; och detta stadgande har i praxis tillämpats icke blott vid verklig sjelfpantning, utan öfverhufvud der någon eljest tagit sig sjelf rätt. Denna grundsats har upptagits i förslaget, hvarjemte densamma blifvit utsträckt äfven till de

[1] Se 1: 4 U. B. *Utg.*

fall, då någon eljest mot sin vilja frånhändts det han innehar eller någon störts i sin besittning, utan att sådant skett ens såsom utöfning af en inkräktaren tillkommande verklig eller föregifven rätt. Då emellertid ändamålet med dylik handräckning är att tillförsäkra den, mot hvilken den egenmäktiga åtgärden föröfvats, förmånen att få vara i sin besittning ostörd så länge icke motparten lagligen visat sig dertill ega bättre rätt, skulle en handräckning för det rubbade förhållandets återställande i det fall, då den senares (d. v. s. dens, som sjelf tog sig rätt) bättre rätt är ostridig och besittaren sålunda pligtig att genast insätta honom i besittningen, icke blott sakna hvarje berättigande, utan ock innefatta ett gynnande af tydliga rättskränkningar; och förslaget har derföre för nu antydda fall, då den berättigades rätt är så uppenbar, att utsöknings- eller polismyndighet varit behörig att att dertill förhjelpa honom, icke tillåtit beviljande af handräckning, om ock en med ansvar belagd egenmäktig åtgärd af den berättigade skulle föreligga".

Anmärkning.

Att sökanden icke behöfver ställa pant eller borgen, framgår af § 16 jemte motiven dervid. — Ansökningen skall göras skriftligen samt vederparten deröfver höras, och kan åtgärden beviljas tills vidare; se § 17. — Huru hörandet bör ske, ses af § 18. — Öfverexekutors slutliga förordnande bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1,1 och 4, samt 3: 18.

15 §.

Vägrar hyresman eller brukare af annans jord att på anmaning afflytta, då legotid tilländagått eller skyldighet att afflytta, i följd af uppsägning eller underlåtenhet att å utsatt tid erlägga hyran eller afgälden, enligt lag eller bestämmelse i hyres- eller brukningsaftalet inträdt, och gitter han ej visa sannolika skäl för sin rätt att qvarsitta; då må öfverexekutor förordna om hans vräkande, der egaren det yrkar.

Om rätt för den, mot hvilken sådan handräckning gifves, att vid domstol utföra sin talan gälle

hvad i 2 kap. 21 § om sökande af återvinning i lagsökningsmål är sagdt.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Om — — — hvad i 14 § är sagdt“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Men äfven mot den, hvilken obehörigen förhindrar annan att tillgodonjuta sin uppenbara rätt, kan handräckning understundom vara af nöden. I vissa fall medgifver väl lagen den rättegande att sjelf taga sig rätt, såsom då det gäller att återtaga stulet gods af lös person eller att vräka tjenstehjon eller en landbo, som icke bygt under tre år. I andra fall deremot hänvisas den rättegande att anlita dels polismyndighet (såsom då intaget husdjur icke mot skadans uppskattade belopp utgifves), dels ock Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande. Deremot saknas i lag bestämda föreskrifter om exekutiv myndighets befogenhet att meddela handräckning till afhysande af hyresman eller brukare, som af uppenbar tredska vägrar att afflytta; och då talan om legotagarens afhysande får göras anhängig först sedan det visat sig, att han underlåtit att å utsatt tid afflytta, kan han genom dylik tredska tillskynda hus- eller jordegaren svår skada, om denne måste för hans aflägsnande anlita domstol. Det har derföre ansetts nödvändigt att medgifva öfverexekutor antydda befogenhet i de fall, då legotagarens skyldighet att afflytta synes klar och uppenbar. Och då detta enligt beredningens tanke är fallet, om legotid tilländagått eller skyldigheten att afflytta, i följd af uppsägning eller underlåtenhet att erlägga legan, inträdt enligt lag eller bestämning i legoaftalet, samt legotagaren ej förmår visa sannolika skäl för sitt påstående att han vore berättigad att qvarsitta, har alltså i 15 § upptagits föreskrift derom, att öfverexekutor under nämnda förutsättningar eger förordna om legotagarens vräkande, med denne dock öppen lemnad rätt att vid domstol utföra sin talan att i lägenheten få qvarsitta“.

Anmärkning.

Sökanden bör ställa pant eller borgen; se § 16. — Ang. pant och borgen, se 3: 20. — Ansökningen skall göras skriftligen och vederparten deröfver höras; se § 17. — Huru detta bör ske, ses af § 18. — Öfverexekutors slutliga förordnande bör åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet, men går omedelbart i verkställighet; se 10: 1,1 och 4, samt 3: 18. — Ang. verkställighet af domstols dom, hvarigenom hyresman eller brukare af annans jord ålagts att afflytta, se 3: 2,5 och 9.

16 §.

Qvarstad och skingrings- eller reseförbud må ej verkställas, ej heller handräckning enligt 15 § gifvas, med mindre sökanden hos öfverexekutor stält eller hos utmätningsmannen ställer pant eller borgen för den skada, som genom åtgärden kan vederparten tillskyndas. Finnes någon, som bör sådan säkerhet ställa, ur stånd dertill, och har han för sin talan visat synnerliga skäl, ege dock öfverexekutor honom från säkerhets ställande befria.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Qvarstad — — — reseförbud eller handräckning enligt 15 § må ej af öfverexekutor beviljas, med mindre sökanden stält eller hos utmätningsmannen före verkställigheten ställer — — — befria".

Ur *motiven:* „Enär qvarstad samt skingrings- och reseförbud meddelas till skydd för anspråk, som ännu icke slutligen pröfvats och hvilket förty sedermera kan befinnas ogildt, ligger det i sakens natur att dylika skyddsåtgärder, de der kunna i flera hänseenden tillskynda gäldenären skada, i allmänhet icke må beviljas, med mindre sökanden ställer pant eller borgen för den skada, som genom åtgärden kan vederparten tillfogas. Det samma synes ock böra gälla för erhållande af öfverexekutors förordnande om legotagares vräkande, enär legotagaren, om han sedermera i rättegångsväg befinnes hafva varit berättigad att qvarsitta, kan hafva tillskyndats känbar skada. Hvad deremot beträffar handräckning till återställande af förhållande, som blifvit genom egenhandsrätt rubbadt, så och då dylik handräckning just afser att skydda innehafvare i hans besittning, skulle det vara högst orättvist, om han för att återinsättas deri vore nödsakad att för den rätt motparten tilläfventyrs tillkommer ställa en säkerhet, som denne ej kunnat på lagligt sätt vinna".

Anmärkning.

Ang. pant och borgen, se 3: 20.

17 §.

Ansökning om qvarstad, förbud eller annan handräckning skall göras skriftligen. Ej må ansök-

ningen bifallas, innan tillfälle att derå svara blifvit vederparten lemnadt; finner öfverexekutor saken sådan, att den ej kan tåla dylikt uppskof, ege han att den äskade åtgärden bevilja tills vidare och intill dess annorledes varder förordnadt, dock icke i det fall, hvarom i 15 § är sagdt.

Ur *motiven:* „Då de säkerhets- och handräkningsåtgärder, hvilka i detta kapitel afhandlas, stundom kunna så skyndsamt behöfvas, att de, på det att ej syftemålet med åtgärden må förfelas, böra interimistiskt beviljas redan vid det ansökningen utställes till motpartens besvarande, har en föreskrift härom upptagits i 17 §. Dock har detta ansetts icke böra gälla om det i 15 § omförmälda slag af handräckning, enär vräkning ej får ske, om legotagaren visar sannolika skäl för sin rätt att qvarsitta, samt han sålunda först måste i saken höras“.

Anmärkning.

Part är ej förmenadt att särskildt öfverklaga förordnande, hvarigenom den äskade åtgärden tills vidare beviljas; se 10: 2. — Sådan klagan anföres hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 4.

18 §.

Finner öfverexekutor, att den, som talan anhängiggjort, saknar skäl dertill, gifve genast sitt beslut derom. Skall någon i målet höras, förordne öfverexekutor, huru det må ske; och ege öfverexekutor dervid förelägga vite eller äfventyr att, om part försummar fullgöra hvad honom varder ålagdt, målet ändå afgöres.

Ur *motiven:* „Då de i 2 kapitlet gifna processuela föreskrifter icke kunna anses fullt lämpliga för de i detta kapitel omnämnda mål, i hvilka öfverexekutor bör ega större frihet att ordna förfarandet efter sig företeende omständigheter, meddelas i 18 § erforderliga bestämningar angående förfarandet i nyssberörda mål, hvarjemte i 19 § föreskrifves, att dessa bestämningar ock böra gälla i andra hos öfverexe-

kutor förekommande utsökningsmål, för hvilka annan ordning ej finnes föreskrifven".

Anmärkning.

Beslut, hvarigenom talan förkastas, skall åtföljas af anvisning till besvär hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 1,1 och 4. — Beslut, hvarigenom vite eller här nämndt annat äfventyr förelagts eller till vite fälts, får ej öfverklagas annorledes än i sammanhang med hufvudsaken, men beslutet går omedelbart i verkställighet, dock att, innan beslutet vunnit laga kraft, för vitets uttagande utmätning, men ej försäljning af det utmätta får ega rum; se 10: 2 och 3: 18.

19 §.

Hvad i 18 § är stadgadt vare ock gällande i andra hos öfverexekutor förekommande utsökningsmål, för hvilka annan ordning ej finnes i denna lag föreskrifven.

Motiven härtill, se vid § 18.

Anmärkning.

Se hänvisningarna i anm. vid § 18.

8 Kap.

Om kostnad i utsökningsmål.

1 §.

I mål, hvarom i 2 kap. handlas, tillägge öfverexekutor sökanden, der han saken vinner, ersättning för all nödig kostnad, som lagsökningen medfört. Varder målet såsom tvistigt förvisadt till domstol; då må ersättning tilläggas vederparten för hans kost-

nad; och ege ändå domstolen, när målet der fullföljes, pröfva hvad ersättning den ene parten bör till den andre utgifva för kostnaden hos öfverexekutor.

Ur *motiven:* „Likasom i annan rättegång bör äfven i lagsökningsförfarandet den tappande gälda vederpartens utgifter i saken. Bifalles sökandens talan, har derföre öfverexekutor att tillägga honom ersättning af den sökte för all nödig kostnad, som lagsökningen medfört. Der åter målet såsom tvistigt förvisas till domstol, har något afgörande om sökandens anspråk icke kommit till stånd, utan är afgörandet öfverlemnadt till domstolen, hvilken således sjelffallet har att i sammanhang med hufvudfrågan pröfva de under lagsökningen framstälda påståenden om kostnadsersättning. Då emellertid sökanden genom målets förklarande för tvistigt tappat i sjelfva lagsökningsprocessen och det vore obilligt, om förklaranden, der sökanden icke vidare vid domstol fullföljde sin talan (hvilket ofta händer t. ex. när krafvet varit rigtadt mot orätt person), nödgades väcka skild rättegång om ersättning för sina utgifter i anledning af lagsökningen, har beredningen ansett öfverexekutor böra ega makt att, om skäl dertill äro, genast tillägga förklaranden sådan ersättning, domstolen dock förbehållet, om målet der fullföljes, att vid sakens afgörande pröfva, hvilkendera parten kostnaden hos öfverexekutor slutligen skall drabba“.

Lagutskottet: „Angående utsökningskostnad förekommer i nu gällande rätt ej annat än hvad 1 § 3 kap. U. B. derom innehåller. Enligt detta lagrum skall vid utmätning å dom, som vunnit laga kraft, tillika uttagas all bevislig och nödig kostnad när den ej stiger öfver femtio daler, samt i alla andra utsökningsmål äfven vara lag samma, och berörda stadgande torde allmänt tolkats derhän att i lagsöknings- och handräckningsmål, hvilka slutligen pröfvats, sökande, som vunnit, tillagts ersättning för all nödig kostnad i saken, äfven utan att han gjort anhållan derom. Stadgandena i förevarande lagförslags 8 kap. afse, såsom redan förut framhållits[1], icke att införa några från den nu bestående lagstiftningen afvikande grundprinciper beträffande kostnad i utsökningsmål, utan utgöra hufvudsakligen endast en utveckling och ett förfullständigande af den gällande rätten. 1 § innehåller sålunda äfven ovilkorlig föreskrift för öfverexekutor att i lagsökningsmål tillägga sökanden, der han vinner, ersättning för all nödig kostnad, som lagsökningen medfört. Särskild begäran af sökanden är förty icke af nöden och ersättningens belopp beror på öfverexekutors pröfning, der ej sökanden förestält nödig utredning i saken. Utskottet har för sin

[1] Se Inl. sid. 33. *Utg.*

del ansett skäl ej förekomma att göra ändring i lagförslaget uti ofvanberörda del“.

2 §.

I andra utsökningsmål, än i 1 § äro nämnda, bestämme öfverexekutor, efter ty skäligt finnes, om och till hvad belopp den tappande parten bör till den andre gälda ersättning för hans kostnad hos öfverexekutor.

Ur *motiven:* „Hvad deremot beträffar andra hos öfverexekutor förekommande utsökningsmål, och frånsedt dem, i hvilka begäres verkställighet af dom, så kan icke skyldighet för den tappande att gälda vederpartens utgifter i målet fastställas såsom regel. Visserligen lärer för de händelser, då handräckning af öfverexekutor enligt 7 kap. 14 eller 15 § beviljas, en sådan skyldighet vanligen få antagas vara för handen; men i andra fall, t. ex. vid klagan öfver utmätningsmans åtgärd, måste afgörandet bero på omständigheterna i hvarje skildt fall; och i fråga slutligen om en sådan, af sakegare i eget intresse påkallad åtgärd som qvarstad eller skingrings- eller reseförbud, synes kostnaden för dess erhållande i allmänhet, och såframt icke undantagsvis några särskilda omständigheter föranleda motsatsen, böra stanna sökanden sjelf till last, hvadan, om sagde kostnad öfverhufvud alls kan åhvälfvas motparten, detta åtminstone ej i någon händelse bör ske innan sjelfva det fordrings- eller eganderättsanspråk, för hvilket berörda åtgärd beviljats, varder af öfverexekutor afgjordt eller af domstol slutligen pröfvadt. Förslaget innehåller derföre i 2 §, att öfverexekutor i alla nu omförmälda slag af utsökningsmål har att, efter hvad skäligt finnes, bestämma om och till hvad belopp den tappande skall gälda motpartens kostnad hos öfverexekutor; och följer af 5 § 2 mom., att vid beviljande af qvarstad eller skingrings- eller reseförbud påstående om den tappandes skyldighet i antydt afseende, der sådan anses kunna ifrågakomma, bör hänskjutas till pröfning i ett sammanhang med sjelfva hufvudsaken“.

3 §.

Vid verkställighet af dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, skall tillika uttagas all nödig kostnad för utmätningen, för den utmätta egendomens vård och dess försäljning eller,

der utdömd vara tagits i mät, fortskaffande till betalningsstället samt för köpeskillingens fördelning och annan för verkställighetens slutförande föreskrifven åtgärd.

Ur *motiven*: „I sakens natur ligger, att den, som icke godvilligt efterkommer hvad honom genom domstols eller öfverexekutors förordnande ålagts, också drabbas af kostnaden för dettas exekutiva verkställande, ehvad verkställigheten begäres hos öfverexekutor eller omedelbart hos utmätningsmannen eller den vinnande eger sjelf föranstalta utförandet. Endast i fråga om qvarstad samt skingrings- och reseförbud är det af redan angifna skäl betingadt, att det måste ankomma på en särskild pröfning, huruvida dylik kostnads ersättande må åligga den tappande eller icke. Och då vid verkställighet, som utmätningsman eger företaga utan föreskrift af öfverexekutor, verkställighetskostnadens belopp är redan på förhand bestämdt eller dess bestämmande icke förutsätter en annorlunda beskaffad pröfning än att denna utan betänklighet kan ombetros utmätningsmannen, stadgar derföre förslaget att, frånsedt nämnda undantagsfall, vid verkställighet af nyss berörda slag kostnaden för densamma tillika skall hos den tappande uttagas. I öfriga fall af verkställighet har det deremot ansetts icke kunna tillåtas, att kostnaden omedelbart uttages hos den tappande, utan härför böra erfordras, att öfverexekutor eller domstol pröfvat och faststält det belopp, han i sådant afseende har att till den vinnande utgifva".

Anmärkning.

Ang. ordningen och sättet för erhållande af verkställighet å dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet någon ålagts, se 3: 2,1, 7 och 17,1. — Att, vid utmätning af utdömd vara, utmätningsmannen bör taga varan om händer, ses af 4: 16. — Ang. verkställighetskostnadens förskjutande i vissa fall, se § 6.

4 §.

Innehåller dom, som skall verkställas, sådant förordnande, som i 3 kap. 2 § 2 och 4—6 punkterna omförmälts, varde ock vid verkställigheten kostnaden derför hos den tappande uttagen.

Motiven till denna §, se vid § 3.

Anmärkning.

Här afsedda fall äro: då någon blifvit förpligtad att utgifva viss lös egendom; då dömdt är i fråga om tjenstehjons flyttning i eller ur tjenst; då någon blifvit förpligtad att afträda fast egendom eller dömdt är om flyttning i eller ur hus; samt då domen eljest innehåller förpligtande för den tappande att fullgöra något, vid äfventyr att det, om han tredskas, må genom vederpartens föranstaltande utföras; — vare sig att verkställigheten gäller laga kraft vunnen dom eller icke. — Ang. verkställighetskostnadens förskjutande, se § 6.

5 §.

För annan verkställighet, än i 3 och 4 §§ sagts samt nedan i 2 mom. nämnes, vare den tappande ock alltid skyldig att gälda kostnaden; dock må denna ej uttagas, innan beloppet blifvit af öfverexekutor eller domstol bestämdt.

I fråga om qvarstad eller skingrings- eller reseförbud ankomme på öfverexekutor eller domstol att vid lagsökningens eller tvistens afgörande pröfva, hvilkendera parten kostnaden slutligen skall drabba.

Motiven härtill, se vid § 3.

Anmärkning.

De i mom. 1 afsedda fallen äro de, hvilka omnämnas i 3: 3—5 och 10, eller således alla andra än de i § 3 och anm. vid föreg. § uppräknade. — Ang. kostnadens förskjutande, se §§ 6 och 7. — Se för öfrigt anm. vid 10: 4.

6 §.

Kostnad för verkställighet skall, der utmätningsmannen det äskar, förskjutas af den, som verkställigheten begärt; dock må vid verkställande af laga

kraft egande dom, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd, kostnadens förskjutande icke äskas i andra fall än de, som i 3 kap. 28 §, 4 kap. 17, 18 och 25 §§, 5 kap. 17 § samt 7 kap. 3 § nämnts.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen*: „Kostnad — — — än de, som i denna lag äro särskildt nämnda".

Ur *motiven*: „Enligt beredningens tanke vore det obilligt, om utmätningsmannen nödgades sjelf i första hand gå i utläggning för de stundom betydande belopp, hvartill kostnaderna vid en verkställighet kunna stiga; och bör han derföre ega fordra att nödiga medel af sökanden för ändamålet förskjutas. Dock synes ett undantag vara påkalladt för de fall, der verkställighet äskats för dom eller utslag, hvarigenom betalningsskyldighet blifvit någon ålagd. Dels är nämligen vid förrättningar af detta slag — hvilka visserligen utgöra det öfvervägande flertalet af alla fall af verkställighet — den kostnad utmätningsmannen har att bestrida i de flesta fall obetydlig, dels skulle en allmän skyldighet för utmätningssökande att förskjuta kostnaden bereda svårigheter särskildt med hänsyn såväl till uppbörden af dylika förskott som kontrollen och redovisningen beträffande desamma samt någon gång ock kunna utgöra ett verkligt hinder för medellös sökande att komma till sin rätt. Nu anförda skäl hafva dock icke tillämplighet å dom, som ännu ej vunnit laga kraft[1]. I sådant fall får vanligen försäljning af det utmätta ej ske förr än laga kraft egande dom eller utslag fallit. Det är således vid utmätningen ovisst, om försäljning någonsin kommer att ega rum, och äfven om den kommer till stånd, kan dermed dröja ganska länge. På de skäl, som nu blifvit anförda, har i 6 § gifvits uttryck åt den grundsats, att kostnad för verkställighet skall af sökanden förskjutas, om utmätningsmannen det äskar, jemte det dock hans befogenhet att fordra dylikt förskott för verkställande af laga kraft egande dom, hvarigenom betalningsskyldighet någon ålagts, blifvit inskränkt till vissa i förslaget särskildt omnämnda fall (3 kap. 28 §, 4 kap. 17 och 25 §§ samt 5 kap. 17 §), då sådant, med afseende å de dervid erforderliga större kostnaderna, ansetts böra honom tillåtas".

7 §.

Påstår vinnande part, som berättigats att verkställighet af dom på vederpartens kostnad föranstalta,

---

[1] Se 3: 7. *Utg.*

dennes åläggande att sådan kostnad förskjuta, ege öfverexekutor, der kostnadsförslag, uppgjordt af sakkunnig eller eljest trovärdig person, företes, förordna, att kostnaden skall, efter ty skäligt pröfvas, antingen på en gång eller i mån af verkställighetens fortskridande hos den tappande uttagas.

Motiven till detta stadgande ingå uti Inl. sid. 33.

Anmärkning.

Ang. dom, hvarigenom den vinnande berättigats att föranstalta verkställigheten på vederpartens kostnad, se 3: 2,6. — Om dylikt bemyndigande, som af öfverexekutor meddelats, se 3: 4,1.

8 §.

Har, då för verkställighet kostnaden icke förskjutits, denna ej hos den tappande parten utfåtts, eller bör den ej af honom gäldas, varde den af sökanden gulden. Betalar sökanden ej kostnaden godvilligt, ege utmätningsmannen den hos honom utmäta eller om dess uttagande anlita utmätningsman i hans hemort.

Ur *motiven*: „Då ej i någon händelse kostnaden för en af utmätningsman företagen verkställighetsförrättning bör stanna honom till last, följer deraf att, om kostnaden icke kunnat utfås hos den tappande eller den ej bort af honom betalas, sökanden åligger att gälda densamma“.

Anmärkning.

Ang. verkställighetskostnadens förskjutande, se § 6. — Att utmätning ej får företagas, om något öfverskott öfver verkställighetskostnaden icke är att påräkna, ses af 4: 15.

9 Kap.

Om klagan öfver utmätningsmans förfarande.

1 §.

Vill man klaga öfver utmätningsmans förfarande i mål, hvarom denna lag handlar, göre det skriftligen hos öfverexekutor.

Anmärkning.

Att rättigheten att anföra klagan icke är bunden vid viss tid i andra fall än de i §§ 2—4 nämnda, framgår af § 5,1.

2 §.

För klagan öfver utmätning ege gäldenär tid intill klockan tolf å tjugunde dagen sedan utmätningen fullbordats eller blifvit i fall, hvarom i 4 kap. 18 § sagts, hos gäldenären verkstäld. Är borgenär missnöjd med förrättningen, ingifve sin klagoskrift inom samma tid efter det han om utmätningen erhöll kännedom.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen* „För — — — å femtonde dagen — — — kännedom".

Ur *motiven:* „Bland de förrättningar och åtgärder, hvilkas utförande ankommer å utmätningsman, äro en del sådana, att i anseende till deras ändamål sakegare ej kan lemnas obegränsad tid för väckande af talan om ändring i utmätningsmannens tillgörande, enär eljest menlig osäkerhet om beståndet och verkan af åtgärden skulle uppstå samt annans rätt kunde förnärmas. Ifrågavarande fall, för hvilka således en bestämd, kort tid för anförande af klagan öfver utmätningsmans förfarande bort föreskrifvas, äro de, då klagan gäller antingen utmätning eller utmätningsmans åtgärd vid auktion å fast egendom, fartyg eller gods i fartyg eller ock sådan fördelning af köpeskilling för andra slag af utmätt lös egendom, för hvilken särskildt förfarande enligt 6 kap. 3, 4 eller 8 §[1] egt rum. — Deremot är särskild tid ej af nöden

---

[1] § 8 i lagberedningens förslag motsvaras af nuvarande § 5. *Utg.*

för klagan öfver fördelning af köpeskillingen för fast egendom, fartyg och gods i fartyg, alldenstund en sådan fördelning grundar sig uteslutande på den vid auktionen upprättade borgenärsförteckningen och redan denna, enligt hvad nyss framgick, måste inom viss tid öfverklagas. Ej heller äro utmätningsmans åtgärder i öfrigt för verkställighet af domstols eller öfverexekutors beslut i allmänhet till sin natur sådana, att den, som anser sig hafva blifvit genom sådan åtgärd lidande, bör vara bunden af någon viss tid, inom hvilken han vore pligtig att föra klagan, vid äfventyr att åtgärden eljest toge åt sig laga kraft och han förlorade sin rätt att deri vinna den rättelse, som i annat fall kunnat ega rum.

„Att i de fall, hvarom 3 och 4 §§ handla, tiden för klagan utsträckts något utöfver den i 2 § utsatta [1], är föranledt deraf, att i de nämnda fallen, och i synnerhet vid bestämmandet af grunderna för köpeskillings fördelning, mera invecklade frågor kunna förekomma, så att sakegarene hafva behof af längre rådrum för att utreda och styrka sin rätt".

Lagutskottet: „Det har synts utskottet vara i allmänhetens intresse att i alla de fall, då viss tid för klagan öfver utmätningsmans förfarande i lag utsättes, densamma bestämmes lika, om den ock i skilda fall räknas från olika begynnelseterminer; och som den tid, inom hvilken gäldenär och borgenär egde klaga öfver utmätning, ansetts för vinnande af ofvan antydda ändamål kunna utan olägenhet utsträckas till tjugu dagar, som föreslagits för klagan öfver utmätningsmans åtgärd vid auktion eller fördelning af köpeskilling för lösegendom, är i 2 § „femtonde dagen" af utskottet utbytt mot „tjugunde dagen".

Anmärkning.

Utmätningsmannen skall meddela underrättelse om hvad för ändrings sökande bör iakttagas; se § 5,2. — Klagan hindrar i allmänhet icke verkställighetens fortgång; se § 12. — Tredje mans klagan öfver utmätning är ej inskränkt till viss tid; se anm. 1 vid 4: 10.

3 §.

Vill någon klaga öfver utmätningsmans åtgärd vid auktion å fast egendom, fartyg eller gods i fartyg, ehvad det rör auktionens kungörande, borge-

---

[1] Äfven i § 2 är enligt Ständernas beslut tiden för klagan bestämd till tjugu dagar; se lagutskottets yttrande vid denna §.
Utg.

närsförteckningens upprättande eller annat hans tillgörande, hafve dertill tid intill klockan tolf å tjugunde dagen efter auktionen.

Motiven härtill, se vid § 2.

Anmärkning.

Ang. auktionens kungörande, se 5: 10,2, 18 och 21. — Om borgenärsförteckningens uppgörande, se 5: 10,3 och 25—33. — Betr. annat utmätningsmans tillgörande, se 5 och 6 kap.

4 §.

Är i fall, som i 6 kap. 3 och 4 §§ nämnts, någon missnöjd med fördelning af köpeskilling för lös egendom, ingifve sin klagoskrift före klockan tolf å tjugunde dagen från den dag, då fördelningslängden framlades.

Har sammanträde enligt 6 kap. 5 § hållits, hafve sakegarene för klagan samma tid, räknad från dagen för sammanträdet.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Har — — — 6 kap. 8 § hållits, — — — sammanträdet".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse

Motiven till denna §, se vid § 2.

5 §.

Försittes den i 2, 3 eller 4 § stadgade tid för klagan, och visas ej inom samma tid laga förfall, varde klagan, så vidt den åsyftar att vinna ändring i utmätningsmannens åtgärd, ej upptagen till pröfning. Visas förfall, utsätte öfverexekutor för klaganden ny tid att målet fullfölja.

Vid förrättningar, som i nämnda §§ omförmälts, meddele utmätningsmannen underrättelse om hvad för ändrings sökande bör iakttagas samt äfventyret, om det försummas.

Ur *motiven*: „Af syftemålet med ofvan berörda tidsbestämningar följer att, om dylik tid försittes, detta bör medföra endast att ändring i utmätningsmannens åtgärd ej vidare kan vinnas, men icke att skadestånds- eller annan talan, hvartill fog tilläfventyrs finnes, dermed vore afskuren“.

6 §.

Har i fall, som i 2—4 §§ afses, klagan blifvit i rätt tid förd, och styrker klaganden, att laga hinder möter utbekommande af protokollet öfver den klandrade förrättningen, förelägge öfverexekutor honom viss tid för protokollets ingifvande samt äfventyr, att underlåtenhet deraf ej må föranleda vidare uppehåll med målets afgörande.

Anmärkning.

Ang. utmätningsmans skyldighet att vid verkställighet föra protokoll, se 3: 32.

7 §.

Påstår den, som öfver utmätningsmans åtgärd klagar, att vid förrättningen annorledes tillgått, än utmätningsmannens protokoll utvisar, ege öfverexekutor, der sådant för pröfning af klagandens talan finnes nödigt, förordna om vittnens hörande vid domstol.

Anmärkning.

Se anm. vid föreg. §.

8 §.

Yrkar borgenär hos öfverexekutor, att utmätningsman skall, efter ty i 6 kap. 20 och 21 §§ stadgats, sjelf svara för hvad utmätas bort, eller söker någon eljest hos öfverexekutor skadestånd af utmätningsman, förty att han i utsökningsmål förfarit orätt; ege öfverexekutor, der han finner sökandens rätt uppenbar, honom dertill förhjelpa. I annat fall varde sökanden hänvisad att sin talan efter stämning vid domstol utföra.

Anmärkning.

Ang. öfverexekutors befogenhet att döma utmätningsman till ansvar samt om forum, då utmätningsman skall tilltalas vid domstol, se 1: 12,1 och anm. vid 6: 25. — Verkställighet af utslag, hvarigenom utmätningsman dömts till utgifvande af skadestånd, får ej ega rum, förr än utslaget vunnit laga kraft; se 3: 18. — Betr. besvär, se 10: 6.

9 §.

Då klagan öfver utmätningsmans åtgärd hos öfverexekutor anmäles, ege han, om skäl dertill finnes och saken ej tål uppskof, att tills vidare eller intill dess slutligt utslag faller inställa vidare fortgång af åtgärden eller meddela den rättelse deri, som omständigheterna föranleda; föreskrifve dock, der det af sakens beskaffenhet särskildt påkallas, att klaganden skall ställa pant eller borgen för den kostnad och skada, som genom uppehållet kan vållas.

Anmärkning.

Att klagan öfver utmätningsmans åtgärd icke får verka uppehåll deri, så vidt ej annorledes är i lagen stadgadt eller af

öfverexekutor förordnas, ses af § 12. — Ang. pant och borgen, se 3: 20. — Part är ej förmenadt att särskildt öfverklaga förordnande angående åtgärdens inställande; se 10: 2. — Sådan klagan anföres hos hofrätt inom trettio dagar efter delfåendet; se 10: 4. — Ang. hofrätts befogenhet att inställa verkställigheten af öfverexekutors utslag, se 10: 14.

10 §.

Klagan enligt 3 eller 4 § öfver borgenärsförteckning eller köpeskillings fördelning gälle ej för annan än den, som klagan väckt.

Anmärkning.

Ang. borgenärsförteckning, se 5: 10,3 och 25—33. — Betr. fördelning af köpeskilling för lös egendom, se 6: 3.

11 §.

I mål, hvarom i 2—4 §§ förmälts, skall öfverexekutors slutliga utslag gifvas i den ordning, som i 2 kap. 22 § är stadgad.

Ur *motiven:* „På sätt af 7 kap. 19 § framgår, gälla angående förfarandet hos öfverexekutor vid handläggningen af de i förevarande kapitel nämnda mål de i 18 § af förstberörda kapitel gifna bestämningar. Slutliga utslaget bör i de fall, då viss tid för klagan öfver utmätningsmannens åtgärd är föreskrifven, af enahanda skäl, som vid fråga om 2 kap. 22 § blifvit antydda, meddelas i den ordning nästsagda § bestämmer“.

Anmärkning.

För den, som vill hos hofrätt öfverklaga öfverexekutors utslag i dessa mål, är besvärstiden trettio dagar från anslagsdagen; se 10: 3.

12 §.

Ej må klagan öfver utmätning hindra verkställighetens fortgång eller klagan öfver annan af utmätningsman vidtagen åtgärd verka uppehåll deri, så vidt ej annorledes är i denna lag stadgadt eller af öfverexekutor varder förordnadt.

Anmärkning.

Ang. öfverexekutors befogenhet att tills vidare inställa fortgång af utmätningsmans åtgärd, se § 9. — Klagan verkar uppehåll i utmätningsmans åtgärd enligt denna lags stadgande t. ex. i 5: 48,2 och 6: 15,2.

10 Kap.

Om klagan öfver utslag i utsökningsmål.

1 §.

Nöjes ej part åt öfverexekutors beslut i utsökningsmål, ege deröfver besvära sig i hofrätten; och åligger det öfverexekutor, då han slutligen afgör sådant mål eller hållit auktion å utmätt egendom, att tillika meddela underrättelse om hvad vid ändringssökande bör iakttagas samt äfventyret, om det försummas.

Ej må gäldenär söka ändring i beslut, hvarigenom mål blifvit såsom tvistigt till domstol förvisadt. Har borgenär, innan sådant beslut vunnit laga kraft, instämt målet till domstol, hafve ej vidare makt att i beslutet söka ändring.

Ur *motiven:* „Förbudet för gäldenär att söka ändring i öfverexekutors beslut, hvarigenom mål såsom tvistigt förvisats till domstol,

har sitt berättigande deri, att ett dylikt beslut är det gynsammaste afgörande, som den sökte i lagsökningsprocessen öfverhufvud kan ernå, och att detsamma för honom icke medför någon förpligtelse utöfver den redan förut honom lagligen åliggande att vid vederbörlig domstol träda i det svaromål, hvartill han i anledning af borgenärens fordringsanspråk kan finnas skyldig. Skulle gäldenären, oaktadt ett beslut af omförmälda innehåll således icke kan förnärma hans rätt, likväl tillåtas att draga detsamma under hofrätts pröfning, innebure sådant följaktligen anvisande af en laglig utväg för honom att obehörigen uppehålla borgenären i hans rätt".

Anmärkning.

Hvad med utsökningsmål förstås, ses af anm. vid 1: 1. — I hvilka fall auktion å utmätt egendom hålles af öfverexekutor, framgår af 5: 10,1 och 12. — Ang. lagsökningsmåls förvisande till domstol, se 2: 13, 14 och 16.

2 §.

Har öfverexekutor genom särskildt beslut utlåtit sig öfver omständighet, som angår målets behandling; deröfver må ej besvär anföras annorledes än i sammanhang med hufvudsaken. Ej vare part förmenadt att särskildt öfverklaga förordnande, som enligt 7 kap. 17 § eller 9 kap. 9 § före målets slutliga afgörande meddelas. Tilltror part sig kunna visa, att utsökningsmål af öfverexekutor onödigt uppehålles; ege då att deröfver klaga.

Anmärkning.

Ang. beslut, hvarigenom vite eller annat äfventyr förelagts eller till vite fälts, se anm. vid 7: 18. — Tiden för särskild klagan är trettio dagar efter delfåendet; se § 4. — Se för öfrigt bl. a. 2: 8, 9 och 10.

3 §.

Vill någon öfverklaga öfverexekutors slutliga åtgärd, som genom anslag kungjorts, i mål, hvarom

i 2 kap. sagts, eller auktion, som af öfverexekutor förrättats, eller öfverexekutors utslag på klagan öfver utmätning eller öfver auktion eller köpeskillings fördelning, som i 9 kap. 3 och 4 §§ äro nämnda, ingifve sina besvär till hofrätten före klockan tolf å trettionde dagen derefter, den dag oräknad, å hvilken beslutet är gifvet, eller, i fråga om auktion, som af öfverexekutor hållits, denna förrättats.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Vill — — — åtgärd i mål — — — trettionde dagen, räknad från den dag, å hvilken — — — hållits, från auktionsdagen".

I den nådiga *propositionen* lydde §:n lika, utom att efter ordet „åtgärd" inskjutits orden „som genom anslag kungjorts".

Motiven till denna § äro, så vidt den gäller lagsökningsmålen, intagna uti Inl. sid 33 f. Lagberedningen yttrar vidare: „Derjemte är att märkas, att de i §:n afsedda utmätnings- och dermed i sammanhang stående verkställighetsåtgärderna äro af den beskaffenhet, att frågan om deras giltighet och bestånd ej bör få lemnas under en oviss tid beroende".

Lagutskottet: „Den i 3 § föreslagna tid af trettio dagar för ändringssökande i hofrätt hafva en del medlemmar i utskottet ansett vara för kort i de fall då klagan föres emot öfverexekutors utslag, som utgifvits efter anslag. Om man för vissa fall godkände införande äfven hos öfverexekutor af systemet att datera utslag å en så kallad anslagsdag och beräkna tiden för ändringssökandet från denna dag, hvarigenom bland annat onekligen den stora fördel vunnes att fataljetiden blefve densamma för alla parter i målet, borde man å andra sidan, enligt bemälde utskottsmedlemmars mening, för dessa fall fastställa tillräckligt lång besvärstid, emedan en del deraf, isynnerhet för på landet bosatte förklarande, i regeln komme att gå förlorad innan kännedom om utslaget erhölles, och i utsökningsmål något längre rådrum att i hofrätt behörigen utföra sin talan än uti andra besvärsmål kunde sakegarene förunnas så mycket hellre, som besvär i utsökningsmål i allmänhet icke komme att utgöra hinder för verkställighet af öfverklagadt utslag; och hafva dessa medlemmar förty ansett besvärstiden för ifrågakomna utslag i regeln böra bestämmas till sextio dagar efter anslagsdagen, samma dag oräknad, hvarifrån dock, i analogi med stadgandet i 25: 15. R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. den 27 april 1868, undantag kunde göras för utslag, som meddelats af öfverexekutor i den stad, der hofrätt sitter. Utskottets flertal, som äfven för sin del godkänt det ifrågasatta anslagssystemet, har dock ansett besvärs-

tidens utsträckande utöfver i den nådiga propositionen föreslagna trettio dagar icke stå väl tillsamman med den fordran på skyndsamhet man med skäl ställer på en ändamålsenlig exekutivprocess, samt ej heller vara påkalladt i rättssäkerhetens intresse, emedan det är sakegarenes skyldighet att i exekutiva mål lika väl som i rättegång vid domstol sjelfve passa på sin rätt samt kommunikationerna i landet redan nått den utveckling att en tid af trettio dagar för besvärs anförande bör vara tillräcklig äfven för de aflägsnaste trakter".

Anmärkning.

I lagsökningsmål (2 kap.) vidtagen *slutlig* åtgärd, som genom anslag kungjorts, är icke blott utslag, hvarigenom betalningsskyldighet gäldenären ålagts, utan äfven beslut, hvarigenom dylikt mål såsom tvistigt förvisats till domstol; se 2: 13, 14, 16, 17, 22 och 23. (Ang. *interlokutorie* åtgärder, som genom anslag kungjorts, se 2: 8, 9 och 10, samt 10: 2 och 4 jemte anm. vid sistnämnda §§). — I hvilka fall auktion skall förrättas af öfverexekutor, ses af 5: 10,1 och 12. — Ang. öfverexekutors utslag på klagan öfver utmätning eller öfver auktion (som af utmätningsman förrättats) eller köpeskillings fördelning, se 9: 2—4 och 11. — Betr. öfverexekutors skyldighet att meddela besvärsanvisning, se § 1,1. — Öfver beslut, som angår målets behandling, få besvär anföras endast i sammanhang med hufvudsaken; se § 2. — Att i lagsökningsmål hofrätt är sista instans, ses af § 15,1 samt Inl. sid. 13 och 34. — Andra mål få genom besvär dragas under Kejsaren och Storfurstens pröfning; se § 15,2.

4 §.

Den, som ej nöjes åt öfverexekutors beslut i andra fall än i 3 § nämnts, ege för klagan tid, såsom i samma § stadgats, från det han af beslutet erhöll del.

Ur *motiven*: „Beträffande öfriga utsökningsmål hafva deremot ofvan anförda skäl icke samma betydelse i nyss omordade afseende; ty i dessa mål ligger ej lika vigt på att beslutet, hvilket utan afvaktan af besvärstidens utgång och stundom till och med innan vederparten blifvit hörd kan bringas till full verkställighet, skyndsamt tager åt sig laga kraft. För antydda mål hafva derföre nu gällande bestämningar om besvärstidens räknande från delfåendet af beslutet bibehållits".

Anmärkning.

Beslut, som här afses, angå: lagsökning för gäld, då lagsökningen förklaras icke kunna upptagas eller invändning mot öfverexekutors behörighet gillas (2: 5 och anm. vid 2: 12); af öfverexekutor förordnad verkställighet af dom (3: 3—5 och 10); tredje mans klagan öfver utmätning (4: 10,2); qvarstad, skingrings- och reseförbud samt annan handräckning (7: 1—4, 10, 14, 15 och 17); öfverexekutors bestämmande af verkställighetskostnad (8: 5,1); inställande tills vidare af utmätningsmans åtgärd (9: 9 och § 2 detta kap.); samt klagan deröfver, att öfverexekutor onödigt uppehållit utsökningsmål (§ 2 detta kap.). — Ang. öfverexekutors skyldighet att meddela besvärsanvisning, se § 1,1. — Öfver beslut, som angår målets behandling, få besvär anföras endast i sammanhang med hufvudsaken, se § 2. — Ang. besvär i dessa mål hos Kejsaren och Storfursten, se § 15,2.

5 §.

Skall besvärstid räknas från erhållen del af beslutet, låte den vinnande tillställa vederparten beslutet i hufvudskrift eller besannad afskrift och derå teckna dagen, då tillställandet skett. Vistas vederparten utom landet, eller vet man ej hvar han sig uppehåller, och har han ej för sig stält ombud, varde afskrift af beslutet hos öfverexekutor lemnad, och låte den vinnande sedan i allmänna tidningarna tre gånger, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, kungöra, att beslut i det mål är gifvet och att afskrift af beslutet finnes hos öfverexekutor att tillgå; i ty fall hafve vederparten tid att sig besvära före klockan tolf å nittionde dagen efter sista kungörandet.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Skall — — — afskrift, och varde derå tecknad dagen, — — — kungörandet".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

I hvilka fall besvärstiden skall räknas från delfåendet, ses af § 4 jemte anm. — Den vinnande åligger att låta å beslutet teckna dagen för tillställandet, enär eljest tillställandet är ändamålslöst och den tappande under obegränsad tid har sin besvärstalan öppen. — Analoga stadganden i fråga om personer, hvilkas vistelseort är utom landet eller okänd, se 2: 7,2, 3: 21,2, 7: 8,1 och § 9,3 detta kap.

6 §.

Vill någon klaga deröfver, att han af öfverexekutor blifvit fäld till ansvar enligt 1 kap. 12 eller 13 §, eller till skadestånd enligt 9 kap. 8 §, hafve dertill tid, som ofvan i 3 § sagts, från den dag, utslaget genom öfverexekutors försorg honom delgafs. Är utslaget för den klagande muntligen afkunnadt, varde besvärstiden räknad från det afkunnandet skedde.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Vill, — — — 1 kap. 12, 13 eller 14 §, eller — — — skedde.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Öfverexekutors utslag i dessa mål får ej verkställas, innan detsamma vunnit laga kraft; se 3: 18.

7 §.

Ingifvas ej besvären till hofrätten inom föreskrifven tid, varde de ej upptagna till pröfning, der ej inom samma tid laga förfall visas; visas laga förfall, utsätte hofrätten ny tid.

8 §.

Styrker klaganden, att laga hinder mött utbekommande af öfverexekutors utslag eller protokoll i målet, förelägge hofrätten honom viss tid att dermed inkomma, vid äfventyr att underlåtenhet deraf ej må uppehålla målets afgörande.

9 §.

Hafva nya skäl och omständigheter i målet icke blifvit af klaganden framstälda, gifve hofrätten genast sitt utslag derå, och låte, i fall öfverexekutors åtgärd ändras, vederpartens exemplar af hofrättens utslag honom i embetsväg tillställas.

Finner hofrätten någon böra öfver besvären höras, vare klaganden pliktig att uttaga besvärshandlingarna och tillställa vederparten densamma i hufvudskrift eller besannad afskrift, så ock att inom tid, som hofrätten bestämmer, räknad från den dag föreläggandet genom anslag inom hofrätten kungöres, till hofrätten inkomma med bevis om dagen, då vederparten af besvärshandlingarna fått del, samt återställa handlingarna eller ingifva styrkt afskrift af desamma. Underlåter klaganden att inom föreskrifven tid inkomma med bevis om delgifvandet, och kommer ej heller vederparten in med förklaring; eller varda ej inom samma tid besvärshandlingarna återstälda eller styrkt afskrift af dem ingifven; då må ej besvären till vidare pröfning upptagas, med mindre inom sagda tid laga förfall för klaganden visas. Visas förfall, sätte hofrätten ut ny tid.

Styrker klaganden, att vederparten vistas utom landet eller att ej veterligt är, hvar han sig uppe-

håller, och har han ej för sig stält ombud, sätte hofrätten ock ut ny tid och förelägge tillika klaganden, vid äfventyr att besvären ej till pröfning upptagas, att till hofrätten ingifva besannad afskrift af besvärshandlingarna samt ej mindre låta i allmänna tidningarna i den ordning, som i 5 § är sagd, kungöra, att besvär i målet blifvit anförda och att besvärshandlingarna finnas hos hofrätten att tillgå, än äfven till hofrätten inkomma med bevis att slikt kungörande egt rum.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:*

„Pröfvas den klagande ej hafva skäl för sin talan, gifve hofrätten genast sitt utslag derå. Finner hofrätten — — — ny tid.

„Styrker — — — klaganden att till hofrätten — — — besvärshandlingarna och sedan låta — — — tillgå“.

Ur *motiven:* „I öfverensstämmelse ej mindre med redan gifna stadganden (i Kongl. förordningen den 28 juni 1798 och Kongl. brefvet den 23 januari 1799) vidkommande skuldfordringsmål, hvari Konungens befallningshafvandes utslag öfverklagas, än ock med hvad (enligt 27 kap. 8 § rättegångsbalken, sådan den lyder i Kejs. förordningen den 27 april 1868) i allmänhet gäller vid besvär öfver underrätts utslag i rättegångsmål, föreslås i 9 och 10 §§, att i alla utsökningsmål, som dragas under hofrätts pröfning, båda parterne vid uraktlåtenhet att fullgöra hvad dem åligger, klaganden i afseende å besvärens fullföljande och vederparten i afseende å förklarings afgifvande, omedelbart skola vara underkastade, den förre den påföljd att besvären ej upptagas till pröfning och den senare att ej varda i hofrätten hörd. I samma syfte att betaga tredskande part tillfälle att draga ut på tiden med målets slutliga afgörande, har vidare i 9 § intagits föreskrift derom, att klaganden inom samma tid han bör till hofrätten inkomma med bevis om dagen, då han gifvit vederparten del af besvärshandlingarna, jemväl skall återställa dessa handlingar eller ingifva styrkt afskrift af dem“.

De af *Ständerna* i denna § vidtagna ändringarna motiveras sålunda:

„Enligt den nådiga propositionen komme förfarandet i hofrätt vid behandlingen af utsökningsmål att i allt väsentligt blifva likt det, som nu i sådant afseende iakttages, eller att, i fall hofrätt vid föredrag-

ning af besvär finner dem föranleda till någon äfven den ringaste sakliga ändring i det öfverklagade utslaget, hofrätten, innan sådan rättelse kan vidtagas, eger lemna vederparten tillfälle att förklara sig i saken. Då berörda förfarande emellertid vållar i dessa måls afgörande ett uppehåll på flere månader, samt dessutom för besväranden medför en mängd kostsamma omgångar, särskildt i fall vederparterne äro flere och bosatta på skilda orter, har det synts önskligt att proceduren i hofrätt uti utsökningsmål ordnades sålunda, att ofvan omförmälda olägenheter i möjligaste måtto undvekes. Ständerna hafva derför omfattat den åsigt, att hofrätt, då besvärande i utsökningsmål icke anfört nya skäl och omständigheter till stöd för sitt påstående om ändring i öfverexekutors åtgärd, utan endast upprepat hvad han redan hos öfverexekutor vare sig såsom sökande eller förklarande framhållit i saken, finge vid afgörande af målet ändra den öfverklagade åtgärden utan att vederpartens föregående hörande vore obligatoriskt. Jemte det början af 9 § blifvit omformulerad i öfverensstämmelse härmed, har till säkerhet för den, till hvars nackdel ändring skett utan att han blifvit hörd, föreskrifvits, att hans exemplar af hofrättens utslag bör honom i embetsväg tillställas, en föreskrift, hvilken, såsom hänförande sig till expeditionssättet, väl rätteligen bort ingå uti en särskild § efter 14 §, men dock ansetts kunna här intagas, emedan den utgör ett undantagsstadgande och Ständerna velat undvika ändring af paragrafernas i lagförslaget nummerföljd.

„Slutligen hafva Ständerna ansett skäl förekomma att i 2 mom. införa föreskrift ej mindre derom att besvärande, som af hofrätt erhållit tillstånd att genom kungörelse i tidningarna delgifva sin vederpart besvärshandlingarna, samtidigt skall åläggas, att till hofrätten inkomma med bevis om kungörandet, än derom att för försummelse att fullgöra hvad enligt detta moment kan besväranden föreläggas skall utsättas äfventyret att besvären ej upptagas till pröfning“.

Anmärkning.

Inom hvilken tid förklaringen bör ingifvas, ses af § 10. — Hvad klaganden har att iakttaga bör hofrätten låta tecknas å besvärsskriften; se § 11.

10 §.

Har klaganden låtit besvärshandlingarna tillställas vederparten, vare denne pligtig att inom lika tid, som för besvärs anförande är stadgad, räknad

från den dag handlingarna honom tillstäldes, till hofrätten ingifva förklaring i målet; är kungörelse angående besvären i allmänna tidningarna införd, skall han sin förklaring ingifva inom nittio dagar från sista kungörandet. Kommer han ej in med förklaring inom föreskrifven tid, och visas ej heller inom samma tid förfall; varde han ej vidare i hofrätten hörd. Visas laga förfall, förelägge hofrätten honom ny tid.

Motiven härtill, se vid § 9.

Anmärkning.

Tiden för besvärs anförande i hofrätt är trettio dagar; se §§ 3, 4 och 6. — Betr. kungörelse angående besvären, se § 9,3. — Hvad vederparten har att iakttaga bör hofrätten låta tecknas å besvärsskriften; se § 11.

11 §.

Hvad parterne enligt 9 och 10 §§ hafva att iakttaga, så ock äfventyret, om det försummas, låte hofrätten tecknas å besvärsskriften.

12 §.

Finner hofrätten nödigt att infordra öfverexekutors utlåtande öfver besvären, göre det i embetsväg.

13 §.

Föranleda besvären ej ändring i det öfverklagade utslaget, gälde klaganden vederpartens kostnader i målet, efter ty hofrätten pröfvar skäligt. Finnes någon hafva ohemult klagat, böte från tjugu

till tvåhundra mark. Missfirmar någon hos hofrätten öfverexekutor, ege hofrätten, ändå att åtal ej sker, döma den felande till ansvar, när brottsligheten ej är gröfre, än att den må med böter beläggas; är den svårare, låte hofrätten den brottslige der särskildt åtalas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Föranleda — — — böte såsom i 29 kap. 2 § rättegångsbalken är stadgadt. Missfirmar — — — åtalas".

I den nådiga *propositionen* lydde §:n lika, utom att „29 kap. 2 §" uteslutits.

Lagutskottet: „Emedan rättegångsbalken icke innehåller ansvarsbestämmelser för ohemul klagan i hofrätt uti exekutionsmål, utan dessa återfinnas i 4 § 9 kap. U. B., der straffet är böter tio daler eller mera efter omständigheterna, samt det i 2 § 29 kap. R. B., sådan den lyder i K. F. den 27 april 1868, hvilket lagrum uppenbarligen afsetts med hänvisningen i den nådiga propositionen till rättegångsbalken, utsatta ansvaret af böter från trettio till etthundra daler för den, som ohemult klagat öfver underrätts utslag, synes, hvad straffminimum vidkommer, vara för högt för exekutionsmålen i allmänhet, särdeles då öfverexekutors utslag kan verkställas innan laga kraft åkommit, har utskottet i 13 § utsatt ansvaret i fråga till böter från tjugu till tvåhundra mark, motsvarande i det närmaste straffminimum i 4 § 9 kap. U. B. och straffmaximum i 2 § 29 kap. R. B."

14 §.

Då besvär mot öfverexekutors utslag anmälas, ege hofrätten, när skäl dertill förekommer, att, innan ändringssökandet slutligen pröfvas, förordna, att utslaget icke må verkställas eller att, om verkställighet redan följt, ytterligare åtgärd ej må vidtagas.

Anmärkning.

Ang. öfverexekutors enahanda befogenhet i afseende å utmätningsmans åtgärder, se 9: 9.

15 §.

Hofrätts utslag i mål, som i 2 kap. omförmälts, må ej hos Kejsaren och Storfursten öfverklagas.

Vill någon i andra mål, hvarom i denna lag handlas, hos Kejsaren och Storfursten föra klagan öfver hofrätts utslag, göre det genom besvär, hvilka jemte utslaget skola ingifvas före klockan tolf å trettionde dagen efter den, då utslaget gafs, samma dag dock oräknad.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Vill — — — dagen från den dag, då utslaget gafs. Är den klagande fäld till böter, vare om hans skyldighet att nedsätta böterna eller för dem ställa borgen eller styrka sin fattigdom gällande, hvad i fråga om fullföljd af talan mot hofrätts utslag i brottmål är stadgadt".

Motiven till denna § ingå uti Inl. sid. 34; och yttrar lagberedningen derutöfver:

„Den ovilkorliga rätt att stämma om återvinning, som står enhvar i lagsökningsprocessen tappande öppen[1], bör erbjuda alldeles tillräcklig säkerhet för att denne, om han i följd af det deri iakttagna summariska förfarandet icke fått begagna sig af alla sina försvarsmedel, dock icke blir lidande i sin rätt. Beredningen har således, och då något skäl ej finnes att tillåta sökande af ändring i hofrätts utslag, hvarigenom lagsökningsmål såsom tvistigt förvisats till domstol[2], icke tvekat att i 15 § af förevarande kapitel föreslå ett stadgande derom, att hofrätts utslag i mål, som i 2 kapitlet omförmälts, icke må hos Kejsaren och Storfursten öfverklagas.

„Detta stadgande har dock ej ansetts böra utsträckas äfven till andra utsökningsmål, enär de ofvan antydda skälen icke äro på dem tillämpliga. Jemte det således klagan öfver hofrätts utslag i dessa mål tillåtits, har beredningen föreslagit, att den borde ske, icke genom revisionssökande, utan medelst besvär. I de flesta fall har nämligen ett sådant mål sitt upphof i klagan öfver felaktigt förfarande af underordnad exekutiv myndighet, eller ock angår det eljest ämnen, som väsentligen skilja sig från dem, hvilka utgöra föremål för verklig rättegång; och om än detta ej obetingadt gäller beträffande vissa mål, t. ex. vid fråga om tillgörande i afseende å fördelning af köpeskillingen för utmätningsvis såld egendom, i hvilka fall dock de frågor, som äro af

---

[1] Se 2: 21. *Utg.*

[2] Se 2: 13, 14 och 16. *Utg.*

rent exekutiv natur, torde utgöra flertalet, synes ej skäl vara att för nästnämnda mål göra ett undantag från regeln för utsökningsmåls fullföljande i allmänhet".

Lagutskottet: „Den nådiga propositionens förslag att hofrätt skulle utgöra sista instans i lagsökningsmål och att ändring i hofrätts utslag uti öfriga från öfverexekutor inkomna mål, som finge underkastas H. K. M:ts nådiga skärskådande, borde sökas genom besvär, finner utskottet vara välbetänkta. Deremot anser utskottet ställande af borgen för böter, hvartill ändringssökande i nästnämnda mål kan vara fäld, icke böra ifrågakomma, enär nu gällande lag ej heller påbjuder sådant och behof af stadgande derom icke föreligger samt afskaffandet af borgen för böter i brottmål vid ändringssökande torde vara endast en tidsfråga. Utskottet har derför uteslutit sista meningen i 15 §".

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning om införande af ny utsökningslag för Storfurstendömet Finland och hvad i afseende derå skall iakttagas.

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning och sedan ny utsökningslag för Storfurstendömet under denna dag utfärdats, vele Wi om införande af nämnda lag och hvad

i afseende derå skall iakttagas härigenom i nåder förordna som följer:

Ur *motiven:* „Förenämnda förordning, för korthetens skull äfven kallad promulgationsförordningen, innehåller föreskrifter angående: 1:o tiden, från hvilken den föreslagna nya utsökningslagen komme att gälla till efterlefnad (1 §); 2:o de stadganden, som genom nämnda lag skulle anses upphäfda (2—4 §§); 3:o öfvergångsbestämningar (5—9 §§): och 4:o de lagbud, hvilka, ehuru intagna i utsökningsbalken eller hänförliga till stadganden, som utgöra förklaring eller ändring af hvad sagde balk innehåller eller tillägg deri, likväl äfven framgent komme att förblifva gällande (10—28 §§); hvarjemte i förslaget fått inflyta 5:o ett stadgande om rätt för utmätningssökande att utföra enahanda talan om återvinning, som finnes konkursborgenärer medgifven (29 §), samt en bestämning angående de längre tider för fullföljande af klagan och afgifvande af liqvid, som i utsökningsmål kunna vara af vissa ortsförhållanden påkallade (30 §). Hvad särskildt de under n:o 4 nämnda lagbuden beträffar, så äro väl en stor del af dem sådana, som rätteligen borde höra till handelsbalken; men emedan dessa stadganden nu icke utgjort föremål för beredningens behandling och deras upptagande på sina behöriga ställen i sagde balk icke läte sig göra utan en betydande omarbetning af flera hithörande lagrum, hafva berörda stadganden ansetts böra för närvarande få plats i promulgationsförordningen, intill dess de till obligationsrätten hörande delarne af lagstiftningen i en sannolikt icke aflägsen framtid blifva föremål för revision och kodifikation".

Lagutskottet: „Ej utan skäl kan den anmärkning göras att en mängd stadganden, hvilka icke äro af öfvergångsnatur eller stå i något sammanhang med utsökningslagens införande, fått rum i denna förordning. Särskildt gäller detta de uti 10—28 §§ äfvensom i 29 § ingående lagbud, af hvilka de förra till stor del äro sådana, som rätteligen borde höra till handelsbalken, och de senare lämpligast kunde upptagas uti en särskild författning. Som dock en revision af de till obligationsrätten hörande delarne af lagstiftningen redan torde vara påtänkt och en omarbetning af stadgandena angående rätt för utmätningssökande att utföra enahanda talan om återvinning, som är konkursborgenär medgifven, är att förvänta i sammanhang med en sannolikt snart förestående revision af konkursstadgan, har utskottet ansett förenämnda föreskrifter tillsvidare kunna utan olägenhet qvarstå i denna förordning.

1 §.

Den utsökningslag, som nu blifvit gillad och antagen, skall, tillika med hvad i denna förordning

stadgas, lända till efterrättelse från och med den 1 Januari 1897; dock skola mål, som vid nämnda tid redan äro anhängiga, behandlas enligt äldre lag, der ej här nedan annorledes förordnas.

Denna § lydde i den nådiga *propositionen:* „Den — — — blifvit stadfästad, skall, — — — förordnas".

Ur *motiven:* „En i lagstiftningen allmänt gällande grundsats är, att en ny lags föreskrifter af materiel beskaffenhet ej böra retroaktivt tillämpas på mål, som redan vid lagens utfärdande äro anhängiga. Formela stadganden anses deremot genast böra träda i verksamhet, derest ej annorlunda i lagen säges. Men emedan flera af utsökningslagens bestämningar, synnerligast de, som afse påskyndande af utsökningsmålens slutliga afgörande [1], inverka på den materiela pröfningen af målet, böra dessa bestämningar icke tillämpas på mål, som blifvit anhängiggjorda innan samma lag trädt i kraft. I 1 § stadgas förty, att dessa mål skola enligt äldre lag behandlas. De undantag från denna regel, hvilka ansetts kunna och böra ifrågakomma, finnas omförmälda i 6, 7 och 8 §§".

Lagutskottet: „Ordet „stadfästad" i 1 § har utbytts mot det sakenligare uttrycket „gillad och antagen", i följd hvaraf 2 § äfven undergått en mindre förändring. Derjemte har utskottet ansett 42 § i förordningen om strafflagens införande icke böra ingå bland de lagbud, som upphäfvas genom utsökningslagen, enär nämnda paragraf omfattar missfirmelse inför Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande jemväl i sådana ärenden, hvilka ej handläggas af honom i egenskap af öfverexekutor, och således är till innehållet omfångsrikare än motsvarande stadgande i utsökningslagen (1 kap. 13 §).

2 §.

Genom nya lagen upphäfves utsökningsbalken i 1734 års lag samt, med de i nya lagen och här nedan i 25 § gjorda undantag, alla öfriga stadganden, som utgöra förklaring eller ändring af hvad sagde balk innehåller eller tillägg deri.

Bestämningarna i nya lagen beröra dock ej hvad som finnes särskildt stadgadt angående utsök-

[1] Se bl. a. Inl. sid. 10 ff.

ningsmål emot dem, hvilka höra till rysk, i Finland förlagd krigsstyrka.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Genom — — — i den år 1734 antagna lag, så ock 42 § i förordningen den om strafflagens införande samt, med — — — nedan i 24 och 25 §§ gjorda — — — deri“.

I den nådiga *propositionen* lydde momentet lika, utom att efter orden „förordningen den“ införts „19 december 1889“ och att från hänvisningen 24 § bortlemnats.

Anmärkning.

Upphäfda äro sålunda äfven, bl. a., såväl den rektor vid Alexanders Universitetet genom Kejs. statuterna af d. 1 okt. 1852 tillagda befogenhet att upptaga och afgöra lagsökningsmål och till verkställighet befordra dom eller utslag i tvistemål emot studerande, som ock samtliga stadganden angående det s. k. promotorialförfarandet (Inl. sid. 9). — Ang. verkställighet af domstols i Kejsaredömet dom i tvistemål, se 3: 34. — Betr. den af Ständerna uti denna § vidtagna ändring, se lagutskottets yttrande vid § 1.

3 §.

I rättegångsbalken af 1734 års lag upphäfvas:

de i 8 kap. 2 § förekommande bestämmelser rörande hofrätts befattning med utmätningsmål;

hvad i 12 kap. 3 och 4 §§ stadgas om rätt till utmätning samt om doms fullbordan i återvinningsmål; och

hvad 30 kap. 1 och 19 §§ innehålla om ändringssökande i hofrätts utslag i mål, hvarom i nya lagen handlas.

Anmärkning.

I stället för de upphäfda lagrummen gälla nu U. L. 10: 1—4, 6 och 14; 3: 13 samt 10: 15.

4 §.

Alla öfriga i allmän civillag gifna föreskrifter, hvilka äro stridande mot nya lagens bestämmelser, varda ock upphäfda, der ej här nedan annorledes stadgas.

5 §.

Der hänvisning till utsökningsbalken i lag eller särskild författning förekommer, skall motsvarande bestämning i nya lagen eller i denna förordning tillämpas.

6 §.

Varder skuldfordringsmål, som är anhängigt hos Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande då nya lagen träder i verket, icke inom natt och år derefter hos honom så fullföljdt, som i 2 kap. 11 § nya lagen sägs; gälle hvad der är stadgadt.

Anmärkning.

Att detta stadgande utgör ett undantag från den i § 1 gifna regel, att mål, som, då nya lagen träder i kraft, redan äro anhängiga, skola enligt äldre lag behandlas, är framhållet i motiven vid sagde §.

7 §.

Skall fast egendom utmätningsvis säljas, och har ej, innan nya lagen träder i kraft, dag för första auktionen blifvit utsatt; då skall, ändå att utmätning skett i öfverensstämmelse med äldre lag, nya lagens bestämmelser gälla i fråga om egendomens försäljning och verkställighetens slutförande; dock

att hvad i nya lagen är stadgadt om fastställande af lägsta belopp för anbud, som får antagas, icke eger tillämpning, der innehafvare af inteckning, som är gemensam för den utmätta fastigheten och en eller flere andra fastigheter, icke tillkommer bättre rätt än slutstadgandet i förordningen af denna dag, innefattande ändring af särskilda §§ i förordningen af den 9 november 1868 om inteckning i fast egendom, innehåller.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Skall — — — slutförande“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Bland nyss nämnda undantag har det i 7 § intagna sin förklaring deri, att utmätt fastighets försäljning och köpeskillingens fördelning tillsammans bilda ett af de föregående åtgärderna vid exekutionsförfarandet oberoende helt, som, oaktadt egendomen blifvit i öfverensstämmelse med äldre lag utmätt, likväl bör kunna efter nya lagen behandlas“.

Anmärkning.

Ang. utsättande af tiden för auktionen och densammas kungörande, se 5: 18 och 21 U. L. — Nya lagens bestämmelser om fast egendoms försäljning och verkställighetens slutförande ingå i U. L. 5: 12—52 samt 6: 9—19 och 23 — Ang. lägsta antagliga anbudet, se 5: 28 U. L. — Skälen, hvarför något lägsta bud icke kan fastställas, då innehafvare af inteckning, som är gemensam för den utmätta fastigheten och en eller flera andra fastigheter, är bunden af föreskriften i Int. fd. § 20 enligt sagde paragrafs förra lydelse, har framhållits uti Inl. sid. 34 f. och 39. Af nämnda lagstadgande och slutstadgandet i samma förordning (enligt nya lydelsen) följer ock, att ett lägsta bud deremot kan och bör fastställas, om den gemensamma inteckningen är senare än en uti någon eller några af de andra fastigheterna meddelad särskild inteckning, äfven i det fall att den gemensamma inteckningen tillkommit på grund af äldre lag.

8 §.

Efter det nya lagen blifvit gällande, må ej i någon händelse bysättning eller skyldighet att med arbete aftjena skuld åläggas gäldenär eller införsel i hans lön eller pension beviljas. Ej heller må, på grund af förut meddeladt beslut, gäldenären i bysättningshäkte eller till arbete hållas. Då nya lagen träder i kraft förfalle förut meddelad införsel, såframt ej verkställigheten redan begynt.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Efter — — — må ej bysättning — — — hållas. Förut meddelad införsel upphöre, då nya lagen träder i kraft“.

I den nådiga *propositionen* var §:n lika lydande, utom att efter orden „må ej“ inskjutits orden „i någon händelse“.

Ur *motiven:* „Enär beredningen på skäl, som förut blifvit utvecklade[1], föreslagit bysättningens och arbetstvångets samt löneinförselns afskaffande, så torde, i händelse förslaget i dessa delar varder antaget, med det sålunda förändrade rättsmedvetandet icke kunna sammanstå, att nämnda exekutionsmedel användas äfven efter det den nya lagen trädt i kraft. Åt de i 8 § intagna stadganden har derföre ansetts böra gifvas den retroaktiva verkan, som der omförmäles“.

Lagutskottet: „Ehuru det synes vara fullt sakenligt att föreskrifterna om bysättningens och arbetstvångets afskaffande gifvits sådan retroaktiv verkan som i 8 § omförmäles, torde tillräcklig anledning deremot icke förefinnas att utsträcka enahanda princip till tidigare meddelade beslut om införsel, hvilkas verkställighet begynt innan utsökningslagen träder i gällande kraft. Utskottet har fördenskull omredigerat slutet af paragrafen sålunda, att nya lagen ej skall ega tillämpning å beslut om införsel, såframt verkställigheten deraf begynt innan nya lagen trädt i kraft“.

Anmärkningar.

1. I sammanhang med förslaget till U. L. hade lagberedningen utarbetat äfven förslag till ändring af §§ 83 och 84 i Kejs. vexelstadgan af d. 29 mars 1858, i hvilka lagrum bysättning finnes utsatt såsom påföljd för vexelgäldenärs försumlighet;

[1] Se Inl. sid. 15 f. och 18 f.

men emedan af nu ifrågavarande paragrafs generela lydelse ansågs framgå, att bysättnings åläggande i vexelmål icke vidare finge ega rum, utan att berörda §§ behöfde i sådant afseende särskildt ändras, blef sistnämnda förslag icke i den nådiga propositionen intaget, hvarjemte dock, för undanrödjande af tvifvelsmål, orden „i någon händelse“ uti förevarande 8 § inskötos. Då emellertid § 84 i vexelstadgan till följd af bysättningens afskaffande icke innehåller något äfventyr för svarandeparts underlåtenhet att fullgöra honom af rätten förelagd förpligtelse att nedsätta penningar eller ställa säkerhet, synes rätten kunna, på sätt lagberedningens förslag till ändring af sagda § äfven innehöll, förbjuda svaranden, vid det i 7: 10 U. L. stadgade äfventyr, att före sakens slut resa från orten.

2. Att aflöning eller pension ej må utmätas, förr än gäldenären är berättigad att den lyfta, stadgas i 4: $6,_2$ U. L. — Huru förhållas skall med införsel, som borgenär åtnjuter då konkurs i gäldenärens bo uppstår, ses af Konk. st. § $45,_3$.

9 §.

Der enligt allmän civillag något rättsförhållande är gjordt beroende deraf, att hos Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande borgen ställes, eller fordran angifves eller utsökes, eller klander emot annans anspråk anmäles, vare hvad i ty fall om Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande sägs gällande om öfverexekutor.

Anmärkning.

Bland dylika i lag omförmälda fall må här nämnas: fordringars angifvande eller utsökande enligt stadgandena om preskription (Kejs. fd. d. 9 nov. 1868 § 2); utsökning af fordran, som är förenad med sjöpanträtt (Sjöl. § 241); samt klander af handelsräkningar (Kejs. fd. d. 3 mars 1868 §§ 2 och 3).

10 §.

De, som af Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande i bud och ärenden brukas, skola vara edsvurne och välkände. Öfverskrida de af sjelftagen myndighet eller eftersätta det, som i hvarje mål är dem befaldt, eller lindra de för väld och vinning någon sak; ege då Kejsaren och Storfurstens befallningshafvande, så vidt ej andra föreskrifter äro i nya lagen gifna, makt att dem med ord och varning näpsa eller döma dem till böter högst femhundra mark eller ock, der brottet är svårare, det hos rätten angifva[1].

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „De — — — näpsa eller i böter af dem taga två eller tre månaders lön eller ock, — — — angifva".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Detta stadgande gäller alla Kejs. och Storf:s befallningshafvande underlydande lägre tjenstemän och betjente med undantag af utmätningsmän i afseende å deras tillgöranden i utsökningsmål, om hvilka stadgas i 1: 12 U. L.

11 §.

Kejsaren och Storfurstens befallningshafvandes bud i embetsärenden bör hvar och en lyda: och ege han makt, der han skäl finner, att förelägga vite eller låta den, som tredskas, till sig hemta eller förbjuda honom att resa från orten. Reser han ändå bort; varde återhemtad och i häkte hållen under den tid förbudet gäller. I dessa och andra dylika

[1] Jfr. 1: 7 U. B.

fall gifve den ene befallningshafvanden den andre handräckning: gör han det ej; stånde derför till ansvar[1].

12 §.

Är förskrifning ställd att betalas till innehafvaren; njute han full betalning, som den i händer haffver. Finnes förskrifning ställd å någon viss man med lof för honom att låta den komma i annans hand, och är öfverlåtelse derå tecknad; ege den, till hvilken förskrifningen sålunda öfvergått, samma rätt.

Har borgenär, utan sådant gäldenärens lof, öfverlåtit hans förskrifning till någon annan, hafve denne ej annan rätt, än borgenären, å hvilken förskrifningen lyder[2]..

13 §.

Invänder den, som utgifvit löpande skuldebref, hvarom i 12 § är sagdt, att han dertill blifvit tvungen eller förledd, vare den invändning mot innehafvare, som är i god tro, utan verkan, der utgifvaren försummat iakttaga hvad i 2 kap. 15 § utsökningslagen stadgas.

Anmärkning.

Ang. innebörden af detta stadgande, se anm. vid 2: 15 U. L.

14 §.

Har någon fått invisning å viss man och erhåller ej betalning af honom; njute då betalning af

[1] Se 1: 9 U. B.
[2] Jfr 4: 4 och 5 U. B.

den, som invisningen gaf, med ränta efter sex för hundrade om året, der det ej styrkes, att den, som invisningen fått, varit vållande att betalning i rätt tid ej följt[1].

15 §.

Missräkning är ingen betalning. Ehvar den finnes, bör den först rättas, och betalning sedan derefter ske[2].

16 §.

Nu är viss ort nämnd, der betalning bör ske; lände det till efterrättelse. Är ej viss ort nämnd; pröfve då öfverexekutor eller rätten, hvar betalning å gäldenärens kostnad ske bör[3].

17 §.

Ingen söke annan mans skuldfordran, utan att egaren honom sin rätt skriftligen lemnat eller annorledes dertill lof gifvit[4].

18 §.

Hafva två eller flere underskrifvit skuldebref med förbindelse att betala, en för alla och alla för en; då eger borgenär för fulla gälden få betalning hos hvem han helst vill; och hafve den sedan lika rätt emot de andra, för det han öfver sin del betalt.

---

[1] Jfr 4: 6 U. B.
[2] Se 4: 8 U. B.
[3] Se 4: 10 U. B.
[4] Se 4: 11 U. B.

Hafva de sig ej så förbundit, och äro de ej i bolag samman; gälde då enhvar sin del efter hufvudtalet[1].

19 §.

Är i skuldebref viss och loflig ränta utfäst; hafve den lika rätt med hufvudstolen, der ej för vissa fall i lag är annorledes stadgadt[2].

20 §.

Har löpande skuldebref viss förfallodag, vare ej gäldenären skyldig att efter nämnda dag gälda ränta för längre tid än från den dag, då borgenären fordrat betalning, der ej gäldenären annorledes sig förbundit[3].

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Å löpande skuldebref vare ej gäldenären skyldig att gälda ränta för längre tid efter förfallodagen än från — — — förbundit“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

21 §.

Klagar gäldenär, att gods utan skäl är satt i qvarstad eller under förbud att säljas eller skingras, och pröfvar domaren, att borgenär i oträngdt mål det begärt; fylle han all skada[4].

22 §.

Vill någon, som är skyldig för kost, hushyra, skeppslega eller annat dylikt, resa från orten, hafve

---

[1] Se 4: 12 U. B.

[2] Jfr 4: 13 U. B.

[3] Jfr Kongl. fd. d. 19 maj 1756.

[4] Jfr 8: 9 U. B.

borgenären våld att qvarhålla hans gods till sin säkerhet[1].

Anmärkning.

Ang. qvarhållnings- (retentions-) rätt äfven i andra fall, se anm. 1 vid 4: 12 U. L. — Betr. borgenärens rätt att, då han ej har säkerhet i qvarlemnadt gods, för gäldenären söka reseförbud, se 7: 10 U. L.

23 §.

Äskar borgenär värdering å fast egendom, som enligt 9 kap. 1 eller 7 § jordabalken är till honom pantförskrifven, eller hvari han genom utmätning, som skett förr än nya lagen blef gällande, vunnit införsel; då skall värderingen förrättas å landet af häradshöfding med tvenne gode män och i stad af trenne rådstufvurättens ledamöter, enligt grunder, hvilka meddelas genom särskild Nådig förordning.

Värderingsmän, som ej äro edsvurne domare, böra förut i gäldenärens och borgenärens närvaro gå ed, att de skola det gods så värdera, som de efter bästa förstånd och samvete pröfva det värdt vara.

Sedan allt blifvit noga värderadt och upptecknadt, skola värderingsmännen gifva bref derå[2].

Mom. 1 i denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Äskar — — — grunder, hvilka af Kejsaren och Storfursten fastställas“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Ang. införsel i fast egendom, som enligt äldre lag kunnat vinnas genom utmätning, se 5: 5 U. B. — Panträtt, som

[1] Se 8: 11 U. B.

[2] Jfr 6: 1—3 U. B.

jemlikt sist åberopade lagrum och 9: 1 och 7 J. B. grundas på införsel, eger icke verkan mot annan panthafvare eller mot den, som i fastigheten vunnit utmätning (enligt nya lagen), samt är alltid förfallen, då fastigheten afträdes till konkurs; se Int. fd. § 22,5. — Ang. panträtt och sakrätt i allmänhet, se anm. 5 vid 4: 12 U. L.

24 §.

Går någon i borgen för betalningen af annans skuldebref, såsom för egen skuld, å den förfallodag skuldebrefvet innehåller, eller ock å viss annan tid, men blifver ej derför lagligen sökt inom tolf månader efter förfallodagen eller efter den utsatta tidens förlopp; då skall löftesmannen för en sådan borgen vara fri. Lag samma vare angående ränta eller annan afgift, som utfästs att å viss tid gäldas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Genom hvad här ofvan i 2 § blifvit förordnadt skola ej anses upphäfda:

„4 § i förordningen af den 28 juni 1798, angående vissa omständigheter uti lagsöknings- och utmätningsmål; och

„5 § i samma förordning, så vidt derigenom blifvit stadgadt, att i visst fall hustru må för gäld lagsökas".

I den nådiga *propositionen*, hade §:n sin nuvarande lydelse, utom att sista satsen saknades. (Ang. hustrus lagsökande, se 2: 5 i lagen den 15 april 1889, om makars egendoms- och gäldsförhållanden).

Lagutskottet: „Emedan olika åsigter gjort sig gällande huruvida stadgandena angående preskription af proprielöftesmans ansvarighet i förordningen af den 28 juni 1798, hvilka upptagits i 24 §, äfven äro tillämpliga på förbindelse att betala ränta eller annan afgift, som utfästs att å viss tid gäldas, har utskottet trott sig ega anledning att här införa ett uttryckligt stadgande i ämnet; och har utskottet dervid utgått från den uppfattning att samma grundsatser, som gälla om preskription af hufvudförbindelse, billigtvis äfven böra utsträckas till ränta eller annan afgift, då densamma utfästs att gäldas å viss tid".

25 §.

Hvad i lagen af den 15 April 1889, angående lagfart och inteckning af enskild jernväg för allmän

samfärdsel, finnes särskildt stadgadt om utmätning och försäljning af sådan jernväg, om öfvertagande af deri intecknad gäld samt om inbetalande af köpeskillingen eller dess nedsättande i bankinrättning, skall fortfarande lända till efterrättelse.

26 §.

Genom nya lagen sker ej ändring i hvad genom särskilda författningar är stadgadt angående rätt till utmätning i vissa fall utan dom eller utslag; och skall, der i ty fall någon eger anlita magistrat om utmätning, stadens utmätningsman anlitas.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Genom — — — genom allmän civillag är stadgadt — — — anlitas".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven:* „Utskylder, allmänna afgifter, expeditionslösen och dylikt, hvarför utmätning utan dom eller utslag får ega rum, uppgå i allmänhet ej ens för personer i små omständigheter till mera känbara belopp. Med afseende härå och då en rättighet att äfven vid utmätning för sådana afgifter undantaga mat- och andra förråder för en hel månad samt arbetsredskap och andra lösören till ett värde af trettio, resp. sjuttiofem mark skulle erbjuda den mindre bemedlade delen af befolkningen — hos hvilken medvetandet om den enskilde medborgarens skyldigheter gent emot det allmänna ännu ej torde få anses hafva nått den utveckling, som först vid en högre folkbildning kan påräknas, — tillfälle att undandraga kronan och kommunen m. fl. ifrågavarande bidrag, har beredningen i 27 § föreslagit, att vid utmätning för omförmälda afgifter icke de i 4 kap. 5 § 2 mom. medgifna undantagen finge ifrågakomma. — Beträffande innehållet af 26 och 27 §§ för öfrigt anhåller beredningen att få hänvisa till hvad i motiven till 4 kap. 1 § af nya lagen blifvit anfördt".

Anmärkning.

Betr. särskilda fall, då utmätning är tillåten utan dom eller utslag, se motiven vid 4: 1 U. L. — Att vid sådan utmätning föreskrifterna i U. L. i allmänhet gälla, ses af § 27 och motiven här ofvan.

27 §.

Då utmätning utan dom eller utslag eger rum för utskylder, allmänna afgifter, expeditionslösen eller annat dylikt, lände till efterrättelse utsökningslagens föreskrifter om verkställighet af utmätning, om utmätt egendoms försäljning, om fördelning af medel, som till följd af utmätning influtit, samt om klagan öfver utmätningsmans förfarande, dock att stadgandet i 4 kap. 5 § 2 mom. af utsökningslagen om hvad i visst fall må vid utmätning undantagas samt nämnde lags föreskrifter om skyldighet för borgenär att förskjuta kostnad ej ega tillämpning. I öfrigt gälle om utmätning, som här sägs, hvad särskildt är eller varder förordnadt.

Motiven härtill, se vid § 26.

Anmärkning.

Ang. verkställighet af utmätning, utmätt egendoms försäljning, fördelning af medel, som till följd af utmätning influtit, samt klagan öfver utmätningsmans förfarande, se kap. 4, 5, 6 och 9 U. L. — Betr. förskjutande af kostnad, se 8: 6 U. L. jemte der åberopade lagrum. — Se för öfrigt anm. vid föreg. §.

28 §.

Skall enligt något lagens rum fast egendom stå i qvarstad, varde egendomen i stället satt under förbud att säljas eller skingras. Är synnerlig fara att egendomen genom vanvård eller annorledes i större mån försämras, vare lag som i 4 kap. 25 § 2 mom. nya lagen sägs.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Skall — — — skingras, der ej omständigheterna påkalla tillsättande af syssloman, efter ty i 4 kap. 25 § nya lagen sägs".

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

29 §.

Har gäldenär, hos hvilken utmätning blifvit sökt, sina borgenärer till förfång afhändt sig egendom, iklädt sig förbindelse eller gynnat enskild borgenär, under sådana omständigheter att, om konkurs i stället för utmätning sökts, återvinning till konkursboet varit tillåten; då vare den borgenär, som utmätningen begärt, till återvinning berättigad; stämme dock honom, mot hvilken talan derom skall utföras, inom sextio dagar efter det borgenären om utmätningens verkställande erhöll kunskap eller, der fråga är om fast egendom, hvarå lagfart då ej var sökt, från den dag lagfarten sökes.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:*

„Har — — — inom trettio dagar — — — sökes.

„Finnes någon, hvars arfvinge gäldenären är, genom gåfva eller testamente hafva förnärmat den senares lagliga rätt; ege borgenären, så vidt tiden till klander af dylik åtgärd ej tilländagått, sådan klandertalan i gäldenärens ställe utföra“.

Ur *motiven:* „Det i 29 § upptagna stadgandet afser att bereda borgenär tillfälle att i de fall, då gäldenären svikligen afhändt sig sina tillgångar, söka desammas återvinnande, utan att borgenären för detta ändamål behöfde underkasta sig de omgångar och risken att få vidkännas de kostnader, som äro förenade med gäldenärens försättande i konkurstillstånd“.

Lagutskottet: „Emot stadgandena i 29 § om återvinning, som tillkommer utmätningssökande, har i utskottet anmärkts, att ämnet uti nådiga propositionen icke gjorts till föremål för en så ingående behandling som, med hänsigt till dess vigt och praktiska betydelse, kunnat vara önskligt. Utskottets flertal har dock trott de i lagförslaget ingående stadganden, med afseende jemväl å deras för nu gällande rätt främmande innehåll, kunna för närvarande anses vara tillfyllesgörande, helst en förnyad pröfning af ämnet, på sätt ofvan redan antydts [1], kan förutses komma att ega rum i sammanhang med en förestående revision af konkurslagstiftningen. Tiden, inom hvilken återvinningstalan

---

[1] Se lagutskottets yttrande vid § 1.

vid utmätning skall anställas, har utskottet emellertid förlängt, enär de skäl, som i fråga om återvinning vid konkurs måhända tala för en kortare preskriptionstid, icke kunna åberopas beträffande återvinning vid utmätning, der intresset af en skyndsam utredning af boet i mindre grad föreligger.

„Senare momentet af paragrafen, som synes vara alltför allmänt affattadt och äfven i öfrigt egnadt att framkalla betänkligheter, har af utskottet uteslutits“.

Anmärkning.

Ang. återvinning till konkursbo, se Konk. st. § 46.

30 §.

Der längre tider för klagan öfver utmätningsmans förfarande och öfver utslag i utsökningsmål, än de i nya lagen utsatta, finnas vara af särskilda ortsförhållanden påkallade, vare för anförande af dylik klagan tiden fjorton dagar längre än i hvarje fall är bestämdt; och gälle i sådan händelse enahanda förlängning af tiden för redovisning och fördelning af medel, som till följd af utmätning influtit.

För hvilka delar af landet nu föreskrifna längre besvärstid skall gälla, bestämmes genom allmän Nådig kungörelse.

Anmärkning.

Ang. klagan öfver utmätningsmans förfarande och öfver utslag i utsökningsmål samt om redovisning och fördelning af medel, som till följd af utmätning influtit, se kap. resp. 9, 10 och 6 U. L.

31 §.

Böter, ådömda efter utsökningslagen eller denna förordning, tillfalla kronan och förvandlas såsom i strafflagen sägs.

Denna § saknades i *lagberedningens* förslag. I den nådiga *propositionen* ingick §:n med samma innehåll som 2: 5,2 Str. L.

Lagutskottet: „Emedan strafflagen numera trädt i tillämpning, har 31 § erhållit en häraf påkallad förändrad lydelse".

Det alle, som vederbör, etc.

FÖRORDNINGAR,

INNEFATTANDE ÄNDRING AF SÄRSKILDA FÖRFATTNINGAR.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning, innefattande upphäfvande och ändring af särskilda §§ i konkursstadgan af den 9 November 1868 [1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi, med upphäfvande af § 31 i konkursstadgan af den 9 November 1868, härigenom i nåder stadga, att nedan nämnda §§ i samma stadga skola erhålla följande förändrade lydelse:

Anmärkning.

Såsom uti Inl. redan omnämnts [2], hade lagberedningen i sammanhang med dess förslag till U. L. utarbetat äfven förslag till ändringar i konkursstadgan samt förmånsrätts- och inteckningsförordningarna. Emellertid såg beredningen sig föranlåten att, vid uppgörande af förslag till lag angående ny lydelse af

---

[1] För åskådlighetens skull hafva i denna och följande förordningar de delar af texten, som afvika från härförinnan gällande, utmärkts med särskild stil (kursiv), jemte det förekommande uteslutningar angifvits i noter under texten.

[2] Se sid. 5 jemte not. 2.

ärfda-, jorda- och rättegångsbalkarne, omarbeta förslagen till ändringar i konkursstadgan och öfriga nu berörda författningar, hufvudsakligen i ändamål att, i fastighetskreditens intresse, ställa dem, hvilka på grund af inteckning eller eljest hafva panträtt i fast egendom, utanför konkursförfarandet. Motiven för senast antydda förändringar äfvensom för den redan i beredningens tidigare förslag verkstälda revisionen af lagstiftningen angående gemensam (solidarisk) inteckning, i syfte att möjliggöra tillämpningen af grundsatsen om fastställande af ett lägsta antagligt anbud vid fastighets försäljning jemväl då flere fasta egendomar äro intecknade eller eljest underpant för samma fordringsbelopp, finnas närmare utvecklade uti Inl. sid. 34—44 (beträffande särskildt ändringarna af konkursstadgan sid. 39 ff.), hvarföre desamma icke behöfva här upprepas. I fråga åter om några andra ändringar i konkursstadgan, hvilka ingingo redan i lagberedningens tidigare förslag i denna del[1], yttrar beredningen:

„Då enligt nu gällande lag egendoms afträdande till borgenärernes förnöjande för gäldenären medför den fördel, att han frikallas från bysättnings- och arbetstvång, hafva efter hand sådana konkurser begynt blifva allt mer vanliga, i hvilka cessionanten, med en större eller mindre skuldbörda, har alldeles ingen eller obetydlig egendom att afträda; och ifrågavarande utväg, hvilken anlitas äfven der blott en enda fordringsegare finnes, begagnas med så mycket större förkärlek, som konkurslagens föreskrift att gäldenären skall ur massan erhålla underhåll för sig och de sina just för dylika fall bereder gäldenären en förmån, som i händelse af utmätning icke kunnat komma honom till del. Så beskaffade konkurser innefatta likväl, i synnerhet der den afträdda egendomen icke förslår ens till betäckande af kostnaderna för konkursen, ett betänkligt missbruk, enär konkursens uppgift är att låta gäldenärens tillgångar i lika mån komma hans samtlige borgenärer till godo, men under nu nämnda förutsättning förfarandet uppslukar hela tillgången och ofta äfven tillskyndar domaren dryga utgifter, utan att dock konkursen länder annan än gäldenären sjelf till fördel.

„Då med afskaffandet af bysättnings- och arbetstvånget nyss berörda anledning till konkursförfarandets anlitande bortfaller, och enär tillika enligt förslaget till utsökningslag äfven vid utmätning det nödvändigaste får af gäldenären undantagas likasom ock skilda och

[1] Lagberedningens senare förslag till ändringar af konkursstadgan samt förmånsrätts- och inteckningsförordningarna åtföljdes icke af motiv.

olika berättigade anspråk förhjelpas till sin rätt och återvinning eger rum, finnes icke skäl att vidare tillåta konkurser af antydda beskaffenhet; och har derföre, jemte det utsättande af särskildt urtima ting för första förhöret gjorts beroende af massans ställning, ej mindre öfverlemnats åt konkursdomstolen att, der de afträdda tillgångarna pröfvas icke motsvara kostnaderna för konkursen, efter det gäldenären gått föreskrifven ed inställa hela förfarandet, än äfven borgenärs rätt att efter en utan resultat aflupen utmätning påyrka konkurs inskränkts sålunda, att till egendoms afträdande ej må beslutas på grund af fordran, för hvilken manifestationsed redan vid utmätningsförfarandet af gäldenären aflagts.

„Enär utsökningslagens allmänna bestämningar om hvad vid utmätning får undantagas och huru stor del af aflöning eller pension får för gäld tillgripas böra gälla äfven vid konkurs, hafva de i konkursstadgan ingående föreskrifter härom bort ersättas med en hänvisning till nästnämnda bestämningar.

„I öfrigt har bysättningstvångets afskaffande påkallat ändring af särskilda §§ i konkursstadgan, i hvilka sådant tvång finnes omnämndt“.

6 §.

Utom hvad i § 5 är medgifvet, ege äfven borgenär, som klar och ostridig fordran visar, hos Rätten söka att gäldenärs egendom skall till konkurs afträdas i efterföljande fall:

a) om verkställighet af utmätning å gäldenärs egendom är af en eller flere andre borgenärer begärd och befaras kan, att tillgång till sökandens förnöjande brister, der den utmätning fullbordas;

b) om gäldenär, sine borgenärer till förfång, afhänder sig eller undanskaffar sina tillgångar;

c) om utmätning för skuld hos gäldenär skett och tillgång till betalning deraf icke funnits; *dock må ej på grund af fordran, för hvilken gäldenären gått den i 3 kap. 33 § Utsökningslagen omförmälda ed, förordnas till egendoms afträdande, med mindre skälig anledning visas, att gäldenären undandöljer tillgång, som honom derefter tillfallit och till gälds betalande gå bör;*

d) om gäldenär, som är köpman, blifvit genom notarius publicus eller i vittnens närvaro uppmanad att betala ostridig och förfallen skuld, men åtta dagar eller derutöfver underlåtit att borgenären förnöja;

e) om endera af makarne i gäldbundet bo till Rätten inkommit med påstående om boskilnad och påståendet ej blifvit af Rätten förkastadt [1].

Då ansökning om gäldenärs förpligtande att afträda sin egendom af borgenär göres, uppgifve sökanden jemväl, så vidt honom veterligt är, gäldenärens öfrige fordringsegare, och gäldenären varde, genom Rättens eller ordförandens försorg, utan dröjsmål kallad att öfver ansökningen å viss dag inför Rätten höras. Gitter han ej genast visa, att han sökanden förnöja kan, eller ställer han ej antaglig borgen eller annan säkerhet för dess fordran; beslute Rätten att gäldenärens egendom afträdas skall. Kommer gäldenär efter erhållen kallelse ej tillstädes, må ändock enahanda beslut af Rätten fattas, om skäl dertill är förhanden.

Se lagberedningens *motiv* vid författningens ingress.

10 §.

Sedan konkurs uppstått, må ej i gäldenärens fasta egendom meddelas inteckning, såframt den icke tidigare ansökts på grund af sådan omständighet, som enligt § 46 mom. h, i der nämnda fall, utgör vilkor för giltigheten af dylik säkerhet. Inteckning, som i strid häremot meddelats, vare utan verkan.

---

[1] Mom. *e* enligt förra lydelsen: „om gäldenär är för skuld bysatt;“ är uteslutet, i följd hvaraf förra mom. *f* nu upptagits under *e*.

Ej heller må efter konkursens början utmätning ske å de afträdda tillgångarna. Är egendom redan derförinnan utmätt, upphöre utmätningsmans befattning dermed; dock må, der auktion å fast egendom *eller fartyg eller gods i fartyg* redan blifvit kungjord, försäljningen försiggå utan hinder af konkursen, *i hvilket fall hvad af köpeskillingen återstår utöfver de fordringar samt utmätnings- och andra kostnader, som bort utgå med bättre rätt än det utsökta beloppet, skall konkursboet tillhandahållas; och varde, såframt utmätningssökanden bevakar sin fordran i konkursen, deri bestämdt, hvilken rätt han njuta bör.* Är verkstäld utmätning öfverklagad, må ock frågan om dess giltighet behandlas i den för slika mål stadgade ordning och, om utmätningen blifver ståndande, i konkursmålet endast pröfvas hvad förmånsrätt den medföra kan.

Utan hinder af konkurs i egarens bo må likväl för utskyld eller annan likartad utlaga, som i fastighet innestår, samt för fordran, för hvilken fastighet eljest är underpant, så ock för fordringsanspråk, som har pant- och förmånsrätt i fartyg eller gods i fartyg, sådan egendom sökas i mät och säljas i den i Utsökningslagen stadgade ordning; och varde hvad utmätningssökanden och öfrige panthafvare tillkommer dem tillhandahållet samt återstoden af köpeskillingen, på sätt ofvan sagts, till konkursboet öfverlemnad.

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag:

„Sedan — — — fasta egendom eller fartyg meddelas inteckning, såframt icke densamma på grund af tidigare gjord ansökan eller, i fråga om den fasta egendomen, enligt stadgandena om oguldeu köpeskillings rätt, tillkommer sökanden.

„Ej heller — — — kan.

„Utan — — — likväl för fordran, för hvilken fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg är underpant, sådan — — — öfverlemnad“.

I den nådiga *propositionen* hade mom. 1 och 2 deras nuvarande lydelse, hvaremot mom. 3 var lika lydande med motsvarande moment i lagberedningens förslag.

Lagutskottet: „De af utskottet vidtagna ändringarna i 10 § 3 mom. och 11 § 3 mom. afse att genom omredigering af dessa stadganden göra tydligt, att till fordringar, för hvilka fastighet är underpant, hänföras äfven de i 22 § 4 mom. af inteckningsförordningen nämnda utskylder och utlagor, äfvensom att samtliga i 12 och 109 §§ sjölagen uppräknade fordringsanspråk, hvilka enligt sagda lagrum hafva förmånsrätt i fartyg eller gods i fartyg, äro förenade med panträtt i sådan egendom; hvarhos ändringen beträffande nästnämnda anspråk åsyftar vinnande af likformighet med uttryckssättet i 15 § sjölagen enligt dess lydelse i propositionen“.

Anmärkningar.

1. Då fastighetsegare upplåtit sitt bo till konkurs, äro borgenärerne berättigade att, lika som ur annan egendom, njuta betalning ur fastighetens värde, dock utan förnärmande af dem, hvilka i fastigheten hafva pant- eller annan sakrätt. Men denna konkursborgenärernes rätt får ej heller — lika litet som vid utmätning eller eljest meddeladt skingringsförbud (4: 30,2 och 7: 3,2 U. L.) — lända till förfång för dem, hvilka före konkursens början förvärfvat sig anspråk på sakrätt (inteckning) i fastigheten. Dessa anspråk äro följaktligen desamma, som i fråga om utmätning och skingringsförbud uppräknas i U. L. 7: 3,2 jemte anm. 2, med den olikhet blott, att, då konkurs uppstått, en inteckning för fordran måste vara *redan vid dennas tillkomst* af gäldenären *utfäst*, samt att ansökningen om inteckning för sådan fordran eller på grund af stadgandena om ogulden köpeskillings rätt eller till säkerhet för särskildt upplåten nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån eller för omyndigas medel på grund af domstols förordnande måste hafva *inlemnats redan förr än konkursen vidtagit*, hvarutom upplåtelsen af (nyttjande- eller afkomst-) rättigheten eller domstolsförordnandet bör hafva *egt rum tidigare* än trettio dagar före konkursens början (se anm. vid § 46). Om således hos domstolen i den ort, der fastigheten är belägen, förekommer ett ännu icke slutligen pröfvadt inteckningsärende af här antydda

beskaffenhet, är domstolen, utan afseende å den kännedom, densamma ur fastighetslängden (Int. fd. § 31,2) eller annorledes kan hafva om egarens emellertid iråkade konkurs, pligtig att upptaga till afgörande och, der hinder eljest icke möter, bevilja den sökta inteckningen. (Ang. konkursdomstolens åligganden i härmed analoga fall enligt äldre lag, se Int. fd. § 16 och Förm. fd. § 12,3, hvardera enligt deras förra lydelse). — Att inteckning icke får meddelas i fartyg, sedan konkurs i egarens bo uppstått, stadgas i § 26,3 af Kejs. fd. den 11 nov. 1889, angående skeppsregister.

2. Stadgandet i mom. 2 af förevarande § derom, att efter konkursens början utmätning ej får ske, gäller icke det i mom. 3 nämnda fall, då någon på grund af panträtt söker utmätning å fast egendom, fartyg eller gods i fartyg. Föreskriften i förstberörda moment, huru förfaras skall med utmätt fast egendom, fartyg eller gods deri, då konkurs efter utmätningen uppstått och auktionen före konkursens början blifvit kungjord, afser den händelse, då utmätningen skett för sådan fordran, hvarmed inteckning eller annan panträtt *icke* är förenad (jfr anm. 4 vid 4: 30 U. L.). I mom. 3 uttalas deremot, i öfverensstämmelse med grundsatsen om panthafvares skiljande från konkursförfarandet, att desse ega utan hinder af konkurs i egarens bo göra sin panträtt gällande genom att söka egendomen i mät. Se härom närmare Inl. sid. 39 ff. — Ang. panträtt och sakrätt i allmänhet, se anm. 5 vid 4: 12 U. L.

11 §.

Lagsökningsmål, som är hos *öfverexekutor* anhängigt, varde, då anmälan sker att den lagsökte blifvit försatt i konkurstillstånd, från *öfverexekutor* till konkursdomstolen förvisadt, såframt icke borgenären afsäger sig anspråk på delaktighet i konkursmassan.

Har, innan konkurs börjats eller anmälan derom skett, *öfverexekutors* utslag fallit, och är derigenom betalningsskyldighet gäldenären ålagd, må talan

deremot fullföljas i den ordning, som för *lagsöknings-mål* stadgad är, och af konkursdomstolen, såframt fordringen der behörigen bevakad blifver, endast bestämmas den rätt, borgenären i den afträdda egendomen tillkommer, efter det belopp, hvartill fordringen genom laga kraft egande domslut kan blifva faststäld.

Om utsökning af fastighet åsatt utskyld eller likartad utlaga samt af pantfordran ur fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg gälle hvad i § 10 mom. 3 sagts.

Anmärkning.

Se lagutskottets yttrande och anm. 2 vid § 10.

15 §.

Gäldenär gifve vid förhöret upp, om och hvad mera till boet hörer, än som förut upptecknadt varit, och fäste med ed: att bouppteckningen, med sådant tillägg, riktig är; att ej något är af honom sjelf eller genom andra honom veterligen undantaget; att han icke uppsåtligen förtegat någon borgenär; och att han ej heller, efter fattadt beslut att egendomen afträda, eller, der egendomens afträdande tvunget är, sedan borgenärs ansökan derom honom kunnig blef, någon åtgärd vidtagit eller vidtaga låtit, som till en eller annan borgenärs förfång leda kan.

Pröfvar Rätten, sedan nu nämnda ed af gäldenären aflagts, att de afträdda tillgångarna icke förslå till bestridande af den kostnad, som enligt § 74 skall ur dem gäldas, förordne, att vidare behandling af konkurs-

saken ej eger rum; och gälle jemväl i ty fall hvad i § 90 mom. 1 sägs.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Pröfvar — — — aflagts eller senare under konkursens fortgång, att de afträdda — — — rum, derest ej inom trettio dagar borgenär eller gäldenären visar, att tillräckliga medel för sakens fortsättning äro att tillgå“.

I den nådiga *propositionen* lydde momentet lika, utom att orden „eller senare under konkursens fortgång“ uteslutits.

Motiven för stadgandet i mom. 2 äro intagna vid författningens ingress.

Lagutskottet: „Emedan den i 15 § 2 mom. intagna bestämning, att rätten endast för det fall att borgenärer eller gäldenären underlåta att inom viss tid anvisa tillräckliga medel till konkurskostnadernas bestridande eger inställa förfarandet, kunde gifva anledning till tvifvelsmål angående rättsläget under antydda mellantid och huru domstolen hade att vidare förfara, derest erforderliga medel anskaffades, har utskottet uteslutit nämnda vilkor och genom en hänvisning till 90 § 1 mom. antydt, att domstolen, på samma gång den inställer konkursen eger tillerkänna gäldenären, i fall han ej gjort sig skyldig till brottsligt förfarande mot sina borgenärer, sådan frihet, som i 85 § medgifves“.

18 §.

Har, i följd af gäldenärs tredska att uppgifva sitt bo, fullständig förteckning deröfver ej kunnat före förhöret upprättas, eller vägrar han att aflägga den ed, som i § 15 nämnes, varde i[1] häkte insatt till dess han sin skyldighet fullgör. *Fortfar han i sådan tredska, sedan han derför två månader hållits häktad, skall han tilltalas och dömas såsom oredlig gäldenär.* Med annan, som enligt § 17 är till edgång förbunden men befinnes motsträfvig, må på enahanda sätt förfaras, såframt omständigheterna dertill föranleda.

Se *motiven* vid författningens ingress.

[1] Ordet „allmänt“ är här uteslutet.

Anmärkning.

Ansvaret för oredlig gäldenär är enligt 39: 2,3 Str. L. fängelse i högst två år. — Ang. tredska att aflägga manifestationsed, se 3: 33 U. L. — Betr. häkte samt kostnaden för gäldenärens befordrande dit och underhåll derstädes, se anm. 3 vid 3: 4 U. L.

20 §.

Rätten åligger att om utfärdad offentlig stämning underrätta vederbörande Guvernör, *öfverexekutor*, åklagare och allmänne uppbördsmän, hvarutom alle uppgifne borgenärer [1], som i landet vistas, skola derom erhålla kännedom genom särskilda kallelser, hvilka böra så tidigt utfärdas att bevis öfver delfåendet kan å inställelsedagen vara till hands.

Denna § ingick icke uti *lagberedningens* förslag; i den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse:

Anmärkning.

Om den offentliga stämningen bör äfven öfverexekutor underrättas, på det hos honom emot gäldenären tilläfventyrs anhängigt lagsökningsmål må blifva till konkursdomstolen förvisadt. Emedan inteckningshafvare äro stälda utanför konkursförfarandet (separatister, se Inl. sid. 40 ff.), erfordras deremot icke vidare sådan underrättelse åt desse i annan händelse, än då gäldenären står i personlig ansvarighet för den intecknade skulden och förty i boförteckningen upptagit inteckningshafvaren såsom konkursborgenär; men de, som i gäldenärens fastighet hafva innestående utskyld eller annan likartad utlaga eller lönebelopp, hvilket bör utgå med bättre rätt än pantfordran (Int. fd. § 22,4), äfvensom de, hvilka för fordringsanspråk hafva pant- och förmånsrätt i gäldenären tillhörigt fartyg eller gods i fartyg, skola, så vidt de äro uppgifna och i landet vistas, framdeles såsom härförinnan underrättas om den offentliga stämningen (jfr· § 24,4).

[1] Orden „och inteckningshafvare“ äro här uteslutna.

24 §.

Å inställelsedag, hvartill gäldenären skall kallas att personligen närvara, låte Rätten offentligen uppläsa gäldenärens ansökan eller, der hans egendom efter borgenärs yrkande afträdes, beslutet derom, så ock öfrige handlingar, hvaraf borgenärerne kunna om saken nödig kunskap få. Sedan gifve hvar borgenär skriftligen upp sin fordran med den rätt han påstår; lägge ock de handlingar in, på hvilka han sin talan grundar. Obemedlade parter, som ej sjelfva kunna skrifva, vare dock tillåtet att sina fordringar muntligen anmäla.

Vill borgenär, före inställelsedagen, sin ansökning jemte handlingar till Rätten ingifva eller insända, stånde det honom fritt; och Rätten låte å inställelsedagen vederbörande parter undfå kännedom om handlingar, som förut inkomne äro.

Är borgenärs fordran sådan att beloppet deraf ej med visshet bestämmas kan, uppgifve likväl hvad han högst fordra vill.

Den, som i fastighet har innestående utskyld eller annan likartad utlaga eller för hvars fordran fastighet eljest är underpant, vare pligtig att, såsom ofvan sägs, den utlaga eller fordran bevaka endast så vidt han vill hålla sig till annan gäldenärens egendom. Lag samma vare om den, som i fastighet har innestående lönebelopp, hvilket bör utgå med bättre rätt än pantfordran, så ock om den, som för fordringsanspråk har pant- och förmånsrätt i fartyg eller gods i fartyg.

Mom. 4 af denna §, hvilken icke ingick i *lagberedningens* förslag lydde i den nådiga *propositionen:* „Den, för hvars fordran fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg är underpant, vare pligtig att såsom

ofvan sägs, den fordran bevaka — — — egendom. Lag — — — om den, som i fast egendom har innestående lönebelopp, som bör — — — pantfordran".

Lagutskottet: „I afseende å ändringarna i 24 § 4 mom. hänvisas till hvad vid 10 och 11 §§ anförts".

Anmärkning.

Ang. betydelsen af det nya stadgandet i mom. 4, se Inl. sid. 39 ff. — Hvilka böra om den offentliga stämningen underrättas, ses af § 20 jemte anm. — Betr. panträtt och sakrätt i allmänhet, se anm. 5 vid 4: 12 U. L.

29 §.

Konkursborgenär, som ej å inställelsedagen eller förut sin fordran hos Rätten uppgifvit, på sätt i § 24 är sagdt, hafve förlorat all rätt till betalning ur konkursmassan, utom i de fall, som i §§ 30[1], 32, 33 och 48 nämnas. Är borgenärs fordran uppgifven, men har han borgenärseden icke aflagt eller, om han sin fordran beedigat, likväl underlåtit att bevis derom, der sådant fordras, till Rätten ingifva, inom den tid, som stadgad är eller honom förelagd blifvit, eller gitter han ej eden gå; vare lag samma.

Kan edgång, för laglig orsak, borgenär ej ombetros, njute dock samma rätt som hade han eden aflagt.

Anmärkning.

Medan de, hvilka hafva panträtt i fast egendom, fartyg eller gods i fartyg numera äro separatister i egarens konkurs, äro dennes öfrige fordringsegare att anses såsom de egentlige konkursborgenärerne; se härom Inl. sid. 41. — Hänvisningen till § 31 är utesluten, sedan §:en blifvit, såsom obehöflig, upphäfd; se författningens ingress.

---

[1] Hänvisningen till § 31 är här bortlemnad.

40 §.

Är gäldenär vid konkursens början, *efter ty i 7 kap. 10 § Utsökningslagen skiljs, för öfverträdande af reseförbud i häkte insatt;* varde derutur lösgifven, sedan han bouppteckningen med ed fästat[1]; och gälle för honom i öfrigt hvad *ofvan* i § 39 sagdt är.

Motiven härtill, se vid författningens ingress.

41 §.

Begifver gäldenär sig från sitt hemvist, utan att hafva iakttagit hvad honom efter §§ 37 och 39 åligger; *då må han i häkte hållas* till dess han sådant åliggande fullgjort. Uteblifver han å tid, då han efter kallelse sig inställa bort, och är kallelsen åtta dagar förut meddelad honom sjelf eller den person, han till emottagande deraf uppgifvit; varde han genast hemtad. Afviker han från det ställe, dit han kallad eller hemtad blifvit, medan hans närvaro fordras; varde *i häkte* förvarad, till dess första dom i konkursen fallit, om någon af borgenärerne det påstår. *Kostnaden för gäldenärens hållande i häkte drabbe i dessa fall konkursboet*[2].

Motiven härtill, se vid författningens ingress.

42 §.

Af konkursmassan njute gäldenär nödigt underhåll för sig, hustru och oförsörjda barn, under den

---

[1] Uteslutet är: „Dock må han ej från sitt hemvist sig begifva, innan han boet till gode män öfverlemnat;"

[2] Sista satsen är, med förändradt innehåll, hit öfverflyttad från slutet af § 42.

tid han ej må begifva sig från sitt hemvist, efter ty i §§ 37 och 39 sagdt är; så ock hvad som fordras för resa och uppehälle, då han, efter kallelse, har att inställa sig vid Rätten till förhör, eller annorstädes till upplysnings afgifvande rörande konkursmassan, dock ej mer, om han vistas utom domsagan, än som erfordrades, om han derinom, å ort der han sist vistades, sig uppehölle. Likaledes skall af konkursmassan honom, hans hustru och oförsörjda barn tilldelas underhåll till inställelsedagen, der han ej annorledes sig försörja kan.

Uppkommer tvist om gäldenärs och dess anhöriges underhåll ur konkursmassan; pröfve Rätten hvad i sådant afseende skäligen bestås må. Finnes gäldenären hafva, utan laga skäl, dröjt med bouppteckningen och dess beedigande eller boets öfverlemnande till gode män, ege Rätten inskränka tiden för det underhåll han njuta skall, efter ty som omständigheterna dertill föranleda[1].

Anmärkning.

Ur mom. 1 äro efter ordet „tilldelas" orden „nödiga gång- och sängkläder samt" uteslutna, enär dessa kläder enligt 4: 5,1 U. L. böra vid utmätning undantagas och till konkursboet jemlikt § 45,1 icke räknas egendom, som ej får tagas i mät; se ock motiven vid författningens ingress.

45 §.

Till konkursbo räknas all den egendom, *som* å den tid, då *gäldenären* sin afträdesansökning till

[1] Här är uteslutet: „Varder gäldenär enligt § 41 i bysättningshäkte insatt; gånge kostnaden derför ur konkursmassan ut". (Se sid. 359 not. 2).

Rätten ingaf eller beslut om hans egendoms afträdande på borgenärs begäran af Rätten fattades, *tillhörde gäldenären eller* före konkursens slut *honom* tillfaller, *och hvilken lagligen får i mät tagas; så ock* hvad med stöd af § 46 till boet återvinnas kan.

Åtnjuter gäldenär aflöning eller pension, som under konkursen utfaller, tillkomme konkursboet så stor del deraf, som å hvarje under konkursen inträffande betalningstermin enligt lag får i mät tagas.

Införsel, som någon, jemlikt § 8 i förordningen om Utsökningslagens införande, åtnjuter i gäldenärs lön eller pension, upphöre vid slutet af den månad, hvari konkursen börjas; och varde derefter med lön eller *pension* förhållet såsom ofvanföre sagdt är.

Motiven härtill, se vid författningens ingress.

Lagutskottet: „Alldenstund borgenär enligt den af utskottet föreslagna ändring af 8 § i förordningen om utsökningslagens införande kan vara i åtnjutande af införsel i gäldenärens lön eller pension ännu efter det de föreslagna ändringarna i konkursstadgan trädt i kraft, har i 45 § upptagits gällande konkursstadgas föreskrift derom, att införsel upphör vid slutet af den månad, hvari konkursen börjas, jemte det i afseende å lönens eller pensionens tillgodonjutande efter införselns upphörande hänvisas till 2 mom. i samma paragraf“.

Anmärkningar.

1. Hvad vid utmätning skall undantagas stadgas i 4: 5—7 och 9. Enligt dessa lagrum får således till konkursbo icke räknas: nödiga gång- och sängkläder, andaktsböcker, helgonbilder, skolböcker, samt hvad prester, tjenstemän, militärer, läkare och barnmorskor oundgängligen behöfva för tjenstens eller yrkets utöfvande; i fall gäldenären saknar utväg till nödtorftigt uppehälle, oumbärliga arbetsredskap eller andra lösören för högst 30 eller 75 marks värde; två tredjedelar af aflöning eller pension, som utfaller under konkursen, d. v. s. intill dess konkursen afslutats (Konk. st. § 98); rätt till lifränta, som första gången

förfaller till betalning senare än tre år efter konkursens början eller beror af oviss händelse; från utmätning öfverhetligen fritagen lifränta, lifförsäkringsbelopp eller pension från viss anstalt; i lag från utmätning särskildt fritagen egendom; gods, som hör annan till eller hvartill annan eger någon rätt, som komme att lida förfång; egendom, som innehafves under fideikommissvilkor samt annan egendom eller rättighet, som icke kan öfverlåtas (således äfven i allmänhet torpares och landbos legorätt, hvaremot annan nyttjanderätt till fast egendom räknas till konkursboet; se anm. vid 4: 9 U. L.).

2. Mom. 3 innehåller ett öfvergångsstadgande, hvilket rätteligen bort erhålla plats i Prom. fd.; se nämnda fd. § 8, hvaraf äfven framgår att, efter U. L:s trädande i kraft, införsel i gäldenärs lön eller pension får åtnjutas endast i fall borgenären redan derförinnan begynt lyfta den honom genom tidigare meddeladt införselutslag tillagda andelen af lönen eller pensionen.

46 §.

a) Allt hvad gäldenär genom bedrägligt förfarande eller annan oredlighet, som i § 86 och § 87 mom. b nämnes, sine borgenärer till förfång, från konkursboet till annan öfverlåtit, gånge till boet åter utan lösen.

b) Har gäldenär genom gåfva afhändt sig egendom af sådant värde att borgenärerne deraf märkelig skada haft, och äro före konkursens början ej mer än trettio dagar förflutna, sedan gåfva af lösegendom fullbordad, eller lagfart å gåfva af fastighet sökt blifvit; gånge den gåfva åter. Samma lag vare, der försäljning, byte, lega eller annat sådant aftal om någon gäldenärens egendom skett, och af förekommande omständigheter skönjas kan att aftalet hufvudsakligen har egenskap af gåfva eller åsyf-

tar förnärmande af borgenärernes rätt. Då egendom sålunda återvinnes, gälde konkursboet derå gjord nödig kostnad, äfvensom, der något å andra sidan blifvit erlagdt, det sålunda utgifna eller dess värde.

c) Har under de sista trettio dagarne före konkursens början gäldenären ingått aftal, hvarigenom han, borgenärerne till förfång, iklädt sig förbindelse under sådane omständigheter att den, med hvilken aftalet ingicks, haft skälig anledning att hos gäldenären antaga oredlig afsigt, gånge ock det aftal åter.

d) Har under de sista trettio dagarne före konkursens början gäldenären betalt skuld, som före konkursens början icke varit till betalning förfallen; gånge den betalning åter; fordringsegaren dock obetaget att i konkursen göra sin fordran gällande. I fråga om vexel, som på gäldenären dragen är, må likväl ej talan om återbäring af redan verkstäld betalning kunna anställas mot annan än den, för hvars räkning vexeln dragen är, eller, om denne är gäldenären sjelf, emot första emottagaren.

e) Är under de sista trettio dagarne före konkursens början pant af gäldenären lemnad för skuld, som innan konkursens början icke förfallit och vid hvars tillkomst sådan säkerhet ej varit betingad, vare pantsättningen utan verkan.

f) Har under sistsagda tid för någon borgenärs fordran fastighet, som derför icke varit underpant, eller lösegendom, hvari borgenären ej haft panträtt, blifvit i mät tagen; gånge det utmätta eller hvad genom försäljning deraf influtit, så vidt det ännu finnes i utmätningsmans förvar, till konkursboet åter.

g) Har egendom, hvartill borgenärerne ega återvinningsrätt, kommit i tredje mans hand genom sådant fång att denne finnes berättigad egendomen behålla, eller är egendomen eljest så förskingrad eller förstörd att den ej återställas kan; varde konkursboet för sin förlust efter egendomens värde ersatt af den, som egendomen af gäldenären undfått.

h) Inteckning, som under de sista trettio dagarne före konkursens början meddelats i gäldenärens fasta egendom, vare utan verkan, der icke inteckningen grundats å utfästelse vid gäldens tillkomst eller å stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, eller ock å upplåtelse af nyttjanderätt eller annan rättighet eller å domstols förordnande, som före nu nämnda tid egt rum. Inteckning, som meddelats i död mans efterlemnade fastighet, ege, der hans bo inom laga tid till konkurs upplåtes, giltighet endast såframt den beviljats på här omförmäld grund och denna tillkommit före dödsfallet.

i) Finnes någon, hvars arfvinge gäldenären är, genom testamente eller gåfva hafva förnärmat den sednares lagliga rätt; ege dennes borgenärer, så vidt tid till klander af dylik åtgärd ej tilländagått, sådan klandertalan i gäldenärens ställe utföra; och gånge till konkursmassan hvad derigenom vinnes.

Mom. *e* lydde i *lagberedningens* förslag: „Är — — — verkan. Inteckning, som under nämnda tid sökts och meddelats i gäldenärens fasta egendom, vare likaledes utan verkan, der icke inteckningen vid gäldens tillkomst varit utfäst eller grundas å tidigare domstolsförordnande eller tidigare upplåtelse af rättighet, eller ock borgenären eljest enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt varit till sådan säkerhet berättigad". Nuvarande mom. *h*, som innehåller motsvarande stadgande, ingick deremot icke i beredningens förslag.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse, utom att i mom. *h* orden „nyttjanderätt eller annan" saknades.

Lagutskottet: „Inskjutandet af några ord i mom. h af 46 § afser endast ett förtydligande af momentets innehåll“.

Anmärkning.

I öfverensstämmelse med hvad härförinnan gält (Förm. fd. § 12,1 och 2 enligt förra lydelsen), stadgas i mom. *h*, att under de sista trettio dagarne före konkursens början eller i död mans efterlemnade fastighet meddelad inteckning i allmänhet skall vara utan verkan, i senare fallet dock under förutsättning att dödsboet inom laga tid upplåtes till konkurs. Men på det berättigade anspråk på sakrätt, som redan genom inteckning faststälts, icke måtte omintetgöras och affärs- eller fastighetskrediten sålunda rubbas eller omyndigas rätt förnärmas, föreskrifves, att under dessa trettio dagar meddelad inteckning skall förblifva gällande, uti de i momentet nämnda fallen, hvilka äro analoga med dem, som omnämnas i 7: 3,2 U. L. och Konk. st. § 10,1 (se anm. 2 vid det förra och anm. 1 vid det senare lagrummet). Härvid är dock särskildt att märka, att, i fråga om konkurs i lefvande mans bo, inteckningsutfästelsen lika litet som fastighetsköpet, hvarvid säljaren lemnat priset oguldet eller undantagit nyttjanderätt eller rätt till afkomst (sytning), behöfver hafva skett före omförmälda trettio dagar, men att nämnda grunder för den meddelade inteckningen deremot måste hafva tillkommit före den persons död, hvilkens bo upplåtes till konkurs, äfvensom att upplåtelse af nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån, som skett utan sammanhang med fastighetsförsäljning, likasom ock domstols förordnande om ställande af inteckningssäkerhet för omyndigas medel (Förmynd. fd. § 11,2, jfd med Int. fd. § 13,2) måste hafva egt rum, i förra fallet före oftanämnda trettio dagar, och i det senare före dödsfallet.

71 §.

Har gäldenär till sine borgenärer aflemnat förslag till förlikning och ackord om skuldens betalning i syftemål att åter försättas i besittning af sina tillgångar, så vidt de icke före inställelsedagen blifvit föryttrade; ankomme förslagets antagande på

enhälligt beslut af de borgenärer, hvilka å sagde dag eller derefter, inom den tid och under de vilkor ofvanföre medgifvits, visat sig ega fordringar i boet. Är ackordsförslag ej framstäldt, eller har det af borgenärerne lemnats utan afseende, besörje sysslomännen, efter hållen sammankomst med borgenärerne och gäldenären, om den återstående egendomens försäljning, *hvarmed uppskof ej må ega rum*, såframt ej alla vid sammankomsten närvarande borgenärer om *uppskofvet* äro ense samt jemväl gäldenären dertill samtycker.

Fastighet *må ej säljas annorledes än genom offentlig auktion,* der ej alla vid sammankomsten närvarande borgenärer *och gäldenären det medgifva; och varde panträtt och annan rättighet, för hvilken fastigheten häftar, samt rätt till utskyld och lönebelopp, som framför den har företräde, vid försäljningen städse bibehållna. Vilja sysslomännen hellre få fastigheten såld utmätningsvis, ege att i sådant afseende vända sig till vederbörande utmätningsman, hvilken det åligger att taga fastigheten i mät såsom om utmätning på grund af dom är föreskrifvet; och lände i ty fall äfven för öfrigt till efterrättelse hvad om försäljning af fast egendom samt om fördelning af köpeskillingen derför i Utsökningslagen stadgas.*

Lös egendom skall i allmänhet genom offentlig auktion säljas, der ej alla vid sammankomsten närvarande borgenärer med gäldenärens bifall annorlunda besluta. Dock må varulager under hand föryttras, om de borgenärer, hvilkas fordringar utgöra största beloppet, anse det med fördel kunna ske och

det ej af gäldenären bestrides. Har borgenär[1] panträtt i lösegendom, må ej mot hans vilja[2] försäljning annorledes än å auktion ega rum.

Fartyg eller gods i fartyg må ej af sysslomännen säljas annorlunda än med bibehållande af den pant- och förmånsrätt, som deri enligt Sjölagen kan vara gällande; vilja ej sysslomännen det, söke fartygets eller godsets försäljning i den ordning Utsökningslagen stadgar.

Om tvistig tillgång må förlikningsanbud för konkursmassan antagas af de borgenärer, hvilkas fordringar största beloppet utgöra, der gäldenären det bifaller. Vägrar han bifall; då må han sjelf tvisten utföra, der han ställer säkerhet för hvad i förlikning bjudes. Kan han det ej; ankomme åtgärden på borgenärernes pröfning.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Fastighet — — — varde rätt till förfallen utskyld och panträtt, för hvilken fastigheten häftar, vid försäljningen städse bibehållna. Vilja sysslomännen hellre söka fastigheten i mät, vare det dem obetaget; och gälle för sådant fall hvad om försäljning af utmätt fast egendom är föreskrifvet".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Mom. 4 lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Fartyg — — — af den panträtt, som — — — söke hos öfverexekutor, att fartyget eller godset varder utmätningsvis såldt".

Lagutskottet: „Uti 71 § 4 mom. har af skäl, som vid 10 och 11 §§ anförts, och för vinnande af samstämmighet i uttryckssätten ordet „panträtt", ersatts med orden „pant- och förmånsrätt", hvarhos stadgandet i slutet af samma moment utbytts mot en hänvisning till utsökningslagen".

Anmärkningar.

1. Ang. innebörden af här förekommande nya stadganden, se Inl. sid. 40 ff. — Utmätningsman, som af sysslomännen an-

---

[1] Här äro uteslutna orden „inteckning i fastighet eller".

[2] Orden „hvarken uppskof med försäljningen eller" äro här uteslutna.

modas att utmäta konkursboet tillhörig fastighet, har att i allo rätta sig efter föreskrifterna i U. L. Sålunda skall han förklara fastigheten utmätt och affordra gäldenären dennes eganderätts- m. fl. handlingar (4: 21 och 23) samt genast om utmätningen anmäla hos öfverexekutor och tillika tillkännagifva auktionsstället, i fall detta af gäldenären uppgifvits (4: 27 och 5: 13), hvarjemte han bör till domaren eller rätten insända bevis om utmätningen (4: 28). Har landskansliet uppgifvits såsom auktionsställe eller bör auktionen eljest der hållas (5: 13 och 15), eller skall densamma förrättas af öfverexekutor (5: 12), bör utmätningsmannen, utom i stad, i sammanhang med utmätningen upprätta beskrifning och värdering af fastigheten samt sedan insända dessa jemte öfriga handlingar till den, som skall hålla auktionen (5: 16), hvarefter utmätningsmannens befattning med saken upphör och alla vidare tillgöranden i och för försäljningen och köpeskillingens fördelning ankomma å nämnda auktionsförrättare (öfverexekutor eller magistrat). Skall auktionen deremot hållas å sjelfva fastigheten eller å annat ställe i orten, i hvilket sistnämnda fall beskrifning och värdering ock bör upprättas, har utmätningsmannen att sjelf förrätta auktionen och vidtaga alla för detta ändamål nödiga förberedande åtgärder äfvensom att verkställa fördelning af köpeskillingen, allt på sätt 5 och 6 kap. innehålla.

2. Ang. försäljning af fartyg och gods i fartyg samt inbetalning af köpeskillingen och densammas fördelning, se 5: 10 och 11 samt 6: 8 U. L. — Del i fartyg säljes utmätningsvis med bibehållande af den pant- och förmånsrätt, som i hela fartyget gäller; se Sjöl. § 15,1.

3. Stadgandena i 5: 2—5 U. L. angående sättet för förvandlande i penningar af der nämnd lös egendom (guld- och silfversaker, obligationer och andra värdepapper, rätt till lifränta eller till annan för gäldenärs lifstid eller eljest för obestämd tid utgående förmån eller inkomst samt rätt till lifförsäkringsbelopp) äro icke tillämpliga vid realiseringen af konkursbo tillhörig lös egendom, i fall ej alla vid sammanträde närvarande borgenärer med gäldenärens bifall sådant besluta; se ock lagutskottets yttrande i not. å sid. 187.

76 §.

Har borgenär lösegendom i pant eller eljest under panträtt i handom [1]; ege borgenären sjelf besörja att panten å offentlig auktion varder såld, der ej gode männen eller sysslomännen vilja den lösa; låte dock dem förut veta, när försäljningen skall ske, och vise för dem redo för hvad som influtit. Vill ej borgenär försäljningen föranstalta, som nu sagdt är, ege sysslomännen derom besörja.

Anmärkning.

Ang. handfången lös pant, se anm. 1 vid 4: 12 U. L. — Uteslutningen af orden „eller är för hans fordran lösegendom utmätt inom den tid och på det sätt att förmånsrätt i den egendom för samma fordran uppkommit“ är betingad dels deraf, att enligt 4: 30,1 U. L. lagligen verkställd utmätning af lös egendom alltid (och icke såsom härförinnan enligt Förm. fd. § 8 blott i visst fall) medför pant- och förmånsrätt, dels ock att, sedan utmätningsmans befattning med egendomen jemlikt Konk. st. § 10,2 upphört, densamma ansetts under alla förhållanden böra omhändertagas af konkursförvaltningen men deremot icke få försäljas af den, som erhållit utmätningen. Häraf och af Konk. st. § 32 framgår således, att innehafvare af handfången lös pant (men icke de, som fått utmätning,) i viss mening äro separatister i gäldenärens konkurs.

80 §.

Arvode, som för fast eller annan viss egendom sig belöper, så ock kostnader för dess vård och försäljning, skola af egendomens afgäld och köpeskilling utgå, *dock utan förnärmande af dem, som i egendomen hafva panträtt;* och njute sedan borgenärerne betalning, hvar i sin ordning.

---

[1] Se ang. den här verkstälda uteslutningen anm. vid denna §.

Anmärkning.

Emedan panthafvare äro separatister i konkurs, böra äfven kostnaderna för förvaltningen af konkursboet, hvarur konkursborgenärerne erhålla sin godtgörelse, uttagas endast ur öfverskottet, sedan panthafvarenes fordringar blifvit betäckta; se Inl. sid. 24 och 40.

82 §.

Gäldenär vare skyldig gifva borgenärer, deras gode män eller sysslomän de underrättelser om boet, som de äska och gäldenären meddela kan. Tredskas han, *vare lag som i § 18 är sagdt.*

Motiven härtill, se vid författningens ingress.

85 §.

Varder ej gäldenär, genom öfverenskommelse med borgenärerne, från betalning af sin skuld till större eller mindre del frikallad, och förslår den afträdda egendomen ej till gäldande af alla de fordringar, som i konkursen blifvit anmälda och godkända; ege borgenärerne för bristen hålla sig till den egendom, gäldenären i framtiden ärfver eller förvärfvar. Borgenär, som sin rätt till delaktighet i konkursmassan försuttit, vare deraf ej förhindrad att ur gäldenärens tillgångar i framtiden njuta betalning för sin fordran, så vidt den eljest finnes laglig. Men om gäldenären af dess i konkursen tillstädeskomne borgenärer beviljats eftergift å skuldens betalning, tillkomme honom enahanda eftergift jemväl i afseende å *uteblifne* borgenärers fordringar[1].

---

[1] Här äro uteslutna orden „der de ej på grund af inteckning eller panträtt ega företräde till betalning ur viss egendom“.

För fordran, som blifvit i konkursen godkänd eller kunnat i konkursen bevakas, vare gäldenären ej pligtig gå sådan ed, som i 3 kap. 33 § Utsökningslagen sägs, utan så är att borgenären visar skälig anledning, det gäldenären undandöljer tillgång, som honom efter konkursen tillfallit och till gälds betalning gå bör. Har ej gäldenär genom bedrägeri, oredlighet, tredska eller vårdslöshet emot sine borgenärer sig förbrutit, njute dessutom den förmån, att af hans tillgångar i framtiden för skuld, som innan konkursen tillkommit, ej må i mät tagas, hvad till gäldenärens eget, hans makas och minderåriga barns tarfliga underhåll nödigt är [1].

90 § [2].

Finnes gäldenär ej vara saker till bedrägeri, oredlighet, tredska eller vårdslöshet emot borgenä-

---

[1] Här äro uteslutna ej allenast slutorden „och vare ej heller skyldig att sådan skuld med arbete aftjena“, utan ock hela mom. 3, så lydande: „Förläning eller pension, som gäldenär tillagd är och på vissa tider utfaller, må äfven efter konkursens slut till betalning af hans skuld användas på sätt i § 45 sagdt är“.

[2] I den nådiga *propositionen* (icke i lagberedningens förslag) ingick äfven § 87 med den ändring att ur mom. *c* orden „eller bysatt“ uteslutits; men i enlighet med *lagutskottets* framställning ansågo Ständerna denna § icke böra i förevarande författning intagas. Lagutskottet yttrar: „Enär utskottet icke finner det vara önskligt att de i 39 kap. strafflagen ingående stadganden om bankruttbrott skola undergå sådan förändring som blefve fallet, derest 87 § i konkursstadgan jemväl skulle beröras af de i sammanhang med utsökningslagen stående författningsändringar, på sätt i nådiga propositionen är föreslaget, har utskottet ansett ifrågavarande paragraf lämpligast kunna utgå, helst dess upptagande i propositionen icke är betingadt af annan orsak än att bysättning ej vidare måtte i konkurslagen nämnas såsom påföljd för tredska att aflägga gäldenärsed, och missförstånd derom, att sådan påföljd emellertid komme att qvarstå sedan utsökningslagen trädt i kraft, ej heller kan befaras“.

rerne, tillerkänne Rätten honom sådan frihet i framtiden, som i § 85 medgifven är.

Innehar gäldenär, *som blifvit till ansvar för bankruttbrott dömd,* embete eller tjenst, varde domen, så snart den fallit, insänd till det embetsverk, hvarunder han lyder[1].

Motiven till uteslutningen af mom. 1, se vid författningens ingress.

111 §.

Sökes hos Häradsrätt gäldenärs förpligtande att afträda sin egendom och är ej lagtima ting nära för handen; ege ordföranden i afseende å gäldenärens hörande öfver ansökningen utsätta urtima ting, om sökanden det äskar; och svare sökanden för urtima tings kostnaden, *hvilken dock, der konkurs på ansökningen följer, skall honom ur konkursboet godtgöras.* Till förhör, som enligt § 13 med borgenärer anställes, varde urtima ting på konkursboets bekostnad beramadt, der ej lagtima ting infaller å sådan tid, att förhöret kan dervid ske med iakttagande af de i sagde § meddelade föreskrifter, *eller de afträdda tillgångarna pröfvas otillräckliga till bestridande af urtima tings kostnaden, i hvilket sistnämnda fall förhöret må utsättas till först infallande lagtima ting.* För annat förhör eller borgenärers inställelse eller upprop eller sakens afgörande skall likaledes urtima ting af konkursmassan bekostas, der ej flertalet bland borgenärerne, efter den i § 69 stadgade beräkningsgrund, förenar sig derom, att med sakens handläggning

---

[1] I denna § har uteslutits mom. 1 angående brottslig gäldenärs arbetsskyldighet.

må till lagtima ting anstå. Äskas urtima ting af en eller några borgenärer, som mindre fordringar hafva, då de andre det bestrida, eller ock för behandlingen af någon fråga, som de sökande särskildt rörer; då må det på deras enskilda bekostnad hållas.

Motiven härtill, se vid författningens ingress.

Denna förordning skall tillämpas från den 1 Januari 1897, dock ej i de konkursmål, som derförinnan gjorts anhängiga.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning, innefattande upphäfvande och ändring af vissa §§ i förordningen af den 9 November 1868 om borgenärers rätt och företräde för hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd[1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi, med upphäfvande af

---

[1] Se sid. 347 not. 1.

§§ 11 och 12 i förordningen af den 9 November 1868 om borgenärers rätt och företräde för hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd, härigenom i nåder stadga, att i samma förordning nedan nämnda §§, af hvilka §§ 10 och 13 härförinnan undergått ändring, den förra genom förordningen den 15 April 1889 och den senare genom förordningen den 30 September 1892, skola erhålla följande förändrade lydelse:

Motiven till denna författning finnas utvecklade uti Inl. sid. 39—44 (särskildt sid. 43 f). Se äfven anm. vid ingressen till Kejseriga förordningen, innefattande upphäfvande och ändring af särskilda §§ i konkursstadgan.

1 §.

Då konkursmål afgöres, ege domstolen, efter nedanföre faststälda grunder, pröfva och bestämma den ordning, hvari borgenärernes fordringar skola ur de afträdda tillgångarne utgå, i händelse dessa ej förslå till full betalning åt alla.

Fastighet åsatt utskyld eller annan likartad utlaga samt fordran, för hvilken fastighet eljest är underpant, så ock fordran, för hvilken pant- och förmånsrätt i fartyg eller gods i fartyg gäller, utsökes och uttages oberoende af konkursen, på sätt derom är särskildt stadgadt.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Fastighet åsatt utskyld samt pantfordran i fastighet eller uti fartyg eller gods i fartyg utsökes — — — stadgadt".

Lagutskottet: „Beträffande omformuleringen af 1 § 2 mom. anhåller utskottet att få åberopa hvad vid 10 och 11 §§ i konkursstadgan anförts".

Anmärkning.

Ang. deras rätt, hvilka hafva panträtt i fast egendom eller fartyg eller gods i fartyg, att oberoende af konkurs i egarens

bo ur panten utsöka och uttaga sitt tillgodohafvande, se Konk. st. §§ 10,3 och 11,3 samt Inl. sid. 39 ff. — Betr. panträtt och annan sakrätt, se anm. 5 vid 4: 12 U. L.

3 §.

Har någon i händer lös pant; njute han derutur betalning framför alla andra. Samma rätt hafve ock handtverkare för sitt arbete å det gods, som hos honom qvar är. *Innehar någon eljest annans lösa gods med rättighet att det till säkerhet för fordran qvarhålla, ege jemväl deri enahanda förmånsrätt.*

Om den *förmånsrätt*, förlagslån till bruk eller fabrik medför[1], *gäller hvad* särskildt *finnes* stadgadt.

Anmärkning.

Ang. handfången lös pant och om retentionsrätt, se U. L. 4: 12 anm. 1 *A* och *C*. — Att förlagslån till bruk eller fabrik icke är förenadt med panträtt, är framhållet i anm. 1 vid 4: 13 U. L. och ses äfven af § 20,2 nedan.

6 §.

Jordegare njute för afrad, der den ej utestår för längre tid än i Jordabalken sägs, förmånsrätt i landbons eller legotagarens lösören, så vidt de å stället finnas, så ock i byggnad derå, som af legotagaren uppförts eller eljest honom tillfallit. Lag samma vare om ersättning för husröta eller vanhäfd, som jordegaren för flere eller färre år tillkommer.

Anmärkning.

Att landbos och legotagares lösören och enskildt tillhöriga byggnader (likasom ock, enligt § 5, hyresgäst gods) äro under-

---

[1] Här äro uteslutna orden „och om företräde till fordringars utbekommande ur fartyg med dess tillhörigheter och ur inlastadt gods eller betingad frakt".

pant för afraden (hyran), men deremot icke för ersättning för husröta och vanhäfd, framgår deraf att, enligt § 20,2, vid utmätning, som annan borgenär erhållit, jordegaren är berättigad att utan dom och särskild utmätning ur köpeskillingen för det utmätta med förmånsrätt utfå innestående afrad, men ersättning för husröta och vanhäfd endast i det fall, att densamma blifvit utdömd och egendomen äfven derför utmätts. — Ang. lös egendom såsom underpant samt om förmånsrätt utan panträtt, se U. L. 4: 12 anm. 1 *B* och 4: 13 anm. 1.

7 §.

Derefter utgå sista och löpande årets allmänna och kommunala utskylder, som ej äro beräknade för fast egendom [1].

Denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådige *propositionen:* „Derefter skola sista — — — egendom, utgå med förmånsrätt ur gäldenärens lösa egendom. Hinner den ej till, varde bristen med samma rätt ur fast egendom gulden“.

Lagutskottet: „Enär de, som hafva panträtt i fast egendom, enligt de nu ifrågasatta lagförändringarna icke härefter komme att indragas i konkursförfarandet, och företräde till betalning ur fast egendom enligt förmånsrättsförordningens nya lydelse ej heller tillkommer någon bland borgenärerne, finnes icke något skäl att vidare föreskrifva, det allmänna och kommunala utskylder, som ej äro beräknade för fast egendom, skola utgå företrädesvis ur lös egendom och, om sådan ej hinner till, ur fast egendom. Utskottet har af sådan anledning ur 7 § uteslutit föreskriften härom“.

Anmärkning.

Dessa utskylder äro icke förenade med panträtt; se anm. 1 vid 4: 13 U. L. och § 20,2 nedan. Deremot är fast egendom underpant för densamma åsatta utskylder och likartade utlagor; se 17: 3 J. B. och Int. fd. § 22,4. Se ock anm. 5 vid 4: 12 U. L.

[1] Angående den här gjorda uteslutningen, se lagutskottets yttrande vid denna §.

8 §.

Sedan ege borgenär, för hvars fordran lös egendom blifvit *i laga ordning* i mät tagen[1], förmånsrätt till betalning ur den utmätta egendomen. Är den tagen i anspråk för fleres fordringar, tillkomme företrädet den, för hvars fordran utmätning först verkstäldes; men har utmätningen skett för alla på en gång, njute de lika rätt.

På grund af utmätning ege dock förmånsrätt icke rum, om gäldenären inom trettio dagar derefter till konkurs afträder sin egendom eller beslut derom af Rätten fattas i följd af annans påstående, som inom sagda tid blifvit väckt. Ej heller må förmånsrätt följa på utmätning, som sker i död mans bo, i händelse detta i laga tid till konkurs upplåtes.

Anmärkning.

Huru utmätning af lös egendom verkställes, ses af 4: 14 samt 16—20 U. L. — Borgenär njuter panträtt i utmätt lös egendom; se 4: 30,1 U. L. — Se ock anm. vid § 76 Konk. st.

9 §.

Dernäst uttages omyndigs fordran hos föräldrar eller förmyndare, der densamma icke innestått längre tid än ett år, sedan den genom godkänd eller oklandrad slutlig redovisning eller laga kraft egande dom blifvit faststäld, eller såframt utsökning deraf inom sagda tid påbegynts och utan afbrott fullföljts. Hafva tre år efter förmyn-

---

[1] Här äro, såsom numera öfverflödiga, uteslutna orden „och satt i allmänt förvar eller under utmätningsmans vård eller försegling".

derskapets upphörande förlidit utan att talan väckts om förmyndarens förpligtande att försummad redovisningsskyldighet fullgöra, ege dock nu nämnd förmånsrätt icke rum. Äro förmynderskap flera; ega de omyndiga sig emellan lika rätt.

Hvad här är sagdt om omyndigs fordran hos föräldrar eller förmyndare, skall ock gälla om hustrus tillgodohafvande hos god man, som af domstol förordnats att hennes egendom förvalta.

Anmärkning.

Hvarför omyndiges tillgodohafvanden hos föräldrar och förmyndare tillagts företräde framför uppbördsmanna- och andra dylika medel, utvecklas uti Inl. sid. 43. — Omyndige njuta icke panträtt i förmyndarens gods; se anm. 1 vid 4: 13 U. L. och § 20,2 nedan. — I hans fasta egendom, må dock inteckning till säkerhet för omyndigs medel beviljas, i fall domstol förordnat att sådan pantsäkerhet bör ställas; se Int. fd. § 13,2 och Förmynd. fd. § 11,2.

10 §.

Derefter skola gäldas: kyrkors, fattigkassors och socknemagasiners fordringar hos deras föreståndare och uppbördsmän; kronans och allmänna, af regeringen stadfästade kassors, penningeverks och inrättningars samt städers och andra kommuners fordringar hos de tjenstemän, som äro satte att deras inkomster och medel uppbära och omhänderhafva, för hvad i följd deraf hos dem innestår eller af dem bör gäldas; så ock fordringar i öfrigt hos embets- eller tjenstemän för egendom, som desse i och för embete eller tjenst emottagit; och gånge samtliga dessa fordringar ut med företrädesrätt inbördes efter tiden för tillträdet af det sysslande, hvari fordringen tillkommit.

Har kronans tjensteman i samma befattning ådragit sig betalningsskyldighet både till kronan och andre, hafve kronan företräde.

Anmärkning.

Se anm. vid föreg. §. — Att inteckning må beviljas i uppbördsmans eller kassaförvaltares fastighet för visst belopp af hvad han kan finnas skyldig att betala, ses af Int. fd. § 13,1. — I annat fall äro ifrågavarande fordringar icke förenade med panträtt; se anm. 1 vid 4: 13 U. L. och § 20,2 i denna fd.

13 §[1].

Har vara, som upplagts i med vederbörligt tillstånd inrättadt allmänt upplagsmagasin, derstädes skadats eller finnes den ej i behåll, skall den ersättning, som inrättningen i sådant fall är skyldig att utgifva, dernäst utgå med förmånsrätt ur inrättningens egendom.

Med samma rätt utgå ock medel, hvilka, vid försäljning af insatt vara genom offentlig auktion, af allmänt upplagsmagasin uppburits eller hos dylik inrättning deponerats till betäckande af warrantinnehafvares fordran.

Anmärkning.

Här nämnda ersättning och medel åtföljas icke af panträtt; se anm. 1 vid 4: 13 U. L. och § 20,2 nedan.

15 §.

Borgenär, som enligt § 4 eger förmånsrätt i all gäldenärens egendom, må ej njuta företräde till det, hvari andra hafva särskild, fastän lägre förmånsrätt, för mera

[1] I denna § har uteslutits mom. 1 angående förmånsrätt för borgenär, som sitter i fast pant; jfr Int. fd. § 22,5 jemte anm. 2.

än som i den öfriga egendomen brister; och fylles bristen efter ordningen af de andras förmånsrätter, så att den lägre viker för den, som högre är.

Anmärkning.

De i § 4 nämnda fordringar äro icke förenade med panträtt; se anm. 1 vid 4: 13 och § 20,2 nedan.

20 §.

Då utmätt fast egendom, fartyg eller gods i fartyg säljes, skall pantfordran samt, i fråga om fast egendom, utskyld och lönebelopp, som framför den har företräde, främst utgå, i den inbördes ordning och på sätt derom är särskildt stadgadt.

I öfrigt vare borgenär ock vid utmätning, som af annan borgenär erhållits, berättigad att med samma företräde, som efter hvad ofvan stadgats vid konkurs borde honom tillkomma, erhålla betalning ur den utmätta egendomen, dock ej för förlagslån till bruk eller fabrik, för jordegare tillkommande ersättning för husröta eller vanhäfd, för utskylder, för fordran, som i §§ 4, 9 eller 10 omförmälts, eller för ersättning eller medel, som i § 13 äro nämnda, så vidt ej egendomen blifvit äfven för den fordran utmätt. Kostnaden för egendomens utmätande och försäljning samt köpeskillingens fördelning och annan för utsökningens slutförande föreskrifven åtgärd skall främst ur köpeskillingen gäldas, der icke viss kostnad varit till gagn blott för viss fordran, i hvilket fall sådan kostnad bör näst före denna utgå.

Anmärkningar.

1. Ang. den inbördes ordning, i hvilken fordringar och rättigheter göras gällande vid utmätning af fast egendom, fartyg

eller gods i fartyg, se Int. fd. § 22 samt Sjöl. §§ 12 och 109. — På hvilket sätt detta sker, ses af 5: 10, 11 och 24—32 samt 6: 8 och 9 U. L.

2. I mom. 2 uttalas, att förutom de fordringsegare, hvilkas rätt till delaktighet i köpeskillingen för utmätt egendom är grundad på panträtt till det utmätta, icke någon annan borgenär, som ej eger sådan rätt och ej heller för sin fordran fått utmätning, bör åtnjuta dylik delaktighet. Af den i förevarande §, enligt dess ursprungliga lydelse, meddelade föreskrift att, om borgenärer tvista om bättre rätt till betalning ur gäldenärs egendom, när den ej blifvit afträdd till konkurs, sådan tvist skal pröfvas efter de i Förm. fd. stadgade grunder, följer ej heller, att alla de borgenärer, hvilka vid konkurs åtnjuta förmånsrätt enligt sagda förordning, allenast på denna grund kunna göra anspråk på egendom, som blifvit för annans räkning utmätt. Medan vid konkurs *all* gäldenärens egendom blifvit till *alla* hans borgenärer öfverlemnad och alla ega göra sin rätt gällande, har deremot vid utmätningen allenast *en viss sak* blifvit afskild från den öfriga egendomen i ändamål att användas till gäldande af den fordran, hvarför genom utmätningen vunnits en panträtt till godset, hvilken ej kan lida förfång af fordringar, hvilka någon dylik rätt ej tillkommer. För de sålunda uteslutne borgenärerne återstår då endast att genom gäldenärens försättande i konkurs göra utmätningshafvarens panträtt om intet (§ 8,2 denna fd.). — Se betr. detta mom. ock Inl. sid. 43 f.

Denna förordning skall tillämpas från den 1 Januari 1897, dock ej i de konkurs- och förmånsrättstvister, hvilka derförinnan gjorts anhängiga.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning, innefattande ändring af särskilda §§ i förordningen af den 9 November 1868 om inteckning i fast egendom [1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi härigenom i nåder stadga, att nedan nämnda §§ i förordningen af den 9 November 1868 om inteckning i fast egendom skola erhålla följande förändrade lydelse:

Motiven till denna författning ingå uti Inl. sid. 34—39 och 42. Se ock anm. vid ingressen till Kejserliga förordningen, innefattande upphäfvande och ändring af särskilda §§ i konkursstadgan.

12 §.

Finnes sökandens rättsanspråk vara ostridigt, ovilkorligt och till beloppet erforderligen bestämdt, samt fastighetsegarens skyldighet att derför ansvara ej heller tvistig; varde inteckningen af Rätten fastständ, ändå att fastighetsegaren ej dertill samtycker. Vid fråga om inteckning för sytning skall dock iakttagas hvad i förordningen af den 20 Juni 1864 är stadgadt.

I skilda fastigheter må ej inteckning för samma fordringsbelopp beviljas, med mindre fastigheterna tillhöra

---

[1] Se sid. 347 not. 1.

samme egare och denne skriftligen, såsom i § 5 sägs, medgifvit den gemensamma inteckningen, eller anspråket på sådan inteckning grundas å domstols förordnande eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt.

I *lagberedningens* förslag lydde mom. 2 af denna §: „I skilda — — — skriftligen medgifvit den gemensamma inteckningen“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Motiven till det nya stadgandet i mom. 2, angående de särskilda vilkoren för meddelande af gemensam inteckning i flera fastigheter (stiftande af solidariskt eller korrealhypotek), ingå uti Inl. sid. 37 f. Bland dessa vilkor märkes främst, att fastigheterna böra tillhöra samme egare. En fastighet, som utan utbrytning skiftats emellan flere arfvingar, hvilka lefva i s. k. sambo, får förty icke intecknas för arfvingarnes gemensamma gäld, enär äfven ideella delar af en fastighet äro att i fråga om inteckning anses såsom skilda fastigheter; inteckning är nämligen tillåten i viss, fastän outbruten del af fastighet; se § 2. — För tryggande af omyndiges rätt innehåller stadgandet deremot att, om två eller flere förmyndare, hvilka gemensamt handhafva ett förmynderskap, enhvar ega fast egendom, samt domstol förordnat att dessa fastigheter skola myndlingen till säkerhet intecknas (Förmynd. fd. § 11,2 och Int. fd. § 13,2), gemensam inteckning bör beviljas, ehuru fastigheterna tillhöra skilda personer. Likaså, om någon försålt åt annan flera fastigheter och dervid lemnat köpeskilling innestående eller förbehållit sig sytnings- eller andra förmåner, men köparen hunnit föryttra någon af fastigheterna till tredje person, måste gemensam inteckning i alla fastigheterna beviljas den förste säljaren till säkerhet, i händelse han derom anmäler innan laga stånd åkommer (11: 2 J. B.). Säljaren får således icke genom köparens tillgöranden betagas möjligheten att medelst inteckning betrygga fortfarande beståndet af den gemensamma pantsäkerhet, som honom enligt lag tillkommer under någon tid efter köpslutet. — Ang. stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, se anm. 2 vid 5: 21 U. L.

13 §.

Har fastighetsegare uppbörd eller förvaltning af Kronans eller allmän inrättnings medel; då må, på ansökning af den myndighet, som eger tillsyn öfver sådan uppbördsman, inteckning i fastigheten beviljas för visst belopp af hvad han, vid redogörelse för sin befattning, kan finnas skyldig att betala.

Är af domstol, som handhar vårdnaden öfver förmynderskap, förordnadt att förmyndarens fastighet skall, myndlingen till säkerhet, för visst belopp intecknas, då varde, på ansökning af utsedd god man, sådan inteckning ock beviljad.

Denna § ingick icke i *lagberedningens* förslag. I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Betr. det nya stadgandet i mom. 2, se Inl. sid. 43. — Ang. förmånsrätt för förmyndare- och uppbördsmannamedel vid konkurs, se Förm. fd. §§ 9 och 10.

16 §.

Beror intecknings ansökning på fastighetsegarens hörande eller särskild rättegång, och är fastigheten emellertid genom dödsfall, försäljning, skifte eller gåfva kommen i annans hand, må ej intecknings fastställande deraf hindras; dock varde dessförinnan den nya egaren i saken hörd [1].

Denna § ingick icke i *lagberedningens* förslag. I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

[1] Stadgandet att i fastighet, efter dess upplåtande till konkurs, inteckning ej må beviljas och att konkursdomstolen egde pröfva verkan af gjord inteckningsansökning har här uteslutits, enär i § 10,ι Konk. st. föreskrifvits, i hvilka fall inteckning efter uppkommen konkurs får meddelas, samt pröfning af panträttsanspråk i fast egendom icke vidare tillkommer konkursdomstolen (jfr Inl. sid. 41 f.).

17 §.

Är uti fastighet, sedan den öfvergått i annans ego, inteckning sökt för förre egarens förbindelse; vare ansökningen, fastän den af Rätten bifallits, utan verkan emot nya egaren, om han sig till uppbud anmäler, inom den tid, *som för lagfarts sökande är stadgad.* Försummar han det och är förbindelse, hvarå inteckningsansökning grundas, ingången före fastighetens öfverlåtelse; vare inteckningen beståndande.

Blifver fastighet genom klander af innehafvarens åtkomst från honom vunnen; vare inteckning, som deri är sökt och beviljad sedan fastigheten kom ur rätte egarens hand, utan verkan[1].

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Är — — — tid, förordningen angående lagfart och börd af den 13 Juni 1800 stadgar. Försummar — — — beståndande".

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

18 §[2].

Vinnes fastighet genom börd ifrån den, för hvars förbindelse inteckning deri blifvit faststäld, *eller sker tvångslösning af fastigheten eller del deraf;* njute inteckningshafvaren i börde- *eller löse*skillingen lika rätt, som han eljest skulle haft i sjelfva fastigheten. *Timar skada å* intecknadt hus eller till intecknad fastighet hörande byggnad *eller inrättning, vare om försäkringsbelopp, hvilket derför tillfaller egaren, lag såsom nu är sagdt; dock ege denne, der fastigheten icke är utmätt eller under skingringsförbud, sjelf uppbära belop-*

[1] Mom. 2 är hit öfverfördt från början af följande §.
[2] Se not. vid föreg. §.

pet, om han ställer säkerhet för att detsamma till återställande af det förstörda användes.

Enahanda rätt, som i fastigheten, tillkomme inteckningshafvaren ock i den ränta, afrad, hyra och annan afgäld samt den afkomst från jorden i öfrigt, som efter det fastigheten sattes under skingringsförbud åt egaren fallit eller då ännu utestod, så vidt den afgäld eller afkomst icke blifvit till egendomens nytta använd eller till dess förvaltning åtgått.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Vinnes — — — skada å fastighet, vare — — — användes“.

I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Att rätt till afrad, hyra och ränta, såsom tillbehör (pertinens) till fast egendom, får endast i sammanhang med fastigheten utmätas och, jemte fastighetens sättande under skingringsförbud, beläggas med qvarstad, men att deremot redan förfallen och utestående afrad, hyra och ränta, kan såsom en egarens fordran, skildt från fastigheten utmätas och sättas i qvarstad, ses af 4: 29,2 och 7: 3,1 U. L. jemte anm. 1 vid sistnämnda lagrum samt anm. 1 och 2 vid 4: 24 U. L. Då emellertid i mom. 2 af förevarande § stadgas, att inteckningshafvare tillkommer rätt äfven i den afrad, hyra och ränta, som då „fastigheten sattes under skingringsförbud“ (d. v. s. förklarades utmätt, se 4: 30,2 U. L.) „ännu utestod“, så afses härmed redan förfallen afrad, hyra eller ränta endast så vidt den icke är *utmätt* för annans fordran; hvaremot, i fall sådan utestående afgäld endast *belagts med qvarstad*, en dylik säkerhetsåtgärd — hvilken ej, såsom utmätning, medför panträtt (se motiven vid 7: 7 U. L.) — icke får lända till förfång af den rätt, inteckningshafvaren enligt ifrågavarande moment tillkommer; och gäller det senast sagda äfven då konkurs i fastighetsegarens bo uppstått, enär afgälden i detta fall måste, likasom gäldenärens öfriga tillgångar, anses vara satt i qvarstad för *konkursborgenärernes* (jfr Inl. sid. 41) räkning. — Ang. tillsättande af syssloman för att vid utmätning af fast egen-

dom uppbära afrad, hyra eller ränta, se 4: 24,1 och 2. — Att efter utmätningen fallen och i behåll varande afrad, hyra och ränta tages i beräkning vid fastställande af lägsta antagliga anbudet, och att sådan afkomst jemte den afkastning från jorden, som vid försäljning af fastigheten finnes i behåll, skall jemte köpeskillingen fördelas, ses af 5: 28,2 och 6: 9,2 U. L.

19 §.

Har någon för samma fordringsbelopp inteckning i flera fastigheter, ege rätt att efter godtfinnande söka betalning vare sig ur alla eller ur en eller flera af dem, så ock att låta inteckningen i någon af fastigheterna särskildt dödas, förfalla eller nedsättas.

Varder någon af fastigheterna utmätningsvis såld, vare inteckningen för det belopp af fordringen, som ur köpeskillingen utgått, äfven i de öfriga fastigheterna utan vidare giltighet.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Varder — — — utmätningsvis eller under konkurs såld, — — — giltighet“.
I den nådiga *propositionen* hade momentet sin nuvarande lydelse.

Anmärkning.

Angående betydelsen af den strängt solidariska panträtten samt om innebörden af här ingående stadganden för öfrigt, se Inl. sid. 36—39. — Undantag från stadgandet i mom. 2 bildar det i § 20,2 nämnda fall, då fördelning af de skilda fastigheternas inbördes ansvarighet blifvit intecknad. Antagom att fastigheterna *A* och *B* äro gemensamt intecknade för 10,000 och att ansvarigheten fördelats sålunda, att å *A* faller 6,000 och å *B* 4,000, hvilken fördelning blifvit intecknad. Om sedan genom exekutiv försäljning af *A*, borgenären utfått hela sin fordran, är inteckningen i *B* icke, såsom uti nu ifrågavarande mom. säges, utan giltighet för hela dessa 10,000, utan endast för de 6,000, för hvilka *A* varit ansvarig; och *B*:s ansvarighet för dess 4,000 jemte inteckningen derför qvarstår *A*:s förre egare till säkerhet för hvad

han sålunda utöfver sin andel i den gemensamma skulden måst gälda. Har åter endast 7,000 utfåtts ur *A*, så, jemte det giltigheten af inteckningen i *B* för redan nämnda 6,000 upphör, fortbestår inteckningen i *B* likaledes för de återstående 4,000, men i detta fall *A*:s förre egare till säkerhet för endast 1,000, som uttagits ur *A* utöfver dess andel, och den gemensamma inteckningshafvaren till säkerhet för återstående 3,000, som å dennes fordran ännu utestå.

20 §.

Öfverenskommer borgenär, som för samma fordringsbelopp har inteckning i skilda fastigheter, med egaren eller egarene, att inteckningsbeloppet skall å fastigheterna fördelas, låte han inteckningen i hvarje fastighet dödas, såsom i § 30 mom. 1 sägs, för det belopp, som öfverskjuter hvad å fastigheten öfvertagits.

Är, då gemensam inteckning sker, eller efteråt, af egaren eller egarene till fastigheterna skriftligen bestämdt, att dessa inbördes böra svara hvar för visst belopp af den samfälda fordringen, ege enhvar, med verkan jemväl för alla öfriga, låta inteckna fördelningen i samtliga fastigheterna. När sådan inteckning skett, vare, ändå att fordringen sedan ur någon af fastigheterna uttages, den gemensamma inteckningen fortfarande, samma fastighets egare till säkerhet, gällande i en hvar af de öfriga för dess skilda ansvarighetsbelopp; och må likaledes den gemensamma inteckningen endast så till vida nedsättas eller dödas i någon af fastigheterna att inteckningen för dennas ansvarighetsbelopp bibehålles oförändrad.

Har någon i fastighet, hvars egare dylikt ansvarighetsbelopp tillkommer, panträtt med lika eller sämre rätt än den gemensamma pantfordringen, ege, ändå att hans

fordran ej är förfallen, rätt att, så vidt till dennas gäldande erfordras, sådant belopp uppbära.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Är — — — uttages, inteckningen — — — fastigheterna att den för dennas — — — oförändrad".

Lagutskottet: „Till förekommande af missuppfattning har i 20 § 2 mom. och 22 § 3 mom. några ord inskjutits, jemte det i sistnämnda moment införts en hänvisning till utsökningslagen".

Anmärkning.

På sätt i Inl. redan framhållits [1], är ändamålet med stadgandena i denna § att förmildra verkan af den strängt solidariska panträtten. Utom den i mom. 1 anvisade utvägen att med borgenärens begifvande få solidariteten helt och hållet upphäfd, erbjuda mom. 2 och 3 egaren eller egarene af de skilda fastigheterna tillfälle att, äfven för den händelse att öfverenskommelse mellan borgenären och fastigheternas egare om inteckningsbeloppets fördelning icke träffats eller till följd af borgenärens obenägenhet ej fås till stånd, bestämma för huru stor del af den gemensamt intecknade gälden hvarje fastighet bör ansvara — detta klarligen endast i förhållande egarene emellan inbördes, men icke gentemot borgenären, hvilkens rätt att utfå hela beloppet från den fastighet han önskar måste förblifva oförminskad. Då nu en sådan fördelning kan ske antingen medan fastigheterna ännu tillhöra samme egare eller då de skola öfvergå till skilda personer eller ock sedan detta redan skett, är fördelen af en dylik befogenhet den, att hvarje fastighets värde under vexlande förhållanden kan af dess egare tillgodogöras genom försäljning eller ytterligare pantsättning.

Genom anförande af några exempel skall ifrågavarande stadgandens innebörd tydligare framstå. En person, som eger fastigheterna *A* och *B* och belånat dem mot gemensam inteckning för 10,000, fördelar ansvarigheten för skulden emellan de skilda fastigheterna sålunda, att å *A* faller 6,000 och å *B* 4,000, hvarefter han låter i *A* och *B* inteckna skriftlig af-

[1] Sid. 38 f.

handling angående denna fördelning (jfr anm. vid föreg. §). Sedermera försäljer han fastigheten *A* för 15,000 (motsvarande densammas rätta värde), deraf 6,000 afdrages, såsom denna fastighets ansvarighetsbelopp för den gemensamma gälden, och 9,000 betalas kontant. Hade fördelning icke skett, skulle köparen nödgats afdraga hela dessa 10,000 och erlagt kontant endast 5,000; men emedan han, för den händelse att borgenären ur *A* uttoge 10,000, ur *B* återfår (har regress emot *B* för) 4,000 med samma förmånsrätt („pantlocus"), som tillkommit borgenären, löper köparen icke nämnvärd risk, då han till säljaren inbetalar äfven dessa 4,000, i följd hvaraf säljaren således utfår hela den verkliga återstoden af sin fastighets värde.

Eller är den nye egaren till *A* i behof af ett lån å 5,000, för hvilket han erbjuder ytterligare inteckning i sin fastighet. Om nu ansvarigheten för de tidigare gemensamt med *B* intecknade 10,000 icke vore fördelad såsom nyss sades, komme *A* således att häfta inalles för hela sitt värde 15,000, hvarföre näppeligen någon vore hugad att försträcka egaren dessa 5,000. Men emedan en sådan fördelning blifvit intecknad och långifvaren följaktligen har visshet derom, att af nämnda 10,000 *B* ansvarar för 4,000, hvadan *A*:s sammanlagda ansvarighetssumma effektivt kommer att reduceras till (6,000 + 5,000 =) 11,000, vågar han på *A* långifva de äskade 5,000. Ty om ock hela dessa gemensamt intecknade 10,000 sedermera exekutivt uttoges ur *A*, och af köpeskillingen derutöfver utfölle på den senare inteckningen endast 1,000, så ansvarade dock *B* fortfarande för de derå ännu bristande 4,000, hvilka väl under andra förhållanden borde tillkomma egaren till *A* (icke honom, som å den exekutiva auktionen inropat *A*, utan gäldenären), men nu, då denna fastighet besvärats af en senare enskild inteckning, enligt mom. 3 tillfölle innehafvaren af denna inteckning; d. v. s. innehafvaren af den senare inteckningen komme att efterträda (succedera) egaren till *A* i dennes regressrätt emot *B* och detta med samma förmånsrätt, som tillkom den gemensamma fordringen.

Det här anförda har sin fulla tillämpning äfven då en ursprungligen odelad fastighet, som är med inteckning besvärad, genom klyfning, styckning eller afsöndring (parcellering) delas.

Särskildt underlättas genom ifrågavarande stadganden parcelleringen, hvilken eljest skulle af den solidariska ansvarigheten motverkas. Egaren till en ur en intecknad lägenhet utbruten parcell vet nämligen att, om ock inteckningshafvaren tvunge honom att betala hela skulden, han dock, för hvad han utöfver parcellens ansvarighetsbelopp komme att gälda, har en med panträtt och den gemensamma inteckningens förmånsrätt förenad regressrätt emot stomlägenheten. Denna omständighet bör dessutom vara egnad att göra det för honom möjligt att, genom ytterligare pantsättning af parcellen (och på grund af den säkerhet §:ns 3 mom. erbjuder), anskaffa erforderliga medel till förekommande af parcellens exekutiva försäljning. I sist antydt afseende bör det nämligen icke möta synnerlig svårighet att — enkannerligen om den gemensamma inteckningen är den första i ordningen och stomlägenhetens värde betydligt öfverstiger inteckningens belopp — finna en långifvare, som vore villig att i parcellen placera ett kapital, för hvilket, på grund af lagens stadgande, äfven stommen faktiskt, om ock endast medelbarligen, komme att häfta, helst denna placering dessutom, sedan parcellegaren utlöst den gemensamma inteckningshafvaren, kunde förändras till direkt inteckning i stommen och första inteckning i parcellen sålunda, att parcellegaren å den senare långifvaren öfverläte den inlösta förbindelsen tillika med densammas inteckningsrätt. Man bör nämligen lägga märke dertill, att, då en på omförmäldt sätt fördelad gemensam inteckning frivilligt eller i exekutiv väg betalas ur en enskild fastighet, inteckningen icke får dödas i någon af de öfriga fastigheterna för den del af ansvarighetsbeloppet, som belöper sig på en hvar af dessa fastigheter; se slutet af mom. 2, jfdt med § 19,2 jemte anm.

21 §.

Söker fastighetsegare sjelf att hans egendom må intecknas till säkerhet för någon honom åliggande förbindelse; vare det lika gildt som om inteckning blifvit sökt af den, till hvilken förbindelsen skall fullgöras. Är inteckning beviljad för skulde-

bref, som blifvit antingen utfärdadt till innehafvaren eller ställdt till namngifven person[1], men sedermera genom transport kommit i annans hand, vare innehafvaren skyldig att derom hos den domstol, som beviljat inteckningen, i afseende å anteckning i protokollet öfver inteckningsärender göra anmälan, så framt han *för de fall, i hvilka underrättelse till inteckningshafvare är föreskrifven, vill njuta sådan till godo.*

Anmärkning.

Inteckningshafvare skola i allmänhet ej underrättas om inställelsedagen; se Konk. st. § 20 jemte anm. — Deremot böra de erhålla särskild underrättelse om exekutiv försäljning af fastigheten; se 5: 21,2 U. L.

22 §.

Fastställd inteckningsrätt gälle från den dag, då den ansökning, som till inteckning föranledde, blef till Rätten inlemnad; och varde samme dag bestämdt utsatt i det utslag, hvarigenom inteckningen fastställes.

Är samma fastighet intecknad för flere fordringar, ege tidigare inteckning företräde till betalning framför senare och samme dag tillkomna inteckningar lika rätt. Panträtt för ogulden köpeskilling tillkomme företräde efter tiden för köpslutet; och vare säljaren, der han inom den i Jordabalken stadgade tid låtit inteckna panträtten, ock framgent bibehållen vid samma företräde.

Häftar fast egendom, enligt stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, för nyttjanderätt eller rätt till afkomst eller annan förmån, som vid öfverlåtelse af egen-

[1] Orden „eller ordres" äro här uteslutna.

domen förbehållits, eller är inteckning för sådan rättighet deri meddelad, och har egendomen samtidigt eller senare blifvit underpant för fordran; då skall den fordran för rättigheten vika. Var egendomen tidigare underpant för fordran; vike rättigheten för fordringen, der denna eljest icke fullt utgår. Går rätt till afkomst eller förmån sålunda förlorad, och är den bestämd till visst belopp i penningar eller varor; njute rättighetens innehafvare för det kapitalvärde, hvartill densamma, efter hvad i 5 kap. 30 § Utsökningslagen är stadgadt, skall uppskattas, den förmånsrätt, som enligt mom. 2 här ofvan tillkommer fordran. Med samma rätt gånge ock alltid ut hvad af afkomsten eller förmånen är oguldet, der det ej utestått längre tid än tre år från förfallodagen eller utsökning deraf inom sagda tid påbegynts och utan afbrott fullföljts.

Ur fastighet, som är intecknad eller eljest underpant för fordran, må ej framför denna uttagas annat belopp än sista och löpande årets löner åt dem, som för fastighetens förvaltning äro anstälde i stadig tjenst hos egaren, så ock kronan, kommun eller enskild tillkommande utskyld och likartad utlaga, såsom frälseränta, tomtöre, parcellafgäld eller skiftesbidrag, hvilken är fastigheten lagligen åsatt och till betalning förfallit samt ej utestått längre tid än i Jordabalken sägs. Samma rätt som för hufvudstol njute panthafvare jemväl för ränta och annan stadgad afgift, som icke utestår för längre tid än i mom. 3 är sagdt, så ock för utmätnings- och annan kostnad för fordringens uttagande.

Grundas panträtten endast å införsel, ege den dock ej verkan mot annan panthafvare och ej heller mot den, som å fastigheten vunnit utmätning; och vare sådan panträtt alltid förfallen, der fastigheten till konkurs afträdes.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Är — — — den i 11 kap. 2 § Jordabalken — — — företräde".

Mom. 3 lydde dersammastädes: „Häftar — — — enligt 11 kap. 2 § Jordabalken för nyttjanderätt — — — förbehållits, eller har inteckning — — — deri tillkommit, och har — — — vika: var egendomen — — — efter ty särskildt är stadgadt, — — — mom. 2 tillkommer — — — fullföljts".

Mom. 4 lydde: „Ur — — — än i 17 kap. 3 § Jordabalken — — — uttagande".

Angående de på *lagutskottets* förslag vidtagna ändringarna, se vid § 20.

Anmärkningar.

1. Ang. innebörden af dessa stadganden och hvari de afvika från hittills gällande rätt, se Inl. sid. 42. — Betr. panträtt och annan sakrätt, se anm. 5 vid 4: 12 U. L. — Om panträtt för ogulden köpeskilling och ang. stadgandena om ogulden köpeskillings rätt, se 11: 2 J. B. och anm. 2 vid 5: 21 U. L. — Att fast egendom är underpant för utskylder, som ej utestått längre tid än tre år, ses af 17: 3 J. B. — Se för öfrigt anm. 1 vid 2: 2 U. L.

2. Panträtt grundas å införsel enligt 9: 1 och 7 J. B. eller jemlikt 5: 5 U. B., i sistnämnda fall, om borgenären genom utmätning, som skett förr än U. L. blef gällande, vunnit sådan panträtt. Enligt mom. 5 i förevarande § är verkan af detta rättsinstitut, hvilket såsom opraktiskt och föråldradt torde helt och hållet kommit ur bruk, inskränkt dertill, att införselhafvaren är berättigad att uppbjuda och låta värdera panten, såsom i 9: 2 J. B. sägs, hvilken rättighet dock förfaller, om annan i fastigheten vinner inteckning eller utmätning eller om densamma afträdes till konkurs, hvarvid införselhafvaren ej heller vidare, såsom härförinnan enligt Förm. fd. § 13 (förra lydelsen), njuter förmånsrätt.

25 §.

Låter innehafvare af intecknad fordran ny egare till fastigheten å inteckningshandlingen teckna eller eljest åt honom utfärda förbindelse, hvarigenom nye egaren öfver-

tager skulden, vare då förre gäldenären fri från sin förbindelse, der ej annorlunda är aftaladt.

I *motiven* till sitt tidigare förslag[1], hvari denna och följande § äfven ingingo, yttrar lagberedningen beträffande dem: „Enär det förfarande, som i 26 § af inteckningsförordningen föreskrifves för öfvertagande af intecknad gäld vid den intecknade fastighetens försäljning, bestående deri att ny förbindelse skall af köparen utfärdas och inom viss tid af borgenären anmälas till inteckning, icke blott är en alldeles onödig och ändamålslös omgång, utan ock åsamkar inteckningshafvaren kostnader samt utsätter honom för faran att genom en försummelse förlora sin rätt — hvilka omständigheter måste bidraga till att göra kapitalet mindre benäget för placering mot hypotek i fastighet och således fördyra fastighetskrediten — har berörda föreskrift, i öfverensstämmelse med hvad för den exekutiva försäljningen jemväl är stadgadt i förslaget till utsökningslag, bort undanrödjas och 26 § inskränkas till att endast angifva dylik försäljnings verkan på de å fastigheten hvilande inteckningarna. I följd häraf och då innehållet af nuvarande 25 § sålunda fått plats i förstnämnda §, har i dess ställe upptagits en bestämning, i hvad mån intecknad gälds öfvertagande i annat fall än vid exekutiv försäljning befriar den ursprungliga gäldenären från ansvarighet för gälden“.

Anmärkning.

Såsom i motiven här ofvan antydts, afser detta stadgande öfvertagande af intecknad gäld vid frivillig öfverlåtelse af fast egendom. — Ang. öfvertagande vid exekutiv försäljning, se följande §.

26 §.

Varder intecknad fastighet efter utmätning såld[2], ege alla borgenärer, hvilka hafva inteckning i fastigheten, genast ur köpeskillingen *så långt den räcker* njuta betalning, hvar efter sin rätt, ändå att deras fordringar eljest icke äro till betalning förfallna[3]. *Dock stånde*

[1] Se anm. vid ingressen till Kejs. fd., innefattande upphäfvande och ändring af särskilda §§ i Konsk. st.

[2] Orden „och köpeskillingen inbetald“ äro här uteslutna.

[3] Innehållet af detta stadgande är hit öfverfördt från § 25 (förra lydelsen); se motiven vid sagde §.

inteckningshafvare fritt, så vidt hans fordran ur köpeskillingen utgår, att låta gälden till dess hufvudstol i fastigheten innestå; och vare han i ty fall fortfarande vid inteckningsrätten bibehållen samt förre egaren från sin förbindelse fri.

Har intecknad fordran ur köpeskillingen fullt eller delvis utgått och icke lemnats innestående, eller har sådan fordran icke kunnat ur köpeskillingen gäldas, vare inteckningen för den fordran utan vidare giltighet.

Motiven härtill, se vid § 25.

Anmärkning.

Ang. öfvertagande af intecknad gäld, se Inl. sid. 26 f. äfvensom 5: 27,1 och 2 samt 46,1. — Att förre egaren är fri för gäld, som å köparen öfvergått, ses ock af 5: 50,2.

30 §.

Visar fastighetsegare att förbindelse, för hvilken inteckning i fastigheten beviljats, blifvit till alla delar fullgjord eller eljest upphört att vara gällande; varde inteckningen af Rätten genom utslag dödad och bevis deröfver tecknadt å inteckningshandlingen, som fastighetsegaren i sådant afseende bör till Rätten inlemna; *och skall, der vid gemensam intecknings delande enligt § 20 mom. 1 skild förbindelse å någon del af inteckningsbeloppet utfärdats, äfven å denna förbindelse tecknas bevis om inteckningen samt å den förra inteckningshandlingen anmärkas, att inteckningen för motsvarande belopp upphört att gälla.* Om inteckningens dödande skall ock antecknas i Rättens vid dess beviljande förda protokoll.

Har, på sätt i 5 kap. 51 § Utsökningslagen föreskrifves, inteckning, som förfallit, anmälts till dödande, ankomme å Rätten att åtgärd derom vidtaga. Är ej inteckningshandlingen i hufvudskrift till Rätten öfverlemnad, förelägge Rätten genom kungörelse, som bör införas tre gånger i allmänna tidningarna, minst fjorton dagar mellan hvarje gång, inteckningshafvaren att, om han mot inteckningens dödande har något att påminna, sådant hos Rätten anmäla, på landet sist å första rättegångsdagen af det ting, som infaller näst efter två månader från sista kungörelsedagen, och i stad inom två månader från samma dag. Göres ej påminnelse inom den utsatta tiden, eller ogillar Rätten påminnelse, som blifvit gjord, varde inteckningen dödad och beslutet genom Rättens försorg i allmänna tidningarna tre gånger kungjordt. Kostnaden för här nämnda kungörelser skall af fastighetsegaren gäldas.

Mom. 2 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag: „Begäres dödande af inteckning, som enligt § 26 förfallit, och företes ej inteckningshandlingen i hufvudskrift, förelägge Rätten inteckningshafvaren — — — varde ansökningen bifallen och beslutet — — — kungjordt“ I förslaget ingick äfven ett 3:dje mom., sålydande: „Föreläggande, som här är nämndt, skall ske medelst skriftlig kallelse, hvilken genom Rättens försorg bör införas tre gånger i allmänna tidningarna, minst fjorton dagar mellan hvarje gång“.

I den nådiga *propositionen* hade §:n sin nuvarande lydelse.

Ur *motiven* till lagberedningens tidigare förslag, hvari denna och följande § äfven ingingo: „Det nuvarande innehållet af 30 och 31 §§ har, med de förändringar, som de i det föregående antydda ändrade stadgandena påkalla, sammanförts i 30 §, för att sålunda i 31 § erhålla plats för erforderliga föreskrifter om beredande af nödig offentlighet åt utmätning af fastighet och fastighetsegares konkurs eller hvarderas upphörande“.

31 §.

Har fast egendom blifvit utmätt eller satt under skingringsförbud och utmätningsmans eller öfverexekutors bevis derom, efter ty i Utsökningslagen föreskrifves, till domaren eller, i stad, till Rätten insändts, skall om utmätningen eller förbudet genast antecknas i en särskild längd, som för sådant ändamål bör af domaren eller Rätten föras; och varde sedan beviset uppläst och i inteckningsprotokollet intaget, på landet å nästa rättegångsdag vid lagtima ting i tingslaget och i stad å nästa rättegångsdag. Lag samma vare, då anmälan sker att utmätning af fast egendom eller meddeladt skingringsförbud gått åter eller att utmätning genom egendomens försäljning upphört, eller ock att, vid försäljning af utmätt fastighet, inteckning bibehållits.

Afträdes fast egendom till konkurs eller återkallas gjord afträdesansökan, varde ock derom antecknadt i ofvannämnda längd och i inteckningsprotokollet såsom nyss är sagdt; och åligger det konkursdomstol eller, på landet, domaren, om egendomen lyder under annan rätt, att hos denna i afseende å sådan åtgärds vidtagande anmäla om konkursen eller dess återkallande.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Har — — — upphört".

Se *motiven* vid § 30.

Lagutskottet: „Emedan i inteckningsförordningen saknas bestämning om huru domaren eller rätten har att förfara, då auktionsförrättaren enligt 5 kap. 51 § utsökningslagen anmält att inteckning vid försäljning af fast egendom bibehållits, har utskottet i 31 § af nämnda förordning infört en föreskrift härom".

Anmärkning.

Af här ingående stadgandens ändamål — beredande af nödig publicitet åt utmätning, skingringsförbud och fastighets-

egares konkurs samt åt dessas upphörande — följer, att i gravationsbevis angående fast egendom bör upptagas äfven hvad i här omnämnda längd finnes rörande fastigheten antecknadt, så vidt ej längdens innehåll redan fått uti inteckningsprotokollet inflyta. — Ang. utmätningsmans och öfverexekutors skyldighet att insända bevis om utmätning och skingringsförbud, se 2: 25, 4: 28,1 och 7: 8,3 U. L. — Betr. auktionsförrättares åliggande att anmäla att utmätning gått åter eller upphört eller att vid försäljning inteckning eller rättighet bibehållits, se 5: 51 U. L. — Om anmälan angående upphäfdt skingringsförbud å fast egendom, se 7: 13,2 U. L.

Denna förordning träder i kraft den 1 Januari 1897, men må ej tillämpas i de konkurs- och förmånsrättstvister, som före sagde dag gjorts anhängiga; ej heller ega innehafvare af derförinnan tillkommen gemensam inteckning, om likaledes före nämnde dag särskild inteckning med lika eller sämre företrädesrätt af annan borgenär vunnits i någon af de gemensamt intecknade fastigheterna, eller dessa öfvergått till skilde egare, bättre rätt än §§ 19 och 20 i sin förra lydelse innehålla.

Anmärkning.

Att de äldre stadgandena om gemensam inteckning icke äro förenliga med de i U. L. genomförda grundsatser, särskildt i fråga om fastställande af ett lägsta antagligt anbud vid försäljning af fast egendom, finnes framhållet uti Inl. sid. 34 f. och 39. Ett lägsta bud kan derför ej bestämmas, då gemensam inteckning i flera fastigheter och särskild *samtidig* eller *senare* inteckning i någon af dem tillkommit förr än nya lagen trädt i kraft; se Prom. fd. § 7 jemte anm.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning, innefattande ändrad lydelse af § 11 i förordningen af den 19 December 1864, angående förändringar och tillägg vid allmänna lagens stadganden om förmyndarevård [1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi härigenom i nåder stadga, att § 11 i förordningen af den 19 December 1864, angående förändringar och tillägg vid allmänna lagens stadganden om förmyndarevård, skall erhålla följande lydelse:

11 §.

Rätten ege, der omständigheterna det fordra, föreskrifva att förmyndare, om han vill vid förmynderskapet qvarstå, bör lemna säkerhet för myndlingens egendom. Är förmyndaren dertill villig, pröfve Rätten eller, på dess anmodan, kommunalstyrelsen eller förmyndarenämnden säkerheten, och Rätten förordne, huru den på myndlingens bekostnad må förvaras.

Eger förmyndaren fast egendom, må Rätten, fastän förmyndaren dertill ej bifaller, förordna, att fastigheten skall i förenämndt afseende till visst belopp intecknas; och bör god man utses att utföra inteckningsärendet på

---

[1] Se sid. 347 not 1.

den omyndiges bekostnad. Har förordnandet meddelats utan förmyndarens samtycke, ege denne rätt att afsäga sig förmyndareskapet; dock gånge förordnandet i verkställighet.

Anmärkning.

Sedan domstol, som har vårdnaden öfver förmynderskap, enligt denna § förordnat att förmyndarens fastighet skall intecknas, måste sådan inteckning beviljas af rätten i den ort, der fastigheten ligger, utan afseende derpå att fastigheten efter förordnandets meddelande tilläfventyrs blifvit utmätt eller eljest kommit under skingringsförbud eller att konkurs uppstått i fastighetsegarens bo, endast att i sistnämnda händelse varder iakttaget, att förordnandet meddelats trettio dagar före konkursens början och att inteckningsansökningen ingifvits förr än konkursen vidtagit; se Int. fd. § 13,$_2$; U. L. 7: 3,$_2$ och Konk. st. § 10,$_1$, jfd med § 46, h. — Inteckning, som på grund af sådant förordnande meddelats under de sista trettio dagarne före konkursens början, är beståndande, i fall förordnandet egt rum före nämnda trettio dagar; se Konk. st. § 46, h. — Äfven i flere förmyndares särskilda fastigheter får på grund af här nämndt förordnande gemensam inteckning beviljas; se Int. fd. § 12,$_2$ jemte anm.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den 1 Januari 1897.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning, angående ändring af 6 § i förordningen af den 10 November 1892, innehållande vissa stadganden rörande lega af jord på landet[1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi härigenom i nåder stadga, att 6 § i förordningen af den 10 November 1892, innehållande vissa stadganden rörande lega af jord på landet, skall erhålla följande förändrade lydelse:

6 §.

Skall lägenhet, som är för nyttjanderätt inteckuad, *utmätningsvis* försäljas *för* fordran, som har äldre[2] inteckningsrätt eller företräde framför sådan inteckning, *och kan fordringen* icke ur lägenheten utgå, om den nyttjanderätt eger bestånd, då må lägenheten säljas utan förbehåll om nyttjanderättens fortfarande giltighet[3].

Anmärkning.

Ang. inbördes· företrädet emellan nyttjanderätt och fordran, hvarför fast egendom häftar på grund af inteckning eller stad-

---

[1] Se sid 347 not 1.

[2] Orden „eller från samma dag gällande“ äro här uteslutna.

[3] Emedan inteckningshafvare numera äro oberörda af konkurs (separatister, se Inl. sid. 41), nämnes i §:n icke vidare om försäljning under konkurs, utan endast om försäljning utmätningsvis, i följd hvaraf mom. 2 enligt förra lydelsen uteslutits.

gandena om ogulden köpeskillings rätt, se Inl. sid. 42 och Int. fd. § 22,3. — Betr. närmare föreskrifter angående försäljning af fast egendom i här förutsatta fall, se 5: 38 U. L.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den 1 Januari 1897.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning angående ändring af § 15 i sjölagen af den 9 Juni 1873, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 11 November 1889[1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi härigenom i nåder stadga, att § 15 i sjölagen af den 9 Juni 1873, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 11 November 1889, skall erhålla följande förändrade lydelse:

[1] Se sid. 347 not 1.

15 §.

Blifver fartyg utmätningsvis såldt, *vare de, som deri hafva pant- och förmånsrätt, berättigade att genast ur köpeskillingen, så långt den räcker, njuta betalning, samt fartyget i köparens hand fritt från all sådan pant- och förmånsrätt; och iakttage utmätningsmannen vid köpeskillingens fördelning hvad i utsökningslagen derom stadgas. Del i fartyg må icke säljas annorlunda än med bibehållande af den pant- och förmånsrätt, som i fartyget gäller.*

Har fartyg förklarats icke värdt att iståndsättas, och blifver det derefter såldt, upphöre all pant- och förmånsrätt i fartyget, och fordringsegaren hafve i stället enahanda rätt i köpeskillingen, så vidt den ännu utestår ogulden.

Tages fartyg i utlandet i mät, eller förolyckas det eller förklaras icke värdt att iståndsättas, ege inteckningshafvare genast njuta betalning för sin fordran, ändock att den annars ej vore förfallen; och åligger såväl redare som befälhafvare att om sådan händelse ofördröjligen underrätta inteckningshafvaren. Försummas det, vare lag som i §§ 11 och 50 sägs.

Mom. 1 af denna § lydde i *lagberedningens* förslag och den nådiga *propositionen:* „Blifver — — — stadgas".

Lagutskottet: „Beträffande det i detta lagrum gjorda tillägg hänvisas till hvad utskottet vid 5 kap. 10 § utsökningslagen anfört".

Anmärkning.

Ang. pant- och förmånsrätt i fartyg (sjöpanträtterna), se Sjöl. § 12 och anm. 1 vid 4: 12 U. L. — Betr. försäljning af

utmätt helt fartyg, inbetalande af köpeskillingen derför och dennas fördelning, se 5: 10 och 11 samt 6: 8 U. L.

Tillämpningen af denna förordning vidtager den 1 Januari 1897.

Det alle, som vederbör, etc.

Hans Kejserliga Majestäts Nådiga Förordning angående ändring af § 23 i förordningen om skeppsregister af den 11 November 1889 [1].

Gifven i Helsingfors, den 3 December 1895.

Wi NIKOLAI den Andre, med Guds Nåde, Kejsare och Sjelfherrskare öfver hela Ryssland, Tsar af Polen, Storfurste till Finland, etc., etc., etc. Göre veterligt: På Finlands Ständers underdåniga framställning, vele Wi härigenom i nåder stadga, att § 23 i förordningen om skeppsregister af den 11 November 1889 skall erhålla följande förändrade lydelse:

23 §.

Har gäld, för hvilken fartyg pantförskrifvits och intecknats, blifvit gulden, eller har fordringen eller panträtten annars upphört att gälla, vare fartygs-

---

[1] Se sid. 347 not. 1.

egaren berättigad att låta inteckningen af registermyndigheten dödas.

Dödandet sker genom anmärkning i skeppsregistret att panträtten upphört; och skall bevis derom af registermyndigheten tecknas å pantförskrifningen.

Ej må inteckning dödas, innan pantförskrifningen för sådanl ändamål till registermyndigheten ingifvits, der ej behörigen utredes, att fartyget blifvit utmätningsvis[1] såldt; och låte myndigheten i sådant fall på sökandens bekostnad i allmänna tidningarna tre gånger kungöra om inteckningens dödande.

Det alle, som vederbör, etc.

[1] Här äro uteslutna orden: „eller under konkurs genom offentligt utrop“.

EXEMPEL.

EXEKUTIV FÖRSÄLJNING AF FAST EGENDOM.

Anmärkning.

Efterföljande exempel, af hvilka I angår en och II flera (tre) fastigheter, afse att tydliggöra förfarandet enligt U. L. och Int. fd. vid exekutiv försäljning af fast egendom. Såsom för detta ändamål oväsentligt, upptagas vissa fordningsposter (utskylder, utmätnings- och öfriga kostnader samt kapitaliserade sytningar) utan afseende å hvad de enligt gällande stadganden (resp. lifräntetabeller) i verkligheten kunna utgöra.

I.

(En fastighet.)

Protokoll, fördt vid af undertecknad kronofogde i Hauho härad den 1 mars 1899 å Tasala skattehemman i Rahkoila by och Hattula socken hållen auktion i och för exekutiv försäljning af nämnda hemman.

I. Sedan handlanden i Tavastehus stad Matti Karri den 27 november sistlidne år till undertecknad för verkställighet inlemnat ej mindre häradsrättens i Hattula sockens tingslag den 1 i samma månad afkunnade, laga kraft vunna utslag, dessmedelst egaren till detta Tasala hemman bonden Tomas Johansson Tasala ålagts att på grund af en den 1 mars 1890 till handlanden Karri utfärdad skuldsedel utbetala 1,000 mark med 6 % årlig ränta derå från den 1 mars 1898 och 30 mark i rättegångskostnads ersättning (U. L. 3: 21,1), än berörde skuldsedel i hufvudskrift (3: 22,1), har undertecknad, enligt nu till hands varande verkställighetsprotokoll (3: 32), den 2 december sistvikne år förklarat Tasala, för ifrågavarande fordran intecknade hemman utmätt (4: 2 och 21); hvarhos underskrifven vid samma tillfälle af gäldenären, som anhållit att försäljningen af den utmätta fastigheten måtte ske å sjelfva lägenheten (5: 13,1), omhänderfått a) förbemälde häradsrätts den 30 november 1890 för Tomas Tasala utfärdade fastebref å Tasala hemman, utvisande att han genom köpebref den 7 maj 1888 tillhandlat sig lägenheten af bonden Antti Kuusisto för en köpeskilling af 6,000 mark och årlig sytning för dennes återstående lifstid, samt b) sagda köpebref i original,

hvaraf framgår, att berörda sytning utgöres af 2 hektoliter råg, 1 hekroliter korn och 1 hektoliter hafre eller deras värde i penningar efter årets medelmarkegångspris; och har underskrifven genast hos öfverexekutor, guvernören öfver Tavastehus län, anmält om den skedda utmätningen samt tillika tillkännagifvit att gäldenären, såsom redan nämndes, uppgifvit stället för auktionen (4: 27).

II. Sedermera har undertecknad, jemte det bevis om utmätningen genast tillsändts häradshöfdingen i Janakkala domsaga (4: 28,1), af denne, på begäran, fått emottaga gravationsbevis (5: 17) angående Tasala skattehemman N:o 6^8 i Rahkoila by, utvisande att lägenheten intecknats: 1:o den 5 februari 1882 för 3,000 mark med 5 % årlig ränta enligt skuldsedel, utfärdad samma dag af Antti Kuusisto till Hattula kyrkokassa, hvilken inteckning den 3 mars 1891 förnyats; 2:o den 20 september 1892 för 3,000 mark med 5 % årlig ränta på grund af skuldsedel den 1 i samma månad, utstäld af Tomas Tasala till bonden Erik Koivu; 3:o den 21 september 1892 torparen Abel Hakala till säkerhet för beståndet af ett sagde dag ingånget kontrakt angående nyttjanderätten till Hakala torp; och 4:o den 1 april 1895 för handlanden Karris nu utsökta fordran 1,000 mark med 6 % ränta; samt 5:o att Antti Kuusisto den 15 oktober 1898 ansökt om inteckning för ofvan omförmälda sytningsförmåner, men att ärendet af förekommen anledning uppskjutits till innevarande års vinterting i tingslaget.

Vidare har länelandtmätaren i Tavastehus län, på begäran, tillsändt undertecknad utdrag ur jordregistret angående Tasala hemman (5: 17,1), utvisande att denna lägenhet utgör 0,25 af hela Kuusisto skattehemman N:o 6 i Rahkoila by med registernummer 6^8 och 0,25 mantal.

III. Efter det protokollet öfver utmätningen och gravationsbeviset samt Tomas Tasalas köpe- och fastebref jemte jordregisterutdraget blifvit för den talrikt församlade menigheten upplästa (5: 24,1) och här antecknats att, enligt till hands varande utredning, kungörelse angående auktionen blifvit inom föreskrifna tider införd tre gånger i allmänna tidningarna och en gång i tidningarna „Hämeen Sanomat“ och „Hämäläinen“ samt afkunnad i

Hauho härads kyrkor äfvensom anslagen i Hattula kommunalstämmas samlingsrum och genom posten meddelad samtlige ofvan omförmälde sakegare (5: 18 och 21,2), tillkännagaf undertecknad, att under anslagstiden skriftligen anmälts (5: 26,1) följande anspråk, nämligen af

a) kyrkoherden A. Wuori presträttigheter för löpande ecklesiastiska år till ett belopp och värde af inalles 30 mark;

b) kapellanen M. Laakso likaledes 17 mark;

c) kommunalnämndsordföranden N. Käkelä Tasala hemman enligt debetsedel påförda kommunala utskylder för sistlidne år 20 mark; och

d) kyrkovärden A. Paltti ränta å Hattula kyrkokassas fordran från den 1 januari 1898.

Härå anmanade undertecknad dem, hvilka hade fordran eller rättighet, som borde ur fastigheten utgå eller eljest vid försäljningen iakttagas, att sådant anmäla (5: 24,1), hvarefter

e) klockaren K. Luikkanen yrkade att ur köpeskillingen utfå sin lönespanmål för sistlidne år till ett värde af 3 mark;

f) drengen Moses Markusson anhöll att utbekomma sin innestående lön från den 1 sistlidne november, efter 15 mark i månaden, med 60 mark;

g) pigan Sara Lukasdotter fordrade lön för samma tid, efter 10 mark i månaden, med 40 mark;

h) Tomas Tasala påstod sig hafva å Erik Koivus intecknade fordran allaredan afbetalt 1,000 mark, hvarföre uttagandet ur köpeskillingen af detta belopp med ränta bestreds.

Undertecknad anmälde vidare

i) till betalning ur köpeskillingen 60 mark, utgörande Tasala hemman enligt debetsedel påförda kronoutskylder för sistlidne år, samt tillkännagaf

k) att underskrifven, enligt borgenären handlanden Karris yrkande, uppburit Tasala hemman efter utmätningen tillfallna torpräntor från Hakala och Retula torp samt hyra af landthandlanden J. Kauppi (4: 24,1), utgörande den sålunda behållna afkomsten af lägenheten inalles 130 mark; samt

l) att sytningstagaren Antti Kuusisto, enligt undertecknad tillhandakommet prestbevis, är född den 7 maj 1841 (5: 30,2).

Enär något vidare icke af de tillstädesvarande anmäldes eller yrkades, förklarades förhandlingen afslutad (5: 25,1) och menigheten tillsades afträda, medan borgenärsförteckning i ärendet af undertecknad uppgjordes (se sid. 414).

Sedan vederbörande sakegare och den öfriga menigheten åter inkallats, upplästes den af underskrifven emellertid uppgjorda borgenärsförteckningen (5: 34), hvilken såsom godkänd nu undertecknades af borgenären handlanden Karri, sytningstagaren Antti Kuusisto, klockaren Luikkanen, torparen Hakala, drengen Moses Markusson och pigan Sara Lukasdotter (5: 25,2), hvarefter förteckningen under en stund låg framme till vederbörande spekulanters närmare påseende.

Härå tillkännagafs (5: 34):

att försäljningen sker i uppslag (5: 35) genom bud och öfverbud till dess något vidare anbud ej göres;

att lägenheten först utbjudes med förbehåll om beståndet af Antti Kuusistos sytningsrätt samt sedan, i fall dervid finnes att handlanden Karri ej kan ur köpeskillingen erhålla full godtgörelse, d. v. s. om köpeskillingen icke stiger till 7,606 mark 50 penni, utan detta förbehåll, derest ej Karri samtycker att vid det skedda utropet må förblifva (5: 38);

att den å lägenheten växande råggrödan, så vidt den ej tillhör nyttjanderättshafvare, skall gå i samma utrop som lägenheten (5: 39,1);

att, i fall inrop varder antaget, köparen genast skall inbetala eller ställa pant eller borgen för en sjettedel af hela köpeskillingen, dock ej mindre än utmätnings- och öfriga kostnader och ej mera än hvad enligt borgenärsförteckningen bör i reda penningar gäldas (5: 40; 3: 20);

att allt hvad af köpeskillingen bör i reda penningar erläggas skall till undertecknad inbetalas sist å fyratioandra dagen härefter eller den 12 instundande april före klockan elfva förmid-

dagen, då fördelning af köpeskillingen kommer att ega rum å Hauho härads kronofogdekontor (5: 34 och 45,1, samt 6: 9,1); samt

att köparen, sedan han fullgjort sin betalningsskyldighet, eger tillträda lägenheten, men erhåller köpebref derå först sedan auktionen vunnit laga kraft (5: 48 och 49,1).

Härefter vidtog sjelfva utropet, och utbjöds lägenheten nu med förbehåll om beståndet af Antti Kuusistos rätt till sytning, då bonden Johan Wankka, från denna Rahkoila by, stannade för högsta anbudet 7,000 mark, som med klubbslag befästades.

Handlande Karri, härvid närvarande, ville icke samtycka till detta anbud; hvarför lägenheten utbjöds å nyo utan förbehåll om sytningens bestånd; och gjorde nu åter Johan Wankka högsta anbudet 8,000 mark, hvilket bud med klubbslag befästades.

Antti Kuusisto inbetalte härå genom undertecknad till handlanden Karri, hvad denne ur öfverskottet tillkommer eller 606 mark 50 penni, hvarföre den senare försäljningen förklarades ogiltig (5: 38); derå och sedan Johan Wankka erlagt en sjettedel af hela köpeskillingen med 1,166 mark 67 penni, Tasala hemman förklarades nu hafva tillfallit Johan Wankka för en köpeskilling af 7,000 mark samt skyldighet att ansvara för Antti Kuusistos sytning, dock under förutsättning att inteckning för densamma, hvarom ansökning gjorts, men ännu ej blifvit slutligen pröfvad, varder genom laga kraft egande utslag fastställd (4: 30,2 och 7: 3,2).

Slutligen meddelades underrättelse, att den, som med auktionen icke åtnöjes, ehvad det rör densammas kungörande, borgenärsförteckningens upprättande eller annat tillgörande, eger att sjelf eller genom lagligen befullmäktigadt ombud ingifva skriftliga besvär, åtföljda af utdrag ur detta protokoll och borgenärsförteckningen, till guvernören öfver Tavastehus län sist före klockan tolf å tjugunde dagen härefter, men att, om det försummas, besvären ej blifva till pröfning upptagna (9: 3 och 5,2).

Ort och tid såsom ofvan.

August Grönblom,
kronofogde i Hauho härad.

Borgenärsförteckning,

uppgjord den 1 mars 1899 i och för exekutiv försäljning af Tasala skattehemman N:o 6[8] i Rahkoila by och Hattula socken (5: 25—32; Int. fd. § 22 mom. 1—4).

Förmånsrätts-ordning.	Hänvisning till protokollet.	Borgenärerne och beskaffenheten af deras fordringar.	Fordringsbeloppen efter deras inbördes företräde.		Belopp, som gäldas i reda penningar.		Belopp, som af köparen öfvertagas.	
			Fmk	Pi	Fmk	Pi	Fmk	Pi
1		**Lönebelopp:**						
	III f)	Drengen Moses Markusson . . . . 60: —						
	„ g)	Pigan Sara Lukasdotter 40: —	100	—	100	—		
2		**Utskylder:**						
	III i)	Kronan . . . . 60: —						
	„ c)	Hattula kommun . . . . 20: —						
	„ a)	Kyrkoherden A. Wuori 30: —						
	„ b)	Kapellanen M. Laakso 17: —						
	„ e)	Klockaren K. Luikkanen 3: —	130	—	130	—		
3		**Hattula kyrkokassa:**						
	II 1:o	Kapital . . . . 3,000: —						
	III d)	5% ränta för 1 år 2 månader . . . . . . 175: —	3,175	—				
		Emedan fordringen icke utkräfts, skall kapitalet af köparen öfvertagas (5: 27,1)					3,000	—
		Transport	3,405	—				

		Transport	3,405	—				
		Räntan uttages ur köpeskillingen (5: 27,1)			175			
4		**Bonden Erik Koivu:**						
	II 2:o	Kapital . . . . 3,000: —						
		5% ränta för 1 år (5: 26,2). . . . . 150: —	3,150	—				
	III h)	Emedan af kapitalet 1,000 mark bestridts, måste detta belopp gäldas kontant (5: 27,2 och 29)			1,000	—		
		Återstoden, såsom ej utkräfd, öfvertages					2,000	—
		Hela räntan erlägges kontant			150	—		
5	II 3:o	**Torparen Abel Hakalas** nyttjanderätt	—	—				
6		**Utmätnings- och öfriga kostnader:**						
		Lösen för gravationsbeviset 12: 50						
		För kungörelser, annonser, postporto m. m. 25: —						
		Lösen och stämpl.-ppr till auktionsprot. . . 10: —						
		Lösen och stämpl.-ppr till fördelningsprot. . 4: —						
		Arvode för auktionen . 40: —	91	50	91	50		
			6,646	50				
7		**Handlanden M. Karri:**						
	II 4:o	Kapital . . . . 1,000: —						
	I	6% ränta för 1 år . 60: —						
	„	Rättegångskostnads ersättning . . . . . 30: —	1,090	—	1,090	—		

8	II 5:o och III l)	**Antti Kuusistos** rätt till sytning, uppskattad efter årets medelmarkegångspris till 50 mark, upptages, för den händelse att lägenheten säljes utan förbehåll om dess bestånd, till det belopp, hvarför en lika hög årlig lifränta kan af honom erhållas i försäkringsbolaget Suomi (5: 30,2 och 31). . . .	(1,050 —)	(1.050 —)

I afräkning på köpeskillingen skall alltså **öfvertagas och lemnas i fastigheten innestående 5,000 mark,** hvaremot återstoden af köpeskillingen bör gäldas i reda penningar (5: 27,1 och Int. fd. § 26,1).

Det lägsta bud, som får antagas, skall öfverstiga sammanlagda beloppet af följande fordringar jemte utmätnings- och öfriga kostnader (5: 28,1), nämligen:

N:o			
1.	Lönebeloppen	100: —	
2.	Utskylderna	130: —	
3.	Hattula kyrkokassas fordran med ränta	3,175: —	
4.	Erik Koivus hela fordran med ränta	3,150: —	
5.	Abel Hakalas nyttjanderätt . . .	— —	
6.	Utmätnings- och öfriga kostnader	91: 50	6,646: 50.
III k)	Härifrån afgår den behållna afkomsten från lägenheten (5: 28,2) med.		130: —
	Hvadan **det lägsta antagliga anbudet** skall öfverstiga		**6,516: 50.**

Hattula, den 1 mars 1899.

August Grönblom,
kronofogde.

Förestående borgenärsförteckning godkännes; ort och tid såsom ofvan:

Matts Karri. Antti Kuusisto. K. Luikkanen. Abel Hakala.
Moses Markusson. Sara Lukasdotter.

Protokoll, fördt den 12 April 1899 å Hauho härads kronofogdekontor vid fördelning af köpeskillingen för det den 1 nästförutgångne mars af undertecknad kronofogde exekutivt försålda Tasala skattehemman N:o 6[8] i Rahkoila by och Hattula socken.

Närvarande härvid, utom undertecknad kronofogde, borgenären handlanden Matti Karri samt af öfrige sakegare kommunalnämndsordföranden N. Käkelä, drengen Moses Markusson och pigan Sara Lukasdotter.

Antecknades, att bonden Johan Wankka, hvilkens anbud 7,000 mark vid auktionen antagits, sedan han erlagt en sjettedel af denna köpeskilling med 1,166 mark 67 penni, den 1 innevarande april till undertecknad inbetalt återstoden af den del af köpesumman, som bör i reda penningar gäldas, eller 2,000 mark, med 833 mark 33 penni jemte 5 % ränta derå för 1 månad med 3 mark 47 penni; derå undertecknad uppgjorde följande

Längd

öfver

fördelning af den köpeskillingen m. m., som influtit i anledning af den 1 sistlidne mars verkstäld exekutiv försäljning af Tasala skattehemman N:o 6[8] i Rahkoila by och Hattula socken, uppgjord den 12 April 1899.

Tillgång, som skall fördelas:

Den i reda penningar erlagda delen af köpeskillingen 2,000: —
Ränta efter auktionsdagen å en del af köpeskillingen 3: 47
Behållen afkomst från lägenheten (6: 9,2) . . . . 130: —
Summa Fmk 2,133: 47.

Fördelning:

№	Borgenärerne och fordringarnas beskaffenhet.	Belopp Mark.	p.	Anmärkningar.
1	**Lönebelopp:** Drengen Moses Markusson . . . . 60: — Pigan Sara Lukasdotter 40: —	100	—	
2	**Utskylder:** Kronan . . . . 60: — Hattula kommun . . . . . 20: — Kyrkoherden A. Wuori . 30: — Kapellanen M. Laakso . 17: — Klockaren K. Luikkanen 3: —	130	—	
3	**Hattula kyrkokassas** den 5 februari 1882 intecknade fordran: Kapitalet 3,000 mark är öfvertaget af köparen. 5% ränta derå för 1 år 2 månader	175	—	Emedan fordringsbeviset ej företetts, tillfaller beloppet, i fall det icke skulle tillkomma Hattula kyrkokassa, gäldenären Tomas Tasala (6: 13).
	Transport	405	—	

	Transport	405	—	
4	**Bonden Erik Koivus** den 20 september 1892 intecknade fordran: Af kapitalet 3,000 mark äro 2,000 mark öfvertagna af köparen. 5% ränta à 2,000 mark för 1 år	100	—	I fall ej E. Koivu genom företeende af fordringsbeviset styrker, att beloppet tillkommer honom, tillfaller detsamma Tomas Tasala (6: 13).
	Återstoden af kapitalet, såsom tvistig, uttages ur köpeskillingen med . . 1,000: — 5% ränta derå för 1 år 50: —	1,050	—	Inteckningen för 1,000 mark har förfallit (Int. fd. § 26,2). Motstående belopp kommer att afsättas och E. Koivu anvisas att anhängiggöra sin talan efter stämning (6: 12). I fall beloppet icke skulle tillkomma Koivu, skall detsamma tillfalla Tomas Tasala (6: 13).
5	**Torparen Abel Hakalas** den 21 september 1892 intecknade nyttjanderätt kommer att fortbestå.			
6	**Utmätnings- och öfriga kostnader**	91	50	
	Transport	1,646	50	

	Transport	1,646	50	
7	**Handlanden M. Karris** den 1 april 1895 intecknade fordran: Å sin fordran, utgörande inalles 1,090 mark, har Karri vid auktionstillfället fått af sytningstagaren Antti Kuusisto uppbära 606 mark 50 penni, hvarföre han nu ur köpeskillingen erhåller endast återstoden med . .	483	50	Inteckningen har förfallit (Int. fd. § 26,2).
8	**Bonden Antti Kuusistos** den 15 oktober 1898 ansökta, men ännu på pröfning beroende inteckning för sytning kommer att fortbestå, i fall densamma varder genom laga kraft egande utslag faststäld.			
	Sedan de i borgenärsförteckningen till betalning faststälda beloppen sålunda blifvit betäckta, tillfaller öfverskottet **Erik Koivu** såsom afbetalning å den ränta, som efter auktionsdagen upplupit å den kontant inbetalda delen af hans fordran (6: 9,3), med	3	47	Angående detta belopp gäller detsamma, som beträffande de vid N:o 4 för Erik Koivu beräknade 1,050 mark.
	Summa Fmk	2,133	47	

Förestående fördelningslängd upplästes; derå undertecknad emot qvitto utbetalte till

borgenären handlanden Karri, som ingaf sina inteckningshandlingar, ...	483	mark	50 p:ni
Moses Markusson	60	„	— „
Sara Lukasdotter.	40	„	— „
kommunalnämndsordföranden Käkelä kommunalutskylder	20	„	— „
hvarhos undenskrifven undantog för kronans räkning utskylder	60	„	— „
och de för utmätnings- och öfriga kostnader beräknade	91	„	50 „
Summa	755	mark.	

och kommer återstoden, 1,378 mark 47 penni, att under fyra veckor härefter å kronofogdekontoret hållas vederbörande betalningsberättigade till handa, hvarefter det, som sedan ännu kan återstå olyftadt, skall i Tavastehus läns ränteri nedsättas (6: 18,1).

Enär sålunda utmätningen af Tasala hemman genom fullbordad försäljning upphört, kommer undertecknad att genast i afgående skrifvelse härom anmäla hos häradshöfdingen i Janakkala domsaga; hvarjemte, i afseende å anteckning om ej mindre bibehållande af Hattula kyrkokassas, Abel Hakalas och Antti Kuusistos inteckningar samt en del af Erik Koivus inteckning, än dödande af handlanden Karris hela och den öfriga delen af Erik Koivus inteckning, erforderligt utdrag ur fördelningslängden jemte Karris fordringsbevis och inteckningshandlingar skall sagde skrifvelse biläggas (5: 51; Int. fd. §§ 30,2 och 31,1).

Ort och tid såsom ofvan.

August Grönblom,
kronofogde.

II.

(Flera fastigheter.)

Protokoll, fördt vid af undertecknad kronofogde i Ikalis härad nedannämnda dagar år 1909 å Tuokkola rusthåll i Tuokkola by af Hämeenkyrö socken och Ikalis härad hållen förrättning i och för exekutiv försäljning af nämnda rusthåll, Waani enstaka rusthåll i Eura socken och Ulfsby härad samt Huita skattehemman i Häijä by af Karkku socken och Tyrvis härad.

Den 30 mars.

Antecknades:

I. att ombudsmannen för Finska Skolstatens pensionskassa, hofrättsnotarien Jonas Saikku jemte skrifvelse för den 1 december 1908, som den 4 i samma månad kom undertecknad till handa, insändt följande handlingar:

a) guvernörens i Åbo och Björneborgs län utslag af den 1 oktober 1908, hvarigenom bemälde guvernör, på lagsökning (2: 2) af ombudsmannen Saikku förklarat detta Tuokkola rusthåll, tillhörigt rusthållaren Malakias Tarri, samt rusthållaren Matti Perhonens egande Waani enstaka rusthåll och bonden Mickel Efraimsson Huita tillhöriga Huita skattehemman utmätta (2: 17,2) samt förordnat att dessa fastigheter skulle å offentlig auktion, som borde härstädes förrättas (5: 13,2), säljas till gäldande af ej mindre Skolstatens pensionskassas, på grund af en

af vordne egaren till samtliga dessa lägenheter landthushållaren Reinhold Huttunen den 1 oktober 1904 till pensionskassan utfärdad skuldsedel, egande och i lägenheterna den 12 oktober, den 20 november och den 1 december samma år gemensamt intecknade fordran 35,000 mark med 6 % årlig ränta derå från den 1 januari 1908, än 40 mark såsom kassan tillagd lagsökningskostnadsersättning; och var af sekreteraren i kejserlige Åbo hofrätt å utslaget antecknadt, att detsamma vunnit laga kraft (3: 17,2); samt

b) förberörde skuldsedel i hufvudskrift (5: 20);

hvarefter vederbörande utmätningsmän i orten, på undertecknads derom vidtagna författning, hit öfversändt (4: 23)

c) för Matti Perhonen af häradsrätten i Eura sockens tingslag den 2 april 1907 utfärdadt fastebref å Waani rusthåll, hvilket han tillhandlat sig af Reinhold Huttunen för 35,000 mark; äfvensom

d) ett af bonden Efraim Huita den 1 juli 1907 till hans son Mickel Huita utfärdadt salubref å Huita hemman, utvisande att af köpeskillingen, 10,000 mark, 2,000 mark lemnats oguldna mot 5 % årlig ränta från nyssnämnda dag, och att Efraim Huita förbehållit sig för sin återstående lifstid såsom undantag nyttjanderätten till vissa egor samt följande årliga sytning, nämligna 1½ hektoliter råg, 1½ hektoliter korn och 1½ hektoliter hafre eller deras värde i penningar efter medelmarkegångspris;

II. att undertecknad, som affordrat Malakias Tarri hans eganderätts- och öfriga handlingar rörande Tuokkola rusthåll, utan att sådana likväl erhållits, anskaffat följande handlingar rörande de i mät förklarade fastigheterna (5: 17), nämligen:

gravationsbevis, utvisande

A) att *Tuokkola* rusthåll intecknats

1:o den 5 oktober 1882 för 10,000 mark med 5 % årlig ränta enligt skuldsedel, utfärdad samma dag af rusthållaren Adolf Tuokkola till Hämeenkyrö sockens sparbank, hvilken inteckning den 6 mars 1892 och den 7 september 1901 förnyats;

2:o den 5 april 1890 torparen Johan Hirsilä till säkerhet för beståndet af ett samma dag ingånget kontrakt angående

nyttjanderätten till Hirsilä torp; inteckningen är förnyad den 1 april 1899 och den 7 mars 1908;

3:o den 1 april 1900 för 5,000 mark, löpande med 5 % ränta från den 1 april 1910, enligt förstnämnde dag af rusthållaren Henrik Huttunen till innehafvaren utstäld skuldsedel, hvilken för närvarande innehafves af handlandeenkan Maria Karri, född Huttunen, från Tavastehus stad (Int. fd. § 21);

4:o den 2 april 1900 för 15,000 mark med 5 % ränta enligt skuldsedel den 2 mars samma år, utfärdad af Henrik Huttunen till Eura sockens sparbank;

5:o den 3 november 1902 för 10,000 mark med 6 % ränta enligt skuldsedel den 1 i samma månad, utstäld af Henrik Huttunen till Hämeenkyrö kyrkokassa och intecknad äfven i Mauri rusthåll i Karkku socken;

6:o den 12 oktober 1904 för nu af Finska Skolstatens pensionskassa utsökta 35,000 mark med ränta;

7:o den 1 februari 1905 för 5,000 mark med 6 % ränta enligt skuldsedel af samma dag, utfärdad af Reinhold Huttunen till handlanden Johan Komu; samt

8:o den 1 september 1906, egarene af Waani rusthåll och Huita hemman till säkerhet, för sådan fördelning af inbördes ansvarigheten för de under 4:o, 6:o och 7:o här ofvan upptagna fordringsbelopp, för hvilka inteckning gäller äfven i sagda lägenheter, att å Tuokkola rusthåll skall falla af Eura sparbanks fordran 7,500 mark, af Skolstatens pensionskassas fordran 17,500 mark och af handlanden Komus fordran 2,500 mark (Int. fd. § 20,2);

B) att *Waani* rusthåll intecknats

1:o den 7 mars 1900 Eura sparbank till säkerhet för ofvannämnda 15,000 mark med 5 % ränta;

2:o den 20 november 1904 för nu utsökta 35,000 mark med ränta;

3:o den 1 mars 1905 för handlanden Komus förberörda fordran 5,000 mark med 6 % ränta; samt

4:o den 12 april 1906, egarene af Tuokkola och Huita till säkerhet, för sådan fördelning af inbördes ansvarigheten för nyssnämnda tre fordringsbelopp, att å Waani skall belöpa sig af

Eura sparbanks fordran 5,800 mark, af Skolstatens pensionskassas fordran 13,600 mark och af handlanden Komus fordran 1,900 mark;

C) att *Huita* hemman intecknats

1:o den 1 maj 1900 för 1,000 mark med 5 % ränta enligt skuldsedel af samma dag, utstäld af Henrik Huttunen till Karkku kommuns fattigkassa;

2:o den 5 maj 1900 för Eura sparbanks förut omnämnda fordran 15,000 mark med 5 % ränta;

3:o den 1 december 1904 för Skolstatens pensionskassas utsökta fordran 35,000 mark med ränta;

4:o den 3 mars 1905 landthandlanden J. Manner till säkerhet för ett kontrakt angående nyttjanderätt till Koivula villaplats å Huita hemmans mark;

5:o den 13 mars 1905 för handlanden Komus ofvanberörda fordran 5,000 mark med 6 % ränta; samt

6:o den 2 december 1906, egarene af Tuokkola och Waani rusthåll till säkerhet, för sådan fördelning af inbördes ansvarigheten för de under 2:o, 3:o och 5:o upptagna fordringsbeloppen, att å Huita hemman skall falla af Eura sparbanks fordran 1,700 mark, af Skolstatens pensionskassas fordran 3,900 mark och af handlanden Komus fordran 600 mark;

följande *åtkomsthandlingar:*

A) den 1 mars 1908 af Hämeenkyrö sockens häradsrätt för Malakias Tarri utfärdadt fastebref å Tuokkola rusthåll, hvilket han tillhandlat sig af Reinhold Huttunen för 40,000 mark;

B) utdrag ur Eura häradsrätts lagfartsprotokoll för den 12 april 1906, hvaraf framgår, att Matti Perhonen då meddelats första uppbudet å Waani rusthåll, hvilket han medelst köpebref den 5 i samma månad tillhandlat sig af Reinhold Huttunen för en köpeskilling af 35,000 mark, deraf 13,700 mark erlagts kontant samt 21,300 mark qvittats mot öfvertagande af nedannämnda ansvarighet för inteckningar; och har vid köpslutet tillika skriftligen öfverenskommits (Int. fd. § 20,2), att ansvarigheten för de inteckningar, hvilka blifvit fastställda i Tuokkola och Waani rusthåll samt Huita hemman gemensamt, skulle fördelas mellan

dessa lägenheters egare inbördes sålunda, att ansvarighetsbeloppet blefve

	för Tuokkola,	för Waani,	för Huita,
af Eura sparbanks fordran 15,000 m.	7,500 m.	5,800 m.	1,700 m.
af Skolstatens pensionskassas fordran 35,000 m. . .	17,500 „	13,600 „	3,900 „
af handlanden Komus fordran 5,000 mark. . .	2,500 „	1,900 „	600 „
eller inalles	27,500 m.	21,300 m.	6,200 m.

C) utdrag ur Karkku häradsrätts lagfartsprotokoll för den 1 september 1907, utvisande att Mickel Huita då undfått första uppbudet å Huita hemman, som han medelst ofvan omförmälda köpebref af den 1 juli samma år tillhandlat sig af Efraim Huita, hvilken åter genom köp den 5 mars äfven 1907 åtkommit lägenheten af Reinhold Huttunen;

utdrag ur länelandtmäterikontorets i Åbo och Björneborgs län *jordregister* för

A) Tuokkola rusthåll, utvisande att sagda lägenhet utgör 0,5 af Tuokkola skatterusthåll N:o 1 i Tuokkola by med registernummer 1[3] och 0,95 mantal;

B) Waani rusthåll, utgörande hela N:o 1, enstaka, om 0,75 mantal; och

C) Huita skattehemman, utgörande 0,3333 af Ahola skattehemman N:o 5 i Häijä by med registernummer 5[9] och 0,25 mantal;

III. att, enligt till hands varande utredning, kungörelse angående försäljningen af ifrågavarande fastigheter och derförinnan skeende förhandling mellan sakegarene blifvit inom behöriga tider införd tre gånger i allmänna tidningarna och en gång i tidningarna „Aamulehti“, „Rauman Lehti“ och „Aura“ samt afkunnad i Ikalis, Ulfsby och Tyrvis härads kyrkor äfvensom anslagen i kommunalstämmans samlingsrum i Hämeenkyrö, Eura och Karkku kommuner och genom posten meddelad samtlige ofvan omförmälde sakegare (5: 18, 19 och 21);

IV. att under anslagstiden hos undertecknad skriftligen anmälts följande anspråk (5: 26,1)

A) i Tuokkola rusthåll:

1:o af kyrkoherden A. Björk särskilda preströttigheter för löpande ecklesiastika år till ett belopp och värde af inalles 60 mark;

2:o af kapellanen N. Koivu likaledes 20 mark;

3:o af klockaren H. Kaiku lönespanmål för 3 mark;

4:o af kommunalnämndsordföranden M. Riuku kommunala utskylder 30 mark; och

5:o af handlandeenkan Karri hennes intecknade fordran 5,000 mark, som hon yrkar att ur köpeskillingen utfå;

B) i Waani rusthåll:

1:o af presterskapet i Eura inalles 50 mark;

2:o af kronofogden i Ulfsby härad enligt debetsedlar kronoutskylder för åren 1907 och 1908 inalles 280 mark; och

3:o af kommunalstyrelsen i Eura utskylder 40 mark;

C) i Huita hemman:

1:o af kyrkoherden H. Grahn pastoralier inalles 20 mark;

2:o af kronofogden i Tyrvis härad kronoutskylder för 1908 60 mark;

V. att vederbörande sysslomän (4: 24,2 och 5: 28,2) insändt redovisningar öfver uppburna torpräntor m. m., utvisande en behållen afkomst från

A) Tuokkola 305 mark,

B) Waani 210 mark och

C) Huita 25 mark

eller inalles 540 mark;

VI. att Handlanden Komu till undertecknad insändt instrument öfver en på hans föranstalten af agronomen A. Wainio och landtbrukaren K. Maamies verkstäld beskrifning och värdering af Waani rusthåll, utvisande, bland annat, att lägenheten uppskattats till 35,000 mark (jfr. 5: 18).

VII. Sedan guvernörens utmätningsutslag, gravationsbevisen, instrumentet öfver verkstäld beskrifning och värdering af Waani rusthåll, Malakias Tarris fastebref å Tuokkola, Matti Perhonens köpe- och fastebref å Waani samt Mickel Huitas

köpebref å Huita jemte jordregisterutdragen blifvit upplästa, anmanade undertecknad dem, hvilka hade fordran eller rättighet, som borde ur fastigheterna utgå eller eljest vid försäljningen iakttagas, att sådant anmäla (5: 24), derå

1:o klockaren i Karkku A. Huilu anhöll att ur priset för Huita hemman utfå sin lönespanmål till ett värde af 3 mark;

2:o Malakias Tarri yrkade att, enär Hämeenkyrö kyrkokassa fått å sin fordran 10,000 mark uppbära af egaren till Mauri rusthåll 4,000 mark, endast återstoden 6,000 mark måtte uttagas ur Tuokkola, jemte det Tarri förty gjorde anspråket på 4,000 mark tvistigt;

3:o Mickel Huita påstod sig hafva till Efraim Huita alla-redan erlagt de 2,000 mark, som å köpeskillingen för Huita hemman lemnats oguldna, hvarför uttagandet af detta belopp ur köpeskillingen för sagda hemman bestreds;

4:o drengen Aron Aronen anhöll att ur köpeskillingen för Tuokkola utfå sin från den 1 november 1908 innestående lön efter 10 mark i månaden med 50 mark;

5:o undertecknad anmälde på grund af debetsedel till betalning ur köpeskillingen för Tuokkola kronoutskylder för 1908 inalles 150 mark samt tillkännagaf att

6:o sytningstagaren Efraim Huita, enligt till hands varande prestbevis, är född den 13 Oktober 1840 (5: 30,$_2$).

Enär något vidare ej af de tillstädesvarande anmäldes eller yrkades, förklarades förhandlingen afslutad (5: 25,$_1$) samt att föreskrifven borgenärsförteckning komme att i ärendet uppgöras (se sid. 433); derå vederbörande fingo afträda.

Den 1 april.

Sedan vederbörande sakegare och den talrikt församlade auktionsmenigheten inkallats, upplästes de i protokollet för den 30 mars under VII uppräknade handlingarna (5: 24,$_2$); äfvensom den af underskrifven emellertid uppgjorda borgenärsförtekningen (5: 34), hvilken såsom godkänd nu undertecknades af hofrättsnotarien Saikku, handlanden Komu, Matti Perhonen, klockaren

Huilu och Aron Aronen (5: 25,2), hvarefter förteckningen under en längre stund låg framme till vederbörande spekulanters närmare påseende.

Härå tillkännagafs (5: 34):

att försäljningen sker i uppslag (5: 35) genom bud och öfverbud till dess något vidare anbud ej göres;

att utropen försiggå i följande ordning, nämligen (5: 37 och 38):

a) först utropas hvarje fastighet för sig; och kommer dervid Huita hemman att utbjudas först med förbehåll om beståndet af J. Manners och Efraim Huitas nyttjanderätter samt den sistbemäldes sytningsrätt och sedan utan detta förbehåll sålunda, att först Efraim Huitas nyttjande- och sytningsrättigheter och derefter Manners nyttjanderätt uteslutas, allt dock under förutsättning att de, som ega bättre rätt, ej samtycka till att vid de skedda utropen må förblifva (5: 38);

b) i fall ej fastigheterna vid de särskilda utropen stiga till så högt sammanlagdt belopp, att detta fullt betäcker Skolstatens pensionkassas utsökta fordran med ränta och lagsökningskostnadsersättning samt handlanden Komus fordran med ränta, eller i fall de stiga till detta belopp eller högre utan att egare till någon bland fastigheterna för denna gjort högsta anbudet, skola alla fastigheterna utropas gemensamt (5: 37,2);

att den å fastigheterna växande råg- och hvetegrödan, så vidt den ej tillhör nyttjanderättshafvare, skall gå i samma utrop som fastigheterna (5: 39,1);

att, i fall inrop varder antaget, köparen genast skall inbetala eller ställa pant eller borgen för en sjettedel af hela köpeskillingen, dock ej mindre än utmätnings- och öfriga kostnader och ej mera än hvad enligt borgenärsförteckningen bör i reda penningar gäldas (5: 40; 3: 20);

att allt hvad af köpeskillingen bör i reda penningar erläggas skall till undertecknad inbetalas sist å fyratioandra dagen härefter eller den 13 instundande Maj före klockan elfva förmiddagen, då fördelning af köpeskillingen kommer att ega rum å Ikalis härads kronofogdekontor (5: 34 och 45,1 samt 6: 9,1); samt

att köparen, sedan han fullgjort sin betalningsskyldighet, eger tillträda hvad han inropat, men erhåller köpebref derå först sedan auktionen vunnit laga kraft (5: 48 och 49,1).

Härefter vidtogo sjelfva utropen, och utbjöds sålunda först

A) Tuokkola rusthåll, för hvilket rusthållaren Karl Mauri, från Karkku socken, gjorde högsta anbudet	20,000 mark,
som med klubbslag befästades. Derefter utbjöds	
B) Waani rusthåll, och stannade handlanden K. Frisk, från Tammerfors för högsta anbudet	50,000 mark,
hvilket bud med klubbslag befästades. Sedan utbjöds	
C) Huita hemman med förbehåll om beståndet af J. Manners och Efraim Huitas nyttjande rätt samt den sistbemäldes sytningsrätt, och stannade egaren Mickel Huita för högsta anbudet 10,000 mark, som med klubbslag befästades. Men emedan denna köpeskilling sammanlagdt med köpeskillingarna för Tuokkola och Waani rusthåll (20,000 + 50,000 + 10,000 = 80,000) icke förslår till betäckande af Skolstatens pensionkassas fordran (lägsta budet 42,910: 95 + pensionskassans fordran 37,655 = 80,575: 95) och ännu mindre till att betäcka handlanden Komus fordran (80,575: 95 + Komus fordran 5,300 = 85,875: 95), som går näst före dessa rättigheter, samt hofrättsnotarien Saikkus och handlanden Komus samtycke till försäljningen af Huita för nämnda pris icke kunde erhållas, utbjöds denna lägenhet å nyo med uteslutande af Efraim Huitas nyttjande- och sytningsrättigheter, hvarvid Mickel Huita åter stannade för högsta budet 11,000 mark, som med klubbslag befästades; dock som Efraim Huita nu till undertecknad för pensionskassans och Komus räkning inlemnade öfverskottet 1,000 mark, deraf	
Transport	70,000 mark.

Transport	70,000 mark.
575 mark 95 penni tillkomme pensionskassan och 424 mark 5 penni handlanden Komu, ansågs Huita hemman hafva försålts med förbehåll om beståndet af Efraim Huitas omförmälda rättigheter, i följd hvaraf inropssumman för lägenheten upptogs till (5: 38)	10,000 mark.
Annu förnyadt utrop med uteslutande ytterligare af J. Manners nyttjanderätt behöfde ej ega rum, emedan sammanlagda köpeskillingarna jemte de af Efraim Huita inlemnade 1,000 mark (80,000 + 1,000 = 81,000) förslå till betäckande äfven af Skolstatens pensionkassas tillgodohafvande (80,575: 95), som står näst framför denna nyttjanderätt.	
Anbudenas sammanlagda belopp	80,000 mark.
Alldenstund anbudena sammanlagdt icke stiga till så högt belopp, att detta tillika med de af Efraim Huita inbetalda 1,000 mark (81,000) skulle betäcka äfven handlanden Komus fordran (85,875: 95), utbjödos alla fastigheterna gemensamt (5: 37,2), då handlanden Frisk stannade för högsta anbudet	80,800 mark,

som med klubbslag befästades.

Härå erlade Mickel Huita, som vid de särskilda utropen gjort det högsta anbudet för Huita hemman, till undertecknad i reda penningar öfverskottet 800 mark, i följd hvaraf det gemensamma utropet förklarades ogiltigt och nämnda öfverskott fördelades på de skilda fastigheterna efter den för hvarje fastighet bjudna köpeskilling, hvadan hela köpeskillingen utgjorde för

Tuokkola rusthåll	20,200 mark,
Waani rusthåll	50,500 „
Huita hemman	10,100 „
eller inalles	80,800 mark.

Men emedan köpeskillingen för Tuokkola rusthåll icke uppgått till 25,958 mark 45 penni (= 50 + 263 + 10,500 + 4,545:

45 + 10,600), förklarades försäljningen af denna fastighet hafva förfallit (5: 37,4) jemte det till Mickel Huita återlemnades de af honom erlagda 800 mark.

Då nu, på sätt ofvan finnes angifvet, högsta anbudet för Huita hemman med förbehåll om beståndet af Efraim Huitas nyttjande- och sytningsrättigheter utgjort 10,000 mark och utan detta förbehåll 11,000 mark, men förstnämnda belopp sammanlagdt med köpeskillingen för Waani rusthåll (50,000 + 10,000 = 60,000) icke stiger så högt, att äfven handlanden Komus fordran, som står näst framför dessa rättigheter, blefve betäckt (lägsta budet för Waani och Huita 17,257: 50 + Skolstatens pensionkassas fordran 37,665 + Komus fordran 5,300 = 60,222: 50), samt Komus samtycke till anbudet af 10,000 mark för Huita hemman icke kunde erhålles, ville Efraim Huita, för bevarande af sina än berörda rättigheter, af de utaf honom förut inlemnade 1,000 mark till Komu erlägga hvad i full betalning för dennes tillgodohafvande sålunda ännu bruste; derå sagde brist 222 mark 50 penni nu utbetaltes till Komu (5: 38) och återstoden 777 mark 50 penni, som ej behöfde tagas i anspråk, återlemnades till Efraim Huita.

Enär de skilda försäljningarna af Waani rusthåll och Huita hemman sålunda gifvit det resultat, att ej allenast Skolstatens pensionkassas utsökta fordran utan ock handlanden Komus, sämre rätt än denna egande och i fastigheterna äfven gemensamt intecknade fordran fullt kan gäldas, behöfde något gemensamt utrop af dessa fastigheter icke vidare ega rum (5: 37,2).

På grund af hvad sålunda förelupit och sedan handlanden Frisk inbetalt en sjettedel af hela köpeskillingen för Waani med 8,333 mark 34 penni samt Mickel Huita lika stor del af köpeskillingen för Huita med 1,666 mark 67 penni, förklarades Waani rusthåll hafva tillfallit handlanden Frisk för 50,000 mark och Huita hemman Mickel Huita för 10,000 mark jemte skyldighet att ansvara för Efraim Huitas nyttjande- och sytningsrättigheter.

Slutligen meddelades underrättelse, att den, som med auktionen icke åtnöjes, ehvad det rör densammas kungörande, borgenärsförteckningens upprättande eller annat tillgörande, eger

att sjelf eller genom lagligen befullmäktigadt ombud ingifva skriftliga besvär, åtföljda af utdrag ur detta protokoll och borgenärsförteckningen, till guvernören öfver Åbo och Björneborgs län sist före klockan tolf å tjugunde dagen härefter, men att, om det försummas, besvären ej blifva till pröfning upptagna (9: 3 och 5,2).

Ort och tid såsom ofvan.

Anton Peltonen,
Kronofogde i Ikalis härad.

Borgenärsförteckning,

uppgjord den 1 april 1909 i och för exekutiv försäljning af Tuokkola rusthåll N:o 1^{3} i Tuokkola by af Hämeenkyrö socken, Waani enstaka rusthåll N:o 1 i Eura socken och Huita skattehemman N:o 5^{9} i Häijä by af Karkku socken (5: 25—32, Int. fd. § 22 mom. 1—4).

Förmånsrätts-ordning.	Hänvisning till protokollet.	Borgenärerne och beskaffenheten af deras fordringar.	Fordringsbeloppen efter deras inbördes företräde.		Belopp, som gäldas i reda penningar.		Belopp, som af köparen öfvertagas.	
			Fmk	Pi	Fmk	Pi	Fmk	Pi
		Tuokkola rusthåll:						
1	VII 4:o	**Lönebelopp** åt drengen Aron Aronen	50	—	50	—		
2		**Utskylder:**						
	VII 5:o	Kronan . . . . 150: —						
	IV A 4:o	Hämeenkyrö kommun . . . . 30: —						
	„ „ 1:o	Kyrkoherden A. Björk 60: —						
		Transport	50	—				

		Transport	50	—				
	IV A 2:o	Kapellanen N. Koivu 20: —						
	„ „ 3:o	Klockaren H. Kaiku 3: —	263	—	263	—		
3	II A 1:o	**Hämeenkyrö sparbank**:						
		Kapital . . . . . . 10,000: —						
		5 % ränta för 1 år (5: 26,2) . . . . . 500: —	10,500	—				
		Emedan fordringen icke utkräfts, skall kapitalet af köparen öfvertagas (5: 27,1).					10,000	—
		Räntan uttages ur köpeskillingen (5: 27,1)			500	—		
4	II A 2:o	**Torparen J. Hirsiläs** nyttjanderätt	—	—				
5	II A 3:o	**Handlandeenkan M. Karris** fordran, räntefri till den 1 april 1910 och reduceras förty till (5: 30,1)	4,545	45				
	IV A 5:o	Betalas, såsom utkräfd, kontant			4,545	45		
6	II A 4:o	**Eura sparbank**:						
		Emedan fordringen är intecknad äfven i Waani och Huita, upptages densamma, för den händelse att någon del deraf ej utginge ur dessa fastigheter (5: 29) eller försäljningen af dem förfölle (5: 37,4), till hela beloppet.						
		Kapital. . . . . . . 15,000: —						
		5 % ränta för 1 år 750: —	15,750	—				
		Kapitalet, såsom icke utkräfdt, skall öfvertagas, i fall alla tre fastigheterna säljas och tillfalla samme egare (5: 27,2)					(15,000	—)
		Transport	31,108	45				

		Transport	31,108	45		
		men i annat fall betalas kapitalet kontant (5: 27,2)			(15,000	—)
		Räntan uttages kontant . .			750	—
7	II A 5:o	**Hämeenkyrö kyrkokassa:**				
		Kapital (5: 29) . . 10,000: —				
		6 % ränta för 1 år 600: —	10,600	—		
	VII 2:o	Emedan fordringen, till en del tvistig, är intecknad äfven i Mauri rusthåll, som nu ej utmätts, uttages hela kapitalet ur köpeskillingen (5: 27,2)			10,000	—
		Räntan likaså			600	—
8		**Utmätnings- och öfriga kostnader:**				
		För den händelse att försäljningen af Waani och Huita förfölle uttagas samtliga dessa kostnader ur Tuokkola ensamt.				
		Lösen för gravationsbevisen . . . 37: 50				
		För kungörelser, annonser, postporto m. m. . . . . 100: —				
		Lösen och stämpl.-ppr till auktionsprotok. . . . . 50: —				
		Lösen och stämpl.-papper till fördelningsprotok. . . . 12: —				
		Arvode för auktionen . . . . 40: —	239	50	239	50
			41,947	95		
9	II A 6:o	**Finska Skolstatens pensionskassa:**				
		På samma grund som Eura sparbanks fordran under N:o 6 upptages äfven denna fordran till fulla beloppet.				

		Kapital . . . . . . 35,000: —						
		6% ränta för 1 år						
		3 månader . . . 2,625: —						
	I a)	Lagssöknings-kostnads ersättning . . . . 40: —	37,665	—				
		Beloppet, såsom utsökt, gäldas kontant			37,665	—		
10	II A 7:o	**Handlanden J. Komu:**						
		På den vid N:o 6 angifna grund upptages fordringen till hela beloppet.						
		Kapital . . . . 5,000: —						
		6% ränta för 1 år 300: —	5,300	—				
		Beloppet gäldas kontant (5: 27,1)			5,300	—		
		Waani rusthåll:						
1		**Utskylder:**						
	IV B 2:o	Kronan . . . . 280: —						
	„ „ 3:o	Eura kommun . . . . 40: —						
	„ „ 1:o	Presterskapet i Eura 50: —	370	—	370	—		
2	II B 1:o	**Eura sparbank:**						
		Fordringen upptages såsom ofvan under Tuokkola N:o 6	15,750	—	(15,000	—)	(15,000	—)
					750	—		
3		**Utmätnings- och öfriga kostnader:**						
		Såsom ofvan under Tuokkola N:o 8	239	50	239	50		
			16,359	50				
4	II B 2:o	**Finska Skolstatens pensionskassa:**						
		Fordringen upptages såsom under Tuokkola N:o 9 . .	37,665	—	37,665	—		

5	II B 3:o	**Handlanden J. Komu:**						
		Fordringen upptages såsom ofvan under Tuokkola N:o 10	5,300	—	5,300	—		
		Huita hemman:						
1		**Utskylder:**						
	IV C 2:o	Kronan . . . . 60: —						
	„ „ 1:o	Kyrkoherden H. Grahn 20: —						
	VII 1:o	Klockaren A. Huilu . 3: —	83	—	83	—		
2	II C 1:o	**Karkku fattigkassa:**						
		Kapital . . . . 1,000: —						
		5 % ränta för 1 år 50: —	1,050	—				
		Emedan fordringen icke utkräfts, skall kapitalet af köparen öfvertagas . . .					1,000	—
		Räntan uttages ur köpeskillingen			50	—		
3	II C 2:o	**Eura sparbank:**						
		Fordringen upptages såsom under Tuokkola N:o 6 . .	15,750	—	(15,000	—)	(15,000	—)
					750	—		
4		**Utmätnings- och öfriga kostnader:**						
		Såsom under Tuokkola N:o 8	239	50	239	50		
			17,122	50				
5	II C 3:o	**Finska Skolstatens pensionkassa:**						
		Fordringen upptages såsom under Tuokkola N:o 9 . .	37,665	—	37,665	—		
6	II C 4:o	**Landthandlanden J. Manners** nyttjanderätt	—	—				
7	II C 5:o	**Handlanden J. Komu:**						
		Fordringen upptages såsom under Tuokkola N:o 10 .	5,300	—	5,300	—		

8	I d)	**Förre bonden Efraim Huita:**						
		Obetald köpeskilling, kapital . . 2,000: — 5% ränta för 1 år 100: —	2,100	—				
	VII 3:o	Beloppet, tvistigt, betalas kontant (5: 27,1).			2,100	—		
		Nyttjanderätt till sytningsegor	—	—				
	VII 6:o	Sytning, uppskattad till 50 mark om året, upptages, för den händelse att lägenheten säljes utan förbehåll om sytningens bestånd, till det belopp, hvarför en lika hög årlig lifränta kan af Efraim Huita erhållas i försäkringsbolaget Kaleva (5: 30,2)	(1,050	—)				
		Beloppet betalas kontant . .			(1,050	—)		

I afräkning på köpeskillingen för fastigheterna skall alltså **öfvertagas och lemnas i dem innestående, i Tuokkola 10,000 mark och i Huita 1,000 mark samt, i fall alla fastigheterna tillfalla samme köpare, dessutom 15,000 mark eller således inalles 26,000 mark,** hvaremot återstoden af köpeskillingen bör gäldas i reda penningar (5: 27,1 och 2 samt Int. fd. § 26,1).

Det lägsta anbud, som vid försäljning af alla nu ifrågavarande fastigheter får antagas och hvilket — i anseende dertill att de gemensamt häfta för Eura sparbanks ofvanberörda, bättre rätt än det utsökta beloppet egande fordran — nu beräknas för dem alla tillsammans (5: 29), skall öfverstiga sammanlagda beloppet af följande fordringar samt utmätnings- och öfriga kostnader (5: 28,1), nämligen:

Lönebelopp ur Tuokkola (N:o 1) . .	50: —	
Utskylder från Tuokkola (N:o 2) . .	263: —	
„ „ Waani (N:o 1) . . .	370: —	
„ „ Huita (N:o 1) . . .	83: —	
Hämeenkyrö sparbanks fordran med ränta ur Tuokkola (N:o 3) . .	10,500: —	
J. Hirsiläs nyttjanderätt i Tuokkola (N:o 4)	— —	
Maria Karris fordran ur Tuokkola (N:o 5)	4,545: 45	
Karkku fattigkassas fordran med ränta ur Huita (N:o 2)	1,050: —	
Eura sparbanks fordran med ränta ur Tuokkola (N:o 6), Waani (N:o 2) och Huita (N:o 3)	15,750: —	
Hämeenkyrö kyrkokassas fordran med ränta ur Tuokkola (N:o 7) . .	10,600: —	
Utmätnings- m. fl. kostnader ur Tuokkola (N:o 8), Waani (N:o 3) och Huita (N:o 4)	239: 50	
		43,450: 95.
Afgår den behållna afkomsten från alla fastigheterna (5: 28,2) med (se prot. V)		540: —
Hvadan lägsta antagliga anbudet för alla fastigheterna tillsammans skall öfverstiga . . . . *Fmk*		**42,910: 95.**

Skulle likväl — oaktadt köpeskillingen för alla fastigheterna tillsammans öfverstege nyssnämnda belopp 42,910 m. 95 penni — priset för någon af dem icke betäcka belopp, som derur böra utgå med företräde framför den utsökta fordringen, skall försäljningen af den fastighet förfalla (5: 37,4); och får förty köpeskillingen icke i någon händelse understiga för

Tuokkola:

Lönebelopp (N:o 1) . . .	50: —
Utskylder (N:o 2) . . .	263: —
H:kyrö sparbank (N:o 3)	10,500: —
M. Karri (N:o 5)	4,545: 45
H:kyrö kyrkokassa (N:o 7)	10,600: —
eller inalles Fmk	25,958: 45

Waani:

Utskylder (N:o 1)	370: —
eller inalles Fmk	370: —

Huita:

Utskylder (N:o 1)	83: —
Karkku fattigkassa (N:o 2)	1,050: —
eller inalles Fmk	1,133: —

Lägsta budet skall i nu förutsatta fall öfverstiga för de två öfriga fastigheterna (5: 29) eller för

Waani och Huita:

Utskylder (Waani N:o 1)	370: —
D:o (Huita N:o 1) . . .	83: —
Karkku fattigk. (Huita N:o 2) . . .	1,050: —
Eura sparb. (Waani N:o 2, Huita N:o 3)	15,750: —
Kostnaderna (Waani N:o 3, Huita N:o 4)	239: 50
	17,492: 50
Transport	17,492: 50

Tuokkola och Huita:

Lönebelopp (Tuokkola N:o 1) . . .	50: —
Utskylder (Tuokkola N:o 2) . . .	263: —
D:o (Huita N:o 1)	83: —
H:kyrö sparb. (Tuokkola N:o 3) . . .	10,500: —
Hirsiläs nyttj.-rätt (Tuokkola N:o 4)	— —
M. Karri (Tuokkola N:o 5) . . .	4,545: 45
Karkku fattigk. (Huita N:o 2) . . .	1,050: —
Eura sparb. (Tuokkola	
Transport	16,491: 45

Tuokkola och Waani:

Lönebelopp (Tuokkola N:o 1) . . .	50: —
Utskylder (Tuokkola N:o 2) . . .	263: —
D:o (Waani N:o 1) . . .	370: —
H:kyrö sparb. (Tuokkola N:o 3) . . .	10,500: —
Hirsiläs nyttj.-rätt (Tuokkola N:o 4)	— —
M. Karri (Tuokkola N:o 5) . . .	4,545: 45
Eura sparb. (Tuokkola N:o 6, Waani N:o 2) .	15,750: —
H:kyrö kyr-	
Transport	31,478: 45

Transport	17,492: 50
Afgår behållen afkomst	235: —
Lägsta budet . . Fmk	**17,257: 50**

Transport	16,491: 45
N:o 6, Huita N:o 3) . . .	15,750: —
H:kyrö kyrkok. (Tuokkola N:o 7)	10,600: —
Kostn. (Tuokkola N:o 8, Huita N:o 4)	239: 50
	43,080: 95
Afgår behållen afkomst	330: —
Lägsta budet . Fmk	**42,750: 95**

Transport	31,478: 45
kok. (Tuokkola N:o 7)	10,600: —
Kostnaderna (Tuokkola N:o 8, Waani N:o 3) .	239: 50
	42,317: 95
Afgår behållen afkomst . . .	515: —
Lägsta budet . . Fmk	**41,802: 95**

Skulle åter försäljningen af två utaf fastigheterna förfalla, skall lägsta budet öfverstiga för den tredje (5: 29) eller för

Tuokkola:

Lönebelopp (N:o 1). . .	50: —
Utskylder (N:o 2). . .	263: —
H:kyrö sparb. (N:o 3). . .	10,500: —
Hirsiläs nyttj.-rätt (N:o 4)	— —
M. Karri (N:o 5)	4,545: 45
Eura sparb. (N:o 6). . .	15,750: —
H:kyrö kyrkok. (N:o 7)	10,600: —
Kostnaderna (N:o 8) . .	239: 50
	41,947: 95
Afgår behållen afkomst	305: —
Lägsta budet . . Fmk	**41,642: 95**

Waani:

Utskylder . (N:o 1). . .	370: —
Eura sparb. (N:o 2). . .	15,750: —
Kostnaderna (N:o 3). . .	239: 50
	16,359: 50
Afgår behållen afkomst	210: —
Lägsta budet . . Fmk	**16,149: 50**

Huita:

Utskylder (N:o 1). . .	83: —
Karkku fattigk. (N:o 2)	1,050: —
Eura sparb. (N:o 3). . .	15,750: —
Kostnaderna (N:o 4). . .	239: 50
	17,122: 50
Afgår behållen afkomst	25: —
Lägsta budet . . Fmk	**17,097: 50**

Hämeenkyrö, den 1 april 1909.

Anton Peltonen.

Förestående borgenärsförteckning godkännes; ort och tid såsom ofvan:
Jonas Saikku. J. Komu. Matti Perhonen. A. Huilu. Aron Aronen.

Protokoll, fördt den 13 Maj 1909 å Ikalis härads kronofogdekontor vid fördelning af köpeskillingarna för de den 1 nästförutgångne april af undertecknad kronofogde exekutivt försålda Waani enstaka rusthåll N:o 1 i Eura socken och Huita skattehemman N:o 5[9] i Häijä by och Karkku socken.

Närvarande härvid, utom untertecknad kronofogde, bonden Mickel Huita, klockaren A. Huilu och kommunalnämndsordföranden H. Kallio å Karkku fattigkassas vägnar.

Antecknades:

att handlanden K. Frisk, från Tammerfors stad, hvilkens anbud å Waani rusthåll 50,000 mark vid auktionen antagits, sedan han erlagt en sjettedel af denna köpeskilling med 8,333 mark 34 penni, den 1 innevarande maj till undertecknad inbetalt återstoden af köpeskillingen med 41,666 mark 66 penni jemte 5 % ränta derå för en månad med 173 mark 61 penni; samt

att gäldenären bonden Mickel Huita, hvilken vid auktionen inropat Huita hemman för en köpeskilling af 10,000 mark, efter det han inbetalt en sjettedel deraf med 1,666 mark 67 penni, likaledes den 1 i denna månad till underskrifven erlagt återstoden af den del af köpesumman, som bör i reda penningar gäldas eller 9,000 mark, med 7,333 mark och 33 penni jemte 5 % ränta å nästnämnda belopp för en månad med 30 mark 55 penni.

Undertecknad uppgjorde härå följande

Längd

öfver

fördelningen af de köpeskillingar m. m., som influtit i anledning af den 1 sistlidne april verkställd exekutiv försäljning af Waani enstaka rusthåll N:o 1 i Eura socken och Huita skattehemman N:o 5[9] i Häijä by af Karkku socken, uppgjord den 13 maj 1909.

Tillgång, som skall fördelas

Waani rusthåll:		
Hela köpeskillingen	50,000: —	
Ränta efter auktionsdagen å en del af köpeskillingen	173: 61	
Behållen afkomst (6: 9,2)	210: —	50,383: 61.
Huita hemman:		
Den i reda penningar erlagda delen af köpeskillingen	9,000: —	
Ränta efter auktionsdagen å en del af köpeskillingen	30: 55	
Behållen afkomst	25: —	9,055: 55.
	Summa Fmk	59,439: 16.

Fördelning:

№	Borgenärerne och fordringarnas beskaffenhet.	Belopp Mark.	p.	Anmärkningar.
	Waani rusthåll:			
1	**Utskylder**: Kronan . . . . 280: — Eura kommun . . . . . . 40: — Presterskapet i Eura . . 50: —	370	—	
2	**Eura sparbanks** den 7 mars 1900 intecknade fordran: Af kapitalet med ränta, inalles 15,750 mark, uttages ur Waani	12,180	—	
	Återstoden 3,570 mark uttages ur Huita.			Inteckningen för hela fordran har förfallit (Int. fd. § 26,2).
	Transport	12,550	—	

	Transport	12,550	—	
				Emedan fordringsbeviset ej företetts, tillfaller beloppet, i fall det icke skulle tillkomma Eura sparbank, Matti Perhonen (6: 13).
3	**Utmätnings- och öfriga kostnader**	239	50	
4	**Finska Skolstatens pensionskassas** den 20 november 1904 intecknade fordran: Af kapitalet med ränta, inalles 37,665 mark, påföres Waani	32,343	—	
	Återstoden 5,322 mark uttages ur Huita.			Inteckningen för hela fordran har förfallit. (Int. fd. § 26,2).
5	**Handlanden J. Komus** d. 1 mars 1905 intecknade fordran: Å sin fordran, utgörande i kapital och ränta inalles 5,300 m., har Komu vid auktionstillfället fått af förre bonden Efraim Huita uppbära 222 mark 50 penni, hvarföre Komu nu erhåller återstoden, som uttages ur Waani med	5,077	50	Inteckningen har förfallit. (Int. fd. § 26,2). I fall ej Komu genom företeende af fordringsbeviset styrker att beloppet tillkommer honom, tillfaller detsamma Matti Perhonen (6: 13).
	Transport	50,210	—	

	Transport	50,210	—	
	Sedan de i borgenärsförteckningen till betalning fastställda beloppen sålunda blifvit betäckta, tillfaller af öfverskottet, 173 mark 61 penni:			
	Eura sparbank ränta under tiden från auktionsdagen till denna dag (6: 9,3). . . .	86	54	Angående detta belopp gäller detsamma, som beträffande de under N:o 2 upptagna 12,180 mark.
	Finska Skolstatens pensionskassa i afbetalning å dess ränta under samma tid (6: 9,3)	87	7	
	Summa Fmk	50,383	61	
	Huita hemman:			
1	**Utskylder:** Kronan . . . . 60: —; Kyrkoherden H. Grahn . 20: —; Klockaren A. Huilu . . . 3: —	83	—	
2	**Karkku fattigkassas** den 1 maj 1900 intecknade fordran: Kapitalet är öfvertaget af köparen. 5% ränta derå för 1 år.	50	—	Beloppet tillkommer på grund af numera företedd skuldsedel Karkku fattigkassa.
3	**Eura sparbanks** den 5 maj 1900 intecknade fordran: Af kapitalet med ränta, inalles 15,750 mark, uttages ur Huita	3,570	—	
	Transport	3,703	—	

	Transport	3,703	—	
	Återstoden 12,180 mark uttages ur Waani.			**Inteckningen för hela fordran har förfallit. (Int. fd. § 26,2).** **Emedan fordringsbeviset icke blifvit företedt, tillfaller af beloppet, i fall det ej skulle tillkomma Eura sparbank, 2,069 mark 45 penni Efraim Huita och återstoden 1,500 mark 55 penni Micke Huita, som eger uppbära äfven förenämnda 2,069 mark 45 penni, i fall Efraim Huitas anspråk förklaras vara obefogadt** (se nedan vid N:o 8).
4	**Utmätnings- och öfriga kostnader** uttagas ur Waani.			
5	**Finska Skolstatens pensionskassas** den 1 december 1904 intecknade fordran:			
	Af kapitalet med ränta, inalles 37,665 mark, uttages ur Huita	5,322	—	
	Återstoden 32,343 mark påföres Waani.			Inteckningen för hela fordran har förfallit. (Int. fd. § 26,2).
6	**Landthandlanden J. Manners** den 3 mars 1905 intecknade nyttjanderätt kommer att fortbestå.			
	Transport	9,025	—	

	Transport	9,025	—	
7	**Handlanden J. Komus** den 13 mars 1905 intecknade fordran: Å sin fordran, utgörande i kapital och ränta inalles 5,300 m., har Komu vid auktionstillfället fått af förre bonden Efraim Huita emottaga 222 mark 50 penni; återstoden 5,077 mark 50 penni är uttagen ur Waani.			Inteckningen har förfallit. (Int. fd. § 26,1).
8	**Förre bonden Efraim Huitas** panträtt egande, men icke intecknade köpeskillingsfordran: Såsom afbetalning å kapital och ränta, inalles 2,100 mark, utgår endast	30	55	Panträtten har förfallit. Beloppet kommer att såsom tvistigt afsättas och Efraim Huita anvisas att anhängiggöra sin talan efter stämning (6: 12). I fall beloppet icke skulle tillkomma Efraim Huita, skall detsamma tillfalla Mickel Huita (6: 13).
	Efraim Huitas icke intecknade nyttjanderätt till sytningsegor och rätt till sytningsförmåner, allt enligt köpebref af den 1 juli 1907, komma att fortbestå.			
	Summa Fmk	9,055	55	

Förestående fördelningslängd upplästes; derå undertecknad emot qvitto utbetalte till

klockaren A. Huilu	3: —
kommunalnämndsordföranden H. Kallio Karkku fattigkassas ränta	50: —
hvarhos underskrifven tog undan de för utmätnings- och öfriga kostnader beräknade	239: 50;
äfvensom undertecknad kommer att tillsända	
kronofogden i Ulfsby härad kronoutskylderna för Waani	280: —
kronofogden i Tyrvis härad kronoutskylderna för Huita	60: —
guvernören i länet, för att Skolstatens pensionskassas direktion tillställas, kassans tillgodohafvande (37,665 + 87: 07 =)	37,752: 07.
Summa Fmk	38,384: 57.

och kommer återstoden, 21,054 mark 59 penni, att under fyra veckor härefter å kronofogdekontoret hållas vederbörande betalningsberättigade till handa, hvarefter det, som sedan ännu kan återstå olyftadt, skall i Åbo och Björneborgs läns ränteri nedsättas (6: 18,1).

Enär sålunda utmätningen af Waani rusthåll och Huita hemman genom fullbordad försäljning upphört, kommer undertecknad att genast i afgående skrifvelser härom anmäla, beträffande Waani rusthåll hos häradshöfdingen i Eura domsaga och angående Huita hemman hos häradshöfdingen i Tyrvis domsaga, hvarjemte i afseende å anteckning om dödande af Eura sparbanks, Skolstatens pensionskassas och handlanden Komus förfallna inteckningar i Waani och Huita samt om bibehållande af Karkku fattigkassas och J. Manners inteckningar i Huita, hvardera af dessa skrifvelser skall åtföljas af erforderligt utdrag ur fördelningslängden och den ena skrifvelsen dessutom af Skolstatens pensionskassas fordringsbevis i original (5: 51; Int. fd. § 30,2 och 31,1).

Och emedan försäljningen af Tuokkola rusthåll förfallit, men Eura sparbanks, Skolstatens pensionskassas och handlanden

Komus jemväl i denna lägenhet intecknade fordringar fullt utgått ur köpeskillingarna för Waani och Huita, skall undertecknad genast i skrifvelse äfven härom anmäla hos häradshöfdingen i Ikalis domsaga i afseende å anteckning om utmätningens återgång och dödande af inteckningarna i Tuokkola för nämnda fordringar till den del dessa inteckningar icke böra fortfarande gälla Matti Perhonen och Mickel Huita till säkerhet för de å Tuokkola, enligt den 1 september 1906 intecknad fördelning, fallande ansvarighetsbeloppen af samma fordringar; och kommer utdrag ur fördelningslängden att jemväl denna skrifvelse biläggas (5: 51; Int. fd. §§ 19,2, 20,2, 30,2 och 31,1).

Ort och tid såsom ofvan.

Anton Peltonen,
Kronofogde.

Sakregister.

Af de med större stil tryckta talen beteckna de, som efterföljas af tvänne punkter eller kolon (:), kapitel i utsökningslagen och de öfriga paragrafer eller, föregångna af Inl., sidor uti inledningen; de med mindre stil tryckta talen utmärka moment eller punkter af paragrafer; a. (aa.) betyder anmärkning(ar), P. promulgationsförordningen, K. konkursstadgan, F. förmånsrättsförordningen, I. inteckningsförordningen, S. sjölagen. — Vid upprepning af uppslagsordet angifves endast dess begynnelsebokstaf.

A.

E.

F.

I.

J.

K.

L.

M.

Q.

R.

S.

T.

U.

V.

